

eul_wid: tce-aa

Ἑρμείας ὁ Ἀλεξανδρεὺς · Hermias of Alexandria

Scholia-Plato's Phaedrus

Σχόλια εἰς τὸν Πλάτωνος Φαῖδρον

Period: Ὀψιμαρχία [Late Antique](#)
Dialect: Κοινὴ φιλοσοφικὴ [Philosophical Koine](#)
Domain: Ποίησις [Poetry](#)
Format: Πεζός [Prose](#)

- ¹ (t1) ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΝ ΣΧΟΛΙΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ <ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ> Ὁ Σωκράτης ἐπὶ εὐεργεσίᾳ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους καὶ τῶν ψυχῶν τῶν νέων κατεπέμφθη εἰς γένεσιν· διαφορᾶς δὲ οὔσης πολλῆς κατὰ τε τὰ ἦθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ψυχῶν, διαφόρως ἕκαστον εὐεργετεῖ, ἄλλως τοὺς νέους, ἄλλως τοὺς σοφιστὰς, πᾶσι χεῖρας ὀρέγων καὶ ἐπὶ φιλοσοφίαν προτρεπόμενος. Καὶ νῦν οὖν τὸν Φαῖδρον ἐπὶ ῥητορικῇ ἐπτοημένον ἐπανάγει ἐπὶ τὴν ἀληθῆ ῥητορικὴν, τουτέστι φιλοσοφίαν. Πρῶτον δὲ τὸ ὑλικὸν τοῦ διαλόγου καὶ τὸ πρόσχημα τῆς ὑποθέσεως ἐκθώμεθα· χεῖρα γὰρ ἡμῖν οὕτως ὀρέξει πρὸς τὴν θεωρητικωτέραν ἐπιβολὴν καὶ τὸν ὄντως σκοπὸν. Λυσίας ὁ ῥήτωρ ἐρῶν τοῦ Φαίδρου αἰσχυρῶς, προσποιούμενος δὲ μὴ ἐρᾶν, καὶ βουλόμενος αὐτὸν ἀποστήσαι τῶν ἄλλων ἐραστῶν, κακούργως καὶ παμπονήρως γράφει λόγον, ὡς δέον τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ τῷ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, διότι ὁ μὲν μαίνεται ¹, ὁ δὲ σωφρονεῖ ²..., καὶ, συνελόντι εἰπεῖν, ἐν μὲν τῷ ἐρᾶν βλαβερὸν αὐτὸν ὄντα καὶ νοσοῦντα μᾶλλον καὶ φευκτὸν διὰ τοῦτο τοῖς ἐρωμένοις ἐπιδεικνύς, ἐν δὲ τῷ μετὰ τὸ ἐρᾶν ἄπιστόν τινα καὶ ἀβέβαιον· δέον οὖν τῷ Λυσίᾳ ὡς μὴ ἐρῶντι χαρίζεσθαι ἢ τοῖς ἄλλοις ἐρασταῖς. Τοῦτον ὁ Φαῖδρος ὑπερθαυμάζων τὸν λόγον, μαθητὴς Λυσίου καὶ ἐραστῆς, συνέτυχε Σωκράτει ὑπὸ τὸ ἱμάτιον κατέχων τὸ βιβλίον, καὶ ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, ἐρωτώμενος πόθεν τε ἔρχεται καὶ ποῖ ἄπεισιν, ἀναγνῶναι τὸν λόγον ἕξω πόλεως κατὰ τὸν Ἰλισσὸν τὸν ποταμόν. ^[20]
- ² Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ λόγου, καὶ τοῦ Φαίδρου ὑπερθαυμάζοντος ἀξιοῦντός τε τὸν Σωκράτη ὁμολογεῖν εἰ ἔχοι τις ἄλλος πλείω τούτων καὶ καλλίω εἰπεῖν, ὁ Σωκράτης φησὶν οὐκ ἄξιον ταύτῃ ἐπαινεῖν τὸν ποιητὴν τοῦ λόγου ὡς τὰ δέοντα καὶ κάλλιστα εἰρηκότα, ἀλλὰ μόνον ὅτι σαφὴ καὶ στρογγύλα καὶ ἀποτετορνευμένα ἕκαστα τῶν ὀνομάτων εἴργασται. Αἰτιᾶται δὲ ὅτι ἀτάκτοις καὶ τοῖς χρόνοις καὶ τοῖς νοήμασιν ἐχρήσατο καὶ τοῖς λόγοις αὐτοῖς, ὅτι τε ἀπὸ τελευτῆς ἤρξατο, εἰς ὃ καταλῆξαι ὥφειλεν ἐκεῖθεν ἀρξάμενος· ἀπὸ γὰρ τοῦ μετὰ τὸν ἔρωτα χρόνου, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς προσηκούσης ἀρχῆς· καὶ ὅτι οὐκ ἔχει ἀναγκαίαν τάξιν τὰ εἰρημένα οὐδὲ ἓνα εἰρμόν καὶ ἓν σῶμα, ὡς τότε μετὰ τότε κεῖσθαι, ἀλλὰ χύδην βέβληται· καὶ ὅτι πολλάκις τὰ αὐτὰ εἶπε· [καὶ πρῶτον ὅτι οὐχ ὠρίσατο περὶ ποίου λέγει ἔρωτος· καὶ ὅτι ἄγονος τὰ αὐτὰ πλεονάκις εἰπὼν,] ὡς ἐξ ὑπτίας νέων· [καὶ ὅτι χύδην καὶ ἀτάκτως ἐμβέβληται τὰ εἰρημένα καὶ ἄτακτα τὰ νοήματα.] Ἀχθομένου οὖν τοῦ Φαίδρου πρὸς τοὺς ἐλέγχους τοῦ ἐραστοῦ τοῦ Λυσίου λόγου, καὶ λέγοντος [ὅτι] μηδὲνα ἂν ἔχειν εἰπεῖν εἰρηκότα τούτων καλλίω καὶ βελτίω,

φησὶν ὁ Σωκράτης ἀκηκοέναι πλείω καὶ καλλίω εἰρηκότων τινῶν περὶ τούτων αὐτῶν, οἷον Σαπφοῦς τῆς καλῆς καὶ Ἀνακρέοντος τοῦ σοφοῦ ὅ· καὶ διὰ τοῦτο [δύνασθαι] καὶ αὐτὸς κατὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν εἰρημένα ἔχειν εἰπεῖν βελτίω καὶ καλλίω τῶν Λυσίου λόγων. Ὁ δὲ ἀξιοῖ αὐτὸν εἰπεῖν ἀπεχόμενον ὧν εἶπε Λυσίας, καὶ οὕτω χρυσῆν αὐτοῦ εἰκόνα στήσιν. Καὶ ὁ Σωκράτης φησὶν ὡς ἀληθῶς χρυσοῦν εἶναι τὸν Φαίδρον, εἰ οἴεται λέγειν Σωκράτη ὅτι Λυσίας τοῦ παντὸς διήμαρτεν ἐν τῷ λόγῳ· τοῦτο γὰρ μὴδὲ <ἄν> τὸν φαυλότατον συγγραφέα παθεῖν. Αὐτίκα περὶ οὗ ὁ λόγος, παντὶ πρόχειρον εἰπεῖν ὅτι ὁ μὲν ἐρῶν νοσεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν σωφρονεῖ, καὶ δεῖ τῷ σωφρονοῦντι μᾶλλον ἢ τῷ νοσοῦντι χαρίζεσθαι. Τῶν οὖν φανερῶν εὐρεῖν οὐ τὴν εὕρεσιν δεῖ ἐπαινεῖν, ἀλλὰ τὴν διάθεσιν, τῶν δὲ χαλεπῶν εὐρεῖν πρὸς τῇ διαθέσει καὶ τὴν εὕρεσιν. Ἄγονος οὖν καὶ κατὰ τὴν διάθεσιν, ἀπὸ τελευτῆς ἀρξάμενος καὶ χύδην καὶ ἀτάκτοις τοῖς νοήμασι καὶ τοῖς λόγοις χρησάμενος. ^[30]

- ³ Συγκαταθεμένου οὖν τοῦ Φαίδρου (μέτρια γὰρ ἦν τὰ λεγόμενα), λέγει ὁ Σωκράτης τὸν δεύτερον λόγον, εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τῷ Λυσίᾳ καθεῖς, ἐγκαλυψάμενος μέντοι τὴν κεφαλὴν, διὰ τὸ ὅπως ποτὲ κατ' Ἑρωτος μέλλειν λέγειν, ὡς οὐχ ἐκὼν ἀπτόμενος τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ὑπὲρ ὠφελείας τοῦ νέου. Καὶ πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ ἀμφίβολον ἦν τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα (ἐσήμαινε γὰρ τι φαῦλον κατὰ τοὺς πολλοὺς, ἕτερον δὲ ἀγαθόν) ὀρίζεται περὶ ποίου ἔρωτος λέγει. Καὶ ἐπιθυμίαν κατὰ γένος φήσας εἶναι τὸν ἔρωτα (ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦσι καὶ οἱ μὴ ἐρῶντες, καὶ ἴδια ὀνόματα ἐπ' αὐτοῖς κεῖται· οἱ μὲν γὰρ χρηματισταί, οἱ δὲ φίλοινοι ἢ φίλιπποι καλοῦνται· οἱ δὲ περὶ τὴν τῶν σωμάτων ἐπιθυμίαν ἐρρωμένως ἐλκόμενοι ἐρωτικοὶ καλοῦνται παρὰ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἔρως ἐστὶν ὁ τοιοῦτος ἐπιθυμία ἐρρωμένως ῥωσθεῖσα ἐπὶ σωμάτων κάλλεϊ, ὕβρις μᾶλλον [ὁ τοιοῦτος] ὀφείλων ἐπονομάζεσθαι ἢ ἔρως), εἴτα διελὼν τὸν λόγον ἑαυτοῦ ὁ Σωκράτης, ὡς καὶ ὁ Λυσίας εἰ καὶ ἀτάκτως, εἰς τὸν ἐν ᾧ ἐρᾷ χρόνον καὶ ἐν ᾧ μὴ ἐρᾷ, τὴν διαβολὴν καθ' ἑκάτερον ποιήσεται. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος τοῦ λόγου, καθ' ὃν ἐρᾷ χρόνον, εἰς βλάβην τείνειν τῷ ἐρωμένῳ φησὶ· καὶ τὴν βλάβην τριχῶς, εἰς ψυχὴν, εἰς σῶμα, εἰς τὰ ἐκτός· κωλύει γὰρ τὸν ἐρώμενον ἔχεσθαι τῶν πρὸς ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἀγόντων λόγων· ἀσκεῖν δὲ παραινεῖ ὅσα πρὸς τὴν αὐτοῦ ἐπιθυμίαν ἡδιστά ἐστι· βούλεται δὲ αὐτὸν ἔρημον εἶναι φίλων καὶ συγγενῶν, ἵν' ὅ τι μόνος μόνῳ συνῇ· ἔπειτα χρημάτων ἄπορον, ἵν' ἔχοι τὸν ἐρώμενον ἑαυτῷ προσέχοντα καὶ ἄλλῳ μηδενί· ἀηδὴ δὲ εἶναι καὶ τὴν συνουσίαν, διότι ὁ μὲν προκέκοφεν, ὁ δὲ νέος ἐστίν· ἥλιξ γὰρ ἥλικα τέρεϊ. Τὸ δὲ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου, καθὼ μὴ ἐρᾷ, εἰς ἀπιστίαν καὶ λήθην· παυσάμενος γὰρ τοῦ ἔρωτος, ὁστράκου περιστροφῇ, ἀποφεύγεται τὸν ἐρώμενον, πολλοὺς λόγους καὶ ὑποσχέσεις καταισχύνας· ἄπιστος οὖν καὶ ἀβέβαιος. ^[25]

- ⁴ Οὕτω δὴ συμπληρώσας τὸν περὶ τοῦ οὕτως ἐρῶντος λόγον, ὅσα ἔχει κακὰ, καταπαύει τὸν λόγον καὶ οὐκέτι φησὶν ἐρεῖν περὶ τοῦ μὴ ἐρῶντος ὅσα ἔχει ἀγαθὰ· «ἐπειδὴ, φησὶ, λοιπὸν ἐνθουσι ὦ, ἐὰν ἄρξωμαι περὶ αὐτοῦ λέγειν· νυμφόληπτος γὰρ, φησὶν, ὑπὸ τῶν Νυμφῶν γέγονα· εἰ γὰρ ψέγων τοσαῦτα εἶπον ὅσα ἔχει κακὰ ὁ ἐρῶν, τί ἂν εἰ ἐπαινῶν εἴποιμι ὅσα ἔχει ἀγαθὰ ὁ μὴ ἐρῶν· πλὴν γίνωσκε, φησὶν· ὅσα ἔχει κακὰ, εἵπομεν, ὁ ἐρῶν, τούτων τὰ ἐναντία ἔχει ἀγαθὰ ὁ μὴ ἐρῶν.» Ταῦτα εἰπὼν ἐβουλήθη τὸν ποταμὸν διαβάς ἀπιέναι· καὶ γίνεται αὐτῷ τὸ εἰωθὸς σημεῖον καὶ τὸ δαιμόνιον, ὥστε καὶ τινα ἀκοῦσαι φωνήν· τοῦτο δὲ αὐτῷ ἐπίσχεσις τοῦ παρόντος γίνεται. Συνήσθετο οὖν ὅτι οὐ δεῖ ἀπιέναι· ἡμαρτηκέναι γὰρ τὸ ὅπως ποτὲ κατὰ Ἑρωτος εἰπεῖν, θεοῦ ὄντος· τί οὖν; καθαρσίου φησὶ πρῶτον δεῖσθαι· ἔστι δὲ τὸ καθάρσιον ἢ παλινωδία, τὸ ὑμῆσαι τὸν Ἑρωτα. Ἀμείνων γὰρ εἶναι κατὰ τοῦτο Ὀμήρου καὶ Στησιχόρου· ὁ μὲν γὰρ Ὀμηρος τυφλωθεὶς διὰ τὸ κακῶς εἰπεῖν τὴν Ἑλένην οὐδὲ ἥσθετο, ὁ δὲ Στησίχορος στερηθεὶς τῶν ὁμμάτων διὰ τὴν τῆς Ἑλένης κακηγορίαν συνήσθετο, καὶ τὴν παλινωδίαν ἄσας ἀνέβλεψε παραχρῆμα· ἀμείνων οὖν ἀμφοτέρων εἶναι αὐτὸς, Ὀμήρου μὲν ὅτι οὐδὲ τὴν ἀρχὴν

ἦσθετο, Στησιχόρου δὲ ὅτι <οὐ> πρὶν παθεῖν ἦσθετο. Λέγει οὖν τὸν ἕτερον λόγον, τὴν παλινωδίαν, περὶ τοῦ ἔρωτος, γυμνῇ λοιπὸν τῇ κεφαλῇ, ὅσων ἐστὶν ἡμῖν ἀγαθῶν αἴτιος. Καὶ πρῶτον μὲν καθολικώτατον καὶ ἀληθέστατον λόγον εἰπὼν ὅτι « περὶ παντὸς ς, ὦ παῖ, μία ἀρχὴ εἰδέναι περὶ οὗ ὁ λόγος, ἢ παντὸς ἀμαρτάνειν ἀνάγκη » τουτέστιν εἰδέναι τὴν οὐσίαν περὶ οὗ ὁ λόγος, τὸ δὴ δοκοῦν ἰσχυρότατον εἶναι ἐπιχείρημα ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ τοῦ Λυσίου, τὸ ὅτι ὁ μὲν μαίνεται ὁ δὲ σωφρονεῖ, δείκνυσιν ὅτι ἡ μανία οὐχ ἀπλοῦν ἐστίν, ἀλλ' ἔστι τις καὶ θεία μανία, καὶ διελὼν αὐτὴν τὴν μανίαν εἰς τέσσαρα μέρη, μαντικὴν, τελεστικὴν, ποιητικὴν, ἐρωτικὴν, ἐφόρους ἐκάστη δίδωσι θεοὺς Ἀπόλλωνα, Διόνυσον, Μούσας, Ἑρωτα, καταλέγων ὅποσα ἀγαθὰ ἐκ τούτων δίδονται, τῆς μαντικῆς τε καὶ τελεστικῆς καὶ ποιητικῆς ... διὸ καὶ τὸ παρεμβεβλήσθαι μανικὴν γὰρ λεγομένην τὸ πρῶτον, μαντικὴν ὕστερον προσηγόρευσαν. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸ μὴ φαῦλον εἶναι τὸ τῆς μανίας ὄνομα. ^[30]

- 5 Εἴτα μέλλων λέγειν πόσα <ἀγαθὰ> ἐκ τοῦ ἔρωτος ἡμῖν ἐπιπέμπεται, πρῶτον ὀρίζει τὸν ἔρωτα, ἵνα εἰδείημεν κατὰ ποίου σημαινομένου ταῦτα λέγει, ὥς καὶ ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ πεποίηκε. Καὶ ἐπειδὴ μαίνεται ὁ ἔρως, ὀρίζει τὸν ἔρωτα θεῖαν μανίαν εἶναι κατὰ ἀνάμνησιν τοῦ αὐτοκάλλους. Ἐπεὶ οὖν ἀνάμνησις οὐκ ἂν γένοιτο τούτου, μὴ ἀθανάτου οὔσης τῆς ψυχῆς, διὰ βραχέων περὶ ἀθανασίας ψυχῆς διαλέγεται, ἐπιστημονικοὺς καὶ ἀποδεικτικοὺς λόγους περὶ αὐτῆς προφερόμενος. Ἀσωμάτου δὲ καὶ ἀοράτου αὐτῆς οὔσης, τὸ εἶδος ὑφηγεῖται λέγων εἰσὶν αὐτὴν συμφύτῳ δυνάμει ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου. Ἐπεὶ οὖν ὑπόπτερον ἡγεῖται τὴν ψυχὴν, τὴν δὲ ὑπόπτερον φύσιν ποτὲ μὲν ἀποβάλλειν ἀνάγκη τὰ πτερὰ, ποτὲ δὲ πτεροφυεῖν, περὶ ἀνόδου καὶ καθόδου καὶ μετενσωματώσεως τῶν ψυχῶν διαλέγεται, περὶ τε θείων καὶ ἀνθρωπίνων, πῶς ἔπονται Διὶ τῷ μεγάλῳ ἡγεμόνι, αἱ μὲν αἰεὶ, αἱ δὲ ποτὲ, κατὰ ἔνδεκα μέρη τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ διηρημένης· καὶ ὅτι αἱ μὲν ὑπερθέουσι τὰ νῶτα τοῦ οὐρανοῦ, θεωροῦσαι τὴν αὐτοδικαιοσύνην, αὐτοσωφροσύνην καὶ τὰ ἐξῆς, αἱ δὲ τότε μὲν ἦραντο, τότε δὲ ἔδυσαν, αἱ δὲ ὑποφέρονται λοιπὸν εἰς γένεσιν καὶ τοὺς ἐννέα βίους αἰροῦνται ἐκ τῆς ἐκεῖ τῶν εἰδῶν θέας. Ὁ μὲν οὖν νεοτελής ἀπὸ τοῦ ἐνθάδε κάλλους ἐπὶ τὸ ἐν νῷ κάλλος ὀξέως φέρεται καὶ σέβει τὸν ἐρώμενον, καὶ συνανάγει αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ ἐπὶ τὸ νοητὸν, μίαν κοινὴν ζωὴν ἀσπαζόμενος, ἅτε δὴ κατεχόμενος τῷ κοσμίῳ καὶ θείῳ ἔρωτι ἡγεμόνι χρώμενος [τῷ θείῳ ἔρωτι]· ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος καὶ τὸ αἰσχρὸν τῆς ἡδονῆς ἀσπαζόμενος καὶ τὸν ἐφύβριστον ἔρωτα ἐπὶ τὸ ἀλόγιστον καὶ ἄνουν τῆς ὕλης ὑποφέρεται. Ταῦτα δὲ ἱκανῶς ἐνδείκνυται καὶ ἐμψυχότατα διὰ τῆς εἰκόνος τοῦ τε ἡνιόχου καὶ τοῖν δυοῖν ἵπποι, τοῦ μὲν εἰκόντος τῷ κελεύσματι καὶ πειθηνίου τῷ ἡνιόχῳ, τοῦ δὲ οἰστρῶντος καὶ τῷ κέντρῳ μὴ ὑπείκοντος. Ἀποδοὺς οὖν τὴν παλινωδίαν τῷ ἔρωτι, εὐχεται τῷ Ἑρωτι αὐτῷ ὑπὲρ τε ἑαυτοῦ καὶ Λυσίου καὶ Φαίδρου, ἑαυτῷ μὲν ἵνα παραμένῃ ἢν δέδωκεν αὐτῷ ἐρωτικὴν, Λυσίᾳ δὲ καὶ Φαίδρῳ ἵνα εἰς φιλοσοφίαν τρέποιντο. ^[25]

- 6 Καὶ ἀξιότ' τὸν Φαῖδρον πείσαι Λυσίαν ἵνα εἰς τούναντίον γράψῃ· ὁ δὲ φησὶ μὴ ἂν ἐθελήσῃ, ἐπειδὴ τις ἔναγχος ὠνείδισεν αὐτῷ καλῶν λογογράφον αὐτόν· ὁ δὲ φησὶ μὴ ἀπλῶς ὄνειδος εἶναι τὸ γράφειν λόγους, ἀλλὰ τὸ κακῶς γράφειν· τὸ δὲ καλῶς οὐκ ὄνειδος. Καὶ οὕτως ἐπεισέρχεται ὁ περὶ τῆς ῥητορικῆς λόγος. Τί οὖν τὸ καλῶς γράφειν καὶ λέγειν ἐξῆς ζητεῖ, καὶ φησὶ τοῦτο εἶναι τὸ καλῶς γράφειν, ὅταν τις εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος γράφῃ τε καὶ λέγῃ. Ὁ δὲ Φαῖδρος οὐ φησὶν οὕτως ἀκηκοέναι, ἀλλὰ ἐκείνως, ὅτι οὐδὲν δεῖ τὴν ἀλήθειαν εἰδέναι, ἀλλὰ τὴν δόκησιν τῆς ἀληθείας, ὅ ἐστι τὸ πιθανόν. Καὶ τὴν ἀτοπίαν τοῦ λεγομένου ἐπιδείκνυσιν ὁ Σωκράτης ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ ὄνου, καὶ ὅταν μὴ εἰδὼς τις αὐτοῖν τὴν διαφορὰν λέγῃ πρὸς ἕτερον ἀγνοοῦντα καὶ πείθῃ ὅτι ὁ ὄνος ἵππος ὦν τυγχάνει. Δεῖ οὖν τὸν μέλλοντα καλῶς γράφειν εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων· καὶ οὕτως ἢ τε ἀληθὴς καὶ <ἡ> δημῶδης ἐξετάζεται ῥητορικὴ, ἢ μὲν ἀληθείας ἐπήβολος οὔσα καὶ ἐπιστῆμη δικαίων καὶ μὴ

δικαίων, φιλοσοφίας ὁπαδὸς καὶ μόνῳ προσήκουσα φιλοσόφῳ, θεοῖς καὶ ἀνθρώποις κεχαρισμένα ποιοῦσα καὶ λέγουσα· ἡ δὲ δημῳδὸς ψυχαγωγίας τινὸς καὶ χάριτος ἀπεργαστικῇ, ἄτεχνός τις οὖσα τριβὴ καὶ ἀνεπιστήμων. Εἴτα ἐπὶ τοὺς τὰς ῥητορικὰς τέχνας γράψαντας τραπεῖς, ἐλέγχει ὡς περὶ ὧν οὐκ ἴσασι γράφοντας ἐπὶ τῇ τῶν νέων ἀπάτῃ· προοίμιον γὰρ καὶ διήγησιν λέγουσι, τεκμήρια καὶ πίστει τινὰς, ἐλέγχους τε καὶ παρεπαίνους καὶ ὑποδηλώσεις καὶ παραψόγου· καὶ φασιν ὡς χρὴ πρὸ τῶν ἀληθῶν τοῖς εἰκόσι χρῆσθαι, ὡς ἐδόκει Γοργία καὶ Τισία· εἴτα καὶ Πώλου μνημονεύει ὃς διπλασιολογίαν ᾤετο <καὶ> γνωμολογίαν εὕρηκέναι ... καὶ τοῦ Χαλκηδονίου σεμνολογίας καὶ οἴκτους καὶ κηλήσεις καὶ ἐξοργήσεις· κοινῶς δὲ τὴν ἐπάνοδον καὶ <τὸ> ἐπὶ κεφαλαίων ἕκαστα ὑπομνήσαι τοὺς ἀκούοντα. Ταῦτα δὲ φησι ῥητορικῆς μὲν εἶναι ἀναγκαῖα μαθήματα καὶ μᾶλλον ὄντα τὰ πρὸ τῆς τέχνης· ἡ δὲ τέχνη αὕτη ἐν τῇ χρήσει τούτων καὶ κρίσει ἐστίν, ὅποτε καὶ ὅποσον καὶ πῶς ἔχουσι δεῖ λέγειν τὰ εἰρημένα.

[25]

- ⁷ Καὶ μάρτυρας ἐπάγεται τῷ λόγῳ τὸν μελίγηρυν Ἀδραστον καὶ Περικλέα τὸν Ξανθίππου. Ὡς γὰρ ἐπὶ ἱατρικῆς, οὕτω καὶ ἐπὶ ῥητορικῆς· ὡς γὰρ ἀνάγκη τῷ ὡς ἀληθῶς ἱατρῷ εἰδέναι τὴν τῶν σωμάτων φύσιν, εἰδέναι δὲ καὶ τὴν τῶν φαρμάκων, καὶ πρὸς τούτοις τὰ πάθη, ἵνα τοῖς οἰκείοις σώμασι καὶ παθήμασι τὰ οἰκεῖα φάρμακα προσφέρων ὑγιᾶ ἀποδείξῃ τὸν ἄνθρωπον· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῷ ῥήτορι, ἐπειδὴ ψυχαγωγία ἐστὶν ἡ ῥητορικῇ, ἀνάγκη εἰδέναι καὶ ψυχῆς φύσιν [τὸν ῥήτορα], εἴτε σύνθετον εἴτε ἀπλοῦν ἐστί, καὶ μετὰ ταῦτα τῶν λόγων τὰ εἶδη, καὶ ἐπὶ τούτοις παθημάτων εἶδη τε καὶ διαφοράς· οὕτω γὰρ τοὺς οἰκείους λόγους τοῖς οἰκείοις προσφέρων ποτὲ μὲν πείσει, ποτὲ δὲ ἰάσεται, κατὰ τοὺς προσήκοντας καιροὺς ἕκαστα ποιῶν. Καὶ περὶ μὲν τῆς τῶν λόγων τέχνης ταῦτά φησι. Περὶ δὲ τοῦ γράφειν αὐτοὺς ἐξῆς ζητεῖ, πῇ καλῶς ἔχει γράφειν καὶ πῇ οὐ καλῶς. Καλῶς μὲν γὰρ ἔχει ὅταν παιδιὰς χάριν καὶ ὑπομνήσεως εἰς τὸ λήθης γήρας, οὐ καλῶς δὲ ὅταν σπουδάζῃ τις ἐπὶ τούτοις ὡς περὶ μέγα ἀγαθόν. Καὶ λέγει μῦθόν τινα, ὃν ἤκουσε περὶ τοῦ Θεῦθ καὶ Ἀμμωνος, ὡς ἄρα ὁ Ἑρμῆς εὔρε πρὸς ταῖς ἄλλαις τέχναις καὶ τὴν τῶν γραμμάτων, καὶ αὐτὴν ᾤετο μνήμης φάρμακον εἶναι, σοφίας δὲ αἰτίαν· ὁ δὲ Θαμοῦς οὐχ οὕτως ᾤετο, ἀλλὰ τούναντίον λήθης μὲν φάρμακον διὰ τὸ καταφρονεῖν ... ὡς γεγραμμένων (θαρσύναντες γὰρ ὡς γραφεῖσιν ἀμελοῦσι τῆς μελέτης καὶ ἀποβάλλουσιν ἃ μεμαθήκασι), δοξοσοφίας δὲ ἀφορμὴν (πολυήκοοι γὰρ γενόμενοι πολυγνώμονες δόξουσιν εἶναι, ἀγνωσίαν νοσοῦντες). Διὰ ταῦτα δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ πολλῆς τιнос σπουδῆς ἄξιοι οἱ γεγραμμένοι <λόγοι>, ἀλλ' οἱ γεγραμμένοι ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκουόντων μετ' ἐπιστήμης τοῦ λέγοντος καὶ γράφοντος ἐν ψυχῇ. «Ἀνάγγελλε οὖν, φησὶ, ταῦτα Λυσία, καὶ ἡμεῖς Ἰσοκράτει ἀνοίσομεν,» ἐπαινέσας αὐτοῦ τὴν φύσιν καὶ τὸ ἦθος καὶ τοὺς λόγους. <Καὶ> καταπαύων τὸν λόγον εὖχεται σοφῶ πρέπουσαν εὐχὴν Πανὶ καὶ τοῖς ἐντοπίοις θεοῖς, καλῶς γενέσθαι τᾶνδοθεν καὶ τὰ ἐκτὸς τοῖς ἐντὸς φίλῃ, καὶ τὸ χρυσοῦ πλῆθος τοσοῦτον ὅσον ὁ σοφὸς δύναται φέρειν· «πλούσιον γὰρ, φησὶ, νομίζοιμι τὸν σοφόν.» ^[30]

- ⁸ » Συνελόντι οὖν τὸ ὑλικὸν τοιοῦτον ... [περὶ ἔρωτος, φασὶ, προηγουμένως ὑφηγεῖται, καὶ καθ' ὃν ἂν τις τρόπον τοῦτο ὃ εἴτε φυσικὸν εἴτε θεῖον κίνημα τῆς ψυχῆς, τὸ ἐρωτικὸν λεγόμενον, ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ παραπαιδαγωγήσῃ εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ κοινωνούντος, καὶ πῶς χρὴ βιώναι· δείκνυσιν δὲ ὡς οὐ πάθος ἐστὶν ἀλλὰ θεὸς ὁ ἔρως σωτὴρ καὶ ἀναγωγεὺς τῶν ψυχῶν. Οἱ δὲ περὶ ῥητορικῆς καὶ προτρεπτικὸν εἶναι Φαίδρου εἰς φιλοσοφίαν, ἐπειδὴ ἑώρα αὐτὸν ἐπιτηδεῖως μὲν ἔχοντα πρὸς φιλοσοφίαν, ἀμελοῦντα δὲ ταύτης διὰ τὴν περὶ ῥητορικὴν σπουδὴν καὶ τὸ περὶ τοὺς πιθανοὺς σπουδάζειν λόγους, διδάσκων αὐτὸν ὡς φιλοσοφῆσας ἱκανὸς ἔσται ῥήτωρ· διὸ καὶ τὴν ἀληθῆ ῥητορικὴν ἀπὸ τῆς δημῳδῆς διακρίνει· ὠφελείας οὖν ἔνεκα τοῦ νέου καὶ ἀντιγράφει τῷ Λυσίου λόγῳ.] Δόξαι τοῦ σκοποῦ Οἱ μὲν περὶ ἔρωτος ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ τοῦ διαλόγου ἐκ τούτου γεγένηται διὰ τὸν Λυσίου λόγον, κατὰ ἔρωτος

γράφαντος· οἱ δὲ περὶ ῥητορικῆς ἀπὸ τῆς τοῦ Λυσίου λόγου προφάσεως καὶ τῆς πρὸς τοῦτον ἀντιγραφῆς καὶ ἀντιπαραθέσεως τοῦ Σωκρατικοῦ λόγου εἰς ἔλεγχον τοῦ ῥήτορος, ὡς μὴ κατορθώσαντος ἦν ἐπηγγέλλετο ῥητορικῇ· διὸ ἐπὶ τέλει καὶ τῆς ἀληθοῦς μέμνηται ῥητορικῆς καὶ τί ἐστὶ τὸ καλῶς γράφειν. Ὡς εἰς μεγάλα οὖν μέρη τεμεῖν, εἰς δύο ταῦτα διέλοι ἅν τις τὸν σκοπὸν, ἓν μὲν περὶ ἔρωτος, ἓν δὲ περὶ ῥητορικῆς, τουτέστι περὶ τῶν δύο κινήματων τῆς ψυχῆς· τὸ μὲν περὶ ἔρωτος κατὰ τὴν ἐντὸς αὐτῆς διάθεσιν καὶ τὴν πρὸς τὰ ὑπερκείμενα ἔφειν, τὸ δὲ περὶ ῥητορικῆς κατὰ τὴν ἐκτὸς καὶ πρὸς ἄλλο καὶ ἐπὶ τάδε ροήν· ἄλλων τε γὰρ ἕνεκα φράζομεν καὶ πρὸς ἀλλήλους διαλεγόμεθα. Ὡστε περὶ ψυχικῆς ἀρχῆς εἴποι ἅν τις εἶναι τὸν σκοπὸν. Ἐπειτα δὲ εἰσὶ τινες οἱ καὶ πλείους λέγοντες καὶ διαφόρους τοὺς σκοπούς· οἱ μὲν εἰρήκασιν περὶ ψυχῆς, διὰ τὰ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς ἀποδεικνύμενα ἐνταῦθα καὶ τῆς ιδέας αὐτῆς· οἱ δὲ περὶ τάγαθοῦ, ἐπειδὴ εἶπε· « τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησε .^[30]

- ⁹ . . ποιητῆς [Ἀξίως], οὔτε ποτὲ ὕμνήσει κατὰ τὴν ἀξίαν», καὶ ἔτι· « ἡ ἀχρώματος καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφῆς οὐσία ψυχῆς κυβερνητὴ μόνω θεᾷ ἢ, » διὰ ταῦτα καὶ θεολογικὸν εἰρήκασιν αὐτὸν εἶναι· οἱ δὲ περὶ τοῦ πρώτου καλοῦ διὰ τὰ ἐν τῇ παλινωδίᾳ εἰρημένα περὶ τῶν νοητῶν εἰδῶν. Πάντες <οὖν> οὗτοι μερῶν τινῶν ἐν τῷ διαλόγῳ δραζάμενοι, περὶ τοῦ παντός ἀπεφάνησαν τὸν σκοπὸν· ἓνα δὲ πανταχοῦ χρῆ εἶναι τὸν σκοπὸν καὶ αὐτοῦ ἕνεκα <πάντα> παρελήφθαι, ἵνα ὡς ἐν ζῳῇ πάντα τῷ ἐνὶ συντάττῃται. Διὸ περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ φησιν ὁ Ἰάμβλικος εἶναι τὸν σκοπὸν, ὡς ἐφεξῆς ἐροῦμεν. Τὰ δὲ ἐγκλήματα νῦν λέγωμεν ἃ τινες κατηγοροῦσι Πλάτωνος ἐπὶ τούτῳ τῷ συγγράμματι, ἵνα καὶ τούτων προδιευκρινημένων ἢ ἀνάγνωσις λοιπὸν ἡμῖν ἀπερίσπαστος ᾖ. Φασὶ γὰρ πρῶτον μὲν οὐ δεόντως κατ' ἔρωτος καὶ ὑπὲρ ἔρωτος πεποιθῆσθαι αὐτὸν τὸν λόγον, ὥσπερ μειράκιον φιλοτιμούμενον εἰς ἑκάτερον· ἔπειτα τὸ ἀντιγράφειν τῷ Λυσίου λόγῳ καὶ ἀμιλλᾶσθαι βασκάνου τινὸς καὶ φιλονείκου νέου ἔοικεν εἶναι, κωμωδοῦντος τὸν ῥήτορα καὶ εἰς ἀτεχνίαν αὐτὸν διαβάλλοντος· ἔπειτα δὲ καὶ τῇ λέξει κεχρησθαι ἀπειροκάλῳ καὶ ἐξωγκωμένῃ καὶ στομφώδει καὶ ποιητικῇ μᾶλλον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπεσημῆνατο. Πρὸς μὲν τὸ πρῶτον λεκτέον ὅτι εἴωθε Πλάτων τῶν ἀντικειμένων λόγων ἐξέτασιν ποιεῖσθαι πρὸς εὗρεσιν καὶ βάσανον τῆς ἀληθείας· οὕτως καὶ ἐν Πολιτείᾳ κατὰ δικαιοσύνης καὶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, <καὶ> ἐν Σοφιστῇ περὶ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος καὶ νῦν οὖν κατ' ἔρωτος εἶπε πρὸς τὸ ὄνομα τὸ τῶν πολλῶν ἀπομαχόμενος, δεικνὺς ὅτι οὗτος οὐκ ἔστιν ἔρως ἀλλ' ὕβρις καὶ πάθος τι ψυχῆς· ἄλλος γάρ ἐστιν ὁ ὡς θεὸς Ἔρως, πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνθρώποις ὣν χορηγὸς καὶ ἀναγωγεὺς τῶν ψυχῶν· ἀναγκαῖον οὖν ἦν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐπ' ἅμφω γυμνάσαι τοὺς περὶ ἔρωτος λόγους, ἐλέγχοντος τὴν δόξαν τῶν πολλῶν, διὰ τὸ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ἐπ' ἅμφω ῥέπειν τὸν ἔρωτα.^[25]

- ¹⁰ —Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, τὸ ἀντιγράφειν Λυσίᾳ, ῥητέον ὅτι, ὥσπερ ὁ θεωρητικὸς φιλόσοφος ὑπὲρ ὠφελείας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους κατατάττει ἑαυτὸν εἰς διακόσμησιν πόλεως καὶ γίνεται πολιτικὸς καὶ δικαστής, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ φιλόσοφος ὁρῶν τὸν Φαῖδρον ἐπιτηδεύει μὲν ἔχοντα πρὸς φιλοσοφίαν, βλαπτόμενον δὲ ὑπὸ τῆς συνουσίας τοῦ ῥήτορος καὶ εἰς τὰ τίμια βλαπτόμενον (αἰσχροῦς γὰρ αὐτοῦ ἔρων συνέθηκε τὸν λόγον ὁ Λυσίας, ἵνα αὐτὸν χειρῶσθαι), τούτου χάριν τὸ κακοῦργον αὐτοῦ τῆς ψυχῆς καὶ ἀπατηλὸν τό τε ἄθεον καὶ τὸ σκοτεινὸν ἐλέγχων ἠναγκάσθη εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τῷ Λυσίᾳ καθεῖναι, ἵνα δείξῃ τὴν ἐμφωλεύουσαν ἀτοπίαν τῷ Λυσίου λόγῳ κατὰ τε τὰς λέξεις, ἃς ἐκπέπληκτο ὁ Φαῖδρος, καὶ κατὰ τὰ διανοήματα, ἐπανάγων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐκτὸς καὶ φαινομένου κάλλους ἐν λόγοις ψιλοῖς καὶ ἀθέοις ἐπὶ τὸ ψυχικὸν καὶ νοερὸν καλόν. — Πρὸς δὲ τὸ τρίτον, τὸ τῆς λέξεως ἔξογκον, ῥητέον ὡς οἰκείως πανταχοῦ τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασι καὶ τῇ λέξει κέχρηται Πλάτων· πρῶτον μὲν γὰρ ἐπειδὴ λεπτὸς καὶ ἰσχνὸς ἦν ὁ τοῦ Λυσίου λόγος χαρακτήρ, εἰκότως αὐτὸς τῷ ἀντικειμένῳ ἠθέλησε χρῆσασθαι τῷ σεμνοπρεπεστέρῳ πρὸς κατάπληξιν καὶ χεῖρωσιν τοῦ νέου· ἔπειτα ἢ

ὑποκειμένη θεολογία ἢ περὶ τοῦ ἔρωτος καὶ ἢ φυσιολογία ἢ περὶ τῆς νοητῆς οὐσίας ἀπῆτει τοιούτων λόγων ἀξίωμα· ἐπεὶ γὰρ περὶ ἀφανῶν καὶ ἀγνώστων πραγμάτων τοῖς πολλοῖς διελέγετο, προσφόρως καὶ ὑψηλοῖς ἐχρήσατο λόγοις, ὅπου ὁ πολιτικὸς ἢ καὶ ὁ πολὺς προσελθεῖν οὐκ ἠδύνατο. Ἔστι δὲ ὁ διάλογος διὰ μὲν τὸν Φαῖδρον ἠθικὸς καὶ καθαρτικὸς, ἐλεγκτικὸς, προτρεπτικὸς εἰς φιλοσοφίαν· διὰ δὲ τοὺς περὶ ἔρωτος λόγους φυσικὸς καὶ θεολογικὸς· διὰ δὲ τοὺς περὶ ῥητορικῆς λογικὸς. Τίς ὁ ἀληθὴς τοῦ διαλόγου σκοπός. Οἱ μὲν περὶ ῥητορικῆς εἶναι τὸν διάλογον ἀπεφάναντο εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μόνην καὶ τὰ τέλη ἀποβλέψαντες· οἱ δὲ περὶ ψυχῆς, ἐπειδὴ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς μάλιστα ἐνταῦθα ἀποδείκνυσιν· οἱ δὲ περὶ ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ τοῦ διαλόγου ἐκ τούτου γεγένηται· ἔγραψε γὰρ ὁ Λυσίας λόγον περὶ τοῦ μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τῷ ἐραστῇ ἀλλὰ τῷ μὴ ἐραστῇ, αὐτὸς μὲν σφόδρα [ὁ Λυσίας] ἐρῶν τοῦ Φαίδρου, προσποιούμενος δὲ μὴ ἐρᾶν· βουλόμενος οὖν ἀποστῆσαι αὐτὸν τῶν ἄλλων ἐραστῶν, κακούργως γράφει λόγον ὅτι δεῖ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον χαρίζεσθαι ἢ ἐρῶντι. ^[30]

11 .. περὶ οὗ καὶ ὁ Σωκράτης διαλέγεται τούτου τε τοῦ ἀκολάστου ἔρωτος καὶ τοῦ σώφρονος καὶ [τοῦ] θείου καὶ ἐνθουσιαστικοῦ, ὅτι τῷ τοιῷδε ἔρωτι τῷ σώφρονι καὶ θείῳ χαριστεόν καὶ ἀκολουθητέον. —Οἱ δὲ καὶ θεολογικὸν αὐτὸν εἰρήκασι διὰ τὰ ἐν μέσοις τοῦ διαλόγου λεγόμενα· οἱ δὲ ὅτι καὶ περὶ τάγαθοῦ, ἐπειδὴ φησι· « τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησε ποιητὴς ἀξίως, » καὶ ἔτι· « ἡ ἀχρώματος καὶ ἀσχημάτιστος οὐσί α »· οἱ δὲ περὶ τοῦ πρώτου καλοῦ. Πάντες οὖν οὗτοι ἀπὸ τινος μέρους τοῦ διαλόγου περὶ τοῦ παντὸς ἀπεφάναντο σκοποῦ. Καὶ γὰρ τὸν περὶ ψυχῆς λόγον δηλὸς ἐστὶν ἄλλου χάριν παρεμβαλὼν, καὶ τοὺς περὶ τοῦ πρώτου καλοῦ ἀπὸ γὰρ τῶν ἄλλων καλῶν ἐπ’ ἐκεῖνο ἀνῆλθε καὶ τὸν ὑπερουράνιον τόπον· καὶ δὴ καὶ τοὺς περὶ τοῦ ἔρωτος λόγους δηλὸς ἐστὶ πρὸς τὸ ἐραστὸν ἀναφέρων. Οὔτε οὖν πολλοὺς εἶναι φατέον τοὺς σκοποὺς (πρὸς γὰρ ἔν τι πάντα δεῖ τετάσθαι ἵν’ ὥσπερ ἐν ζῶν ὁ λόγος ὑπάρχη) οὔτε ἀπὸ μέρους περὶ τοῦ παντὸς ἀποφαίνεσθαι, ἀλλὰ τὸν λόγον εἰς ἕνα συντάττειν σκοπόν. Ἔστι δὲ οὗτος, ὡς συνελόντι εἰπεῖν, περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ [εἰπεῖν]. Διὸ ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ φαινομένου κάλλους τοῦ ἐν τῇ μορφῇ τοῦ Φαίδρου, οὐπὲρ ἐραστῆς ἦν ὁ Λυσίας, κατὰ ἀπόπτωσιν τοῦ ἀληθινοῦ ἐραστοῦ ἀκόλαστος ὢν ἐραστής. Εἴτα μέτεισιν ἐπὶ τὸ ἐν τοῖς λόγοις καλὸν, οὗ ἐραστής παραδίδεται Φαῖδρος, ἐρώμενος δὲ ὁ Λυσίας ἢ ὁ Λυσίου λόγος· διὸ ἀντερῶσιν ἀλλήλων Λυσίας καὶ Φαῖδρος, καὶ ἀμφοτέρω ἐρασταὶ εἰσι καὶ ἐρώμενοι, ἀλλ’ οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν ἔρωτα· διὸ καὶ βελτίους ἄμφω κατὰ τι καὶ χείρους· καθὼ μὲν γὰρ ἐραστής, βελτίων ὁ Φαῖδρος, χείρων δὲ ὁ Λυσίας· ὁ μὲν γὰρ Λυσίας τοῦ σώματος ἦρα καὶ τῆς ἀκολάστου ἐπιθυμίας, ὁ δὲ Φαῖδρος τοῦ ἐν λόγοις καλοῦ καὶ τοῦ ἐν τῇ συνθέσει τῶν ῥημάτων, ὃ αὐλότερόν πῶς ἐστὶ· καθὼ δὲ ἐρώμενος, βελτίων ὁ Λυσίας ἐστὶ (τουτέστιν ὁ Λυσίου λόγος), χείρων δὲ ὁ Φαῖδρος, τῷ πάλιν ἐρώμενον μὲν εἶναι τοῦ Φαίδρου τὸν λόγον Λυσίου, ἐρώμενον δὲ τοῦ Λυσίου τὸν Φαῖδρον. Εἴτα ἐπαναβιβασμοῖς χρώμενος ὁ Σωκράτης ἐπάνεισιν ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις καλοῦ ἐπὶ τὸ ψυχικὸν κάλλος, τουτέστι τὰς ἀρετάς τε καὶ ἐπιστήμας. ^[30]

12 Εἴτα ἐπὶ τὸ τῶν ἐγκοσμίων θεῶν ἐν τῇ παλινωδίᾳ. Εἴτα ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος καὶ αὐτὴν τὴν πηγὴν τοῦ καλοῦ καὶ τὸν θεὸν Ἐρωτα καὶ αὐτὸ τὸ καλόν. Ὅθεν πάλιν κάτεισι διὰ τῆς διαιρετικῆς ἐπὶ τὸ ψυχικὸν κάλλος καὶ τὸ τῶν ἀρετῶν καὶ ἐπιστημῶν. Εἴτ’ αὖ πάλιν ἐπὶ τὸ ἐν τοῖς λόγοις καλόν, καὶ συνάπτει τελευτὴν ἀρχῇ. Καὶ συνελόντι εἰπεῖν εἰς τρία τέμεις ἂν τὴν πᾶσαν τοῦ λόγου διάνοιαν καὶ εἰς τρεῖς ζωάς· εἷς τε τὴν ἀκόλαστον ἥτις ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Λυσίου ὁρᾶται, καὶ τὴν σώφρονα ἥτις ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τοῦ Σωκράτους ὁρᾶται, καὶ τρίτην τὴν ἐνθουν ἥτις ἐν τῇ παλινωδίᾳ καὶ τῷ τελευταίῳ λόγῳ τοῦ Σωκράτους ἐνορᾶται· ἀνάλογον δὲ ταύταις ταῖς ζωαῖς εἰσι τὰ ἐρῶντα, καὶ κατὰ τὰ ἐρῶντα λάβοις ἂν καὶ τοὺς ἔρωτας καὶ αὐτὰ τὰ ἐραστά. Οὐ πόρρω οὖν ἔβαλλον τοῦ σκοποῦ οἱ περὶ ἔρωτος εἰπόντες εἶναι τὸν διάλογον,

ἐπειδήπερ ὁ ἔρωσ κατὰ τὴν ἀναφορὰν τὴν ἐπὶ τὸ ἐραστὸν ὁρᾶται. Καὶ δεῖ μέντοι μηδὲ τὰς σύνεγγυς διαφορὰς λανθάνειν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων οὐ τὰς τυχοῦσας διακρίσεις ἔρωτος καὶ ἐραστοῦ παραδέδωκεν. Ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ προηγούμενος σκοπὸς [περὶ ἔρωτος] δῆλον· οὔτε γὰρ περὶ οὐσίας αὐτοῦ οὔτε περὶ δυνάμεως παραδίδωσιν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ τῆς εἰς τὸν κόσμον καὶ τὰς ψυχὰς διαλέγεται, ὅτι δὴ πάντα ἀνάγει ἐπὶ τὸ ἐραστὸν καὶ τὸ καλόν· εἰ δέ που ὁ Πλάτων προηγούμενον <περί> τινος λόγον ποιεῖται, περὶ τριῶν τούτων διαλέγεται, περὶ οὐσίας, περὶ δυνάμεως, περὶ ἐνεργείας· διὸ ἐν τῷ Συμποσίῳ ἐπειδὴ προηγούμενος ἦν ἐκεῖ ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος, τὴν μεσότητά αὐτοῦ καὶ τὴν τάξιν παραδιδούς, δαίμονα μέγαν αὐτὸν κέκληκεν, ὡς δέοντα τὰ δεύτερα τοῖς πρώτοις. Ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ προηγεῖται ὁ περὶ τοῦ καλοῦ λόγος, εἰς ὃ ὁ ἔρωσ πάντα ἀνάγει, θεὸς προσαγορεύεται. Τὰ δὲ πρόσωπα ὁ Λυσίας, ἦτοι ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ὁ Φαῖδρος καὶ Σωκράτης. [Λυσίας μὲν καὶ Φαῖδρος ἐρασταὶ ἀλλήλων ὡς προεῖρηται· ὁ δὲ Σωκράτης ὁ κηδεμὼν τῶν νέων καὶ προνοῶν τοῦ Φαῖδρου καὶ ἐπανάγων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φαινομένου καὶ ἐκτὸς καλοῦ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις ἐπὶ τὸ ψυχικὸν καὶ [τὸ] νοερὸν καλόν. Ἐπειδὴ δὲ τινες ὡς στομφώδη τὸν λόγον ἠτιάσαντο διὰ τὰ ἐν τῇ παλινωδίᾳ εἰρημένα, ῥητέον ὅτι οἰκείως τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς λόγοις ὁ Σωκράτης χρῆται· ἐπειδὴ γὰρ περὶ ἀφανῶν καὶ ἀγνώστων τοῖς πολλοῖς πραγμάτων διαλέγεται, προσφόρως καὶ ὑψηλοῖς ἐχρήσατο λόγοις καὶ οἰκείοις τῇ νοητῇ καὶ θείᾳ οὐσίᾳ. ^[30]

13] Ἐντεῦθεν ἡ τοῦ Πλατωνικοῦ ῥητοῦ ἐξήγησις. α' <ὦ φίλε Φαῖδρε> 227a Ὅτι περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ ὁ σκοπὸς, πρῶτον τοῦ ἐν αἰσθήσει καὶ τῇ φύσει, εἶτα τοῦ ἐν τοῖς λόγοις, καὶ ἀνωτέρω τοῦ ἐν ψυχῇ καὶ ἐπιστήμαις καὶ ἐπιτηδεύμασι, καὶ ἔτι ἀνωτέρω τοῦ ἐν νῷ, καὶ τελευταῖον τοῦ ἐν θεοῖς, δηλοῖ ἡ πρώτη λέξις, τὸ ὦ φίλ ε. Φίλον γὰρ τὸ καλόν, κλητικὸν ὃν εἰς ἑαυτὸ καὶ ἐπιστρεπτικόν· διὸ καὶ καλὸν λέγεται παρὰ τὸ καλεῖν εἰς ἑαυτὸ τοὺς ἐρώντας. —Τὸ δὲ ποῖ δὴ καὶ πόθεν δηλωτικόν ἐστι πάλιν τοῦ ἐν αἰσθήσει καλοῦ· αἰεὶ γὰρ ἐν κινήσει καὶ γενέσει καὶ φθορᾷ τὸ αἰσθητικὸν κάλλος. Ἐπειδὴ οὖν καὶ ὁ Φαῖδρος ἐπτόητο περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος τὸ ἐν τοῖς λόγοις ὅπερ ἐν κινήσει καὶ ῥύσει θεωρεῖται (τῶν γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ διανοημάτων εἰκόνες οἱ λόγοι, πᾶσα δὲ κίνησις ποθέν ποι)· διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ « ποῖ δὴ καὶ πόθεν ν. » Ἡ ὅτι ἐπειδὴ τῷ Σωκράτει ἐπιμελὲς ἦν τῶν νέων φροντίζειν, δεῖ δὲ τὸν μέλλοντά τι ἰᾶσθαι πρότερον ἐπισκέπτεσθαι αὐτοῦ πᾶσαν τὴν κατάστασιν, εἶθ' οὕτως ἐγχειρεῖν τῇ θεραπείᾳ, διὰ τοῦτο δὴ καὶ ὁ Σωκράτης ἀνερωτᾷ ἀπὸ ποίων τε συνουσιῶν ἔρχεται καὶ ἐπὶ ποίας ἐπτόηται, μὴ ἄρα καὶ διέφθαρται ὑπὸ τινων συνουσιῶν. —Τὸ δὲ παρὰ Λυσίου τοῦ Κεφάλου, ἐπειδὴ ὁ Κέφαλος ὀρθοδοξαστικὸς ἡμῖν παραδίδεται ἐν Πολιτείᾳ α, ἥρα δὲ τοῦ Λυσίου λόγου ὁ Φαῖδρος, δηλοῖ ὅτι τὸ φαινόμενον κάλλος δόξη ἐστὶν μετ' αἰσθήσεως ληπτὸν καὶ οὐκ ἐπιστήμη. ^[20]

14 —Τὸ δὲ πορεύομαι ἔξω τείχους πρὸς περίπατον δηλοῖ ὅτι πρὸς κρεῖττονά τινα καὶ ὑπερτέραν ζωὴν μέλλει ἰέναι καὶ οἷον παρὰ τοὺς πολλοὺς τὸ γὰρ αὐτὸ πρὸς διάφορα πράγματα καὶ κατὰ διαφόρους ἐπιβολὰς δύναται καὶ ὡς κρεῖττον λαμβάνεσθαι καὶ ὡς χεῖρον· οἷον τὸ λευκὸν ἐὰν σημαίνει ἡμῖν τὸ σαφές τὸ τῇ αἰσθήσει ληπτὸν καὶ εὖγνωστον πάνυ, τὸ μέλαν σημαίνει ἂν τὸ ἀσαφές, τὸ κρεῖττον τῆς αἰσθητικῆς γνώσεως, τὸ βαθὺ καὶ νοήσει μόνη ληπτὸν· ἐὰν δὲ τὸ μέλαν σημαίνει τὸ σκοτεινὸν καὶ συγκεχυμένον καὶ ἀσαφές (ὡς χεῖρον τοῦ σαφοῦς), τότε τὸ λευκὸν δηλοῖ τὸ σαφές καὶ γνώριμον καὶ τὸ φανὸν τοῦ νοῦ καὶ διειδές. Καὶ τοίνυν τὸ ἄστν καὶ ἡ πόλις, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ ἐν αὐτῇ ἀναστρέφονται, δῆλον ἐπὶ τοῦ Φαῖδρου τὸ πορεύομαι ἔξω τείχους (ἀντὶ τοῦ ἐκτὸς τῶν πολλῶν καὶ τῆς λεωφόρου), τουτέστιν ἐπὶ ὑπερτέραν καὶ κρεῖττονα ζωὴν μέλλω ἰέναι· ἐπὶ δὲ Σωκράτους σημαίνει τὸ ἄστν (λέγει γὰρ ἐξῆς <ὁ Φαῖδρος> ὅτι « ἀτεχνῶς σὺ ξεναγουμένῳ ἔοικας, καὶ οὐκ ἐθέλεις ἀποδημεῖν οὐδὲ ἐξίέναι τοῦ ἄστεος») τὸ αἰεὶ τὸν Σωκράτην καὶ τὸν ἐπιστήμονα τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἔχεισθαι καὶ τῶν νοητῶν, καὶ μὴ ἐξίστασθαι ἑαυτοῦ. Εὐλόγως ἐκ προοιμίων φίλον τὸν Φαῖδρον καλεῖ ὁ

κηδεμών τοῦ νέου Σωκράτης· ἐφ’ ὅσον γὰρ ἔχθρα μεσολαβοίη καὶ διχόνοια τρόπων, οὔτε ὁ τελῶν τελεῖ οὔτε ὁ τελούμενος τελεῖται· πῶς γὰρ ἐπανάξει ὁ προνοεῖν ἡρημένος ὃν οὐ πεφίληκε; πῶς δὲ ὁ διδάσκων διδάξει τὸν μὴ ἐπιτηδεύως ἔχοντα τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν μάθησιν; εἰ γὰρ ἐναντίον τῇ φιλίᾳ τὸ νεῖκος, τὸ δὲ νεῖκος ἀρχὴ διαστάσεως, εἰκότως ἡ φιλία ἐνώσεως· ἔνωσις δὲ διεστώτων οὐκ ἂν ἄλλως γένοιτο εἰ μὴ πρότερον τοῦ ἐτέρου θάτερον ἐπιδράζεται τὸ δραστικώτερον τοῦ ἐνδεοῦς (δηλαδή ὅσα καὶ πῦρ τοῦ σιδήρου)· οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης φίλον τὸν Φαῖδρον καλέσας διὰ τῆς προσήσεως ἐπιδράττεται τούτου, ὡς ἂν τῆς οἰκείας αὐτὸν ποιήσῃ συνουσίας ἄξιον. Εἰ δὲ τι δεῖ καὶ τὸ τοῦ Φαίδρου ὄνομα ἀναπτύξαι (οὐδὲ γὰρ καὶ περὶ ταῦτα χεῖρον οἱ παλαιοὶ διετέθησαν), ἰστέον ὡς τὸ φαινόμενον καλὸν διώκων ὁ Φαῖδρος (ἐραστὴς γὰρ ἦν τῶν τοῦ Λυσίου λόγων), τὸ ὄντως ὃν καὶ ἀνωτέρω παρὰ τοῦ Σωκράτους μεμάθηκε· τῷ φαινομένῳ οὖν προσέχων ἔλαθεν ἐμπεσὼν εἰς τὸ ἐπικεκαλυμμένον καὶ νοητὸν, εἵτουν κρύφιον καὶ μόλις διορώμενον (τοῦτο γὰρ τὸ Φαῖδρος δηλοῖ), καὶ ἀπὸ κάλλους εἰς κάλλος μετῆλθεν ὡς εἶναι τύπον οὗ μέλλει μαθήσεσθαι τὸ παρ’ ἐκείνου γινωσκόμενον καλόν.

[5]

- 15 Ἐντεῦθεν καὶ ἄλλο τι μανθάνομεν, ὡς ὀρμὴν ἔχοντες εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ προθυμίαν καὶ ἔφεσιν, εἰ καὶ σφαλοίμεθα πολλάκις διὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλ’ οὖν τὸ ὃν διδασκόμενοι, οὐ δυσπετώως ἔχομεν πρὸς αὐτὸ ἅτε τῆς ψυχῆς ἡμῶν προκατεχούσης αὐτὸ, εἰ καὶ περὶ τὸ πρᾶγμα ἡπάτητο· εἰ γὰρ μὴ ὁ Φαῖδρος κάλλους ἐφίετο, οὐκ ἂν κάλλος ἐμάνθανε. Δόξει μὲν ἀντιστρόφως ἔχειν. Ἐξαχῶς γὰρ τῆς κινήσεως οὔσης, ποθὲν ... ποι τὴν φορὰν ὠνομάκασι· προηγεῖται τοίνυν τὸ πόθεν, ἐπάγεται δὲ τὸ ποῖ. Ἀλλ’ ἔστιν εἰπεῖν λογικῶς μὲν ὡς ἡ μὲν κίνησις ἀρχὴν μὲν ἔχει τὸ πόθεν, τὸ δὲ ποῖ τελευτήν, ἡ δὲ τοῦ κινουμένου πρόθεσις ὡσανεὶ τινα ἀρχὴν τὸ ποῖ ἔχει· εἰ γὰρ μὴ κινήσει τοῦτον ἄλλη τις ἔμφυτος ὄρεξις εἰς ἐκεῖνο, οὐκ ἂν ἐντεῦθεν ὀρμήσειε· μὴ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν ζώων ἀλλὰ καὶ ἐπ’ αὐτῶν τῶν φυσικῶν· τὴν γὰρ εἰς ὑγίαν κίνησιν ὑγιανσὶν φαμεν καὶ τὴν εἰς νόσον νόσανσιν, ὡς ἐκ τῶν τελῶν ὠνομασμένων τῶν κινήσεων. Ἡθικῶς δὲ ὅτι ἐντρέπει τὸν Φαῖδρον ὁ Σωκράτης καὶ οἶονεὶ λέγει· «ποῖ πορεύῃ; πόθεν ἐξῆλθες; ἀφῆκας τὸ ὄντως κάλλος, τὸ ἐν τοῖς θείοις, καὶ τὸ ἐν λόγοις τεθαύμακας; ὅρα δὴ ποῖ κατήντηκας καὶ οὕτως γνώσῃ πόθεν ἐξῆλθες· ὡς γὰρ, φέρε εἰπεῖν, ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἢ ἐπὶ τῶν ἐτέρων τρόπων οὐκ ἄλλως τὰ πρότερα ζητοῦμεν, εἰ μὴ τῶν δευτέρων δυσχερεστέρων ὄντων ἐν γνώσει γενώμεθα, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἄλλως ἔχεις μαθεῖν, ὦ Φαῖδρε, ἐξ οὗ συνηρπάγης, εἰ μὴ γνώσῃ ἐφ’ ὅσον καὶ οὗ συνηλάτης· ἡ γὰρ παροῦσα διαμαρτία ὑπόγυος οὔσα ἰκανὴ ἐστὶν ἀνάξαι κατὰ τινα ἀναποδισμόν πρὸς τὴν ὄντως ψυχῇ πρέπουσαν κατάστασιν.» Ἐχει τις καὶ φυσικῶς εἰπεῖν ὅτι <ἐπειδὴ> τὸ μετὰ τὸν δημιουργὸν δεύτερον ποιητικὸν αἴτιον ἡ φύσις, προὑποκειμένου ὅτι καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως τὸ θεῖον ἐστὶν δημιουργόν, ἐξ ὕλης ἅπαν εἰδοποιούσα, οὐ ζητεῖ προηγουμένως ποίας ἔσχε τὰς ἀφορμὰς ἢ ὕλη καὶ ἐξ οἷων κινήσεων, ἀλλὰ πρὸς ποῖον τέλος ἐπιτηδειότητα ἔσχηκεν· οὕτω γὰρ δοκιμαζομένης κατὰ τοὺς αὐτῆς λόγους καὶ εἰδοποιούς ἀριθμοὺς τελεσιουργεῖται τὸ ἀποτέλεσμα· τί γὰρ εἰ τὸ σπέρμα ἐξ ἀφορμῶν ἀγαθῶν καὶ γενέσεων, αὐτὸ δὲ οὐκ ἔστιν πρὸς τὸ τέλος εὐοδόν, κατὰ τινα τρόπον πλημμεληθέν; Ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν Σωκράτης ποιητικοῦ λόγον ἔχει, ὁ δὲ Φαῖδρος ὑλικοῦ, εἰκότως προηγουμένως ἐζήτησε τὴν εἰς τέλος ἐπιτηδειότητα, ὡς ἂν μὴ ματαιομοχθῇ εἴ που παρά του ἐμποδίζοιτο. [5]

- 16 Πλὴν καὶ τὸ πόθεν δευτέρως ζητεῖ· οὐδὲ γὰρ τοῦτο μικρόν· οὐδὲ γὰρ <ἂν> ἐκ πυρῆνος ἄμπελος βλαστήσειε πώποτε, οὐδέ γε ἐκ γιγάρτου δάφνη, ἀλλ’ ἕκαστον ἐκ τῶν ιδίων ἀρχῶν κατὰ τὸν λόγον τῆς φύσεως. Ἐρωτηθεὶς ὁ νέος διπλὴν τὴν ἐρώτησιν διπλὴν καὶ τὴν ἀπόκρισιν δέδωκε, πλὴν τὸ μὲν φαινόμενον κατὰ ζῆλον Ὀμηρικὸν σαφηνείας χάριν χιάσας αὐτὴν (πρὸς γὰρ τὸ πόθεν ἀπήντησε ... κατὰ τὸ ... οἰμωγὴ τε καὶ εὐχολή ... ὁλλύντων τε καὶ ὁλλυμένων), τὸ δὲ νοούμενον ὅτι ἐκεῖνο δὴ τὸ δεύτερον καὶ ὁ λόγος οἶδεν ἀναγκαιότερον, ὃ ἐστὶ τὸ ποῖ

πορεύεται; διετηρήθη γοῦν ὕστερον ἵνα ὑπανοίξῃ τῇ συνουσίᾳ τοὺς λόγους ἴδιον δὲ τοῦτο καὶ λογογράφοις, πλέον δὲ τοῖς διαλογικοῖς καὶ αὐτῷ Πλάτῳ. Ἡ ἄλλως τοῦ πόθεν λόγον ἔχοντος ὕλης, τοῦ δὲ ποῖ εἶδους, ἐπενέγκας τῷ πόθεν τὸ ποῖ ἔδειξε τὸ εἶδος συναγωγὸν καὶ ὀριστικὸν τῆς ὕλης εἶναι. Καὶ ὁ μὲν Σωκράτης οἶα ὑψηλὸς καὶ φιλόσοφος τὸ ποῖ προηγουμένως ἐζήτησεν ὡς εἶδος, ὁ δὲ γε Φαῖδρος ἀτελὴς ὢν καὶ ἔτι τῇ ῥητορείᾳ προσέχων τῇ ταῖς τῶν μερικῶν πραγμάτων ὕλαις χρωμένῃ τὸ πόθεν ὡς ὕλην προέκρινεν. Πορεύομαι Τριττὴ τις εὐρίσκεται ἢ ἀπόκρισις, ἢ μὲν ἀναγκαία, ἢ δὲ φιλάνθρωπος, ἢ δὲ περιττὴ οἶον «ποῦ ὁ Δίων; —οὐκ ἔστιν ὧδε» ἀναγκαῖον τοῦτο «οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἐν τῇ διατριβῇ» τοῦτο φιλάνθρωπον «οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἐν τῇ διατριβῇ ποιήσω τὸ καὶ τό» τοῦτο περιττόν. Τὸ γοῦν πόθεν ἀναγκαίαν [καί] μόνην ἔσχε τὴν ἀπόκρισιν, τὸ δὲ ποῖ καὶ φιλάνθρωπον ἐπιφέρει γὰρ «πρὸς περίπατο ν » (οἶονεὶ πρὸς τὸ περιπατῆσαι· ἢ δὲ λέξις σεμνὴ ὡς ὀνομαστική, σεμνυνομένου οἶον τοῦ Φαίδρου τῷ περιπάτῳ ὡς ἀνθρώπῳ ἡρημένῳ ὑγιαίνειν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν πρέποντι). [30]

17 Τὸ δὲ περιττὸν ἀπηξίωσεν· οὐ γὰρ ἦν ... πρὸς Σωκράτην ἀποκρινόμενον ἀδολεσχίας γράφεσθαι. —Ἄλλως δὲ καὶ τὴν συνουσίαν ἐντεῦθεν προδιατίθησιν· ὁ γὰρ περίπατος ἀναγκαῖον πρὸς ὁμιλίαν καὶ χάριεν· δηλοῦντος τοῦ λόγου ὡς χρειαῖ ἐστὶν καὶ τῆς ἡμετέρας περὶ τὰ καλὰ προαιρέσεως, ἵν' ἡ καλλοποιὸς δύναμις πρὸς ἡμετέραν εὐεργεσίαν κινηθεῖ. Καὶ ἄλλως τὸ πόθεν ἀναίτιον ἀφῆκε, τοῦ δὲ ποῖ τὴν αἰτίαν προτίθησιν· ἐπεὶ γὰρ τέλος τῆς κατὰ τόπον κινήσεώς ἐστὶ τὸ ποῖ, τὸ δὲ τέλος οὗ ἔνεκα ἵνα μὴ ματαία δόξη ἢ κίνησις, τὸ τελικὸν προτίθησιν αἴτιον· αἰτία γὰρ πᾶσα μᾶλλον τοῦ γίνεσθαι ἢ τοῦ ἀπογίνεσθαι. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ πόθεν ἀφῆκεν ἀναίτιον, αἰνιζάμενος κάκεισε τὴν τοῦ γενέσθαι παρὰ τὸν Λυσίαν αἰτίαν κἀντεῦθεν τὴν τοῦ ἀπογενέσθαι συναινιζάμενος. Εἰπὼν γὰρ «παρὰ Λυσίου τοῦ Κεφάλου ν » (υἱοῦ δηλονότι· οὕτω γὰρ καὶ δίχα τοῦ ἄρθρου Ἀττικῶς), καὶ συστήσας τὸν ῥήτορα, ἔδειξε καὶ γεγωνὸς παρ' ἐκείνον μαθήσεως χάριν ῥητορικῆς καὶ ἀπογεγονὸς ἀπ' ἐκείνου ἀνέσεως ἔνεκα. β' <Συχνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα χρόνον> 227a Τὸ δὲ διέτριψα συχνὸν χρόνον καὶ τὸ καθήμενος δηλοῖ ὅτι ἢ περὶ τὰ ἔνυλα στροφὴ καὶ ἢ περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος διατριβῇ ἐπίπονός ἐστι καὶ μοχθηρά. Καὶ τὸ καθήμενος δὲ ἐνδείκνυται ὅτι οὐχ ὑψηλὴ οὐδὲ ἀναγωγὸς ἢ τούτου θεωρία, ἀλλὰ χαμαιπετής καὶ κοιλοτέρα καὶ ταπεινὴ, καὶ ὅτι κατασπᾶ καὶ καθέλκει ἀπὸ κρείττονος ζωῆς, ὡς καὶ ὁ ἐν Φαίδῳ καθήμενος Σωκράτης. γ' <Σὼ καὶ ἐμῷ ἐταίρῳ> 227a Πῶς τὸν Ἀκουμένον καὶ Σωκράτους καὶ ἑαυτοῦ καλεῖ ἐταῖρον; Ἡ Σωκράτους μὲν ἐταῖρον, ὅτι ἱατροὶ ἅμφω (ὅπερ γὰρ ὁ Σωκράτης περὶ ψυχὴν, τοῦτο ὁ Ἀκουμένος περὶ σῶμα, ἱατρικοὶ καὶ καθαρτικοὶ τῶν αὐτοῖς ὑποκειμένων), τοῦ δὲ Φαίδρου ἐταῖρον, ὅτι ἀμφοτέρω περὶ τὸ φαινόμενον ἐπτόνται· καὶ γὰρ ὁ Φαῖδρος περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος τὸ ἐν τοῖς λόγοις ἐπτόνται, καὶ ὁ Ἀκουμένος ἱατρός ἐστὶ τοῦ φαινομένου, τουτέστι τοῦ σώματος (διὸ καὶ Ἀκουμένος, ὡς θεραπευτικὸς τοῦ σώματος). [25]

18 —Δρόμοι δὲ ἦσαν τόποι τινὲς ὅπου ἔτρεχον οἱ νέοι· ἐκείνων οὖν τῶν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνασίῳ ἀκοπώτεροί εἰσιν οἱ περίπατοι, ὡς κατὰ σχολὴν καὶ κατὰ βραχὺ γυμνάζοντες καὶ τὰς ἀναπαύλας ἐκ τοῦ πλήσιον ἔχοντες· ὅτε γὰρ τις βούλεται, δύναται καθέζεσθαι. δ' Ἀτὰρ Λυσίας ἦν 227b Βουλόμενος αὐτὸν ὠφελῆσαι, οὐκ ἔξ ἄλλο τι αὐτὸν προφασίσασθαι, ἀλλὰ φησιν ὅτι «δηλον οὖν ὅτι Λυσίας ἦν ἐν ἅστει καὶ ἐκεῖθεν προσεχῶς ἔρχη, καὶ εἰστία ὑμᾶς, ς» ὡς φησιν ἐξῆς, «τοῖς λόγοις ς.» —Τὸ δὲ τῇ Μορυχίᾳ τῇ ἀπὸ Μορύχου τινὸς οὕση λέγει. Τινὲς μὲν οὖν ἐπεχείρησαν καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ὀνομάτων ἀναπτύξεως Ἐπικράτους καὶ Μορύχου καὶ Φαίδρου λέγειν τι, ὡς κρατουμένου τοῦ σκοτεινοῦ καὶ τοῦ ἐνύλου ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ τοῦ Φαίδρου· ἐπειδὴ δὲ γλίσχρον εἶναι δοκεῖ, τό γε προσφυνὲς μᾶλλον πᾶσι τοῖς λεγομένοις τὸ ἀπὸ τῆς ἱστορίας λάβωμεν. Ἰστορεῖται τοίνυν ὁ μὲν Λυσίας καλλιπερία τῶν καθ' αὐτὸν ὑπερενεγκεῖν, ἐρᾶν δὲ τῶν παίδων τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα, Φαῖδρος δὲ εὐειδὴς μὲν τὸ

φαινόμενον, ἐπτοημένος δὲ περὶ τὸν ἕξω ῥέοντα λόγον· ὁ δὲ Μόρυχος γάστρις τις ἄνθρωπος καὶ ἡ κωμωδία αὐτὸν ὡς γαστρίμαργον διαβάλλει· τὸ οὖν τὸν ἀκόλαστον Λυσίαν ἐν τῇ τοῦ γαστριμάργου οἰκίᾳ παραδοῦναι μένοντα, πολλὴν ἔχει τὴν ἀκολουθίαν. ε' <Πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου> 227b Πλησίον δὲ τοῦ Ὀλυμπίου σημαίνει ὅτι καὶ τὸ φαινόμενον κάλλος ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν τῇ γενέσει ἐνδίδεται. —Πῶς δὲ καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον ὁ Σωκράτης ποιεῖται τὴν συνουσίαν μαθεῖν; Ἀσχολία μὲν οὖν λέγεται ἡ περὶ τὰ ἀνθρωπικὰ πράγματα διατριβὴ καὶ <ἐπὶ> τὸν θνητὸν βίον περιολκή, σχολὴ δὲ ἡ ἀπόθεσις τῶν ἀνθρωπικῶν καὶ ἀνθολκή ἡ ἐπὶ τὸν νοερώτερον καὶ καθαρώτερον βίον· διὸ καὶ σχολαστικὸς λέγεται, ὡς φησι καὶ Ἀριστοτέλης. ^[25]

19 .. ἡ εἰς ἑαυτὸν στροφή καὶ ἡ ἀπόθεσις τῶν ἀνθρωπίνων. Ἐπεὶ οὖν ἐπιμελὲς ἦν τῷ Σωκράτει τῶν ψυχῶν τῶν νέων ἐπιμελεῖσθαι, διὰ τοῦτο φησι καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον αὐτὸ τίθεσθαι, ἀντὶ τοῦ «τῆς σῆς ὠφελείας χάριν ἡδέως κάτειμι καὶ εἰς κοιλοτέραν ζωὴν καὶ εἰς ἐξέτασιν τοῦ Λυσίου λόγου.» Ἀτὰρ Λυσίας ἦν Ἀκόλουθον ῥήτορι καὶ κάλλος ζητοῦντι φαινόμενον ἐν ᾧσται ὄχλου πλήθοντος διάγειν. Ὡς γοῦν τεχνίτης ῥήτωρ περὶ τὴν ὕλην τὰ πολιτικὰ πράγματα ἀναστρέφεται, ὡς δὲ τὸ φαινόμενον διώκων τὸν παρὰ πολλῶν ζητεῖ ἔπαινον· οὐκ ἔστιν ἄρα τοῦτον διάγειν ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ ἔστ' ἂν τοιαύτης ἢ προαιρέσεως. Ὡς περὶ γὰρ τῆς τὸ νοητὸν κάλλος ζητούσης ψυχῆς τροφή τις ὥσανεὶ ἡ ἐρημία καὶ ἡσυχία γίνεται, οὕτω τῆς τῷ φαινομένῳ προσεχούσης ὁ πλήθων ὄχλος καὶ οἱ πολιτικοὶ θόρυβοι. Καὶ ὁ κατὰ ταύτην μὲν τὴν πολιτείαν ζῶν χαῦνος λέγεται παρ' Ἀριστοτέλει, οἷα ἐπὶ δήμῳ καὶ θορύβοις ἐξογκούμενος· ὁ δὲ κατ' ἐκείνην μεγαλόψυχος, ὡς περιφρονῶν μὲν τῶν τοιούτων ἐπαίνων, ζητῶν δὲ ψῆφον ἀνδρῶν ἐπ' ἀρετῇ ἀκολάκευτον. Τῆς γοῦν προτέρας πολιτείας εἰκὼν ὁ Σωκράτης ὃς ἐπεποίθει καὶ ἐκυδροῦτο τῇ τοῦ θεοῦ μαρτυρίᾳ, τῆς δὲ δευτέρας παραφθορᾶς ὁ Λυσίας ἐν ᾧσται διάγων καὶ πολιτικοῖς καλινδούμενος πράγμασιν. Ἔτι καὶ οὕτως ῥητέον· πέντε εἰσὶν αἱ γνωστικαὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς· νοῦς, διάνοια, δόξα, φαντασία καὶ αἰσθήσις· τούτων μέσον ἡ δόξα· ἐπεὶ γὰρ ὁ νοῦς περὶ τὰ ὄντως ὄντα αἰεὶ στρέφεται καὶ οἰονεῖ τινι θίξει νοεῖ ὧν δύναται ἐπιλαμβάνεσθαι, ἡ δὲ διάνοια καὶ αὐτὴ περὶ τὰ ὡσαύτως ἔχοντα, πλὴν μετὰ τινος λόγου καὶ ἀποδείξεως, ἔδει καὶ τὰ ἐν γενέσει, ἃ δὴ καὶ γινόμενα καὶ ἀπογινόμενα καὶ ἄλλως ποτὲ ἔχοντά εἰσιν, ἔχειν τινὰ ἔξιν τὴν γνωρίζουσιν αὐτά· καὶ ἔστιν αὕτη ἡ δόξα ἥτις, ἐπεὶ ἀσυλλογίστως τῶν συμπερασμάτων ἐπιδράττεται, ἔστιν οὗ καὶ ἐπιτυχάνει καὶ ἀποτυχάνει· οὐδὲ γὰρ αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἔχει τὸ ὑποκείμενον. ^[25]

20 Ἐπεὶ γοῦν ἡ δύναμις τῆς δόξης διττὴ εὐρίσκεται, ἐπιτυχανούσης μὲν εἰκὼν ὁ Σωκράτης αὐτῆς οἷα τῶν πραγμάτων ἐπήβολος καὶ ἀποφαντικῶς καὶ καθόλου ἀποφαινόμενος, « περὶ πάντων ν » λέγων « ὦ πα ἰ , μία ἀρχὴ » καὶ νῦν δὲ « ὡς ἔοικε ν » εἰπὼν τὴν δόξαν δηλοῖ [καὶ ἀληθεύσας, περὶ οὗ ἀπεφῆνατο] τὴν ἐπιτυχάνουσαν· ἀποτυχανούσης δὲ εἰκὼν ὁ Λυσίας ἄτε τῷ φαινομένῳ προσέχων καὶ μερικῶς περὶ ὃ καὶ ἡ καθ' ὑπόληψιν ἀπάτη γίνεται. Ὅτι οὖν [εἰκὼν] ἔστιν ὁ Σωκράτης τῆς δόξης, ὁ Φαῖδρος τῆς φαντασίας ἔστι, καὶ ὁ Λυσίας τῆς αἰσθήσεως· ὁ μὲν Λυσίας ἄτε ἐν ᾧσται διάγων καὶ τοῖς φαινομένοις προσέχων, ὁ δὲ Φαῖδρος ἄτε καὶ ἔξω τοῦ τείχους, τῶν αἰσθητῶν δηλαδὴ, προηρημένος ὁδεύειν, τὴν βίβλον ἐπ' ἀριστερᾶς ἔχων καὶ τὰ ἐναπομάγματα τῆς αἰσθήσεως. Ἐχομεν οὖν ἐντεῦθεν ὡς ἡ δόξα πλέον οἰκιοῦται τῇ φαντασίᾳ ἢ τῇ αἰσθήσει· ἐκ γὰρ τῆς φαντασίας καὶ λόγους λαμβάνει (πολλάκις γὰρ ἰδὼν τις καὶ φαντασιούμενος ἐδόξασε καὶ περὶ τοῦ προκειμένου), τῆς δὲ αἰσθήσεως καὶ πόρρω οὔσης προνοεῖ. Ὡς περὶ γὰρ εἰ μὴ ἦν ὁ Λυσίας, οὐκ ἂν οἱ καλοὶ λόγοι τοῦ Σωκράτους πρὸς τὸν Φαῖδρον ἐγεγόνεισαν, οὕτως οὐδ' αἰσθήσεως οὔσης οὐκ ἂν ἡ φαντασία λόγους τῇ δόξῃ παρέπεμπε. Καὶ οὕτω μὲν εἶπερ ὁ Σωκράτης τῆς δόξης εἰκὼν. Εἰ δὲ ὁ Λυσίας, πάντως δέ γε τῆς διημαρτημένης, ὁ Φαῖδρος τῆς διανοίας ἂν εἴη καὶ ὁ Σωκράτης τοῦ νοῦ· ἐκεῖνος μὲν ὅτι διὰ μέσου συλλογίζεται

τοῦ βιβλίου τὸ ζητούμενον καὶ ὅτι ἔξω τείχους [τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ ἀπάτης] πορεύεται, τὴν διέξοδον τοῦ συλλογισμοῦ καὶ τὸ δι' ἄλλου ἄλλο συμβαῖνον ὑποδηλούσης τῆς λέξεως· ὁ δὲ κἂν ὅπου ποτ' ἢ κἂν ἐκτὸς κἂν ἐντὸς τῶν αἰσθητῶν, ὅμως πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρεφόμενος. Τριττὴν γοῦν κίνησιν δίδωσιν ὁ λόγος τῷ νῷ, τὴν κυκλικήν, τὴν ἐλικοειδῆ, καὶ τὴν κατ' εὐθύ· τὴν μὲν κυκλικήν ὅτε πρὸς ἑαυτὸν καθ' ἑαυτὸν ἐπιστρέφεται καὶ ἀκροθιγῶς τῶν ὑποκειμένων ἐπιδράττεται ὥσπερ κύκλος ἐπίπεδος· ὡς γὰρ ἐκεῖνος κατὰ πλείονα ἢ ἓν σημεῖον οὐκ ἂν ἄψεται, οὕτω νοῦς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρεφόμενος οὐκ ἂν τοῖς πολιτικοῖς καλινδηθῇσεται πράγμασιν· ἐλικοειδῆ δὲ ὅτε τῇ διανοίᾳ ἐφίησι καὶ ταύτην ἀνάγει πρὸς τὴν ἀληθῆ ἔξιν ὡς ὁ Σωκράτης τὸν Φαῖδρον· εὐθυφορούμενος γὰρ συντόμως πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφεται· κατ' εὐθύ δὲ ὅτε συνάγει καὶ τὴν δόξαν οὐ πρὸς ἐκείνην ἀλλὰ περὶ τὰ ἐκείνης ἀναστρεφόμενος, ὥσπερ ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης περὶ Λυσίου λέγει κινῶν τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ τὰ ἀσυλλόγιστα συμπεράσματα ἐπὶ τῆς διανοίας, ὡς ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ Φαίδρου, ἵνα ταῖς ἀμέσοις προτάσεσι πρὸς ἃς ὁ νοῦς ἀφορᾷ χρήσεται ἡ διάνοια πρὸς τὸ τῆς δόξης συμπέρασμα καὶ γνωσθῇ εἰ καλῶς ἢ καὶ ἡπατημένως δεδόξακε. ^[5]

21 ζ' Καὶ μὴν ὦ Σώκρατες 227c Ὁ γὰρ Σωκράτης τρία ταῦτα ὡμολόγει εἰδέναι· τὴν ἐρωτικὴν τέχνην ὡς καὶ ἐν Συμποσίῳ λέγει περὶ τῆς Διοτίμας· « ἥτις με ἐδίδαξε τὰ ἐρωτικὰ » τὴν μαιευτικὴν ὡς ἐν Θεαιτήτῳ· « μαιεύεσθαι με ὁ θεὸς ἐκέλευσεν » τὴν διαλεκτικὴν ὡς ἐν Κρατύλῳ· « ἐγὼ γὰρ » φησὶν « οὐδὲν οἶδα πλὴν δοῦναι λόγον καὶ λαβεῖν. » Δι' ὧν τριῶν ἐπιστημῶν ὠφελεῖ τοὺς νέους. ζ' <Οὐκ οἶδ' ὄντινα τρόπον> 227c Τὸ οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον ἐρωτικό· ἐπειδὴ γέγραπτο τῷ Λυσίᾳ δεῖν χαρίζεσθαι μὴ ἐραστῇ, κατὰ τοῦτο οὖν οὐκ ἐρωτικός· καθὼς δὲ πεπλασμένως γέγραπτο καὶ καθὼς ὅλως περὶ ἐρωμένου ἦν, ἐρωτικός. — Ἡ καὶ τὸ οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐπειδὴ ὁ περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος ἔρωος οὐ κυρίως ἐστὶν ἔρωος. — Τὸ δὲ πειρώμενον παθητικῶς ἀκουστέον ἀντὶ τοῦ πειραζόμενον παρά τινος, τουτέστι προσπαιζόμενον καὶ προσβαλλόμενον. — Τὸ δὲ κεκόμψευται, ὅτι πάντα τὰ ἔνυλα κομψὰ καὶ ἀπατηλά. Ἀνακτέον τὸ περὶ τοῦ λόγου εἰς αὐτὸν περὶ οὗ ὁ λόγος τὸν ἔρωτα, καὶ τοῦτον τὸν ὑψηλὸν τε καὶ ἀναγωγόν, ἢ καὶ τὸν ἕτερον· ἔμφυτον γὰρ τὸ τοιοῦτον πάθος ψυχῇ κρυπτὰς τὰς αἰτίας ἔχον πῶς ἐφέλκεται, πῶς διεγείρει τὸ ἐπιθυμητικὸν δηλοῖ τοῦτο καὶ Πίνδαρος εἰπών· ... κρυπταὶ κλαῖδες εἰσὶ σοφᾶς Πειθοῦς ἱερῶν φιλοτήτων, ... καὶ ἔν τε θεοῖς τοῦτο κἀνθρώποις ὁμῶς, διὰ τούτων καὶ τὸν θεῖον καὶ τὸν αἰσχροὺς περιλαμβάνων ἔρωτα. Προσήκουσά γε σοὶ ἰδίως μὲν αὕτη τῷ Σωκράτει προσήκουσα ὡς ἐρωτικῷ, κοινῶς δὲ καὶ πᾶσά τις ἐτέρα λογικῇ ἀκοῇ· τροφή γὰρ τῆς ψυχῆς οἱ λόγοι. ^[30]

22 Ὡς γοῦν ἱατρῷ προσήκουσιν αἱ τροφαὶ εἰς κρίσιν τίνες τε βλαβεραὶ καὶ τίνες ὠφέλιμοι, οὕτω καὶ τῷ τῶν ψυχῶν ἱατρῷ Σωκράτει ἡ τῶν λόγων ἀκοῇ τίνες ἀληθεῖς καὶ τίνες ἀπατηλοὶ, τίνες ἀναγωγοὶ τῆς ψυχῆς καὶ τίνες καταγωγοί. Τί δέ; οὐχὶ καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἑαυτῶν τοὺς ἀγαθοὺς οἶδαμεν, ὅπου γε καὶ τὰ ἄλογα ζῶα οἶδασιν ἀφ' ἑαυτῶν οὐ μόνον τίνες αἱ βλαβεραὶ βοτάναι καὶ τίνες αἱ ὠφέλιμοι, ἀλλὰ καὶ ποία ποίῳ πάθει καὶ ποία διαθέσει καὶ καθ' ὃν καιρὸν χρήσιμος; Ἡ ἐπ' ἐκείνοις κρίσις λόγου οὐκ ἔστι, μόνη δὲ ὁρμὴ φυσικὴ ἄλογος οἰκονομοῦσα τὸ συμφέρον τοῖς ζώοις, ἐφ' ἡμῖν δὲ λόγος καὶ κρίσις· ὅπου δὲ κρίσις, ἐκεῖ καὶ ἀπάτη καὶ διαμαρτία τοῦ ὠφελίμου. Τίνες γοῦν ἔμελλον ἐπανάγειν τοὺς ἡπατημένους (οὐ γὰρ αὐτοὶ ἑαυτούς), εἰ μὴ οἱ καλῶς ἔχοντες καὶ τῶν τοιούτων ἐπιστήμονες; Νοῦς δὲ νοῖ καὶ λόγος λόγω ἐνδιάθετος ἐνδιαθέτω πῶς ἐμίγνυτο ἂν τόσης οὔσης παχύτητος; Διὰ τοῦτο λόγος ἐδόθη ὁ προφορικός· καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ τῶν παρόντων λόγων ἀκοῇ τῷ Σωκράτει προσήκουσα. ἡ Ὡ γενναῖος 227c Ἐπειδὴ παράδοξος ἦν ἡ ὑπόθεσις, ὅτι δεῖ μὴ ἐρῶντι χαρίζεσθαι ἢ ἐρῶντι (τί γὰρ καὶ δεῖται ὁ μὴ ἐρῶν ἵνα αὐτῷ χαρίζεται;) διὰ τοῦτο λέγει ὁ Σωκράτης· « εἰ ὅλως θέλει παραδόξοις ὑποθέσεσιν ἅμα καὶ κοινωφελέσιν ἐγχειρεῖν, γραφέτω μᾶλλον ὡς χρή πένητι χαρίζεσθαι ἢ πλουσίῳ·

παράδοξον γὰρ καὶ τοῦτο. Νομίζουσι γὰρ τοῖς πλουσίοις μᾶλλον δεῖν χαρίζεσθαι ἢ περὶ τοῖς πένησι. Πάλιν ἐπειδὴ εὐκαταφρονητότερον τοῦ νέου ὁ πρεσβύτερος, διὰ τοῦτο τὸ παράδοξον ἔδει γράφειν ὡς πρεσβυτέρῳ χαριστεῖον μᾶλλον ἢ νεωτέρῳ, τουτέστιν ὅσα ἐμοὶ τῷ Σωκράτει ὑπάρχει. Καὶ γὰρ πένης εἰμὶ καὶ πρεσβύτερος· καὶ οὕτως ἂν ὠφέλησε μᾶλλον ἢ παράδοξος ὑπόθεσις εἰ ἐμοὶ τοὺς νέους ἐπέτρεψεν, ὅς καὶ πένης εἰμὶ καὶ πρεσβύτερος. Καὶ οὕτως δὲ ἐπειδὴ οἱ πλούσιοι ὑβριστότεροί εἰσι τῶν πενήτων καὶ οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων, ἐὰν γράψῃ μήτε τοῖς πλουσίοις χαρίζεσθαι μήτε τοῖς νέοις, οἱ καὶ ὑβριστότεροί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς πένησι καὶ πρεσβυτέροις, οἱ καὶ σωφρονέστεροί εἰσι, μᾶλλον [γὰρ] ἂν ὠφέλησε τὴν πόλιν καὶ τοὺς νέους.»

Εἴθε ὁ μὲν Σωκράτης διασύρων λέγει τοῦτο ὥσανεὶ καὶ τούτων ὄντων τοιούτων παραδόξων· οὐ δοκεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Λυσίου ἐξισάζειν· ὁ γὰρ Λυσίας τῷ μὲν μὴ ἐρῶντι λέγει χαρίζεσθαι ὡς δῆθεν ἀπαθεῖ καὶ σωφρονοῦντι, τῷ δὲ ἐρῶντι μὴ χαρίζεσθαι ὡς ἐμπαθεῖ καὶ μαινομένῳ· τὸ δὲ παρὰ τοῦ Σωκράτους ἐπαγόμενον οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ τῷ παντὶ διαφέρει. ^[30]

- 23 Τὸ γὰρ τῷ πλουσίῳ ἢ τῷ νέῳ χαρίζεσθαι, ὅπερ αὐτῷ δοκεῖ ἔνδοξον, πάγκακόν ἐστιν, ἅτε τῷ μὲν δυναμένῳ, τῷ δὲ βουλομένῳ εἰς ἅπαν ἀτάσθαλον· καὶ ὁ χαριζόμενος τούτοις οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅλην ἐφίησι τὴν ἡνίαν αὐτοῖς· ὥστε βέλτιόν ἐστι τὸ τῷ πένητι καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ μᾶλλον χαρίζεσθαι. Ἡ ῥητέον πρὸς ταῦτα ὡς κανὼν διαλεκτικός ἐστιν, ὥστε ἀπὸ τῶν αὐτῶν δοξῶν τοὺς προσδιαλεγόμενους ἰσχυρίζεσθαι, ἢ ἀπὸ τῶν τοῖς σοφοῖς δοκούντων ἢ ἀπὸ τῶν τοῖς πολλοῖς, εἴπερ οὐκ ἐριστικῶς ἀλλὰ γυμναστικῶς μέλλουσι ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. Ἐπεὶ γοῦν ὁ τοῦ Λυσίου λόγος ὑπεναντίος πρὸς τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς φαίνεται, τίθησι καὶ ὁ Σωκράτης τοιαῦτα ἃ καὶ αὐτὰ ὑπεναντία τῇ δόξῃ τῶν πολλῶν φαίνεται· δόξα δὲ τῶν πολλῶν, ὥσπερ ἐκεῖ τὸ τῷ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, οὕτω ἐνταῦθα τὸ τῷ πλουσίῳ καὶ τῷ νέῳ· ὥστε πρὸς τὴν κοινὴν δόξαν ὁ Σωκράτης ἀποτεινόμενος, καὶ τὸ αἰρετὸν σκοπῶν, οὐ τὸ λυσιτελές, ταῦτα τίθησιν. —
- Ἡ καὶ ἄλλως πρὸς τὸ χαρίζεσθαι ἐστὶ πᾶσα ἡ τοῦ λόγου δύναμις· χάρις χάριν γὰρ ἐστὶν ἢ τίκτου ς ' ἀεὶ καὶ ἡ παροιμία τὸ τοῖς ἀχαρίστοις χαρίζεσθαι ἴσα καὶ τὸ τὸν νεκρὸν μυρίζειν τίθησιν. Ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν πένης χαριζόμενος οὐκ ἂν ἀντιχαρίσειε πώποτε (οὐ δύναται γὰρ, εἰ καὶ αἰρεῖται πολλάκις), καὶ ὁ πρεσβύτερος ὁμοίως (οὐ βούλεται γὰρ, εἰ καὶ πολλάκις δύναται), διὰ τοῦτο, ὥσπερ παρὰ τῷ Λυσίᾳ χωλεῖ τὸ χαρίζεσθαι μὴ εἰς τὸν ἐρῶντα γινόμενον ἀλλ' εἰς τὸν μὴ ἐρῶντα, ὅπου γε οὐκ ἔστιν ἡ ἀντίχαρις, οὕτω καὶ παρὰ τῷ Σωκράτει ἀργὸν τὸ χαρίζεσθαι εἴπερ εἰς πένητα ἢ πρεσβύτερον γίνεται, τὸν μὲν οὐ δυνάμενον ἀντιχαρίζεσθαι, τὸν δὲ οὐ βουλόμενον. Διὰ τί δὲ ὁ πρεσβύτερος οὐ βούλεται ἀντιχαρίζεσθαι; Ἡ δῆλον ὡς μὴ ἔχων ἔμπυρον καὶ ἡβῶσαν διάθεσιν· ἐπεὶ γὰρ ἀπὸ τῆς ἐμφύτου θερμότητος ἡ ἀγαπητικὴ διάθεσις τὰς ἀφορμὰς ἔχει, εἰκότως ἐκλελοιπυίας ἐκείνης συστέλλεται καὶ ἡ τοῦ πρεσβύτου διάθεσις καὶ περὶ αὐτὸν σχολάζουσα φίλαυτον μόνον ἀποκαθίστησι καὶ φιλόζωνον. Οὐκ ἐτὸς γὰρ καὶ ὁ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ταλθύβιός φησι· Γέρων μὲν εἰμὶ, ἀλλ' ὅμως θανεῖν ἔχρηζον· τὸ γὰρ ὅμως ἐναντιωτικὸν ὃν παρίστησι τὸν Ταλθύβιον πολοῦ τὴν ζωὴν τιμώμενον, ὅσα καὶ φίλαυτον γέροντα· ἐπεὶ ἄλλως νέος ἂν εἶπε τὸν λόγον· « νέος μὲν εἰμι φιλοζῶν, ἀλλ' ὅμως θανεῖν ἔχρηζο ν. ^[5]

- 24 » Καὶ ἔτι τοῦτο ἠπόρησα, πῶς οὐ λέγομεν «οὐ δύναται ὁ πρεσβύτερος ἀντιχαρίζεσθαι,» ἀλλ' «οὐ βούλεται.» Ἡ δῆλον <ὅτι> διττὴ ἡ βούλησις ὥσπερ δὴ καὶ ἡ δύναμις. Ὡς γὰρ αὕτη ἡ μὲν ἐστὶν ἐπαμφοτερίζουσα καὶ συνάγεται τῷ ἐνδεχομένῳ, ὡς τὸ «οὐ δύναμαι φαγεῖν», ἡ δὲ πρὸς τὸ ἀναγκαῖον ἀποτείνεται ὡς τὸ «οὐ δύναται ἢ γῆ ἄνω γενέσθαι», οὕτω καὶ ἡ βούλησις ἡ μὲν φυσικὴ, ἥτις καὶ ἀνωτέρα πάσης προαιρέσεώς ἐστιν, ἅτε ζωτικὴ δύναμις εἰς τοῦτο ἐφελκομένη τὸ ζῶν εἰς ὃ ὀρεκτικῶς ἔχει καὶ οὐ τὸ ἐναντίον παντάπασιν ἀποτρέπεται, καθὼ καὶ λέλεκται λόγοισι χαίρε ι, τὸν δὲ νοῦν ἐκεῖ ς ' ἔχε ι, ὡς τὸ «βουλόμεθα ζῆν» ὁ γὰρ λέγων <ὡς>

βούλεται θανεῖν λόγοισι χαίρει· ἡ δὲ ἐστὶ μετὰ τὴν προαίρεσιν ἄτε κρίσεως μεσολαβήσεως
 <ὥς τὸ> «βουλόμεθα τοῦτο ἢ τοῦτο, βούλομαι περιπατῆσαι». Εἰκότως τοίνυν, ὥσπερ τὸν
 πένητα οὐ δύνασθαι λέγοντες χαρίζεσθαι καὶ τὰς διττὰς δυνάμεις ἀναιροῦμεν, μὴ μόνον τὴν
 ἐπαμφοτερίζουσιν, οὕτω καὶ τὸν πρεσβύτερον οὐ βούλεσθαι λέγοντες μὴ μόνον τὴν
 ἐπαμφοτερίζουσιν ἀναιροῦμεν βούλησιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν φυσικὴν, ἥτις καὶ δυνάμεις ἐστὶ
 ζωτικὴ παρορμῶσα τὸ ζῶον εἰς ὃ καὶ πέφυκεν. Θ' <Ἔγωγ' οὖν οὕτως ἐπιτεθύμηκα> 227d
 Ἐπιθυμεῖ Σωκράτης ἀκοῦσαι, ὅτι σφόδρα ἐρωτικῶς ἔχει θεοειδῶς ἐνεργῆσαι καὶ σῶσαι τὸν
 νέον. —Ὁ δὲ Ἡρόδικος ὁ Σηλυμβριανὸς ἱατρὸς ἦν καὶ τὰ γυμνάσια ἕξω τείχους ἐποιεῖτο,
 ἀρχόμενος ἀπὸ τινος διαστήματος οὐ μακροῦ ἀλλὰ συμμέτρου ἄχρι τοῦ τείχους, καὶ
 ἀναστρέφων, καὶ τοῦτο πολλάκις ποιῶν ἐγυμνάζετο. «Ὅπερ οὖν ὁ Ἡρόδικος ἐποίει ἕξω τοῦ
 τείχους, ἐὰν σὺ τοῦτο ἄχρι Μεγάρων πολλάκις ποιῇς, οὐ μὴ σου ἀπολειφθῶ. » ι' <Πῶς λέγεις,
 ὦ βέλτιστε Σώκρατες> 227d Τὸ τὸν Φαῖδρον προσποιεῖσθαι καὶ τὸ τὸν Λυσίαν δεινότατον
 εἶναι καὶ ἐν πολλῷ χρόνῳ γεγραφέναι τὸν λόγον, πάντα ταῦτα πάλιν τῆς τριβῆς τῆς περὶ τὰ
 ἔνυλα καὶ φαινόμενα καλὰ ἐνδεικτικά ἐστίν, ὅτι ἐπίπονος ἡ περὶ ταῦτα σχολή. ^[5]

25 —Τὸ δὲ ἰδιώτην ὡς πρὸς τὸν Λυσίαν εἴρηται· καὶ καθόλου ὁ μὴ μετέχων ἡστινοσοῦν τέχνης
 ἰδιώτης ἐστὶν ὡς πρὸς ἐκείνην. —Εὖ δὲ ὁ Φαῖδρος τοῦ ἐν ὕλῃ κάλλους ὑπεροχῶν καὶ τοῦ ἐν
 αἰσθήσει (τοῦτο γὰρ σημαίνει διὰ τοῦ χρυσίου ν) καὶ ἐπὶ τὸ ἐν λόγοις καλὸν ἀναχωρῶν καὶ
 τούτου ἐρῶν ὃ ἐστὶν ἀυλότερον ... ια' Ὡ Φαῖδρε 228a Τὸ δηλούμενον τοιοῦτόν ἐστιν, ἥτοι ὅτι ὁ
 ἐπιστήμων καὶ τὴν τελείαν ἔχων ἔξιν οἶδε καὶ τὰς ἀτελεῖς ἔξεις, ὥσανεὶ ἔλεγεν· «εἰ τὴν σὴν
 ἔξιν ἀγνοῶ καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι· » ὥσπερ γὰρ ὁ ἀληθὴς μάντις οὕτω καὶ ὁ ἐπιστήμων
 περὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐρεῖ. ποίους ἂν φθέγγαιτο λόγους χρυσίου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου
 προτεθέντος· ἢ καὶ ὅτι ὁ ἐρωτικὸς ἀπὸ τοῦ φαινομένου κάλλους ἀναπεμπόμενος εἰς τε ἑαυτὸν
 καὶ τὸ νοητὸν, εἰ ἀγνοοῖ τὸ αἰσθητὸν κάλλος, οὐκ ἂν οὐδὲ ἑαυτοῦ ἀναμνησθήσεται οὐδὲ τοῦ
 νοητοῦ κάλλους, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν καὶ ἐκεῖνο ἀγνοήσει. —Τὸ γοῦν ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά ἐστι
 τούτων ἀντὶ τοῦ «οὔτε σε ἀγνοῶ οὔτε ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι· οἶδα γὰρ καὶ τὰ μέτρα τοῦ
 φαινομένου κάλλους καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ψυχικοῦ καὶ νοητοῦ κάλλους.» Προσποιουμένου
 οὖν τοῦ Φαίδρου, ἐμμελῶς αὐτὸν ὁ Σωκράτης ἐλέγχει καὶ ἀπλούστερον ἀντὶ ποικιλωτέρου
 ποιεῖ. Τὸ οὖν τὸν Σωκράτην ἀποστρέψαι τὸν λόγον καὶ ὡς πρὸς μὴ παρόντα διαλέγεσθαι δηλοῖ
 ὅτι οὐ καθεῖλκετο ὑπὸ τοῦ φαινομένου κάλλους, ἀλλ' ὅλος ἦν ἑαυτοῦ καὶ τῶν οἰκείων καὶ
 νοητῶν ἀρχῶν εἶχετο, ἄτρωτος ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ τοῦ ἐν σαρκὶ κάλλους. —Πάλιν δὲ τὸ μὴ
 ἅπαξ ἀκοῦσαι, ἀλλὰ καὶ πολλάκις τὸν ἄτρωτον πόνον τὸν περὶ τὰ φαινόμενα καλὰ δηλοῖ τῶν
 ἀνθρώπων. ιβ' Τὸ βιβλίον 228b Δηλοῖ ὅτι εἰκόνες εἰκόνων εἰσὶ τὰ αἰσθητὰ κάλλη, ὡς καὶ τὰ
 γράμματα πρῶτως μὲν τῆς ψυχῆς, δευτέρως δὲ τῶν λόγων εἰσὶν ἐνδεικτικά τῶν ἀπὸ τῆς
 ψυχῆς. ^[25]

26 —Ἐπειδὴ δὲ ὁ κύων τῷ Ἑρμῇ ἀνάκειται καὶ ἔστι τελευταῖον ἵχνος τῆς Ἑρμαϊκῆς σειραῖς [ὁ
 κύων], περὶ δὲ λόγων ἦν ἡ παρούσα ὑπόθεσις (τοῦ γὰρ Λυσίου λόγου ἦν ἔφορος ὁ Ἑρμῆς),
 εἰκότως κατὰ τοῦ κυνὸς ὄμνυσι, καὶ ὡς ἐσχάτου καὶ τελευταίου ταύτης τῆς τάξεως, εὐλαβῶς
 καὶ τοῦτο ποιῶν καὶ ὡς δι' αὐτοῦ τὸν ἔφορον θεὸν τὸν Ἑρμῆν μαρτυρόμενος. Οὐ λέγει· «εἰ
 Φαῖδρον ἀγνοῶ καὶ ἐμαυτὸν ἠγνόηκα·» ἡ γὰρ ἄγνοια περὶ τὰ ἐκτός ἐστι· διττῆς δὲ οὐσης, τῆς
 μὲν κατὰ ἀπόφασιν ἥτις καὶ ἀπλῆ λέγεται, τῆς δὲ κατὰ διάθεσιν ἥτις καὶ διπλῆ ἐστίν,
 ἀγνοοῦντός τινος καὶ αὐτὸ τοῦτο ὅτι ἀγνοεῖ, ἐνταῦθα τὴν κατὰ διάθεσιν ἀναιρεῖ. Πέπεισται γὰρ
 ὅτι οὐκ ἀγνοεῖ τὸν Φαῖδρον. Ὅπερ γοῦν ἐρρήθη, ἡ ἄγνοια περὶ τὰ μήπω εἰς γνῶσιν ἐλθόντα
 ἐστίν, ἡ δὲ λήθη ἀποβολή τίς ἐστι καὶ στέρησις τῆς εἰδήσεως. Εἰδὼς γοῦν ἑαυτὸν ὁ Σωκράτης
 καὶ ἔμφυτον ἔχων τὴν τοιαύτην γνῶσιν καὶ οὐκ ἐκ μαθήσεως, οὐκ ἂν ἄλλως ἀγνοεῖν τὸν
 Φαῖδρον διατείνεται, εἰ μὴ γε κατὰ τι σύμπτωμα ἑαυτοῦ ἐπιλέλησται· ὥστε σωζομένης τῆς περὶ

ἐαυτοῦ ἐπιστήμης, οἶδε καὶ τὸν Φαῖδρον ἀναμφιβόλως ὅστις ἐστί. Θεωρητικώτερον δὲ, ὅτι τὸ μὲν λόγιον « γνῶθι σαυτὸ ν » παραινεῖ ἀνακινοῦν οἶον τὸν ἄνθρωπον, οὐχ ἵνα μὴ οὔσαν γνῶσιν λάβῃ περὶ ἐαυτοῦ, ἀλλ' ἵνα μένουσαν ἔχῃ ταύτην καὶ ἀνεπίληστον. Ὁ γοῦν μὴ ἐπιλελησμένος ἐαυτοῦ ἀλλ' εἰδὼς τίς ἐστιν, ἐκεῖνος καὶ τὰ ἐκτὸς οὐκ ἀγνοήσει, ὁ δὲ ἀγνοῶν τὰ ἐκτὸς καὶ ὡς ἐστῶτα τὰ φεύγοντα λογιζόμενος, ἐκεῖνος καὶ ἐαυτοῦ ἐπιλέλησται, οὐκ εἰδὼς τὸ Ὀμηρικόν οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἄνθρωποι ο . Ἐγένετο οὖν ἡ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφή ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως τὴν ἀρχὴν εἰληφυῖα. Ἐντρεπτικὸν δὲ καὶ τὸ ἐγὼ καὶ ἐμφαντικόν· «ἐγὼ ὁ Σωκράτης ὁ σοφὸς ὁ παρὰ θεοῦ μεμαρτυρημένος.» ιγ' Δείξας πρότερον 228d Τῷ ὄντι πᾶσαν αὐτοῦ προσποίησιν βούλεται ἀφελεῖν, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς αὐτοῦ πᾶσαν ἐνεγκεῖν τὴν ζωὴν ἵν' οὕτως αὐτὸν σώσῃ. ^[30]

27 Ἐξ ἀρχῆς μὲν οὖν προσεποιεῖτο ὅλως μὴ δύνασθαι ἀπομνημονεύειν· ἔπειτα ἔναγχος τὴν διάνοιαν μόνην δύνασθαι λέγειν, οὐ μέντοι τὰ ῥήματα· τελευταῖον δὲ λοιπὸν σαφῶς καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον ἀναγκάζεται δεῖξαι. —Τὸ οὖν ἐν τῇ ἀριστερᾷ δηλοῖ ὅτι ἡ τοιαύτη ῥητορική πρὸς τὸ χεῖρον τῆς ψυχῆς, λέγω δὴ τὸ παθητικόν, ἀποτείνεται, καὶ οὐκ ἔστι τοῦ καθαροῦ καὶ ἄκρου τῆς λογικῆς ψυχῆς, τουτέστι τοῦ νοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ δοξαστικοῦ καὶ φανταστικοῦ. —Τὸ δὲ ὑπὸ τῷ ἱματίῳ διὰ τὸ ἐν σκότῳ εἶναι καὶ ἐκπεπτωκέναι τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης· περὶ γὰρ τὰ δοξαστὰ καὶ ἔνυλα καὶ τὰς ἀνθρωπικὰς φλυαρίας ἡ τοιαύτη ῥητορική ἀναστρέφεται. ιδ' Ὡς ἐγὼ σε 228e Βούλεται ὁ Σωκράτης αὐτὸν εἶναι τὸν Λυσίαν τὸν ἐλεγχόμενον, ἵνα δραστηκωτέρα ἢ εἰς τὸν νεανίσκον ὠφέλεια γένηται. Ἐνδείκνυται δὲ διὰ τούτου, ὅτι ἀσπάζεται μὲν ὁ Σωκράτης καὶ τὸ ἐν αἰσθήσει καλὸν ὡς εἰκόνα φέρον τοῦ αὐτοκάλλους, παρόντος δὲ τοῦ ἀυλοτέρου καὶ ὑπερτέρου κάλλους οὐ προτιμήσει τὸ ἐν αἰσθητοῖς κάλλος τοῦ ἐν λόγοις. —Τὸ δὲ καθεζομένους βούλεσθαι ἀναγινώσκειν δηλοῖ τὸ χθαμαλὸν τῆς ἐνεργείας, ὅτι οὐ περὶ σπουδαῖα καὶ ὑψηλὰ πράγματα καὶ ἐγυγερμένα μέλλουσι διατρίβειν, ἀλλὰ περὶ κοιλότερα, περὶ γὰρ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Λυσίου λόγου. ιε' Δεῦρο ἐκτραπόμενοι 229a Τὸν ποταμὸν οἱ παλαιοὶ τῇ γενέσει εἰώθασιν παραβάλλειν. Τὸ οὖν ἐκτραπόμενοι κατὰ τὸν Ἰλισσὸν ἀντὶ τοῦ· «τῆς γενέσεως ὑπερέχοντες, οὕτω θεωρῶμεν τὸ φαινόμενον κάλλος, καὶ μὴ δύνοντες ἢ καὶ βαθύνοντες ἐν αὐτῇ.» —Τὸ δὲ ἀνυπόδητος τὸ εὐλυτον καὶ ἀπέριττον σημαίνει καὶ τὸ πρὸς ἀναγωγὴν ἐπιτήδειον, ὅπερ Σωκράτει μὲν αἰεὶ ὑπῆρχε, τῷ Φαίδρῳ δὲ τότε διὰ τὸ μέλλειν ὑπὸ Σωκράτους τελειοῦσθαι. Ἐπιτήδειον δὲ καὶ τὸ θέρος καὶ ἡ μεσημβρία πρὸς ἀναγωγὴν, καὶ κατὰ τὸν Ἡράκλειτον, ὅς φησιν· « αὕη [ξηρὴ] ψυχὴ σοφωτάτ η . » Τὸ δὲ βρέχειν τοὺς πόδας τῷ ὕδατι σημαίνει τὸ ταῖς τελευταίαις καὶ περιπεζίοις δυνάμεσι τῆς ψυχῆς, ὅπερ οἱ πόδες δηλοῦσιν, ἐφάπτεσθαι τῆς γενέσεως αὐτοὺς ὅλους ὑπερέχοντας τῆς γενέσεως, τουτέστι τῆς λογικῆς ψυχῆς ἄνωθεν θεωρούσης τὴν γένεσιν. ^[25]

28 ις' Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην 229a Τὸν τόπον τοῦτον ἀνυμνεῖ, ὃ ἐστί τὸ φυσικὸν κάλλος τῆς φύσεως, ἔκ τε τῶν δένδρων ἔκ τε τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πόας· τέως μὲν τὰ ἄκρα ἔλαβε τὴν τε ὑψηλοτάτην πλάτανον καὶ τὸ χθαμαλώτατον τὴν πόαν· λήψεται δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὸ μέσον τὴν ἄγνον· ἢ δὲ σκιά καὶ τὸ πνεῦμα τὰς ἀναπαύλας σημαίνει. Δύνασαι δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὴν προνοητικὴν τῶν θεῶν λαμβάνειν ἐπίπνοιαν, τὴν δὲ σκιάν ἀντὶ τοῦ νοητοῦ καὶ ἀφανοῦς καὶ τῆς ἀναγωγῆς δυνάμεως καὶ πόρρω τοῦ αἰσθητοῦ καὶ πληκτικοῦ (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ φῶς) συναναγωγούσης. ιζ' Εἰπέ μοι ὦ Σώκρατες 229b Τοῦ μύθου τούτου διττὴν ἂν τις ποιήσαιτο τὴν ἀνάλυσιν, μίαν μὲν ἐκ τῆς ἱστορίας ἠθικωτέραν, ἑτέραν δὲ ἐπὶ τὰ ὅλα μεταφέρων. Καὶ ἔστιν ἡ μὲν προτέρα τοιαύτη. Ἐρεχθέως μὲν γενέσθαι Ὠρείθυιαν θυγατέρα, ἰέρειαν δὲ αὐτὴν γενέσθαι τοῦ Βορέου· εἶναι γὰρ καὶ ἐκάστου τῶν πνευμάτων ἔφορον θεὸν, ὃν ἡ τελεστικὴ θεραπεύει· ταύτην οὖν τὴν Ὠρείθυιαν ἔχειν τὴν εὐμένειαν τοῦ θεοῦ οὕτως ἄγαν, ὥστε αὐτὸν ἐπὶ εὐετηρίαν τῆς χώρας πνεῖν· καὶ μέντοι καὶ ναυμαχοῦσι τοῖς Ἀθηναίοις συλλαβέσθαι λέγεται. Ἐνθουσιάσασαν οὖν

αὐτὴν καὶ κατασχεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ οἰκείου θεοῦ τοῦ Βορέου καὶ μηκέτι ὡς ἄνθρωπον ἐνεργοῦσαν (οὐκέτι γὰρ κατὰ τὴν ἑαυτῶν ιδιότητα τὰ ζῶα ἐνεργεῖ καταλαμφθέντα τοῖς ὑπερτέροις αἰτίοις) καὶ ἐν τῇ κατοκωχῇ τελευτήσασαν, λεχθῆναι οὕτω αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Βορέου ἡρπάσθαι. Καὶ αὕτη μὲν ἡ ἠθικωτέρα τοῦ μύθου ἀνάπτυξις. — Ἡ δὲ δευτέρα ἡ ἐπὶ τὰ ὅλα μεταβιβάζουσα τὸν λόγον τοιαύδε τίς ἐστίν, οὐ πάντως ἀναιρουῦσα τὴν προτέραν· πολλάκις γὰρ αἱ θεομυθίαι γενομένοις πράγμασι τισι καὶ ἱστορίαις ἀπεχρήσαντο ἐπὶ τὴν τῶν ὄλων διδασκαλίαν. Ἐρεχθέα τοίνυν λέγουσι τὸν τοῦ τριστοίχου ἐπάρχοντα θεὸν, ἄερος, ὕδατος, γῆς (ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὸν μόνης τῆς γῆς, ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὸν τὴν Ἀττικὴν μόνην εἰληχότα), οὗ θυγατέρα τὴν Ὠρείθυιαν· αὕτη δὲ ἐστίν ἡ τῆς γῆς γονίμη δύναμις, δηλονότι συνεκτεινομένη τῇ ἔξει τοῦ Ἐρεχθέως καὶ ἡ ἀνάπτυξις δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦτο σημαίνει ἡ γὰρ κατὰ τὰς ὥρας θάλλουσα καὶ ἀναδιδομένη γονίμη τῆς γῆς δύναμις. ^[25]

- 29 Βορέας δὲ ἐστίν ἡ ἄνωθεν ἐπιλαμπομένη εἰς τὰ δευτέρα τῶν θεῶν πρόνοια· τὴν γὰρ πρόνοιαν τῶν θεῶν τὴν εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ Βορέου δηλοῦσι, διὰ τὸ καὶ τὸν Βορέαν ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν τόπων πνεῖν· τὴν δὲ ἀναγωγὸν τῶν θεῶν δύναμιν διὰ τοῦ Νότου, διὰ τὸ ἀπὸ τῶν χθαμαλῶν ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ πνεῖν· αἱ δ' αὖ πρὸς Νότῳ ... εἰσὶ θειότεραι· τὴν γονίμην οὖν τῆς γῆς δύναμιν ἢ τῆς Ἀττικῆς ἢ τῶν θεῶν πρόνοια ποιεῖ ἀνιέναι καὶ προιέναι εἰς τοῦμφανές. Εἰπέ μοι ὦ

〈Σώκρατες〉 Οἱ μὲν ποιηταὶ χοροὺς ἐπενόησαν εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν διακένων, ὁ δὲ λόγος ἐνταῦθα, ἐπεὶ παρεισῆξε τὸν Σωκράτην ἄγοντα τὸν Φαῖδρον εἰς τὰ τῆς τελετῆς πρόθυρα, οὐ βούλεται εἰς ἄλλα τινα περισπᾶσθαι τοῦτον, ἔστ' ἂν τὸν τόπον καταλάβωσιν. Ἀπαξ γὰρ τῆς τελετῆς γεγονότα ἐκεῖσε θέλει κατέχειν αὐτὸν, ὅθεν καὶ διὰ μέσου ζητητικὸς γίνεται, καὶ ποθεῖ μαθεῖν θεωρίαν τῇ προκειμένη ὑποθέσει προσήκουσαν. Ὠρείθυια γὰρ εἴη ἂν ψυχὴ ἐφιεμένη τῶν ἄνω (ἀπὸ τοῦ ὀρούω καὶ τοῦ θύω κατὰ ἐπέκτασιν Ἀττικὴν)· ἀρπάζεται τοίνυν ἡ τοιαύτη ψυχὴ παρὰ τοῦ ἄνωθεν καταπνέοντος Βορρᾶ· εἰ δὲ καὶ κατὰ κρημνοῦ φέρεται, καὶ τοῦτο ἀρμόδιον· τελευτᾷ γὰρ τὸν προαιρετικὸν θάνατον, τὸν φυσικὸν μὴ δεχομένη, καὶ ἀφίησι τὴν προαιρετικὴν ζωὴν, τὴν φυσικὴν ζῶσα· καὶ ἡ φιλοσοφία οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἄλλ' ἢ μελέτη θανάτου. Ἔστω οὖν Ὠρείθυια καὶ ἡ τοῦ Φαίδρου ψυχὴ, ὁ δὲ Σωκράτης Βορρᾶς, ἀρπάζων αὐτὸν καὶ καταφέρων εἰς τὸν προαιρετικὸν θάνατον· «καταφέρων» εἶπον, οὐκ «ἀναφέρων», ὅτι εἰ μὴ ἐκτόπως ταπεινωθεῖ ψυχὴ οὐκ ἂν τὴν ἀναφορὰν δέξαίτο. ιη' Ἡ πρὸς τὸ τῆς ἄγρας 229c Ἀγραίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἵδρυσαν Ἀθηναῖοι, διὰ τὸ ἔφορον εἶναι ταύτην τὴν θεὸν παντὸς τοῦ ἀγρίου, καὶ πᾶν τὸ ἄγριον καὶ ἀνήμερον καταστέλλειν. — Οἱ δὲ βωμοὶ καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν τὰς λήξεις αὐτῶν σημαίνουσιν· ὡς καὶ βωμὸν καὶ ἱερὸν εἶποις ἂν τοῦ ἡλίου τὸ φαινόμενον σῶμα τοῦτο τοῦ ἡλίου, διὰ τὸ μάλιστα αὐτοῦ μετέχειν καὶ ἀπολαύειν τοῦ νοητοῦ ἡλίου καὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τοῦτο τὸ ἐγκόσμιον σῶμα, ὡς καὶ τὰ ἐνταῦθα ἱερὰ τῶν θεῶν λήξεις ἔχειν αὐτῶν τῶν θεῶν καὶ ἐλλάμψεις. ^[30]

- 30 Αὕτη εἴη ἂν ἡ νοητὴ θεωρία ἡ ἀγρευτικὴ τοῦ καθόλου διὰ τῶν μερικῶν καὶ τοῦ ὄντος διὰ τοῦ δοκοῦντος· ὡς καὶ Πίνδαρος ἔφησέ που μέριμναν ἀγροτέραν οἶονεῖ ἀγρευτικὴν τῶν καλῶν. Ἱερὸν δὲ τῆς θεωρίας ταύτης ὁ νοῦς. « Διαβαίνομε ν » τοίνυν εἶπε «πρὸς τὸ ἱερόν», οἶονεῖ διὰ τῶν αἰσθητῶν εἰς τὸ ἐνιαῖον. ιθ' Ἀλλ' εἰ ἀπιστοίην 229c Ἐντεῦθεν τινες ὥήθησαν τὸν Σωκράτην μὴ ἀποδέχεσθαι τὰς ἀναπτύξεις τῶν μύθων, οὐ καλῶς ἐννοήσαντες· δηλὸς γάρ ἐστιν αὐτὸς πολλαχοῦ τοὺς μύθους ἀποδεχόμενος καὶ χρώμενος αὐτοῖς. Ἀλλὰ νῦν κακίζει τοὺς
 〈εἰς〉 ἱστορίας τινὰς καὶ εἰκοτολογίας καὶ εἰς ὑλικὰς αἰτίας, ἀέρας καὶ γῆν καὶ πνεύματα ἀναπτύσσοντας καὶ μὴ ἐπὶ τὰ ὄντα ἀναλύοντας καὶ ἐφαρμόζοντας τοῖς θείοις πράγμασι τὰς ἀναπτύξεις. Ὁ καὶ νῦν φησιν, ὅτι «ἐὰν ἀναπτύσσων τοῦτον τὸν μῦθον εἰς φυσικὰς αἰτίας ἀναδράμω, καὶ εἶπω ὅτι παίζουσιν τὴν Ὠρείθυιαν τὸ πνεῦμα τοῦ Βορέου φουσησαν σφοδρὸν ὥθησεν [αὐτήν] κατὰ τῶν πετρῶν καὶ οὕτως ἀποθανούσαν λεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Βορέου

ἀναρπασθῆναι, πῶς ἐγὼ οὐκ ἂν ἄτοπος εἰκότως λογισθεῖην;» Αὕτη γὰρ ἡ ἀνάπτυξις ὡς ἀναπτύσσουσιν οἱ σοφοί, τουτέστιν οἱ περὶ τὰ φυσικὰ διατρίψαντες, γλίσχρος ἐστὶ καὶ εἰκοτολογία· οὐ γὰρ ἐπὶ τὰ ὄντως ὄντα ἀνατρέχουσιν, ἀλλ' ἐπὶ φύσεις καὶ πνεύματα καὶ ἀέρας καὶ δίνας, ὡς ἐν Φαίδωνι ἔφη. Τούτους οὖν τοὺς φυσικοὺς καὶ οὕτως ἀναπτύσσοντας διαβάλλει ὡς εἰς ἀοριστίαν καὶ ἀπειρίαν ἐκπίπτοντας, καὶ μὴ ἐπὶ ψυχὴν καὶ νοῦν καὶ θεοὺς ἀνατρέχοντας. —Τὸ δὲ δεινοῦ καὶ ἐπιπόνου καὶ οὐ πανὺ εὐτυχοῦς ἀνδρός ἐνδεικτικόν ἐστι τοῦ περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἔνυλα διατρίβειν. —Οἱ δὲ Κένταυροι καὶ Γοργόνες καὶ Πήγασοι δυνάμεις εἰσὶν αὗται πᾶσαι τοῦ ἐνύλου προεστῶσαι καὶ τοῦ περὶ γῆν τόπου. —Τὸ δὲ κατὰ τὸ εἰκὸς σημαίνει τὸ μὴ ἀπὸ νοῦ γίνεσθαι αὐτοῖς τὰς ἀναπτύξεις, ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὴν εἰκοτολογίαν, διὸ καὶ ἄγροικον σοφίαν αὐτὴν ἐκάλεσεν ὡς ἀπαίδευτον καὶ οὐ νοεράν. ^[30]

31 κ' Οὐ δύναμαί πω 229e Ἄρ' οὖν οὐκ ἔγνω ἑαυτὸν ὁ Σωκράτης; Καὶ τίς ἄλλος οὕτως ἔγνω ἑαυτὸν ὡς ὁ Σωκράτης; Ἡ διχῶς ἐκδεκτέον· ἢ ὅτι «ὡς αὐτὸς ὁ θεὸς οἶδε καὶ κατ' αὐτὸ τὸ Δελφικὸν γράμμα, οὐκ οἶδα ἑμαυτὸν», ἢ ὅτι «ὡς αὐτοψυχὴ καθαρὰ οὐπὼ οἶδα ἑμαυτόν· ἔτι γὰρ ἐν σώματί εἰμι, καὶ ὡς μὲν ἐν σώματι ὦν οἶδα ἑμαυτόν, ὡς δὲ αὐτοψυχὴ οὐπὼ ἔγνωκα». Ἡ οὖν «ὡς ὁ θεὸς οἶδεν οὐπὼ ἔγνωκα ἑμαυτόν», ἢ «ὡς αὐτοψυχὴ». κα' Πειθόμενος δέ 230a Ἡ «ὡς ἔχει οὕτως ὁ μῦθος πειθόμενος καὶ κατὰ τὸ θρυλλούμενον περὶ αὐτῶ ν», ἢ «κατὰ τὸ ἐμοὶ νομιζόμενον καὶ ὅπερ ὁ λόγος καὶ ἡ τοῦ νοῦ διανομὴ ἐν ἐμοὶ λέγει περὶ αὐτῶν τούτῳ πειθόμενος». κβ' Εἴτε τι θηρίον 230a Δῆλον γὰρ ὅτι ὁ ἑαυτὸν γνοὺς τὰ πάντα οἶδεν· ἐν ἑαυτῷ γὰρ πάντα ὄψεται. —Τὸ δὲ Τυφῶνος ὅτι ὁ θεὸς οὗτος ἐπάρχει τοῦ πλημμελοῦς καὶ ἀτάκτου· καὶ τοιοῦτός τις αὐτοῦ ὁ κλῆρος, αἰὲ μὲν ἐν τοῖς ὅλοις κοσμούμενος, πλήν εἴ που κατὰ τινα μόρια ἐκφαινόμενος· ἔνθα δὴ καὶ εἰώθασιν λέγειν « Τυφῶνια πνεύματ' α » ἢ « σκηπτού ς » ἢ « κεραυνούς Τυφωνίου ς ». Ἔστιν οὖν καὶ ἐν τῇ ψυχῇ πάντα ἀνάλογον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς μερικῆς τὸ τῆς κακεργέτιδος· προτέρας οὖν αὐτῆς μνησθεὶς ὁ Σωκράτης ὡς κατὰ τὸ καθαρτικὸν εἶδος ἐνεργῶν, οὕτω μέμνηται καὶ τῆς λογικῆς διὰ τοῦ ἡμέρου καὶ ἀπλοῦ καὶ θείου. —Τὸ δὲ πολυπλοκώτερον οὐκ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ δεῖ ἀκούειν, ἀλλ' ἐφ' οὗ προστατεῖ, ὡς πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως καὶ πολυπλόκως κινουμένου τῇ οἰκείᾳ φύσει· εἰώθασιν δὲ οἱ μῦθοι τὰ τῶν προνοουμένων πάθη ἐπ' αὐτὰ τὰ προνοοῦντα ἀναπέμπειν. κδ' Νῆ τὴν Ἥραν 230b Τῆς μὲν Ἥρας μέμνηται ὡς γεννητικῆς καὶ κοσμητικῆς τοῦ κάλλους τῆς δημιουργίας· διὸ καὶ τὸν κεστὸν παρὰ τῆς Ἀφροδίτης λαμβάνει. ^[25]

32 Ποιεῖται δὲ τὸν ἔπαινον τοῦ τόπου οὐκ ἀντιφιλοτιμούμενος τῷ Φαίδρῳ, ὡς φησιν ὁ Ἀρποκρατίων, ἀλλὰ τοῖς ἀληθέσιν ἐπαίνοις χρώμενος· Καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν τριῶν στοιχείων ἐπαινεῖ τὸν τόπον, ἀέρος, ὕδατος, γῆς· ἔπειτα τὰ ἐκ γῆς φυτὰ τριχῇ διαιρεῖ, εἰς πρῶτα καὶ μέσα καὶ τελευταῖα, τουτέστιν εἰς τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ μέσα καὶ τὰ ἔσχατα· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ πλάτανος, καὶ ἡ ἄγνος, ὅ ἐστι θαμνῶδες, καὶ αἱ πόαι. Κατὰ πάσας δὲ τὰς αἰσθήσεις δείκνυσιν τὴν εὐφροσύνην ὑπάρχουσαν, πλήν τῆς γεύσεως. — Ἀχελῷος δέ ἐστιν ὁ ἔφορος θεὸς τῆς ποτίμου δυνάμεως τοῦ ὕδατος· διὰ γὰρ τοῦ μεγίστου τούτου ποταμοῦ τὸν ἔφορον θεὸν δηλοῦσι τοῦ ποτίμου ὕδατος. Νύμφαι δὲ εἰσὶν ἔφοροι θεαὶ τῆς παλιγγενεσίας ὑπουργοὶ τοῦ ἐκ Σεμέλης Διονύσου· διὸ καὶ παρὰ τῷ ὕδατι εἰσι, τουτέστι τῇ γενέσει ἐπιβεβήκασιν. Αὐτὸς δὲ ὁ Διόνυσος τῆς παλιγγενεσίας ἐπάρχει παντὸς τοῦ αἰσθητοῦ. κε' < Ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης > 230b Τὸ ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης δηλοῖ τὸ μέλλειν καὶ τὸν Φαῖδρον ἐπιτήδειον εἶναι εἰς ἀναγωγὴν παρὰ τοῦ Σωκράτους ἀναγόμενον. — Ὁ δὲ ποῦς ὁ τῷ ὕδατι βρεχόμενος πάλιν δηλοῖ τὸ ταῖς τελευταίαις ἑαυτῆς δυνάμεσι τὴν Σωκράτους ψυχὴν ἐφάπτεσθαι τῆς γενέσεως. —Τὸ δὲ ὀλίγον τὴν κεφαλὴν προσάντη δύνασθαι κεῖσθαι δηλοῖ τὸ ἀνατείνεσθαι τὸ νοερόν τοῦ Σωκράτους ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τῆς γενέσεως. —Κατακείμενος δὲ ἀκούει, ὡς κατιῶν ἀπὸ τῆς νοερᾶς ἑαυτοῦ ἐνεργείας εἰς ἐξέτασιν τῶν Λυσίου λόγων, καὶ περὶ κοιλότερα καὶ χθαμαλὰ μέλλων ἐνεργεῖν. —Τὸ δὲ ἄστν

καὶ τὸ μηδέποτε ἐξίεναι τοῦ ἄστεος τὸν Σωκράτη δηλοῖ τὸ αἰετῶν οἰκείων ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν, καὶ τῶν νοητῶν καὶ οἰκείων ἑαυτοῦ θεῶν ἔχεσθαι αὐτόν· ἡ γὰρ ἀληθὴς πατρὶς τῶν ψυχῶν ὁ νοητός ἐστι κόσμος· οὐκ ἐκ τῶν οὖν ἐνύλων καὶ ἀντιτύπων ἡ μάθησις ὁ δηλοῖ τὰ χωρία καὶ τὰ δένδρα, ἀλλ' ἐκ τῶν λογικῶν καὶ νοερῶν ψυχῶν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ νοῦ. —Καὶ τὸ ἀκολουθεῖν δὲ τὸν Σωκράτη τῷ Φαίδρῳ, καὶ τὸ βιβλίον ὃ ἐστὶν εἰκὼν εἰκόνων δηλοῖ τὴν ὡς θεοῦ προνοητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν τὴν περὶ τοὺς νέους καὶ τὸ βούλεσθαι αὐτοὺς σῶζειν. [25]

- 33 —Κατακείμενος δὲ ἀκούει ὡς εἰς κοιλότερα τέως ἐνεργῶν· δεῖ γὰρ προσφόρως ταῖς ὑποθέσεσι καὶ τὰ σχήματα ποιεῖσθαι· οὕτω γοῦν ἐν τῇ παλινωδία ὀρθὸς καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ τοὺς περὶ τοῦ ἐνθέου καὶ θείου ἔρωτος ποιήσεται λόγους· ὡς οὖν περὶ κοιλοτέραν μέλλων ἐνεργεῖν ἀκρόασιν λόγων, διὰ τοῦτο κατακείμενος ἀκούει, συνεξομοιῶν καὶ τὸ φαινόμενον σχῆμα τοῖς λόγοις· ὡς καὶ ἐν Φαίδρῳ· «ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος ἐκ τῆς κλίνης,» ὅτε ἔμελλε τοὺς περὶ τοῦ φιλοσόφου λόγους διατιθέναι. κς' Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν 230e Ἐνταῦθα καιρὸς πάλιν τῆς διαιρέσεως τῆς περὶ τοῦ ἔρωτος· οἱ μὲν γὰρ ὑπέλαβον ἀπλῶς φαῦλον τὸ ἔρᾶν, ὡς Ἐπίκουρος ὀρισάμενος αὐτόν «σύντονον ὄρεξιν ἀφροδισίων μετὰ οἴστρου καὶ ἀδημονίας», καὶ ὁ εἰπὼν· πλήρει γὰρ ὄγκῳ γαστρὸς αὖξεται Κύπρις, καὶ «οὐπόποτε» φησὶν «ἡράσθη», Γέτα; —Οὐ γὰρ ἐνεπλήσθη,» φησὶν. Οἱ δὲ ἀπλῶς ἀστεῖον, ὡς Ἡρακλείδης, φιλίας λέγων εἶναι τὸν ἔρωτα καὶ οὐκ ἄλλου τινος, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τινὰς ἐκπίπτειν εἰς ἀφροδίσια. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Στοᾶς πρότερον μὲν ἐλέγοντο ἀπλοῦν ἡγεῖσθαι τὸ πρᾶγμα, νῦν δὲ ἤκουσα ἐκείνων ὅτι διπλοῦν φασὶν εἶναι καὶ αὐτοὶ τὸν ἔρωτα, τὸν μὲν ἀστεῖον, τὸν δὲ φαῦλον. [20]

- 34 .. Ἐπιθυμίαν καὶ ὄρεξιν συνουσίας κατὰ τὸν Παυσανίαν καὶ τὸν τραγωδὸν τὸν εἰπόντα· δισσὰ πνεύματα πνεῖς, Ἐρω. Ἀριστοτέλης δὲ ὅλης μὲν τῆς ψυχῆς φησὶ τὸν ἔρωτα πάθος εἶναι, κἂν μὲν ὁ λογισμὸς κρατήσῃ, φιλίας αὐτὸν εἶναι, ἐὰν δὲ τὸ πάθος, συνουσίας. Περὶ δὲ τῆς Πλάτωνος γνώμης εἵπομεν πρότερον. Ὁ δὲ Λυσίας νῦν τῶν φαύλων τι τὸν ἔρωτα ἀπλῶς τίθεται καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἐρώντων κατατρέχει, φάσκων αὐτοὺς ἐν κακῷ εἶναι καὶ δεῖν αὐτῶν τὴν κοινωνίαν φυλάσσεσθαι, μᾶλλον δὲ προσεταιρίζεσθαι τοὺς μὴ ἐρώντας. Ὁ δὲ λόγος αὐτῷ διὰ τῶνδε τῶν ἐπιχειρημάτων πρόεισι. Πρῶτον μὲν γὰρ λέγει ὅτι μεταμέλει τοῖς ἐρασθεῖσιν ὧν εὖ ἐποίησαν τὸν ἐρώμενον, ἐπειδὴν παύσωνται τῆς ἐπιθυμίας. Δεύτερον ὅτι τοὺς πόνους ὑπολογίζονται οὐς ἔσχον ἐν τῷ ἔρᾳ καὶ ὅσα ἡμέλησαν τῶν οἰκείων· καὶ διὰ τούτων ἡγοῦνται τοῖς ἐρωμένοις ἰκανῶς ἀποδεδωκέναι τὴν ἀξίαν <χάριν>. Τρίτον ὅτι λέγοντες οὐς ἐρῶσι φιλεῖν ὑπὲρ πάντας, δηλονότι τοὺς πρότερον γενομένους ἐρωμένους, κακῶς διαθήσουσιν αὐτοὺς διὰ τοὺς ὕστερον. Τέταρτον ὅτι ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ νοσεῖν καὶ μὴ σωφρονεῖν. Πέμπτον ὅτι, εἰ τοὺς ἐπιτηδειότερους πρὸς φιλίαν δεῖ αἰρεῖσθαι, ἐκ τῶν μὴ ἐρώντων εὐμαρεστέρα ἢ ἐκλογὴ πλειόνων ὄντων, χαλεπωτέρα δὲ ἐκ τῶν ἐρώντων· ὀλιγώτεροι γάρ. Ἐκτον <ὅτι> τὴν αἰσχύνην δεδιότας χρὴ φυλάσσεσθαι τοὺς ἐρώντας· ἀλαζονεύονται γὰρ πρὸς τοὺς ἄλλους, δεικνύντες ὅτι οὐ μάτην ἐπόνησαν. Ἑβδομον ὅτι καὶ προστάττουσι τὰ τοιαῦτα ὥστε εἰς ὑποψίαν τοῖς ἔξωθεν ἀφικέσθαι, ὅτι γεγένηται αὐτοῖς ἢ μέλλει πληρῶσεσθαι ἢ ἐπιθυμία. Ὅγδοον ὅτι τῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀποτρέπουσι συνουσιῶν, δεδοικότες μὴ παρευδοκιμηθῶσιν. Ἐνατον ὅτι οἱ μὴ τὸν τρόπον γνόντες, ἀλλὰ τοῦ σώματος ἐπιθυμήσαντες, ἀντιποιοῦνται τῶν παιδικῶν· διὸ εὐχερεῖς εἰς μεταβολὴν. Δέκατον ὅτι καὶ ἐπαινοῦσι καὶ ψέγουσι παρὰ τὸ προσῆκον, τὰ μὲν κακῶς κρίνοντες διὰ τὴν νόσον τὰ δὲ δεδιότες μὴ ἀπέχθωντα. [25]

- 35 Εἴτα ἀνθυποφορὰς τινὰς ποιεῖται ὧν μία μὲν ἐστὶν ὅτι φιλία βέβαιος οὐ δύναται ἄνευ ἔρωτος συστήναι· λύει δὲ αὐτὴν διὰ τοῦ καὶ πρὸς πατέρας καὶ ἀδελφούς καὶ ἡλικιώτας γίνεσθαι φιλίας βεβαίους χωρὶς ἔρωτος. Δευτέρα δὲ ἐστὶν ὅτι τοῖς δεομένοις μᾶλλον δεῖ παρέχειν ἢ τοῖς μὴ· ἐνίσταται δὲ καὶ ταύτῃ ὅτι οὕτως ἂν τοῖς αἰτοῦσι τροφὰς καὶ τὰς ἐστιάσεις παρέχοιμεν καὶ οὐ

τοῖς ἀξίοις. Τρίτον εἰ δεῖ κοινῇ πᾶσι τοῖς μὴ ἐρῶσι χαρίζεσθαι· τοῦτο δὲ, φησὶ, καὶ οἱ ἐρασταὶ οὐκ ἀξιόσουςιν ὥστε πᾶσι τοῖς ἐρῶσι παρέχειν. Ἐπὶ πᾶσι κεφάλαιον ἔθηκεν ὅτι τοὺς ἐρῶντας καὶ οἱ οἰκείοι νοθετοῦσιν ὡς κακοῦ ὄντος τοῦ ἐπιτηδεύματος, τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας οὐδεὶς αἰτιᾶται. Ταῦτα μὲν τὰ λεχθέντα. Αἰτιᾶται δὲ αὐτοῦ ὁ Πλάτων πρῶτον μὲν ἀταξίαν, ὡς ἐξ ὑπτίας καὶ ἀνάπαλιν ἰόντος· ἔπειτα τὸ μὴ ἡνωμένον τῶν ἐπιχειρημάτων ἅτε μηδεμίαν τῆς συντάξεως αὐτῶν ἀνάγκην ἐχούσης ὥστε τότε μετὰ τότε κεῖσθαι· καὶ ὅτι τὸ κοινὸν καὶ πᾶσι πρόχειρον εἴρηκεν, ὅτι ὁ μὲν νοσεῖ, ὁ δὲ σωφρονεῖ· εἶθ' ὅτι δις καὶ τρίς τὰ αὐτὰ εἴρηκεν· εἶθ' ὅτι μὴδὲ ταῦτα εἶπε τὰ ἐνδεχόμενα εἰπεῖν. Τούτων δὲ ἕκαστον ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως αὐτῆς καὶ ἡμεῖς παραστήσομεν· πρὸς δὲ τούτοις δείξομεν ὅτι καὶ ἐναντία εἴρηκεν ἑαυτῷ καὶ τῇ ὑποθέσει καὶ παρὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ψευδῇ. Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι αὐτοῦ Λυσίου ὁ λόγος οὗτός ἐστι, καὶ φέρεται ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς ἐκείνου εὐδοκιμοῦσα καὶ αὕτη ἡ ἐπιστολὴ· βούλεται δὲ ἅ πρὸς παρόντα εἶπε τὸν Φαῖδρον καὶ ἀπόντα αὐτὸν ὑπομνησαι. κζ' Ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει ὧν ἂν εὖ ποιήσωσι 231a Τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον τῆς ἀταξίας τὸ ἐν ἀρχῇ ἐπιχείρημα. Μὴ εἰπὼν γὰρ οἷός ἐστιν ἐρῶν ὁ ἐραστής, λέγει τίς ἐστιν ἐπειδὴν παύσεται ἐρῶν· «τοὺς πόδας» φαίη ἂν τις «πρώτους τέθεικε, τὴν δὲ κεφαλὴν ὑστέραν.» Ὡς γὰρ αὐτὸς ὁ Πλάτων ἔφη, ζῶν δεῖ τὸν λόγον εὐοικένας· ποῖον ἂν οὖν ζῶον εἴη τὰ μὲν κάτω ἄνω ἔχον, τὰ δὲ ἄνω κάτω; Ἐπειτα τοῦτο αὐτὸ δὲ νῦν εἴρηκε, καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἐρεῖ· εἰπὼν γὰρ νῦν ὅτι μεταμέλει αὐτοῖς ἐπειδὴν παύσονται τῆς ἐπιθυμίας, εὐθὺς ἐρεῖ· «ὥστε ἄδηλον εἰ ἔτι αὐτοῖς φίλοι ἔσονται ἐπειδὴν τῆς ἐπιθυμίας παύσονται, » καὶ ταῖς αὐταῖς λέξει χρησάμενος ὡς οὐ λέξεως εὐπορῶν. ^[5]

- 36 Καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ τοῦτο τρίτον λέγει ἐν τῇ ἀνακεφαλαιώσει. Ταῦτα μὲν αὐτὸς ἐπεσημῆνατο <ὁ> Πλάτων. Ἐρεῖς δὲ καὶ σὺ ἐναντίον αὐτὸ εἶναι· ὁμολογεῖ γὰρ ὅπως οὖν εὖ ποιεῖν τοὺς ἐραστὰς καὶ χάριτας παρέχειν τοῖς ἐρωμένοις καὶ ὑπὲρ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν. κη' Ἐτι δὲ οἱ μὲν ἐρῶντες σκοποῦσιν 231a Τοῦτο καὶ αὐτὸ ἀτάκτως κεῖται· ἔδει γὰρ αὐτὸ εἶπερ ἄρα πρὸ τοῦ προειρημένου κεῖσθαι, ἵνα τὴν οἰκείαν τάξιν εἴχῃ. Δεῖ γὰρ λογίσασθαι τοὺς πόρους αὐτοῦς, εἶθ' οὕτως μηκέτ' εἶναι φίλους μεταμεληθέντας ἐφ' οἷς ἔπαθον. Εἰς ταῦτ' οὖν ἀποβλέψας ὁ Σωκράτης ἔφη καὶ τὰ ἐπιχειρήματα χύδην εἰρησθαι καὶ σὺν οὐδεμιᾷ τάξει ἀναγκαίᾳ, ἀλλὰ τοῦ ἐπιγράμματος μὴδὲν διαφέρειν τοῦ Μίδου. κθ' Ἐτι εἰ διὰ τοῦτο ἄξιον τοὺς <ἐρῶντας> 231b Τοῦτο αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα ἀτάκτως κεῖται· ἔδει γὰρ εἶπερ ἄρα ἀπὸ τούτου ἦρχθαι, εἶπερ ἔδει ἀπὸ τοῦ μείζονος ἄρχεσθαι. Ἐν τούτῳ γὰρ λέγει ὅτι οὐ μόνον φίλοι οὐκ ἔσονται, ἀλλὰ καὶ κακῶς ποιοῦσι. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐναντίωμα λέγει· φησὶ γὰρ καὶ ἔργῳ καὶ λόγοις καὶ πᾶσι τρόποις τοῖς ἐρωμένοις χαρίζεσθαι τοὺς ἐραστὰς, καὶ πάντας τοὺς ἄλλους κακῶς ποιεῖν, ἐὰν τοῖς ἐρωμένοις δοκῇ. λ' Καὶ γὰρ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι νοσεῖν μᾶλλον ἢ σωφρονεῖν 231d Τοῦτο κοινὸν μὲν καὶ ὑπὸ παντὸς λεχθῆναι δυνάμενον, παρέρριπται δὲ ὑπὸ τούτου καὶ οὐκ ἐν δέοντι κεῖται. Ἐδει γὰρ αὐτὸ προειρησθαι, ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων ἀποδείξει, ὅτι νοσεῖ ὁ ἐρῶν, καὶ τοῦτο προθεῖς οὕτως τὰ λοιπὰ ἐπάξει. ^[25]

- 37 Ἐρεῖ γάρ· «νοσοῦντι πᾶν ἡδὺ τὸ μὴ ἀντιτεῖνο ν, κρεῖττον δὲ καὶ ἰσούμενον ἐχθρό ν.» λα' Ὡστε πῶς 231d Καὶ τοῦτο ταῦτόν τῳ δευτέρῳ ἐν ᾧ ἔφη· «τοὺς πόρους ὑπολογίζονται καὶ τὴν τῶν οἰκείων ἀμέλειαν, καὶ ἡγοῦνται τὴν ἀξίαν πάλαι ἀποδεδωκέναι χάρι ν.» Καὶ τῳ μετανοεῖν δὲ ταυτόν. λβ' Καὶ μὲν δὴ 231d Τοῦτο [μὲν] καταγέλαστον εἰς τοὺς πλείστους ὁρᾶν ἐκλεγόμενόν τι καὶ μὴ εἰς τοὺς ὀλιγωτέρους. Καὶ γὰρ ἱατρὸν δέοι ἂν ἐκ τῶν ἀνιάτρων ἐκλέγεσθαι, καὶ τέκτονα καὶ μουσικὸν <ἐκ τῶν> μουσῶν καὶ τεκτονικῆς ἀπείρων. Ψεῦδος οὖν ὅλον τὸ ἐπιχείρημα καὶ καταγέλαστον. Διὸ οὐδὲ προσποιήσεται αὐτὸ <ὁ> Πλάτων ἐν τῳ οἰκείῳ λόγῳ· δέοι γὰρ ἂν καὶ ῥήτορος χρεῖαν ἔχοντας ἐκ τῶν συρφετῶν ἐκλογὴν ποιεῖσθαι. λγ' Εἰ τοίνυν τὸν νόμον 231e Λέγει τὸν νόμον εἶναι τοιοῦτον, ὡς νενομισμένου αἰσχροῦ τοῦ χαρίζεσθαι· τοῦτο δὲ πρῶτον μὲν παρ' ἱστορίαν ἐστίν, ἔτι δὲ καὶ ἐναντίωμα ἔχει. Εἰ γὰρ αἰσχρὸν ἐστὶ τὸ χαρίζεσθαι κατὰ τὸν

νόμον, οὐδενὶ χαριστέον οὔτε τῷ ἐρῶντι οὔτε τῷ μὴ ἐρῶντι· τὸ γὰρ αἰσχρὸν πρὸς οὐδένα ποιητέον οὐδὲ λεκτέον. Ὅτι δὲ παρ' ἱστορίαν ἐκ τῶνδε μαθεῖν ἔστι· καὶ γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐφεῖτο ἐρᾶν καὶ τοῦ Ἑρωτος βωμοὶ καὶ ἀγάλματα ἦσαν καὶ Ἀντέρωτος, ὡς καὶ ἐπιγράμματά τε ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων ἐγγράπτο ἐπαινοῦντα τὸ ἐρᾶν καὶ ὁ δρόμος γε ὁ μακρὸς τοῖς Παναθηναίοις ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἑρωτος ἐγίνετο· ἐντεῦθεν γὰρ ἄψαντες οἱ ἔφηβοι τὰς λαμπάδας ἔθειον καὶ τοῦ νικήσαντος τῇ λαμπάδι ἢ πυρὰ τῶν τῆς θεοῦ ἱερῶν ἐφήπτετο. Καὶ ἐν τῷ δήμῳ δὲ ἀπεφαίνοντο δύο ἐρῶντες οὕτω καὶ Ἐπιχάρης ἐρῶν εἶπεν Εὐδημον καλὸν εἶναι ἀναφανδόν. ^[20]

- 38 Κλεινόμαχος ἐρῶν εἶπε τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτὰ καθάπερ Ἐπιχάρης, Τιμόμαχον δὲ καλλίῳ εἶναι. Καὶ Αἰσχίνης δὲ Τίμαρχον ἐταιρήσεως διώκων ἔφη· « οὐκ ἐξαρνοῦμαι ἐρωτικὸς γεγονέναι καὶ ἔτι νῦν εἶναι καὶ τὰς ἐκ τοῦ πράγματος γιγνομένας ἀπεχθείας ὁμολογῶ κάμοι γεγονέναι, ὀρίζομαι δὲ τὸ μὲν ἐρᾶν εἶναι τῶν καλῶν καὶ σωφρόνων φιλανθρώπου ἥθους [καὶ ἰ] πάθος καὶ ψυχῆς εὐγνώμονο ς , τὸ δὲ ἀσελγαίνειν ἀργυρίου τινὰ μισθούμενον ὕβριστοῦ καὶ ἀπαιδεύτου ἀνδρὸς εἶναι ἔργο ν. » Ὁ δὲ Σόλων ἐν τοῖς νόμοις καὶ πόσους πῆχεις ἀπέχοντα ἀκολουθεῖν δεῖ τὸν ἐραστὴν τῷ ἐρωμένῳ δεδήλωκε, καὶ τοῖς ἐλευθέροις τὸ ἐπιτήδευμα τετήρηκε, δοῦλον κωλύσας ἐρᾶν ζηραλοφεῖν τε, καὶ τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν λιπόντα τὴν τάξιν καὶ τὸν μὴ θρέψαντα τοὺς γονεῖς μηδὲ θάψαντα καὶ τὸν φρούριον προδεδωκότα. Καὶ ἐν τοῖς ποιήμασιν ὡς καλοῦ τοῦ ἐρᾶν μνημονεύει λέγων· ὄλβιος ᾧ παῖδες τε φίλοι καὶ μώνυχες ἵπποι καὶ κύνες ἀγρευταὶ καὶ ξένος ἀλλοδαπός· καὶ ἔτι· ἔργα δὲ Κυπρογενοῦς νῦν μοι φίλα καὶ Διονύσου καὶ Μουσῶν ἃ τίθης· ἀνδράσιν εὐφροσύνας. Τὰ δὲ περὶ Κρητῶν ἢ Λακῶνων ἢ Βοιωτῶν ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅπως εἶχον περὶ τὸ ἐρᾶν, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν. Εἰκότως ἂν μᾶλλον τοὺς ἐρῶντας φοβοῖτο· πολλὰ γὰρ ἐστὶν αὐτοὺς τὰ λυποῦντα Ταῦτ' ἦν ἅπερ ἔδει προειρηθῆναι· ταῦτα γὰρ λέγει οἷός ἐστιν ὁ ἐρῶν ὁπόταν ἐρᾷ, τὰ δὲ προειρημένα οἷος μετὰ τὸ παύσασθαι τοῦ ἔρωτος. ^[20]
- 39 λδ' Καὶ μὲν δὴ τῶν μὲν ἐρώντων πολλοὶ πρότερον 232e Τοῦτο ψεῦδος· μάλιστα γὰρ οἱ ἐρῶντες φιλίας ἀντιποιοῦνται· οὐδεὶς δὲ φιλίας ἀντιποιεῖται ὅστις τὸν τρόπον οὐ θέλει μαθεῖν τῶν πρὸς οὓς ἡ φιλία γενήσεται ... λε' Δαιμονίως 234d Ἀντὶ τοῦ ὑπερφυῶς, ὅτι ὑπὲρ τὴν φύσιν καὶ τὸ αἰσθητὸν κάλλος ἐστὶ τὸ ἐν λόγοις καλὸν, αὐλότερον ὃν καὶ καθαρώτερον τοῦ ἐν τῇ φύσει καλοῦ. Τὸ δὲ « δαιμονίως ς » φησὶν ὁ Σωκράτης ἐκπληττόμενος τὴν πανουργίαν καὶ τὸ δόλιον καὶ κεκρυμμένον τοῦ σοφιστοῦ. Σημαίνει δ' ἂν τὸ δαιμονίως πολλά· πρῶτον μὲν [ὅτι], ἐπειδὴ δευτεροὶ εἰσι μετὰ τοὺς θεοὺς οἱ δαίμονες, σημαίνει ἂν ὅτι οὐ θείως καὶ ἐπιστημονικῶς εἶπεν ὁ ῥήτωρ, ἀλλὰ ὑφειμένως καὶ δευτέρως· σημαίνει δ' ἂν καὶ ὅτι μέσως εἶπε· μέσον γὰρ τὸ δαιμόνιον τῶν τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ἐπειτα πρῶτον τὸ δαιμόνιον μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ· οὐ γὰρ θεοὶ οὐδὲ ἄγγελοι· δηλοῖ οὖν ὅτι καὶ ἀγαθὸν τι ἔχει καὶ κακὸν ὁ τοῦ Λυσίου λόγος· ἀγαθὸν μὲν φαινόμενον, τὴν γὰρ συνθήκην τῶν ῥημάτων, κακὸν δὲ κεκρυμμένον, τὴν γὰρ ἀκόλαστον αὐτοῦ ἐπιθυμίαν ἐδείκνυ. Ἐπειτα καὶ ὁ Ἑρως δαίμων μέγας ἐν Συμποσίῳ ἐρρήθη. Δηλοῖ δὲ καὶ τὸ μεμερισμένως αὐτὸν ἀντιλαβέσθαι τοῦ καλοῦ καὶ οὐχ ἡνωμένως οὐδὲ ἐνιαίως δαίσασθαι γὰρ τὸ μερίσασθαι. Τοσαῦτα οὖν ἂν ἡμῖν σημαίνει τὸ δαιμονίως ς. —Τὸ δὲ ὥστε με ἐκπλαγῆναι δηλοῖ μὲν τὴν ἀπόνοιαν τοῦ σοφιστοῦ, ὅτι ἐσχηματίζετο τὸ μὴ ἐρᾶν ἐρῶν· διὸ ἐκπλήττεται αὐτοῦ τὴν ἀπόνοιαν ὁ Σωκράτης καὶ κακουργίαν. Θεωρητικῶς δ' ἂν εἴποις ὅτι καὶ τὰ τελευταῖα ἔχνη τοῦ καλοῦ ἐκπλήττεται ὁ Σωκράτης ὡς ἴνδαλμα ἔχοντα τοῦ αὐτοκαλοῦ, καὶ ἅπερ ἂν κατάσχη τὸ καλὸν, καλὰ ἐκεῖνα δεικνύει· ὅπερ εἶχε καὶ ἡ συνθήκη τῶν ῥημάτων τοῦ Λυσίου. —Τὸ δὲ ἡγούμενός σε μᾶλλον ἢ ἐμὲ ἐπαΐειν δηλοῖ ὅτι μᾶλλον προστετῆκε τῷ φαινομένῳ κάλλει ὁ Φαῖδρος. ^[25]

—Τὸ δὲ σοὶ εἰπόμενον ἀντὶ τοῦ «σοῦ προνουούμην.» —Τὸ δὲ συνεβάκχευσα ἀντὶ τοῦ «μεμερισμένως ἐνήργησα.» Βάκχαι γὰρ ἔφοροι τῆς μερικῆς δημιουργίας ἀντὶ τοῦ «συνεμερίσθην καὶ γὰρ περὶ τὸν Λυσίου λόγον καὶ κατέβην ἀπ’ ἐμαυτοῦ.» —Τὸ δὲ τῆς θείας κεφαλῆς τὸ ἀκρότατον αὐτοῦ καὶ τὸ ἐν τῆς ψυχῆς δηλοῖ περὶ ὃ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός γίνεται. —Τὸ δὲ παίζειν δηλοῖ μὲν καὶ τὴν Σωκράτους περὶ τὸν λόγον ἐνέργειαν· καὶ γὰρ παιδιὰ θεῶν ὁ αἰσθητὸς κόσμος εἴρηται, διότι ὡς πρὸς τὰς προηγουμένας αὐτῶν ἐνεργείας τὰς πρὸς τὰ οἰκεῖα αἷτια παιδιὰ ἐστὶν ὁ αἰσθητὸς κόσμος, σπουδῆς μέντοι ἐχόμενος, καθότι ὡς οἷόν τε ἄριστα ἔχειν οὕτως ἔχει. Τὸ δ’ αὐτὸ καὶ περὶ τὴν θεωρίαν τοῦ Λυσίου λόγου πάσχει ὁ Σωκράτης· κάτεισι γὰρ ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ νοερᾶς θεωρίας εἰς τὴν τοῦ λόγου ἐξέτασιν, καθὼ καὶ δοκεῖ παίζειν· καὶ μέντοι καὶ σπουδάζειν καθὼ σῶζει καὶ διορθοῦται τὸν νέον. λζ’ Ἀλλ’ ὡς ἀληθῶς εἶπε πρὸς Διὸς φίλιον 234e Οὐχ ὡς εἰς μονάδα τὸν Δία πάντα ἀνάγεται τὰ ὀνόματα· καὶ γὰρ φίλιος ὁ Ζεὺς λέγεται καὶ ξένιος καὶ κτήσιος· ἄλλοι δὲ ἄλλας δυνάμεις αὐτοῦ ἐμερίσαντο. Καὶ γὰρ δαίμων λέγεται ξένιος, καὶ θεός· «ὁ ξένιος ἐκάστου δαίμων, φησὶν ἐν Νόμοις, τῷ ξενίῳ συνεπόμενος.» Ὁμοίως καὶ φίλιος δαίμων. Μόνον δὲ ἐνταῦθα ὁ Φαῖδρος τὸν Σωκράτην φίλιον προσεῖπεν ὡς μέλλων λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφειν. λζ’ Ὡς τὰ δέοντα 234e Τὰ μὲν δέοντα λέγει ἀντὶ τοῦ τὰγαθὰ· δέον γὰρ τὸ ἀγαθόν· παρὸ δεσμεῖ ἐκεῖνο ὃ ἂν κατάσχη· ἐνώσεως γὰρ πᾶσι μεταδίδωσι τὸ ἀγαθόν, τουτέστι τὸ ἔν. Ποῦ δὲ εἶπεν ὁ Φαῖδρος δέοντα εἰρηκέναι τὸν ῥήτορα, ἐπειδὴ ὁ Σωκράτης ὡς αὐτοῦ εἰρηκότος ἐχρήσατο; Ἡ ἐπειδὴ εἶπε μηδένα τῶν Ἑλλήνων ἔχειν εἰπεῖν πλείω καὶ μείζω κατὰ τὴν δύναμιν, ὃ δὲ μήτε πλείω μήτε μείζονα ἔχων εἰπεῖν τὰ δέοντα εἴρηκε, τούτου χάριν καὶ ὁ Σωκράτης αὐτῷ ἐχρήσατο. [25]

41 —Ποιητὴν δὲ κοινότερον λέγει τὸν ῥήτορα· ποιεῖ γὰρ καὶ οὗτος λόγους. —Διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀποτετορνευμένα δηλοῖ ὅτι φαινόμενον μὲν ἔχει κάλλος ὁ λόγος καὶ αἰσθητὸν, τὸ δὲ αἰεὶ ὄν καὶ ἀσώματον καὶ καθαρὸν τε καὶ νοητὸν οὐκ ἔχει. Τὸ μὲν οὖν σαφές τὸ φανερόν καὶ εὐληπτόν τῇ αἰσθήσει δηλοῖ· τὸ δὲ στρογγύλον τὸ ἐσχηματισμένον καὶ περιγεγραμμένον· τὸ δὲ ἀποτετορνευμένον τὸ ἀντίτυπον καὶ σκληρόν. Δηλοῖ οὖν διὰ τούτων ὅτι ὁ μὲν ἂν κάλλος ἔχοι [ἦ] τὸ αἰσθητὸν καὶ ἔνυλον τοῦτο ἔχει ὁ λόγος, οὐκ οἶδε δὲ ὁ Λυσίας τὸ ἀσαφές κάλλος, τουτέστι τὸ νοητὸν καὶ νῶ μόνῳ ληπτόν, οὐδὲ τὸ ἀσχημάτιστον καὶ ἀχρώματον οὐδὲ τὸ ἀσώματον καὶ ἀναφέρεται. λη’ Ἐπεὶ ἐμέ γε ἔλαθεν 234e Ἄρ’ οὖν ἔλαθε τὸν Σωκράτην, ἢ προσποιεῖται μὲν κατὰ τὴν εἰωθυῖαν αὐτῷ εἰρωνείαν, ἔλαθε δὲ λέγει; καὶ τοῦτο σημαίνει παρὰ τοῖς θεολόγοις τὸ ἔλαθε τὸ κατὰ τὴν οἰκεῖαν ιδιότητα ἐνεργεῖν καὶ μὴ κατὰ τὴν τῶν ὑπερκειμένων αἰτίαν σύμπνοιαν· τοῦτο γὰρ δηλοῖ καὶ τὸ μίγνυσθαι τοὺς θεοὺς φίλους λήθοντε τοκῆς τὸ κατὰ τὴν οἰκεῖαν ἑαυτῶν οὐσίαν καὶ ιδιότητα ἐνεργεῖν μὴ ἀνατεινομένους ἐπὶ τὰ αἷτια αὐτῶν μηδὲ ἐκεῖθεν δυναμένους. Λέγοι ἂν οὖν ὁ Σωκράτης ὅτι «ὁ Λυσίας καθ’ ἑαυτὸν ὡς εἶχε δυνάμειος διατιθεὶς τὸν λόγον ἐμὲ περὶ τὰ ὑπέρτερα ἐνεργοῦντα ἔλαθε.» —Τὸ τῆς οὐδενείας οὐκ ἀσθένειαν ἀλλὰ δυνάμειος ὑπερβολὴν σημαίνει· τὸ γὰρ δύναμιν ἔχον περὶ τὰ νοητὰ ἐνεργεῖν ἀδυναμίαν ἔχει τοῦ προσέχειν τοῖς αἰσθητοῖς· φαινομένη γὰρ ἐστὶν αὕτη ἡ δύναμις ἢ περὶ τὰ ἔνυλα οὕσα, ὡς καὶ φαινομένη λέγεται δύναμις ἢ τοῦ τυράννου· ἢ γὰρ δύναμις ἐστὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀρίστων. λθ’ Τοῦτο ἐγὼ σοὶ οὐκέτι 235b Ἐξ ἀρχῆς μὲν εἶπεν ὁ Φαῖδρος ὅτι οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων τοιαῦτα ἂν εἴποι· καὶ τὸ μὲν πάντῃ οὐ συνεχώρησεν ὁ Σωκράτης, τὸ δὲ πῇ μὲν συνεχώρησε, πῇ δὲ οὐ συνεχώρησε. [25]

42 Τὸ γὰρ σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀποτετορνευμένα αὐτὸν εἰρηκέναι συνεχώρησε, τὸ δὲ τὰ δέοντα εἰρηκέναι ἐξ ἀρχῆς μὲν πάντῃ ἡρνήσατο, ἔπειτα συνεχώρησεν εἰς χάριν Φαίδρου· ὥστε πῇ μὲν συνεχώρησε, πῇ δὲ οὐ συνεχώρησεν. Ἐπειδὴ δὲ νῦν εἶπεν ὁ Φαῖδρος «μηδ’ ἂν ἓνα ποτὲ ἀνθρώπων δύνασθαι εἰπεῖν ἄλλα πλείω,» διὰ τοῦτο οὐκέτι αὐτῷ συγχωρεῖ ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ πάντων ἀνθρώπων ἀμείνω ὁ Λυσίας εἶπεν· ὅλως γὰρ τὸν ψυχικὸν καὶ σωφρονικὸν ἔρωτα οὐκ

οἶδεν. μ' Παλαιοὶ γὰρ καὶ σοφοὶ 235b Πρὸ τοῦ εἰπεῖν τί ἐστὶν ὁ ψυχικὸς καὶ σώφρων ἔρως βούλεται αὐτῷ δοξαστικῶς ἐπιδειξάιναι ὅτι ἔστι πρῶτον τοιοῦτος ἔρως σώφρων καὶ κόσμιος, καὶ παράγει Σαπφῶ καὶ Ἀνακρέοντα οἱ ἐκ τῶν ἐξ αἰδίου ἐνυπαρχόντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν κατ' οὐσίαν λόγων ἐκ τοῦ δημιουργοῦ προβαλόντες αὐτοὺς κατ' ἐνέργειαν, κατεκόσμησαν τὴν ἑαυτῶν ζωὴν. Ἐπεὶ οὖν οἱ θεολόγοι εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ διαιροῦσι τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ψυχῶν αἱ μὲν τοῖσδε αἱ δὲ τοῖσδε προσήκουσι τῶν θεῶν, ὥς καὶ ἐν Συμποσίῳ εἴρηκεν ἐν τῷ Ἀριστοφάνους λόγῳ, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς Σαπφῶ καὶ Ἀνακρέοντα παρέλαβε, τὴν μὲν τῷ θήλει πρέπουσαν, τὸν δὲ τῷ ἄρρενι. —Τὸ δὲ παλαιοὶ τὸ αἰδίου καὶ πρὸ χρόνου παντὸς σημαίνει (« παλαιὸς μὲν οὖν ἐστὶ τις λόγος, » φησὶν ἐν Φαίδων 1) ὅτι ἐξ αἰδίου ἐστὶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὁ σώφρων ἔρως. Καὶ ὁ μὲν Φαῖδρος ἄτε τῇ αἰσθήσει καὶ τοῖς ἀτόμοις συντετραμμένος ἐρωτᾷ· « τίνες οὗτοι καὶ ποῦ; » Ὁ δὲ Σωκράτης εἰδὼς ὅτι πρὸ χρόνου παντός ἐστιν ἡ τοιαύτη οὐσία καὶ δύναμις τῆς ψυχῆς ἢ κατὰ τὸν μέσον τέως ἔρωτα τὸν ψυχικὸν καὶ σώφρονα φησι· « νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω σοι εἰπεῖν· » οὐ γὰρ ἔστιν ἀνευγεῖν χρόνον ἐξ οὗ ταῦτα ἔχομεν· διὸ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐκ ἔχει χρόνον εἰπεῖν ἐν ᾧ ἔμαθε τὰ δίκαια, διὰ τὸ ἐξ αἰδίου πρὸ χρόνου παντός εἰληφέναι αὐτὰ παρὰ τοῦ δημιουργοῦ τὴν ψυχὴν. Ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς « τὸ θεῖον » φησὶν « ἅπαν ἐστὶ καλὸν », σοφὸν, ἀγαθόν, » πάντων δὲ ἡ ἀναγωγὴ ἐπὶ τὸ ἐν καὶ τάγαθόν γίνεται διὰ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ σοφοῦ, τουτέστι δι' ἐρωτικῆς καὶ φιλοσοφίας (τὸ γὰρ σοφὸν τὸ γνωστικὸν σημαίνει τῶν θεῶν, ὥσπερ τὸ καλὸν τὴν καλλονήν), διὰ τοῦτο εἶπε « Σαπφοῦς τῆς καλῆς ἢ Ἀνακρέοντος τοῦ σοφοῦ. » [30]

- 43 » Ἴσως δὲ καλὴν τὴν Σαπφῶ εἶπεν ὡς μάλιστα περὶ Ἀφροδίτης ἐγκώμια καὶ ὕμνους διατρίψασαν· Ἀφροδίτη δὲ ἐστὶν ἡ ἔφορος θεὸς τοῦ κάλλους καὶ ἐπιλάμπουσα πᾶσι τὸ καλόν. Ἀνακρέων δὲ σοφὸς ὡς φιλόσοφος καὶ ἐπιστήμων· πάντες δὲ πάντα εἰσὶ, προλάμπει δὲ κατὰ τόδε. Πάντες οὗτοι οἱ ποιηταὶ τὸν σώφρονα ἐνεκωμίασαν ἔρωτα. μὰ Πλήρες πῶς ὦ δαιμόνιε τὸ <στήθος> 235c Ἄρ' οὐκέτι ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τὸ φρονεῖν; Ἡ δ' αἰνίττεται, τοῦτο ἔστιν· ἐπειδὴ ὁ Σωκράτης εἶχε καὶ ἄκρας ἐνθουσιαστικὰς ἐνεργείας καὶ μέσας καὶ τελευταίας, τὰς μὲν τελευταίας διὰ τοῦ ποδὸς δηλοῖ· « ὥς γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθα· » τὰς δὲ μέσας καὶ ψυχικὰς διὰ τοῦ στήθους· τὰς δὲ νοερὰς καὶ θείας διὰ τῆς κεφαλῆς· « μετὰ σοῦ θείας κεφαλῆς » φησὶ καὶ ἐξῆς· « ὑπερῆρεν εἰς τὸν ἔξω τόπον τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλὴν. » Ἐπεὶ οὖν νῦν βούλεται ἐνεργῆσαι ὁ Σωκράτης κατὰ τὸν ψυχικὸν ἔρωτα τὸν σώφρονα καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς, διὰ τοῦτο πλήρες ἔφατο ἔχειν τὸ στήθος τῶν τοιούτων λόγων, τὸ μέσον τοῦ ἔρωτος [τοῦ σώφρονος] διὰ τοῦ μέσου μέρους τοῦ σώματος παριστάς. Οὐκ οἶται δὲ οὐδὲ τὸν Ἀνακρέοντα καὶ Σαπφῶ τὸν ἄκρον καὶ ἀναγωγὸν καὶ ἐνθουσιαστικὸν ἔρωτα ἐπιτηδεῦσαι, ἀλλ' οὐδὲ τὸν ἀποπεπτωκότα τὸν ἀκόλαστον, περὶ δὲ τὸν μέσον ἐσπουδακέναι τὸν σωφρονικὸν καὶ κόσμιον καὶ αὐτὴν πᾶσαν τὴν ψυχὴν καὶ πάντα τὸν ἄνθρωπον κατακοσμοῦντα. Διὸ καὶ αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἔξωθεν εἰσδέξασθαι αὐτὰ φησι καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς ἄκρας ἑαυτοῦ οὐσίας αὐτὰ προβάλλειν· ἢ γὰρ οἰκεία αὐτοῦ ἐνέργεια ἢ ἐνθους καὶ ἀναγωγός ἐστι. —Καὶ ἡ ἀμαθία δὲ πάλιν οὕτως εἴρηται ὡς ἡ οὐδένεια ἢ κρείττων μαθήσεως, καὶ ἡ νώθεια κρείττων ταύτης τῆς αἰσθητῆς γνώσεως, καὶ τὸ ἐπιλελῆσθαι τὸ μὴ ἔχειν χρόνον εἰπεῖν ἀφ' οὗ τὴν γνῶσιν τούτων εἰλήφαμεν. —Τὸ δὲ πεπληρῶσθαι δίκην ἀγγείου ὅτι ὡς εἴρηται ὡς πρὸς τὴν ἀναγωγὸν καὶ ἐνθουσιαστικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, ἥτις ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐγγίνεται, οἷον ἐπίκτητα καὶ ἀλλότρια αὐτοῦ δοκεῖ εἶναι ἃ μέλλει λέγειν ἐπαινῶν τὸν σώφρονα ἔρωτα. μβ' Καὶ σοὶ ἐγὼ 235d Τὸ μὲν λεγόμενον τοιοῦτον· οἱ ἐννέα ἄρχοντες παρ' Ἀθηναίοις ὃ τε πολέμαρχος καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἐπώνυμος τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ οἱ θεσμοθέται κατ' ἐνιαυτὸν καθιστάμενοι ὥμνουν μὴδὲν παρὰ τὸ ὀρθὸν πρᾶξαι· εἰ δὲ φωραθέντες ἔτυχον, τῷ Ἀπόλλωνι [ἐκ καταδίκης] ἐν Δελφοῖς ἔπεμπον χρυσοῦν εἰκόνα, ἐπὶ καταδίκη μὲν τοῦ ἄρχοντος, χαριστήριον δὲ τῷ θεῷ παρὰ τῆς πόλεως. [5]

44 Αἰνίττεται δὲ διὰ τούτου ὅτι «ἐάν μοι καλλίονα τοῦ Λυσίου λόγου ἄλλον εἴπῃς, πᾶν τὸ εἰκονικὸν καὶ ἐμφανὲς τοῦ κόσμου κάλλος ἐξάψω τῆς ἡλιακῆς σφαίρας» οἱ γὰρ Δελφοὶ καὶ ἡ Πυθὼ σύμβολόν ἐστι τῆς ἡλιακῆς σφαίρας. Τοῦτο οὖν δηλοῖ ὅτι τὸ ἐπιτήδειον εἰς κατακόσμησιν ὅπερ ἐστὶ τὸ πλημμελῶς κινούμενον, ἀνατεινόμενον ἐπὶ τὸν χορηγὸν τοῦ κάλλους, ὅς ἐστιν ὁ βασιλεὺς ἥλιος ἐν ᾧ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἐντεῦθεν κατακοσμεῖται. Πᾶσα γὰρ ἡ γένεσις καὶ ὁ αἰσθητὸς κόσμος, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ νοητοῦ, καλλύνεται καὶ λαμπρύνεται ἐκ τοῦ δεσπότου ἡλίου. —Τὸ δὲ ἰσομέτρητον ἐπειδὴ ὁμοιότητά τινα ἔχει τὸ ἐμφανὲς καὶ τὸ εἰκονικὸν κάλλος πρὸς τὸ νοητὸν καὶ οἷον ἴσον ἐστὶν αὐτῷ κατὰ ἀναλογίαν· οὐ γὰρ πάντῃ ἀπέσχισται. μγ' Καὶ τῶν μὲν τοιούτων οὐ τὴν εὕρεσιν 236a Τοιαῦτα μὲν καὶ τοιούτων λέγει <περὶ> τῶν ἀναγκαίων, ὧν χωρὶς οὐ δυνατόν εἶναι. Τρία γάρ ἐστι ταῦτα· ἀναγκαῖα, αἰρετὰ, φευκτά. Τὰ μὲν οὖν φευκτά οὐ βουλόμεθα· τὰ δὲ αἰρετὰ εὐρεῖν βουλόμεθα καὶ εὐρόντες χρῆσθαι αὐτοῖς δεόντως· τὰ δὲ ἀναγκαῖα ἐξ ἀνάγκης ἔχομεν καὶ οὐ δυνάμεθα μὴ θέλῃν αὐτά· διὸ οὐ μεμφόμεθα τὸν ἔχοντα αὐτά, ἀλλὰ τὸν κακῶς αὐτοῖς χρώμενον καὶ κακῶς διατιθέντα αὐτά, οἷον τὴν τροφήν· τὸ δὲ συμφέρον ἑαυτοῖς, τουτέστι τὸ αἰρετὸν, καὶ εὐρεῖν θέλομεν καὶ εὖ χρῆσθαι αὐτῷ· καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀπόροις καὶ χαλεποῖς τοῦτο δυνάμενον ποιεῖν σφόδρα ἐπαινοῦμεν, ὡς τὸν γε μὴ εὐρίσκοντα, ἢ εὐρόντα κακῶς δὲ χρώμενον, πάνυ κακίζομεν. «Ἀναγκαῖον οὖν ἐστὶ καὶ ἐμοὶ, Λυσία, καὶ παντὶ ὄψοῦν λέγειν ὡς ὁ μὲν ἔρῳν ἀκόλαστον ἔρωτα μαίνεται, ὁ δὲ μὴ ἔρῳν σωφρονεῖ. [25]

45 » Ἄλλ' οὐχ ὁμοίως αὐτό φησι Λυσίας καὶ Σωκράτης οὐδὲ ἀπὸ τῆς αὐτῆς διαθέσεως προφέρονται τὸν λόγον. μδ' Παρὰ τὸ Κυψελιδῶν 236b Τὸ μὲν τῆς ἱστορίας τοιοῦτον· Κύψελος πατὴρ ἐγένετο Περιάνδρου· οὐπὲρ οἱ υἱεῖς τύραννοι ὄντες τῆς Κορίνθου κατελύθησαν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κορινθίων· ἠῤῥξαντο οὖν οἱ Περιάνδρου τοῦ Κυψέλου υἱεῖς ἐν Ὀλυμπίᾳ τῷ Διί, εἰ ἀνακτῆσαιντο τὴν τυραννίδα, χρυσοῦν ἀνδριάντα ὁλόσφυρον τῷ Διὶ ἀναθήσειν, καὶ κρατήσαντες ἀνέθεσαν μέγιστον ἄγαλμα χρυσοῦν τοῦ Διός. Τί οὖν δηλοῖ τῷ Φαίδρῳ τὸ πρότερον μὲν εἰκόνα Σωκράτους ἐν Δελφοῖς ἀναθήσειν, νῦν δὲ σφυρηλάτον ἀνδριάντα Σωκράτους τῷ Διί; ῥητέον οὖν οὕτως ὅτι διττὴ ἐστὶν ἡ δημιουργία, ἢ μὲν ἀφανής, ἢ δὲ ἐμφανής· καὶ τῆς μὲν ἐμφανοῦς προέστηκεν ὁ ἥλιος, τῆς δὲ ἀφανοῦς ὁ Ζεὺς. Πρότερον οὖν ἔλεγεν ὁ Φαῖδρος ὅτι «ἐὰν καλλίονά μοι λόγον ἐπιδείξῃς τοῦ Λυσίου, πᾶν τὸ ἐμφανὲς κάλλος τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου (ὅπερ ἡ εἰκὼν σημαίνει Σωκράτους, ἐπεὶ καὶ εἰκὼν ἐστὶ τὸ αἰσθητὸν κάλλος τοῦ νοητοῦ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος) ἐξάψω τοῦ ἡλίου τοῦ ἐπάρχοντος τοῦ κόσμου καὶ παντὸς τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους» νυνὶ δὲ ὅτι «καὶ αὐτὴν σου τὴν ψυχὴν (ὃ ἐστὶν ὁ ἀληθὴς Σωκράτης; σημαίνει δὲ ἅπασαν τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ σφυρηλάτου ἀνδριάντος, ὡς δι' ὅλου ὄντος χρυσοῦ) ἀναθήσω καὶ ἀναπέμψω εἰς τὸν Δία τὸν ἐπάρχοντα τοῦ νοητοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀφανοῦς δημιουργίας.» με' Ἐτερόν τι ποικιλώτερον 236b «Οὐ γὰρ ποικίλον καλὸν μέλλω λέγειν, ὅπερ Λυσίας εἶχεν, ἐν συνθέσει καὶ διαιρέσει φαινόμενον, ἀλλὰ ἀπλοῦν καὶ μονοειδὲς καὶ ἡνωμένον· σὺ δὲ εἴωθας τὰ ἄτομα καὶ σύνθετα καὶ διαίρετα μόνα ὁρᾶν.» Τὸ δὲ εἰς τὰς ὁμοίας λαβάς, οἷον εἰ ἐπαφάς, μέμψεις, νῦν δὲ ἀφορμὰς, καὶ τὸ τῶν κωμωδιοποιῶν τὸ μὲν εἰς τὰς ὁμοίας λαβάς, ἀπὸ μεταφορᾶς εἴρηται τῶν παλαιόντων· φανερόν γάρ τις ἀφορίζεται τόπος ἐν ᾧ παλαίουσιν, οἷον τετράγωνον πεπληρωμένον ψάμμου· εἰ συνέβη οὖν τοὺς παλαίοντας ἐκπεσεῖν τοῦ τετραγώνου, τοιόνδε σχῆμα ἐν τῷ παλαίῳ ἔχοντας οἷον ἢ περιπεπλεγμένους τοὺς πόδας ἢ τὰ νῶτα κατέχοντας τοῦ ἑτέρου, ἐνίσταντο ἐκπεσόντες τοῦ τετραγώνου καὶ ἤρχοντο ἐπὶ τὸ τετράγωνον καὶ ἐδίδοσαν ἑαυτοῖς τὸ αὐτὸ σχῆμα τῆς πάλης ὃ εἶχον ὅτε ἐξέπεσον, οἷον τὰ νῶτα κατέχειν ἢ περιπεπλέχθαι τοὺς πόδας, καὶ οὕτως ἐξ ὑπαρχῆς ἐπάλαιον· καὶ τοῦτο ἔστι τὸ εἰς τὰς ὁμοίας λαβάς. [5]

Τὸ δὲ τῶν κωμωδιοποιῶν, ἐπειδὴ ὅπερ ὁ ἐρωτῶν ἡρώτα τοῦτο ὁ ἀποκρινόμενος τῷ ἐρωτῶντι τὸ αὐτὸ ἔλεγεν, οἷον· «δέδωκά σοι τοῦτο» εἶτα ἐκεῖνος· «δέδωκά σοι τοῦτο.» Λέγει μὲν τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον· ὅπερ γὰρ ὁ Σωκράτης εἶπε περὶ Φαῖδρου, σχηματιζομένου τοῦ Φαῖδρου μὴ δύνασθαι λέγειν· «εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ καὶ ἑμαυτοῦ ἐπιλέλυσμαι, » τοῦτο καὶ νῦν φησιν ὁ Φαῖδρος περὶ Σωκράτους λέγειν· «εἰ ἐγὼ Σωκράτην ἀγνοῶ καὶ ἑμαυτοῦ ἐπιλέλυσμαι ι.» Ἐνδείκνυται δὲ ὅτι, ὅτε τὰ προελθόντα εἰς τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀναδράμη, εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς λέγεται ἰέναι, ὡς ἀφ' ὧν προήλθεν εἰς ταύτας ὑποστρέψαντα. —Τὸ δὲ θρύπτεσθαι καὶ σχηματίζεσθαι τὸν Σωκράτη, ὡς φησι Φαῖδρος, οὐχ ὁμοῖόν ἐστι τῇ θρύψει τοῦ Φαῖδρου· ὁ μὲν γὰρ Φαῖδρος τῷ ὄντι ἐσχηματίζετο ἅτε νέος ὢν καὶ μόνοις τοῖς ἔξω εἰωθῶς χαίρειν καὶ ἐκεῖνα θαυμάζειν, ὁ δὲ Σωκράτης ἐκκαλούμενος τὰς ἐφέσεις τοῦ νέου καὶ εἰς ἔρωτα καὶ ἐπιθυμίαν αὐτὸν καθιστὰς τοῦ παρ' αὐτῷ καλοῦ. —Ἡ δὲ βία τοῦ Φαῖδρου καὶ τὸ λέγειν <ὅτι> μόνω [μὲν] ἐστὸν καὶ ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἰσχυρότερον καὶ νεώτερον, πάντα ταῦτα οἰκεῖα ὀνόματα τοῖς ἐνύλοις καὶ γεώδεσι καὶ μήπω ἀνηγμένοις μηδὲ κεκαθαρμένοις, ἃ ὑπῆρχε τῷ Φαῖδρῳ. —Τὸ δὲ αὐτοσχεδιάζων ἀντὶ τοῦ ἀχρόνως ἐνεργῶν καὶ ἀπληθύντως καὶ ἀμερῶς. μζ' <Ἀγαθὸν ποιητὴν> 236d Ἀγαθὸν ποιητὴν καλεῖ τὸν Λυσίαν διὰ τὴν καλλιέπειαν ὡς ἔχοντά τι καλὸν κατὰ τὴν συνθήκην τῶν ῥημάτων· πάντα γὰρ μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ὅπου καὶ ἡ ὕλη· οὐ γὰρ ἐν ἄκρατον κακόν. —Τὸ δὲ ὁμνῦναι κατὰ τῆς πλατάνου τὸν Φαῖδρον ὁμοιότητα ἔχει τῷ Σωκρατικῷ ὄρκῳ τῷ τοῦ κυνὸς, καὶ ἔοικε τέως κατὰ τοῦτο ὠφελῆσθαι ὁ Φαῖδρος εἰς ὁμοιότητά πως τῷ Σωκράτει ἐλθόν. [30]

47 Ὁ δὲ ὄρκος αὐτοῦ καὶ τὸ ὁμνῦναι ὅτι «ἐάν μοι μὴ εἴπῃς τὸν λόγον, οὐδέποτε σοι ἕτερον λόγον ἐπιδείξω,» βουλομένου ὠφελῆσθαι ἐστι καὶ δηλοῖ ὅτι, εἰ μὴ συνέλθοι αὐτῷ ὁ Σωκράτης, παντελὴς αὐτὸν καθέξει στέρησις, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ ἥλιος ὁμνυσι τῷ Δίῳ. μζ' Βαβαί ὦ <μιαρέ> 236e Πῶς μιαρὸν καλεῖ τὸν Φαῖδρον ὃν ἄνω θεῖαν κεφαλὴν ἐκάλεσεν; Ἡ ἐκεῖ μὲν, ὡς πρὸς τὸ ἐν αὐτοῦ καὶ νοερὸν τῆς ψυχῆς ἀπιδὼν, θεῖον αὐτὸν προσεῖπε (θεῖας γὰρ τῷ ὄντι μοίρας μετέχει πᾶσα λογικὴ ψυχὴ), ἐνταῦθα δὲ ὡς πρὸς τὴν βίαν αὐτοῦ καὶ ἀνάγκην ἀπιδὼν (καὶ γὰρ λέγει· «ἐάν μὴ μοι εἴπῃς, οὐ μὴ ποτέ σοι δείξω ἕτερον λόγο ν») μιαρὸν αὐτὸν προσεῖπεν. Ἡ γὰρ βία καὶ ἡ ἀνάγκη ἐκ τῆς ὕλης ἐστίν, ὡς εἰ ἔλεγεν ἡ ὕλη τῷ δημιουργῷ ὅτι «ἐάν μὴ με κατακοσμήσῃς τοῖς εἶδεσιν, ἐπιδείξω τὸ ἐμὸν αἴσχος τὸ ἀλαμπές καὶ σκοτεινὸν καὶ τὴν προσοῦσάν μοι ἀσχημοσύνην,» ὅπερ ἐστὶ μιαρὸν καὶ ἀηδές· ὁ καὶ νῦν φησιν ὁ Φαῖδρος ὅτι «ἐάν μὴ μοι εἴπῃς τὸν λόγον καὶ ἐπιδείξῃς μοι ὁ φῆς καλὸν, οὐκ ἂν με τελειώσεις οὐδὲ ἐνεργήσεις εἰς ἐμὲ, καὶ ἐκ τούτου ἔσομαι αἰσχροὺς καὶ μιαρός.» μη' Πῶς γὰρ ἂν οἷός τ' εἴην 236e Ἀντὶ τοῦ· «πῶς γὰρ δύναμαι μὴ εὐεργετῆν τὰς ψυχὰς καὶ ἐνεργεῖν κατὰ τὴν ἐμὴν καθαρτικὴν δύναμιν;» —Καὶ ἡ θοίνη δὲ τὴν πολλὴν αὐτοῦ πρόνοιαν καὶ προθυμίαν ἐνδείκνυται τοῦ τὸν ἐπιτήδειον ἀνάγειν νέον· τὸ γὰρ πλήρες αὐτοῦ τῆς δυνάμεως τῆς προνοητικῆς καὶ τῆς κατὰ τὸ θεῖον εἶδος ἐνεργείας καὶ ὁμοιον τοῖς θεοῖς ἐνδείκνυται ἡ θοίνη. —Τὸ δὲ ἐγκαλυψάμενον λέγειν τὸν λόγον τὸν Σωκράτη ὡς μέλλων ἐλάττονα καὶ ὑφειμένα τῆς ἑαυτοῦ ἕξεως ἐνεργεῖν· οἰκεῖα γὰρ αὐτοῦ ἐνέργεια ἡ ἐνθουσιαστικὴ ἐρωτικῶς, ὃ ἐν τῇ παλινωδίᾳ δείξει. Ἐπειδὴ οὖν κατὰ τὸ ψυχικὸν ἰδίωμα μέλλει ἴστασθαι, τὸν σώφρονα ἔρωτα ἐπαινῶν καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ ἐπιστήμας, διὰ τοῦτο ἐγκαλυψάμενος λέγει τὸν λόγον. Ἡ καὶ ὅτι ὁ Λυσίας ἀποβλέπων εἰς τὸ φαινόμενον κάλλος τοῦ Φαῖδρου ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, διὸ ὁ Σωκράτης ἐγκαλύπτεται ὡς τοῦ μὲν φαινομένου ὑπερφρονῶν, εἰς αὐτὴν δὲ τὴν διάνοιαν τοῦ νέου τείνων τὴν ὠφέλειαν. [30]

48 Ἡ καὶ ἄλλως· ἐπειδὴ κατὰ τοῦ ἔρωτος τοῦ ὅπως ποτὲ λεγομένου ἔρωτος ὑπὸ τῶν πολλῶν τοῦ ἀκολάστου μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο ἐγκαλύπτεται· δεῖ γὰρ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν σέβειν τὸν ἐπιστήμονα, ὅπου [δ'] ἂν κέωνται, κἂν ἐπ' ἄλλων αὐτὰ σημαιομένων οἱ πολλοὶ μεταφέρωσι· διὸ καὶ αἰσχύνεσθαι φησιν. Ἡ ὅτι ὡς εἵπομεν ἐλάττονα τῆς ἑαυτοῦ ἕξεως ἐνεργεῖ. Ἡ ὅτι κατὰ

τοῦ ὅπως ποτὲ ἔρωτος μέλλει λέγειν· διὸ καὶ καθάρσεώς φησι δεῖσθαι μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν λόγον, ὡς ἀμαρτῶν εἰς τὸν θεὸν τὸν Ἑρωτα καὶ ἀρχόμενος τῆς παλινωδίας καὶ μέλλων ἀνυμνεῖν τὸν θεῖον καὶ ἐνθουσιαστικὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα, τοῦτον δὲ νῦν μέλλει λέγειν λόγον Φαῖδρον φησιν εἰρηκέναι διὰ τοῦ Σωκράτους στόματος, οὐχ ἑαυτόν. μθ' Ἄγετε δὴ ὦ Μοῦσαι 237a Ἄρχεται μὲν ἀπὸ εὐχῆς, ὡς αὐτὸς ἐν Τιμαίῳ εἶπεν « ἐπὶ παντὸς ὀρμῇ καὶ σμικροῦ πράγματος θεὸν δεῖ καλεῖν συνεργόν, » καὶ ὅτι ἐπειδὴ πρόκειται αὐτῷ ἀνάγειν τὸν νέον, τῆς δὲ ἀναγωγῆς πρῶτοι αἵτιοι καὶ μόνοι οἱ θεοί (τὰ γὰρ ἄλλα, οἷον καὶ δαίμονες καὶ ὁ Σωκράτης, ὑπουργικὴν καὶ ὀργανικὴν τοῖς θεοῖς ἀποπληροῦσι χρεῖαν), διὰ τοῦτο τοὺς θεοὺς ἐπεκαλέσατο. Τί δὲ ἐστὶν ἄλλο ἢ εὐχὴ ἢ ὁμοίωσις καὶ ἀνάτασις ἢ πρὸς αὐτοὺς ἢ διὰ τῆς ζωῆς; Ἐπειδὴ δὲ μέλλει εἰς συμφωνίαν ἑαυτῷ ἄγειν τὸν Φαῖδρον καὶ ἀρμόσαι αὐτοῦ βούλεται τὴν ψυχὴν, ἵνα ἀποστῇ τοῦ ἕξω κεκηνέναι, εἰς δὲ ἑαυτὸν ἐπιστρέψῃ καὶ τὸ ἐν ἑαυτῷ κάλλος θεάσεται, τῆς δὲ ἀρμονίας καὶ φιλίας αἵτιαι αἱ Μοῦσαι, διὰ τοῦτο τὰς Μούσας ἐπικαλεῖται ὥστε ἐπειδὴ περὶ ἔρωτος ἦσαν οἱ λόγοι, πολλὴ δὲ κοινωνία Μούσαις καὶ Ἑρωτι, ὡς καὶ μίαν αὐτῶν Ἑρατῷ καλεῖσθαι, διὰ τοῦτο ἀπ' αὐτῶν ἄρχεται. — Δύο δὲ οὐσῶν αἰτιῶν περὶ τοῦ λιγείας τὰς Μούσας καλεῖσθαι, μιᾶς μὲν τῆς ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν Μουσῶν αὐτῶν, ἐτέρας δὲ <τῆς> ἀπὸ τῆς ἱστορίας, ἀμφοτέρας ἔθηκεν ὁ Πλάτων. Ἰστοροῦσι γὰρ ὅτι ἔθνος τι πρὸς ἐσπέραν, τὸ Λιγύων οὕτω καλούμενον, οὕτως ἄγαν μουσικώτατόν ἐστιν ὡς μηδὲ ἐν τοῖς πολέμοις πανστρατιᾷ μάχεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν τι τοῦ στρατεύματος ἀγωνίζεσθαι, τὸ δὲ ἄδειν πολεμοῦντος τοῦ λοιποῦ. [25]

49 Τὸ δὲ δ ι' ὥδῃς εἶδος λίγειαι, ὃ ἐστὶ τῆς ἐνεργείας, οὐχ ὅτι εἶδος ἐστὶ μουσικῆς τὸ Λιγύων, ὡς τὸ Δώριον ἢ Φρύγιον, ἀλλ' ὅτι ἐν παντὶ εἶδει μουσικῆς τὸ λιγυρὸν καὶ ἡδὺ ἐπιφαίνεται, ὡς καὶ θέλγειν τὴν ψυχὴν καὶ κηλεῖν. — Εἰς δὲ τὸ ξύμμοι λάβεσθε τοῦ μύθου τελείαν δεῖ στίξαι· τινὲς γὰρ ὑποστίξαντες περιττὰ πράγματα ἔσχον καὶ ἀπορίας ἐπλήσθησαν· πρὸς δὲ τὸ ὄν με ἀναγκάζει ὁ βέλτιστος οὗτοσι λέγειν ὑποστίξαντας, ἀποδοτέον τὸ ἵνα ὁ ἐταῖρος αὐτοῦ ἔτι σοφώτερος εἶναι δόξῃ ὥς εἰ ἔλεγεν· « ἀναγκάζει γὰρ με τὸν λόγον λέγειν, ἵνα ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν λόγων δόξῃ αὐτῷ ὁ Λυσίας σοφὸς εἶναι » ἐπεὶ δόξει τὸ ἐναντίον εὐχεσθαι ἵνα ὁ Λυσίας σοφὸς μᾶλλον δόξῃ. Δυνατὸν δὲ καὶ οὕτως ἐξηγήσασθαι· « ἐπειδὴ δοκεῖ τῷ Φαῖδρῳ σοφὸς εἶναι ὁ Λυσίας, συλλάβεσθέ μοι, ἵνα ἀληθῶς δόξῃ σοφὸς εἶναι μὴ ὦν μὲν σοφὸς δοκῶν δὲ, τουτέστιν ἵνα δοκοῦσα ἢ σοφία αὐτοῦ φανῇ καὶ μὴ ἀληθῆς, ἀλλ' ἐν δόξῃ καὶ δοξοσοφίᾳ. Ὡς περὶ γὰρ τὰ φυσικὰ ἐπιστήμη οὐκ ἔστι ληπτὰ ἀλλὰ δόξῃ, καὶ ὁ δοξάζων ἐπιστήμην αὐτῶν ἔχειν ἠπάτῃται, ὁ δὲ αὐτὸ τοῦτο εἰδὼς ὅτι δόξῃ ἐστὶ ληπτὰ ἀληθεύει, τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὁ Φαῖδρος, ἐὰν γινῶ ὅτι δοκοῦσά ἐστι σοφία ἢ τοῦ Λυσίου καὶ οὐκ ἀληθῆς ἐπιστήμη οὐδὲ σοφία, ὠφελεῖται. — Μῦθον δὲ εἶπε τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἐπειδὴ ὡς πρὸς τὸν ἀληθῆ λόγον τὸν περὶ ἔρωτος καὶ ἐνθουσιαστικὸν ἐπιμύθιος δοκεῖ οὗτος εἶναι, κἂν σώφρων ὑπάρχῃ ὁ ἔρως, καὶ [ὅτι] ἐπειδὴ κατὰ τοῦ ἔρωτος τοῦ περὶ τὸ φαινόμενον καὶ ἔνυλον ἐπτοημένου μέλλει λέγειν. — Ὅρα οὖν πόση διαφορὰ τούτου τοῦ λόγου τοῦ Σωκρατικοῦ καὶ τοῦ Λυσίου· ὁ μὲν γὰρ ἀπροοιμίastos ἦν καὶ ἀπὸ σκοτεινοῦ καὶ πανούργου καὶ κρύφα ὠδινούσης τὴν ἀκολασίαν ἀρχῆς ἤρχετο· « περὶ μὲν τῶν ἑμῶν πραγμάτων ἀκήκοας » ὁ δὲ ἀπὸ λαμπρᾶς καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχῆς καὶ ὁ μὲν πανούργως καὶ σκολιῶς καὶ ἐσχηματισμένως περὶ ὅλον ἀναστρέφεται τὸν λόγον, ὁ δὲ μετὰ πάσης ἀληθείας καὶ ἀποδείξεως καὶ ἐπιστήμης. — Τὸ δὲ αἰμύλος ἀντὶ τοῦ ἀπατεῶν καὶ πανοῦργος καὶ δόλιος εἴληπται· αἰμυλίοισι λόγοισι θέλγει ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται καὶ αἰμύλα κωτίλλουσα. [30]

50 — Τὰ δὲ αὐτὰ πρόσωπα τὰ ἐπὶ τοῦ Λυσίου λόγου καὶ ἐνταῦθα ἐστὶν· καὶ γὰρ ὁ Σωκράτης βούλεται εἰπεῖν ὡς χαριστέον μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι· ἀλλ' οὐχ ὁμοία ἢ διάθεσις· ὁ μὲν γὰρ Λυσίας ἐρῶν τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα ἔλεγε μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τοῖς ἄλλοις ἐρασταῖς ὁποῖοι ποτ' ἂν ᾤσιν, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐρῶντι, τουτέστιν αὐτῷ τῷ ἀκολάστῳ ἐραστῇ· ὁ δὲ Σωκράτης τὸν

ἀναγωγὸν καὶ σωστικὸν ἔρωτα ἐρῶν τοῦ Φαίδρου ἐρεῖ μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τοῖς ἀκολάστοις ἐρασταῖς καὶ ὕβρει βουλομένοις προσομιλεῖν, ἀλλὰ τῷ σώφρονι ἐραστῇ καὶ μὴ ἐρῶντι τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα. Ἔστιν οὖν ἐν τῷ λόγῳ κατηγορία μὲν κατὰ τοῦ ἀκολάστου ἔρωτος, ἔπαινος δὲ καὶ ἐγκώμιον τοῦ σώφρονος καὶ κοσμίου ἔρωτος τοῦ πᾶσαν τὴν ψυχὴν κατακοσμοῦντος καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐτακτον καὶ σεμνὴν καὶ κοσμίαν ποιοῦντος. ν' Ἦν οὕτω δὴ
 <παῖς> 237b Τὸν Φαῖδρον λέγει τὸν ἀνάγεσθαι μέλλοντα. να' Περὶ παντὸς ὃ παῖ μία ἀρχὴ 237b Πρὸς τοῦ εἰπεῖν ποῖόν τί ἐστὶν ὁ ἀκόλαστος ἔρως, ὅτι ἀηδὴς καὶ αἰσχροὺς καὶ βλαβεροὺς καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς ἐκτὸς, πρῶτον τί ἐστὶν ὀρίζεται· πρὸ γὰρ τοῦ ποῖόν τί ἐστὶ τὸ τί ἐστὶ ζητητέον. Δεῖ οὖν πρότερον ὀρίσασθαι τὸ πρᾶγμα περὶ οὗ τις μέλλει διαλέγεσθαι, εἴθ' οὕτως ἀπὸ τοῦ ὀρισμοῦ λαμβάνειν τὰς ἀποδείξεις, ὥσπερ δὴ καὶ πρὸ τοῦ ὀρισμοῦ τὴν διαιρετικὴν μέθοδον δεῖ θεωρεῖν ἐξ ἧς ἀνιχνεύεται ὁ ὀρισμός. Εἰ οὖν μέλλει τις προτιθέναι ἄνθρωπον ἵππου, δεῖ πρότερον ὀρίσασθαι τί ἄνθρωπος καὶ τί ἵππος, εἴθ' οὕτως ἐπὶ τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἰέναι· οἱ δὲ πολλοὶ πρὶν ὀρίσασθαι τὰς οὐσίας τῶν πραγμάτων καὶ εἰδέναι ἕκαστον αὐτῶν τί ἐστὶν, εὐθὺς ἐπὶ τὸ ἀποφαίνεσθαι περὶ τῶν πραγμάτων ἔρχονται καὶ προτίθενται τόδε τοῦδε· διὸ καὶ διαμάχονται πρὸς ἑαυτούς. Τὸ δὲ αἴτιον τοῦ πάσχειν τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους τὸ κατ' οὐσίαν προειληφέναι τὴν ψυχὴν τῶν εἰδῶν τοὺς λόγους, καὶ ἔχειν ἐννοίας αὐτῶν ἐξ αἰδίου παρὰ τοῦ δημιουργοῦ· ἅτε οὖν κατ' οὐσίαν μὲν ἔχοντες πάντων τοὺς λόγους, μὴ προχείρους δὲ μὴδὲ προβεβλημένους, ὅμως, ὡς εἰδότες τὰς οὐσίας καὶ τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ὄντων καὶ τί ἕκαστον σημαίνει, οὕτως ὀρμῶσιν ἐπὶ τὸ ἀποφαίνεσθαι τι περὶ αὐτῶν, κᾶπειτα ἐναντιολογίαις περιπίπτουσιν ὡς τὰ θεμέλια τῶν λόγων, τουτέστι τοὺς ὀρισμοὺς, μὴ προδιαθέντες καλῶς. ^[30]

- 51 « Ἐπειδὴ οὖν, φησὶ, καὶ ἡμῖν πρόκειται πότερον ἐρῶντι μᾶλλον ἢ μὴ ἐρῶντι χαριστέον καὶ εἰς φιλίαν ἰτέον, δεῖ ὀρίσασθαι τὸν ἔρωτα» δηλονότι τοῦτον τὸν ἀκόλαστον, ὃν καὶ πρόκειται ἐπιρραπίσαι, ἵνα ἐπὶ τὸν σώφρονα ἔρωτα τῆς ψυχῆς καὶ κόσμιον ἀναχθῇ ὁ νέος. Ἐπεὶ οὖν πρόκειται ὀρίσασθαι, ὅρα ὅπως διὰ τῆς διαιρετικῆς πάσης ὁδεύει· ἢ γὰρ διαιρετικὴ οἶον γενεαλογεῖ τὸ πρᾶγμα· ὥσπερ γὰρ, ὅταν τι τῶν μερικῶν παραστήσαι θέλωμεν, οὐκ ἀρκούμεθα τῷ εἰπεῖν αὐτοῦ τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πατέρων καὶ πάππων καὶ πατρίδος ἀρχόμεθα, οὕτω δὴ καὶ ἡ διαιρετικὴ οἶον γενεαλογεῖ τὸ πρᾶγμα. Λαμβάνει δὴ οὖν τοῦ ἔρωτος γένος τὴν ἐπιθυμίαν, ἄντικρυς κατὰ τὸ ὑπ' Ἀριστοτέλους ρηθὲν ὅτι σαφὴ δεῖ εἶναι τὰ ἀποδιδόμενα γένη τῶν ὀρισμῶν. Ὅτι δὲ ὁ ἐρῶν ἐπιθυμεῖ πρόδηλον πᾶσιν· εἴτα ἵνα δείξῃ ὡς γένος εἴληπται ἡ ἐπιθυμία, φησὶν ὅτι οὐκ ἀντιστρέφει· οὐ γὰρ ὁ ἐπιθυμῶν καὶ ἐρᾷ· καὶ γὰρ ἐπιθυμοῦσι πολλοὶ σιτίων καὶ πότων καὶ οὐ λέγονται ὅμως ἐρᾶν οὐδὲ ἐρασταί. Ὁ γὰρ ἔρως ἐπὶ ἡδονῇ κάλλους σωματικοῦ λέγεται παρὰ τῶν πολλῶν. Ὡστε γένος τοῦ ἔρωτος ἡ ἐπιθυμία. Ἐπεὶ δὲ ἡ ἐπιθυμία τριττὴ ἐστὶ, ποῖαν νῦν λαμβάνει ζητητέον· ἢ μὲν γὰρ ἐστὶν οὐσία καὶ μόριον ἐν τῇ ψυχῇ (τὸ μόριον γὰρ τῆς ψυχῆς τὸ ἐπιθυμητικὸν ἐπιθυμία λέγεται)· ἢ δὲ δύναμις καὶ ἕξις ἐρρωμένη ἐστὶ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καὶ λέγεται καὶ αὕτη ἐπιθυμία, οἶον «ἐπιθυμητικῶς ἔχω πάνυ πότων ἢ λόγων ἢ εὐχῶν»· ἢ δὲ ἐνέργειά ἐστὶ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐπὶ βραχὺ γινομένη καὶ ἐπ' ὀλίγον, ὡς ὅταν ἐπιθυμήσω βαδίσαι ἢ ἀνακλιθῆναι. Οὔτε οὖν τὸ μόριον τῆς ψυχῆς νῦν λαμβάνει τὴν ἐπιθυμίαν ὡς γένος τοῦ ἔρωτος· οὕτω γὰρ ἂν πάντες ἥρων ἄνθρωποι· οὔτε τὴν ἐνέργειαν· οὐ γὰρ ἐὰν ἐσθίω ἢ φιλήσω τι ἐπ' ὀλίγον καὶ ἡρέμα ἐρᾶν λέγομαι· ἀλλὰ δηλονότι τὴν δύναμιν τὴν ἐρρωμένην τοῦ ἐπιθυμητικοῦ καὶ τὴν μόνιμον καὶ δυσκίνητον ἔξιν τῆς ἐπιθυμίας λαμβάνει νῦν τὴν ὡς γένος ἐπιθυμίαν τοῦ ἔρωτος· ἐν γὰρ τῇ τοιαύτῃ ἕξει λέγεται ὁ ἔρως εἶναι. Λαβὼν οὖν τὸ γένος, λοιπὸν προστίθῃσι τὰς διαφορὰς, ἵνα ἐκ γένους καὶ διαφορῶν πλέξῃ τὸν ὀρισμόν. Οὕτως τὰ λογικὰ πάντα θεωρήματα Ἀριστοτέλους προεἴληπται παρὰ Πλάτωνι δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων εὐρίσκόμενα, καὶ οὐκ ἐν μόναις μεθόδοις κείμενα. ^[30]

52 Λαβὼν οὖν τὴν ψυχὴν, διαιρεῖ αὐτὴν δίχα εἰς τε τὸν λόγον καὶ τὴν ἀλογίαν, καὶ ἑκάτερον ἀπὸ τοῦ κοινοτέρου προσαγορεύει, ἐπειδὴ καὶ περὶ κοινοτέρου ἔρωτος ὁ λόγος ἐστὶ νῦν· καὶ τὴν μὲν ἄλογον ψυχὴν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὀνομάζει, τὴν δὲ λογικὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς δόξης παρίστησι· τὸ γὰρ δοξαστικὸν τὸ πεζότατόν ἐστι τῆς λογικῆς, ἐν δὲ τῷ ἐπιθυμητικῷ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι τῆς φύσεως περιέχονται. Καὶ τὴν μὲν ἐπιθυμίαν ἔμφυτον εἶναι ἡμῖν ἀπεφάνητο, ἐπειδὴ εὐθὺς ἐκ γενετῆς σύνεστι τῷ ζῳῷ ἡ ἐπιθυμία, προσεχῆς οὖσα τῷ σώματι, ἵνα καὶ τρέφεται καὶ αὔξηται τὸ βρέφος· τὴν δὲ δόξαν, τουτέστι τὴν λογικὴν ψυχὴν, ἐπίκτητον εἶναι ἔφατο, τουτέστιν ἔξωθεν εἰσκρίνεσθαι (ταύτην γὰρ καὶ Ἀριστοτέλης ἔφατο εἶναι τὸν θύραθεν νοῦν), καὶ ὅτι τελειωθεῖσιν ἡμῖν δόξα ὀρθαὶ καὶ ἐπιστῆμαι προσγίνονται. Ἡμᾶς δὲ κοινοτέρου λέγει τὸ ζῶον καὶ ὅλον τοῦτον τὸν φαινόμενον ἄνθρωπον μετὰ τῆς ζωῆς· ἐπὶ τὸ ἄριστον δὲ καὶ τοῦ ἀρίστου ἐφίεσθαι ἡμᾶς λέγει, ἀντὶ τοῦ· τοῦ ἀγαθοῦ· πάντα γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεται. Ταῦτα δὴ οὖν τὰ δύο μέρη τῆς ψυχῆς, ὃ τε λόγος καὶ ἡ ἀλογία, ἔστι μὲν ὅτε ὁμονοεῖ, ἔστι δὲ ὅτε στασιάζει πρὸς ἄλληλα· καὶ τοῦ μὲν λόγου ἄρχοντος σωφροσύνη τῇ ζωῇ τὸ ὄνομα· τῆς δὲ ἀλογίας ἀρχούσης καὶ ἐπομένου καὶ ὥσπερ ἀνδραποδισθέντος τοῦ λόγου, ἀκολασία ταύτῃ τῇ ζωῇ τὸ ὄνομα· ἐὰν δὲ στασιάζῃ καὶ μάχεται πρὸς ἄλληλα, τοῦ μὲν λόγου μετὰ τὴν μάχην κρατήσαντος, ἐγκράτεια καλεῖται· πάλιν δὲ αὖ τῆς ἀλογίας μετὰ τὴν μάχην κρατησάσης, ἀκράτεια. Τεσσάρων οὖν τούτων οὐσῶν ἐν ἡμῖν ζῶων, τοῦ μὲν λόγου κρατοῦντος, τῷ κράτει τούτῳ καὶ ταύτῃ τῇ ἀρχῇ σωφροσύνην τοῦνομα ἔθετο, περιλαβὼν τὴν ἐγκράτειαν τῇ σωφροσύνῃ· ἀπὸ γὰρ τοῦ κρείττονος καὶ τοῦ ὁμονοοῦντος ἔθετο ταύτῃ τῇ ἀρχῇ τὸ ὄνομα· πάλιν δ' αὖ τῆς ἀλογίας τυραννευσάσης καὶ ἐπὶ διαφόρους ἡδονὰς ἐλκούσης τὸν λόγον, ταύτῃ τῇ ἀρχῇ καὶ ζωῇ κοινὸν ὄνομα τὴν ὕβριν ἔθετο· δείξας οὖν πάλιν ὅτι τοῦτο τὸ ὄνομα [ἡ ὕβρις] γενικώτερόν ἐστι καὶ κατὰ πλείονων κατηγορεῖται ἐπιθυμιῶν, οὕτως τινὰ ἐπιθυμίαν καὶ περὶ τὰδε ὀρίζεται εἶναι τὸν ἔρωτα. « Περὶ μὲν γὰρ ἐδωδὰς, φησὶ, κρατήσασα τοῦ λόγου ἡ ἐπιθυμία καὶ πασῶν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν περιγενομένη, οἷον ποτῶν, ἀφροδισίων, τιμῆς, χρημάτων ἐκπρεπῆς, περὶ δὲ τὰς ἐδωδὰς [ἡ ἐπιθυμία] γενομένη γαστριμαργία λέγεται ἡ τοιαύτη ὕβρις καὶ ἐπιθυμία, καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν γαστρίμαργος ἄνθρωπος· περὶ δὲ ποτὰ ὁμοίως τυραννεύσασα οἶνοφλυγία, καὶ οἰνόφλυξ· περὶ δὲ ἀφροδίσια, ἀκολασία, καὶ ἀκόλαστος· περὶ δὲ χρήματα ὡσαύτως κρατήσασα ἡ ἐπιθυμία καὶ ὕβρις φιλοχρηματία καλεῖται, καὶ φιλοχρήματος ὁ ἔχων αὐτήν. »^[5]

53 Καὶ οὕτως ἐπὶ ἄλλων πολλῶν.» Ἄπειρος γὰρ καὶ ἀόριστος ἡ ὕβρις καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ ὅλη ἡ ἄλογος καὶ ἐμπαθὴς ζωὴ· καὶ τοῦτο ἔστιν ὃ φησι πολυώνυμον καὶ πολυμελὲς αὐτὸς, καὶ αὕτη ἡ ὕδρα καὶ τοῦτο τὸ πολυκέφαλον θηρίον, ὡς καὶ ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν, ἡ ἀόριστος ἐπιθυμία ἢν ἐκτέμνει κρατῶν ὁ λόγος καὶ ἄρχων αὐτῆς. Περὶ δὲ αὖ σωμάτων κάλλος αὕτη ἡ ἐπιθυμία καὶ ὕβρις τυραννεύσασα καὶ οὐχ ἀπλῶς ἐπιθυμοῦσα τοῦ σωματικοῦ κάλλους, ἀλλ' ἐρρωμένως καὶ σφοδρῶς καὶ συντεταμένως, τῇ τοιαύτῃ ἐπιθυμίᾳ ἔρος κεῖται τὸ ὄνομα· καὶ πλέκει λοιπὸν ἐκ τούτων τὸν ὀρισμὸν τοῦ τοιούτου ἔρωτος· « ἡ γὰρ ἐπιθυμία ἢ ἄνευ λόγου, τῆς δόξης τῆς ἐπὶ τὸ ὀρθὸν πεφυκυίας ὁρμᾶν κρατήσασα καὶ πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλλους σωματικοῦ καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀγωγῇ τῶν συγγενῶν ἑαυτῆς ἐπιθυμιῶν κρατήσασα καὶ νικήσασα τῷ ἐρρωμένως ἐπὶ σωμάτων κάλλος ἐρρῶσθαι, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης καὶ συντονίας τὴν ἐπωνυμίαν λαβοῦσα, ἔρος ἐκλήθη. » Ὡστε συνελόντι εἰπεῖν εἶναι τὸν ἔρωτα ἐρρωμένην καὶ σύντονον ἐπιθυμίαν κάλλους σωματικοῦ. νβ' Ἀτὰρ ὦ Φαῖδρε 238c Ὀρίσατο τὴν οὐσίαν τοῦ ὡς πάθους ἔρωτος ἐν ἔξει αὐτὸν θέμενος καὶ πάθει ἐπιθυμίας οὐ πάσης, ἀλλὰ σωμάτων, καὶ οὐδὲ σώματος ἀπλῶς, ἀλλὰ κάλλους σωματικοῦ, προσθεὶς καὶ τὸν τρόπον, ὅτι ἐρρωμένως καὶ σφοδρῶς ἐπιθυμοῦσα. Οὗτος οὖν ὁ ἀκόλαστος καὶ παθητικὸς ἔρος. Ὀρίσεται δὲ ἐξῆς καὶ τὸν λογικὸν ἔρωτα τὸν ἐν τῇ λογικῇ ψυχῇ, πτέρωτα αὐτὸν καλῶν παρὰ τὸ πτεροῦν καὶ ἀνάγειν τὴν ψυχὴν. Ἐπειτα τελευταῖον καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν ἔρωτα ἐτυμολογήσει παρὰ τὸ εἶρειν καὶ δεσμεῖν τὰ δεύτερα τοῖς

προτέροις, καὶ τὴν μεσότητά αὐτοῦ παριστὰς ὅτι δεσμός ἐστι τῶν πάντων καὶ συναφή· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ εἶρειν. ^[25]

54 Οὕτω πανταχοῦ οἰκείως τοῖς πράγμασιν ὀρίζεται τὸν ἔρωτα. Ὅρισάμενος οὖν τὸν ὡς πάθος ἔρωτα καὶ ὕβριν αὐτὸν μᾶλλον ἢ ἔρωτα ὀνομάσας (αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἴποι αὐτὸν ἔρωτα, οἱ δὲ πολλοί· τοῦτο γὰρ καὶ εἶπεν αὐτὸς ὅτι « ἔρως ἐκλήθη ἢ τοιαύτη ἐπιθυμία » ἀντὶ τοῦ « ἐκλήθη παρὰ τῶν πολλῶν ») μέλλει λοιπὸν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις ἰέναι· μετὰ γὰρ τὴν ὀριστικὴν ἢ ἀποδεικτικὴν ἐστὶ. Μεταξὺ δὲ διαλέγεται πρὸς τὸν Φαῖδρον διακόψας τὸ συνεχές τοῦ λόγου καὶ φησιν· « ἄρα δοκῶ σοι ὦ Φαῖδρε θεῖον πάθος πεπονθέναι ; » Ἐπεὶ γὰρ ἀποδιδούς τὸν ὀρισμὸν τοῦ ἔρωτος σκολιῶς αὐτὸν ἀπήγγειλε καὶ συμπεπλεγμένως καὶ καθ' ὑπερβατὸν συνεχῶς (τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ διθυραμβικοὶ ὕμνοι ἐλέγοντο εἰς τὸν Διόνυσον), διὰ τοῦτό φησι θεῖον πάθος πεπονθέναι, οὔτε μόνον θεῖον (οὐ γὰρ ἐνθουσιαστικῶς τέως ἐνεργεῖ ὡς ἐν τῇ παλινωδίᾳ) οὔτε μόνον πάθος ὡς ὁ Λυσίας, ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτο θεῖον πάθος, ἐπειδὴ μέλλει μὲν περὶ τοῦ σώφρονος καὶ κοσμίου ἔρωτος τῆς ψυχῆς διαλέγεσθαι, οὐκ ἀπήλλακται δὲ τοῦ μεμνησθαι τοῦ ἐν ὕβρει ἔρωτος τοῦ ὡς πάθους, ἐπιραπίζων αὐτόν. Τοῦ οὖν μεταξὺ διακόψαι τὸ συνεχές τοῦ λόγου τὸν Σωκράτην τρεῖς ἂν ἀποδοίης αἰτίας· μίαν μὲν λογικὴν ὅτι, ἐπειδὴ μετὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ἔρωτος μέλλει λοιπὸν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις ἰέναι, τουτέστιν ἐπὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ τοιούτῳ ἔρωτι (ἐκ γὰρ τῶν ὀρισμῶν τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀποδείκνυνται), διὰ τοῦτο ἔτεμε τὸν λόγον· ἑτέραν δὲ ἠθικὴν ὅτι ἠβουλήθη τὸν Φαῖδρον ἰδεῖν πῶς ἔχει καὶ διάκειται πρὸς τοὺς τοιούτους λόγους, καὶ φησι· « πάντῃ μὲν οὖν εὐροῖά τίς σε εἴληφεν » τρίτην δὲ ἀποδοίης ἂν ἐπιστημονικωτάτην καὶ θεολογικωτάτην ὅτι ταῖς προσφόροις ἡμῶν καὶ τοιαῖσδε ζωαῖς πρόσφοροι καὶ ἐλλάμψεις καὶ ἐπίπνοιαί ἡμῖν ἐκ τῶν θεῶν ἐνδίδονται, καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ θεῷ οἰκείουμεθα κατὰ τὴν τοιάνδε ἡμῶν ζωὴν. Τοῦτο γὰρ σημαίνει καὶ τὸ τὸν Ὀδυσσεά νῦν μὲν τῇ Καλυψοῖ, ἄλλοτε δὲ τῇ Κίρκῃ συνεῖναι καὶ ἄλλοτε ἄλλῃ θεῷ· ὅτι γὰρ κατὰ τὴν τοιάνδε ἑαυτοῦ ζωὴν μετεῖχεν ἄλλοτε ἄλλων θειοτέρων δυνάμεων καὶ ἐνελάμπετο καὶ ὠκειοῦτο ἄλλοτε ἄλλῳ θεῷ. Ἐπεὶ οὖν καὶ ἡ ἐνεστῶσα νῦν ζωὴ τοῦ Σωκράτους καθαρτικὴ ἐστὶ καὶ ἀναγωγὸς (βούλεται γὰρ σῶσαι τὸν νέον καὶ ἀποστῆσαι αὐτὸν τοῦ ἐν τῇ γενέσει καὶ τοῦ ἔξω καλοῦ), ἔφοροι δὲ τῆς γενέσεως αἱ Νύμφαι καὶ ὁ Διόνυσος, διὰ τοῦτό φησι κατέχεσθαι ταῖς Νύμφαις καὶ νυμφόληπτος γενέσθαι καὶ οὐ πόρρω διθυράμβων φθέγγεσθαι, ὡς ἂν τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐφόρους τῆς γενέσεως ἀνατείνας θεοὺς καὶ ἐκεῖθεν ἐμπνεόμενος καὶ ἐξ αὐτῶν τὴν σύλληψιν καὶ βοήθειαν ἔχων. ^[30]

55 Θεῖον οὖν πάθος πεπονθέναι φησὶν ὁ Σωκράτης ἥτοι ὅτι ἐπιμελεῖται τοῦ νέου ἢ ὅτι εὐπαθῶς ἔχει πρὸς ὑποδοχὴν τῶν θείων ἐλλάμψεων. — Τὸ δὲ « σιγῇ τοίνυν μου ἄκουε » δηλοῖ ὅτι τὰς καταδεεστέρας καὶ ὑφειμένας ἐπέχειν δεῖ ἐνεργείας εἰς τὴν τῶν τελειοτέρων καὶ θείων ἐλλάμψεων ὑποδοχὴν, καὶ ὅτι ἡρεμεῖν δεῖ τὰς ὑφειμένας ζωὰς καὶ ἀνθρωπικὰς, οἷον καὶ αἰσθήσεις καὶ φαντασίας ἐπέχειν, τῶν τελειοτέρων εἰς αὐτὰ ἐνεργούντων. — Νυμφόληπτον δὲ εἶπεν ἑαυτὸν γίνεσθαι ἐπειδὴ αἱ Νύμφαι προστάτιδες εἰσι τῆς γενέσεως, ἥτοι ἡρώισσας τισὶ τὴν ὑπόστασιν ἔχουσιν ἢ καὶ δαιμονίσιν ἢ καὶ ἔτι θειοτέrais τάξεσι. Προστάτιδες δὲ λέγονται τῆς γενέσεως ... διὸ καὶ περὶ ὕδατα λέγονται διατρίβειν διὰ τὸ ὑγρὸν τῆς γενέσεως. Ἐπεὶ οὖν ὁ ἔρως ὁ γενεσιουργὸς συνέχει τὴν γένεσιν, οὗ τὴν ἀπόπτωσιν μέλλει κακίζειν ὁ Σωκράτης, εἰκότως φησὶ συναίρεσθαι αὐτῷ τὰς Νύμφας αἵτινες προεστᾶσι τῆς γενέσεως. — Διθυράμβους δὲ εἶπε φθέγγεσθαι ἐπειδὴ σκολιῶς καὶ διὰ μακροῦ καὶ δι' ὑπερβάτων τὰ περὶ τὸν ὀρισμὸν ἀπήγγελλται· καὶ οἱ διθυράμβοι δὲ σκολιῶς ἀπηγγέλλοντο καὶ διὰ συνθέτων καὶ πεπλεγμένων ὀνομάτων. Διθυράμβοι δὲ εἰσιν ὕμνοι εἰς τὸν Διόνυσον πεπονημένοι, οὐ τὸν κορικόν, ἀλλὰ τὸν ἐκ Σεμέλης καὶ τοῦ μηροῦ τοῦ Διὸς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς παλιγγενεσίας αἴτιος θεὸς, ὃν τινες μὲν Διθυράμβον διὰ τοῦτό φησι κεκληθῆναι ἐπειδὴ δεῦτερον ἐτέχθη, πρῶτον ἐκ τῆς Σεμέλης,

ἔπειτα ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ Διὸς, τὸ μέντοι προσφυέστερον, ὁ καὶ δεύτερον ποιῶν τὰ τε ἔνυλα εἶδη καὶ πᾶσαν τὴν γένεσιν θύραζε προιέναι παρασκευάζων· τὸ δὲ δεύτερον πολλάκις καὶ ἀπειράκις διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ σύνθετα τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς διθυράμβοις ἐκλέγονται καὶ σκολιῶς ἀπαγγέλλουσιν ὅτι περὶ τὴν γένεσιν ἢ τοῦ θεοῦ ἐνέργεια ὅπου τὸ σκολιὸν καὶ σύνθετον· διὸ καὶ παρὰ ταῖς Νύμφαις τετράφθαι λέγεται· ἢ καὶ ὅτι διὰ τῶν κεράτων ἀναρρήξας ἐξήλθε καὶ τοῦ κεραυνοῦ. —Τὸ δὲ εὖροια ἀντὶ τοῦ «θεία τις ἔλλαμψίς σε εἴληφεν οὕτω φθεγγόμενον παρὰ τὸ εἰωθός.» Εἰώθει γὰρ ὁ Σωκράτης κατὰ βραχὺ λόγον πρὸς λόγον ποιεῖσθαι τὰς συνουσίας. —Τὸ δὲ «ἴσως γὰρ κἂν ἀποτράποιτο τὸ ἐπὶ ν » ἀντὶ τοῦ «ἐὰν μὴ σιγήσης, ἀλλὰ θορυβήσης, ἐκκρούσεις με τῆς κατοκωχῆς τῶν Νυμφῶν. [30]

56 » νγ' Εἶεν ὦ φέριστε 238d Βούλεται ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις ἐλθεῖν τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ τοιούτῳ ἐραστῇ, καὶ δεῖξαι ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ ὅτι καὶ βλαβερὸς ἐστὶ καὶ αἰσχροὺς καὶ ἔτι ἀηδὴς ὁ τοιοῦτος ἐραστής· ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ καθ' αὐτὰ αὐτῷ ὑπάρχοντα, ἃ καὶ βούλεται ἀποδείξει προσόντα αὐτῷ. Λάβωμεν δὲ τέως αὐτὰ οὕτως. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ κατὰ νοῦν καὶ σπουδαία ζωὴ, ὡς πολλαχοῦ ἔδειξεν ὁ Πλάτων, ἔχει τὰ τρία ταῦτα, τὸ ἀγαθὸν, τὸ καλὸν, τὸ ἡδύ (καὶ γὰρ ἀγαθὴ ἐστὶ καθ' ἑαυτὴν ἢ τοιαύτη ζωὴ καὶ καλὴ καὶ ἡδέϊα· στοιχεῖα γὰρ καὶ ἐν Φιλήβῳ τούτων ἔλαβε, τοῦ μὲν ἀγαθοῦ τὸ ἱκανὸν τὸ τέλεον τὸ αὐταρκὲς ἑαυτῷ, τοῦ δὲ καλοῦ τὸ τέλεον καὶ σύμμετρον, τοῦ δὲ ἡδέος τὸ εὐφρόσυνον καὶ τὸ εὐφραίνεισθαι καὶ χαίρειν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ζωῇ), βούλεται πᾶσι τούτοις δεῖξαι ἡναντιωμένον τὸν τοιοῦτον ἐραστὴν, καὶ δεῖξαι ὅτι καὶ κακὸς καὶ βλαβερὸς ἐστὶ (τοῦτο γὰρ ἀντίκειται τῷ ἀγαθῷ), καὶ ὅτι αἰσχροὺς (τοῦτο γὰρ ἀντίκειται τῷ καλῷ), καὶ λοιπὸν ὅτι καὶ ἀηδὴς (ὅπερ ἐστὶν ἐναντίον τῷ ἡδέϊ). Πρώτερον δὲ δείκνυσιν ὅτι αἰσχροὺς, εἴθ' ὅτι βλαβερὸς, καὶ τελευταῖον ὅτι ἀηδὴς. Καὶ διὰ τοῦτο ἤρξατο ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ ἐπειδὴ καὶ περὶ τοῦ καλοῦ τοῦ φαινομένου ἐστὶν ὁ λόγος· ἤρξατο οὖν ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῷ τοῦ αἰσχροῦ, δεικνὺς ὅτι αἰσχροὺς ἐστὶν ὁ τοιοῦτος ἐραστής, εἴτα βλαβερὸς, εἴτα ἀηδὴς. Τριῶν γὰρ ὄντων ὧν πᾶσα ψυχὴ ὀρέγεται, ἀγαθοῦ, καλοῦ, ἡδέος, ὡς εἴρηται, δείκνυσιν ὅτι καὶ ἀλυσιτελής ἐστὶν ὁ φορτικὸς ἐραστής καὶ αἰσχροὺς καὶ ἀηδὴς. Διαιρεῖ δὲ τὸ συμφέρον, τουτέστι τὸ ἀγαθὸν, τριχῇ· ἢ γὰρ περὶ ψυχὴν ἢ περὶ σῶμα ἢ περὶ τὰ ἐκτός ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἐπὶ ἐκάστου αὐτῶν δείκνυσιν φορτικὸν τὸν τοιοῦτον ἐραστὴν. Μὴ παρόντων μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν τῷ ἐρωμένῳ ἡδεταὶ καὶ χαίρει, ὃ ἐστὶν ἐπιχαιρεκάκου· οὐ γὰρ βούλεται ὁ ἐραστής ὑπερβαλέσθαι αὐτὸν τὸν ἐρώμενον· προσδοκωμένων δὲ γενέσθαι διακωλύει, ὃ ἐστὶ βασκάνου· γινομένων δὲ διακωλύει, ὃ ἐστὶ φθονεροῦ. Πολλῶν οὖν κακῶν αἴτιον ἀποδείκνυσιν τὸν τοιοῦτον ἐραστὴν τῷ ἐρωμένῳ. νδ' Τῷ δὲ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ 238e Ἐντεῦθεν δείκνυσιν διὰ τούτων τῶν ῥητῶν ὅτι αἰσχροὺς ἐστὶν ὁ τοιοῦτος ἐραστής. [30]

57 Καὶ ὁ λόγος τοιοῦτος· ὁ τοιοῦτος ἐραστής νοσεῖ, ὁ νοσῶν αἰσχροὺς ἐστὶν· ὁ τοιοῦτος ἄρα ἐραστής αἰσχροὺς ἐστὶν. Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἐραστής οὗτος νοσεῖ, ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ δηλον· στασιάζει γὰρ ἢ ἐν αὐτῷ ἐπιθυμία πρὸς τὸν λόγον, ἐρρωμένως ἐπὶ σωματικῶν κάλλος ὁρμῶσα· πᾶσα δὲ στάσις νόσος ἐστὶν, ὡς καὶ ἐν Σοφιστῇ εἴρηται· ὅταν δὲ μὴ μόνον στασιάζῃ τὸ χεῖρον, ἀλλὰ καὶ κρατῇ τοῦ κρείττονος, τότε ἀνατέτραπται πᾶσα καὶ πόλις καὶ οἶκος καὶ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅτι δὲ καὶ ἡ νόσος αἰσχροὺς ἐστὶ, καὶ αὐτόθεν δηλον· ἀσυμμετρία γὰρ τίς ἐστὶν ἐν αὐτῷ (διὸ καὶ νοσεῖ), πᾶσα δὲ ἀσυμμετρία αἰσχροὺς ποιητική. Ἐν Σοφιστῇ μὲν οὖν ἀντιδιεῖλε νόσον καὶ αἰσχος· νόσον μὲν τὴν στάσιν λέγων τῆς ἀλογίας πρὸς τὸν λόγον, αἰσχος δὲ τὴν αὐτῆς τῆς λογικῆς ψυχῆς ἄγνοιαν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν· νῦν δὲ κοινῶς καὶ τὴν νόσον αἰσχροὺς φησι κατὰ τὸ ἀτελὲς καὶ ἀσύμμετρον καὶ παρὰ φύσιν διακείμενον· τοιοῦτος γὰρ ὁ ἀκόλαστος ἐραστής νοσῶν καὶ παρὰ φύσιν διακείμενος καὶ μὴ βουλόμενος εἰς μηδὲν ἀντιτείνειν αὐτῷ τὸν ἐρώμενον· ὁ γὰρ σπουδαῖος καὶ κατὰ φύσιν ἔχων τοῦ καλοῦ χάριν ἔλοιτο ἂν ἑαυτῷ τινα καὶ ἐναντιοῦσθαι. νε' Κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἔχθρόν 238e Ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι καὶ βλαβερὸς καὶ ἀνωφελὴς καὶ

κακός ἐστι τῷ ἐρωμένῳ ὁ τοιοῦτος ἐραστής· οὔτε γὰρ κρείττονα ἑαυτοῦ οὔτε ἴσον βούλεται ὁ ἐραστής τὸν ἐρώμενον εἶναι οὔτε κατὰ ψυχὴν ἐπιστημονικώτερον οὔτε κατὰ σῶμα ῥωμαλεώτερον οὔτε ἐν χρήμασι πλουσιώτερον, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἦττον α· ὥστε βλαβερὸς αὐτῷ ἐστιν. Ἐὰν γὰρ ὑπερέχη αὐτοῦ ὁ ἐρώμενος, καταφρονεῖ αὐτὸ τοῦ ἐραστοῦ. Καὶ καταλέγει ταῦτα οἷς ἤδει χαίροντα τὸν Φαῖδρον, τῷ ἀνδρείῳ καὶ τῷ ῥητορικῷ καὶ τῷ σοφῷ καὶ ἐπιστημονικῷ, ὅτι «ἐν πᾶσι τούτοις οὐ βούλεται σε ὁ ἐραστής προκόψαι.» — Πόνων δὲ ἀνδρείων καὶ ἰδρώτων ξηρῶν ἄπειρον λέγει, ἰδρώτας ξηροὺς λέγων τοὺς ἀπὸ γυμνασίων· ξηροῦ γὰρ ὄντος τοῦ σώματος ἡ κίνησις προκαλουμένη τὴν ἔμφυτον θερμότητα ἀπωθεῖται τὸ περιττόν. Εἶεν δ' ἂν ὑγροὶ ἰδρώτες οἱ ἀπὸ λουτρῶν καὶ οἰνοποσίας προχεόμενοι, ὡς ὀρώμεν τοὺς τρυφῶντας ἀνθρώπων· οὗτοι γὰρ οὐκ εἰσὶ ξηροὶ ἰδρώτες, ἀλλ' ὑγροί. — Κτήματα δὲ καλεῖ πάντα τὰ ἐκτὸς, καὶ διαιρεῖ αὐτὰ εἰς τρία, πατέρας, φίλους, χρήματα, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἐν πᾶσι τούτοις βλαβερὸς ἐστιν ὁ τοιοῦτος ἐραστής τῷ ἐρωμένῳ· οὔτε γὰρ πατέρας βούλεται αὐτὸν ἔχειν οὔτε φίλους οὔτε χρήματα. ^[30]

58 νς' Ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακὰ 240b Ἐντεῦθεν λοιπὸν ὅτι καὶ ἀηδὴς ἐστι τῷ ἐρωμένῳ ὁ τοιοῦτος ἐραστής καὶ οὐκ εὐφρόσυνος δείκνυσιν, καὶ φησιν ὅτι ἔστι τινὰ κακὰ πράγματα, οἷον καὶ ὁ κόλαξ καὶ ἡ ἐταίρα (κακοὶ γὰρ εἰσιν οὗτοι ὅτι πρὸς πάθος αἰεὶ ποιοῦνται τοὺς λόγους) τοῦ οἰκείου κέρδους ἕνεκεν καὶ ἐξαπατῶσι καὶ ἐπιорκοῦσι καὶ προδιδόασιν πολλάκις μικροῦ ἀργυρίου τὸν δοκοῦντα αὐτοῖς φίλον· ἀλλ' ὅμως φύσει ὄντες κακοὶ, ἡδεῖς εἰσὶ τοῖς συνουσίαι, καὶ τέρπονται αὐτοῖς οἱ συνόντες καὶ χαίρουσι τῇ ὁμιλίᾳ αὐτῶν. Τῷ δὲ ἐρωμένῳ ὁ ἐραστής καὶ εἰς συνουσίαν καὶ ὁμιλίαν ἀηδὴς· ἀηδίζεται γὰρ ὁρῶν ὁ νέος πρεσβυτικὴν ὄψιν ἀπεσκληκυῖαν, αἰεὶ πρὸς ἀνάγκην ὁμιλοῦντα αὐτῷ καὶ μὴ ἐῶντα αὐτὸν συνδιάγειν τοῖς ὁμήλιζιν ἑαυτοῦ, μηδὲ ὅπου βούλεται ἀπιέναι. Δαίμονα μὲν οὖν εἶπε μῖζαι τῷ κόλακι καὶ τοῖς τοιούτοις κακοῖς τὸ ἡδὺ, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ δαιμονίου γένους πρώτως ἄρχεται ἡ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν διαίρεσις· πᾶν γὰρ τὸ ὑπὲρ τὸ δαιμόνιον γένος μονοειδῶς ἔχει τὸ ἀγαθόν. Ἔστιν οὖν τινα γένη δαιμόνων τὰ μὲν μερίδας τινὰς τοῦ κόσμου κατακοσμοῦντα καὶ ἐπιτροπεύοντα, τὰ δὲ εἶδη τινὰ ζῶων. Κατέχειν οὖν σπουδάζων τὰς ψυχὰς εἰς τὸν ἑαυτοῦ κλῆρον οἷον εἰς ἀδικίαν ἢ ἀκολασίαν, δέλεαρ τὴν ἡδονὴν τὴν ἐν τῷ παραυτίκα ἀναμίνγνυσιν ἐν αὐταῖς ὁ ἔφορος τῆσδε τῆς ζωῆς δαίμων. Ἄλλοι δὲ τινὲς εἰσὶ τούτων ἐπαναβεβηκότες δαίμονες οἱ κολάσεις ἐπιπέμπουσι ταῖς ψυχαῖς ἐπιστρέφοντες αὐτὰς εἰς τελεωτέραν καὶ ὑπερτέραν ζωὴν. Καὶ τοὺς μὲν πρώτους ἀποτρέπεσθαι δεῖ, τοὺς δὲ δευτέρους ἐξευμενίζεσθαι. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι κρείττονες δαίμονες τὰ ἀγαθὰ μονοειδῶς ἐπιπέμποντες. — Οὐκ ἄμουςον δὲ ἡδονὴν τὴν τοῦ κόλακος εἶπε διὰ τὸ ὅπως ποτὲ βούλεσθαι αὐτὸν συναρμόζεσθαι ... — Ἐπειδὴ δὲ εἶπεν· ἡλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἡλικ α, ζητήσκειν ἂν τις εὐλόγως· «τί οὖν; οὐκ ἂν μαθητὴς διδασκάλῳ ἡδέως συνημερεύσαι, ἢ υἱὸς καθήκων πατρί;» Ἡ ῥητέον ὅτι διττὴ <ἡ> ἀνομοιότης, ἡ μὲν σὺν τῇ ὁμοιότητι προιοῦσα ὥσπερ καὶ ἡ ἑτερότης σὺν τῇ ταυτότητι, ἡτις καὶ ἐπιστρέφει τὸ καταδεέστερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ πρεσβύτερον καὶ τελειότερον καὶ οὐ καθέλκει τὸ κρείττον εἰς χειρόν· ἡ δὲ ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐνδείας ἀναβλαστάνει, ἡτις οὔτε ἐπιστρέφει τὸ καταδεέστερον. ^[5]

59 .. ἀλλὰ καὶ χειρόν ποιεῖ τὸ πρεσβύτερον καὶ τελειότερον. Τοιαύτης δὲ ἀνομοιότητος μετέχει τὰ εἶδη ἐν τῇ ὕλῃ γινόμενα· ἐξίσταται γὰρ ἑαυτῶν καὶ διασπᾶται περὶ τὴν ὕλην. Ὡσπερ δὴ καὶ ἡ ἀνάγκη διττὴ, ἡ μὲν θεία καὶ αἰεὶ ἀγαθὴ οἷα ἡ ἐν τοῖς θεοῖς, ἡ δὲ ὑλικὴ καὶ οὐκ ἀγαθὴ οἷα ἡ ἐν τοῖς τῆδε πράγμασι. — Θρέμματα δὲ καὶ θηρία ἐκάλεσε τὸν κόλακα καὶ τὴν ἐταίραν ὡς κατὰ τὸ ἄλογον μόνον ζῶντας. νς' Καὶ ἐρῶν μὲν βλαβερὸς τε καὶ ἀηδὴς 240e Διεῖλε τὸν χρόνον εἰς τε τὸν ἐν ᾧ κατείχετο ἐρῶν καὶ εἰς τὸν ὅτε ἐπαύσατο, καὶ οἷα μὲν κακὰ καὶ ὅσα συμβαίνει τῷ ἐρωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἐραστοῦ ἐν ᾧ ἦρα χρόνῳ ἔδειξε· λοιπὸν ἔπειτα χρόνον παυσάμενος τοῦ

ἔρωτος ὁ ἔραστής ἄπιστος καὶ ἄδικος καὶ βλαβερός ἐστὶ τῷ ἐρωμένῳ. —Τὸ δὲ ὄστρακον μεταπεσόντος ἵεται φυγῇ μεταβαλὼν [καί] ἀντὶ τοῦ ἀντὶ τοῦ ἀκολάστου ἔρωτος τὸν σώφρονα κτησάμενος —Τὸ δὲ ἵεται φυγῇ ἐπειδὴ κάκει οἱ νικῶντες φεύγουσιν ἵνα πλεῖον διάστημα βασταχθῶσι. Τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐκεῖνο ὃ κατὰ τὴν ὄστρακίνδα καλουμένην παιδιὰν γινόμενον ἐστίν, ἣν Πλάτων ὁ κωμικὸς ἐν τῇ Συμμαχίᾳ σαφῶς συνίστησι διὰ τούτων· εἴξασιν γὰρ τοῖς παιδαρίοις τούτοις οἱ ἐκάστοτε γραμμὴν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς διαγράφαντες, διανειμάμενοι δίχ' ἑαυτοὺς, ἐστᾶς αὐτῶν οἱ μὲν ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς οἱ δ' αὖ ἐκεῖθεν· εἷς δ' ἀμφοτέροις ὄστρακον <αὐτῶν> εἰς μέσον ἐστὼς ἀνίστην· κἂν μὲν πίπτῃσι τὰ λεύκ' ἐπάνω, φεύγειν ταχὺ τοὺς ἐτέρους δεῖ, τοὺς δὲ διώκειν. ^[25]

60 Ὁ δὲ ἀναρρίπτων τὸ ὄστρακον ἐπιλέγει «νὺξ ἡ ἡμέρα» διὰ <τὸ> τὸ μὲν ἐντὸς αὐτοῦ μέρος πεπισθῶσθαι τὸ δὲ ἐκτὸς ἀπίσσωτον εἶναι. Ὡν οὖν ἦν τὸ κάτω τοῦ ὄστράκου, οὗτοι ἔφευγον, οἱ δὲ ἐδίωκον. —Τὸ δὲ ἐπιθεάζων λέγει ἀντὶ τοῦ ἀρώμενος αὐτῷ ὡς μὴ πληρῶσαντι τὰς ὑποσχέσεις μηδὲ τοὺς ὅρκους βεβαιώσαντι, οἷονεὶ θεοὺς ἐπικαλούμενος ἕτερον γὰρ τοῦτο τοῦ ἐπιθειάζειν ἐστίν. νῆ' Ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει 241b Ἐνταῦθα παράγγελμά τι λέγεται ὅτι οὐ δεῖ ταῖς τῶν τυχόντων συνθήκαις καὶ ὅρκοις πιστεύειν· εὐμετάβολοι γὰρ διὰ τὴν ἑαυτῶν εἰσι κακοζωίαν· ἀλλ' ἀρετὴν καὶ νοῦν ἔχοντι πιστευτέον ἐστὶ· τὰ γὰρ τῶν τοιούτων ῥήματα οὐκ ἀπὸ πάθους πρόεισιν, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς ἄκρας αὐτῶν καὶ καθαρᾶς ψυχῆς. Ἐνταῦθα οὖν τὸ συμπέρασμα τοῦ λόγου ἐπαγαγὼν ὅτι οὐ δεῖ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐρῶντι, δείκνυσιν ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τῷ Λυσία καθῆκε καὶ οὐχ ἀπλῶς εἰς ἄλλην τινὰ ὡς τις <ἄν> ὤηθη. Τὸν μὲν οὖν φορτικὸν καὶ ὑβριστὴν ἐραστὴν ἀκολούθως σφόδρα ἐπερράπισεν, εἰπὼν ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπὸ ἀνάγκης ἀνοήτῳ χαρίζεσθαι· ἀνάγκη γὰρ ἀνόητον αὐτὸν ἐκάλεσε· τὸ δὲ λοιπὸν ἡμῖς τῆς ὑποθέσεως τὸ ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι οὐχ ἀπλῶς εἶπε τῷ μὴ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, ἀλλὰ προσέθηκε τῷ νοῦν ἔχοντι· τῷ γὰρ μὴ ἐρῶντι νοῦν δὲ ἔχοντι χαρίζεσθαι δεῖ. νθ' Εἰ δὲ μὴ ἀναγκαῖον 241c Μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸ συμπέρασμα τοῦ λόγου ἀνακεφαλαιοῦται πάντα τὰ εἰρημένα διὰ βραχέων καὶ συντόμων λέξεων. ξ' Ἦς οὕτε ἀνθρώποις 241c Πῶς εἶπε μήτε θεοῖς εἶναί <τι> τῆς παιδεύσεως τιμιώτερον ν· ἀνθρώποις μὲν γὰρ ἀληθές, ἐπειδὴ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν οὐσίαν, τουτέστι τὴν ψυχὴν, ὠφελεῖ καὶ τελειοῖ· πῶς δὲ καὶ θεοῖς; Ἦ ὅτι εἰσὶ θεοὶ ψυχὰς ἔχοντες αἵτινες αἰδίδως ἔχουσι τὴν θεῖαν παιδευσιν· εἶναι γὰρ καὶ ταύτης προστάτην θεὸν, ὥσπερ δὴ καὶ υἱείας, ἥς πρώτως μὲν θεοὶ, δευτέρως δὲ ἡ καὶ πολλοστῶς ἄνθρωποι μεταλαμβάνουσιν. ^[5]

61 Ἦ λέγοιτο ἂν θεοῖς τιμία ὡς πρὸς ἀναφορὰν πάλιν τῶν ἀνθρώπων, ἅτε αὐτοὺς τοῖς θεοῖς συνάπτουσα. —Τὸ δὲ ὡς λύκοι ἄρνα φιλοῦσιν ἀπὸ τοῦ Ὀμηρικοῦ παρῶδηται ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀρνάσιν ὅρκια πιστὰ οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσι. —Τὸ δὲ σιτίου τρόπον χάριν πλησμονῆς ἀντὶ τοῦ ὡς τοῦ σιτίου ἐφιέμεθα ἔνεκεν τοῦ πληρῶσαι τὴν γαστέρα, πληρωθέντες δὲ οὐκέτι προσιέμεθα ἀλλὰ καὶ ἀποστρεφόμεθα, οὕτω καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐρασταὶ οἱ ἀκολάστοι ἔχουσι πρὸς τὰ παιδικά. ξα' Τοῦτο ἐκεῖνο 241d Ἐπειδὴ εἶπεν ἐν τῷ λόγῳ ἑαυτοῦ ὁ Σωκράτης, αἰσθανόμενος ὅτι κάτοχος γίνεται ταῖς Νύμφαις· «ἀτὰρ ὦ φίλε Φαῖδρε δοκῶ τι σοὶ ὥσπερ ἑμαυτῷ θεῖον πάθος πεπονθέναι,» καὶ ὅτι «ἐὰν πολλάκις νυμφόληπτος προιόντος τοῦ λόγου γένωμαι μὴ θαυμάσης,» διὰ τοῦτο, αἰσθόμενος ἑαυτοῦ νῦν ὅτι ἐνθουσιᾷ, φησί· «τοῦτο ἐκεῖνο ὦ Φαῖδρε,» ἀντὶ τοῦ «ὅπερ πάλαι ἔλεγον ὅτι ἐνθουσιᾷσω, τοῦτό μοι νῦν συμβέβηκεν.» Ἐκεῖ μὲν οὖν ἐν μέσῳ τοῦ λόγου ἡσθάνετο ὅτι ἄρχεται ἐνθουσιᾶν ἐκ τοῦ διθυράμβου φθέγγεσθαι· ἐνταῦθα δὲ ὅτι ἤδη ἐνθουσιᾷ ἐκ τοῦ ἔπη φθέγγεσθαι· ἐφθέγγετο γὰρ πρὸς τῷ τέλει τοῦ λόγου ἔπος εἰπὼν ὡς λύκοι ἄρ' ν' ἀγαπῶς' ὡς παῖδα φιλοῦσιν ἐρασταί. Ὁ μὲν γὰρ διθύραμβος σκολιὸς καὶ σκοτεινὸς καὶ συμπεπλεγμένος, τὸ δὲ ἔπος λεῖον καὶ εὐλυτον καὶ σαφές καὶ εὐμετρον. Διὸ ἐκεῖ μὲν ἐκ τῆς διθυραμβώδους ἀπαγγελίας ἡσθάνετο ὅτι ἄρχεται

ἐνθουσιᾶν προιόντος τοῦ λόγου υ· [διὸ καὶ θεῖον πάθος αὐτὸ κέκληκεν, οὔτε μόνον θεῖον οὔτε μόνον πάθος, ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτο θεῖον πάθος] ἐνταῦθα δὲ ὅτι ἐνθουσιᾶ, ἐπειδὴ « ἔπη ἤδη φθέγγομαι, ἀλλ' οὐκέτι διθυράμβου ». ^[5]

62 » Οἰκεῖα δὲ τὰ ἔπη καὶ ἡ τούτων ἕμμετρος καὶ εὐλύτος ἀπαγγελία τῷ θεῷ ἐνθουσιασμῷ, ὥσπερ ἡ σκολιὰ καὶ δυσκατάστατος ἀπαγγελία τοῖς διθυράμβοις. Παύσασθαι οὖν βούλεται ὁ Σωκράτης, ὥσπερ συμβόλῳ χρώμενος μέτρον αὐτῷ ἔχειν τὸν λόγον τῷ ἕμμετρο αὐτῷ ἐπεληλυθέναι ἔπη εἰπεῖν. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς μαντείοις οἱ ἐνθουσιῶντες ἕμμετρα φθέγγονται. Διὰ τί δὲ ὁ Σωκράτης παραιτεῖται ἐνθουσιάσαι καὶ κάτοχος γενέσθαι ταῖς Νύμφαις; Ἡ, ὅπερ εἵπομεν, ἐπειδὴ τῆς γενέσεως προστάτιδες εἰσιν αἱ Νύμφαι, αἱ μὲν τὴν ἀλογίαν κινεῖν, αἱ δὲ τὴν φύσιν, αἱ δὲ τὰ σώματα ἐπιτροπεύουσιν, Ναῖδες τέ τινες καὶ Ἀμαδρυάδες καὶ Ὀρεστιάδες καλούμεναι, περὶ ἀναγωγὴν δὲ ἐσπούδαζε ψυχῆς ὁ Σωκράτης, τὴν ψυχὴν τὴν ἑαυτοῦ αἰεὶ περιάγων ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ αὔλα εἶδη καὶ τὰ τοῖς θεοῖς ἠνωμένα, εἰκότως παραιτεῖται τὸ κάτοχος ὑπὸ τῶν Νυμφῶν γενέσθαι. Ἄλλω γὰρ ἄλλα καθήκει καὶ ἄλλω πρὸς ἄλλους οἰκειότης ὥς εἰ ἔλεγεν ὁ Σωκράτης· «οὐ βούλομαι περὶ τὸ ἔνυλον κάλλος ἐνθουσιᾶν, ἀλλ' οὐδὲ περὶ τὸ μέσον τὸ ψυχικὸν ἰδίωμα, περὶ ἐπιστήμης καὶ ἀρετῆς καὶ περὶ τὸν σῶφρονα ἔρωτα, ἀλλὰ περὶ τὴν νοερὰν καὶ θεῖαν τῆς ψυχῆς ἐνέργειαν» εἰ γὰρ καὶ καλοὶ οἱ περὶ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς ἐνθουσιασμοὶ καὶ ἡ θεωρία ἡ περὶ αὐτὰ καὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ σύνθετα κάλλη, ἀλλ' οὖν κοιλότεροι καὶ καταδεέστεροί εἰσιν ὡς πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ Σωκράτους θεωρίαν. Ὅπερ οὖν περὶ τοῦ δημιουργοῦ εἴρηται ἐν Τιμαίῳ ὅτι «ταῦτα εἰπὼν τοῖς νέοις θεοῖς ἀνεχώρει εἰς τὴν ἑαυτοῦ περιωπὴν, » τοῦτο καὶ νῦν ὁ Σωκράτης διατρίψας περὶ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς καὶ ψέξας τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα καὶ καταλείψας τῷ Φαίδρῳ ἅψ' ἑαυτοῦ προβαλεῖν τοὺς περὶ τοῦ σῶφρονος ἔρωτος λόγους, ἀναχωρεῖν βούλεται εἰς τὴν ἑαυτοῦ περιωπὴν καὶ τὰς νοερὰς ἐνεργείας. Τὸ δὲ ἐφεστῶς δαιμόνιον διακατέχει αὐτὸν ἔτι περὶ τὴν γένεσιν ἵνα τελεώσῃται τὸν λόγον καὶ προενέγκῃται τοὺς περὶ τοῦ θεοῦ καὶ ἀναγωγῆς ἔρωτος λόγους. Ἐώρα γὰρ τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ Φαίδρου δεκτικὴν οὔσαν τῶν θειοτέρων τοῦ ἔρωτος λόγων οὐς περιέχει ἡ παλινωδία. ^[30]

63 —Διὰ τί δὲ ὁ Σωκράτης κακίσας τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα καὶ εἰπὼν ὡς οὐ δεῖ τῷ τοιούτῳ ἐραστῇ χαρίζεσθαι, οὐκέτι λέγει τὰ περὶ τοῦ μὴ ἐρώντος τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα ἀλλὰ σῶφρονος ὄντος, ἀλλὰ φησιν ὅτι « ὅσα τὸν ἕτερον λελοιδορήκαμε ν , τῷ ἐτέρῳ τάναντία τούτων ἀγαθὰ πρόσσεστι; » Φημί δὴ ὅτι καὶ τοῦτο σύμφωνον τῇ πανταχοῦ τοῦ Πλάτωνος διδασκαλίᾳ· ἐπειδὴ γὰρ τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις βούλεται εἶναι, οἷον δὲ ὑπὸ τινων λημῶν ἐπεσκιᾶσθαι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα ὑπὸ τῆς γενέσεως, τούτου χάριν τὰ ἐμπόδια μόνον ὑπεξαιρεῖ, ἵνα αὐτὸς ἅψ' ἑαυτοῦ προβάλλῃ τάληθές ὁ νέος. Οὕτω καὶ ἐν Θεαιτήτῳ εἶπεν ὅτι οὔτε αἴσθησίς ἐστιν ἡ ἐπιστήμη οὔτε δόξα ἐσφαλμένη οὔτε ὀρθὴ δόξα, ἵνα τὴν μετὰ λόγου αἰτίαν ὁ Θεαίτητος προβάλλῃ ἅψ' ἑαυτοῦ. Καὶ νῦν οὖν εἰπὼν ὅσα κακὰ ἔχει ὁ ἀκόλαστος ἐραστής, καταλείπει τῷ Φαίδρῳ ἅψ' ἑαυτοῦ προβαλεῖν τὰ ἐναντία τούτων ὅσα ἔχει ἀγαθὰ ὁ σῶφρων ἐραστής. Οὐδενὸς γὰρ διὰ τοῦτο φησιν εἶναι διδάσκαλος ὅτι δὴ αὐτὸς μὲν μόνον ὥσπερ ἰατρὸς τὰ ἐμπόδια καὶ τὰς λήμας τῶν ὀφθαλμῶν ἐξαιρεῖ, λοιπὸν δὲ ἅψ' ἑαυτῆς ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν αὐτοκίνητον ἑαυτῆς δύναμιν προβάλλει τάληθές, ὃ κατ' οὐσίαν εἶχε παρὰ τοῦ δημιουργοῦ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τῶν καθ' ἕκαστα εἰώθει ἐπάγειν τοὺς νέους ἐπὶ τὴν τοῦ καθόλου ἀνάμνησιν, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῆς συμπεριπολήσεως τῶν θεῶν ἀποπεσοῦσα καὶ ἀποστενωθεῖσα ἐν τῇ γενέσει, καὶ οἷον ἀποτεμαχισθεῖσα καὶ ἄτομος γενομένη διὰ τῶν μερικῶν καὶ οἰκείων ἑαυτῇ, τότε φιλεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι διὰ τοῦτο οὖν λέγει ὁ Σωκράτης ὅτι « οὐκέτ' ἂν τὸ πέρα ἀκούσας ἐμοῦ λέγοντο, ἀλλ' ἤδη σοι τέλος ἔχέτω ὁ λόγος, » ὅτι ἠβούλετο αὐτὸν ἅψ' ἑαυτοῦ προβάλλειν τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς καὶ τοὺς περὶ τοῦ σῶφρονος ἔρωτος λόγους, καὶ ὅτι

συμμέτρους αὐτῷ ὥρθη τῷ Φαίδρῳ εἶναι τοὺς περὶ τούτου τοῦ ἔρωτος λόγους τοῦ σώφρονος, τοὺς δὲ περὶ τοῦ θείου καὶ ἀναγωγοῦ οὐδέπω. Διὸ αὐτὸς μὲν ὡς ἄνθρωπος ἀποπαύεται, τὸ δὲ δαιμόνιον πάντα εἶδος καὶ τὰς ἕξεις καὶ τὰς ἐπιτηδειότητας τῶν ψυχῶν καὶ τοὺς καιροὺς κατέχει αὐτὸν, ἵνα καὶ τοὺς ἐνθουσιαστικωτέρους καὶ τελειοτέρους καὶ ὑψηλοτέρους λόγους περὶ τοῦ ἔρωτος καταβάλῃται· ἥδει γὰρ τὸν νέον ὠφεληθησόμενον. ξβ' Καὶ ταῦτα ψέγων 241e Εἰ γὰρ, καὶ ταῦτα ψέγων τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα, οὐκέτι διθυράμβους ἀλλ' ἔπη ἄρχεται φθέγγεσθαι, τί ἂν ἐποίησε καὶ πῶς ἂν ἐνεθουσίασε τὸν θεῖον ἔρωτα ἢ καὶ ἀναγωγὸν ἐπαινῶν καὶ ἀνυμνῶν, ἃ ἐνεργήσῃ ἐν τῇ παλινῳδία; —Τὸ δὲ « αἶς με σὺ προῦβαλες ἐκ προνοίας » ὅτι πάσας ἐαυτῶν τὰς ἐνεργείας οἱ σπουδαῖοι τῆς προνοίας ἐξάπτουσιν. ^[5]

64 Ἐπειδὴ οὖν προῦκειτο τῷ Σωκράτει καὶ τῆς γενέσεως καὶ τοῦ περὶ τὴν γένεσιν φαινομένου καλοῦ ἀποστῆσαι τὸν Φαῖδρον, εἰς δὲ ἐαυτὸν ἐπιστρέψαι τὸν Φαῖδρον καὶ τὸ ψυχικὸν κάλλος τό τε τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὸ τῶν ἀρετῶν, ἔφοροι δὲ τῆς γενέσεως αἱ Νύμφαι, διὰ τοῦτο τὴν πρόνοιαν τῶν Νυμφῶν αἰτιᾶται τῆς τοῦ Φαίδρου σωτηρίας, ὡς ὑπ' αὐτῶν ἐνθουσιῶν συλλαμβανουσῶν αὐτῷ εἰς τὴν τοῦ Φαίδρου ἀναγωγὴν ἀπὸ τῆς γενέσεως. —Τὸ δὲ ἐνὶ λόγῳ καὶ τὸ <τί> δεῖ μακροῦ λόγο υ, ὅτι, ὅσῳ ἄνιμεν ἐπὶ τὰ ὑπέρτερα, τοσοῦτ' ἑαυτοὺς ἐνίζομεν καὶ εἰς ἀπλότητα καὶ ἀμέρειαν περιάγομεν· ἐν γὰρ τοῖς ἔξω καὶ τοῖς αἰσθητοῖς ἢ σύνθεσις καὶ τὸ ποικίλον καὶ τὸ μακρὸν, αἱ δὲ τῆς ψυχῆς προβολαὶ κατὰ ἀπλότητα γίνονται, καὶ οἷον θίξει καὶ ἐπαφῇ τοῦ νοῦ. Διὸ ἐνὶ λόγῳ καὶ ἀμερεῖ αὐτῷ καταλιμπάνει προβαλεῖν τὰς περὶ τοῦ ἀληθινοῦ καὶ σώφρονος ἔρωτος ἐννοίας. ξγ' Καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος 241e Ἔθος ἦν λέγεσθαι μετὰ τοὺς μύθους, οἷον ἐν τῷ ἐπιμυθίῳ, ποτὲ μὲν ὅτι « καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἐσώθη καὶ ἡμᾶς σώσει ἐὰν πειθώμεθα αὐτῷ, » ὡς ἐν τῷ τέλει τῆς Πολιτείας εἶπε, ποτὲ δὲ ὅτι « καὶ οὕτως δὴ μῦθος ἀπώλετο, » ἐνδεικνυμένου τοῦ λόγου ὅτι ἐὰν μὲν τῷ φαινομένῳ τοῦ μύθου ἀκολουθῶμεν, ὥσπερ αὐτὸ τὸ φαινόμενον ἀπόλλυται καὶ οὐδὲν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀπολούμεθα, ἐὰν δὲ τῇ κεκρυμμένῃ θεωρίᾳ ἐπώμεθα ἣν αἰνίττεται ὁ μῦθος, σωθησόμεθα εἰς αὐτὴν τὴν διάνοιαν τοῦ μυθοπλάστου ἀνατρέχοντες, οὐκ ἄχρι τοῦ πλασματώδους μύθου. Διὰ τοῦ οὖν εἰπεῖν « καὶ οὕτω δὴ ὅ τι πάσχειν προσήκει τοῦτο πείσεται », ἀμφοτέρω ἔθηκε καὶ ὅτι ἐσώθη καὶ ὅτι ἀπώλετο, δηλῶν ὅτι ἐὰν μὲν τῷ Λυσίου λόγῳ κατακολουθῶμεν τῷ ὄντι ἀπολούμεθα, ἐὰν δὲ τῷ Σωκράτους σωθησόμεθα. ^[30]

65 —Τὸ δὲ καὶ ἐγὼ τὸν ποταμὸν διαβάς ἀπέρχομαι ἀντὶ τοῦ· «τὴν γένεσιν ὑπερβάς καὶ ὑπεριδρύνεσθαι εἰς τὴν νοερὰν ἑμαυτοῦ περιωπὴν ἀνελεύσομαι, πρὶν ἢ τῇ πολλῇ περὶ τὰ ἔξω διατριβῇ ἀναγκασθῶ κατελθεῖν ἑμαυτοῦ ἀπὸ νοῦ εἰς λογισμοὺς καὶ τὸ γενητόν.» —Τὸ δὲ πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ ἀντὶ τοῦ «πρὶν ἀποθῶμαι πᾶν τὸ γεῶδες καὶ ἔνυλον καὶ πᾶσαν τὴν λήμην τῆς ψυχῆς καὶ καθαρὸς καὶ ἀυλότερος γένωμαι» ὁρῶμεν γὰρ ὅτι καὶ οἱ ἐνυλότεροι τῶν τόπων καυστικώτεροί εἰσι. — Σταθερὰ δὲ ἡ μεσημβρία εἴρηται ὅτι ὁ ἥλιος περὶ τὴν μεσημβρίαν γιγνόμενος ἴστασθαι δοκεῖ· ἢ μὲν γὰρ μετάβασις αὐτοῦ ἢ περὶ τὰς ἀνατολὰς διάδηλον ἔχει τὴν παραλλαγὴν, ἢ δὲ περὶ τὴν μεσημβρίαν οὐκέτι· ὥ γὰρ λόγῳ μείζονα φαίνεται τὰ ἄστρα πρὸς τοῖς ὀρίζουσι, τούτῳ καὶ μᾶλλον κινούμενα. Ἡ καὶ ὅτι ἐν τοῖς γνώμοσιν αἱ σκιαὶ ἐλάττονα ἐν τοῖς ἴσοις χρόνοις διαστήματα περὶ τὴν μεσημβρίαν κινουῦνται. Ἡ καὶ διὰ τὴν κάθετον πασῶν οὖσαν στασιμωτάτην. —Δύο δὲ αἰτίας εἶπεν ὁ Φαῖδρος τοῦ δεῖν μένειν, μίαν μὲν τὴν ἐκ τοῦ καύματος, ἑτέραν δὲ τὴν ἐκ τοῦ ὀφείλειν τὴν ψυχὴν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀνελίσσιν τοὺς περὶ τῶν εἰρημένων λόγους. ξδ' Θεῖός γε εἶ περὶ τοὺς λόγους ὧ Φαῖδρε 242a Θεῖον τῷ ὄντι νῦν ἀποκαλεῖ τὸν Φαῖδρον ὡς ἐπιτήδειον ἀκοῦσαι τῶν ἐνθουσιαστικῶν τοῦ ἔρωτος λόγων. Αὐτὸς μὲν γὰρ ὡς ἄνθρωπος ἀρκεῖν ἡγούμενος καὶ συμμετρῶς ἔχειν τῇ ψυχῇ τοῦ Φαίδρου τὸ θεωρῆσαι τὸ ἐν αὐτῷ ψυχικὸν κάλλος ἀπιέναι ὠρμήθη· ὁ δὲ ἔφορος τῆς ἐνεργείας καὶ θεωρίας τῆς τοῦ Σωκράτους, πάντα τὰ περὶ αὐτὸν καὶ τὸν Φαῖδρον εἰδὼς ἐπέχει τῆς ὁρμῆς αὐτὸν καὶ

διακωλύει ἀπιέναι, ἵνα καὶ ὁ Σωκράτης ἐνθουσιαστικῶς ἐνεργήσῃ περὶ τὸν ἔρωτα καὶ τελειώσῃται τὸν λόγον καὶ ὁ Φαῖδρος μετάσχη τῶν λόγων τούτων ὡς ἐπιτήδειος ὢν καὶ ἀναχθῇ εἰς ὑπερτέραν καὶ ὑψηλοτέραν ζωὴν. —Περὶ δὲ τοῦ δαιμονίου Σωκράτους, ὅτι μὲν οὔτε μόριον τῆς ψυχῆς ἐστὶν οὔτε ἡ φιλοσοφία αὐτῇ, ὡς τινες ᾤκησαν, πολλάκις μὲν εἴρηται, ἐναργῶς δὲ λέγεται παρ' αὐτοῦ καὶ ἐνταῦθα. « Τὸ εἰωθὸς σημείον μοι ἐγένετο δαιμόνιον καὶ τινα φωνὴν ἤκουσα αὐτόθε ν , ὃ ἂν ἐ, φησὶν, ἀποτρέπει» φιλοσοφία δὲ καὶ ἐπιτρέπει πολλάκις, καὶ τὸ μόριον τῆς ψυχῆς ἐφίεται τοῦτο ποιεῖν. Ὅτι μὲν οὖν ταῦτα οὐκ ἔστι τὸ δαιμόνιον Σωκράτους, ἐναργῶς λέγεται, τί δὲ ἐστὶ, ῥητέον. Πᾶν μὲν οὖν τὸ δαιμόνιον γένος εἴρηται καὶ παρ' αὐτοῦ ἐν Συμποσίῳ μεταξὺ εἶναι θεῶν καὶ ἀνθρώπων, διαπορθευόν τὰ τε παρὰ θεῶν εἰς ἡμᾶς τὰ τε ἡμῶν ἀναγγέλλον τοῖς θεοῖς γένος δὲ τῶν δαιμόνων ἐστὶν ὑπεριδρῦμενον ἡμῶν προσεχῶς καὶ κατευθύνον ἕκαστον ἡμῶν· ἕκαστος γὰρ ἡμῶν πάντως ὑπὸ τινα τελεῖ δαίμονα ὃς πάσης ἡμῶν τῆς ζωῆς ἐπάρχει· οἷον οὐ πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς κρατοῦμεν, οὔτε γὰρ τῆς τοιᾶσδε πράξεως κύριοί ἐσμεν, οἷον τοῦ στρατηγήσαι, οὔτε μὴν αὐτῆς ἡμῶν τῆς φύσεως· εἰ γὰρ λέγοις ὅτι ὁ λόγος πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς κρατεῖ, οὐκ ἀληθεύσεις· οὔτε γὰρ ὅτε κοιμώμεθα τῶν τοιῶνδε φαντασμάτων ἐσμὲν κύριοι, οὔτε τοῦ τὰ σιτία τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε πεφθῆναι. ^[10]

66 Δεῖ δὲ τι πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς ἐν κρατεῖν καὶ κυβερνᾶν καὶ κατευθύνειν πᾶσαν ἡμῶν τὴν ζωὴν. Εἰ μὲν οὖν λέγοις ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς, ἐξηρημένον αἴτιον λέγεις, δεῖ δὲ τι προσεχὲς ἡμῶν πάσης τῆς ζωῆς ἐπάρχειν· τοῦτο δὲ ἐστὶν ὁ εἰληχῶς ἡμᾶς δαίμων, ὃς μετὰ τὴν αἵρεσιν τῆς ψυχῆς ἀποκληροῦται αὐτῇ, πάντων τῶν αἵρεθέντων ἀποπληρωτής. Τούτου οὖν τοῦ δαίμονος οὐ πάντες συναισθάνονται· δεῖ γὰρ πολλὴν τὴν ἐπιτηδειότητα εἶναι καὶ ἐπιστροφὴν τοῦ διοικουμένου πρὸς τὸ διοικοῦν, ἵνα καὶ συναισθάνηται αὐτοῦ τῆς κηδεμονίας. Ὡς περὶ γὰρ πάντα μὲν προνοεῖται ὑπὸ θεῶν, οὐ πάντα δὲ συναισθάνεται τοῦ ὅτι προνοεῖται, εἰ μὴ τὰ πεφυκότα ὁρᾶν καὶ κεκαθαρμένα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστασίας τοῦ δαίμονος. Γίνεται δὲ ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἡ συναίσθησις πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ τὴν ψυχὴν ἐλομένην τάδε τινὰ καὶ ἀποκληρωθεῖσαν τῷδε τῷ δαίμονι εὐθὺς ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτοῦ ἔχεσθαι ἀεὶ [κατιοῦσαν], καὶ τὸ ἀναγκαῖον πόμα πιεῖν τοῦ τῆς Λήθης ὕδατος ὅσον ἀνάγκη πιεῖν κατιοῦσαν εἰς γένεσιν ὡς μὴ πάντῃ ἐπιλελῆσθαι τῆς τοῦ δαίμονος βουλῆς καὶ ἐπιστασίας. Διὸ αἱ τοιαῦται ψυχαὶ καὶ ἐνταῦθα συναισθάνονται τῆς τοῦ δαίμονος ἐπιστασίας, αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαὶ αἱ καταμεμφόμεναι τὸν δαίμονα, ὡς ὁ ἐλόμενος τυραννίδα καὶ παίδων βρώσεις, μὴ ἐπιστρεφόμεναι πρὸς τὸν δαίμονα, ἀλλ' ὡς ἄλογα ἀγόμεναι, αὗται ἀσύνετοί εἰσι πάντῃ καὶ ἐνταῦθα τῆς τοῦ δαιμονίου προστασίας. Ἐκ τε οὖν τοῦ τὰς μὲν εὐθὺς ἐπεστράφθαι πρὸς τὸν εἰληχότα δαίμονα, τὰς δὲ μὴ, γίνεται ἡ συναίσθησις τοῦ δαίμονος ἢ οὐ, καὶ ἐκ τοῦ μὴ πολὺ πόμα τῆς Λήθης πιεῖν, καὶ ἐκ τῆς τάξεως δὲ τοῦ παντός, ὅτι ἦδε ἡ τάξις τοῦ παντός τόνδε μὲν ἐπιτήδειον πρὸς τὸ συναισθάνεσθαι ἐποίησε, τόνδε δὲ οὐ· διὸ καὶ τῷδε μὲν τοιόνδε σῶμα ἐπεκλήρωσεν ὥστε καὶ σύμβολα φέρειν τοιάδε κατὰ τε τὸ φαινόμενον σῶμα κατὰ τε τὸ πνεῦμα καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν, τῷδε δὲ οὐδαμῶς. ^[30]

67 Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῆς τοιᾶσδε ζωῆς γίνεται ἡ συναίσθησις ἢ μή· οἱ γὰρ σπουδαῖοι ἄνδρες καὶ εὖ ζῶντες πάντα αὐτῶν τὸν βίον καὶ πᾶσαν ἑαυτῶν ἐνέργειαν καὶ θεωρίαν καὶ πρᾶξιν ἀναθέντες τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς ἀφανέσιν αἰτίαις συναισθάνονται διὰ τινων συμβόλων καὶ σημείων πότερον αὐτοὺς ἀποτρέπει τῆς πράξεως ὁ δαίμων ἢ οὐ. Καὶ διὰ τοῦτο γαλῆς φέρε δραμούσης, ἢ ἐνσχεθέντος τοῦ ἱματίου, ἢ καὶ λίθου πεσόντος, ἢ φωνῆς ῥηθείσης, ἢ σκηπτοῦ κατενεχθέντος, συναισθάνονται τῆς ἀποτροπῆς καὶ ἀπέχονται τῆς πράξεως. Οἱ δὲ πολλοὶ βοσκημάτων βίον ζῶσιν. Ἐξ ὧν ἀπάντων εἰκὸς ἦν τὸν Σωκράτην συνωρακότα τὴν τοῦ δαιμονίου ἀποτροπὴν μηκέτι ἀπιέναι. Ἀλλὰ τί ἐκώλυε τὸν Σωκράτη, προέτρεπε δὲ οὐδέποτε; καὶ πρῶτον διὰ τί ἐκώλυεν; Ἡ ὥσπερ τῶν ἵππων οἱ μὲν κέντρου δέονται διὰ τὸ βραδεῖς εἶναι, οἱ δὲ χαλινοῦ διὰ

τὸ ὁξεῖς ὑπάρχειν, οὕτω καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εὐμετάδοτοι καὶ ὑπὸ προθυμίας εὖ ποιεῖν βουλόμενοι καὶ πάσῃ πράξει ἐγχειροῦντες, οἷος ἦν Σωκράτης, κωλύεσθαι πολλάκις ὑπὸ τοῦ δαιμονίου δέονται, οἱ δὲ δυσμετάδοτοι καὶ διεγείρεσθαι. Εἰ δὲ καὶ πρὸς ἀναγωγὴν αὐτὸν παρασκευάζον τὸ δαιμόνιον εἴργει τῶν πολλῶν πράξεων, ἔχοι ἂν καὶ οὕτω λόγον. Ἀλλὰ διὰ τί οὐχὶ καὶ προέτρεπε τὸ δαιμόνιον; Ἴνα μὴ ὡς ἄλογον καὶ ἑτεροκίνητον ᾗ ὁ Σωκράτης, μηδὲν ἄφ' ἑαυτοῦ ποιῶν, μηδὲ ὡς ψυχὴ λογικὴ αὐτοκίνητος. Διὸ ἐφίει μὲν αὐτῷ πράττειν ὡς αὐτοκίνητῳ, εἰ δὲ ποτε ὡς ἄνθρωπος σφαλλόμενος οὐ καθῆκεν ὅ τι ἔμελλε ποιεῖν, ἀνέστελλεν αὐτὸν ἀπ' ἐκείνης τῆς πράξεως. Πῶς δέ; οὐχὶ καὶ προτρέπον εὐρεθήσεται τὸ δαιμόνιον, εἴ γε φωνὴν αὐτῷ ἀφῆκεν « ἦ μ ε, φησὶν, οὐκ ἔῃ ἀπιέναι πρὶν ἂν ἀφοσιώσωμαι, ὡς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον »; τὸ γὰρ περιμεῖναι ἀφοσιώσασθαι προτρέποντος ἦν. Ἡ ῥητέον ὅτι τὸ μὲν εἰωθὸς σημεῖον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπεσημήνατο, κωλυτικὸν ἦν· εἰ γὰρ καὶ αὐτὸ φωνὴ τίς ἐστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἶπε καὶ νῦν, ἀλλ' εἰωθυῖα τις, τουτέστι κωλυτικὴ· εἰ δὲ λέγοις ὅτι καὶ αὕτη μὲν ἡ φωνὴ ἐκώλυεν ἀπιέναι ἐνδεικνυμένη τὸ ἁμάρτημα, ὁ δὲ Σωκράτης λοιπὸν συνοῖδεν ἄφ' ἑαυτοῦ ὅτι δέοι αὐτὸν ἀφοσιώσασθαι, ἔχοι ἂν τινα καὶ οὕτως λόγον. ^[30]

68 Ἦστι δὲ ἀφοσίωσις ὁσιότητος παραλελειμμένης ἀποπλήρωσις. Ἐπειδὴ δὲ ἔφη « καὶ τινα φωνὴν ἔδοξα ἀκοῦσα », δηλὸν δὲ ὅτι δαιμονία ἦν ἡ φωνή (ἡ γὰρ ἂν καὶ ὁ Φαῖδρος ἤκουσε), ζητητέον πῶς ἀκούονται αἱ τοιαῦται φωναὶ καὶ εἰ ὅλως φωνοῦσιν οἱ δαίμονες. Ὁ μὲν οὖν Πλωτῖνος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ ἀποριῶν οὐδὲν ἄτοπον φησι φωνὴν ἀφιέναι τοὺς δαίμονας ἐν ἀέρι διαιτωμένους· ἡ τοιάδε γὰρ πληγὴ τοῦ ἀέρος ἐστὶ φωνή. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῖς οὐρανίοις θεοῖς φωνὴν περιτιθέασιν οἱ θεῖοι ἄνδρες καὶ αἰσθήσεις· ἡ ἑλῖος ὅς πάντ' ἐφορᾷ καὶ ὁ δὲ μ' ἐς φρένας ἤλθε καὶ παντὶ δὲ τῷ κόσμῳ φωνὴν περιτιθέας, ζητητέον κοινόν τινα λόγον ὃς ἐφαρμόσει πᾶσι πῶς φωνοῦσι καὶ ὅλως πῶς αἰσθάνονται τὰ κρείττονα γένη. Ῥητέον οὖν σαφῶς καὶ συντόμως οὕτως· ἐφ' ἡμῶν ὅταν δι' αἰσθήσεως γινώσκωμεν, δύο συμβαίνει· καὶ πάθος περὶ αἰσθητήριον ἡμῶν οἷον περὶ τὴν κόρην ἢ περὶ ἄλλο τι αἰσθητήριον, καὶ γνῶσις αὐτοῦ τοῦ πάθους. Τούτων τὸ μὲν πάθος ἀφέλωμεν τῶν κρείττονων γενῶν, τὴν δὲ γνῶσιν καταλείψωμεν. Καὶ ῥητέον ὅτι διὰ μὲν πάθους οὐκ αἰσθάνεται τὸ σῶμα τοῦ ἡλίου (περὶ γὰρ αἰσθήσεως ὁ λόγος, ἡ δὲ αἴσθησις περὶ σῶμα), ἀλλὰ ὅλον δι' ὅλου ἐστὶ γνωστικὸν καὶ ὅλον ὅψις ἐστὶν καὶ ὅλον ἀκοή, ὁπότε καὶ ἡμῶν μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ σώματος τούτου τὸ ὄχημα λαμπρὸν ὃν καὶ καθαρὸν ὅλον δι' ὅλου ἐστὶν αἰσθητικὸν καὶ κατὰ πᾶν ὁρᾷ καὶ κατὰ πᾶν ἀκούει. Ὅλως δὲ ἰστέον ὅτι τὰς μὲν γνωστικὰς δυνάμεις, ὧν εἰσὶ καὶ αἱ αἰσθητικαὶ (γνώσεις γὰρ τινὲς εἰσὶ καὶ αἱ αἰσθήσεις), οἱ θεῖοι καὶ παλαιοὶ ἄνδρες καταλείπουσι τοῖς οὐρανίοις θεοῖς, περὶ δὲ τῆς ὀρεκτικῆς ἐφιστᾶσι· καὶ Πλωτῖνος μὲν καὶ ταύτην δίδωσιν, Ἰάμβλικος δὲ ἀπογινώσκει. Περὶ δὲ φωνῆς ῥητέον ὅτι αὐτοὶ μὲν οὐ ταύτην τὴν διὰ πληγῆς καὶ ψόφων ἀφίᾳσι φωνήν, οὐδὲ δι' ἀρτηριῶν καὶ ὀργάνων τοιούτων, οὐδὲ δέονται τοῦ μεταξὺ καὶ τῆς ἐν τῷ ἀέρι πληγῆς, ἀλλ' ὥσπερ ἕτερον εἶδος αἰσθήσεως αὐτοῖς ἀπέδομεν γνωστικὸν καὶ οὐ παθητικὸν, οὕτω καὶ φωνὴν ἕτερον τρόπον καὶ σύστοιχον αὐτοῖς· Ἄλλως γὰρ παρ' αὐτῶν ἐνδίδεται, καὶ ἄλλως τὸ μεταλαμβάνον δέχεται. ^[25]

69 Ὡσπερ αὐτοῦ τοῦ ἡλίου μὴ ὄντος καυστικοῦ, ἀλλ' οὔσης ζωτικῆς καὶ ζωοποιοῦ θέρμης ἐν αὐτῷ καὶ ἀπλήκτου, ὁ ἄηρ παθητικῶς δέχεται τὸ ἀπ' αὐτοῦ φῶς καὶ καυστικῶς· οὕτως οὖν ἁρμονίας οὔσης ἐν αὐτοῖς τινὸς καὶ ἑτέρου εἶδους φωνῆς ἡμεῖς παθητικῶς ἀκούομεν· ἀκούομεν δὲ οὐ δήπου τούτοις τοῖς αἰσθητοῖς ὥσιν, οὐδὲ ταύταις ταῖς ὀψεσι καὶ τοῖς αἰσθητοῖς ὀφθαλμοῖς τὰς δαιμονίας καὶ θείας ὀψεις ὁρῶμεν, ἀλλ' ἐπειδὴ πασῶν τούτων τῶν αἰσθήσεων εἰσὶν αἰσθήσεις ἀρχοειδέστεραι καὶ παραδειγματικώτεραι καὶ καθαρώτεραι ἐν τῷ πνεύματι, δηλονότι κατὰ ταύτας καὶ ἀκούει καὶ ὁρᾷ ἡ ψυχὴ τὰ θεῖα φάσματα. Διὸ καὶ μόνῃ αἰσθάνεται παρὰ πάντας τοὺς συνόντας· οἷα φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾷτο. Κοινωνία γὰρ γίνεται τοῦ δαιμονίου

ὀχήματος καὶ τοῦ τῆς ψυχῆς ὅπερ δαιμόνιον ὄχημα, οὐχὶ γλώττη χρώμενον καὶ φωνητικοῖς ὀργάνοις, ἀλλ' αὐτῷ τῷ βούλεσθαι τὴν τοῦ δαίμονος ψυχὴν, κίνησιν τινὰ καὶ ἐναρμόνιον ἦχον ἀφίησι [τὸ ὄχημα] σημαντικόν, οὗ αἰσθάνεται ἡ ἀνθρώπου ψυχὴ τῇ αἰσθήσει τῇ ἐν τῷ ἀρχοειδεῖ ὀχήματι. Ἔστι μὲν οὖν τις δαίμων ὃς κατ' οὐσίαν ἡγεῖται τῆς ψυχῆς, ὡς εἴρηται· πολλάκις δὲ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ αὐτῷ βίῳ κατὰ τὰς διαφόρους ἐαυτῆς ζωὰς ἄλλω καὶ ἄλλω συντάττεται δαίμονι, οὗ τῷ κατ' οὐσίαν ἐξηρημένῳ (ἐκεῖνος γὰρ αὐτῇ ἀεὶ πάρεστιν), ἀλλὰ ἄλλοις μερικωτέροις καὶ ἐφόροις τῶν διαφορῶν αὐτῆς πράξεων. Καὶ τὸν κληρὸν οὖν ἐκεῖνον ἔλθεται τὸν κατὰ τὸν οἰκεῖον θεὸν καὶ τῷ ὑπ' αὐτὸν δαίμονι συνταχθῆ, ὑπὸ διαφορῶν μερικωτέρους πεσεῖται δαίμονας. Ἀμαρτωλότερον μὲν γὰρ ζῶσα ὑπὸ τὸν ἐμπαθέστερον πίπτει δαίμονα ἐν κακοῖς καλινδουμένη, ἀνανήψασα δὲ καὶ καθαρώτερον ζήσασα ὑπὸ ἀγαθοειδέστερον ἐαυτὴν τάττει δαίμονα· καὶ οὕτως ἐξαλλάττει τοὺς ἐφεστῶτας δαίμονας οὐκ ἐκβαίνουσα τοῦ κλήρου τὸ πλάτος ὥσπερ ἐν τῇ Πολιτείᾳ φέρε ἕκαστος ἐξουσίαν ἔχει διὰ τῶν τοιῶνδε πράξεων ἐαυτὸν ἢ ὑπὸ τὸ θετικὸν ἢ ὑπὸ τὸ ἐπικουρικὸν τάττειν· καὶ τοῦτο ἔστι τὸ εἰρημένον· « οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξετα ι , ἀλ λ ' ὑμεῖς δαίμονα αἰρήσεσθ ε . » ξε' Ὡς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον 242c Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τοῦ ἔρωτος εἶπεν, εἰ καὶ οὐκ ἔστιν ὁ κυρίως ἔρως ἀλλ' ἀκόλαστον πάθος, ἐπειδὴ ὅπως ποτὲ ἔρως καλεῖται παρὰ τῶν πολλῶν, δεῖ δὲ σέβειν τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα, ὅπου [δ'] ἂν ὥσι κείμενα, ὡς σύμβολα αὐτῶν καὶ ἀγάλματα καὶ εἰκόνας ὄντα ἐαυτοῖς ἃ ἀνιέρωσεν ἡ ψυχὴ, διὰ τοῦτο ἡμαρτηκέναι φησὶν εἰς τὸ θεῖον· « τὸ δ ' ἐμὸν δέο ς , ὦ Πρώταρχ ε , περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα οὐκ ἔστ ι , φησὶ , κα τ ' ἀνθρωπο ν , ἀλλὰ πέρα τοῦ μεγίστου φόβο υ , » ὡς ἐν Φιλήβῳ φησί. ^[5]

70 ξς' Εἰμὶ δὴ οὖν μάντις μὲν 242c Πανταχοῦ μὲν ὁ Σωκράτης φησὶ μηδὲν εἰδέναι, τρὸς τὴν θεῖαν γνῶσιν παραβάλλων τὴν ἀνθρωπικὴν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ μαντικῆς φησιν εἶναι μάντις οὐ πάνυ σπουδαῖος, ὡς πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τοὺς θεοὺς ἐαυτὸν παραβάλλων. Ἡ μὲν γὰρ θεία μαντικὴ ἐπὶ πάντα χρόνον καὶ ἐπὶ πάντα τόπον καὶ ἐπὶ πᾶν μέγεθος πράξεως καὶ σμικρὸν καὶ μέγα φθάνει, ἡ δὲ ἀνθρωπικὴ καὶ τις καὶ δαιμονία τὰ μὲν ἄχρι τοῦδε τοῦ χρόνου ἢ τοῦδε τοῦ τόπου δύναται εἰδέναι, τὰ περαιτέρω δὲ οὐκέτι, καὶ περὶ μὲν μικρῶν καὶ τῶνδε τῶν πραγμάτων δύναται προειπεῖν, περὶ δὲ τῶν ἔτι μειζόνων οὐκέτι. —Τὸ δὲ ὥσπερ οἱ τὰ γράμματα φαῦλοι τοιοῦτόν ἐστιν. Εἰσὶ τινες οἱ οὕτως βραδέως καὶ κακῶς γράφουσιν ὥστε ἐαυτοῖς μὲν δύνασθαι τινὰς ἀποσημειώσεις ποιεῖσθαι, μὴ μέντοι τινὰ ἂν αὐτοῖς ὑπογραφεῖσι χρήσασθαι· εἰ δὲ καὶ διὰ τὴν ἀσάφειαν ἐαυτοῖς μόνοις συνετὰ γράφοιεν, οὐκ ἀπάδει τῆς Σωκρατικῆς εὐλαβείας. ^[20]

71 Τούτοις οὖν ἐαυτοῦ παραβάλλει τὴν μαντικὴν ὁ Σωκράτης ὡς πρὸς τὴν θεῖαν καὶ δαιμονίαν μαντικὴν. —Τὸ δὲ μαντικόν γέ τι καὶ ἡ ψυχὴ οἰκείως εἶπε καὶ ἀληθῶς· ἔχει μὲν γὰρ τι μαντικόν, ἀλλὰ μικρόν τε καὶ ἀπεστενωμένον καὶ ἀμαυρόν· ἄτε γὰρ λογικὴ οὕσα φύσις στοχάζεται πολλάκις ἐπηβόλως περὶ τῶν μελλόντων καὶ αὐτὴν ἀφ' ἐαυτῆς κινουμένη, καὶ δι' ὀρνίθων ἢ ἄλλων τινῶν στοχαστικῶν συμβόλων· διὸ οἰκείως ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὸ τί προσέθηκεν ὡς πρὸς τὴν θεῖαν μαντικὴν. —Τὸ δὲ ἐδυσωπούμην κα τ ' Ἴβυκον τοιοῦτόν ἐστιν· «οὐ βούλομαι προσκροῦσαι τοῖς θεοῖς καὶ ἀμαρτεῖν παρ' αὐτοῖς διὰ τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τιμὴν καὶ εὐδοκίμην. Ἐδυσωπούμην οὖν ἀντὶ τοῦ ἠυλαβούμην. ξζ' Δεινὸν ὦ Φαῖδρε 242d Τρία ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ τῷ τοῦ Λυσίου, καὶ κατ' ἀλήθειαν τὰ τρία· τοῦ γὰρ χειρίστου ἔρωτος ἦν ἐραστὴς καὶ τοῦτου ἦρα καὶ ἐφήπτετο· τῷ δὲ τοῦ Σωκράτους ... ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ τελείου καὶ ὡς θεοῦ ἔρωτος, ἐπειδὴ περὶ τοῦ μέσου ἦν ἔρωτος ὁ λόγος Σωκράτους τοῦ ἐν ἐπιστήμας καὶ ἀρεταῖς ὀρωμένου καὶ τῇ σώφρονι τῆς ψυχῆς ζωῇ καὶ οὐχὶ τῇ ἐνθουσιαστικῇ. Διὸ καὶ δις εἶπε τὸ δεινὸν ὦ Φαῖδρε δεινό ν· δεινὸς μὲν γὰρ τῷ ὄντι ὁ τοῦ Λυσίου λόγος αἰσχυρὸς ὢν καὶ ὑβριστὴς ἔρως, δεινὸς δὲ καὶ ὁ Σωκράτους ὡς πρὸς τὸν ἐνθουσιαστικὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα. Τὰ γὰρ καταδεέστερα καὶ ὑφειμένα ὡς πρὸς τὰ τελειότερα καὶ ὑπέρτερα παραβαλλόμενα εὐήθη καὶ

δεινά ἐστι καὶ ὑπὸ τι ἀσεβῆ [οὐχ ἀπλῶς ἀσεβῆ] . Ἀσεβῆ μὲν οὖν λέγει ἐπειδὴ ὅλως ἐψέγετο ὅπως ποτὲ τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα · εὐλαβῆς γὰρ ἦν σφόδρα , ὡς εἴρηται 1 , περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα ὁ Σωκράτης · ὑπὸ τι δὲ καὶ οὐχ ἀπλῶς ἀσεβῆ , ἐπειδὴ οὐ πᾶς ἔρωτος ἐψέγετο, ἀλλὰ τις καὶ μερικὸς, ὁ γὰρ ὑβριστὴς καὶ ἀκόλαστος ἔρωτος. Τριῶν οὖν ὄντων πραγμάτων, τῶν τε ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσιῶν καὶ τῶν ὁμοστοίχων μὲν ἡμῖν, σεμνῶν δὲ δοκούντων εἶναι (λέγω δὲ τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν), τῶν δὲ καταδεεστέρων ἡμῶν οὐσιῶν ἢ ὠντινῶν, τὸ μὲν πρὸς τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς ἀμάρτημα ἀσεβὲς ἐκάλεσε, τὸ δὲ πρὸς τοὺς σπουδαίους ἄνδρας τῷ μὴ ὑπεστάλθαι καὶ αἰσχύνεσθαι αὐτοὺς ἀναιδὲς, τὸ δὲ πρὸς τὰ καταδεέστερα σπουδάζειν καὶ τὰ μὴ ὄντα πολλῆς σπουδῆς ἄξια πολλὴν καταβάλλεσθαι σπουδὴν εὐήθειαν προσεῖπε. ^[30]

72 —Τὸ δὲ καταφαρμακευθέντος ἀντὶ τοῦ· θελχθέντος καὶ τὴν φύσιν καὶ πᾶν τὸ ἄλογον κηληθέντος. Εἶπε γὰρ αὐτὸν καὶ ἐν Συμποσίῳ τὸν ἔρωτα φιλόσοφον καὶ δεινὸν γόητα καὶ φαρμακέα καὶ σοφιστὴν · φιλόσοφον μὲν ὡς τὸ λογικὸν ἡμῶν διεγείροντα ἐπὶ τὰ καλὰ, γόητα δὲ ὡς τὸν θυμὸν καταστέλλοντα, φαρμακέα <δὲ> ὡς τὸ ἐπιθυμητικὸν κηλοῦντα, σοφιστὴν δὲ ὡς τὴν φύσιν ἀπατῶντα καὶ δελεάζοντα. Φαίδρῳ δὲ, ὡς εἵπομεν πολλάκις, ἀνατίθησι τὸν λόγον, καὶ ὅτι κατὰ τοῦ ἔρωτος εἶπε τὸν λόγον εἰ καὶ τοῦ ἀκολάστου, καὶ ὅτι προηγουμένως ἦν καὶ οἰκεία τοῦ Σωκράτους ἐνέργεια ἢ περὶ τὸν ἔνθουν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα διατριβή. —Τὸ δὲ ὥσπερ οὖν ἐστὶ 1 , θεὸς ἢ τι θεῖον ὁ ἔρωτος εἴρηκεν ἥτοι ὅτι ἔστι καὶ θεὸς ὁ Ἔρως, εἰσὶ δὲ καὶ θεοὶ καὶ δαιμόνιοι ἔρωτες, ἢ <ὅτι> θεὸς μὲν καθ' ἑαυτὸν ὁ ἔρως, θεῖος δὲ ὡς πρὸς τὸ ἐραστὸν ἀνάγων τὸ ὑπέρτερον αὐτοῦ· πάντα γὰρ τὰ καταδεέστερα ἐπὶ τὸ καλὸν καὶ ἐραστὸν ἀναπέμπει καὶ ἐπὶ τὰγαθόν. —Τὸ δὲ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντε μηδὲ ἀληθὲς ἐπὶ μὲν τοῦ Λυσίου πάλιν λόγου ἀληθὲς (τῷ γὰρ ὄντι οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ ἀληθὲς εἶχεν), ἐπὶ δὲ τοῦ λόγου Σωκράτους, ὅτι ὡς πρὸς τὰς προηγουμένας καὶ ἀληθεῖς καὶ ἀναγωγοὺς ἐνεργείας τοῦ ἔρωτος οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ ἀληθὲς εἶχεν οὐδ' ὁ Σωκράτους λόγος· εἰ [γὰρ] καὶ ἀληθείαν τινα εἶχεν ὁ Σωκράτους λόγος, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν σῶφρονα ἔρωτα καὶ τὸ ψυχικὸν κάλλος τὸ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ ἀρετῶν· ἐπεὶ πρὸς τὸν ἔρωτα τὸν θεὸν καὶ τὰς βακχείας αὐτοῦ καὶ τὰς ἐνθουσιαστικὰς ἐνεργείας, ἃ περιέχουσιν οἱ τῆς παλινωδίας λόγοι, οὐδὲ ξύμβλητά ἐστι τὰ νῦν τοῦ Σωκράτους ῥήματα. ξη' Ἐμοὶ μὲν οὖν ὦ φίλε 243a Τριῶν ὄντων τούτων, οὐσίας, δυνάμεως, ἐνεργείας, οἱ μὲν θεοὶ μένοντες ἐν ταῖς πρωτίταις ἑαυτῶν ἐνεργείαις καὶ οὐκ ἐξιστάμενοι αὐτῶν, παράγουσι δευτέρας καὶ τρίτας ἑαυτῶν ἐνεργείας. Εἰ δὲ τις προβάλλων ἀφ' ἑαυτοῦ δευτέραν ἢ τρίτην ἐνέργειαν ἀφίσταται τῆς πρώτης ἢ καὶ ἐπιλανθάνοιτο αὐτῆς, ἀμαρτάνει, ὥσπερ εἰς κοιλότερα διατρίβων, ἀφείς τὰς πρώτας καὶ κυρίας ἐνεργείας. Εἰ δὲ μὴ μόνον περὶ τὰ δεύτερα διατρίβοι ἀποστὰς τῶν πρώτων, ἀλλὰ καὶ διαστρόφως περὶ αὐτὰ ἀναστρέφοιτο, τῷ ὄντι μέγα τὸ ἀμάρτημα. Οἷον τρεῖς εἰσιν οὗτοι ἄνδρες· ὁ μὲν τῇ θεωρίᾳ σχολάζων, ὁ δὲ δυνάμενος μὲν εἶναι καὶ θεωρητικὸς, ἀποστὰς δὲ ταύτης καὶ περὶ πολιτείαν διατρίβων, ὁ δὲ οὐδὲ ὀρθῶς περὶ πολιτείαν ἀναστρεφόμενος ἀλλὰ διαστρόφως καὶ πανούργως· ἀμφοτέρω μὲν οὖν ἀμαρτάνουσι καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ὡς τῆς πρωτίστης καὶ καλλίστης ἐνεργείας ἀφιστάμενοι, ἀλλὰ πλέον ὁ τρίτος τοῦ δευτέρου ἀμαρτάνει. ^[30]

73 Τῷ μὲν γὰρ δευτέρῳ ῥάστη ἦν <ἡ> ἐπὶ τὸν πρῶτον ἀναδρομή, τῷ δὲ τρίτῳ χαλεπή. Ἀναλογεῖ οὖν τῷ μὲν δευτέρῳ ὁ Σωκράτους λόγος, τῷ δὲ τρίτῳ ὁ Λυσίου· τῷ μὲν γὰρ Σωκράτει ἢ ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἄνοδος, τουτέστιν ἐπὶ τὴν θεωρίαν, ῥάστη καὶ εὐμαρῆς (πρῶτον μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν δευτέραν ἐνέργειαν προβάλλων ἀφίστατο τῆς πρώτης· ἔπειτα εἰ καὶ ἀφίστατο, ἀλλ' οὖν οὐ πόρρω αὐτῆς ἦν καὶ περὶ τὴν δευτέραν κατελθὼν· τοῦ γὰρ ὑποστρέψαι μόνον ἔδειτο), τῷ δὲ Λυσίᾳ ἄτε μοχθηρῶς καὶ μιαρῶς ἀναστρεφόμενῳ οὐκ εὐμαρῆς, ἀλλὰ καὶ σφόδρα χαλεπή ἢ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄνοδος. —Τὸ οὖν καθήρασθαί ἐστι τὸν Σωκράτη [τὸν] ἀποθέσθαι τὰς δευτέρας καὶ κοιλοτέρας ἐνεργείας καὶ ὑποστρέψαι ἐπὶ τὰς οἰκείας ἐνεργείας τὰς πρώτας καὶ νοεράς. Διὸ καὶ

ἀρχαῖον αὐτὸν ἐκάλεσεν· ἐξ αἰδίου γὰρ αἱ ψυχαὶ προελθοῦσαι ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀρχῆς πάλιν εἰς αὐτὴν ὑποστρέφουσιν. Αὕτη δέ ἐστι καὶ ἡ περὶ τὴν μυθολογίαν ἀμαρτία, τὸ γὰρ περὶ τὴν θεολογίαν ἀμαρτεῖν (ἡ γὰρ μυθολογία θεολογία τίς ἐστι)· τὸ οὖν μὴ ἐμφρόνως περὶ τὴν μυθολογίαν ἀνεστράφθαι, τουτέστι τὸ μὴ ἐμφρόνως κατακρατῆσαι τῆς διανοίας τῶν μυθοπλάστων, ἀλλὰ τῷ φαινομένῳ ἔπεσθαι, ἀμάρτημά ἐστι περὶ μυθολογία ν. Ὁ καὶ νῦν ὁ Σωκράτης πέπονθε τὸν ἔρωτα λοιδορησάμενος, εἰ καὶ τὸν ἀκόλαστον ἀλλ' οὖν τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα. Αὕτη μὲν οὖν ἡ περὶ τὴν μυθολογίαν ἀμαρτία. Καθαρμὸς δὲ ταύτης τῆς ἀμαρτίας τὸ προβαλέσθαι τὰς ἀληθεῖς καὶ ἐνθουσιαστικὰς περὶ τοῦ ἔρωτος ἐννοίας, ἃς περιέχει ἡ παλινωδία. Διὸ καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ᾧδὴν τὴν πρωτίστην ἐπανέδραμε. Τὰ δὲ περὶ μολυσμῶν καὶ καθαρμῶν ὧδε λεκτέον· περὶ ὃ ὁ μολυσμὸς, περὶ τοῦτο καὶ ὁ καθαρμὸς. Ἔστι δὲ ἔννοια μολυσμοῦ ἀλλοτρίου προσθήκη, ἔννοια δέ ἐστι καθαρμοῦ ἀλλοτρίου ἀφαίρεσις. Γίνεται δὲ ὁ μολυσμὸς καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας ἡμῶν ψυχῆς ἄχρι καὶ τῶν ἐξηρημένων ἐσχάτως ἡμῶν· καὶ πρόσφορος ἐκάστω καὶ ὁ καθαρμὸς. Οἷον ἔστι καὶ σώματος μολυσμὸς τὸ πηλὸν εἰ τύχοι καὶ βόρβορον πατῆσαι, καὶ εἰ μὴ τι ἄλλο προσῇ, ἄχρι τοῦ σώματος ἔσται ὁ μολυσμὸς· διὸ καὶ εὐίατός ἐστι λουτρὸν γὰρ εὐθὺς αὐτὸν καθαίρει. Ἔστι καὶ τοῦ πνεύματος μολυσμὸς· ἀπὸ γὰρ τινῶν ἀτμῶν εἰ τύχοι ἐν τοῖσδε τοῖς ἀκαθάρτοις τόποις καὶ ἀπὸ πράξεων τινῶν ἀκολάστων διαδίδεται εἰς τὸ πνεῦμα ὁ μολυσμὸς, ὃν ἐπιγινώσκει μόνη ἡ τελεστική καὶ πρόσφορον ποιεῖται ἐκάστου τὸν καθαρμόν. ^[30]

⁷⁴ Ἔστι καὶ τῆς ἀλόγου ψυχῆς μολυσμὸς, ἐπιθυμίαι ἄλογοι καὶ θυμοὶ, ὧν πάλιν οἱ καθαρμοὶ καὶ διὰ ἠθικῆς φιλοσοφίας καὶ διὰ θεῶν βοηθείας γίνονται. Ἔστι δὲ καὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς μολυσμὸς ὅταν ἐκ ψευδῶν δοξασμάτων ψευδῇ παρ' ἑαυτῇ συναγάγῃ καὶ ὕθλους ἀποτίκτῃ καὶ ψευδοδοξίας, ὧν ὁ ἔλεγχος καθαρμὸς ἐστι καὶ ἡ φιλοσοφία μὲν ἀπελατική αὐτῶν, μάλιστα δὲ ἡ παρὰ τῶν θεῶν βοήθεια τελειοῦσα τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ ἀληθὲς ἄγουσα. Ἐπὶ ἐκάστου δὲ τούτων τῶν μολυσμῶν τρεῖς ἂν εὗροις ἄνδρας καὶ διαφοράς· ὁ μὲν γὰρ μολυνθεὶς καὶ βλαβεὶς οὐκ ἤσθετο, ὧν ἐν πρώτοις τάξει τὸν Ὀμηρον (πάντως γὰρ ἔπεται τῷ μολυσμῷ βλάβη διὰ τὸ οἰκεῖόν τι δαιμόνιον ἐπίστασθαι τὴν τοιάνδε τοῦ ἀνθρώπου ζωὴν καὶ ἐκείνῳ συντάττεσθαι), ὁ δὲ μολυνθεὶς καὶ βλαβεὶς ἤσθετο μετὰ τὴν βλάβην, ὧν ἐστὶν ὁ Στησίχορος, καὶ οὕτω μετὰ τὸ παθεῖν γνοῦς τὴν βλάβην ἰάσατο· τρίτος δὲ ἐστὶν ὁ μολυνθεὶς μὲν, πρὶν δὲ βλαβῆναι ἰώμενος, ὧν ἐστὶ Σωκράτης (οὐ γὰρ παραχρῆμα ἔπεται ἡ βλάβη, ἀλλὰ γίνεται τις μεταξὺ χρόνος). Ὡσπερ οὖν φασιν οἱ ἱατροὶ ὅτι τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα, καὶ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς ἐναντιώσεως καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ μέτρα, οὕτω δὲ καὶ ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης, ἐπειδὴ περὶ μυθολογίαν ἦν τὸ ἀμάρτημα καὶ ὁ μολυσμὸς (γίνεται γὰρ καὶ ἀπὸ ῥημάτων μολυσμὸς) κατὰ τὸ αὐτὸ πάλιν εἶδος καὶ ἰάσασθαι βούλεται· διὰ γὰρ τῆς μυθολογίας τε καὶ παλινωδίας ἀποκαθήρασθαι καὶ ἰάσασθαι βούλεται τὸ ἀμάρτημα. Ἀλλὰ πῶς ὁ Σωκράτης ἐμολύνθη διὰ τῶν λόγων, τοῦ ἀγαθοῦ ἔνεκα καὶ τῆς τοῦ νέου ὠφελείας μετὰ φρονήσεως τοὺς λόγους ποιούμενος; ὁ μὲν γὰρ Λυσίας μεμολύνθω καὶ διὰ τὴν προαίρεσιν, ὁ δὲ Σωκράτης πῶς; Ἡ ἐπειδὴ περὶ κοιλοτέρας ἐνεργείας ἑαυτὸν ἐπιδέδωκε καὶ ὅλως κάθαρσιν τῶν ἀλλοτρίων κακῶν καὶ τὴν οἴαν ποτὲ ἀπόβλεψιν εἰς αὐτὰ, καὶ ὅτι κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἔρωτος εἶπεν, εἰ καὶ τοῦ ἀκολάστου, διὰ τοῦτο καθήρασθαι βούλεται ὡς μολυνθεὶς. Ὡς γὰρ ὁ ὀρθὸς δικαστὴς κατὰ νόμους καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἔνεκα κολάζων τοὺς ἀμαρτάνοντας δεῖται καθαρσίων, καὶ οὐκ ἂν ἐάν γε σωφρονῇ ἀπὸ κολαστικῆς ἀποφάσεως καὶ φόνου πρὶν καθαρθῆναι ἱερουργία παραβάλοι, οὕτω δὲ καὶ ὁ Σωκράτης ποιεῖ. ξθ' Τῶν γὰρ ὁμμάτων στερηθεὶς 243a Περὶ τῆς Ὀμήρου τυφλώσεως διάφοροι φέρονται ἱστορίαι. ^[30]

⁷⁵ Οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ τυφλὸν ἐκ γενετῆς λέγουσι καὶ οὕτω τετέχθαι· οἱ δὲ ποιμαίνοντα παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ Ἀχιλλέως πολλὰς τινὰς καταβαλέσθαι εἰς τὸν ἥρω χοῆς καὶ στεφάνους, καὶ

παρακαλεῖν αὐτὸν ὀφθῆναι αὐτῷ. Ὁ δὲ ἥρως ὥφθη μετὰ τῆς πανοπλίας λάμπων· καὶ ὁ Ὅμηρος μὴ ἐνεγκὼν τὴν θέαν καὶ τὴν λαμπηδόνα τῶν ὅπλων ἐτυφλώθη. Οἱ δὲ ὅτι, ἐπειδὴ εἶπε περὶ τῆς Ἑλένης ὅτι ἠρπάσθη καὶ ἠγάγετο αὐτὴν Ἀλέξανδρος εἰς τὸ Ἴλιον καὶ ἔσχεν ὡς γυναῖκα, κατὰ μῆνιν τῆς ἡρώϊνης ὡς ὑβρισθείσης παρ' αὐτοῦ ἐτυφλώθη. — Ἀλλὰ πῶς τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Στησίχορος εἰπὼν εἰς αὐτὴν καὶ τυφλωθεὶς ἀνέβλεψε; Φασὶν ὅτι Λοκροὶ καὶ Κροτωνιάται ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους· ἔθος δὲ ἦν τοῖς Λοκροῖς μέρος τῆς στρατιᾶς ἀφρούρητον ἀνιεροῦν τοῖς ἥρωσιν ὡς ἐκείνων φρουρούντων αὐτό· τὸν οὖν Λεώνυμον τὸν στρατηγὸν τῶν Κροτωνιατῶν ἐπιθέσθαι ἐκείνῳ τῷ μέρει ὡς ἀφρουρήτῳ, καὶ τρωθέντα ἐξ ἀδύλου ἀναχωρῆσαι χαλεπῶς διακείμενον ὑπὸ τοῦ τραύματος· ἐλθεῖν οὖν αὐτὸν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον διὰ θεραπείαν, καὶ λαβεῖν χρησμὸν ὅτι ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται· ἐπανερομένου δ' αὐτοῦ καὶ τίς ὁ τρώσας (καὶ γὰρ ἦν ἄδηλον) ἀκοῦσαι ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς· ἀπελθόντα οὖν αὐτὸν εἰς Λεύκην τὴν νῆσον (ἦν δὲ αὕτη ἀνειμένη τῷ Ἀχιλλεῖ) ἰκετεῦσαι τὸν ἥρωα, καὶ ἰδεῖν κοιμηθέντα τινὰς τῶν ἡρώων καὶ λαβεῖν μὲν παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως θεραπείαν· ἀκοῦσαι δὲ παρ' αὐτῶν εἰπεῖν τοῖς ἀνθρώποις ὅτι «οὐδὲν λανθάνει θεοὺς οὐδὲ ἥρωας ὧν πράττετε, ὦ ἄνθρωποι,» ἐλθεῖν δὲ καὶ τὴν Ἑλένην καὶ εἰπεῖν ἀπαγγεῖλαι Στησιχόρῳ παλινωδίαν ἄσαι ἵνα ἀναβλέψῃ· καὶ γὰρ τὸν Ὅμηρον δι' αὐτὸ τοῦτο τετυφλώσθαι ὡς κακηγορήσαντά με· καὶ οὕτω τὸν Στησίχορον ἀκούσαντα παρὰ τοῦ Λεωνύμου γράψαι τὴν παλινωδίαν καὶ οὕτως ἀναβλέψαι. — Τί οὖν βούλεται ὁ Πλάτων διὰ τούτων σημαίνειν; οὐ γὰρ δὴ αὐτόθεν καταψηφιούμεθα ὡς Ὅμηρος εἰς τὴν Ἑλένην ἐδυσφήμησε· τίς γὰρ ἄλλος οὕτως ἐπήνεσε τὴν Ἑλένην; Ἀρτέμιδι γὰρ χρυσηλακάτῳ ἐοικυῖαν αὐτὴν καλεῖ καὶ Οὐ νέμεσις Τρώας καὶ ἐυκνήμιδας Ἀχαιοὺς τοιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν. Ῥητέον οὖν ὅτι πρόσωπα μὲν ἐνταῦθα ὁ Πλάτων οὐ προσποιεῖται, οὐδὲ τῶν ἀνδρῶν χάριν ταῦτα παραλαμβάνει ἵνα δείξῃ Στησίχορον μὲν Ὀμήρου βελτίονα, τὸν δὲ Σωκράτη ἀμφοτέρων· οὕτω γὰρ δοκεῖ δείκνυσθαι δι' ὧν Ὅμηρος μὲν οὐδὲ ἦσθετο βλαβεῖς, ὁ δὲ Στησίχορος αἰσθόμενος τῆς βλάβης ἰάσατο, ὁ δὲ Σωκράτης πρὶν βλαβῆναι ἰάσατο. ^[5]

- ⁷⁶ Οὐ τῶν ἀνδρῶν οὖν χάριν ταῦτα παραλαμβάνει, ἀλλὰ τρεῖς ἕξεις ἀπλῶς ἐνταῦθα παραδίδωσι· τὴν μὲν τῷ αἰσθητῷ κάλλει (τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ Ἑλένη [οὕτως οὖν προσχεῖν τῷ αἰσθητῷ κάλλει]) ὡς τῷ ἀληθινῷ καὶ πρώτῳ ὄντι κάλλει προσέχουσιν καὶ μὴ ἀνανεύουσιν ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἀποτυφλωθέντα καὶ ἀπομείναντα, κατὰ τὸν μολυνθέντα μὲν καὶ βλαβέντα, μὴ αἰσθανόμενον δὲ, οὗ Ὅμηρος παράδειγμα· τὴν <δὲ> δευτέραν ἔξιν πρῶτον μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς τῷ αἰσθητῷ κάλλει ὡς τῷ πρώτῳ κάλλει καὶ ὄντως ὄντι πιστεύσασαν, ὕστερον δὲ ἀναμνησθεῖσαν ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀναπεμφθεῖσαν κάλλος [διὸ καὶ ἀναβλέψαι], κατὰ τὸν μολυνθέντα μὲν καὶ βλαβέντα, αἰσθόμενον μέντοι καὶ ἰασάμενον, ἧς ὁ Στησίχορος εἰκὼν ἐλήφθη· τρίτην δὲ τὴν ἀβλαβὴ μὲν παντελῶς, ἐκ βραχείας δὲ ἀναμνήσεως καὶ φιλοσοφίας ἐκατέρῳ καὶ τῷ αἰσθητῷ καὶ τῷ νοητῷ κάλλει τὸ πρόσφορον μέτρον ἐπιβάλλουσιν, κατὰ τὸν μολυνθέντα μὲν, πρὶν δὲ βλαβῆναι ταχέως ἰασάμενον, ἧς ὁ Σωκράτης ἔνδειγμα. Καὶ οὐ δήπου ἑαυτὸν βούλεται ὁ Σωκράτης καὶ Στησιχόρου καὶ Ὀμήρου ὑπέρτερον δεῖξαι, ἀλλὰ τῶν ἕξων ἔνεκα τῶν εἰρημένων ταῖς ἱστορίαις ταύταις ἀποκέχρηται. Κατὰ μὲν οὖν ταύτην τὴν ἀνάπτυξιν καὶ κατ' αὐτὸ τὸ φαινόμενον τῆς ἱστορίας καὶ τὰς Πλατωνικὰς ἕξεις καταδεέστερος μὲν ἐστὶν Ὅμηρος, ὑπέρτερος δὲ ὁ Στησίχορος, πάντων δὲ ὑπερέχων ὁ Σωκράτης. Δυνατὸν δὲ ἐτέρως τὴν ἀνάπτυξιν ποιησάμενον περὶ τῆς τυφλότητος ἀνάπαλιν τὴν τάξιν τῶν ἀνδρῶν δεῖξαι, ὑπέρτερον μὲν πάντων τὸν Ὅμηρον ὑφειμένον δὲ τὸν Στησίχορον, καταδεέστερον δὲ πάντων τὸν Σωκράτην. Καὶ γὰρ καὶ περὶ τοῦ Θαμύριδος λέγουσιν ὅτι συναντήσασαι αὐτῷ αἱ Μοῦσαι τυφλὸν ἔθεσαν, τουτέστι τῆς μὲν αἰσθητῆς καὶ ἔξω τεταμένης ὄψεως αὐτὸν ἔπαυσαν καὶ τοῦ τὸ αἰσθητὸν κάλλος ἀνυμνεῖν, εἰς δὲ τὸ νοητὸν καὶ τὴν ἀφανῆ οὐσίαν καὶ τὸ ὄντως ὄν κάλλος

αὐτοῦ τὸ ὄμμα περιήγαγον. Δηλοῖ οὖν ὅτι Ὅμηρος μὲν τυφλὸς ἀπομείνας ἐνέμεινε τῇ νοητῇ καὶ ἀφανεῖ ἁρμονίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους καὶ ἔξω προφαινομένου περιήχθη εἰς τὸ τὸ νοητὸν καὶ ἀφανὲς κάλλος καὶ ὁ νῶ μόνῳ ἐστὶ ληπτόν· ὁ δὲ Στησίχορος ἐξ ἀρχῆς μὲν καὶ αὐτὸς ἐθεώρει τὸ νοητὸν κάλλος, ὕστερον δὲ ἐκεῖθεν καταβάς καὶ ἀποπεσὼν ἐκείνης τῆς θεωρίας θεωρεῖ τὸ αἰσθητὸν κάλλος· τοῦτο γὰρ σημαίνει κατὰ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν τὸ ἀπὸ τυφλοῦ αὐτὸν ἀναβλέψαι· ὁ δὲ Σωκράτης παραιτεῖται τὸ περὶ τὸ αἰσθητὸν κάλλος ἐνθουσιᾶν καὶ αὐτοῦ ἔχεσθαι μόνου καὶ ἀφίστασθαι τῶν ἄλλων· τοῦτο γὰρ ἂν σημαίνοι τὸ μήπω τυφλωθῆναι αὐτὸν, τὸ μήπω ἐνθουσιάσαι περὶ τὸν θεῖον ἔρωτα. ^[5]

⁷⁷ Καὶ ὁρᾷς ὅτι σύμφωνος μὲν αὕτη ἡ ἐξήγησις τῷ πανταχοῦ Σωκράτει ἐξυμνοῦντι τοὺς θεολόγους καὶ τοὺς ἐνθους ποιητὰς καὶ Ὅμηρον, βουλομένῳ δὲ αὐτοῖς ἔπεσθαι. Διὸ ὑπέρτερον πάντων ἐδείξαμεν κατὰ ταύτην τὴν ἀνάπτυξιν τὸν Ὅμηρον. Πλὴν ἡ πρώτη ἀνάπτυξις προσφυστέρη καὶ οἰκειότερη ἐστὶ τοῖς ἐνταῦθα ῥητοῖς. Βέλτιον δὲ καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τὴν κατὰ τὴν Ἑλένην καὶ τὸ Ἴλιον ἐκθέσθαι καὶ τὸν πόλεμον τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα τι καὶ ἐκ τούτων σαφὲς εἰς τὰ προκείμενα λάβωμεν. Ἴλιον μὲν οὖν νοείσθω ἡμῖν ὁ γενητὸς καὶ ἔνυλος τόπος παρὰ τὴν ἰλὺν καὶ τὴν ὕλην Ἴλιον ὠνομασμένον, ἐν ᾧ καὶ ὁ πόλεμος καὶ ἡ στάσις· οἱ δὲ Τρῶες τὰ ἔνυλα εἶδη καὶ αἱ περὶ τοῖς σώμασι πᾶσαι ζωαί, διὸ καὶ ἰθαγενεές λέγονται οἱ Τρῶες· καὶ γὰρ οἰκείαν τὴν ὕλην περιέπουσιν αἱ περὶ τὰ σώματα ζωαὶ πᾶσαι καὶ αἱ ἄλλοι ψυχαί· οἱ δὲ Ἕλληνες αἱ λογικαὶ ψυχαὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος, τουτέστιν ἐκ τοῦ νοητοῦ, ἐλθοῦσαι εἰς τὴν ὕλην, διὸ καὶ ἐπήλυδες λέγονται οἱ Ἕλληνες, καὶ κρατοῦσι τῶν Τρώων ἅτε τῆς ὑπερτέρας ὄντες τάξεως. Μάχη δὲ αὐτοῖς γίνεται περὶ τῷ εἰδώλῳ τῆς Ἑλένης, ὥς φησιν ὁ ποιητής· Ἀμφὶ γ' ἄρ' εἰδώλῳ Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοὶ δῆλουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσφι βοείας, τῆς Ἑλένης τὸ νοητὸν κάλλος δηλούσης, ἐλενὸν τις οὔσα, ἡ ἐφελκομένη εἰς αὐτὴν τὸν νοῦν. ^[25]

⁷⁸ Ἀπόρροια οὖν τούτου τοῦ νοητοῦ κάλλους ἐνδέδεται τῇ ὕλῃ διὰ τῆς Ἀφροδίτης, περὶ ἧς ἀπορροίας κάλλους μάχονται οἱ Ἕλληνες ὡς ἀνθρώπου. Καὶ οἱ μὲν κατακρατήσαντες τῆς ὕλης καὶ κατεξαναστάντες αὐτῆς ἀπέρχονται ἐπὶ τὸ νοητὸν τὴν ὄντως πατρίδα, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ καθάπτονται, οἷα δὴ <ἡ> τῶν πολλῶν ζωῇ. Ὡσπερ οὖν ἐν Πολιτείᾳ ὁ προφήτης προλέγει ταῖς ψυχαῖς πῶς ἂν ἀναχθῶσι καὶ τὰς μυριέταις καὶ χιλιάταις τῶν ψυχῶν περιόδους, οὕτω καὶ ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὁ Κάλχας προλέγει διὰ δέκα ἐτῶν ἐπανιέναι, τοῦ δέκα ἀριθμοῦ τελείας περιόδου σύμβολον φέροντος. Καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς βίοις, τῶν ψυχῶν αἱ μὲν διὰ φιλοσοφίας, αἱ δὲ δι' ἐρωτικῆς, αἱ δὲ διὰ τοῦ βασιλικοῦ καὶ πολεμικοῦ ἀνάγονται, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες οἱ μὲν διὰ φρονήσεως, οἱ δὲ τῷ πολεμικῷ ἢ ἐρωτικῷ κατορθοῦσι, καὶ διάφορος αὐτοῖς γίνεται ἡ ἐπάνοδος. Ἐχομεν οὖν καὶ τούτων, ὡς ἐν τοῖς προκειμένοις, μετρίαν ἀνάπτυξιν, περὶ ᾧ οὐκ ἀπεικὸς ... ἐνδείκνυσθαι τὸν Πλάτωνα διὰ τῆς εἰς τὴν Ἑλένην παλινωδίας συμφώνως τοῖς προκειμένοις ὅτι οὐχ ὁ περὶ τὸ αἰσθητὸν καὶ ἔνυλον κάλλος διατρίβων καὶ τὸ ἐν συνθέσει καὶ ἔξω ῥέον περὶ τὸ ὄντως ὄν κάλλος διατρίβει, ἀλλὰ δεῖ τούτου μὲν ἀποστῆναι τοῦ ἔρωτος καὶ κάλλους, κἂν ψυχικὸν ἢ καὶ αὐλότερον ὡς πρὸς τὸ αἰσθητὸν, περιάγειν δὲ ἑαυτὸν ἐπὶ τὸν ἐνθουσιαστικὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα <καὶ> ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος καὶ τὴν ἐν τῷ ὅ ἔστιν αὐτὴν ἀλήθειαν τὴν ὡς θεὸν, ὡς φησιν ἐν τῇ παλινωδίᾳ. —Τὸ δὲ ἅτε μουσικὸς ὢν ἔγνω τὴν αἰτίαν ἀντὶ τοῦ ἅτε μελοποιὸς ὢν καὶ τὴν ἁρμονίαν ἐπεσκεμμένος τοῦ παντός. —Τὸ δὲ ἐγὼ οὖν σοφώτερος ἐκείνων γενήσομαι οὐχ ἀπλῶς εἶπεν, ἀλλὰ προσέθηκε κα τ' αὐτό γε τοῦτ' οὐ γὰρ τῆς ἐμμελείας καὶ εἰρωνείας ἦν Σωκράτους τὸ ἑαυτὸν εἰπεῖν σοφώτερον τῶν ποιητῶν, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ κα τ' αὐτό <γε τοῦτο>, τουτέστι τὸ αἰσθῆσθαι πρὶν βλαβῆναι τὸ ἀμάρτημα. Λέγει δὲ βλάβην τὸ ἐναπομεῖναι τῷ αἰσθητῷ καὶ φαινομένῳ κάλλει, κἂν περὶ τὸ μέσον κάλλος τὸ ἐν ψυχῇ σώφρονι ἀναστρέφηται· δεῖ γὰρ καὶ ἀπὸ τούτου ἀναδραμεῖν [καὶ] ἐπὶ τὸν ὑψηλότερον καὶ ἐνθουσιαστικὸν ἔρωτα καὶ τὸ νοητὸν κάλλος εἰς ὃ ἀνάγει ὁ ἔρωτος, ὃ καὶ

ὕμνήσει ἐν τῇ παλινωδία ὁ Σωκράτης. —Τὸ δὲ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπειδὴ μέλλει τὸν ἀναγωγὸν ἔρωτα τὸν ὡς θεὸν ἀνυμνεῖν, εἴωθε δὲ συσχηματίζεσθαι τοῖς λόγοις· εἰ δὲ λόγοις γυμνὸν τὸ ἄφετον ὅτι εὖλυτος αὐτοῦ γίνεται ἡ διάνοια πρὸς τὰ ὑπέρτερα ἐνεργοῦσα, μερική δὲ καὶ ἀσθενὴς καὶ οἷον ἐγκεκαλυμμένη περὶ τὰ καταδεέστερα καὶ κοιλότερα στρεφομένη, ἔχοι ἂν καὶ οὕτω πολλὴν ἀλήθειαν ὁ λόγος. ^[30]

79 ο' Καὶ γὰρ ὡγαθὲ Φαῖδρε 243b Ἔφαμεν ὅτι τρία ἐγκαλεῖ ἐκατέρω τῶν λόγων, ὅτι ἀσεβὴς, ὅτι εὐήθης, ὅτι ἀναιδής. Εἰπὼν <οὔν> περὶ τῶν δύο, νῦν περὶ τῆς ἀναιδεΐας λέγει τοῦ λόγου, ὅτι οὐκ αἰσχύνεται τοὺς γενναίους τῶν ἀνθρώπων. Γεννάδας δὲ λέγει τοὺς εὐγενῆ ἔρωτα ἐρῶντας καὶ σῶφρονα καὶ κόσμιον. —Τὰ δὲ τῶν ναυτῶν ἦθη εἴωθε Πλάτων κακίζειν ὡς ἄνανδρα καὶ ἀγεννῆ καὶ διεφθαρμένα ἦθη· διὰ τοι τοῦτο καὶ ἐκ τῆς αὐτοῦ Πολιτείας ἐξέβαλε τὸ ναυτικόν. Τάξιας δ' ἂν τοὺς ναύτας ἀνάλογον τοῖς ἐνύλοις εἴδῃ καὶ ταῖς περὶ τὰ σώματα ζωαῖς, ὡς ἐν ὑγρῷ, τουτέστι τῇ γενέσει, αἰετὴν διατριβὴν ποιουμένους· διὸ καὶ ἀφίστασθαι αὐτῶν κελεύει. — Πότιμον δὲ λόγον τὸν ἀπὸ νοῦ καὶ θεῶν ἐκάλεσε καὶ τὸν περὶ τὴν ἐκείνων θεωρίαν ἀναστρεφόμενον· ἀλμυρὸν δὲ τὸν περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἔνυλα διατρίβοντα· διὸ ἐκεῖνος μὲν τρέφει καὶ ἀνάγει τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα, ὡς ἐν τῇ παλινωδίᾳ φησὶν, οὗτος δὲ φθίνειν ποιεῖ καὶ διόλλυσσι. —Τὸ δὲ ἐκ τῶν ὁμοίων δηλοῖ μὲν ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἴσων ἐπιχειρημάτων· καὶ γὰρ εἶπεν αὐτὸς ἀνωτέρω ὅτι « ὅσα τὸν ἕτερον λελοιδορήκαμεν τῷ ἐτέρῳ τάναντία τούτων ἀγαθὰ πρόσσεσσι » σημαίνει δὲ καὶ τὸ αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν δεῖν ἐξετάζεσθαι τὰ πράγματα καὶ μὴ μετὰ προσθήκης τινός. Οἷον ἐὰν βούλῃ συγκρίναι ὑγίειαν καὶ πλοῦτον, μὴ λάβῃς ὑγίειαν μὲν παρὰ ἀδίκῳ καὶ ἀκολάστῳ ἀνθρώπῳ, πλοῦτον δὲ παρὰ σῶφρον· οὐκέτι γὰρ ἐστὶν ὑγίειαν καὶ πλοῦτον συγκρίνειν, ἀλλὰ ἀκολασίαν καὶ σωφροσύνην. «Καὶ οὖν καὶ νῦν ὦ Λυσία, ἐὰν συγκρίναι θέλῃς τὸ ἐρᾶν τῷ μὴ ἐρᾶν, μὴ λάβῃς τὸ μὲν ἐρᾶν ἐπὶ τοῦ ἀκολάστως ἐρᾶν τὸ δὲ μὴ ἐρᾶν ἐπὶ τοῦ σωφρόνως, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ μὴ ἐρᾶν· ὁφθῇσεται σοι γὰρ τὸ ἐρᾶν πάντων ἄμεινον· εἰς ταῦτο γὰρ ἔρχεται τὸ ἀπλῶς ἐρᾶν τῷ σωφρόνως καὶ θεῖως ἐρᾶν.» Τοῦτο οὖν ἐστὶ τὸ ἐκ τῶν ὁμοίων τὸ αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν κρίνειν τὰ πράγματα καὶ μὴ μετὰ προσθήκης τινός ἔξωθεν. —Ὁ δὲ Φαῖδρος ἐπαγγέλλεται πείσειν τὸν Λυσίαν γράψαι καὶ τὸν τοῦ ἐραστοῦ ἔπαινον· συνάγει γὰρ ἑαυτῷ πανταχοῦ τὸν Λυσίαν· ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης τὸν Φαῖδρον ἀνάγει, ὁ δὲ Φαῖδρος τὸν Λυσίαν· οὐκ ἀμέσως γὰρ τὰ τελευταῖα πρὸς τὰ πρῶτα ἐπιστρέφει, ἀλλὰ δεῖται τῶν μέσων, εἰ καὶ τὰ ὑπέρτερα πᾶσιν ἀμέσως πάρεστιν, ὅσον ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν δυνάμει. ^[30]

80 —Τὸ δὲ ἔωσπερ ἂν ἦς ὃς εἶ ἀντὶ τοῦ «ἔως ἂν ἦς φιλόλογος καὶ θέλῃς μοι ἔπεσθαι καὶ ἔχεσθαί μου.» —Τὸ δὲ οὗτος παρὰ σοὶ μάλα πλησίον· λέγει μὲν ὅτι «ἐγὼ πάρειμί σοι ὅταν βούλῃ· αἰεὶ γὰρ σου ἔχομαι» πρὸς γὰρ Φαῖδρον ἦν καὶ ὁ προειρημένος ἤδη λόγος καὶ ὁ νῦν μέλλων ῥηθῆσθαι· σημαίνει δὲ ὅτι οἱ καθόλου λόγοι ἐν τῇ διεγερμένῃ ψυχῇ αἰεὶ πρόχειροί εἰσιν ὅταν βούληται. Ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς ἀπλῶς παῖδα διαλέγεται πᾶσαν διὰ τούτου τὴν νεολαίαν τελειῶν. οα' Οὕτως τοίνυν ὦ παῖ καλέ 243e Τὸ ταῦτόν καὶ ἕτερον τούτου τε τοῦ λόγου καὶ τοῦ προειρημένου θεασώμεθα. Κοινὸν μὲν οὖν αὐτοῖς καὶ ταῦτόν τὸ περὶ ἔρωτος εἶναι καὶ τῆς τοῦ καλοῦ θεωρίας· ἐρωτικοὶ γὰρ εἰσιν ἅμφω οἱ λόγοι. Διαφέρουσι δὲ ὅτι ὁ μὲν προειρημένος τὸ ψυχικὸν ἐθεώρει κάλλος τό τε ἐν ἐπιστήμας καὶ ἀρεταῖς καὶ τὸν σῶφρονα ἔρωτα τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἑαυτὴν θεωρούσης, ὁ δὲ μέλλων ῥηθῆσθαι τὸ νοητὸν ἐπισκέπτεται κάλλος καὶ τὸν ὑπερουράνιον τόπον ἀνυμνεῖ καὶ τὸν θεῖον καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα· καὶ ὅλως ὁ μὲν περὶ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς ἀναστρέφεται, ὁ δὲ ἐπὶ τὰ ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἀνατείνεται εἴδη. Πάλιν κοινὸν αὐτοῖς τὸ καθαρτικοῖς εἶναι ἀμφοτέροις· διαφέρουσι δὲ ὅτι ὁ μὲν παντὸς τοῦ φαινομένου καὶ ἔξω κάλλους ἀπειργε καὶ τὸν διάστροφον ἐξεκάθειρεν ἔρωτα (ἐβούλετο γὰρ αὐτὸν εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέψαι καὶ εἰς τὸ ψυχικὸν περιαγαγεῖν κάλλος), ὁ δὲ νῦν καὶ τὸ ψυχικὸν

ἀφαιρεῖ κάλλος καὶ πᾶν τὸ πεπληθυσμένον, εἰς δὲ τὸ ἡνωμένον καὶ τὸν νοῦν ἀναπέμπει καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἐν τῶν θεῶν. Πάλιν δ' αὖ καὶ τοῖς προσώποις πρὸς οὓς λέγεται κοινωνοῦσι καὶ διαφέρουσι· καθὼς μὲν γὰρ Φαῖδρος ἦν ὁ κάκεινον ἀκούων τὸν λόγον καὶ τοῦτον, κοινωνοῦσι καὶ κατὰ τοῦτο· καθὼς δὲ οὐχ ὁ αὐτός ἐστι καὶ ὁμοῖος Φαῖδρος ὁ πάλαι καὶ νῦν, ταύτη διαφέρουσιν· ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ λόγῳ Σωκράτους οὕτω ἦν κεκαθαρμένος ὁ Φαῖδρος (ἐβούλετο γὰρ ἐκεῖ αὐτὸν καθῆραι καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέψαι), ἐνταῦθα δὲ ὡς ἤδη κεκαθαρμένος καὶ ἑαυτὸν θεωρήσας καὶ τὸ ἐν ψυχῇ κάλλος οὕτω παραλαμβάνεται ὁ Φαῖδρος. Διὸ ἐκεῖ μὲν ἀορίστως ὁ παῖς λαμβάνεται καὶ ὡς πρὸς ἀπόντα διαλέγεται· « ἦν οὕτω δὴ παῖς μᾶλλον δὲ μειρακίσκος μάλα καλός, » καὶ πάλιν « περὶ παντὸς ὧ παῖ μίᾳ ἀρχῇ » ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐπιζητεῖ τὸν παῖδα ὡς ἤδη κεκαθαρμένον, καὶ ὡς θεασάμενον τὸ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ κάλλος καλὸν αὐτὸν προσαγορεύει· « οὕτωςι τοίνυν ὧ παῖ καλὲ ἐννόησο ν. »^[30]

81 » Καὶ ἐκείνον μὲν τὸν λόγον οὗ φησιν εἰρηκέναι ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ Φαῖδρον τὸν Πυθοκλέους τοῦ Μυρρινουσίου διὰ τοῦ Σωκράτους στόματος, τοῦτον δὲ ἑαυτῷ περιτίθησι. Λάβοις δ' ἂν καὶ ἐκ τῆς τῶν ὀνομάτων ἀναπτύξεως τὴν διαφορὰν· τὸ μὲν γὰρ Φαῖδρου ὄνομα τοῦ φαινομένου κάλλους τοῦ προσηγοῦς καὶ παιδρου ἐστὶ σημαντικόν· τὸ δὲ Πυθοκλέους ἐπειδὴ τῷ διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσρέοντι κάλλει ἐγάννυτο ὁ Φαῖδρος, τῇ γὰρ συνθήκῃ τῶν ῥημάτων τοῦ Λυσίου· τὸ δὲ Μυρρινουσίου τὸ γήινον καὶ ἔνυλον σημαίνει· ἡ γὰρ μυρρίνη δένδρον ἐστὶ χθονίων θεῶν ταῖς περιπεζίοις αὐτῶν δυνάμεσιν ὥκειωμένον. Ἐκ πάντων οὖν τούτων δηλοῦται ὅτι οὐ περὶ τὸ πρῶτον καλὸν εἶχεν ὁ πρότερος λόγος, ἀλλὰ περὶ τὸ μέσον καὶ ἔσχατον ὡς ἐν καλοῖς, ὁ δὲ νῦν περὶ τὸ πρῶτον καλὸν ἀναστρέφεται καὶ τὸ ὄντως ὄν καὶ ἀπλοῦν καὶ βέβαιον. Ὁ μὲν γὰρ Στησίχορος τὸ στάσιμον καὶ βέβαιον τοῦ νοητοῦ κάλλους δηλοῖ περὶ ὁ μόνον περιχορεύει τὰ ἄλλα καλά. Εὐφήμου δὲ, τοῦ ἀξίου εὐφημίας· Ἱμεραίου δὲ τοῦ ἐπεράστου· πάντα γὰρ ταῦτα ἔχει τὸ νοητὸν κάλλος εἰς ὃ ἀναπέμπει ὁ νῦν Σωκράτης λόγος. ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΝ ΣΧΟΛΙΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ α' Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος 244a Ἦρξατο μὲν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς τῷ Στησιχώρῳ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς παλινωδῖαν γράφει εἰς τὸν Ἑρωτα, ὥσπερ ὁ Στησίχορος εἰς τὴν Ἑλένην.^[1]

83 (τ1) Οὐκ ἔτυμον δὲ εἶπε τὸν πρότερον λόγον, ἀλλὰ ψευδῆ, καίτοι γε ὄντα ὅπη ἡλήθευεν, ἐπειδὴ περὶ τὸ αἰσθητὸν καὶ ἔξω φαινόμενον ἀπέβλεπε κάλλος· διὸ συναναπέφυρται τῷ ψευδεῖ. — Ἀσφαλῶς δὲ εἶπε τὸ παρόντο ς· οὐ γὰρ ἀπλῶς εἶπε «ψευδής ἐστὶν ὁ λόγος ὃς ἂν μὴ τῷ ἐρῶντι χαρίζεται,» ἀλλ' « ὃς <ἂν> παρόντος ἐραστοῦ τῷ μὴ ἐρῶντι φῆ δεῖν χαρίζεσθαι ι. » —Εἶτα ἐπειδὴ ἄνω καὶ κάτω τούτῳ μόνῳ ἐχρήτο τῷ ἐπιχειρήματι ὁ Λυσίας, λέγων μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τῷ ἐρῶντι, ἐπειδὴ ὁ μὲν ἐρῶν μαίνεται, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν σωφρονεῖ, ἐχρήτο δὲ αὐτῷ καὶ Σωκράτης (εἶπε γὰρ καὶ αὐτὸς ὅτι οὐ δυνατόν πάντῃ ἕτερα παρὰ τοῦ Λυσίου λέγειν, ἀλλ' ἔστιν ὅπη τοῖς αὐτοῖς ἀνάγκη χρήσασθαι), ἐπειδὴ οὖν καὶ αὐτὸς ἐχρήσατο πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἐπιχειρήμασι καὶ τούτῳ τῷ ὅτι ὁ μὲν ἐρῶν μαίνεται, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν σωφρονεῖ, δείκνυσιν μὴ ὄν ἀπλοῦν τὸ τῆς μανίας ὄνομα· τριττὸν γὰρ τοῦλάχιστον· τὸ μὲν ὑπέρτερον καὶ κρεῖττον τοῦ σωφρονεῖν, τὸ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχίᾳ τῷ σωφρονεῖν, ὃ καὶ κατὰ τι πλεονεκτεῖ καὶ κατὰ τι πλεονεκτεῖται ὑπὸ τοῦ σωφρονεῖν, τὸ δὲ καταδεέστερον τοῦ σωφρονεῖν. Ἐπειδὴ τοίνυν πάντα τὰ ἐπιχειρήματα ἐν τοῖς ἄνω λόγοις ἐκ τοῦ μαίνεσθαι αὐτὸν καὶ ἐξεστηκέναι ἐλαμβάνετο, αὐτὸ τοῦτο λαβὼν ὁ Σωκράτης δείκνυσιν οὐχ ἀπλοῦν ὄν τὸ τῆς μανίας ὄνομα.^[15]

84 Ἦ γὰρ μόνως κακὸν ἐστὶν, ἢ μόνως ἀγαθόν, (τοῦτο γὰρ <ἂν> ἦν ἀπλοῦν εἶναι) ἢ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. Εἰ μὲν γὰρ μόνως κακὸν ἐσήμαινε τοῦτο τὸ ἀπλοῦν, πάντως ἂν χεῖρον ἦν τοῦ σωφρονεῖν· εἰ δ' αὖ πάλιν μόνως ἀγαθὸν ἦν, ἢ κατὰ τι μὲν ἀγαθὸν κατὰ τι δὲ κακόν, οὐκ ἄρκεῖ τὸ εἶναι ἀγαθὸν τὴν μανίαν πρὸς τὸ καὶ κρεῖττω εἶναι τοῦ σωφρονεῖν· τί γὰρ εἰ ἔλαττον ἀγαθὸν εἶη; Διὸ δεῖ δείξαι ὅτι πρὸς τῷ ἀγαθῷ καὶ μείζον ἀγαθόν ἐστὶ τοῦ σωφρονεῖν· τοῦτο δὴ καὶ

ποιήσει, καὶ δείξει ὅτι ἡ κρείττων τοῦ σωφρονεῖν μανία τῶν μεγίστων ἀγαθῶν αἰτία ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ οὐχ ἀπλῶς μέγιστον ἀγαθὸν ἐστὶν ἡ μανία, ἀλλ' αἰτία καὶ μήτηρ τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐστὶ. Διὸ καὶ μειζόνως αὐτὴν ἀνυμνεῖ. Εἰ δὲ καὶ ἐκ θεῶν ἐνδίδοται ὡς ἐρεῖ τῶν ἀκροτάτων ἀγαθῶν ἂν εἴη αἰτία· εἰ δὲ καὶ ὁ πρῶτος ἔρως καὶ ὁ μέσος καὶ ὁ ἔσχατος ἔκστασιν ἐμποιοῦσι καὶ μανίαν, εἰ καὶ διάφορα τὰ εἶδη τῶν μανιῶν, ἔοικεν αὐτὸ τοῦτο ἴδιον εἶναι τοῦ ἔρωτος, τὸ μανίαν καὶ ἔκστασιν ἐμποιεῖν τῷ κατεχομένῳ ὑπ' αὐτοῦ. β' "Η τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς προφητὶς 244a Τὰ μὲν τῶν ῥητῶν ἐν τοῖς ἐξῆς σαφηνιοῦμεν. Ἐπειδὴ δὲ τέσσαρας μανίας, τουτέστιν ἐνθουσιασμοὺς καὶ κατοκωχὰς ἐκ θεῶν, ἐνταῦθα παραδίδωσιν ὁ Πλάτων, μουσικὴν, τελεστικὴν, μαντικὴν, ἐρωτικὴν, πρὸ τοῦ περὶ ἐκάστης εἰπεῖν, περὶ ἐνθουσιασμοῦ πρῶτον ῥητέον, ποῖον μόνιον ἐστὶν τῆς ψυχῆς τὸ ἐνθουσιῶν, καὶ εἰ πᾶν μόνιον ἐνθουσιᾷ, καὶ εἰ πᾶς ἐνθουσιασμός ἐκ θεῶν, καὶ ἐν ποίῳ μόνιῳ τῆς ψυχῆς οὗτος ἐγγίνεται ἢ ἄλλῳ τινὶ κρείττονι ψυχῆς. Ποῦ οὖν μάλιστα καὶ τίς ὁ κυρίως καὶ πρώτως λεγόμενος ἐνθουσιασμός; Τῆς δὴ λογικῆς ψυχῆς εἰσι μέρη δύο, τὸ μὲν διάνοια, τὸ δὲ δόξα· πάλιν δὲ τῆς διανοίας τὸ μὲν πεζότατον λέγεται καὶ κυρίως ἐστὶ διάνοια, τὸ δὲ ἀκρότατον ὃ καὶ νοῦς αὐτῆς λέγεται, καθὸ μάλιστα νοερὰ γίνεται ἡ ψυχὴ, ὃ καὶ δυνάμει νοῦν τινες ἐκάλεσαν. Ἄλλο δὲ ἐστὶν ὑπὲρ τοῦτο ὃ ἐστὶν ἀκρότατον τῆς πάσης ψυχῆς καὶ ἐνικώτατον, ὃ πᾶσι τὰ ἀγαθὰ θέλει καὶ αἰεὶ ἑαυτὸ ἐπιδίδωσι τοῖς θεοῖς, καὶ ὅπερ ἂν ἐκεῖνοι βούλωνται τοῦτο ἔτοιμον ἐμποιεῖν· ὃ καὶ ἐν λέγεται τῆς ψυχῆς [δ] καὶ ἵνδαλμα φέρει τοῦ ὑπερουσίου ἐνός, πᾶσαν ἐνίζον τὴν ψυχὴν. Ὅτι δὲ καὶ ἀναγκαῖον ταῦτα οὕτως ἔχειν μάθοιμεν ἂν ἐντεῦθεν· ἡ λογικὴ ψυχὴ παρὰ τε τῶν πρὸ ἑαυτῆς αἰτίων πάντων ὑφίσταται, τουτέστι παρὰ νοῦ καὶ θεῶν· ὑφίσταται δὲ καὶ παρ' ἑαυτῆς· ἑαυτὴν γὰρ τελειοῖ. ^[30]

- 85 Καθὸ μὲν οὖν ἐκ θεῶν ὑφίσταται, ἔχει τὸ ἐν, ὃ καὶ πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐνίζει καὶ ἐνοῖ εἰς ἐν, καὶ πρῶτον δέχεται τὰ ἀγαθὰ ἐκ θεῶν καὶ ἀγαθοειδῇ ποιεῖ τὴν πᾶσαν τῆς ψυχῆς οὐσίαν, καθὸ καὶ συνάπτεται τοῖς θεοῖς καὶ ἐνοῦται πρὸς αὐτούς. Καθὸ δὲ ἐκ νοῦ ὑφίσταται, ἔχει τὸ νοερὸν, καθὸ ἀπλαῖς ἐπιβολαῖς καὶ οὐ διεξοδικῶς αἰρεῖ τὰ εἶδη, καθὸ καὶ συνάπτεται τῷ ὑπὲρ ἑαυτὴν νῷ. Καθὸ δὲ καὶ ἑαυτὴν ὑφίστησιν, ἔχει τὸ διανοητικόν, καθὸ ἐπιστήμας τε καὶ θεωρήματα πολλὰ γεννᾷ καὶ διεξοδικῶς ἐνεργεῖ καὶ συλλογίζεται ἀπὸ τῶν προτάσεων τὸ συμπέρασμα. Ὅτι γὰρ καὶ ἑαυτὴν ὑφίστησι, δηλὸν ἐκ τοῦ καὶ ἑαυτὴν τελειοῦν· ὃ δὲ εἰς τελειότητα ἑαυτὸ ἄγει καὶ τὸ εὖ εἶναι ἑαυτῷ παρέχει, πολλῷ πλέον τὸ εἶναι αὐτῷ παρέχει· μειζον γὰρ τὸ εὖ εἶναι τοῦ εἶναι· εἰ οὖν τὸ μειζον ἑαυτῇ παρέχει, πολλῷ πλέον τὸ ἔλαττον παρέχει. Ὁ οὖν πρώτως καὶ κυρίως καὶ ἀληθῶς ἐκ θεῶν ἐνθουσιασμός κατὰ τὸ ἐν τοῦτο γίνεται τῆς ψυχῆς, ὃ ἐστὶν ὑπὲρ τὴν διάνοιαν καὶ ὑπὲρ τὸν ἐν αὐτῇ νοῦν· ὅπερ ἐν ἐν τῷ ἄλλῳ χρόνῳ παρειμένῳ καὶ καθεύδοντι ἔοικε· τούτου μέντοι τοῦ ἐνός καταλαμφθέντος πᾶσα ἡ ζωὴ καταλαμβάνεται καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ διάνοια καὶ ἡ ἀλογία, καὶ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ σώματος ἵνδαλμα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐνδίδοται. Γίνονται μὲν οὖν καὶ ἄλλοι ἐνθουσιασμοὶ περὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς ψυχῆς δαιμόνων τινῶν αὐτὴν κινούντων ἢ καὶ θεῶν οὐκ ἄνευ δαιμόνων· καὶ γὰρ ἡ διάνοια ἐνθουσιᾷ λέγεται ὅταν ἐπιστήμας καὶ θεωρήματα ἐξευρίσκη ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ καὶ ὑπὲρ τὸν ἄλλον ἄνθρωπον· λέγεται καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ φαντασία ἐνθουσιᾷ ὅταν τέχνας εὕρισκῃ καὶ ἀποτελεῇ παράδοξα ἔργα, οἷον Φειδίας ἐν ἀγαλματοποιίᾳ καὶ ἄλλος ἐν ἄλλῃ τέχνῃ, ὡς καὶ Ὅμηρος περὶ τοῦ ποιήσαντος τὸν τελαμῶνα εἶπε· μὴ τεχνησάμενος μὴδ' ἄλλο τι τεχνήσαιτο· λέγεται καὶ ὁ θυμὸς ἐνθουσιᾷ ὅταν ἐν τῷ πολεμεῖν ὑπερφυῶς ἐνεργῇ· μαίνεται δ' ὡς ὅτ' Ἄρης ἐγγέσπαλος ... εἰ δὲ καὶ ἐπιθυμίας τις ἔφαγέ τι ὃ ἀπηγόρευεν ὁ λόγος, κᾶτα ἐκ παραδόξου ὑγίανεν, εἴποις ἂν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἐντεθουσιακὴν ἀμυδρῶς ὥστε γίνεται καὶ περὶ τὰ ἄλλα μόνια τῆς ψυχῆς ἐνθουσιασμός. ^[25]

Ὁ μέντοι κυρίως καὶ ἀληθῶς ἐνθουσιασμός ἐστιν, ὅταν τὸ ἐν τούτῳ τὸ ὑπὲρ νοῦν τῆς ψυχῆς ἀνεγείρηται πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἐκεῖθεν ἐπιπνέηται· ἄλλοτε δὲ ὑπ' ἄλλων κατέχεται θεῶν παρὰ τὰς ἐπιτηδειότητας ἑαυτοῦ, μᾶλλον δὲ καὶ ἔλαττον κατέχεται ὅταν ὁ νοῦς ἢ ὁ κινούμενος ἢ ὁ διάνοια. Ὡς περ οὖν ὅταν φιλοσοφίαν τίς ἐστί ζητῶμεν, μὴ ἀκριβολογούμενοι δὲ ἀλλὰ καταχρώμενοι πολλάκις, καὶ τὴν μαθηματικὴν ἢ τὴν φυσικὴν ἢ τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν τε καὶ ἐπιστήμην καλοῦμεν, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ἐνθουσιασμόν γὰρ εἰώθαμεν λέγειν καὶ ἢ φαντασίαν ἢ ἢ κινουμένην. Οἱ μέντοι τὸν ἐνθουσιασμόν κράσεσι σωμάτων ἀνατιθέντες ἢ ἀέρος εὐκρασίαις ἢ ἀναθυμιάσεων διαφοραῖς ἢ καὶ καιρῶν ἢ τόπων ἐπιτηδειότησιν ἢ καὶ τῇ τῶν κατ' οὐρανὸν περιιόντων ποιήσει, τὰ συναίτια μᾶλλον καὶ ὑλικά τοῦ πράγματος ἢ περ τὰ αἴτια τὰ κυρίως λέγουσιν. Ἐχεις οὖν ποιητικὴν μὲν αἰτίαν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοὺς θεοὺς, ὑλικὴν δὲ αὐτὴν τὴν ἐνθουσιῶσαν ψυχὴν ἢ καὶ τὰ ἔξωθεν σύμβολα, εἰδικὴν δὲ τὴν ἐκ θεῶν ἐπίπνοιαν περὶ τὸ ἐν τὸ τῆς ψυχῆς, τελικὴν δὲ τὸ ἀγαθόν. Ἀλλ' εἰ αἰεὶ βούλονται τὰ ἀγαθὰ τῇ ψυχῇ οἱ θεοὶ, διὰ τί μὴ αἰεὶ ἐνθουσιᾷ; Ἡ βούλονται μὲν αὐτῇ τὰ ἀγαθὰ, βούλονται δὲ καὶ τὴν τοῦ παντὸς τάξιν κρατεῖν· καὶ αὐτὴ δὲ οὐκ αἰεὶ ἐπιτηδεῖα ἐστὶ διὰ πολλὰς αἰτίας· διόπερ οὐκ αἰεὶ ἐνθουσιᾷ. Τινὲς δὲ λέγουσι τὴν τελεστικὴν ἄχρι τοῦ ὑπὸ σελήνην φθάνειν· εἰ μὲν οὖν οὕτω λέγουσιν ὅτι οὐδὲν τῶν ὑπὲρ σελήνην καὶ οὐρανίων εἰς τὸν ὑποσέληνον τόπον ἐνεργεῖ, ἐναργῶς ἄτοπα λέγουσιν· εἰ δὲ ὅτι οἱ τελεσταὶ οὐ δύνανται ὑπὲρ τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν ἐνεργῆσαι, ἐροῦμεν ὅτι, εἰ μὲν αἱ λήξεις τῶν ψυχῶν πᾶσαι ὑποσέληνοί εἰσιν, ἀληθὴς αὐτῶν ἔσται ὁ λόγος, εἰ δὲ εἰσι λήξεις ψυχῶν καὶ ὑπὲρ σελήνην (ὥς περ οὖν εἰσιν· αἱ μὲν γὰρ ἡλίου ὁπαδοὶ εἰσιν, αἱ δὲ σελήνης, αἱ δὲ Κρόνου· ἔσπειρε γὰρ τὰς μὲν εἰς γῆν, τὰς δὲ εἰς ἥλιον, τὰς δὲ ἄλλας ἀλλαχοῦ), δυνατόν ἔσται τὴν ψυχὴν καὶ ὑπὲρ σελήνην ἐνεργῆσαι. Ὅπερ γὰρ ἡ ὅλη τάξις αὐτῇ παρέχει πολυχρονίως, τοῦτο δυνήσεται καὶ ἑαυτῇ παρασχεῖν ὀλιγοχρονίως ἢ ψυχὴ διὰ τελεστικῆς ὑπὸ θεῶν βοηθουμένη· ὑπὲρ μὲν γὰρ τὴν ἑαυτῆς λήξιν οὐκ ἂν ποτε ἐνεργήσειεν, ἄχρι δὲ τῆς ἑαυτῆς λήξεως ἐνεργήσειεν ἂν· ὥς περ εἰ λόγου χάριν ἢ λήξας τῆς ψυχῆς ἄχρι φιλοσοφίας ἦν, ἢ δύνατο ἢ ψυχὴ, καὶ μὴ βίον ἐλομένη φιλόσοφον ἀλλὰ ἄλλον τινὰ, ἐνεργήσαι τι καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ βίῳ φιλόσοφον. ^[30]

87 Λέγονται δὲ εἰναί τινες καὶ ὑπερκόσμοιοι ψυχαί. Πῶς μὲν οὖν ἢ ψυχὴ ἐνθουσιᾷ, εἴρηται. Πῶς δὲ καὶ ἄγαλμα λέγεται ἐνθουσιᾶν; Ἡ αὐτὸ μὲν οὐκ ἐνεργεῖ περὶ τὸ θεῖον, ὃ γε ἄψυχόν ἐστιν, ἀλλὰ τὴν ὕλην ἢ τελεστικὴ διακαθήρσασα καὶ τινὰς χαρακτῆρας καὶ σύμβολα περιθεῖσα τῷ ἀγάλματι πρῶτον μὲν ἔμψυχον αὐτὸ διὰ τούτων ἐποίησε καὶ ὁϊόν τε ζωὴν τινὰ ἐκ τοῦ κόσμου καταδέξασθαι, ἔπειτα μετὰ τοῦτο ἐλλαμφθῆναι παρὰ τοῦ θείου αὐτὸ παρεσκεύασεν· ὅπερ ἄγαλμα αἰεὶ χρηματίζει ἕως δύνανται δέχεσθαι οἱ ἐπιτηδεῖοι· τὸ μὲν γὰρ ἄγαλμα ὡς ἂν τελεσθῇ μένει ἐφεξῆς ἕως ἂν πάντῃ ἀνεπιτηδεῖον γένηται πρὸς τὴν θεῶν ἔλλαμψιν· ὁ μέντοι δοχεὺς παρὰ μέρος· νῦν μὲν γὰρ δεξάμενος ἀποπαύεται, αὐθις δὲ πάλιν ἐμφορεῖται· τὸ δὲ αἴτιον ὅτι ἢ μὲν ψυχὴ ἐμφορουμένη αὐτὴ ἐνεργεῖ περὶ τὸ θεῖον, διὸ ἀποκάμνει ὑπὲρ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν ἐνεργοῦσα (ἢ γὰρ ἂν ἦν θεὸς καὶ ὁμοία ταῖς τῶν ἄστρον ψυχαῖς, εἰ μὴ ἀπέκαμνε), τὸ δὲ ἄγαλμα ὡς ἂν πάθῃ οὕτω μένει ἐλλαμπόμενον, διὸ καὶ ἢ ἀνεπιτηδειότης αὐτοῦ εἰς στέρησιν παντελῇ χωρεῖ, ἂν μὴ πάλιν ἐκ νέας ὑπὸ τοῦ τελεστοῦ τελεσθῇ καὶ ἐμψυχωθῇ. Ὅτι μὲν οὖν περὶ τὸ ἐν τῆς ψυχῆς γίνεται ὁ κυρίως ἐνθουσιασμός καὶ ὅτι ἐπίπνοια καὶ ἔλλαμψις ἐστὶ τῶν θεῶν, ἱκανῶς εἴρηται. Ἐφεξῆς δὲ περὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς χρείας τῶν τεσσάρων μανιῶν διαλάβωμεν, καὶ διὰ τί τούτων μόνων ὁ φιλόσοφος ἐμνημόνευσεν. Ἄρα ὡς μὴ οὐσῶν ἐτέρων, ἢ καὶ ταύταις ἀρκούμενος εἰς τὸ προκείμενον; Ὅτι μὲν οὖν εἰσι καὶ ἄλλαι κατοκωχαὶ καὶ μανίαι καὶ αὐτὸς μὲν προίων ἐνδείξεται· καὶ ἐν τοῖς φθάσαι δὲ ἐμνημόνευσεν εἰπὼν « μὴ νυμφόληπτος γένωμα ι »· εἰσὶ δὲ καὶ πανόληπτοι καὶ μητρόληπτοι καὶ κορυβαντισμοὶ, ὧν καὶ αὐτὸς ἀλλαχοῦ μνημονεύσει· μόνας δὲ ἐνταῦθα ταύτας τὰς τέσσαρας παραδέδωκε, πρῶτον μὲν ὅτι καὶ μόναι

αὐται ἀρκοῦσι τῇ ψυχῇ εἰς τὴν οἰκείαν ἀποκατάστασιν, ὡς ἐξῆς εἰσόμεθα, ἔπειτα ὅτι καὶ τὰς προσεχῶς ἐπιβεβηκυίας τῇ ψυχῇ παραδίδωσι. Πολλοὶ μὲν γὰρ εἰς ἅπαντα τὰ ὄντα καὶ ἀπερίληπτοι τῶν θεῶν αἱ δόσεις· νυνὶ δὲ τὰς πρὸς τὰς ψυχὰς τῶν θεῶν ἐνεργείας παραδίδωσι· παραδίδωσι δὲ καὶ τὰς τέσσαρας ταύτας μανίας οὐχ ὡς οὐχὶ καὶ μιᾶς αὐτῶν ἀρκούσης, καὶ μάλιστα τῆς ἐρωτικῆς, εἰ τὸ περιαγαγεῖν τὴν ψυχὴν, ἀλλ' ἢ κατὰ τάξιν καὶ βαθμὸν αὐτῶν σειρὰ καὶ ἡ ἐν τάξει τελειότης τῆς ψυχῆς παραδίδεται νῦν. ^[30]

88 Ὡςπερ οὖν τὸν τυραννικὸν δυνατὸν μὲν καὶ ἀθρόον μεταβάλλοντα προθυμίᾳ τε συντόνῳ καὶ θείᾳ μοίρᾳ χρώμενον ἀριστοκρατικὸν γενέσθαι, ἀλλ' ἢ γε κατὰ βαθμὸν αὐτοῦ ἄνοδος ἀπὸ τοῦ τυραννικοῦ ἐστὶν εἰς δημοκρατικὸν, καὶ ἀπὸ τούτου εἰς ὀλιγαρχικὸν, εἴτα εἰς τιμοκρατικὸν, καὶ τελευταῖον εἰς ἀριστοκρατικὸν, ἀνάπαλιν δὲ ἡ καθόδος καὶ ἀπόπτωσις, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα μέλλουσα ἀνιέναι καὶ ἀποκαταστῆναι ἡ ψυχὴ πρῶτον μὲν τῇ μουσικῇ μανίᾳ κατέχεται, εἴτα τῇ τελεστικῇ, εἴτα τῇ μαντικῇ, καὶ τελευταῖον τῇ ἐρωτικῇ, ὡς προιόντες γνωσόμεθα. Συμπνέουσι δὲ ἀλλήλαις καὶ δέονται ἀλλήλων αὐται αἱ τέσσαρες κατοκωχαί, <καὶ> οὕτω πολλή τις ἐστὶν αὐτῶν ἡ κοινωνία· ἡ μὲν γὰρ τελεστικὴ δεῖται τῆς μουσικῆς, τὰ πολλὰ γὰρ τῶν κατὰ τὴν τελεστικὴν μαντικὴν ὑπαγορεύει· καὶ πάλιν αὖ ἡ μαντικὴ τῆς τελεστικῆς προσδεῖται, ἡ γὰρ τελεστικὴ τελεῖ καὶ καθιδρύει τὰ μαντεῖα· ἡ τε αὖ μαντικὴ τῇ ποιητικῇ καὶ μουσικῇ προσχρῆται, ἔμμετρα γὰρ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀεὶ φθέγγονται οἱ μάντιες· ἡ τε μουσικὴ πάλιν προσχρῆται τῇ μαντικῇ αὐτοφυῶς ὡς αὐτὸς φησι. Θεῖον γὰρ οὖν καὶ τὸ ποιητικὸν ἐνθεαστικὸν ὃν γένος χρησμοδοῦν πολλῶν τῶν κατ' ἀλήθειαν σὺν τισὶ Μούσαις καὶ Χάρισιν ἐφάπτεται ἐκάστοτε. Περὶ δὲ τῆς ἐρωτικῆς καὶ μουσικῆς τί δεῖ καὶ λέγειν; σχεδὸν γὰρ οἱ αὐτοὶ τὴν τε μουσικὴν καὶ τὴν ἐρωτικὴν ἥσκησαν, ὡς ἄνευ ἀλλήλων εἶναι μὴ δυναμένων, ὥσπερ δὴ Σαπφώ τε καὶ Ἀνακρέων καὶ οἱ ὅμοιοι. Πρόδηλον δὲ ὅτι καὶ ἡ ἐρωτικὴ πάσαις συμβάλλεται, ὅπου οὐ μόνον ταύταις ἀλλὰ γὰρ ἅπαξ καὶ ἀπλῶς παντὶ ἐνθουσιασμῷ· οὐδένα γὰρ ἐνθουσιασμόν ἄνευ τῆς ἐρωτικῆς ἐπιπνοίας συμβαίνει γίνεσθαι. Ὅρᾳς πῶς Ὁρφεὺς πάσας ἐπιτηδεύσας φαίνεται ὡς δεομένας καὶ ἐχομένας ἀλλήλων· τελεστικώτατον μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ μαντικώτατον παρειλήφαμεν καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος κινούμενον, ἔτι ποιητικώτατον ὃν γε δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ Καλλιόπης υἱὸν γενέσθαι φασίν· ἐρωτικώτατός τέ ἐστιν ὡς αὐτὸς λέγων φαίνεται πρὸς τὸν Μουσαῖον καὶ προτείνων αὐτῷ τὰ θεῖα ἀγαθὰ καὶ τελειῶν αὐτόν. Πάσαις οὖν ὥφθη ἡμῖν οὗτος ὁ ἀνὴρ κατασχεθεὶς ταῖς μανίαις· καὶ ἀναγκαίως δὲ τοῦτο συμβαίνει· πολλή γὰρ ἔνωσις καὶ σύμπνοια τούτων τῶν θεῶν πρὸς ἀλλήλους τῶν ἐφόρων τούτων τῶν μανιῶν, καὶ πολλὴ οἰκειότης πρὸς ἑαυτούς ἐστι Μουσῶν, Διονύσου, Ἀπόλλωνος, Ἔρωτος. Τίς οὖν ἐκάστη τῶν μανιῶν λοιπὸν δεῖ διαλαβεῖν. ^[30]

89 Πρότερον δὲ διαστειλώμεθα ὅτι ἄλλαι μὲν εἰσὶν αἱ ἔνδον καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς ὀρώμεναι καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν τελειοῦσαι, ἄλλαι δὲ αἱ ἔξω αὐτῆς ἐνέργειαι καὶ τὸν ἔξω ἄνθρωπον καὶ τὴν φύσιν ἡμῶν σώζουσαι. Ἀναλογίαν δὲ ἔχουσιν αἱ ἔξω τέσσαρες πρὸς τὰς ἔνδον τέσσαρας. Λάβωμεν οὖν πρότερον τὰς ἔνδον καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς μόνας, καὶ ἴδωμεν τί δρῶσιν εἰς τὴν ψυχὴν· καὶ ἵνα τοῦτο σαφὲς γένηται καὶ ἐν τάξει ληφθῶσιν, ἄνωθεν τὴν καθόδον καὶ πτερόρρυσιν, ὡς αὐτὸς φησι, τῆς ψυχῆς θεωρήσωμεν. Ἐξ ἀρχῆς μὲν οὖν καὶ πρῶτον ἦν ὡτο τοῖς θεοῖς ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ ἐν αὐτῆς ἐκεῖνο συνῆπτο τοῖς θεοῖς. Εἴτα ἀποστᾶσα ταύτης τῆς θείας ἐνώσεως κατῆλθεν εἰς νοῦν καὶ οὐκέτι ἠνωμένως καὶ ἐν ἐνὶ εἶχε τὰ ὄντα, ἀλλὰ ἀπλαῖς ἐπιβολαῖς καὶ οἷον θίξεσι τοῦ νοῦ αὐτῆς αὐτὰ ἤθρει καὶ ἐώρα. Ἐπειτα καὶ τοῦ νοῦ ἀποστᾶσα καὶ εἰς λογισμόν καὶ διάνοιαν κατελθοῦσα, οὐκέτι οὐδὲ ἀπλαῖς ἐπιβολαῖς αὐτὰ ἤρει, ἀλλὰ συλλογιστικῶς καὶ μεταβατικῶς καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου, ἀπὸ προτάσεων ἐπὶ συμπεράσματα ἐρχομένη. Ἐπειτα καὶ τοῦ καθαροῦ λογισμοῦ ἀποστᾶσα καὶ τοῦ ψυχικοῦ ιδιώματος, κατῆλθεν εἰς γένεσιν καὶ πολλῆς τῆς ἀλογίας καὶ τῆς ταραχῆς ἀνεπλήσθη. Δεῖ οὖν αὐτὴν πάλιν ἐπὶ τὰς

οἰκείας ἀρχὰς ἀναδραμεῖν, καὶ ὅθεν κατῆλθεν ἐκεῖ πάλιν ἀνελθεῖν· εἰς δὴ τὴν ἄνοδον ταύτην καὶ ἀποκατάστασιν συμβάλλονται αὐτῇ αἱ τέσσαρες αὗται μανίαι· τὸ <γὰρ> τεταραγμένον τῶν μερῶν αὐτῆς καὶ εἰς ἀοριστίαν καὶ εἰς ἀναρμοστίαν ὑπενεχθὲν καὶ πολλῆς ταραχῆς ἀναπλησθὲν εἰς συμφωνίαν καὶ ἀρμονίαν ἄγει ἡ μουσικὴ· ἡ δὲ τελεστικὴ τελέαν καὶ ὁλόκληρον ποιεῖ τὴν ψυχὴν καὶ νοερῶς ἐνεργεῖν παρασκευάζει. Ἡ μὲν γὰρ μουσικὴ μόνα τὰ μόρια ἀρμόζει καὶ καταστέλλει, ἡ δὲ τελεστικὴ ὅλην αὐτὴν ποιεῖ ἐνεργεῖν καὶ ὁλόκληρον παρασκευάζει· ὥστε καὶ τὸ νοερὸν αὐτῆς ἐνεργεῖν· Κατελθοῦσα γὰρ ἡ ψυχὴ συντεθραυσμένη καὶ παρειμένη ἔοικε, καὶ ὁ μὲν ταύτου κύκλος πεπέδεται, τουτέστι τὸ νοερὸν αὐτῆς, ὁ δὲ θατέρου πολλὰς κλάσεις καὶ στροφὰς ὑπομένει, τουτέστι τὸ δοξαστικόν· μερικῶς οὖν καὶ οὐ κατὰ πᾶσαν ἑαυτὴν ἐνεργεῖ. Ἡ οὖν Διονυσιακὴ κατοκωχὴ μετὰ τὴν τῶν μερῶν συναρμονίαν τελέαν αὐτὴν ἀπεργάζεται καὶ ποιεῖ κατὰ πᾶσαν ἑαυτὴν ἐνεργεῖν καὶ νοερῶς ζῆν· ἡ δὲ Ἀπολλωνιακὴ πᾶσας τὰς πεπληθυσμένας αὐτῆς δυνάμεις καὶ πᾶσαν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἐν αὐτῆς ἐπιστρέφει καὶ συνεγείρει (διὸ καὶ Ἀπόλλων εἴρηται ὡς ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐπὶ τὸ ἐν ἐπανάγωγῳ τὴν ψυχὴν)· ἡ δὲ Ἑρωτικὴ λοιπὸν ἠνωμένην παραλαβοῦσα τὴν ψυχὴν τοῦτο τὸ ἐν τῆς ψυχῆς τοῖς θεοῖς καὶ τῷ νοητῷ κάλλει συνάπτει. ^[30]

- 90 Ὅρωνται μὲν οὖν ὅπερ εἵπομεν ἐν ἐκάστη καὶ αἱ λοιπαί, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐκάστη λέγεται· τριῶν γὰρ ὄντων τούτων αὐτῶν τῶν θεῶν τῶν διδόντων <καὶ> τῶν δόσεων αὐτῶν καὶ τριττῶν τῶν μεταλαμβανόντων, ἐπειδὴ τὰ διδόντα ἠνῶται καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἐν ἀλλήλοις ἐστὶ, διὰ τοῦτο καὶ αἱ δόσεις μετέχουσι καὶ κοινωνοῦσιν ἀλλήλων, καὶ τὸ ὑποδεχόμενον ὃ ἐστὶν ἡ ψυχὴ πρὸς πᾶσας ἐπιτηδεῖως ἔχει τὰς δόσεις. Λάβοις δ' ἂν καὶ ἄλλως ἐκ διαίρεσεως τὰς τέσσαρας μανίας· ἐπεὶ γὰρ ἡ ὁλότης τριχῶς, ἢ ὡς ἐν τῷ μέρει ἢ ὡς ἐκ τῶν μερῶν ἢ ὡς πρὸ μερῶν (ἔστι γὰρ μερικῶς τὸ ὅλον, ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος μικρὸς κόσμος λέγεται μέρος ὦν τοῦ κόσμου, καὶ ὁ μερικὸς νοῦς πάντα ἔχει τὰ εἶδη ὅσα ὁ παντέλειος· ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν μερῶν ὅλον, ὥσπερ ὁ κόσμος ὁ αἰσθητὸς ἐκ πάντων ἐστὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ· ἔστι δὲ τὸ ὅλον τὸ πρὸ τῶν μερῶν, ὡς τὸ ἐν τῇ φύσει ἢ τῇ ψυχῇ τῇ ὅλῃ ἢ τῷ νῷ εἶδος τοῦ κόσμου, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ τεχνίτου τὸ εἶδος τῆς οἰκίας), τοῦ μὲν ὅλου τοῦ ὡς μέρους συναρμοστικά ἐῖσιν αἱ Μοῦσαι καὶ ἡ μουσικὴ μανία, τοῦ δ' ὅλου τοῦ ἐκ τῶν μερῶν ὁ Διόνυσος καὶ ἡ τελεστικὴ, τοῦ δ' ὅλου τοῦ πρὸ τῶν μερῶν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ μαντικὴ· ὁ δὲ Ἑρως ἐπὶ πᾶσι τοῦτο τὸ ἐν τῆς ψυχῆς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῖς θεοῖς ἐνιδρύει, καὶ τοῦτο ἔστιν ἔργον τῆς ἐρωτικῆς, συνάψαι τὴν ψυχὴν τοῖς θεοῖς καὶ τῷ ἀφράστῳ αὐτῶν κάλλει. Λάβοις δ' ἂν καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν τὴν τάξιν· τὴν μὲν γὰρ μονάδα Ἀπόλλωνι ἀνιεροῦσι διὰ τὸ ἐνιαῖον αὐτοῦ τῆς ἐνεργείας, ὡς καὶ ἡ μονὰς ἐνιαῖως πάντας ἔχει τοὺς ἀριθμούς· τὴν δὲ τριάδα τῷ Διονύσῳ ὡς τελείαν, ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλος ἔχουσιν, ὥσπερ καὶ ὁ Διόνυσος τελέαν ποιεῖ τὴν ψυχὴν· ταῖς δὲ Μοῖσαι τὸν ἐννέα, διότι πᾶσας τὰς ἀρμονίας καὶ τὰς σχέσεις ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ἐπεὶ καὶ πᾶσα ἡ πρόοδος τῶν ἀριθμῶν εἰς τὸν ἐννέα περαιοῦται (διὸ καὶ ἔννεον αὐτὴν ἐκάλουν), καὶ ὁρᾷς ὅτι ἡ μὲν μονὰς ὡς πρώτη τὸν τρία τέλειον ποιεῖ, ὁ δὲ τρία τὸν ἐννέα, πρὸ δὲ τῆς μονάδος λάβοις ἂν τὸ ἐν ἀνάλογον τῷ ἔρωτι καὶ τάγαθῳ, οὗ πάντ' ἐφίεται· εἰς γὰρ τὸ ἐν τῶν θεῶν ἀνάγει πάντα ὁ Ἑρως. Καὶ τὴν τετράδα δὲ κατ' ἄλλας ἐπιβολὰς τῷ Διονύσῳ ἀνατιθέασι διὰ τὴν πρώτην πᾶσας ἔχειν τὰς ἀρμονίας (ἐπίτριτον δγ', ἡμιόλιον γβ', [τὸν] διπλάσιον δβ', [τὸν] τριπλάσιον γα', [τὸν] τετραπλάσιον δα'· τουτέστι διὰ τεσσάρων, διὰ πέντε, διὰ πασῶν, διὰ πέντε καὶ διὰ πασῶν, διὰ δις διὰ πασῶν), καὶ διὰ τὸ περιέχεσθαι δὲ καὶ τοὺς ἀριθμοὺς πάντας ἐν ἑαυτῇ· ρίζα γὰρ πάντων τῶν ἀριθμῶν ἡ τετράς διὰ τὸ κατ' ἐπισύνθεσιν τῆς μονάδος ἄχρις αὐτῆς ἀποτελεῖσθαι τὸν δέκα, τὸν δὲ δέκα πάντα εἶναι τὸν ἀριθμὸν καὶ ὅλως τετρόμματον καὶ τετραπρόσωπον αὐτὸν ἡ θεολογία καλεῖ. ^[5]

—Λάβοις δ' ἂν τῶν ἐνθουσιασμῶν τούτων εἰκόνας καὶ ἐκ τῶν λογικῶν θεωρημάτων· τῇ μὲν γὰρ μουσικῇ ἀνάλογον λήψη τὴν ὀριστικὴν, ἥτις τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ὀρισμὸν αὐτοῦ συναρμόζει ἐκ ζώου καὶ θνητοῦ καὶ ἀποτελεῖ τὸ εἶδος αὐτοῦ· τῇ δὲ τελεστικῇ τὴν διαιρετικὴν καὶ ἀναλυτικὴν, ἥτις διὰ τῶν ὑπαλλήλων γενῶν ἀναπέμπει ἐπὶ τὸ γενικώτατον· τῇ δὲ Ἀπολλωνιακῇ καὶ μαντικῇ αὐτὸ τὸ γενικώτατον ὃ ἀπὸ τῶν πολλῶν εἰς τὸ ἓν τὸ ἐνικώτατον ἀφίεται. Λάβοις δ' ἂν καὶ πάντων τῶν δέκα γενικωτάτην τὴν ἐπὶ τὸ ὅν τὸ κοινῶς πάντων κατηγορούμενον ἀντὶ τῆς ἐρωτικῆς· πάντα γὰρ ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ ὃ Ἔρως ἀνάγει. Αὕτη μὲν οὖν ἡ τάξις καὶ αἱ ἔνδον ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ τῶν τεσσάρων τούτων μανιῶν ἐνεργεῖαι καὶ δυνάμεις. Λάβωμεν δὴ καὶ τὰς ἐκτὸς αὐτῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐνεργείας καὶ ἃ ἀποτελοῦσιν ἔξω περὶ ἡμᾶς. Ἡ μὲν οὖν μουσικὴ ἐμμέτρως τε φθέγγεσθαι ποιεῖ καὶ πράττειν καὶ κινεῖσθαι εὐρύθμως καὶ τὰ κατορθώματα τῶν θείων ἀνδρῶν καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν ἐμμέτρως ἄδειν, καὶ διὰ τούτων παιδεύειν τὸν βίον, ὥσπερ δὴ καὶ ἔνδον συνήρμοζεν ἡμῶν τὰ μέρη τῆς ψυχῆς. Ἡ δὲ τελεστικὴ πᾶν τὸ ἀλλότριον καὶ μολυσματώδες καὶ βλαβερὸν ἀποδιώκουσα, τέλεον ἡμῶν καὶ ἀβλαβὴ τὸν βίον τηρεῖ, καὶ τὰς μανίας καὶ δαιμονιώδεις φαντασίας ἀποδιώκουσα, ὑγιεῖς καὶ ὁλοκλήρους καὶ τελείους ἡμᾶς ποιεῖ, ὥσπερ δὴ καὶ τὴν ἔνδον ψυχὴν τελέαν καὶ ὁλόκληρον ἐποίει. Ἡ δὲ μαντικὴ ἐνιαίως συναιρεῖ τὸ ἐκτεταμένον καὶ ἄπειρον τοῦ χρόνου, καὶ ὡς ἐν ἐνὶ παρόντι τῷ νῦν τὰ πάντα ὁρᾷ τὰ τε παρεληλυθότα <καὶ> τὰ ἐνεστώτα καὶ τὰ μέλλοντα· διὸ προλέγουσα τὰ ἐσόμενα, ἅπερ αὐτὴ ὡς παρόντα ὁρᾷ, ἄπταιστον ἡμῶν ποιεῖ διοδεύειν τὸν βίον· ὥσπερ δὴ καὶ ἔνδον πάσας τὰς πεπληθυσμένας καὶ πολλὰς ζωὰς καὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ ἓν συναιρεῖ καὶ ἀνάγει, ἵνα μᾶλλον σῶζεται καὶ συνέχεται. ^[30]

92 Ἡ δὲ ἐρωτικὴ ἐπιστρέφει τοὺς νέους εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς φιλίαν ἡμῶν ἄγει, παιδευτικὴ τις οὖσα καὶ αὐτὴ τῶν νέων, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους ἐπὶ τὸ ψυχικὸν ἡμῶν κάλλος συνάγουσα τοὺς νέους, καὶ ἀπὸ τούτου ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀναπέμπουσα, ὥσπερ δὴ καὶ ἔνδον τὸ ἐν τῆς ψυχῆς τοῖς θεοῖς συνῆπτεν. —Ἡπόρησεν ὁ ἐταῖρος Πρόκλος πῶς, εἰ ἐκ διαιρέσεως λαμβάνονται αἱ μανίαι, δυνατόν ἄλλην εἶναι παρὰ ταύτας. Πρὸς δὲ εἶπεν ὁ φιλόσοφος ὅτι, εἰ καὶ ἐκ διαιρέσεως λαμβάνονται, οὐδὲν κωλύει, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον, ἕκαστον αὐτῶν ὑπὸ πολλῶν κεῖσθαι θεῶν, κατ' ἄλλας μέντοι καὶ ἄλλας ἐπιβολάς. Πῶς δὲ, φησὶ, τὴν τελεστικὴν αἰεὶ προτάττοντες πασῶν τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιτηδεύσεων, καὶ αὐτῆς <τῆς> φιλοσοφίας τῆς ἀνθρωπικῆς ὑπερτέραν αὐτὴν λέγοντες, νῦν καὶ μαντικῆς καὶ ἐρωτικῆς ποιούμεν καταδεεστέραν; Ἡ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου πράγμασιν αὐτὴν προτάττομεν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς τῆς ψυχῆς αὐτῆς καθ' αὐτήν. Ἀλλὰ διὰ τί μὴ ὡς ἔνδον ἔχει, οὕτω καὶ ἔξω; καὶ γὰρ ἐλέγομεν εἶναι ἀναλογίαν τοῖς ἔνδον πρὸς τὰ ἔξω. Ἡ ἔστι μὲν ὅπῃ ἔχει τὴν πρὸς τὰ ἔνδον ἀναλογίαν, ἔστι δὲ ὅπῃ οὐκ ἔχει. Προτάττεται μὲν γὰρ πασῶν τῶν ἄλλων ἢ τελεστικῇ, ὅτι δὴ καὶ τὰς ἄλλας πάσας συλλαβοῦσα ἔχει (καὶ γὰρ θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν σύμπασαν καὶ ἐρωτικὴν μέντοι· δεῖ γὰρ αὐτὴν σφόδρα ἐρωτικῶς ἐξῆφθαι αὐτῶν, ἵνα καὶ κατορθωθῇ), τὴν μέντοι ἐρωτικὴν τὴν ἔξω μόνην καθ' ἑαυτὴν ἀποδιαλαβόντες οὕτω θεωροῦμεν, καὶ ταύτη φαίνεται ἡμῖν καταδεεστέρα τῆς τελεστικῆς. Τῆς τελεστικῆς οὖν ἐὰν ἀποδιαλάβῃς τὰς ἄλλας, πολὺ αὐτὰς καταδεεστέρας αὐτῆς ὅψει. Οὐ δεῖ οὖν τὰς ἀναλογίας κατὰ πάντα παραβάλλειν, ἀλλὰ καθὸ μόνον παραλαμβάνονται· οἷον ὡς εἰ σχήματα παραλαμβάνοιτο ἀνάλογον κατὰ τὰ ἐμβαδὰ, μηκέτι δὲ κατὰ τὰς περιμέτρους· οὐ γὰρ πάντως ἀκολουθήσει. Αὗται μὲν οὖν πᾶσαι αἱ εἰρημέναι μανίαι κρείττους εἰσι τῆς σωφρονούσης ψυχῆς. Ἔστι μέντοι τις τῇ σωφροσύνῃ σύστοιχος μανίας, ἣν καὶ κατὰ τι πλεονεκτεῖσθαι ὑπὸ τῆς σωφροσύνης ἐλέγομεν. Κατὰ γὰρ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς καὶ ἔτι τοὺς δοξαστικούς ἐπίπνοιαί τινες γίνονται, καθ' ἃς ὑπὲρ ἐλπίδα ἀποτελοῦσί τινα οἱ τεχνῖται καὶ θεωρήματα εὐρίσκουσιν, ὡς Ἀσκληπιὸς φέρε ἐν ἱατρικῇ

καὶ Ἡρακλῆς ἐν πρακτικῇ. Τῷ θεωρητικωτέρῳ μὲν οὖν δόξει ἡ τεχνικὴ σωφροσύνη
πλεονεκτεῖν· κατὰ μέντοι τὴν ἐμὴν κρίσιν τοῖς πᾶσι δοκεῖ ἡ ἔνθους τέχνη κρατεῖν. ^[30]

93 Ἀλλὰ τί οἱ μὲν ἄλλοι ἐνθουσιασμοὶ πρὸς ὀλίγον γίνονται χρόνον, οἱ δὲ κατὰ τὰς τέχνας καὶ τὰς
ἐπιστήμας διαρκεῖς εἰσιν; Ἡ, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος ἐλέγομεν, ὅτι ἔχει τινὰς χαρακτῆρας
καὶ σύμβολα ἅτινα ἔστ' ἂν σώζονται ἢ πᾶσα τελετὴ ἀεὶ αὐτὸ ἐλλάμπεσθαι ποιεῖ, οὕτω δὴ καὶ ὁ
τεχνίτης πρὸς τῇ ἄλλῃ ἐπιτηδειότητι ἔχει καὶ τὰ θεωρήματα, ἅτινα ὥσπερ σύμβολα ἐνόντα τῇ
ψυχῇ ἀεὶ αὐτὴν ἐλλάμπεσθαι ποιεῖ· διὰ δὲ τοῦτο δεῖ τὰ θεωρήματα τῶν ἐπιστημῶν καὶ αὐτῆς
τῆς μαντικῆς μελετᾶν, ἵν' ὤμεν ἐν προθύροις τῆς τῶν ἐφόρων θεῶν αὐτῶν ἐπιπνοίας. Ἐκεῖνο
μέντοι ἡμᾶς μὴ ταράξῃ πῶς εἴρηται ὁ Διόνυσος τὸ ὅλον καὶ τέλεον ἡμῖν παρέχειν, καίτοι
λεγόμενος τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ διηρημένου νοῦ καὶ πάσης τῆς μεριστῆς δημιουργίας
προστάτης; Ἡ ὥσπερ δὴ λέγεται ἡ ψυχὴ κατιέναι εἰς γένεσιν κατὰ πρόνοιαν καὶ ἀγαθοειδῇ
αὐτῆς προαίρεσιν, κατελθοῦσα μέντοι ἐπὶ πλεόν φιλοφρονεῖται τὴν γένεσιν, καὶ διὰ τοῦτο
αὐτῇ κακὸν λέγεται εἶναι ἢ κάθοδος, καίτοι οὐχ ἀπλῶς οὕσα κακὸν, οὕτω δὴ καὶ τὴν κατ'
οὐσίαν διαίρεσιν, τουτέστι τὴν ἐτερότητα τὴν πρὸς τὰς ἄλλας ψυχὰς, ὑπὸ τοῦ Διονύσου
λαβοῦσα καὶ ὑποστᾶσα, ἐπὶ πλεόν ἑαυτὴν διαιρεῖ καὶ μερικωτέραν ποιεῖ, ὥστε μηκέτι κατὰ
πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις ἐνεργεῖν· τὸ ὅλον οὖν καὶ τέλεον λέγεται τότε παρὰ τοῦ Διονύσου
λαμβάνειν, τουτέστι τὴν κατ' οὐσίαν αὐτῆς ὁλότητα ἀπολαμβάνειν καὶ ὑγιὲς γίνεσθαι. Σώζεται
οὖν ἡμῖν ἅμα καὶ τὸ διαιρέσεως εἶναι ἡμῶν τὸν θεὸν αἴτιον καὶ τὸ ὅλους πάλιν καὶ τελέους καὶ
ὁλοκλήρους παρ' αὐτοῦ γίνεσθαι. β' Ἡ τε γὰρ δὴ ἐν Δέλφοις προφητὶς 244a Τεσσάρων, ὡς
εἴρηται, παραδιδόμενων ἐνταῦθα μανιῶν τῶν κρειττόνων τῆς σωφροσύνης, πρώτου μέμνηται
τοῦ μαντικοῦ ..., διὰ τὸ ἐκφανῆ αὐτὰ εἶναι ἐν Ἑλλάδι. Λέγει δὲ αὐτῶν νῦν τὰς ἔξω ἐνεργείας ἃ
περιποιοῦσιν ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις. —Περὶ δὲ τοῦ Δωδωναίου μαντείου διάφορὰ εἰσι τὰ
ἱστορούμενα. Ἔστι μὲν γὰρ παλαιότατον τῶν Ἑλληνικῶν μαντείων· λέγουσι δὲ οἱ μὲν ὅτι δρυὶς
ἦν ἐκεῖ ἡ μαντεύουσα, οἱ δὲ ὅτι περιστεραί. Τὸ δὲ ἀληθὲς ὅτι γυναῖκες ἦσαν ἰέρειαι αἱ
μαντεύουσαι δρυὶ τὴν κεφαλὴν στεφόμεναι, αἵτινες ἐκαλοῦντο πελειάδες· ἴσως οὖν ἀπὸ τοῦ
ὀνόματός τινες πλανηθέντες ὑπώπτευσαν εἶναι περιστεράς τὰς μαντευσάσας· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὴν
κεφαλὴν δρυὶ κατεστέφοντο, ἴσως διὰ τοῦτο εἰρήκασι καὶ τὴν δρυὶν μαντεύειν. ^[30]

94 Ἔστι δὲ Διὸς τὸ μαντεῖον, τὸ δὲ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος. Εἰκότως οὖν ἀμφοτέρω παρέλαβεν ὡς
συγγενῇ τὰ μαντεῖα. Καὶ γὰρ ὁ Ἀπόλλων ὑπουργὸς λέγεται εἶναι τῆς τοῦ Διὸς δημιουργίας, καὶ
πολλάκις εἰ ἔδοξεν αὐτοῖς ἀσαφὲς εἶναι ὁ τοῦ Δωδωναίου χρησμὸς, ἀπήεσαν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς,
χρησόμενοι τί βούλεται ὁ τοῦ Διὸς χρησμὸς, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐξηγήσατο πολλάκις ὁ
Ἀπόλλων. —Ἐνθουσιῶσαι μὲν οὖν καὶ μαντευόμεναι αἱ ἰέρειαι πολλὰ εὐηργέτουν τοὺς
ἀνθρώπους προλέγουσαι τὰ μέλλοντα καὶ προδιορθούμεναι, σωφρονοῦσαι δὲ ὅμοιαι ἦσαν ταῖς
ἄλλαις γυναίξιν. Οὕτως οὐχ ἀπλῶς μανία κακὸν ἐστίν, ἀλλὰ τι κρεῖττον τῆς σωφροσύνης καὶ
πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον. Ἀλλὰ διὰ τί πολλάκις δοκοῦσαι μηδὲν σεμνὸν ἔχειν ἐν
τῷ βίῳ τῷ ἄλλῳ αἱ γυναῖκες ἐνεφοροῦντο; Ἡ ἡμεῖς μὲν ἐπὶ σμικρὸν βλέπομεν, εἰς τοῦτον
μόνον αὐτῶν ἀποβλέποντες τὸν βίον, οἱ δὲ θεοὶ καὶ τὰς προβιοτάς εἰδότες καὶ τὰς περιόδους
τῶν ψυχῶν, τοῦτο αὐταῖς νῦν ἀπεκλήρωσαν τὸ γέρας. Περὶ δὲ τῆς Σιβύλλης οὕτως ἐστὶ
θαυμαστὰ τὰ λεγόμενα, ὥστε δόξαι μύθους εἶναι. Πολλὰ μέντοι Σιβύλλα γεγόνασι, πᾶσαι τὸν
μαντικὸν ἐλόμεναι βίον. Πᾶσαι μέντοι διὰ τινὰ ἴσως αἰτίαν εἵλοντο Σιβύλλα
προσαγορεύεσθαι, ὥσπερ δὴ ὁ Τρισημέριστος Ἑρμῆς λέγεται πλεονάκις ἐπιδημήσας τῇ Αἰγύπτῳ
ἑαυτοῦ ἀνεμνησθαι καὶ τρίτον κεκληθῆσαι Ἑρμῆς. Καὶ τρεῖς δὲ λέγονται Ὀρφεῖς παρὰ Θραξὶ
γενέσθαι. Ἴσως οὖν καὶ αὗται κατὰ τινὰ κοινωνίαν καὶ ἀνάμνησιν εἵλοντο ταύτας τὰς
προσηγορίας, ἐπεὶ αὕτη γε ἡ Σιβύλλα ἢ Ἑρυθραία περὶ ἧς νῦν λέγει Ἑριφύλη ἐκαλεῖτο ἐξ
ἀρχῆς. Λέγουσι δὲ αὐτὴν εὐθὺς προελθοῦσαν προσεῖπεῖν ἐξ ὀνόματος ἕκαστον καὶ ἔμμετρα

φθέγγασθαι καὶ εἰς βραχὺν χρόνον τέλειον εἶδος ἀνθρώπου λαβεῖν. —Τρία δέ ἐστιν ἐπιχειρήματα ἀφ' ὧν κατασκευάζει ὅτι ἡ μανία ἀγαθὸν καὶ κρεῖττον σωφροσύνης ἔν μὲν ἀπὸ τῆς οὐσίας, καθὸ ἐκ θεῶν ἐνδίδεται, πᾶν δὲ τὸ παρὰ θεῶν διδόμενον μέγιστόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν, τοῦτο δὲ αὐτοῦ καὶ οὐσία· δεύτερον δὲ ἀπὸ τῆς ἐνεργείας, ὅτι πολλὰ ἀγαθὰ τὴν Ἑλλάδα ἢ τοιαύτη μανία εἰργάσατο· τρίτον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος ὅτι οἱ παλαιοὶ καὶ ἔνδοξοι ὀνοματοθετοῦν τὸ μέγιστον τῶν ἐπιτηδευμάτων, τουτέστι τὴν μαντικὴν, τῷ τῆς μανίας ὀνόματι προσηγόρευσαν, μανικὴν προσαγορεύσαντες τὴν νῦν λεγομένην παρ' ἡμῶν μαντικὴν ὅπερ ὄνομα [τὸ τῆς μανίας] ἐμπλέξαντες εἰς τὸ τῆς τέχνης ὄνομα μανικὴν τὴν τέχνην ἐκάλεσαν· οἱ [παλαιοὶ] δὲ μεταγενέστεροι ὑπὸ ἀπειροκαλίας προσέθεσαν τὸ στοιχεῖον, φοβηθέντες τὸ τῆς μανίας ὄνομα. ^[35]

95 Καὶ κυρίως τῷ ἀπειροκάλως ἐχρήσατο· αὐτὸ γὰρ τὸ καλὸν ἔχοντες ὄνομα τὸ τῆς μανίας, ἀπειρία τοῦ καλοῦ ἡγνόησαν τὸ καλὸν τοῦ ὀνόματος. Ὅτι δὲ οἱ παλαιοὶ τὴν θεῖαν μαντικὴν μανικὴν ἐκάλουν, καὶ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου δῆλον γίνεται· τὴν γὰρ τῶν ἐμφρόνων, φησί, ζήτησιν τοῦ μέλλοντος, τουτέστι τὴν ἀνθρωπίνην πᾶσαν μαντικὴν τὴν στοχαστικὴν, ἥτις κατὰ τὴν ἡμετέραν φρόνησιν ἡμῶν ἐνεργούντων καὶ ζητούντων γίνεται (οἷαί εἰσιν αὐταὶ αἱ διὰ σημείων, ὡς ἀστεροσκοπία, οἰωνοσκοπία ἢ νῦν λεγομένη, ἢ διὰ τῶν οἰωνῶν καὶ ὄρνων, σπλαγχνοσκοπία, συμβολικὴ, καὶ αἱ ὅμοιαι), ἐπειδὴ ἐκ τῶν τριῶν τούτων συνεκροτήθησαν, οἰήσεως, νοῦ, ἱστορίας (ἔχουσι γὰρ τὸ μὲν τι ἐκ τῆς ἡμετέρας οἰήσεως καὶ στοχασμοῦ, παρὸ καὶ ἀποτυχία γίνονται πολλάκις, τὸ δέ τι ἀπὸ τοῦ νοῦ, ἀδύνατον γὰρ ἄνευ τοῦ καθόλου τέχνην συστήναι, τὸ δέ τι καὶ ἀπὸ ἱστορίας ἔχουσι, τουτέστι πείρας, ὥσπερ δὴ καὶ ποιοῦσιν οἱ τὰς πείρας ἀναγράψαντες), τὰ τρία ταῦτα οἱ παλαιοὶ ὀνόματα οἷσιν καὶ νοῦν καὶ ἱστορίαν ἐντείναντες εἰς ἓν ὄνομα, οἰονοιστικὴν αὐτὴν προσηγόρευσαν, πᾶσαν στοχαστικὴν καὶ ἀνθρωπικὴν τέχνην οἰονοιστικὴν προσαγορεύσαντες, ἀπὸ μὲν τοῦ οἴο τὴν οἷσιν δηλοῦντες, ἀπὸ δὲ τοῦ νο τὸν νοῦν, ἀπὸ δὲ τοῦ ιστικὴν τὴν ἱστορίαν σημαίνοντες· ἦντινα οἰονοιστικὴν τὸ ο μεταβάλλοντες εἰς τὸ ω, ὡς εἰς ὀγκοειδέστερον καὶ μακρότερον στοιχεῖον καὶ μεγαλοφωνότερον, οἰωνιστικὴν προσηγόρευσαν πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ στοχαστικὴν μαντείαν. Ἐκ δὲ τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας τοσοῦτ' ἐστὶν ὑπερτέρα ἡ μανία ἢ ἐκ θεῶν διδομένη τῆς ἀνθρωπικῆς σωφροσύνης καὶ στοχαστικῆς μαντείας, ὅσω ἐστὶ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὀνόματος ὑπέρτερον τὸ τῆς μαντικῆς <τοῦ> τῆς οἰωνιστικῆς, καὶ τὸ ἔργον τὸ ἐκ τῆς μανίας ἀποτελούμενον τοῦ ἔργου τοῦ ἐκ τῆς οἰωνιστικῆς ἐγγινομένου. —Θαυμάσειε δ' ἂν τις τοῦ φιλοσόφου τὴν εὐγνωμοσύνην, ὅπως οὐδὲν πλεον ἐν τοῖς συμπεράσμασι λαμβάνει, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐκ τῶν ὠμολογημένων συναγόμενον ἀντικρυς κατὰ τὴν γεωμετρικὴν δικαιοσύνην. γ' Ἀλλὰ μὴν νόσων γε καὶ πόνων τῶν μεγίστων 244d Μεταβέβηκεν ἀπὸ τῆς μαντικῆς ἐπὶ τὴν τελεστικὴν μανίαν, ἦντινα φησὶν ἀπαλλάττειν τῶν μεγίστων κακῶν καὶ τὸν καθ' ἕκαστον ἡμῶν καὶ γέννη ὅλα καὶ πόλεις, ἴν' ὥσπερ ἡ ἔνδον τελεστικὴ τελέαν ἡμῶν ἐποίει τὴν ψυχὴν καὶ ὁλόκληρον, ὥστε κατὰ πάσας τὰς δυνάμεις αὐτὴν ἐνεργεῖν, οὕτω δὴ καὶ ἡ ἔξω τελεστικὴ, ἀπαλλάττουσα ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐκτὸς τῶν ἐνοχλούντων δυσχερῶν εὐροίαν ἡμῖν καὶ εὐδαιμονίαν παρασκευάσῃ κατὰ τὸν βίον. ^[5]

96 —Ἀλλὰ πῶς λόγον ἔχει τὸ ἐκγόνους ὑπὲρ προγόνων δίκας διδόναι; ἢ μάλιστα μὲν καὶ διεδέξαντο τὰς ἐκείνων κτήσεις, καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἐξ ἀδικιῶν πολλάκις συναχθείσας, ὃ καὶ ἱκανὸν αὐτοῖς ἐπαγαγεῖν τὴν δίκην; ἔπειτα δὲ καὶ συμπάσχουσιν αἱ τῶν προγόνων ψυχαὶ ταῖς τῶν ἀπογόνων, περιστατικῶς ἀναστρεφομέναις, οὐδὲ τούτων ἀναξίως ὑπομενόντων τὰς δίκας· συνάγεται γὰρ ὁ ἄξιός τοῦ τάδε παθεῖν εἰς τὸ τοιόνδε γένος, τῆς προνοίας ἐξηρημένως καὶ τῆς θείας δὲ φύσεως καὶ τῶν μοιρηγετῶν θεῶν συνδιαπλεκόντων πάντα ἐν τάξει καὶ κατὰ δίκην. Ἐπειτα δὲ καὶ μία τις συνέχεια ὁράται τοῦ γένους· ὥσπερ γὰρ τῶν σπερμάτων καὶ τῶν

φυσικῶν λόγων γίνεται τις κοινωνία, οὕτω δὴ καὶ τῶν τοιῶνδε ψυχῶν καὶ γενῶν καὶ τῶν τούτοις ἐπομένων ἀγαθῶν ἢ κακῶν. Ὡς περ γὰρ εἰ ἡμεῖς κοιμώμενοι ἐπελανθανόμεθα τῆς προτέρας ζωῆς τῆς χθὲς γενομένης, ἔδοξαν ἂν ἡμῖν πολλοὶ βίοι εἶναι ἐν ἐνὶ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, συνεχοῦς οὕσης τῆς ζωῆς ἐν τοῖς ἐβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα τούτοις ἔτεσιν, οὕτω δὴ καὶ ἐν τῷ γένει τῷδε ἐστὶ τις συνέχεια ἣν ἡμεῖς μὲν οὐχ ὀρώμεν, οἱ μὲντοι μοιρηγέται θεοὶ καὶ οἱ τὰ γένη κληρωσάμενοι δαίμονες ... Ὡς περ οὖν ἐν ἐνὶ βίῳ τήνδε τὴν νόσον ὁ ἰατρὸς οὐκ εὐθὺς χειρουργία θεραπεύει, ἀλλὰ περιμένει ἄχρις οὗ ἐπιτήδειος γένηται ὁ πάσχων ὑπομεῖναι τὴν χειρουργίαν, οὕτω καὶ ἐν τῷ γένει ποιοῦσιν οἱ ἔφοροι τοῦ γένους δαίμονες, ὡς καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ὅτι μετὰ πέντε γενεὰς ἐξέτισαν οἱ τοῦ Λυδοῦ ἀπόγονοι τὴν δίκην. — Τὸ δὲ παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων ὅτι τὰ πολυχρόνια τῶν ἀμαρτημάτων δυσεκνιπτότερα εἰσιν, ἃ καὶ τελεστικῆς μόνης δεῖται εἰς κάθαρσιν, τὰ δὲ ὀλιγοχρονιώτερα εὐιατώτερα. Ὡς περ δὴ καὶ ἐπὶ ἱατρικῆς ὀρώμεν, ὀλιγοχρονίων μὲν γὰρ ὄντων τῶν παθῶν καὶ εὐθὺς ἀρξαμένων, ἐὰν ἐπιμελεῖσθαι τις ἄρξηται ἑαυτοῦ, ῥᾶον ἀπαλλάττεται, πολυχρονίων δὲ γενομένων δυσχερέστερον, οἷον γὰρ εἰς φύσιν καὶ ἔξιν καθίσταται τὸ κακὸν καὶ γίνεται ὥς περ οὐλὴ ἐνσκιρρωθεῖσα· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὁ ἀμαρτῶν εὐθὺς μεταγνῶ καὶ προσελθὼν ἀπολογήσῃται τῷ ἀδικηθέντι, ἀναλύει τὸ ἀδίκημα καὶ ἀνυπεύθυνον ἑαυτὸν ποιεῖ τῇ δίκῃ, ὅταν δὲ πατρός τις ἀδίκημα ἀναλύῃ, ὃν ἥρπασεν ἐκεῖνος ἀγρὸν φέρε ἀποδιδούς, ἑαυτὸν τε ἀνυπεύθυνον ποιεῖ τῇ δίκῃ, τὴν τε ψυχὴν τοῦ πρώτως ἀρπάσαντος ἐπικουφίζει καὶ ὠφελεῖ (ταῦτα δὲ καὶ ἡ τελεστικὴ θάττον ἰᾶται), ἐὰν μὲντοι ἀπὸ προγόνων ἀρπάσας τύχῃ τὸν ἀγρὸν καὶ ἐφεξῆς ὅλον τὸ γένος χρήσῃται, πρῶτον μὲν ἄδηλον λοιπὸν γίνεται τὸ ἀδίκημα καὶ ταύτῃ δυσιατώτερον, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ χρόνος ὥς περ φυσιῶι τὸ κακόν. ^[5]

97 Διὰ δὴ τοῦτο πολλάκις οἱ θεοὶ προφητεύουσι καὶ εἰς τούσδε τοὺς τόπους ἀπελθεῖν καὶ ἀπολογήσασθαι τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ, ᾧ μηδέποτε γνῶριμος γέγονε, καὶ ἐξευμενίσασθαι τόνδε, ἵν' οὕτως ἰάσεως τύχῃ καὶ ἀποθῇται τὰ δυσχερῆ καὶ παύσῃται ποινηλατούμενος. Προφητεύουσι δὲ οἱ θεοὶ οὐχ ἵνα τὴν δίκην ἀνέλωσιν, ἀλλ' ἵνα τὰ τῆς δίκης γένηται καὶ ἡμεῖς ἐπανορθώμεθα. Ἡ τελεστικὴ οὖν, ᾧ ἂν ἐγγένῃται αὐτόν τε ἀνορθοῖ τὸν ἔχοντα τὴν μανίαν, καὶ δι' αὐτοῦ καὶ ἄλλους πολλοὺς σῶζει· ὥς περ δὴ καὶ ἐπὶ ἐκείνου λέγεται τοῦ τεμόντος τὴν δρῦν καὶ παρακαλουμένου ὑπὸ τῆς Νύμφης μὴ τεμεῖν, ὅμως οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ἔτεμε καὶ ἔμεινε ποινηλατούμενος καὶ τῶν ἀναγκαίων τροφῶν δεόμενος, καὶ εἴ ποτε καὶ ἐνέπιπτε <τι> αὐτῷ εὐθὺς ἐξεφορεῖτο ἄχρις οὗ ὁ τελεστής αὐτῷ εἶπε βωμὸν ἰδρύσασθαι καὶ θῆσαι τῇδε τῇ Νύμφῃ· καὶ οὕτως ἐπαύσατο τῶν συμφορῶν. Ἄλλω δὲ μητροκτονήσαντι εἶπεν ὁ θεὸς ζητῆσαι ἄλλην γῆν παρὰ τὴν οὖσαν καὶ ἐκεῖ οἰκῆσαι, ὃ δὲ, νῆσον ἀναδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ συμβαλὼν δηλοῦσθαι, ἀπελθὼν ᾤκησε, καὶ ἐπαύσατο ποινηλατούμενος. Καλῶς δὲ προέταξε τοὺς καθαρμούς τῶν τελετῶν· οἱ μὲν γὰρ ἀπαλλάττουσιν ἡμᾶς τῶν ἄλλοτρίων, αἱ δὲ τελεταὶ λοιπὸν ἐνιδρύουσι, καὶ θεοῖς. Ἐξάντη δὲ λέγει ἀντὶ τοῦ καθαρὸν καὶ ἐξ ἐναντίας, ἣ διέκειτο πάλαι ποινηλατούμενος, ἀντὶ τοῦ ὑγιῆ καὶ ἔξω ἄτης· τὸ δὲ ν' ἔγκειται δι' εὐστομίαν. δ' Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν 245a Τρίτην ταύτην τὴν μουσικὴν μανίαν παραδίδωσιν, ἥτις τὰ τῶν παλαιῶν ἔργα ὕμνουσα καὶ ἀρετὰς καὶ ἐπιτηδεύματα διὰ μέτρων ἐντείνασα, παιδεύει τὸν βίον. Μὴ θαυμάσης δὲ, εἰ ἐνταῦθα παιδευτικὴν εἶναί φησι τὴν ποιητικὴν, ἀλλαχοῦ αὐτὴν ἐκβάλλων· τὴν μὲν γὰρ ἔνθουν ποιητικὴν προσίεται, τὴν δὲ ἐξ ἀνθρώπων τεχνικὴν παραιτεῖται. ^[30]

98 Κάτοχοι μὲν οὖν εἰσιν, οὓς εἰώθαμεν καὶ δοχέας καλεῖν, καὶ κατοκωχὴ ἢ τῷ θεῷ κατασχεθεῖσα. Ἀπαλὴν δὲ λέγει τὴν εὐπλαστον καὶ εὐπαθῶς ἔχουσαν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ θεοῦ· ἄβατον δὲ τὴν μὴ διαστραφεῖσαν ἀπὸ ἄλλοτρίων δοξασμάτων καὶ ἀναπλησθεῖσαν ἀνθρωπικῆς φλυαρίας. — Ἐγείρουσα δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ σώματος κουφίζουσα καὶ τῷ θεῷ προσάγουσα. — Τὸ δὲ ἐκβακχεύουσα μὴ ταράξῃ ἡμᾶς ὡς Διονυσιακὸν ὄνομα· καὶ γὰρ ἐπιπλέκονται ἀλλήλοις οἱ

ἐνθουσιασμοί· εἴποις δ' ἂν καὶ τοῦτο ὅτι ἐξηρηθῆσθαι ἀλλήλων βούλεται τοὺς ἐνθουσιασμοὺς, τὸν μὲν τελεστικὸν τοῦ μαντικοῦ, τὸν δὲ μουσικὸν τοῦ τελεστικοῦ· διὸ καὶ τοῖς οἰκείοις τῶν ἐπαναβεβηκότων ὀνόμασι χρῆται ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς· διὸ ἐπὶ τῆς τελεστικῆς εἶπεν. — Ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασ· τὸ γὰρ προφητεύσασ ὄνομα οἰκεῖον τῆς μαντικῆς· πάλιν δ' αὖ ἐπὶ τῆς μουσικῆς εἶπε τὸ ἐκβακχεύουσα, ὃ ἐστὶν ἴδιον τῆς τελεστικῆς, οὕτως ἔχεται ἀλλήλων βούλεται τοὺς ἐνθουσιασμούς. Ἐρεῖ δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς φανερώς ὅτι ἡ τελεστικὴ παρὰ Διονύσου δέδοται. — Ὡιδᾶς δὲ λέγει τὰ τῶν λυρικῶν συγγράμματα· τὴν δὲ ἄλλην ποίησιν ἐποποιίαν καὶ ἱαμβοποιίαν καὶ τᾶλλα εἶδη τῆς ποιήσεως, ἧ καὶ [ὡς] Ἀριστοτέλης διαιρεῖ ἐν τῷ Περὶ ποιητικῆς. ε' Μυρία τῶν παλαιῶν ἔργα κοσμοῦσα 245a Ἡ μὲν ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ ἐνέργεια τῆς ποιητικῆς μανίας ἐπιβάλλουσα τοῖς ὑπερτέροις καὶ νοητοῖς μεταδίδωσι τοῖς καταδεεστέροις ἀρμονίας καὶ τάξεως· ἡ δὲ ἔξω ἔνθους ποιητικὴ τὰ τε τῶν παλαιῶν ἔργα ὑμνεῖ τοὺς τε ἐφ' ἑαυτῆς καὶ μεταγενεστέρους παιδεύει, πανταχῇ ἑαυτῆς ἐκτείνουσα τὰς ἐνεργείας. Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἔνθοι ποιηταί· ὅς δ' ἂν ἄνευ, φησὶν, ἐνθέου μανίας τῶν Μουσῶν ἐκ τέχνης ἐλπίση γενέσθαι ἔνθους ποιητῆς, ἀτελὴς αὐτός τε ἔσται τοῦτο οἰόμενος καὶ ἡ ποίησις αὐτοῦ κατακρατεῖται καὶ καλύπτεται ὑπὸ τῆς τῶν μαινομένων ποιήσεως. Τί γὰρ ὅμοιον ἢ Χοιρίλου καὶ Καλλιμάχου ποίησις πρὸς τὴν Ὀμήρου ἢ Πινδάρου; — Καλῶς δὲ εἶπεν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας καὶ οὐχὶ Μουσῶν θύρας ἀφικνεῖσθαι τὸν ἐκ τῆς τέχνης ἀνθρωπίνης ποιητὴν· τὴν ἀρχὴν γὰρ οὐδὲ πελάζουσι ταῖς τῶν Μουσῶν θύραις· οἱ μέντοι ἔνθοι ποιηταὶ μονονουχὶ τὰς θύρας τῶν Μουσῶν ἀράττουσι καὶ οὕτως ἐκεῖθεν πληροῦνται, ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι βοῶντες, καὶ μῆνιν ἄειδε θεὰ καὶ ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα· ἀεὶ γὰρ εἰς αὐτὰς ἀνατεινόμενοι τὸν ἐξῆς λόγον ὡς ἐκεῖθεν ἀπ' αὐτῶν τῶν Μουσῶν πληρωθέντες διατιθέασιν. ^[5]

99 — Ἐπισημαντέον δὲ τοῦτο καὶ ζητητέον πῶς εἰπὼν ἔνθουν μαντεῖαν καὶ ἀντεξετάσας αὐτῇ τὴν ἀνθρωπικὴν μαντεῖαν ἦν ἐκάλεσεν οἰωνιστικὴν, καὶ πάλιν εἰπὼν ἔνθουν ποιητικὴν καὶ ἀντιπαραβαλὼν αὐτῇ πάλιν τὴν ἀνθρωπικὴν καὶ τεχνικὴν ποιητικὴν, ἐπὶ τῆς τελεστικῆς τοῦτο οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ μόνον τὴν ἔνθουν ἐξέθετο τελεστικὴν. Καίτοι καὶ ἐκεῖ ἔστιν ἡ ὑποδυομένη ταύτην ἀνθρωπικὴ καὶ τεχνικὴ τελεστικὴ, οἷα χρῶνται καὶ οἱ ἱερεῖς περὶ τὰς θεραπείας τῶν ἀγαλμάτων νόμῳ πόλεως καὶ κατὰ τὰ οἰκεῖα πάτρια· καὶ αἱ ἐπωδαὶ δὲ καὶ αἱ διὰ βοτανῶν ἢ λίθων θεραπείαι εἴησαν ἂν τῆς τεχνικῆς τελεστικῆς. Ἡ οὖν ὡς σαφὲς παρήκε· πολὺ γὰρ τοῦτο ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ ὡς μὴδὲν μέγα ἀνύουσιν, ἢ εἰ καὶ ἀνύει κατὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐνθουσιασμόν ἀνύει· εἰκόνας γὰρ φέρουσιν αἱ ὑποδυόμεναι τῶν ἀληθινῶν αἰτιῶν. ζ' Τοσαῦτα μὲν σοι 245b Περὶ τριῶν μανιῶν εἰπὼν τῆς τε μαντικῆς καὶ τῆς τελεστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς, περὶ τῆς ἐρωτικῆς ὑπερέθετο νῦν εἰπεῖν ὡς ἐξῆς ἐρῶν περὶ αὐτῆς· ἔδει γὰρ τινα πρὸ αὐτῆς ἀποδειχθῆναι. Ἐπεὶ γὰρ ἡ ἐρωτικὴ εἰς τὸ νοητὸν βούλεται κάλλος ἀνάγειν τὴν ψυχὴν, ἔδει πρότερον περὶ ψυχῆς ποιήσασθαι τὸν λόγον καὶ τῆς τῶν θείων ψυχῶν χορείας καὶ περὶ τῆς συμπεριπολήσεως τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, καὶ πολὺ πρότερον περὶ τῆς ἀθανασίας αὐτῶν, ὃ καὶ ποιήσει ἐξῆς. Καὶ οὕτως ἐπάξει μετὰ ταῦτα· « ἔστι δὴ οὖν δεῦρο πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας ζ' » καὶ οὕτως ἐφεξῆς ἐρεῖ περὶ τῆς ἐρωτικῆς. Διὰ ταῦτα μὲν οὖν ἀπεσιώπησε νῦν τὰ περὶ τῆς ἐρωτικῆς· δῆλος δ' ἐστὶν ἐν τούτοις ὁ Πλάτων εἰδὼς καὶ ἄλλους ἐνθουσιασμοὺς παρὰ τούτους τοὺς τέσσαρας· εἶπε γὰρ ἔχειν εἰπεῖν καὶ ἄλλα πλείω μανίας εἶδη γινόμενα ἀπὸ θεῶν. ^[30]

100 Τὸ δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ τε ἐρῶντος καὶ τοῦ ἐρωμένου γίνεσθαι τὴν φιλίαν οἰκεῖον τῆς θείας ἐρωτικῆς. Ὁ μὲν γὰρ Λυσίας ἀκολάστως ἐρῶν ἑαυτῷ μὲν δοκοῦσαν ὠφέλειαν περιποιεῖ, τῷ δὲ ἐρωμένῳ μεγίστην βλάβην· ὁ δὲ σώφρων ἔρως αὐτὸν τὸν ἔχοντα ὠφελεῖ· ὁ δὲ ἔνθους ἐραστὴς κοινὴν τὴν ὠφέλειαν ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐρωμένῳ περιποιεῖ· εἰς ἑαυτὸν γὰρ ἐπιστρέφει τὸν ἐρώμενον καὶ ἅμα τὴν τοῦ νοητοῦ κάλλους θεωρίαν ποιοῦνται. Σημειωτέον δὲ παρὰ Πλάτωνι

τὸ τῆς εὐτυχίας ὄνομα ὅτι δὴ οὐκ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς ἀλλ' ἐπὶ τῶν ψυχικῶν ἀγαθῶν τὴν μεγίστην εὐτυχίαν τάττει. — Πάνυ δὲ θαυμαστῶς εἴρηται περὶ τῆς ὅλης ἀποδείξεως τῆς παλινωδίας τὸ δεινοῖς μὲν ν, τουτέστι τοῖς ἐριστικοῖς, ἄπιστον αὐτὴν εἶναι, σοφοῖς δὲ πιστὴν. Ἡ μὲν γάρ τις τῶν ἀποδείξεων χρήται λήμμασι τοιούτοις ἅτινα πάντα ἄνδρα καὶ ἐκόντα καὶ ἄκοντα τὸ δὴ λεγόμενον καταναγκάσει πεισθῆναι, ὡς ἐρεῖ τὰ περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, ἡ δὲ τις χρήται τοιούτοις λήμμασιν ἃ τοῖς μὲν λογικωτέροις καὶ ἐριστικοῖς τῶν διαλεκτικῶν καὶ παντὸς τοῦ λεγομένου λόγον ἀπαιτοῦσιν ἔσται ἄπιστα, τοῖς δὲ ἐπιστήμοσι καὶ ἐπιβλητικοῖς καὶ βραχείας μόνον ἀναμνήσεως δεομένοις παντὸς μᾶλλον ἔσται πιστά. Οὗτοι δὲ εἰσι μὲν οἱ καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν ἑωρακότες, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ περὶ θεῶν. Τὰ μὲν οὖν περὶ ἀθανασίας ψυχῆς δι' ἀναμφισβητήτων ἀποδείξεων κατασκευάσει ἀπ' αὐτῆς τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς τὰς ἀποδείξεις φέρων· εἰς μέντοι τοὺς περὶ τοῦ Διὸς λόγους καὶ τῶν ἡγεμόνων θεῶν καὶ τῶν ἐπομένων τούτοις θεῶν καὶ δαιμόνων καὶ ψυχῶν τῶν τε θείων καὶ ἀνθρωπίνων καὶ εἰς τὴν θεάν τοῦ νοητοῦ κάλλους ἀνάγων τὴν ψυχὴν καὶ τὸν ὑπερουράνιον τόπον, οὐκέτι ἀξιοῖ αὐτὰ ἀποδεικνύναι, ἀλλ' ἀποφαντικῶς ἀποφαίνεται περὶ αὐτῶν, ἅτε δὴ τῷ ὄντι ἐνθουσιῶν. Διαλέξεται δὲ ἀποφαντικῶς καὶ περὶ τῶν ἐννέα βίων ὧν ἓνα αἰρεῖται ἡ ψυχὴ πρῶτως ἐκ τοῦ νοητοῦ κατιοῦσα. Διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ οὐκ ἀξίων χρησθαι ταῖς λογικωτέραις ἀποδείξεσιν, ἀλλ' αὐτοπτεῖν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἀξίων αὐτὰ τὴν ψυχὴν, εἶπε τό « ἡ δὲ δὴ ἀπόδειξις ἔσται δεινοῖς μὲν ἄπιστο ς, σοφοῖς δὲ πιστή· δεῖ οὖν πρῶτον ψυχῆς φύσεως πέρι θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἰδόντα πάθη τε καὶ ἔργα τάληθές νοῆσαι. » Ἐπειδὴ γὰρ περὶ τῆς εἰς τὸ νοητὸν κάλλος ἀναγωγῆς ὁ λόγος καὶ ἀναγόντων καὶ ἀναγομένων ἐρώντων τε καὶ ἐρωμένων πληρούντων τε καὶ πληρουμένων, καὶ εἰσιν οἱ μὲν ἀνάγοντες καὶ πληροῦντες οἱ θεοὶ καὶ πᾶσαι αἱ θεῖαι ψυχαὶ [πολὺ δὲ πρότερον καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ καὶ πᾶσαι αἱ θεῖαι ψυχαὶ] ἀγγελικαί τε καὶ δαιμόνιαι καὶ ἡρωϊκαὶ ἐφιέμεναι τοῦ θείου κάλλους καὶ ἐπόμεναι τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν, καὶ ὡς φησι πρῶτῳ τῷ ἡγεμόνι Διὶ, αἱ δὲ ἀναγόμεναι ὡς ἐν ἐσχάτοις αἱ ἀνθρώπειαι ψυχαί, διὰ δὴ τοῦτο περὶ θείας ψυχῆς καὶ ἀνθρωπίνης τὸν λόγον ποιήσεται, δηλονότι τῆς λογικῆς. ^[5]

101 Ἦδη γὰρ ἐντεῦθεν οἷον πρὸ ἀποδείξεως ἐνδείκνυται ὅτι ἀθάνατος ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἅτε συνταττομένη ταῖς θεαῖς ψυχαῖς καὶ ἔχουσα πρὸς αὐτὰς κοινωνίαν. — Τὸ δὲ πάθη τε καὶ ἔργα, πάθη μὲν ἂν λέγοι περὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς· ἐρεῖ γὰρ πῶς μὲν ἀνάγεται, πῶς δὲ πτερορρουεῖ· πάλιν καὶ πίπτει εἰς γένεσιν· ἔργα δὲ ἐπὶ τῶν θείων ψυχῶν. — Τὸ δὲ τάληθές νοῆσαι ἀντὶ τοῦ· τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς ἰδεῖν· τοῦτο γὰρ οὐσία καὶ φύσις αὐτῆς ἐστὶ καὶ ἀλήθεια. — Ἀναγκαιῶς δὲ ἦλθεν εἰς τὸ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς κατασκευάσαι, οἷον κατὰ ἀνάλυσιν ἐπὶ τοῦτο ἐλθὼν, ὡς αὐτὸς ὕστερον ἐρεῖ. Ἔστι δὲ τοιάδε τις ἡ ἀνάλυσις. Ὁ ἔρως τῶν μεγίστων ἐστὶν ἀγαθῶν αἴτιος· μέγιστον δὲ τῶν ἀγαθῶν ἡ εὐδαιμονία· εὐδαιμονία δὲ ὁμοίωσις θεῷ· ὁμοιούμεθα δὲ θεῷ τῶν αὐτῶν ἐφαπτόμενοι· τῶν αὐτῶν δὲ ἐφαπτόμεθα τὸ νοητὸν κάλλος θεασάμενοι· ὁρῶμεν δὲ αὐτὸ ἀναμνησθέντες αὐτοῦ ἐνταῦθα ὄντες· ἀναμιμνήσκεται δὲ ὁ ποτε θεασάμενος· ἐθεασάμεθα δὲ ποτε εἰ ἀθάνατος εἴη ἡμῶν ἡ ψυχὴ· ὥστε δεῖ τοῦτο αὐτὸ προηγουμένως ἀποδείξαι ὅτι ἀθάνατος ἡ ψυχὴ· ἐὰν γὰρ μὴ ἦ ἀθάνατος, περιττοὶ πάντες καὶ μάταιοι οἱ ἐξῆς λόγοι. Ποῦ γὰρ καὶ ἀναχθήσεται θνητὴ οὐσα; Εἰ δὲ ἐστὶν ἀθάνατος, ἐθεάσατό ποτε, ὥστε καὶ ἀναμιμνήσκεται τοῦ νοητοῦ κάλλους· ὥστε τῶν αὐτῶν ἐφάπτεται τοῖς θεοῖς· ὁμοιοῦται ἄρα τούτοις· ὥστε εὐδαιμονεῖ καὶ μεγίστων ἀγαθῶν τυγχάνει. Ταῦτα δὴ αὐτῇ ὁ θεὸς καὶ ἀναγωγὸς ἔρως περιποιεῖ· διὸ τῷ κατὰ ἀνάλυσιν τρόπῳ πῶς χρώμενος ἦλθεν ἐπὶ τὸ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς πρῶτον κατασκευάσαι, τοῦτο δὲ δείξας συντίθησι πάντα τὰ ἐφεξῆς. — Συντομώτερον δ' ἂν οὕτως ἀναλύσαις· πρόκειται τῷ ἐνθέῳ ἐραστῇ ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος καὶ ὄντως ὄν ἀναπέμψαι τὸν ἐρώμενον· τοῦτο δ' ἂν ποιήσειεν, εἰ ἀναμνήσειεν αὐτὸν ἐκείνου ἀπὸ τῶν τῆδε καλῶν· ἀναμιμνήσκει δὲ εἰ ἀθάνατον αὐτοῦ δείξει τὴν ψυχὴν· καὶ γὰρ ἀναμιμνήσκεται ὁ ποτε

θεασάμενος· ὁ γὰρ μηδέποτε θεασάμενος οὐδὲ ἀναμνησθήσκειται· ὥστε ἀναγκαίως πρῶτον περὶ ἀθανασίας ψυχῆς ποιήσεται τὸν λόγον· οὐ πάσης (οὐ γὰρ καὶ τῆς τοῦ μύρμηκος), ἀλλ' ὡς εἶπεν αὐτὸς θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης· ζ'. Ἀρχὴ δὲ ἀποδείξεως ἦδε 245c Οὐ τῆς πάσης ἀπλῶς ἀποδείξεως τῆς παλινωδίας ἀρχὴ ἦδε (ἀνωτέρω γὰρ περὶ αὐτῆς εἶπε τῆς ἀρχῆς τῆς παλινωδίας ὅτι δεινοῖς μὲν ἄπιστος, σοφοῖς δὲ πιστός), ἀλλὰ ἀρχὴ τῆς περὶ ἀθανασίας ψυχῆς ἀποδείξεως ἦδε. ^[5]

102 Οὐ τὸ συμπέρασμα οὖν λέγει ἀρχὴν ἀποδείξεως· πρῶτον μὲν γὰρ καὶ τὸ τέλος ἐστὶ πως ἀρχὴ τῶν πρὸς τὸ τέλος· ἀλλ' ἐνδείκνυται ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς ἐστὶν ἡ ἀθανασία· καὶ συνεσπειραμένως καὶ ἠνωμένως περιέχεται ἐν τῷ συμπεράσματι ἡ πᾶσα ἀπόδειξις. ἡ Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος 245c Πρῶτον περὶ ποίας ψυχῆς ὁ λόγος ζητητέον. Οἱ μὲν γὰρ περὶ τῆς τοῦ κόσμου μόνης ᾠήθησαν εἶναι τὸν λόγον διὰ τὸ εἰρηκέναι αὐτὸν πᾶσα καὶ μετ' ὀλίγα ἐπάγειν « ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν ξυμπεσοῦσαν στήνα· » ὧν ἐστὶ Ποσειδώνιος ὁ Στωϊκός. Οἱ δὲ περὶ πάσης ἀπλῶς καὶ τῆς τοῦ μύρμηκος καὶ μυίας, ὧν ἐστὶν Ἀποκρατίων· τὸ γὰρ πᾶσα ἐπὶ πάσης ψυχῆς ἀκούει. Εἰ δὲ δεῖ μῆτε ἀπλῶς ἀποστενῶσαι τὸ πρόβλημα μῆτ' ἐπὶ πάντα ἐκτείνειν ἀπλῶς τὰ ζῶα, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος ληψόμεθα περὶ ποίας ψυχῆς νυνὶ διαλέγεται· προεῖπε δὲ αὐτὸς δεῖν πρῶτον ψυχῆς φύσεως περὶ διαλεχθῆναι θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης, τουτέστι περὶ πάσης λογικῆς ψυχῆς· ὥστε περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς ἐστὶν ὁ παρὼν λόγος. Καὶ γὰρ ἄλλως κυρίως ψυχὴν εἰώθασι οἱ παλαιοὶ καλεῖν τὴν λογικὴν· τό τε γὰρ ὑπὲρ αὐτὴν νοῦν καλοῦσι, τό τε καταδεέστερον αὐτῆς οὐχ ἀπλῶς ψυχὴν, ἀλλ' ἄλογον ψυχὴν καὶ θνητὸν εἶδος ψυχῆς καὶ δεύτερον ἵχνος ζωῆς καὶ ἄλογον ζώην, ἢ καὶ ἐμψυχίαν τοῦ πνεύματος καὶ περὶ τοῖς σώμασι ζώην καὶ τὰ τοιαῦτα· ἰδίως δὲ καὶ κυρίως ψυχὴν τὴν λογικὴν. Καὶ γὰρ τὸν κυρίως ἄνθρωπον τὴν λογικὴν ψυχὴν ἀποκαλεῖ. Συνελόντι οὖν φάναι, περὶ πάσης λογικῆς ψυχῆς ὁ λόγος. Προανεφώνησε δὲ τὸ συμπέρασμα, ἐπειδὴ μέλλει ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῇ ψυχῇ καὶ ἢ αὐτὸ ποιεῖσθαι τὰς ἀποδείξεις· διὰ τοῦτο οὖν προέθηκε τὸ συμπέρασμα, ἐνδείκνυμενος ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ ὅτι συνεσπειραμένως περιέχεται τὸ διότι· ἐκ γὰρ αὐτῆς οὐσίας αὐτῆς ἔχει τὸ ἀθάνατον ἢ ψυχὴν. ^[25]

103 Πρὸ τῆς οὖν ἀνεπτυγμένης καὶ διηρημένης καὶ ἀνηπλωμένης ἀποδείξεως τὸ συνεσπειραμένον καὶ ὁμοῦ τὸ ὅτι τὸ διότι περιέχον προσέθηκε. Δύο δὲ εἰσι συλλογισμοὶ ἐνταῦθα ἀποδεικτικοί, δι' ὧν ἡ τῆς ψυχῆς ἀθανασία ἀποδείκνυται, ἐπ' εὐθείας δεικνύμενοι, εἷς δὲ ἄλλος ὁ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. Ἀλλὰ διὰ τί τοσοῦτος ὁ τῶν συλλογισμῶν ἀριθμός; οὐ γὰρ δὴ ἀπλῶς πλήθος ἐπιχειρημάτων ἐκθέσθαι βούλεται (ἢ γὰρ ἂν καὶ ἄλλοις πλείοσιν ἐχρήσατο ὡς ἐν Φαίδων 1), ἀλλ' οἰκείως δηλονότι ἐκάστη πραγματεία χρῆται. Νῦν γὰρ ὡς εἵπομεν ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῇ ψυχῇ φέρει τὰ ἐπιχειρήματα· φημὶ δὲ ὅτι, ἐπειδὴ πρόκειται ἀθάνατον δεῖξαι τὴν ψυχὴν, ἐὰν εἰδῶμεν πόσοι τρόποι εἰσὶ φθορᾶς καὶ ἐπιδείξωμεν ὅτι κατ' οὐδένα αὐτῶν φθείρεται ἡ ψυχὴ, δεδειχότες ἂν εἴημεν ὅτι ἀφθαρτός ἐστι καὶ ἀνώλεθρος, καὶ δηλὸν ὅτι ἀθάνατος. Πᾶν δὴ τὸ φθειρόμενον διχῶς φθείρεται· ἢ γὰρ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὕλην, ἢ ἔξωθεν· οἷον τὸ ξύλον καὶ κείμενον μόνον φθείρεται διὰ τὴν ἐν αὐτῷ σηπεδόνα (ἐν ἑαυτῷ γὰρ ἔχει τὸ αἷτιον τῆς φθορᾶς· ὡς καὶ ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν ὅτι πᾶν τὸ φθειρόμενον ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας φθείρεται), ἢ ἔξωθεν· δύναται γὰρ καὶ κατακαῆναι καὶ καταπρισθῆναι ὑπὸ τινος. Ἐπειδὴ οὖν δύο τρόποι εἰσὶ φθορᾶς, διὰ τοῦτο καὶ δύο συλλογισμοὶ ἐξετέθησαν· ὁ μὲν γὰρ δείκνυσιν ὅτι οὐτ' ἐξ ἑαυτῆς φθείρεται ἡ ψυχὴ, ὅπερ διὰ τοῦ αὐτοκινήτου δείκνυσιν καὶ αἰκινήτου· ὁ δὲ ὅτι οὐτε ὑπ' ἄλλου, ὅπερ διὰ τοῦ εἶναι αὐτὴν ἀρχὴν κινήσεως δείκνυσιν. Ἄρ' οὖν ἐκάτερος αὐτῶν ἀτελής ἐστίν, ἐκ δὲ ἀμφοτέρων τὸ τέλειον τῇ ἀποδείξει συμβαίνει, ἢ ἐν ἐκατέρῳ μὲν αὐτοῖν ὁ ἕτερος περιέχεται, προφαίνεται δὲ ἐκατέρου τὸ ἰδίωμα; Τό τε γὰρ ὑφ' ἑαυτοῦ μὴ φθειρόμενον οὐδ' ἂν ὑπ' ἄλλου φθαρείη· ἔχον γὰρ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ τὸ αἷτιον τοῦ

ἑαυτὸ σφάζειν καὶ αἰεὶ ἑαυτῷ συνόν, πότ' ἂν ὑπ' ἄλλου φθαρείῃ (τοιούτον γὰρ τὸ αὐτοκίνητον ὡς δειχθήσεται); τό τε ὑπ' ἄλλου μὴ φθειρόμενον, ἀλλὰ ἀρχὴ καὶ αἰτία οὕσα τοῦ σφάζειν τὰ ἄλλα, ἥ γε τοιαύτη πῶς ἂν ὑφ' ἑαυτῆς φθαρείῃ· τοιαύτη γὰρ δειχθήσεται ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν ὑπὲρ αὐτὴν φθείρεται, ἥ γε σφάζεται ὑπ' αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν μετ' αὐτήν, ἥτις αἰτία ἐστὶ τοῦ εἶναι καὶ ζῆν αὐτά; Εἰ οὖν ὑπ' οὐδενὸς φθείρεται, πῶς ἂν ἑαυτὴν φθείρειεν αὐτὴ πηγὴ οὕσα ζωῆς; Ὡστε ὅπερ ἔφαμεν ἐκάτερος τῶν λόγων αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν τέλειός ἐστι, περιέχων ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸν λοιπὸν, ἐκφαίνεται δὲ καὶ χαρακτηρίζεται ὁ μὲν τῷ ὅτι ὑφ' ἑαυτῆς οὐ φθείρεται, ὁ δὲ τῷ ὅτι οὐδ' ὑπ' ἄλλου. ^[30]

104 —Πρότερον δὲ αὐτὰς ψιλὰς ἐκθώμεθα τῶν συλλογισμῶν τὰς προτάσεις ἐν τάξει, ἐπειδὴ σποράδην αὐτὰς ὁ Πλάτων ἐξέθετο. Ὁ μὲν οὖν πρότερος τοιοῦτός ἐστιν· ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος· τὸ αὐτοκίνητον αἰετὶ κίνητον· τὸ αἰετὶ κίνητον ἀθάνατον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. Οὗτος οὖν ἡμῖν δείξει ὁ λόγος ὅτι ἐξ ἑαυτῆς οὐ φθείρεται. <Ὁ δὲ δεύτερος τοιοῦτος>· ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος· τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ κινήσεως· ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἀγέννητος· τὸ ἀγέννητον ἀφθαρτον· τὸ ἀφθαρτον ἀθάνατον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. Οὗτος ὁ λόγος δείξει ἡμῖν ὅτι οὐδ' ὑπ' ἄλλου τινὸς φθείρεται ἡ ψυχὴ. —Περὶ μὲν οὖν τῆς ἀληθείας τῶν λημμάτων ἐν τοῖς ἐπομένοις ἀκριβῶς ἐροῦμεν τὸ ῥητὸν σαφηνίζοντες· νῦν δὲ τὴν πρώτην καὶ κοινὴν τῶν δύο συλλογισμῶν πρότασιν, τὴν λέγουσαν «ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος», ἣν ὁ Πλάτων τελευταίαν τοῦ παντὸς λόγου ἐκθήσεται, ἡμεῖς αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἀποδιαλαβόντες, περὶ τοῦ αὐτοκινήτου σκεψώμεθα, ὅπως πρῶτόν ἐστι τῶν κινουμένων, ἐπειδὴ καὶ περὶ τοῦ εἶναι ὅλως αὐτὸ οὐχ ὁ τυχὼν ἀνὴρ ἡμφισβήτησεν. Ἴσως δὲ εὐρεθήσεται ὅπου οὐδὲ διαφωνοῦσιν οἱ φιλόσοφοι. Καὶ γὰρ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης τὰς σωματικὰς πάσας κινήσεις ἀνείλε τῆς ψυχῆς, ὅπερ καὶ ἡμεῖς φάμεν ἀληθέστατον εἶναι, ὁ δὲ Πλάτων σαφῶς ἄλλας εἶναι τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις παρὰ πάσας τὰς σωματικὰς ἀποφαίνεται· φησὶ γὰρ ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων· «ἄγει μὲν δὴ ψυχὴ πάντα τὰ κατὰ τὸ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θάλατταν ταῖς ἑαυτῆς κινήσεσιν, αἷς ὀνόματά ἐστι βούλεσθαι, σκοπεῖσθαι, ἐπιμελεῖσθαι, βουλευέσθαι, δοξάζειν ὀρθῶς ἐψευσμένως, χαίρουσαν λυπούμενην, θαρροῦσαν φοβουμένην, μισοῦσαν στέργουσαν. » Ὅτι μὲν οὖν ἔστι τις ἀρχὴ κινήσεως καὶ αὕτη ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον ἐντεῦθεν δῆλον· ὄντος γὰρ προδήλου τοῦ ὅτι ἔστι τὸ ἑτεροκίνητον, ἥτοι πάλιν τοῦτο τὸ ἑτεροκίνητον ὑπὸ ἑτέρου καὶ αὐτοῦ ἑτεροκινήτου ὄντος κινήσεται καὶ ἐκεῖνο ὑπὸ ἄλλου ἑτεροκινήτου καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον, ἢ κύκλῳ ἄλληλα κινήσει τὰ ἑτεροκίνητα ὥστε τὸ πρῶτον πάλιν ὑπὸ τοῦ ἐσχάτου κινεῖσθαι, ἢ, εἰ μηδέτερον τούτων δυνατὸν τῶν τρόπων ὑποστῆναι, ἀνάγκη τὸ αὐτοκίνητον προηγεῖσθαι. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐπ' ἄπειρον πρόεισι τὰ κινουόμενα δῆλον· οὔτε γὰρ ἔστι τὸ ἄπειρον ἐν οὐσίᾳ οὔτε ἐπιστήμη αὐτοῦ ἔστιν. ^[30]

105 Ἄλλ' οὐδὲ κύκλῳ οἷόν τε ἵεναι τὰ κινουόμενα· ἀναιρεθήσεται γὰρ τῶν ὄντων ἡ τάξις, καὶ τὸ αὐτὸ ἔσται τε αἷτιον καὶ αἰτιατόν. Ὡστε δεῖ εἶναι ἀρχὴν τινὰ κινήσεως καὶ μήτε ἐπ' ἄπειρον ἵεναι τὰς κινήσεις μήτε κύκλῳ. —Ταύτην δὴ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, ἥτις ἐστὶ κατὰ ἀμφοτέρους τοὺς φιλοσόφους ἡ ψυχὴ, ὁ μὲν Πλάτων φησὶν αὐτοκίνητον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀκίνητον. Ὅτι δὲ δεῖ ταύτην τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως αὐτοκίνητον δείκνυσθαι, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀριστοτέλους δογμάτων μάθοις ἂν ἐντεῦθεν· ἐν πᾶσι τοῖς οὖσιν οὐκ ἀμέσως ἢ φύσις ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐπὶ τὸ ἐναντίον χωρεῖ, οἷον ἀπὸ χειμῶνος εἰς θέρος, ἀλλὰ δεῖ πάντως τὴν μεσότητα προηγῆσθαι, τοτὲ μὲν ἔαρ, τοτὲ δὲ μετόπωρον· καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων σωμάτων τε καὶ ἀσωμάτων. Καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα ὄντος τοῦ ἑτεροκινήτου, ὄντος δὲ καὶ τοῦ ἀκινήτου, δεῖ καὶ τὸ μέσον εἶναι, ὃ ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον, ἐν καὶ ταῦτόν ὃν τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ. Ὁ γὰρ φησὶν Ἀριστοτέλης αὐτοκίνητον, οἷον τὸ ζῶον, οὐκ ἔστι τὸ νῦν προκείμενον εἰς ζήτησιν· ἐκ γὰρ τοῦ ἀκινήτου καὶ ἑτεροκινήτου συγκειμένου κατ' αὐτὸν τοῦ ζώου τὸ ὅλον φησὶν αὐτοκίνητον εἶναι. Ὡστε ὄντος

τοῦ πάντῃ ἀκινήτου οἶον τῆς πάντων ἀρχῆς, ὄντος καὶ τοῦ ἑτεροκινήτου οἶον τῶν σωμάτων, ἔσται μεταξὺ καὶ τὸ αὐτοκίνητον, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἔσται ἢ ψυχὴ. Ὁ γὰρ ἂν εἰδῶμεν ἐξ αὐτοῦ κινούμενον, τοῦτό φαμεν ἔμψυχον εἶναι, ὡς ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς, τοῦ αὐτὴν ἑαυτὴν κινεῖν. Ὡςπερ οὖν τριῶν ὄντων τούτων [τῶν] καὶ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, νοῦ, ζωῆς, ὄντος, καὶ, πρῶτον ὡς ἐπὶ τοῦ ὄντος εἰπεῖν, ὄντος τινὸς [τοῦ] γινομένου ὑφ' ἐτέρου καὶ τὸ εἶναι παρ' ἐτέρου δεχομένου, ἔστιν ὃ ἑαυτῷ παρέχει τὸ εἶναι, οἶον ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ νοῖ, ἅπερ αὐτὸς ὥςπερ αἰεὶ ὄντα ἀγέννητά φησιν ὑπὸ πάσης ἄλλης αἰτίας (οὐ γὰρ βούλεται αὐτὰ οὐδὲ κατ' αἰτίαν γεγενῆσθαι, ὥςπερ οὐδὲ κατὰ χρόνον, ἀλλ' αἰεὶ ὄντα ἀγέννητα εἶναι καὶ ἑαυτοῖς αἰτία τοῦ εἶναι)· καὶ πάλιν ὡς ἐπὶ τῆς ζωῆς, ὄντων ἃ παρ' ἐτέρων καταδέχεται τὸ ζῆν (ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ καὶ ἥλιος), ἔστιν ἃ παρ' ἑαυτῶν ἔχει τὸ ζῆν, ὥςπερ δὴ πάλιν ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ νοῦς (οὐ γὰρ ἐπέισακτον ἔχειν αὐτοὺς, ἀλλὰ συμφυᾶ τὴν ζωὴν)· καὶ πάλιν ὡς ἐπὶ τοῦ νοῦ, ὄντων ἃ παρ' ἄλλων καταδέχεται τὸ νοεῖν καὶ νοητικὰ γίνονται, ὥςπερ ὁ δυνάμει νοῦς καθ' αὐτὸν, ἔστιν ὁ ἐνεργεῖα νοῦς ὃς παρ' ἑαυτοῦ ἔχει τὸ νοεῖν καὶ ἑαυτὸν νοεῖ· οὕτω δὴ ὄντος τοῦ ὑφ' ἐτέρου κινουμένου, ἀνάγκη εἶναι καὶ ὃ ἑαυτῷ αἰτίον ἐστὶ τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἑαυτῷ τοῦτο χορηγεῖ. ^[5]

106 Καὶ γὰρ ἄλλως ἄλογον ἀπὸ τοῦ ἑτεροκινήτου ἐπὶ τὸ ἀκίνητον πάντῃ ἐλθεῖν, μὴ μεταξὺ τὸ αὐτοκίνητον παραλαβόντας ὥςπερ ἄλογον ἀπὸ τοῦ γινομένου καὶ ποτε ὄντος ἐπὶ τὸ μὴ ὄν τὸ ὑπερούσιον ἐλθεῖν, μὴ μεταξὺ τὸ ὄν παραλαβόντας· ἄδηλον γὰρ ἔσται ποῖον μὴ ὄν παραλαμβάνομεν, πότερον τὸ χεῖρον τοῦ γινομένου ἢ τὸ κρεῖττον, τοῦ μεταξὺ μὴ παραληφθέντος, ὅπερ ἐστὶ τὸ αἰεὶ ὄν· οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ κινήσεως ἄδηλον ἔσται ποῖον ἀκίνητον παραλαμβάνομεν, πότερον τὸ καταδεέστερον τοῦ ἑτεροκινήτου ἢ τὸ ὑπέρτερον, μὴ μεταξὺ τοῦ αὐτοκινήτου παραληφθέντος· ὁμοίως δὴ καὶ ἐπὶ ζωῆς καὶ νοῦ καὶ τῶν ἄλλων. Αὕτη γοῦν ἡ αὐτοκίνητος κίνησις καὶ ἐν τοῖς Νόμοις ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου πρώτη πασῶν καὶ ἀρχὴ τῶν ἄλλων κινήσεων ἀποδεδεικται, καὶ αἰτία κατὰ πάντα τὰ σημαινόμενα τῆς αἰτίας. Καὶ γὰρ ποιητικὴ καὶ παραδειγματικὴ καὶ τελικὴ αὐτῶν αἰτία (αἱ καὶ μόναι κυρίως εἰσὶν αἰτίαι· τὸ γὰρ εἰδικὸν ἐν αὐτῷ ἐστὶ τῷ ἀποτελέσματι καὶ αὐτό ἐστὶ τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ δὲ ὑλικὸν ἔτι πλέον πόρρω ἐστὶ τοῦ κυρίως αἰτία εἶναι· τῶν γὰρ ὧν οὐκ ἄνευ λόγον ἐπέχει). Ὅτι μὲν οὖν ποιητικὴ αἰτία ἐστὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τὸ αὐτοκίνητον δηλον, ὡς αὐτὸς ἐν Νόμοις ἀποδείκνυσιν· εἰ γὰρ σταί η, φησὶ, τὰ πάντ α, ποῖον πρῶτον κινήθησεται; ἢ δηλον ὅτι τὸ αὐτοκίνητον· εἰ γὰρ τὸ πλησιάζον τῷ κινητικῷ αἰτίῳ κινεῖται, δηλονότι πάντων τῶν ὄντων ἑτεροκινήτων ὄντων, τοῦ δὲ αὐτοκινήτου ἐν ἑαυτῷ ἔχοντος τὸ κινητικὸν καὶ οὐχ ἀπλῶς πλησιάζοντος πρὸς αὐτὸ, ἀλλ' ἡνωμένου, μᾶλλον δὲ οὐσίαν ἔχοντος τὴν κίνησιν, δηλον ὡς αὐτὸ πρῶτον κινήθην τᾶλλα κινήσει. Ὡςπερ γὰρ εἰ ὁ ἥλιος μὴ ἔδυνε καὶ ἀνέτελλεν ἀλλ' ἀκίνητος ἦν, ἡπορήσαμεν ἂν τί ἐστὶ τὸ αἰτίον τοῦ τοσούτου φωτός, εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἀόρατος ὧν κατηύγαζεν, ἔτι πλέον ἂν ἡπορήσαμεν, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ ψυχῆς, ἐπειδὴ ἀόρατος οὔσα αἰτία ἐστὶ πασῶν τῶν κινήσεων, ἀπορίαν ἡμῖν παρέσχευ. ^[30]

107 Ὡςπερ οὖν ὁ ἥλιος τὰ πάντα φωτίζων ἑαυτὸν πολλῷ πλέον φωτεινὸν ποιεῖ, οὕτω δὴ καὶ ἡ ψυχὴ τὰ πάντα κινεῖσα ἑαυτὴν πολὺ πρότερον κινεῖ· ἕκαστον γὰρ ἂφ' ἑαυτοῦ τῆς ἐνεργείας ἄρχεται. —Καὶ παραδειγματικὰς δὲ εὖροις ἂν τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις τῶν σωματικῶν κινήσεων· λάβωμεν δὲ τὰς σωματικὰς· εἰσὶ δὲ αὗται ὀκτώ τὸν ἀριθμὸν, παθητικά· οὔσαι μᾶλλον ἢ ποιητικά· γένεσις φθορὰ, αὔξεις μείωσις, φορὰ περιφορὰ, σύγκρισις διάκρισις. Ἐν οὖν τῇ ψυχῇ αὔξεις ἐστὶν ὅταν ἑαυτὴν ἐπιδοῦσα τοῖς κρείττοσι πολλαπλασιάσῃ ἑαυτῆς τὰς νοήσεις· φθίσις δὲ ὅταν ἐκεῖθεν ἀφισταμένη ἀσθενεστέρα ἑαυτῆς γίνηται καὶ ἀργότερα ταῖς νοήσεσι· πάλιν γένεσιν μὲν <φαμεν> τὴν ἐντεῦθεν αὐτῆς ἄνοδον, φθορὰν δὲ τὴν ἐσχάτην ἀπὸ τοῦ νοητοῦ πτώσιν· καὶ σύγκρισιν μὲν τὴν ἀθρόαν νόησιν καὶ τὴν τῶν εἰδῶν ἅμα θεωρίαν,

διάκρισιν δὲ τὴν μερικωτέραν νόησιν καὶ τὴν κατ' εἶδος ἐν θεῶν <ἄν> εἵπομεν· φορὰ δὲ ἢ κατ' εὐθείαν αὐτῆς καὶ εἰς γένεσιν κίνησις, περιφορὰ δὲ ἢ τῶν εἰδῶν περίοδος καὶ ἀνέλιξις καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκατάστασις. Οἰκειότερον μὲν οὖν ἀποδοίη τις ἂν τὴν μὲν περιφορὰν ταῖς θεαῖς ψυχαῖς, τὴν δὲ φορὰν ταῖς ἡμετέραις· ἴδοις δ' ἂν καὶ ἐν ταῖς θεαῖς ἀμφοτέρως τὰς κινήσεις· εὐθείας γὰρ, φησὶ, λαβὼν ὁ δημιουργὸς εἰς κύκλον κατέκαμψεν· δηλονότι οὖν ὡς οὐκ ἄνευ τοῦ εὐθέως ἢ κυκλικῆς ἐστὶ κάμψις καὶ νόησις τῶν ψυχῶν· τὸ γὰρ καθαρῶς κύκλῳ κινεῖσθαι μόνον ἀπονέμει τῷ νῷ. Ἡ δὲ ἐνάτη κίνησις ἥτις ἐστὶ τῶν ἀσωμάτων περὶ τοῖς σώμασιν, οἷαι θερμότητες ἢ ψύξεις ἢ ἐμψυχίαι, ἔχει τὴν παραδειγματικὴν αἰτίαν ἐν τῇ ψυχῇ, καθὼς ἡ ψυχὴ τοῖς σώμασιν ἐνδίδωσι ζωὴν. — Ὅτι μὲν οὖν καὶ παραδειγματικά ἐἴσιν <αἰτίαι> αἱ τῶν ψυχῶν κινήσεις τῶν σωματικῶν ἀρκούντως ὑπομένονται· λείπεται δὲ καὶ τελικὰς αὐτὰς ἀποδείξαι, ἐπειδὴ καὶ ὁ σπουδαῖος ἐνταῦθα καὶ ἔμφρων ἀνὴρ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ χρησίμον καὶ .

[25]

108

..... διότι· οὐ γὰρ ὡς ἄλλο τι κατηγορεῖται ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς συνουσίωται, καὶ ἐνιαίως περιέχει τὴν πᾶσαν ἀπόδειξιν (ζωὴ γὰρ τίς ἐστὶν ἡ ἀθανασία, ὡς καὶ ἡ αὐτοκίνησις). Ἐπάγει λοιπὸν τὴν ἀνελιγμένην καὶ ἀνεπτυγμένην ἀπόδειξιν εἰπὼν· τὸ γὰρ ἀεικίνητον ἀθάνατον, καὶ τὰ ἐξῆς, παρὲς τὸ τὴν ψυχὴν εἰπεῖν αὐτοκίνητον, ὡς κοινὴν οὖσαν τῶν δύο συλλογισμῶν, μέλλων αὐτὴν τελευταῖον ἐπαγαγεῖν τῶν δύο λόγων, ὅπου καὶ ἡμεῖς ἀκριβέστερον αὐτὴν ἐξετάσομεν. Νῦν δὲ πρὸ τῆς κατὰ μέρος τῶν προτάσεων ἐξετάσεως, ἐφαρμόσωμεν ταῖς προτάσεις λογικῶς αὐτὰ τὰ Πλάτωνος ῥήματα. Τρεῖς μὲν οὖν εἰσιν αἱ πᾶσαι προτάσεις τοῦ συλλογισμοῦ· ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, τὸ ἀεικίνητον ἀθάνατον, τουτέστιν ἄφθαρτον καὶ ἀθάνατον. Τὴν οὖν πρώτην καὶ ἐλαχίστην πασῶν πρότασιν τὴν λέγουσαν «ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος» τελευταῖαν ὡς εἵπομεν ἐκθήσεται. Τὴν δὲ τρίτην καὶ μείζονα πασῶν πρώτην ἐξέθετο, ὡς συνεκτικὴν τοῦ παντὸς λόγου, εἰπὼν « τὸ γὰρ ἀεικίνητον ἀθάνατον ν. » Τὴν δὲ μετ' αὐτὴν τὴν λέγουσαν « τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, » διὰ τοῦ ἐναντίου τοῦ ἑτεροκινήτου μετὰ ἀποδείξεως παρέθετο, εἰπὼν « τὸ δ' ἄλλο κινεῖται καὶ ὁ π' ἄλλου κινούμενον (τουτέστι· τὸ δὲ ἑτεροκίνητον) παῦλαν ἔχον κινήσεως (τουτέστι· μὴ ὄν ἀεικίνητον) παῦλαν ἔχει ζωῆς (τουτέστιν οὐκ ἔστιν ἀθάνατον). [20]

109

» Εἰ οὖν τὸ ἑτεροκίνητον, μὴ ὄν ἀεικίνητον, οὐκ ἔστιν ἀθάνατον, τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον ὄν ἀθάνατόν ἐστι. Καθ' αὐτὸ δὲ πᾶσαι λαμβάνονται αἱ προτάσεις καὶ ἡ αὐτὴ ἐστὶν· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ ἑτεροκινήτου δείκνυται οὐ μόνον τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον, ὥστε καὶ ἀντιστρέφειν οἷον «τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον» καὶ «τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον.» Εἰ γὰρ τὸ ὁ π' ἄλλου κινούμενον παῦλαν ἔχει κινήσεως (τουτέστι· τὸ ἑτεροκίνητον οὐκ ἔστιν ἀεικίνητον), δηλονότι ἂν εἴη ὅτι τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον· καὶ γὰρ καὶ κατὰ τὸν δεύτερον τῶν ὑποθετικῶν τοῦτο συνάγεται· εἰ γὰρ τὸ ἑτεροκίνητον οὐκ ἀεικίνητον, δηλονότι τὸ ἀεικίνητον οὐχ ἑτεροκίνητον· τὸ δὲ οὐχ ἑτεροκίνητον αὐτοκίνητον. Ἐκ δὲ τοῦ « ἄτε οὐκ ἀπολείπον ἑαυτὸς, » ὅτι καὶ πᾶν τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον· εἰ γὰρ καὶ τὸ ἑτεροκίνητον ἔστ' ἂν συνῇ τῷ κινητικῷ αἰτίῳ κινεῖται (ἐν ὅσῳ γὰρ αὐτοῦ πλησίον ἐστὶ κινεῖται) πολλῷ πλέον τὸ αὐτοκίνητον οὐ μόνον αἰετὶ συνὸν ἑαυτῷ ἀλλὰ καὶ ἡνωμένον πρὸς ἑαυτὸ ἀεικίνητον ἔσται. — Ἀναλαμβάνοντες δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐκάστην τῶν προτάσεων σαφηνίσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν. «Ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος» τὴν κίνησιν ἐνταῦθα ἀκουστέον τὴν ζωὴν αὐτῆς αὐτόζωος οὖν ἐστὶν ἡ ψυχὴ, ἐν ἑαυτῇ ἔχουσα ἀρχὴν καὶ πηγὴν τῆς ζωῆς· εἰ γὰρ καὶ τὰ σώματα ἠθέλεν ἢ φύσις αὐτοκίνητα εἶναι, ἀρχὴν ἂν αὐτοῖς καὶ πηγὴν ἐνετίθει κινήσεως· νῦν δὲ ἐπεὶ ἔδει καὶ τὰ ἑτεροκίνητα προελθεῖν, γέγονε τὰ σώματα τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐξ ἄλλων καταδεχόμενα. Φαίνεται δὲ πολλὰ προαιρουμένη ἡ ψυχὴ καὶ κατὰ τὴν οἰκίαν προαίρεσιν

πράττουσα· τοῦτο δὲ οὐκ ἂν εἶχεν εἰ μὴ ἦν αὐτοκίνητος. Ὅμως δὲ εἰς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ἐπιβλέποντί σοι πολλὴ φανεῖται ἀφθονία ἐπιχειρημάτων διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἐνάργειαν· ἱκανῶς δὲ καὶ ὁ Πλάτων ἐκ τῆς ἐναργείας καὶ ἐκ τῶν τελευταίων ὑπομιμνήσκει λέγων ὅτι, ὃ μὲν ἂν ἴδωμεν σῶμα μὴ δυνάμενον ἐξ ἑαυτοῦ κινεῖσθαι, ἄψυχον εὐθὺς αὐτὸ λέγομεν, ὃ δὲ ἂν ἴδωμεν σῶμα ἀφ' ἑαυτοῦ δυνάμενον κινεῖσθαι, εὐθὺς αὐτὸ λέγομεν ἔμψυχον, ὡς αὐτοφύως τεκμαιρόμενοι εἶδος εἶναι καὶ λόγον τῆς ψυχῆς τὸ αὐτοκίνητον. Μάλιστα δὲ ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν δείξαις ἂν τὸ αὐτοκίνητον τῆς ψυχῆς· εἰ γὰρ κρεῖττον καὶ τελειότερον τὸ εὖ εἶναι τοῦ εἶναι, τελειοὶ δὲ ἑαυτὴν ἡ ψυχὴ, δηλονότι τὸ κρεῖττον τὸ εὖ εἶναι ἑαυτῇ παρέχουσα καὶ ἀνεγείρουσα καὶ τελειοῦσα ἑαυτήν, πολλῶ πλεον τὸ ἔλαττον τὸ εἶναι ἑαυτῇ παρέχει· τὸ δὲ εἶναι οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν αὐτῆς ἢ ζωῇ· ἢ δὲ ζωὴ κίνησις· δηλον οὖν ὅτι ἑαυτῇ ἂν παρέχοι τὴν κίνησιν· αὐτοκίνητος ἄρα ἐστίν. ^[30]

110 Ὡς δ' ἑτέροις παρέχει τὸ ζῆν, πολὺ μᾶλλον ἑαυτῇ, φησὶ τὰ λόγια· ἡ γὰρ ζωοποιοῦσα τὰ ἄλλα πολλῶ μᾶλλον ἑαυτῇ τοῦτο παρέχει· ὥστε ἑαυτῇ παρέχουσα τὸ ζῆν ζωοποιεῖ ἑαυτήν καὶ ἀνάγει· ἡ δὲ ζωὴ κίνησις· ἑαυτῇ ἄρα παρέχει τὴν κίνησιν· αὐτοκίνητος ἄρα. Ἀφ' ἑαυτῶν γὰρ ἄρχεται τὰ θεῖα καὶ τὰ πρῶτως τι διδόντα, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὰ πάντα φωτίζων αὐτόφως ἐστὶ καὶ πηγὴ φωτός· καὶ ἡ ψυχὴ οὖν τοῖς ἄλλοις ζῶν καὶ αὐτοκινήσιαν παρέχουσα (αὐτοκίνητα γὰρ κατὰ Ἀριστοτέλην τὰ ζῶα) πολὺ μᾶλλον αὐτὴ αὐτοκίνητος ἐστὶ καὶ ζωὴ καὶ πηγὴ ζωῆς ψυχικῆς. —Τὸ δὲ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον οὕτω δείκνυται, δείκνυσι δὲ ὅτι καὶ μόνον τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον καὶ μόνον ἀθάνατον, ἐκ τοῦ καθ' αὐτὸ καὶ ἡ αὐτὸ τὰς προτάσεις λαμβάνων. Τὸ οὖν εἶναι τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον ἐκ τοῦ ἑτεροκινήτου δείκνυσι· τὸ γὰρ ἑτεροκίνητον δηλονότι οὐκ ἔχει ἐξ ἑαυτοῦ οἰκείαν κίνησιν, διὸ καὶ ἑτεροκίνητον λέγεται· ἐν χρόνῳ οὖν ταύτην ἀλλαχόθεν καταδεξάμενον, ἐν χρόνῳ αὐτὴν καὶ ἀποβάλλει· ὃ δ' ἑαυτῷ παρέχει τὴν κίνησιν κατ' οὐσίαν, ἅτε ἑαυτῷ συνὸν αἰεὶ καὶ αὐτὸ ὄν τὸ διδόν καὶ λαμβάνον, ἀεικίνητον ἔσται. Δηλοῖ δὲ ὁ Πλάτων τὴν κίνησιν ὅτι ἐπὶ τῆς ζωῆς ἔλαβε· « παῦλαν γάρ φησιν ἔχον κινήσεως παῦλαν ἔχει καὶ ζωῆς. » Ὅτι δὲ τὸ ἑτεροκίνητον παῦλαν ἔχει κινήσεως (τουτέστιν· οὐκ ἔστιν ἀεικίνητον) καὶ ἐντεῦθεν δηλον· δύο γὰρ ὄντων τούτων τοῦ τε κινουντος καὶ τοῦ κινουμένου, ἢ τὸ κινεῖν δεῖ προσελθεῖν τῷ κινουμένῳ καὶ οὕτως αὐτὸ κινῆσαι, ὥσπερ ἡμεῖς φέρε τὸν λίθον, ἢ τὸ κινούμενον δεῖ προσελθεῖν τῷ κινουντι καὶ οὕτως κινηθῆναι, ὥσπερ ἡ ψυχὴ προσελθοῦσα τῷ νῷ οὕτω κινεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ θεωρεῖ τὰ ἐν αὐτῷ, ἢ ἀμφοτέρω ἀλλήλοις πρόσκεισιν ὥσπερ ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ μαθητής· καὶ ὁ μαθητής γὰρ ἐπιδίδωσιν ἑαυτὸν εἰς τὸ ἀνακινήθηναι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, καὶ ὁ διδάσκαλος ἐπιτρέχει τῷ ἀνακινήσῃ τὸν μαθητὴν καὶ ὅλος ἔστραπται πρὸς αὐτόν. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων τὸ ἑτεροκίνητον οὐ δύναται ἑαυτὸ προσαγαγεῖν τῷ κινουντι· τὸ γὰρ εἶναι αὐτὸ ἑτεροκίνητον, τουτέστιν. ^[30]

111 .. <κωλύει> οὐδ' ἄρα τὸ συναμφοτέρον· λείπεται δὲ, εἰ μέλλει τὸ ἑτεροκίνητον αἰεὶ κινήθῃσθαι, τὸ κινητικὸν ἐστράφθαι πρὸς αὐτό· ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὄλων καὶ αἰδίων τοῦτο οὐ θέμις τὸ τὰ κρεῖττονα ἐστράφθαι πρὸς τὰ ἑαυτῶν καταδεέστερα· ἔσται γὰρ τὰ μὲν κρεῖττονα ἕνεκά του, τὰ δὲ καταδεέστερα οὐ ἕνεκα, ὅπερ ἐστὶν ἀτοπώτατον· οὐκ ἄρα τὸ ἑτεροκίνητον ταύτῃ αἰεὶ κινήσεται μὴ ἐστραμμένων τῶν αἰδίων πρὸς αὐτό. Εἰ δὲ μέλλοι ποτὲ κινεῖσθαι, δεῖ αὐτὸ ὑπὸ ἄλλου προσάγεσθαι τῷ κινητικῷ αἰτίῳ, οὐχ ἀπλῶς τοπικῶς, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐπιτηδειότητα. Εἰ οὖν ἄλλο αὐτὸ συνῆψε τῷ κινητικῷ αἰτίῳ ἀπὸ τινος χρόνου, οἷον ἥδε ἡ περιφορὰ καὶ τάδε τὰ σχήματα, πάλιν καὶ ἕν τινι χρόνῳ ἥδε ἡ περιφορὰ καὶ τὰ τοιάδε σχήματα αὐτὸ διαλύσει ἀπὸ τοῦ κινητικοῦ αἰτίου· ἀπλῶς γὰρ εἰπεῖν πάντα τὰ ὑπὸ κινουμένων αἰτίων γινόμενα ἐν χρόνῳ καὶ γίνεται καὶ φθείρεται, τὰ δὲ ὑπὸ ἀκινήτων αἰεὶ ὡσαύτως γίνεται. Ἀλλὰ πῶς, εἴποι τις ἂν, τὸ ὑπὸ σελήνην αἰεὶ κινεῖται, ἑτεροκίνητον ὄν; Ὡς οὐδέποτε τὸ αὐτό ἐστίν αἰεὶ οὐδὲ κατ' ἀριθμὸν

διαμένει τὸ αὐτὸ, εἰ μὴ τῷ εἶδει· ὥστε εἰ μὴ τὸ αὐτὸ ἐστὶ κατὰ τὸ ὑποκείμενον, πῶς ἂν ἀεικίνητον εἴη; κατὰ μόρια γὰρ φθειρόμενον τῷ εἶδει ἀεὶ τὸ αὐτὸ διαμένει. Πῶς δὲ εἰ μήτε ἡ γένεσις ἐαυτὴν δύναται προσάγειν τῷ οὐρανῷ ἑτεροκίνητος οὕσα μήτε ὁ οὐρανὸς ἔστραπται πρὸς τὴν γένεσιν διὰ τὸ μὴ δεῖν τὰ κρείττονα ἐστράφθαι πρὸς τὰ καταδεέστερα, πόθεν καταδέχεται τὴν ἐπιτηδειότητα ἡ γένεσις; Ἡ ῥητέον ὅτι ἡ κίνησις τοῦ οὐρανοῦ δραστήριον οὕσα ποιεῖ εἰς τὰ ὑπὸ σελήνην, μὴ ἐστραμμένων τῶν οὐρανίων πρὸς αὐτὰ, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ ἥλιος φωτίζει οὐκ ἐστραμμένος πρὸς τὰ φωτιζόμενα, ἀλλὰ τῇ συμπαθείᾳ. Ἀλλὰ πῶς ὁ οὐρανὸς σῶμα ὢν οὐκ ἔστιν ἑτεροκίνητος, ἀλλὰ αὐτοκίνητος; εἰ δὲ ἑτεροκίνητος, πῶς ἐστὶν ἀεικίνητος; Ἡ ὁ οὐρανὸς οὔτε ἑτεροκίνητος οὔτε ἀπλῶς σῶμα, ἀλλὰ ἄυλον σῶμα· ἐροῦμεν δὲ ὅτι διττὸν τὸ αὐτοκίνητον, τὸ μὲν ἀπλοῦν καὶ ἀμερὲς, ὃ καὶ κυρίως ἐστὶν αὐτοκίνητον, τὸ δὲ ἐν διαστάσει ἤδη προεληλυθὸς, οὐχ ἀπλῶς μέντοι· καθὼ γὰρ ὠγκωται κατὰ τοσοῦτον τοῦ κυρίως αὐτοκινήτου παρήλλαξε, καθὼ μέντοι ζωῆς συμφυοῦς ἐν τῇ ἐαυτοῦ οὐσίᾳ μετέσχεν, ὥστε σε μὴ δύνασθαι χωρίζειν μηδὲ τῷ λόγῳ ἐκεῖνο τὸ σῶμα καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, κατὰ τοσοῦτον ἔχει καὶ τὴν αὐτοκινήσιαν ἐν τῇ οἰκείᾳ οὐσίᾳ· ψυχῆς γὰρ καὶ ζωῆς ἴδιον ἦν τὸ αὐτοκίνητον. ^[30]

112 Ὡσπερ οὖν σῶμα ἔνυλον ἀδύνατόν σε λαβεῖν ἀχρώματον καὶ ἀσχημάτιστον, οὕτως καὶ ἔτι μᾶλλον οὐδὲ τὸ οὐράνιον σῶμα ἄζων καὶ ἄψυχον. Καὶ οὕτω δὴ ἴδοις ἂν αὐτοῦ τὴν συμφυῖαν τὴν πρὸς τὴν ψυχὴν. Ἀεὶ <γὰρ> αἱ ἀκρότητες τῶν δευτέρων συνάπτουσι τοῖς ἐσχάτοις τῶν πρώτων, ἵνα καὶ συνέχειά τις ᾗ καὶ μηδὲν κένωμα μεταξὺ· ἐπεὶ ἀπαιτήσῃ πάλιν ὁ λόγος ἐτέραν φύσιν τὴν ἀναπληρώσουσαν τὸ μεταξὺ. Ἐπειδὴ τοίνυν πρῶτον μὲν τῶν σωμάτων τὸ αἰθέριον σῶμα, ἔσχατον δὲ τῶν νοητῶν ἡ ψυχὴ, συνάπτειν ὀφείλει ταῦτα πρὸς ἄλληλα καὶ ὁμοιότητα ἔχειν πρὸς ἑαυτὰ, ὥστε τὸ οὐράνιον σῶμα ψυχὴν εἶναι ὠγκωμένην καὶ ζωὴν ἐπὶ πᾶν διεστῶσαν· ζωὴ οὖν ἐν αὐτῷ συμφυὴς καὶ ἡ φύσις συνανακεκραμένη τῇ ζωῇ· πάμπολλα δὲ καὶ ἄλλα ἐν αὐτῷ εἶδη ζωῶν. Ἀλλ' ἔστω, φησὶν, ἡ ψυχὴ καὶ αὐτοκίνητος καὶ ἀεικίνητος, ἔστ' ἂν ᾗ μέντοι ψυχὴ, οὐδὲν δὲ κωλύει αὐτὴν φθαρῆναι. Πρὸς τοῦτο ἐροῦμεν ὅτι· ἡ πρότερον μὲν αὐτῆς παύεται ἡ ἐνέργεια, τουτέστιν ἡ αὐτοκινήσις, ὕστερον δὲ τὸ εἶναι αὐτῆς φθείρεται, ἢ πρότερον μὲν τὸ εἶναι, ὕστερον δὲ τὸ κινεῖσθαι, ἢ ἅμα ἀμφοτέρω· παρὰ ταῦτα γὰρ οὐκ ἔστι. Φθαρείσης μὲν οὖν τῆς οὐσίας τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς σῶζεσθαι οὐδὲ πλάσαι δυνατόν· ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἀνάπαλιν δυνατόν ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως φθαρείσης τῆς ἐνεργείας σῶζεσθαι τὴν οὐσίαν καὶ ὕστερον φθαρῆναι [τὴν οὐσίαν]· ἐπιλαθομένων γὰρ ἔοικε τῆς ὑποθέσεως ὁ τοῦτο λέγων, τῆς «ἔστ' ἂν ᾗ» ἔλεγε γὰρ ἡ ὑπόθεσις ὅτι «ἔστ' ἂν ᾗ ψυχὴ, αὐτοκίνητος ἔσται» ὥστε οὐ δυνατόν φθαρῆναι μὲν αὐτοκινήσιαν, μένειν δὲ ψυχὴν· ἔστ' ἂν γὰρ ᾗ ψυχὴ αὐτοκίνητος ἔσται, ὡς λέγει ἡ ὑπόθεσις. Εἰ οὖν πᾶν μὲν τὸ φθειρόμενον προαποβάλλει τὴν ἐνέργειαν, τοῦτο δὲ ἔστ' ἂν ᾗ, ὃ καὶ ἡ ὑπόθεσις ἔχει, οὐκ ἀποβάλλει, αὐτοκίνητον ὃν καὶ ἀφθαρτόν ἐστιν. Ἀλλὰ δὴ τὸ τρίτον τις λεγέτω, ὅτι ἅμα συμφθείρεται ταῖς ἐνεργείαις ἐαυτῆς ἐρωτήσομεν ἤδη, ὅφ' ἐαυτῆς ἢ ὑπὸ τίνος τῶν ἔξωθεν; ἀλλ' ὑπὸ μὲν ἐαυτῆς οὐ φθείρεται, ἢ γε καὶ σῶζει ἐαυτὴν τῷ κινεῖν ἐαυτὴν, ὑπὸ δὲ τῶν ἔξωθεν οὐ φθείρεται· γένοιτο γὰρ ἂν οὕτως ἑτεροκίνητον ἀντὶ αὐτοκινήτου· οὐκ ἄρα συμφθείρεται. Ὑπὸ τίνος δὲ ἂν καὶ φθείροιτο; ὑπὸ τῶν κρείττωνων; ἀλλὰ ταῦτα μᾶλλον αὐτῆς ἐστὶ σωστικά· ἀλλ' ὑπὸ τῶν χειρόνων; ἀλλὰ τούτων ἐστὶ δεσπότις καὶ τῶν κινήσεων αὐτῶν πηγὴ· δέκα γὰρ οὐσῶν τῶν κινήσεων, μόνῃ ἢ τῆς ψυχῆς κίνησις πασῶν ἐστὶ τῶν ἄλλων γεννητική. Τὸ δὲ αὐτοκίνητον τὴν ψυχὴν οὕσαν καὶ ἀεικίνητον εἶναι συντομώτερον <ἂν> καὶ οὕτω κατασκευάσειας, ὡς ἤδη καὶ ἐπὶ τῆς αὐτοκινήσεως εἰρήκαμεν· τὸ ἐαυτοῦ [τι] τελειοῦν καὶ παράγει ἐαυτό; τὸ μὲν γὰρ τελειοῦν τι τὸ ἀγαθὸν ἐκείνῳ παρέχει· τὸ δὲ ἀπλῶς παράγον τι τὸ εἶναι αὐτῷ παρέχει· κρείττον δὲ τὸ εἶναι τοῦ εἶναι· ἐπεὶ τοίνυν ἡ ψυχὴ ἐαυτὴν τελειοῖ, εἴπερ καὶ ἔστι τι ἐπ' αὐτῇ, καὶ παράγοι ἂν ἐαυτὴν· ἔστι δὲ αὐτῆς οὐσία τὸ ζῆν, ἢ γε καὶ ἄλλοις τοῦτο ἐπιφέρει· ἐαυτῇ ἄρα παρέχει τὸ ζῆν καὶ τὸ εἶναι· τὸ δὲ ἀεὶ συνὸν τῷ παρέχοντι τὸ εἶναι,

ἀεὶ ἔστιν· ἀεὶ δὲ ἑαυτῇ σύνεστιν ἡ ψυχὴ· ἀεὶ ἄρα ἔστιν ἡ ψυχὴ· ὥστε καὶ αὐτοκίνητος καὶ ἀεικίνητος ἀεὶ ἔστιν. ^[5]

113 Καὶ γὰρ τῷ ὄντι ἀδικοῖτο ἄν τι ἐν τῷ παντὶ ἀφαιρούμενον τούτου ὃ ἑαυτῷ παρέσχε· ὅπερ μὲν γὰρ παρ' ἄλλου καταδέχεται οὐκ ἀδικεῖται τούτου ἀφαιρούμενον· ὅπερ δὲ ἑαυτῷ παρέχει, ἐὰν ὑπὸ τινος ἀφαιρῇται, ἀδικεῖται. — Ἡ δὲ ἐσχάτη πρότασις οὐδεμιᾶς ἀμφισβητήσεως δεῖται, τὸ ἀεικίνητον ἀθάνατον εἶναι· εἰ γὰρ καθ' ὑπόθεσιν θνητὸν καὶ φθαρτὸν εἴη, οὐκέτι ἔσται ἀεικίνητον. Ὡστε πᾶσαι αἱ προτάσεις οὐ μόνον εἰσὶν ἀληθεῖς, ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτὴ πᾶσαι, ὥστε καὶ ἐξισάζειν καὶ ἀντιστρέφειν. Τί οὖν, εἴποι τις ἄν, μόνῃ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος; ὁ νοῦς οὖν οὐκ ἔστιν ἀθάνατος; Ἡ οὐδὲν ἄτοπον τὸν νοῦν λέγειν μὴ εἶναι ἀθάνατον· ὑπὲρ γὰρ τὸ ἀθάνατον εἶναί ἐστιν· εἰ δὲ βούλοιο αὐτὸν ἀθάνατον λέγειν, ἄλλο εἶδος λήψῃ αὐτοκινήσεως καὶ ἄλλο ἀθανασίας, καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἐξῆς ζώων οἰκείως ἐκάστω· ἐπεὶ καὶ τὴν ἀλογίαν εἴποι τις ἄν ἀθάνατον, ὥς καὶ αὐτοκίνητον εἴποι ἄν, ἀλλ' οἰκείως ἐφ' ἐκάστου, ὅπερ εἵπομεν· πολὺ γὰρ πλάτος καὶ τῶν ἐν αἰῶνι ὄντων καὶ τῶν τὸν ἅπαντα χρόνον ὄντων καὶ τῶν ἐν μέρει τοῦ χρόνου· τὰ μὲν γὰρ μίαν ἡμέραν ζῇ, τὰ δὲ ἐνιαυτὸν, τὰ δὲ δέκα ἔτη, ἄλλα δὲ ἔστιν ἑκατὸν ἢ καὶ χίλια διαζῶντα ἔτη. Ἀλλὰ πῶς οὐχὶ καὶ ἡ μερικὴ φύσις ἔσται ἀθάνατος, αὐτοκίνητος οὕσα; Ἡ πρῶτον μὲν ἰστέον ὡς ὁ θεῖος Ἰάμβλῖχος καὶ ὁ φιλόσοφος Πορφύριος οὐδὲ αὐτοκίνητον φασὶ τὴν μερικὴν φύσιν, ἀλλ' ὄργανον οὕσαν τῆς ψυχῆς κινεῖσθαι μὲν ὑπ' αὐτῆς, κινεῖν δὲ τὰ σώματα, καὶ ταύτην εἶναί φασὶ τὴν ἐνάτην κίνησιν. Δῆλον δὲ ὅτι κἂν ἔχη τι αὐτοκίνητον εἰδωλικῶς αὐτὸ ἔχει καὶ ὡς ὄργανον. Εἰ δέ τι δεῖ ἀντιφθεγγόμενόν τισι τῶν φιλοσόφων εἰπεῖν, οὐδὲ κατὰ πάντα κρείττων ἐστὶν ἡ φύσις τῶν σωμάτων, ἀλλ' ἔστιν ὅπῃ καὶ καταδεεστέρα. Καθὸ μὲν γὰρ ἀσώματος οὐσίας ἐστὶ, καὶ καθὸ διαπλάττει τὰ σώματα καὶ κοσμεῖ, κρείττων αὐτῶν ἐστὶ· καθὸ δὲ ἐν ὑποκειμένοις αὐτοῖς ἐστὶ καὶ τὸ εἶναι ἐν αὐτοῖς ἔχει, χείρων αὐτῶν ἐστὶν, ὥσπερ ἡ ἐν τοῖς κατόπτροις ἔμφασις ἀσφαλεία μὲν καὶ κάλλει καὶ διαμορφώσεως ἀκριβεῖα τοῦ κατόπτρου ὑπερέχει, τῇ δὲ ὑποστάσει ἔστιν ὡς ἐλαττοῦται· τὸ μὲν γὰρ κάτοπτρον οὐσιωδέστερον, ἡ δὲ ἔμφασις καὶ τὸ εἰδωλικῶς εἶναι παρὰ τοῦ κατόπτρου ἔχει καὶ αὐτοῦ χάριν ὅπως ποτέ ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο ἄν εἴη ἀμυδροτέρα. ^[5]

114 Οὕτως οὖν καὶ ἡ μερικὴ φύσις ἔχει πρὸς τὸ σῶμα· ἡ γὰρ θεία καὶ τὸ αὐτοκίνητον ἔχει δευτέρως, ὡς εἵπομεν, καὶ συμφυῆς ἐστὶ τῷ θείῳ σώματι. Ἐκ τούτου οὖν τοῦ συλλογισμοῦ δείκνυται ὅτι ἡ ψυχὴ ὑφ' ἑαυτῆς οὐ φθείρεται. Οὐ θαυμαστὸν δὲ τοῦτο δὴ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ὅτι οὐ τὸ μὲν τι αὐτῆς κινεῖ μόνον τὸ δὲ κινεῖται μόνον, ἀλλὰ πᾶν αὐτῆς μόριον ὃ ἂν λάβῃς καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται κατὰ τὸ αὐτό. Τίς δὲ ἡ κίνησις ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἔτι ἂν τις σαφέστερον ἐπιποθήσοι μαθεῖν. Ὅτι μὲν οὐδεμία τῶν σωματικῶν κινήσεων οὐδ' <ἡ> ἐνάτη, δῆλον· οὐ γὰρ αὐτοκίνητοι αὐται· ἀλλ' οὐδὲ αἱ αὐτῆς ἴδιαι πᾶσαι τὴν προκειμένην δηλοῦσι κίνησιν, οἷον βουλήσεις, δόξαι, θυμοί, ἐπιθυμίαι· οὐ γὰρ ἀεὶ ταύτας κινεῖται, ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν τὴν ἀεὶ αὐτῇ ὑπάρχουσιν. Ἔστιν οὖν αὕτη ἡ συμφυῆς αὐτῇ ζωὴ, ἣν ἑαυτῇ παρέχει καὶ καθ' ἣν αὐτὴ κινεῖται· καὶ αὕται μὲν οὖν, λέγω δὴ βουλήσεις καὶ δόξαι καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰσὶν αὐτῆς καὶ ζωαὶ καὶ κινήσεις· ἀλλ' οὐκ ἀεὶ αὐται ὑπάρχουσιν αὐτῇ, ἀλλὰ ποτε, οἷον ἐξ ἀναδιπλώσεως. Μάλιστα δὲ ἐκ τοῦ τελειοῦν ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν λάβοις ἂν αὐτῆς τὸ αὐτοκίνητον καὶ ἀποχωρίσεως τὴν λογικὴν ψυχὴν καὶ τῆς ἀλόγου καὶ τῆς φύσεως ταύτης· τῆς γὰρ λογικῆς ἔστι ψυχῆς τὸ ἑαυτὴν τελειοῦν καὶ ἀνεγείρειν καὶ ἐπιστρέφειν εἰς ἑαυτὴν, ὃ οὐδεμιᾶ τῶν ἄλλων ὑπάρχει, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐκδοχὴν ἀρμόζει [λέγειν] τὸ περὶ θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης λέγειν αὐτὸν ψυχῆς, τουτέστι πάσης λογικῆς καὶ οὐχὶ περὶ τῆς ἀλόγου καὶ τῆς φύσεως. Θ' Ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· ἀρχὴ δὲ ἀγέννητον, καὶ τὰ ἐξῆς 245c Δεύτερον συλλογισμόν ἐκτίθεται ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. Ἔστι δὲ τοιοῦτος ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος· τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ κινήσεως ἡ ἀρχὴ

τῆς κινήσεως ἀγένητον· τὸ ἀγένητον ἄφθαρτον, τὸ ἄφθαρτον ἀθάνατον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος.
[30]

115 Πέντε αἱ πᾶσαι προτάσεις. Τὴν μὲν οὖν ἐλάττονα πασῶν τὴν κοινὴν ἀμφοτέρων ἐκθήσεται μετὰ ταῦτα· ἱκανῶς δὲ καὶ ἡμεῖς ὑπεμνήσαμεν. Τὴν δὲ τετάρτην καὶ πέμπτην κατασκευάσει μὲν καὶ αὐτὸς, ἱκανῶς δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ κατεσκεύασε. Περὶ δὲ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ὁ πολὺς ἡμῖν ἔσται λόγος. Ὁ μὲν οὖν πρῶτος ρηθεὶς τῶν συλλογισμῶν τὴν αὐτάρκειαν τῆς ψυχῆς ἐδείκνυ· οὗτος δὲ ὁ δεύτερος τὴν ἐκτένειαν, ὥσπερ δὴ πάντα τὰ θεῖα καὶ αὐτάρκη ἐστὶ καὶ ἐκτενῆ· ἐκτενὲς δὲ ἐστὶ τὸ μεταδιδόν τῶν ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις· τοῦτο γὰρ τῆς ἀγαθοειδοῦς καὶ ἀφθόνου φύσεώς ἐστὶ χαρακτηριστικὸν καὶ τοῦ ὑπερπλήρους τῆς δυνάμεως. Βούλεται οὖν οὗτος ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὴν ἐκτένειαν τὴν εἰς τὰ ἄλλα αὐτῆς δηλῶσαι. Ἡ μὲν οὖν πρότασις ἡ λέγουσα «τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ κινήσεως,» ἱκανῶς ἐν Νόμοις παρ' αὐτοῦ κατεσκευάζεται ἀπὸ τοῦ εἰ σταίη τὰ πάντα πρῶτα ἂν κινήθηται τὰ αὐτοκίνητα. Καὶ ἔχει ἡ τάξις τῶν πραγμάτων οὕτως· πρῶτόν ἐστὶ τὸ ἀκίνητον, δεύτερον τὸ αὐτοκίνητον, τρίτον τὸ ἑτεροκίνητον, πολλοῦ πλάτους ἐν ἐκάστω τούτων θεωρουμένου, ὥστε πρῶτον καὶ ἀρχὴ τῶν κινουμένων τὸ αὐτοκίνητον. «Ἡ δὲ ἀρχὴ» φησὶν «ἀγένητος,» τουτέστιν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· τοῦτο γὰρ πρόκειται· αὐτὸς δὲ καθολικωτέραν ποιῶν τὴν πρότασιν ἐπὶ πᾶσαν ἀρχὴν ἐκτείνει, ὅτι πᾶσα ἡ ἀρχὴ καθὼ ἀρχὴ ἀγένητος. Ἐνταῦθα δὴ πολλοὶ τῶν πρεσβυτέρων ἐταράχθησαν, πῶς εἶπεν ὁ Πλάτων τὴν ἀρχὴν ἀγένητον· εἰ γὰρ περὶ τῆς πάντων ἀρχῆς λέγει οἷον περὶ τοῦ πρώτου θεοῦ, ἀληθὴς μὲν ὁ λόγος, ἀλλ' οὐ περὶ ταύτης πρόκειται νῦν λέγειν· εἰ δὲ περὶ πάσης ἀπλῶς ἀρχῆς λέγει, πῶς ἐστὶν ἀληθὴς ὁ λόγος; Ἰδοὺ γὰρ καὶ ὁ Πηλεὺς ἀρχὴ τοῦ Ἀχιλλέως· οὐ μὴν ἀγένητος ὁ Πηλεὺς. Τίνα οὖν λέγει ἀρχὴν ἰδωμεν. Ἐροῦμεν δὴ ὅτι κυρίως ἀρχὴ ἐστὶν ἡ πρῶτως ὄλον τὸ εἶδος παράγουσα, οἷον τὸ αὐτόισον τὰ παντοδαπὰ ἴσα παράγει καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος τοὺς πανταχοῦ ἀνθρώπους παράγει. Οὕτως οὖν ἐπειδὴ καὶ ἡ ψυχὴ ἀρχὴ ἐστὶ κινήσεως, πάντα ἂν τὰ εἶδη τῆς κινήσεως δύναιτο ποιεῖν καὶ κατὰ τόπον μεταβάλλειν καὶ κατ' ἀλλοίωσιν καὶ πᾶν ἀπλῶς εἶδος κινήσεως ὥστε οὐκ ἂν γενητὴ εἴη ὡς κίνησις, ἀλλ' εἰ ἄρα ὡς οὐσία ἢ νοῦς γίνεται ἀπὸ τε τοῦ ὄντος καὶ τοῦ νοῦ, ὡς μέντοι κίνησις οὐ γίνεται· αὐτὴ γὰρ ἀρχὴ ἐστὶ πασῶν τῶν κινήσεων· εἰ γὰρ καὶ τὰ ἔνυλα εἶδη ἀγένητά ἐστιν, οἷον τὸ ἀνθρώπου, τὸ ἵππου, τὸ ἴσου, τὸ κινήσεως, πολλῶ πλεον τὸ αἴτιον τοῦ εἶδους, ὥστε ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως ἀγένητόν ἐστι, πολλῶ πλεον αὐτὸ τὸ αἴτιον τῆς κινήσεως· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ αὐτοκίνητον. [5]

116 Καλῶς δὲ πηγὴν καὶ ἀρχὴν αὐτὴν προσεῖπεν· ἔστι γὰρ ἴδιον πηγῆς μὲν τὸ οἷον μεταδιδόναι τῶν ἑαυτῆς αὐτοφυῶς τοῖς ἄλλοις ἑαυτῆς οὖσιν, ἀρχῆς δὲ τὸ οἷον ἐφεστάναι καὶ δεσπόζειν τῶν ὑφ' ἑαυτήν. Ἔστι γὰρ ἀρχὴ μὲν ὡς συντεταγμένη τούτοις ὧν ἐστὶν ἀρχὴ, πηγὴ δὲ ὡς ἐξηρημένη καὶ ἐν νῷ οὖσα· ἅπερ ἀμφοτέρω ὑπάρχει τῇ ψυχῇ. Ῥᾶδιον μὲν οὖν ἦν εἰπόντα τὸ σύνολον τοῦτο· «ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἀγένητος,» ἀπηλλάχθαι πραγμάτων· ἡ γὰρ γένεσις κίνησις ἐστὶν, ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως οὐκ ἂν ἀλλαχόθεν κινοῖτο, ἵνα μὴ ἐπ' ἄπειρον δράμωμεν· ὥστε οὐδὲ γίνεται. Ἐνὸν οὖν οὕτως συντόμως εἰπόντα ἀπηλλάχθαι, οὐχ εἴλετο, ἀλλὰ ἀπλῶς εἶπεν· «ἀρχὴ δὲ ἀγένητον,» ἐπὶ πλεον ἡμῶν ἐκτείνων τὴν θεωρίαν. Τὸ οὖν ἀγένητον τῆς ἀρχῆς οὕτως ἀκουσόμεθα· ἡ ἀρχὴ οὐδὲν γίνεται τούτων ὧν ἐστὶν ἀρχή· οἷον ὁ ἥλιος ἀρχὴ ἐστὶ φωτός· αὐτὸς οὖν οὐ φωτίζεται ἀλλαχόθεν· καὶ ὁ νοῦς τοῦ νοεῖν ἀρχὴ ὧν καὶ αὐτὸς ὧν νοερὸς, οὐκ ἀλλαχόθεν ἔχει τὸ νοεῖν νοερὸς γινόμενος· καὶ τὸ ὄν δὲ τοῦ εἶναι τὰ ἄλλα αἴτιον, αὐτὸ τὸ [ὄν] εἶναι ἀλλαχόθεν οὐκ ἔχον. Καὶ ἡ ψυχὴ τοίνυν αἰτία μὲν τοῦ ψυχοῦσθαι τὰ ἄλλα καὶ ζῆν, οὐ μέντοι αὐτὴ ἀλλαχόθεν ζῆ· ὥστε καὶ εἰ πρώτη ἐστὶ κίνησις, αἰτία μὲν τοῦ κινεῖσθαι τὰ ἄλλα ἔσται, οὐ μέντοι αὐτὴ ἀλλαχόθεν κινεῖται. Ὡστε ἀρχὴ πᾶσα ἀγένητος. Τί οὖν, ἔαν τις εἴποι· «οὐ πάντα τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς πρώτης αἰτίας τὸ εἶναι ἔχει;» Ἡ πρῶτον μὲν ὁ ἀρχὴν τινα λαμβάνων, οὐδὲν τῶν ὑπὲρ αὐτὴν ὀφείλει σκοπεῖν (οὐκέτι γὰρ αὐτὴν φυλάξει ἀρχὴν), ἀλλὰ

δεῖ ὡς ἀρχὴν λαβόντα αὐτήν τε καὶ τὰ μετ' αὐτήν σκοπεῖν· ἔπειτα δὲ πρὸς τὸν ἐκ τῆς πρώτης ἀρχῆς τὰ πάντα παράγοντα καὶ τοῦτο ῥητέον, ὡς ἀρχὴ ἕτερον τρόπον ἐστὶ τοιοῦτον οἷα τὰ ἐξ αὐτῆς· αὐτὸ γὰρ ἴσον ὃν ἄλλα δεύτερα ἴσα γεννᾷ, καὶ ἡ κίνησις ἡ τῆς ψυχῆς ἄλλα εἶδη κινήσεων ἀπογεννᾷ· ἡ δὲ πρώτη αἰτία οὐκ ἔστιν ἕτερον τρόπον τοιοῦτον οἷα τὰ ἐξ αὐτῆς ὑπὲρ γὰρ ἀρχὴν καὶ ὑπὲρ αἰτίαν ἐστίν. ^[30]

117 Ὁ τοίνυν νοῦς νοερὸς μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ πρώτου ἐστίν, ὃν δὲ εἰ τύχοι ἀλλαχόθεν γίνεται· καὶ τὸ δίκαιον ἀπὸ τῆς αὐτοδικαιοσύνης πρώτως καὶ τῆς δίκης, αὐτὴ μέντοι ἡ δίκη ἢ τὸ αὐτοδίκαιον οὐκ ἀλλαχόθεν δικαιοῦται· καθὼ γὰρ δίκη καὶ καθὼ κατευθύνει τὰ πράγματα, ἀφ' ἑαυτῆς ἄρχεται· ἀλλαχόθεν μέντοι κατ' ἄλλην ἐπιβολὴν παράγεσθαι οὐ κωλύεται, ὃν εἰ τύχοι ἡ νοῦς ἢ θεὸς τις γινόμενος ἀπὸ τῆς πάντων ἀρχῆς. Συνεσπειραμένως δὲ αὐτὸ ὁ Πλάτων ἀπέδειξεν ὅτι, εἰ γίνεται ἀρχὴ, ἐξ οὐκ ἀρχῆς ἂν γένοιτο διὰ τὸ αὐτὴν ὑποκεῖσθαι ἀρχὴν εἶναι. Εἴπωμεν οὖν οὕτως· πᾶσα ἀρχὴ πρώτως ἐστίν ὃ λέγεται εἶναι· οὐδὲν γενητὸν πρώτως ἐστίν (πᾶν γὰρ γενητὸν ἀπ' ἄλλου γέγονεν)· οὐδεμία ἄρα ἀρχὴ γενητή. Εἰ γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ἀρχῆς τινος γίνεται, καὶ ἡ ἀρχὴ εἰ γίνοιτο ἐξ ἀρχῆς τινος ἂν γίνοιτο· ὥστε ἡ ἀρχὴ ἀρχῆς ἂν δέοιτο πρὸς τὸ γενέσθαι, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. Πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ οὐ τοιούτου γίνεται, ζῶν ἐκ μὴ ζώου, οἰκία ἐκ μὴ οἰκίας· ὥστε καὶ ἡ ἀρχὴ εἰ γίνοιτο ἐκ μὴ ἀρχῆς ἂν γίνοιτο. Ὁμοῦ ἄρα καὶ ἐξ ἀρχῆς ἂν γίνοιτο ὡς γενητὸν καὶ ἐκ μὴ ἀρχῆς ὡς ἀρχή· ὅπερ ἀδύνατον. Πᾶν ἄρα ὃ πρώτως τί ἐστι, τουτέστι πᾶσα ἀρχὴ ἀγέννητος. Ἦρκει μὲν οὖν ταῦτα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τῶν ἀρχῶν ἀφθαρσίας· προστίθῃ δὲ καὶ ἄλλην διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· ἀρχῆς γὰρ ρ, φησὶν, ἀπολομένης οὔτε ἄλλο τι γενήσεται ἐξ αὐτῆς οὔτε αὐτὴ ἐξ ἄλλου. Διότι μὲν γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ἀρχῆς γίνεται, οὐκ ἂν [γε] γίνοιτό τι ἄλλο ἐξ αὐτῆς· ἀπόλωλε γὰρ ἡ ἀρχή· αὐτὴ δὲ πάλιν οὐκ ἂν γίνοιτο, τῷ πάλιν ἐξ ἀρχῆς τινος γίνεσθαι τὸ γινόμενον, αὐτὴ δὲ ἡ ἀρχὴ ἀπόλωλεν· ὥσπερ ρίζης αὐτῆς ἐκκοπέσεως οὐδεμία βλάστησις γίνεται, οὕτως, φησὶν, ἀρχῆς τῆς κινήσεως ἀπολομένης, πάντα οὐρανὸν καὶ γένεσιν συμπεσοῦσαν στῆναι καὶ μηκέτι ἔχειν ὅθεν γενήσεται ι. — Ἐξῆς πρότασιν τὴν λέγουσαν ὅτι τὸ ἀγέννητον ἄφθαρτον, γενναίως μὲν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέδειξε, λάβοις δ' ἂν αὐτοῦ συντόμως οὕτω τὴν ἀπόδειξιν· εἰ γὰρ φθείρεται τὸ ἀγέννητον, ἦτοι λήξεται πάντα φθαρτὰ γενόμενα, ἢ πάλιν ἀποδοθήσεται, καὶ ἐκ τῶν φθαρτῶν τι εἰς τὸ ἀγέννητον ἦξει, καὶ οὕτω τὸ γενητὸν ἔσται ἀγέννητον· εἰ γὰρ τὸ ἀγέννητον εἴη φθαρτὸν, τὸ δὲ φθαρτὸν γενητὸν ἐστίν, τὸ ἀγέννητον γενητὸν ἔσται· ὅπερ ἀδύνατον. ^[25]

118 Ὁ μέντοι Πλάτων συλλαβὼν ἀμφοτέρω μιᾷ ἔδειξεν ἐπιβολῇ· εἰ γὰρ γίνοιτο ἢ φθείροιτο ἡ ἀρχή, ἀνάγκη αὐτῇ πάντα συμφείρεσθαι, καὶ οὕτως οὔτε οὐρανὸς ἔσται οὔτε γένεσις, ἀλλ' οὐδ' ἂν γένοιτο. Τὸ ὅλον οὖν τοῦτο· «ἡ ἀρχὴ ἀγέννητος ἄφθαρτος» ἀπεδείχθη. ι' Ἀθανάτου δὲ πεφασμένου 245e Μέχρι μὲν οὖν τούτων συνήγαγε διὰ τῶν δύο συλλογισμῶν ὅτι τὸ αὐτοκίνητον ἀθάνατον, μηδαμοῦ ψυχῆς μνησθεῖς, εἰ μὴ ἐξ ἀρχῆς τὸ συμπέρασμα προαναφωνήσας· ὥστε περὶ τοῦ αὐτοκινήτου ἀπεδείχθη ὅτι ἀθάνατον. Νῦν δὲ τὴν πρώτην καὶ ἐλαχίστην πρότασιν αὐτοῖς προσλαμβάνει, ὅτι ἡ ψυχὴ ἐστίν αὐτοκίνητος, καὶ ὑπομνήσει ἐκ τῶν ἐξ αὐτῶν γινομένων τὸ περὶ αὐτήν. — Τὸ μὲν οὖν πεφασμένου λέγει, τουτέστι φανεροῦ γενομένου καὶ ἐκδήλου· οὕτω γὰρ εἰώθασιν Ἀθηναῖοι χρῆσθαι τῇ λέξει. — Τὸ δὲ οὐσίαν καὶ λόγον εἶναι τῆς ψυχῆς τὸ αὐτοκίνητον εἶπεν ἀντὶ τοῦ ὀρισμὸν ... τοῦτον αὐτῆς λέγων οὐδεὶς ἂν αἰσχυνθήσεται ὡς ψευδόμενος, ἐπειδὴ ἔστι τὸν ὀρισμὸν καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ θεωρεῖν καὶ κατὰ τὸν λόγον· οἷον τὸ «ζῶον λογικὸν θνητόν» δυνατὸν καὶ ὡς πρᾶγμα ἐνὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ αὐτὸ ὃν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἀνθρώπου εἶδος θεωρεῖν, δυνατὸν δὲ καὶ ὡς προφορικὸν λόγον ἐπισκέπτεσθαι. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀμφοτέρω εἶπε τὸ δὲ λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται, μάλιστα μὲν καὶ πρὸς ἑαυτὸν τοῦτο λέγων, πάντων δὲ μάλιστα αἰσχύνας ἑαυτὸν (οὐ γὰρ μεταμελήσει αὐτῷ ὁ τοιοῦτος ὀρισμὸς τῆς ψυχῆς)· δεύτερον δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους

ἀνέλεγκτος ὑπ' αὐτῶν μένων. Δείκνυσι δὲ ὅτι μόνη ψυχὴ αὐτοκίνητος διὰ τοῦ πᾶν ἑτεροκίνητον ἄψυχον εἶναι. Συλλογίζεται δὲ οὕτως· πᾶσα καὶ μόνη ψυχὴ ἐνδίδωσιν ἀρχὴν κινήσεως τοῖς σώμασι· τὸ ἐνδιδὼν ἀρχὴν κινήσεως τοῖς σώμασιν αὐτοκίνητον· ἡ ψυχὴ ἄρα αὐτοκίνητος. Ὑπομινύσκει δὲ ἐκ τῶν ἐναργῶν καὶ φαινομένων· εἰ γὰρ διαφέρει τὸ ἔμψυχον σῶμα τοῦ ἄψυχου τῷ ἄφ' ἑαυτοῦ καὶ ἔνδοθεν κινεῖσθαι (ὃ γὰρ ἂν ἴδωμεν ἄφ' ἑαυτοῦ κινούμενον ἔμψυχον λέγομεν), δηλονότι πολλῶ πλεον αὐτῇ ἑαυτὴν κινήσασα καὶ προθυμηθεῖσα κινήσαι τὸ ζῶον οὕτως αὐτὸ ἐκίνησεν. ^[25]

119 Οὐ ταραχθισόμεθα δὲ μὴ καὶ ταύτας τὰς ψυχὰς τῶν ζῶων ἀθανάτους δώσομεν ἅς ἐμψυχίας μόνας καὶ ἐντελεχείας εἰώθαμεν καλεῖν, οἷον σκώληκας καὶ ἐμπίδας· ἡ γὰρ ψυχὴ ἐναποτίθεται τοῖς σώμασιν ἀρχὴν κινήσεως, ἥτοι αὐτὴ παροῦσα ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἢ ἵνδαλμά τι ἑαυτῆς διδοῦσα. «Πῶς οὖν, εἴποι ἄν τις, ὁρῶμεν καὶ τὸ ἄψυχον σῶμα ἄφ' ἑαυτοῦ κινούμενον ἐπὶ φθορὰν, ἢ καὶ τὸ πῦρ ἄνω φερόμενον καὶ τὴν βῶλον κάτω; ἢ γὰρ παντελῶς ἄψυχόν ἐστι τῷ ὄντι τὸ σῶμα τὸ ἐπὶ φθορὰν ὁδεῦον, καὶ οὐ πάσης κινήσεως αἰτία ἡ ψυχὴ· ἢ ἔμψυχόν ἐστι καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ φθορᾶς αἰτία ἢ τὸ ζῆν καὶ τὸ εἶναι παρέχουσα τοῖς ἄλλοις.» Ἐροῦμεν οὖν ὅτι τοῦτο τὸ λεγόμενον ἄψυχον σῶμα ἄψυχον λέγεται ὡς πρὸς τὴν μερικὴν ψυχὴν, ἐπειδὴ ἰδίαν οὐκ ἔχει ψυχὴν· ἀλλ' ἀπὸ τῆς τοῦ παντὸς ψυχοῦται. Ὡς γὰρ ἐν ἐψυχωμένῳ τῷ κόσμῳ πᾶν σῶμα ἐν αὐτῷ ὄν ἔμψυχόν πῶς ἐστίν, ὡς καὶ ἐν ἡμῖν τὰ περιττώματα, ἐν ὅσῳ ἐν ἡμῖν ἐστίν, μετέχει τινὸς ζωτικῆς θερμῆς, ἔξω δὲ προελθόντα ἀποψύχεται· ἔχει οὖν καὶ τὸ σῶμα ὡς ἐν κόσμῳ ὄν ἵχνος ψυχῆς, ὅπερ αὐτὸ καὶ κινεῖ καὶ ὅπως ποτὲ εἶναι ποιεῖ· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ πῦρ ἄνω φέρεται καὶ ἡ βῶλος κάτω, ὡς ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς ψυχῆς κινούμενα. Καὶ γὰρ ἡ φύσις καθ' ἣν κινεῖται ἵνδαλμά ἐστι ψυχῆς· ἄψυχα δὲ αὐτὰ λέγομεν ὡς πρὸς τὴν μερικὴν ψυχὴν ἀφορῶντες· ἐπειδὴ γὰρ οὐχ ὁρῶμεν ἔχοντα αὐτὰ ἰδίαν ψυχὴν, ἄψυχα αὐτὰ φαμεν, ἐπεὶ ὡς ἐν τῷ παντὶ ἐψύχωνται. Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν εἰ ἡ ψυχὴ αἰτία φθορᾶς γίνεται· εἵπομεν γὰρ καὶ ἀνωτέρω ὅτι ὡς πρὸς τὸ αὐτῆς χρήσιμον καὶ τὸ τοῦ παντὸς ἀγαθὸν ἀποβλέπουσα ποιεῖται τὰς κινήσεις. Καὶ ἐνταῦθα γοῦν ὁρῶμεν τὸν σπουδαῖον καὶ λιμοκτονοῦντα τὸ σῶμα, εἰ <δ> οὕτως αὐτῷ συμφέρει ἔσθ' ὅτε καὶ φθείροντα· Οὕτως οὖν καὶ ἡ τοῦ παντὸς ψυχὴ, ἐπειδὴ ἡ μερικὴ ψυχὴ ἀπολίπη τὸ σῶμα, ἀναλύει αὐτὸ καὶ ἀναστοιχειοῖ· οὐδὲ γὰρ λυσιτελεῖ τῷ παντὶ ἔτι συνεστάναι αὐτό· ὥσπερ δὴ καὶ ἡ ἐν ἡμῖν φύσις τινὰς μὲν τῶν χυμῶν συνίστησι, τινὰς δὲ διαλύει, πρὸς τὸ τοῦ παντὸς ἡμῶν σώματος χρήσιμον τεταμένη. Τῶν δύο οὖν συλλογισμῶν τῶν ρηθέντων ἑκάτερος μὲν ἀμφοτέρα δείκνυσιν, ὅτι τε οὐκ ἐξ ἑαυτῆς φθεῖρεται ἡ ψυχὴ καὶ ὅτι οὐδ' ὑπὸ τῶν ἔξωθεν· μᾶλλον μέντοι ὁ μὲν πρότερος τὸ πρότερον, ὁ δὲ δεύτερος τὸ δεύτερον· διὰ τοῦτο δὲ καὶ κοινὴν ἔλαβεν ἀμφοτέρων τῶν συλλογισμῶν τὴν πρότασιν τὴν λέγουσαν «ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος,» οὐχ ἀπλῶς διαλεκτικῆς χάριν ἐπιχειρήσεως, ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἡ αὐτοκίνησις οὐσία οὖσα τῆς ψυχῆς, καὶ ταῦτα ὄν, αὐτῇ αἰτία ἐστὶ καὶ τοῦ μὴ φθείρεσθαι [τὴν ψυχὴν] καὶ τοῦ τὰ ἄλλα ὑπ' αὐτῆς ζῆν καὶ συνεχέσθαι. ^[30]

120 Ἀποδεικτικοὶ οὖν εἰσιν ἀμφοτέροι οἱ λόγοι· ἐκ γὰρ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἐλήφθησαν, καὶ πάντες εἰσὶ καθ' αὐτὸ καὶ ἢ αὐτὸ οἱ ὅροι, διὸ καὶ ἀντιστρέφουσι πρὸς ἀλλήλους. Ἐγκαλοῦσι δὲ τινες τῷ ὁρισμῷ ὡς οὔτε γένος οὔτε διαφορὰς παραλαμβάνοντι, ἀλλὰ ἀπλῶς ὀρικῶ ὄντι ὀνόματι, τῷ αὐτοκινήτῳ κεχρησθαι. Μάλιστα δὲ θαυμάσαι ἐχρῆν ἐνταῦθα τὸν φιλόσοφον ὅτι τὸ ἰδικώτατον καὶ μάλιστα ἴδιον τῆς ψυχῆς κατεσκεύασε, τὰ κοινὰ τὰ πρὸς τὰ ἄλλα αὐτῆς παρείς. Ἐξεστὶ δὲ σοὶ αὐτὸ τοῦτο κατιδεῖν πληρώσαντι τὸν ὁρισμόν· ἔστι γὰρ ψυχὴ οὐσία ἀσώματος αὐτοκίνητος γνωστικὴ τῶν ὄντων. Ὅρας οὖν ὅτι κατὰ μὲν τὰ ἄλλα πάντα πολλοῖς κοινωνεῖ, κατὰ δὲ τὸ αὐτοκίνητον μάλιστα αὐτὴ χαρακτηρίζεται, καὶ γὰρ ὃ δοκεῖ αὐτῇ μάλιστα ὑπάρχειν, τὸ γνωστικὴν εἶναι τῶν ὄντων, τοῦτο καὶ τῇ αἰσθήσει οὐδὲν ἥττον ὑπάρχει· γνωστικὴ γὰρ ἐστὶ καὶ αὕτη τῶν συζύγων. ια' Περὶ μὲν οὖν ἀθανασίας αὐτῆς 246a Ἰκανῶς καὶ ὁ

Πλάτων ἐμαρτύρησε τῷ λόγῳ· οὐδαμοῦ γὰρ οὕτω διισχυρίσατο ὡς ἐνταῦθα τῇ ἀθανασίᾳ τῆς ψυχῆς· εἶπε γὰρ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς ἱκανῶς διειλέχθαι. Ἀθάνατον δὲ ἔλαβε τὸ αἰδίων· τὸ γὰρ μήτε ἐν τῷ προτέρῳ χρόνῳ γενόμενον μήτε ἐν τῷ ὑστέρῳ φθαρησόμενον αἰδίων εἰώθαμεν λέγειν, ὅ ἐστι κυρίως ἀθάνατον, ἐπεὶ καὶ τὸ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον μὴ φθαρησόμενον ἀθάνατον λέγομεν, ὡς εἰ εἵπομεν· «ἀθάνατος εἶ σύ.» Ὁ δὲ τὸ κυρίως ἔλαβεν ἀθάνατον τὸ ἐφ' ἐκάτερα αἰδίων, τουτέστι τὸ ἀγέννητον καὶ ἄφθαρτον. Ὁ μὲν οὖν πρότερος λόγος, ὁ ἀπὸ τῆς αὐτοκινήσιας καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κινήσεως τὸ ἀθάνατον κατασκευάζων, τὴν πρόοδον ὥσπερ τῆς ψυχῆς καὶ τὴν πρὸς τὰ μετ' αὐτὸ σχέσιν ἐθεώρει· ὁ δὲ νῦν ὁ περὶ τῆς ιδέας αὐτῆς οἷον τὴν ὑποστροφὴν αὐτῆς τὴν πρὸς τὰ αἴτια καὶ τὸν ἐκεῖθεν αὐτῇ ἐνδιδόμενον ὅρον. Προΐουσα μὲν γὰρ οἷον ἄπειρος ζωὴ φαίνεται, στραφεῖσα δὲ ἐπὶ νοῦν ἐκεῖθεν τὸν ὅρον κομίζεται. Τί οὖν βούλεται ἡ ιδέα τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα; Εἰ μὲν γὰρ τὸ παράδειγμα αὐτῆς λέγοι, οὐδὲν κοινὸν πρὸς τὴν ψυχὴν· οὐ γὰρ περὶ ιδεῶν πρόκειται λέγειν· εἰ δὲ ιδέα τῆς ψυχῆς τὴν οὐσίαν αὐτῆς σημαίνει, ἐπειδὴ ἀπλοῦν εἶδος καὶ ἄυλον ἢ ψυχὴ, καὶ οὐ τὸ μὲν τι αὐτῆς οἷον ὑποκείμενον τὸ δὲ οἷον εἶδος, ἀλλὰ ταῦτόν ψυχὴ καὶ τὸ ψυχὴ εἶναι, δις ἔσται περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς λέγων.

[5]

121 Ἐροῦμεν οὖν ὅτι οὐσία μὲν ἐκάστου πράγματός ἐστι τὸ ἐν τῷ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ οἷον ἐνικώτατον (τοῦτο γὰρ ἐστι τὸ ἐκάστου πλήθους ὡς οἷον τε ἀπαρέμφατον ὑπάρχον), τὸ δὲ εἶδος ἤδη καὶ τὸ πλήθος καὶ τὰ οἷονεῖ στοιχεῖα ἐνδείκνυται τοῦ πράγματος. Καὶ τὸ ἐν <καὶ> πολλὰ αὐτοῦ ἐθέλει σημαίνειν· ἔστι γὰρ ἡ ψυχὴ ἐν καὶ πολλά· οὔτε γὰρ μόνως καὶ καθαρῶς ἐν οὔτε πλήθος διεσπασμένον. Ὁ μὲν οὖν πρότερος λόγος ὁ τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς κατασκευάζων περὶ τὸ οὐσιώδες αὐτῆς ἐν ἀνεστρέφετο· ὁ δὲ νῦν μέλλων λέγεσθαι ὁ περὶ τῆς ιδέας περὶ τὸ πλήθος καὶ τὰ στοιχεῖα· τοῦτο γὰρ βούλονται οἱ ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος. Ἀνωτέρω μὲν οὖν ἐνιαίως ἡμῖν καὶ ἀθρούτερον παρεδίδου τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν· τὸ γὰρ ὄν αὐτῆς, αὐτοκίνητόν τε καὶ ἀεικίνητον καὶ ἀθάνατον ὑπάρχον, οἷον ἐν πῶς ἐστίν, αἰτιώτερον δὲ πῶς αἰεὶ τὸ πρότερον τῷ δευτέρῳ καὶ τὸ δεύτερον τῷ τρίτῳ· τό τε γὰρ αὐτοκίνητον αἴτιον τοῦ ἀεικινήτου, τό τε ἀεικίνητον τοῦ ἀθανάτου. Δύο γὰρ ὄντων τούτων, τοῦ τε ἀκινήτου ὃ κρεῖττον ἐστὶ πάσης κινήσεως καὶ ζωῆς οἷον τὸ ὑπερούσιον ἐν καὶ αἰ πρώται ἐνάδες, τοῦ τε ἐτεροκινήτου ὃ χειρόν ἐστι καὶ καταδεέστερον πάσης ζωῆς καὶ κινήσεως, προσεχέστερόν ἐστι τὸ μὲν αὐτοκίνητον τῷ ἀκινήτῳ (αἰεὶ γὰρ ἑαυτὸ βούλεται σῶζειν τὸ αὐτοκίνητον, ὥσπερ αἰεὶ ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον ἡ πρώτη ἀρχή), τὸ δὲ ἀθάνατον τῷ ἐτεροκινήτῳ· κατὰ στέρησιν γὰρ ἤδη τοῦ θανάτου λεγόμενον προσεχέστερόν ἐστι τοῖς ἐτεροκινήτοις, τὰ δὲ ἀκίνητα καὶ ὑπὲρ τὸ ἀθάνατόν ἐστιν· ἡ δὲ ἀθανασία ζωὴ τίς ἐστίν οἷον πνοή τις οὕσα τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς. Τριάδα οὖν ταύτην ἐθεωρήσαμεν ἐπὶ τῆς ψυχῆς εἰς ἓν τι συντρέχουσαν. Λέγων δὲ ἐξῆς καὶ τὰ περὶ τῆς ιδέας πάλιν τριάδα λήψεται, ἀνάλογον μὲν τῇ προειρημένη τριάδι, ἐν πλείονι δὲ ἐτερότητι θεωρουμένην. Ὡςπερ γὰρ ὁ τρία ἀριθμὸς προίων εἰς πλείονα διάστασιν καὶ ἐτερότητα χωρεῖ καὶ προέρχεται, καὶ χείρων ἑαυτοῦ γίνεται κατὰ τὴν πρόοδον, αἰεὶ μένων τρία, οἷον τετράγωνός τε γινόμενος καὶ πάλιν κύβος σῶζων αἰεὶ τὴν ιδιότητα τοῦ τρία· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ ἐνιαίως ἑαυτῆς ὄντος, ὃ καὶ αὐτὸ ἀθρούτερον ἐν τρία ἐστίν, ἐπὶ πλέον προελθοῦσα καὶ ἐτερωθεῖσα γίνεται πάλιν ἐν τρία ἐν πλείονι διαστάσει θεωρουμένη, λέγω δὴ τῇ τοῦ ἡνίοχου καὶ τῶν δύο ἵππων. Ἀλλὰ τίνες ὃ τε ἡνίοχος καὶ οἱ δύο ἵπποι; Καὶ πρῶτόν γε περὶ αὐτῶν τοῦτο θεωρητέον, πότερον κατὰ τὰς οὐσίας αὐτοῦς δεῖ τάττειν ἢ κατὰ τὰς δυνάμεις ἢ κατὰ τὰς ἐνεργείας· ἄλλοι γὰρ ἄλλως ἡνέχθησαν. [35]

122 Φημί δὴ ὅτι κατὰ τὰς δυνάμεις· κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἐνεργείας οὐκ ἂν εἶεν, ἐπειδὴ ἐνεργοῦντες παραδίδονται οἱ ἵπποι, τῶν δὲ ἐνεργειῶν ἐνέργειαι οὐκ εἰσὶ, καὶ ὅτι αἰ μὲν ἐνέργειαι τῆς ψυχῆς ἄλλοτε ἄλλαι εἰσὶν, οἱ δὲ ἵπποι αἰεὶ οἱ αὐτοί (οὐ γὰρ ἄλλους καὶ ἄλλους ἵππους δέχεται, ἀλλ' αἰεὶ

τοὺς αὐτοὺς ἔχει)· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰς οὐσίας, ἐπειδὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν αἱ οὐσαὶ ἀκάκωτοι μένουσιν οὐ γὰρ κακύνεται ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς (καὶ γὰρ ἂν καὶ ἐφθείρετο), ἀλλ' αἱ δυνάμεις εἰσὶν αὐτῆς αἱ κακυνόμεναι, καὶ πολλῶν πλέον αἱ ἐνέργειαι. Λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ὅτι θεῶν μὲν οὖν ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάντες αὐτοὶ τε ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν, περὶ δὲ τῶν ἡμετέρων ὅτι καὶ κακύνονται καὶ περρορροῦσιν. Εἰ τοίνυν ἡ μὲν οὐσία τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀκάκωτος μένει, αἱ δὲ δυνάμεις διαστρέφονται, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀργοῦσιν, εἰκότως ἂν κατὰ τὰς δυνάμεις τάττοντο. Τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων σαφῶς βοᾷ εἰπών· « ἔοικέ τω δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει ι. » Εἰ δέ τις λέγοι ὅτι τὸ αὐτοὶ τε ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν ὡς ἀπὸ αἰτίων εἴρηται ἀγαθῶν, τὸ ἐξῆς ἀντιμαρτυρήσει αὐτῷ. Καὶ γὰρ οἱ ἡμῶν ἐξ ἀγαθῶν ὡς ἀπὸ αἰτίων εἰσὶν, ὥστε πάντες κατὰ τοῦτο ἔσσονται ἀγαθοὶ, λέγει δὲ τοὺς ἡμετέρους κακύνεσθαι. Οὐ πρῶτος δὲ ὁ Πλάτων ἡνίοχον καὶ ἵππους παρέλαβεν, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ οἱ ἔνθεοι τῶν ποιητῶν, Ὅμηρος, Ὀρφεὺς, Παρμενίδης· ἀλλ' ὑπ' ἐκείνων μὲν ἅτε ἐνθέων ἄνευ αἰτίας εἴρηται ἐνθουσιῶντες γὰρ ἔλεγον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πλάτων οὐδὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ φιλοσοφίαν παραλαμβάνει ὃ μὴ καὶ αἰτία ἢ δύνατο ὑποβάλλεσθαι, ῥητέον ἡμῖν τὰς αἰτίας, εἰ καὶ αὐτὸς μετὰ μείζονος ἀξιώματος προφέρων τοὺς λόγους παρήκε τὰς αἰτίας εἰπεῖν, καὶ τέως ὅτι καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ εἰκόσιν ἐπὶ τῶν δυνάμεων καὶ αὐτοὶ παραλαμβάνειν τὸν τε ἡνίοχον καὶ τοὺς ἵππους. Ζεὺς γὰρ παρ' Ὁμήρῳ κέχρηται τοῖς ἵπποις οὓς λέγεται λύειν ὁ Ποσειδῶν, καὶ οὐκ αἰεὶ αὐτοῖς χρώμενος, ἀλλὰ καὶ καθεζόμενος ἐπὶ θρόνου παραδέδοται· εἰ δὲ ἦν ἡ οὐσία τοῦ Διὸς τὸ ἐποχεῖσθαι τοῖς ἵπποις καὶ ἦν ὁ Ζεὺς ὅπερ ὁ ἡνίοχος, αἰεὶ ἂν ἡνίοχει· νῦν δὲ καὶ ἄλλα τινα ποιῶν παραδίδοται. ^[25]

123 Ἐοίκασιν οὖν διάφοροί τινες αὐτοῦ δυνάμεις ἀνυμνεῖσθαι οἱ ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος· κοινοὶ δὲ τέως ὀφείλουσιν εἶναι οἱ λόγοι ἐπὶ τε τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Αὐτὸς τοίνυν ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ φησὶν ὅτι ὁ δημιουργὸς συνιστὰς τὴν ψυχὴν ἀπλῶς, τουτέστι τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς, ἔλαβεν ἐκ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος οὐσίαν, ταυτὸν θάτερον δηλονότι ὡς αὐτὸς φησιν, οὐσίαν μέσην, ἣτις μέση ἐστὶ τῆς τε ἀμερίστου οὐσίας καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μεριστῆς οὐσίας· μεριστὴ δὲ περὶ τὰ σώματά ἐστιν οὐσία ἢ ἄλογος ζωὴ καὶ ἡ φύσις καὶ αἱ ἐμψυχίαι· καὶ πάλιν ταυτὸν μέσον ὃ μέσον ἐστὶ τοῦ τε ἀμερίστου ταυτοῦ καὶ τοῦ περὶ τὰ σώματα μεριστοῦ ταυτοῦ· ὁμοίως δὲ καὶ θάτερον μέσον. Καὶ ταῦτα, φησὶ, τὰ τρία συγκερασάμενος τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς συνεστήσατο. Ἀλλὰ τὰς μὲν τῶν θείων ἐξ ἀκηράτων γενῶν, τὰς δὲ ἡμετέρας οὐκέτι ἀκήρατα δὲ φησιν οὐκέτι ἀμπαν ἀλλὰ δεύτερα καὶ τρίτα κατεχεῖτο μίσγων. Αἱ δυνάμεις οὖν τῶν τριῶν τούτων οἱ ἵπποι εἰσὶ καὶ ὁ ἡνίοχος· καὶ ἡ μία δύναμις τῆς ψυχῆς ἡ οἰστική τῶν τριῶν τούτων δυνάμεων ἡ ἰδέα ἐστὶν αὐτῆς. Ἡ μὲν οὖν τοῦ ὄντος, τουτέστι τῆς οὐσίας τοῦ ἐνὸς τῶν γενῶν, δύναμις ὁ ἡνιοχὸς ἐστίν, ἡ δὲ τοῦ ταυτοῦ δύναμις ὁ κρείττων τῶν ἵππων, ἡ δὲ τοῦ θατέρου δύναμις ὁ καταδεέστερος ἵππος. Ἐὰν τοίνυν νοήσωμεν δύο ἵππους καὶ ἡνίοχον καὶ συμφύσωμεν αὐτοὺς, ἡ μία δύναμις ἡ γεννητική καὶ οἰστική τοῦ τε ἡνιοχοῦ καὶ τῶν ἵππων αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς. Δύναμιν δὲ ἀκουστέον κατὰ τοὺς γεωμέτρας, ὡς εἰώθασιν λέγειν τὴν εὐθεῖαν δύνασθαι τὸ τετράγωνον. Ἐν μὲν οὖν τῷ προτέρῳ λόγῳ περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς διείλεκται, ἣτις ἐν ἑαυτῇ εἶχε καὶ τὴν αὐτοκινησίαν καὶ τὴν ἀθανασίαν (ἐν γὰρ ἦν ἅμα ταῦτα τὰ τρία), ἐνταῦθα δὲ περὶ τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς λέγει· διαλέξεται δὲ ἐξῆς καὶ περὶ τῶν ἐνεργειῶν. Τριῶν οὖν τούτων ὄντων, οὐσίας αὐτοκινησίας ἀθανασίας, ἀνάλογον τούτοις εἰλημμένοι εἰσὶν ἐνταῦθα αἱ τρεῖς αὗται δυνάμεις, ἡ ἰδέα καὶ οἱ ἵπποι καὶ αἱ μερικώτεροι ζωαὶ τῶν ἵππων. Τῇ μὲν γὰρ μιᾷ οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς, ἣτις ἐνιαίως ἔχει καὶ τὴν αὐτοκινησίαν καὶ τὴν ἀθανασίαν, ἀνάλογον εἴληπται ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς, ἣτις ἐστὶν ἡ μία δύναμις τῆς πάσης ψυχῆς οἰστική τῶν τριῶν δυνάμεων τοῦ τε ἡνιοχοῦ καὶ τῶν ἵππων. Τῇ δὲ αὐτοκινησίᾳ ἀνάλογον εἰλημμένοι εἰσὶν οἱ ἵπποι διὰ τὸ αὐτοκίνητον αὐτῶν. Τῇ δὲ ἀθανασίᾳ αἱ μερικώτεροι ζωαὶ τῶν ἵππων, τουτέστιν αἱ ἄνοδοι καὶ κάθοδοι τῆς ψυχῆς καὶ αἱ περρορρήσεις τε καὶ περοφυήσεις.

Ἀλλὰ διὰ τί ἵππους κέκληκε τὴν τοῦ ταυτοῦ καὶ θατέρου δύναμιν, τὴν δὲ τῆς οὐσίας τοῦ ἐνὸς τῶν γενῶν δύναμιν ἡνίοχον; Ὅτι μὲν οὖν πάντα μετέχει ἀλλήλων, ὁ δὲ κατὰ δὲ τὸ ἐπικρατοῦν ἕκαστον λέγεται. ^[35]

124 Ἡ γὰρ οὐσία ἐστὶν ὃ εἰς τὴν σύστασιν παρελήφθη τῆς ψυχῆς τὸ ἀκρότατον καὶ τελειότατον, ... καὶ κατ' αὐτό γε τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἐπιστατούσης· κινεῖσθαι οὖν ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν οὐσίαν οὐκ ἀναγκάζεται· τὰ δὲ λοιπὰ δύο, αἱ δυνάμεις τοῦ ταυτοῦ καὶ τοῦ θατέρου, ὡς ἐν κινήσει καὶ περιόδοις ὀρώμενα, ἵπποις ἀπεικασθησαν· οἱ αὐτοὶ δὲ εἰσι καὶ οἱ τροχοὶ τὸ ταυτὸν καὶ τὸ θάτερον· ὡς μὲν γὰρ ἐκπεριόντες τὸ νοητὸν ἵπποι, ὡς δὲ ἀποκαθιστάμενοι τροχοί. Καὶ ὁ μὲν ἀμείνων τροχός ἐστιν ὁ τοῦ ταυτοῦ κύκλος ὁ περὶ τὰ νοητὰ στρεφόμενος καὶ τὴν ἀναγωγὸν ἔχων δύναμιν τῆς ψυχῆς, ὃς καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο εὐτροχος προσηγόρευται· ὁ δὲ ἕτερος θατέρου ὁ καὶ γενεσιουργὸς ὁ περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ δοξαστὰ στρεφόμενος, ὃς ὀρθὸς προσεῖρηται, ὅταν τὴν οἰκείαν ἔχη ἀρετὴν καὶ οὕτως ἔχων τοῦ ὀρθοῦ καὶ τῆς εὐθείας τὴν ἔνδειξιν ὅταν ἀδιαστρόφως ἀναγγείλῃ τὰ αἰσθητὰ· οἷον εἰ θελήσει τι ἡ δόξα τῶν αἰσθητῶν ἰδεῖν, ἐξάρχει μὲν ἡ προαίρεσις καὶ διεγείρει καὶ ἐντείνει τὸ πνεῦμα, τὸ δὲ εἰ τύχοι διὰ τῶν ὀψων ἐκπέμπει τὰς ἀκτῖνας· αἱ δὲ προσβάλλουσι τῷ αἰσθητῷ, καὶ πάλιν δι' αὐτῶν ἀνακάμψασα ἡ αἴσθησις ἀπαγγέλλει τῷ πνεύματι κάκεῖθεν τῇ δόξῃ· καὶ οὕτως ἡ ἀνάκαμψις οὐκ ἔστιν ἀκριβῶς κύκλος, ἀλλ' εὐθεῖα διάυλον δραμοῦσα μιμεῖται τὸν κύκλον, καὶ ἔστι τὸ ὅλον τοῦτο ὀρθὸς κύκλος. Ὅταν δὲ διαστρόφως ἀναγγείλῃ, παντοίας λέγεται κλάσεις ἔχειν. Ἐχει δὲ οὗτος καὶ τὴν καταγωγὸν καὶ γενεσιουργὸν δύναμιν τῆς ψυχῆς, ἐπὶ δὲ τῶν θείων ψυχῶν τῶν προνοητικῶν τῶν δευτέρων ... Ἐχει μὲν οὖν ὑγιῶς τὰ εἰρημένα, καὶ οὕτω δεῖ οἶεσθαι ἔχειν. Ἔστι δὲ καὶ οὕτω διαιρεῖν, καὶ ἡνίοχον μὲν λέγειν τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς, τουτέστι τὸν νοῦν, ταυτοῦ δὲ κύκλον καὶ ἀμείνονα ἵππον λέγειν τὴν διανοητικὴν ψυχὴν, θατέρου δὲ καὶ χεῖρονα ἵππον τὴν δοξαστικὴν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἡ διάνοια τοῦ θατέρου μετέχει καὶ ἡ δόξα τοῦ ταυτοῦ· πᾶν γὰρ ὅπερ ἂν λάβῃς τῆς ψυχῆς ἀμφοτέρων μετέχει. Κατὰ μὲν τὸ ἀκρότατον τῆς ψυχῆς θεωροῦντί σοι τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχον, ἡνίοχος μὲν ἔσται ἡ ἄκρα τῆς ψυχῆς ἔνωσις ἡ πρὸς τὰ νοητὰ καὶ τοὺς θεοὺς· ὁ δὲ ἀμείνων ἵππος ὅσπερ αὐτῆς ἀεὶ τῶν νοητῶν ἐφίεται· ὁ δὲ καταδεέστερος ὅσπερ μετὰ διαιρέσεως καὶ μεταβάσεως ἐφάπτεται τῶν νοήσεων. Καὶ ταῦτα μὲν εἰ ἐπὶ τῆς διανοητικῆς μόνῃς ψυχῆς ὀρώμεθα τὸν τε ἡνίοχον καὶ τοὺς ἵππους· εἰ δὲ γε ἐπὶ τῆς δοξαστικῆς, τὸν μὲν ἡνίοχον τὴν διάνοιαν ληψόμεθα, τὸν δὲ κρείττονα τῶν ἵππων τὴν δύναμιν τῆς δοξαστικῆς, ἥτις ἀεὶ ἐφίεται τῇ διανοίᾳ συντάττεσθαι, τὸν δὲ καταδεέστερον ἵππον ἥτις αὐτῆς δύναμις ἐφίεται τῆς γενέσεως καὶ τῆς τῶν δευτέρων προστασίας. ^[30]

125 Δυνατὸν δὲ καὶ κατὰ τὸ συναμφοτέρον, τὴν διάνοιαν καὶ τὴν δόξαν, ἐκλαβόντα τὸν ἡνίοχον, τῶν ἵππων τὸν μὲν ἀμείνω κατὰ τὸ διανοητικὸν μόνον τάξαι, τὸν δὲ καταδεέστερον κατὰ τὸ δοξαστικόν. Ἰστέον γὰρ ὡς τῆς ψυχῆς ἐπιδούσης ἑαυτὴν τοῖς κρείττοσι, καὶ ἡ δόξα ὅλην ἑαυτὴν ἐπιδίδωσι τῇ διανοίᾳ καὶ αὐτῆς εἶναι ἐθέλει, ἀποκαμοῦσα μέντοι ποτὲ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐνεργῆσαι θέλει. Καὶ ταῦτα μὲν εἰ ἐπὶ μόνῃς τῆς λογικῆς ψυχῆς θεωροῖμεν τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχον· ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τοῦτο κάτεισιν ἡ ψυχὴ ὥστε λοιπὸν αὐτῇ προσυφαίνεσθαι καὶ τὸ ἄλογον, καὶ ἕκαστον τῶν ἵππων ἀντιτείνειν ἐν τῷ προσυφανθέντι ἀλόγῳ εἶδει τῆς ψυχῆς, μηδὲ τούτους παρῶμεν. Τοὺς μὲν γὰρ προτέρους εἶχεν ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν αἰώνιον ἑαυτῆς ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ μόνου πρόοδον· οὐς δὲ νῦν μέλλω λέγειν, ἐκ τοῦ προσκειμένου θνητοῦ εἵδους τῆς ψυχῆς, οὐς ἀπὸ τῶν νέων θεῶν προσλαμβάνει. Ἔσται τοίνυν ἡνίοχος μὲν κατὰ τὴν δόξαν, ὁ δὲ κρείττων τῶν ἵππων ὁ θυμὸς, ὁ δὲ καταδεέστερος ἡ ἐπιθυμία. Καὶ ὀρθῆς μὲν οὐσης τῆς δόξης τὸν μέσον καὶ ὀρθοδοξαστικὸν ἄνθρωπον καὶ μέσον ἡνίοχον ἀποτελεῖ, διεστραμμένης δὲ τὸν διάστροφον, καὶ ἔοικε τότε ἡνίοχῳ συρομένῳ ὑπὸ τῶν ἵππων. Οἱ μὲν οὖν πεπαιδευμένοι δοξαστικοὶ ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος τὸν ἄκρον ἡμῖν πολιτικὸν ἀποτελοῦσιν, οἱ δὲ διανοητικοὶ τὸν

θεωρητικόν. Ἀμείβονται δὲ οὗτοι οἱ ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος καὶ κατὰ τὰς σφαίρας καὶ κατὰ τὰ στοιχεῖα καὶ κατὰ πᾶν εἶδος ζωῆς. Ἐν μὲν γὰρ τῇ ἡλιακῇ ἡλιακοὶ εἰσιν, ἐν δὲ τῇ δι᾿ αἵματι, καὶ ἐν τῇ ἀρεϊκῇ ἀρεϊκοί· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν αἰεὶ κατὰ τὴν ιδιότητα ἐκείνου τοῦ θεοῦ ἴστανται· ἐὰν μὲν κατὰ τὸ θεῖον εἶδος, θεῖοι, κατὰ δὲ τὸ ἀγγελικὸν ἀγγελικοὶ καὶ αὐτοὶ, ἐὰν δὲ κατὰ τὸ δαιμόνιον εἶδος τῆς ζωῆς ἰστώνται, δαιμόνιοι καὶ αὐτοὶ γίνονται, ἐὰν δὲ κατὰ τὸ ἡρώον, ἡρωικοὶ, καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων. Ἀλλὰ τί βούλεται καὶ τὸ ὑπόπτερον ν; πρότερον δὲ τί σημαίνει τὸ πτερὸν ἴδωμεν. Πτερὸν δὲ ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δύναμις, ἥτις κατὰ τὸν κρείττονα τῶν ἵππων μάλιστα ὁρᾶται ὥσπερ δὴ αὐτὸν κατὰ τινα ἐπιβολὴν καὶ τροχὸν προσηγορεύομεν, μᾶλλον δὲ ταυτοῦ κύκλον, ἐπειδὴ ἐραστής ἐστι τοῦ καλοῦ καὶ ἐφίεται τῶν νοητῶν καὶ οὐδέποτε ἀντιτείνει τῷ ἡνιόχῳ ἀλλὰ καὶ συγκατορθοῖ καὶ συνεξαμαρτάνει. Ὁ δὲ ἄλλος ἵππος, ἡ καταγωγὸς καὶ γενεσιουργὸς αὐτῆς δύναμις, εἰς γῆν βρίθκει καὶ ἀντιτείνει τῷ ἡνιόχῳ. Ἔχουσιν οὖν πάντες πτερὰ· πάντες γὰρ πάσας ἔχουσι τὰς δυνάμεις, καὶ ὁ ἡνίοχος καὶ οἱ ἵπποι· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν θείων ψυχῶν αἰεὶ τὰ πτερὰ ἐγχευόμενα ἐστὶ καὶ εὐλύτα, διὸ καὶ πτερωτοὶ λέγονται, οὐχ ὑπόπτεροι· ἐπὶ δὲ ἡμῶν τῶν ἀνθρωπείων ψυχῶν οὐκ αἰεὶ ταῦτα τὰ πτερὰ προβεβλημένα ἔχομεν, ἀλλὰ ποτὲ μὲν μύοντα καὶ ἀργά . [35]

126

.. τὴν μὲν γὰρ δύναμιν αὐτῶν ἔχομεν, οὐδέποτε γὰρ ἀπόλλυμεν τὰς δυνάμεις, τὴν δὲ ἐνέργειαν οὐκ αἰεὶ ἔχομεν· διὸ ἐφ' ἡμῶν οἰκειότερον τὸ ὑπόπτερον ὡς τὴν δύναμιν ἐχόντων, τὴν δὲ ἐνέργειαν οὐ πάντως, ἐπὶ δὲ τῶν θείων τὸ πτερωτὸν ὥσανεὶ ἐνεργοὺς καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐνεργείας ἐχόντων. Διὸ καὶ ἐξῆς ἐπὶ τῆς ἡμῶν ψυχῆς φησι· « πάλαι γὰρ ἦν πτερωτὴ ἡ. » Βουλόμενος οὖν κοινὸν ποιῆσαι τὸν λόγον ἐπὶ τε τῶν ἡμετέρων ψυχῶν καὶ ἐπὶ τῶν θείων, τὸ ὑπόπτερον εἶπε. Πᾶσαι γὰρ αἱ ψυχαὶ ἔχουσι τὴν ἀναγωγὸν δύναμιν, εἰ καὶ αἱ μὲν αἰεὶ ἐνεργὸν αἰεὶ δὲ ποτέ. Ἡ καὶ κυρίως ἂν λέγοιτο τὸ ὑπόπτερον ἐπὶ τε τῶν θείων καὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν· ἐπὶ μὲν τῶν θείων ὅτι δὴ τὰ πτερὰ περὶ τὰς κοιλοτέρας αὐτῶν καὶ περιπεζίους δυνάμεις αἱ ἐνέργειαι αἰεὶ ἐνδρυμέναι εἰσὶ τοῖς νοητοῖς, ἐπὶ δὲ τῶν ἡμετέρων τὸ ὅλον τοῦτο τὸ ὑπόπτερον ἀρμόζει, ἐπειδὴ κυρίως τὸ πτερωτὸν οὐκ ἔστιν ἀληθὲς ἐπ' αὐτῆς, εἰ μὴ ποτέ. ιβ' Οἶον μὲν οὖν ἐστὶ 246a Τὸ πάντῃ πάντως δυνατόν καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ συντάττειν καὶ τῷ μετ' αὐτό. Ἡ γὰρ, οἶον μὲν ἐστὶ πάντῃ πάντως (τουτέστι τῷ ὄντι) ἰδέα τῆς ψυχῆς θείας εἶναι καὶ μακρᾶς διηγήσεως· ἡ ὅτι οἶον μὲν ἐστὶν ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς θείας ἔστι πάντῃ πάντως καὶ μακρᾶς διηγήσεως. Θείας μὲν ἐπειδὴ περὶ τῶν οὕτω μεγάλων πραγμάτων οἱ ἐνθουσιῶντες μάλιστα τὸ ἀληθὲς ἡμῖν περὶ αὐτῶν ἀποκαλύπτουσι· τὸ δὲ μακρᾶς ἐπειδὴ εἴ τις κατὰ νοῦν ἐνεργῶν τὸ εἶδος τῆς ψυχῆς ἡμῖν ἐξαγγέλλοι, πολλοῦ ἐξελιγμοῦ δεῖται νοήσεως ἵνα αὐτὸ ἱκανῶς περιλάβῃ. Δεήσεται γὰρ πάσης τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας καὶ τῶν ἀρμονικῶν λόγων καὶ τῆς τῶν εὐθειῶν κατακάμψεως καὶ πάντων τῶν τοιούτων. —Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων ἐναργῶς ἐνεδείξατο ὅτι κατὰ τὰς δυνάμεις δεῖ λαβεῖν τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχον εἰπών· « ἔοικέ τῳ δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει. » —Τὸ δὲ ὑποπτέρου ζεύγους· οὐ πάντως δύο ἵππους λέγει· οἱ γὰρ θεοὶ κατὰ τὴν οἰκείαν ιδιότητα διαφόρῳ ἀριθμῷ ἵππων χρώμενοι παραδίδονται, οἱ μὲν ἐπὶ τεσσάρων, οἱ δὲ ἐπὶ ἑξ ἢ ὀκτώ· ἀλλ' ἐπειδὴ τέως τὰ κοινὰ τῶν τε θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πρῶτον παραδοῦναι βούλεται, διὰ τοῦτο ἀορίστως εἶπεν ὑποπτέρου ζεύγους· Τὸ δὲ ὑπόπτερον ἤδη καὶ ἀνωτέρω ἐξηγησάμεθα, ὅτι καὶ ὁ ἡνίοχος καὶ οἱ ἵπποι πτερὰ ἔχουσιν, ἀλλ' οἱ μὲν θεοὶ καὶ ἐνεργοῦντα αὐτὰ αἰεὶ ἔχουσι (διὸ πτερωτοὶ ἂν εἶεν), ἡμεῖς δὲ καὶ ἀργοῦντά ποτε (διὸ ὑπόπτεροι). [30]

127

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς δυνάμεις ἐνεργοῦμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς θεοῖς (ἔχουσι γὰρ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ τὴν τοῦ πτεροῦ δύναμιν), διὰ τοῦτο κοινοποιῶν τὸν λόγον εἶπεν ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου. ιγ' Θεῶν μὲν οὖν 246a Ἐντεῦθεν λοιπὸν τὰ ἴδια τῶν τε θείων ψυχῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων παραδίδωσι, τὰ κοινὰ αὐτῶν ἤδη προειπόν. Θεῶν μὲν γὰρ ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάντες ἀγαθοί

πᾶσαι γὰρ αὐτῶν ἀγαθαὶ αἱ δυνάμεις καὶ ἐξ ἀγαθῶν οὐσιῶν προβαλλόμεναι. « Τὸ δὲ τῶν ἄλλων, φησὶ, μέμικται, » ἄλλων λέγων τὸ ἡμέτερον· διὰ γὰρ τοῦ ἀορίστου τοῦ ἄλλο εἴωθε τὰ περὶ ἡμᾶς δηλοῦν. Οὐχ ὅτι δὲ τῷ κακῷ συμμιγῆς ἐστὶν ἡ οὐσία ἡμῶν, διὰ τοῦτο εἶπε τὸ μέμικται, ἀλλ' ὅτι ἔλαττον ἀγαθόν ἐστιν, ὥσπερ δὴ ὀρῶμεν καὶ ἐπὶ τοῦ φωτός· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἡλίῳ φῶς αὐτόφως εἶναι καὶ καθαρὸν φῶς, τὸ δὲ ἐν τῷ ἀέρι τοῦ ἡλίου φῶς ἔλαττον ἂν εἴποις φῶς, οὐχ ὅτι τῷ ἐναντίῳ ἐστὶ συμμιγῆς, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν οἶον τὸ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ πολλῷ πλέον οἶον τὸ ἐν αὐτῷ τῷ ἡλίῳ· τὸ δὲ ἐν τῇ σκιᾷ φῶς συμμιγῆς ἤδη ἂν εἴποις καὶ τῷ ἐναντίῳ. ιδ' Καὶ πρῶτον μὲν ὁ ἄρχων 246b Ἐπὶ μὲν τῶν θείων ψυχῶν (ταύτας γὰρ λέγει θεοῦς) οὐκ εἶπεν ὅτι ξυνωρίδος ἡνιοχεῖ, ἀλλὰ ἀόριστον ἀφῆκε διὰ τὴν ἄμετρον αὐτῶν καὶ ἄπλετον δύναμιν· ὑποβάλλουσι δὲ οἱ θεολόγοι, ὡς εἶπον, κατὰ τὰς ιδιότητας καὶ οἰκειότητας τῶν θεῶν ἄλλοις ἄλλους ἵππους, οἰκείως ἐκάστῳ θεῶν ἀριθμὸν τινα προσφέροντες· ὁρᾷς δὲ ὅτι ἐπὶ τεθρίππου ποιοῦσι τὸν ἥλιον φερόμενον, ἄλλον δὲ ἐπὶ ἄλλου ἀριθμὸν. Οἰκείως δὲ καὶ τὸν μὲν ἥλιον ἐπὶ ἵππων ποιοῦσι τὸ κινητικὸν αὐτοῦ πάσης τῆς ὑποβεβλημένης φύσεως σημαίνοντες, τὴν δὲ σελήνην ἐπὶ ταύρων διὰ τὸ προστάτιν εἶναι τῆς γενέσεως καὶ προσεχῶς ἐξ αὐτῆς ἐξῆφθαι τὴν γένεσιν (γενέσεως γὰρ σύμβολον ὁ ταῦρος), οὐς δὲ πτερωτοὺς, ὡς Ἑρωτα, Νίκη, Ἑρμῆν, τὴν ἀναγωγὸν αὐτῶν δύναμιν σημαίνοντες. ^[30]

128 Ὅπερ οὖν εἶπον, ἐπὶ μὲν τῶν θείων ψυχῶν ἀόριστον εἶασε τὸν τῶν ἵππων ἀριθμὸν· ἐπὶ δὲ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν τοὺς ἵππους τῷ ἀριθμῷ ἐμέτρησε, διὰ τὸ μεμετρημένην αὐτὰς ἔχειν καὶ ὑφειμένην τὴν δύναμιν. Ἡ γὰρ δυὰς τῆς προόδου καὶ τῆς ἀποστάσεως ἐστὶν αἰτία, διὸ καὶ τόλμαν αὐτὴν ἐκάλουν οἱ Πυθαγόρειοι ὡς ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἀποστᾶσαν καὶ ποθὲν πη γενομένην. —Τὸ δὲ ἡμῶν ὁ ἄρχων ἦτοι λέγοι ἂν ὁ ἐν ἡμῖν ὢν ἄρχων (οὐ γὰρ δὴ ἔξω ἡμῶν ἐστὶν) ἢ μᾶλλον [ὅτι] ὅς ἂν ἐν τῷ γένει ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων ἄρχων τις γένηται καὶ ἐν τῇ τοῦ ἄρχοντος τάξει καταστῇ ἡμῶν τῆς λογικῆς ψυχῆς, ὃ ἐστὶν ἄρχων ἐν αὐτῇ. —Καὶ τῶν ἵππων, φήσας, ὁ μὲν αὐτῷ καλὸς τε καὶ ἀγαθὸς καὶ ἐκ τοιούτων, πρόεισιν ... οὐσίας καλῆς τε καὶ ἀγαθῆς· αἰεὶ γὰρ ἐφίεται τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἢ τοῦ ταυτοῦ δύναμις, καὶ αἰεὶ ἔπεται τῷ ἡνιόχῳ ἡγουμένῳ ἐπὶ τὸ νοητὸν ἢ ἀναγωγὸς τῆς ψυχῆς δύναμις, καὶ οὐδέποτε πρὸς αὐτὸν ἀντιτείνει. —Τὸ δὲ ἐναντίος οἱ μὲν ἤκουσαν ἐπὶ τοῦ ἐλάττονος ἀγαθοῦ, καὶ παρέχονταί γε μάρτυρας τοὺς Πυθαγορείους οἵτινες δύο συστοιχίας ποιήσαντες, τὴν ἑτέραν αὐτῶν κακοῦ προσηγόρευσαν ἀντὶ τοῦ ἐλάττονος ἀγαθοῦ· διὰ τί γὰρ κακὸν τὸ ἐτερόμηκες, οὐχὶ δὲ καὶ ἀγαθόν; εἰ μὴ γὰρ ἦν ἡ ἀνισότης ἐν τοῖς πράγμασιν, οὐδ' ἂν ἡ τῶν εἰδῶν ποικιλία συνέστη. Θετέον μὲν οὖν καὶ ταύτῃ τῇ ἐξηγήσει. Ῥητέον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ἐναντίος εἴρηται ἐν μὲν τοῖς νοητοῖς ὡς μεταβάσει χαίρων τῇ ἀπὸ εἰδῶν ἐπὶ εἶδη (καὶ γὰρ τοῦτο καὶ ταῖς θείαις ὑπάρχει ψυχαῖς, ἀλλὰ ταῖς γε ἡμετέραις πολλῷ μᾶλλον), ἐν δὲ τῷ αἰσθητῷ ὡς γενεσιουργὸς ὢν, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἐναντιότης ἐναντιοποιός. Τίς οὖν οὗτος ὁ ἵππος, τουτέστιν ἡ γενεσιουργὸς καὶ καταγωγὸς τῆς ψυχῆς δύναμις ..., καὶ τούτῳ ἡδόμενος· διὸ καὶ οὐδὲ κατέχομεν αὐτὸν αἰεὶ, ἐθέλει γὰρ καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν ἐνεργῆσαι. —Τὸ δὲ ἐναντίος τε καὶ ἐξ ἐναντίων οὐ λέγει τὰ ἐναντία τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ, οἷς ἐχαρακτηρίζετο ὁ ἀμείνων τῶν ἵππων, ὅτι ἄρα οὗτος αἰσχροὺς τέ ἐστι καὶ κακός (οὐπῶ γὰρ ἐκακύνθη ἡ ψυχὴ, οὐδὲ παραδέδωκεν αὐτῆς πτερορρύησιν, ἥτις διὰ τῶν τοιῶνδε αὐτῆς ἐνεργειῶν γίνεται), ἀλλ' ἔτι περὶ τῶν δυνάμεων αὐτῆς διαλέγεται, ἃς ὡς ἀγαθὰς καὶ ἐπ' ἀγαθῷ κέκτῃται· ἐναντίος οὖν ἑαυτῷ καὶ ἐξ ἐναντίων, ὅτι αὐτὸς ἑαυτῷ ἐξ ἐναντίων πρόεισι δυνάμεων, αἰεὶ τῇ ἐτερότητι χαίρων. ^[30]

129 Διὸ χαλεπὴ καὶ δύσκολος ἡ ἡνιόχησις γίνεται τῷ ἡνιόχῳ ἡμῶν, τῆς μὲν ἀναγωγῆς δυνάμεως ἐφιεμένης τῶν ἄνω καὶ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκεῖ, τῆς δὲ καταγωγῆς καὶ γενεσιουργοῦ ἢ καὶ ἑτεροποιοῦ τῆς διακρίσεως καὶ τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν θείων ψυχῶν αἰεὶ ἅμα πᾶσαι ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις (καὶ γὰρ ἥνυνται τοῖς ἑαυτῶν αἰτίοις καὶ προνοοῦσι τοῦ

κόσμου· τοῦτο δὲ ὑπάρχει ποτὲ καὶ τῇ ἡμετέρᾳ τελέᾳ οὕσῃ), ἐπὶ δὲ τῶν πολλῶν ψυχῶν παρὰ μέρος τὸ διττὸν τοῦτο γίνεται, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰς ἅμα καὶ ἀνιέναι καὶ προνοεῖν. Προσεκτέον δὲ καὶ τῇ ἀπαγγελίᾳ· οὐ γὰρ μάτην ἡρμήνευσεν· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν θεῶν ἐπειδὴ πάντα ἥνωται, ἐκεῖ ἥνωμένως καὶ αὐτὸς καὶ συνεσπειραμένως τῇ ἀπαγγελίᾳ ἐχρήσατο εἰπὼν « θεῶν μὲν οὖν ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάντες ἀγαθοί, » ἐπὶ δὲ ἡμῶν ἅτε πολλῆς οὕσης τῆς διαιρέσεως καὶ ἑτερότητος κατεμέρισε τὴν ἀπαγγελίαν εἰπὼν « τὸ δὲ τῶν ἄλλων, » καὶ « πρῶτον μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων, » ἔπειτα « τῶν ἵππων ὁ μὲν τοιοῦτος, ὁ δὲ τοιοῦτος. » ἰε΄ Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον 246b Εἰπὼν περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς ἐν τῷ περὶ ἀθανασίας λόγῳ, εἰπὼν δὲ καὶ περὶ τῶν δυνάμεων αὐτῆς ἐν τῷ περὶ τῆς ιδέας αὐτῆς σκέμματι, λοιπὸν βούλεται νῦν εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς, πῶς μὲν διοικεῖ τὸν κόσμον, πῶς δὲ πτερορρυοῦσα φέρεται εἰς γενέσιν, ὅτε καὶ συμπληροῖ τοῦτο τὸ φαινόμενον ζῶον. — Τὸ δὲ ἐκλήθη εἶπεν, ἐπειδὴ πῶς μὲν ἐγένετο καὶ πῶς συνίσταται τὸ θνητὸν ζῶον λέγει, οὐ τί ἐστι. Φέρεται γὰρ, ὥς φησιν, ἕως οὗ στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται· διὸ εἰκότως ζῶον καλεῖται, ὥστε καὶ τὴν γενέσιν αὐτοῦ καὶ τὴν κλῆσιν εἰδότες λέγομεν. Πῶς μέντοι τὸ οὐράνιον ζῶον γίνεται, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν οἱ ἄνθρωποι· διὸ κακίζει τοὺς λέγοντας ζῶα θεῖα. Κοινὸν οὖν ἐπ' αὐτοῖς τὸ ἐκλήθη εἶπεν. Ἰδωμεν δὲ τί λέγει. — Ψυχὴ πᾶσα παντὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου· οὐ λέγει πάντως ὅτι ἐκάστη τοῦ παντὸς, οἷον ὅτι καὶ ἡ ἐμὴ νῦν τοῦ παντὸς κόσμου ἐπιμελεῖται, ἀλλ' ὅτι πᾶν μόνιον τοῦ παντὸς πάντως ὑπὸ τινος ψυχῆς ἐπιτροπεύεται, ὥστε πᾶν ὑπὸ πασῶν. Εἰ δὲ καὶ ὅτι ἐκάστη τοῦ παντὸς, ἔχοι ἂν λόγον διὰ τὰ ἐπαγόμενα. — Τελέα μὲν οὖσ' α, φησὶ, καὶ ἐπερωμένη μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ· δεῖ δ' αὐτὰς ἀπὸ τῆς τελειότητος αὐτῶν κρίνειν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἀποπτώσεως· ἐπιδοῦσα γὰρ ἑαυτὴν τοῖς ὅλοις μετὰ τοῦ οἰκείου θεοῦ, συνδιακοσμεῖ αὐτῷ τὸ πᾶν κατὰ τὴν ἐκείνου ιδιότητα· ἕκαστος γὰρ τῶν αἰτίων θεῶν τοῦ παντὸς κόσμου ποιεῖται τὴν ἐπιμέλειαν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ιδιότητα, καὶ οὐ μόνως τῆς οἰκείας σφαίρας, ὁ μὲν Ἥλιος ἡλιακῶς, ὁ δὲ Ἄρης ἀρεικῶς, καὶ ὁμοίως οἱ ἄλλοι. ^[5]

130 Ὡςπερ δὴ καὶ ἐν πόλει ὁ στρατηγός, εἰ καὶ τέτακται τοῦ στρατοῦ προσεχῶς φροντίζειν, ἀλλ' ὑπὲρ πάσης τῆς πόλεως ἀγρυπνεῖ καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν ιδιότητα φροντίζει τῶν πολιτῶν· στρατηγικῶς γάρ· καὶ ὁ δικαστὴς ὁμοίως ὑπὲρ τῆς πάσης πόλεως ἀγρυπνεῖ, ἀλλὰ δικαστικῶς. — Τὸ δὲ ἄλλοτε ἐν ἄλλοις εἴδεσι γιγνομένη ἀντὶ τοῦ κατ' ἄλλους καὶ ἄλλους ἑαυτῆς λόγους ἰσταμένη, ἢ καὶ κατὰ πάντας ἄλλοτε ἄλλως, οἷον σεληνιακῶς ἢ ἡλιακῶς. Μάλιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῆς μερικῆς ἀρμόζει ψυχῆς, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον ἀμείβει τὸ εἶδος, ὥς καὶ ἀνεπίγνωστος λοιπὸν γενέσθαι· ἐν ὧσ' μὲν οὖν ἐπτέρωται καὶ ἐνίδρυται τοῖς ἑαυτῆς αἰτίοις, πάντα συνδιοικεῖ τῇ κοσμικῇ ψυχῇ, καὶ αὐτὴ καὶ πᾶσαι αἱ ἀστρῶαι, κατὰ τὰ οἰκεῖα μέτρα ἐκάστη ἐκπεριερχομένη πᾶν τὸ νοητὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ εἶδη, μεταβατικῶς ἄλλοτε ἄλλα θεωροῦσα. Ἡ δὲ πτερορρυήσασα καὶ χαλατονήσασα φέρεται, φησὶν, ἕως οὗ στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται· ἔλαβε δὲ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον, ἀπὸ τοῦ ἐπερωμένου τὸ πτερορρυήσασα, μεταξὺ δὲ τοῦ ἤδη ἐπερωμένου καὶ τοῦ ἤδη ἀπτέρου τὸ πτεροφυοῦν καὶ πτερορρυοῦν, ὃ ἄρχεται ἢ φῦναι τὰ πτερὰ ἢ ἀποβάλλειν· πτερορρυοῦσα μὲν οὖν καὶ ἀρχομένη τῆς ἀποβολῆς πολλάκις ἀναλαμβάνει ἑαυτὴν πάλιν καὶ ἀνατρέχει ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχάς, ἢ δὲ πτερορρυήσασα ἤδη καὶ βρῖσασα ἐπιποθεῖ λοιπὸν τὴν εἰς τὸ ὀστρεῶδες ἐνοίκησιν. Στερεὸν δὲ εἰπὼν τὸ ἔνυλον δηλὸς ἐστὶ μὴ ἀξίων τὸ αἰδίδιον ὄχημα τῆς ψυχῆς στερεὸν καλεῖν, ὃ οὐκ ἔστι τριχῇ διαστατὸν ἀλλὰ ἐπίπεδον ὥς λεπτὸν καὶ ἄνυλον· διὸ καὶ παρακελεύεται μὴ βαθύνειν τὸ ἐπίπεδον καὶ ποιεῖν αὐτὸ γεῶδες καὶ ἔνικμον διὰ τῆς ῥυπαρᾶς ζωῆς· ἴσως δὲ διὰ τοῦτο στερεὸν λέγεται διὰ τὸ φύσει ἐστερηθῆσθαι ζωῆς τῆς κατὰ σώματα· ψυχῶσασα γὰρ πρῶτον αὐτὸ καὶ ζωῇ ἐλλάμψασα, οὕτω κάτεισιν εἰς αὐτό. Ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα οὕτως ὑποφέρεται εἰς τὰ σώματα αὐτὴ ἐπιδραμοῦσα αὐτοῖς· αἱ δὲ θεῖαι ψυχαὶ οὐκ αὐταὶ προσέρχονται τοῖς αἰδίδιοις ἑαυτῶν σώμασιν, ἀλλὰ τὰ

σώματα αὐτῶν, ἅτε εὐτροχα ὄντα, αὐτὰ πρόσεισι ταῖς ψυχαῖς καὶ ἀεὶ αὐτῶν ἐξημμένα εἰσίν.

[30]

131 —Ἐμφαντικῶς δὲ πάλιν τῷ κατοικισθεῖσα ἐχρήσατο, οἷον δύσασα καὶ βυθισθεῖσα κατ' αὐτοῦ. — Τὸ δὲ σῶμα γήινον οἷ μὲν ἐπὶ ὅλου τοῦ γεννητοῦ ἤκουσαν (λέγεται γὰρ καὶ πᾶν τὸ ὑποσέληνον σῶμα γήινο ν), οἷ δὲ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς γῆς· λέγοιτο δ' ἂν κυρίως τοῦτο τὸ ὁστρεῶδες σῶμα γήινον, ἐπειδὴ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἐστὶ γῆ. —Τὸ δὲ αὐτὸ δοκοῦν κινεῖν, ἐπειδὴ φαινομένη ἐστὶν αὐτοκινησία καὶ ἴνδαλμα ἔσχατον αὐτοκινησίας, οὐκ αὐτὴ ἡ κυρίως τῆς ψυχῆς αὐτοκινησία καὶ ζωὴ ἐστίν. Ἰστέον μέντοι ὅτι ὦν μεταδίδωσιν ἡ ψυχὴ τῷ σώματι, τούτων τὰ ἐναντία αὐτῇ μεταλαμβάνει· ζωῆς γὰρ αὐτῷ μεταδιδούσα, ἀζωίας ἀπ' αὐτοῦ ἀναπίμπλαται, καὶ γνώσεως αὐτῷ μεταδιδούσα διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀγνώσεως αὐτῇ μεστοῦται. Ὡσπερ μέντοι ἂ δίδωσι τῷ σώματι φαινόμενά ἐστι καὶ οὐκ ὄντα, οὕτω καὶ ὦν αὐτῇ μεταλαμβάνει ἄχρι φαντασίας καὶ τοῦ δοκεῖν εἰς αὐτὴν εἴσεισι καὶ καθάρσεως μόνης δεῖται. —Πῶς δὲ τὸ ζύμπαν τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ζῶον εἶπε κεκληθῆσθαι, καίτοι χωρίζοντων ἡμῶν τὸ ζῶον καὶ τὸν ἄνθρωπον; Ἡ νῦν περὶ τῆς πρώτης γενέσεως καὶ συστάσεως τοῦ ζώου λέγει, ἐν ᾧ καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ κατὰ τὸ ζῆν ὁράται μόνον, πεπεδημένου ἐν αὐτῇ τοῦ λογισμοῦ· μόγις γὰρ ποτε ἐξεγείρεται ἐν αὐτῷ ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ ἀνεγείρει ἑαυτῆς τὰς νοήσεις, ὅτε καὶ ἐκφαίνει ἕτερον ὄντα τὸν ἄνθρωπον τοῦ ζώου ἐποχουμένη τῷ ζώῳ καὶ πρὸς τὸ ἑαυτῆς συμφέρον καταχρωμένη αὐτῷ. Θνητὸν δὲ ἐκλήθη ἐπὶ τοῦ σώματος ὡς ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὸ θνητόν· εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀκούοις, ὅτι δὴ καὶ αὐτὴ θνητὰ τότε φρονεῖ. — Ἀθάνατον δὲ οὐκ ἐξ ἐνὸς λόγου λελογισμένου· ἀθάνατον δ' ἐφησὶ, λέγομεν ζῶον οἱ ἄνθρωποι οὐδενὶ ὀρθῶ χρώμενοι λογισμῷ. Λέγοι δ' ἂν οὐ πρὸς τοὺς ἰδιώτας (τὴν ἀρχὴν γὰρ οὐδὲ ἐπαΐουσι τῶν τοιούτων οἱ πολλοί), ἀλλὰ πρὸς τινὰς τῶν φιλοσόφων οἱ οὕτως διαστρόφως ὑπολαμβάνουσιν ὥστε ἐκ συνδυασμοῦ τῆς τε θείας ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος τοῦ θείου τὸ θεῖον ζῶον ἀποτελεῖσθαι, ψυχὴν ῥέψασαν εἰς τὸ σῶμα. Τί οὖν; οὐκ ἔστιν ἀθάνατα ζῶα; Καίτοι καὶ αὐτὸς ἐν Τιμαίῳ σαφῶς βούλεται ζῶα εἶναι τὰ ἄστρα, καὶ τὴν αἰτίαν τε προστίθῃσι· δεσμοῖς γὰρ, φησὶν, ἀλύτοις δεθέντα ζῶα ἐγενήθη. [30]

132 Καὶ τί θαυμαστόν ἐἰ ζῶα, ὅπου γε καὶ θεοὺς αὐτὰ βούλεται εἶναι καὶ ἐπὶ τοῦ κόσμου λέγει « εὐδαίμονα θεὸν ἐγεννήσατο ο » καὶ « θεοὶ θεῶν » λέγει ἐπὶ τῶν ἐξ αἰδίου ἐχόντων ἐξηρητημένον τὸ σῶμα; Φαμέν οὖν ὅτι ἐνταῦθα τὴν διάστροφον ἐκδοχὴν ἐπιρραπίζει· βούλεται γὰρ εὐτροχα ὄντα τὰ ὀχήματα αὐτῶν καὶ τὰ ἐξηρητημένα σώματα αὐτὰ δι' ἐπιτηδειότητα προσεληλυθέναι ταῖς ἀστρώαις ψυχαῖς ἐξ αἰδίου καὶ ἔχουσιν αὐτῶν, οὐχὶ τὴν ἀστρώαν ψυχὴν προσεληλυθέναι τῷ σώματι καὶ ἐπιδεδωκέναι ἑαυτὴν ὥσπερ τὴν ἡμετέραν εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ζώου. Τοῦτο γὰρ ἐνδείκνυται καὶ τὸ ζυμπεφυκός α· οὐ γὰρ ὥσπερ τὰ ἡμέτερα σώματα ἐπικτήτον ἔχει τὴν ζωὴν, οὕτω καὶ τὰ θεῖα, ἀλλ' ἔχει ἐξ αἰδίου συνουσιωμένην ἑαυτοῖς σύμφυτον ζωὴν. ις' Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ ὅπη τῷ θεῷ φίλον 246d Ταῦτα οὖν, φησὶ, τὰ περὶ τῶν θείων ζώων, ὅπη ποτὲ διατέτακται ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ πῶς φίλον αὐτοῖς ἔστι καλεῖσθαι, ταύτη μενέτω· ὑπὲρ γὰρ τὴν προκειμένην ἐστὶ διδασκαλίαν τὸ γινῶναι τί θεός· πρόκειται γὰρ ὑμνῆσαι τὸν ἔρωτα καὶ ἀναδιδάξαι ἡλίκων ἡμῖν ἀγαθῶν ἐστὶν αἷτιος. ιζ' Τὴν δὲ αἰτίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς 246d Ἦλθεν ἐπὶ τὴν πτερορρύησιν τῆς ἡμετέρας ψυχῆς τὴν αἰτίαν τῆς πτερορρύσεως θεωρῶν, ἐπειδὴ εἶπε « φέρεται ἕως ἂν στερεοῦ ἀντιλάβηται, ἵνα καταγαγὼν αὐτὴν εἰς ἔσχατον κακοῦ ἀπὸ τῆς συμπεριπολήσεως ἧς ἐποιεῖτο μετὰ τῶν θεῶν, διοικοῦσα πάντα τὸν κόσμον καὶ τὰ νοητὰ εἶδη θεωμένη, πάλιν αὐτὴν ἀναπέμψῃ διὰ τοῦ ἔρωτος ἐπὶ τοὺς ἐγκοσμίους θεοὺς καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ὑπερουράνιον τόπον καὶ τὰ θεῖα καὶ ἀτρεμῆ θεάματα, καὶ δείξῃ ἡλίκων ἀγαθῶν αὐτῇ ὁ ἔρως αἷτιος. Οὐ κυρίως δὲ τὸ τῆς ἀποβολῆς ἐπὶ τοῦ πτεροῦ εἶπεν· οὐδέποτε γὰρ ἡ ψυχὴ ἀποβάλλει τὸ πτερόν ὅπερ ἐξ αἰδίου παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ἐδέξατο· ἔχει γὰρ καὶ τὴν ἀναγωγὸν καὶ τὴν καταγωγὸν δύναμιν ἐξ αἰδίου ἢ ψυχὴ· ἀλλ' ἀντὶ

〈τοῦ〉 τῆς παρέσεως καὶ ἀργίας εἴρηται τὸ τῆς ἀποβολῆς ς. ιη' Πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις
246d Πτερόν τῆς ψυχῆς ἐλέγομεν τὴν ἀναγωγὸν αὐτῆς δύναμιν· αὕτη οὖν ἀντίκειται τῷ
βρίθοντι τῆς ψυχῆς. ^[30]

133 Ἦστι δὲ τὸ βρίθον αὐτῆς ἡ γενεσιουργὸς καὶ καταγωγὸς εἰς γένεσιν δύναμις· ὅπερ πτερωθεῖσα ἡ
ψυχὴ συστέλλει τε καὶ ἀνώφορον ποιεῖ. Ὁ καὶ αὐτὸ, καίτοι ἐμβριθὲς ὄν, ὅλης τῆς ψυχῆς κατὰ
τὴν ἀναγωγὸν ἑαυτῆς στάσιν δύναμιν ἀνάγεται· ὥσπερ δὴ καὶ τὸν ἥλιον ὀρώμεν τὸ ὑγρὸν τὸ
φύσει βρίθον καὶ κάτω φερόμενον ἐξατμίζοντα καὶ μετεωρίζοντα. Εἰ τοίνυν καὶ ἐπὶ τῶν
σωμάτων τοῦτο συμβαίνει, πολλῶ πλεον ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων τοῦτο γίνεσθαι
ὑποληπτέον. Ὅρῳ δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἡνιόχου καὶ τῶν ἵππων ἐξεδεξάμεθα,
οὕτω καὶ νῦν τὸ πτερόν τῆς ψυχῆς ἐπὶ τῆς δυνάμεως ἐξεδέξατο εἰπὼν· « πέφυκεν ἡ πτεροῦ
δύναμις ς. » —Τὸ δὲ ἄνω οὐχ ἀπλῶς κατὰ τόπον ἀκουστέον, ἀλλὰ κατὰ ζωὴν καὶ ἀξίαν καὶ τὸ
τῷ τιμίῳ ὑπερέχειν· τοῦτο γὰρ τὸ μετεωρίζουσ α. ιθ' Ἦν τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ 246d Οἶκος
θεοῦ λέγοιτο ἂν ἡ ἐκάστου τάξις καὶ ιδιότης καὶ ἐστία καὶ μονή· οὐ γὰρ ὡς ἄλλος ἐν ἄλλῳ ἐστὶν
ὁ θεὸς ὡς ἡμεῖς ἐν τῷ οἴκῳ λεγόμεθα εἶναι, ἀλλ' αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ἐστίν. Οἶκος οὖν αὐτοῦ ἡ μονή
αὐτοῦ καὶ ιδιότης. κ' Κεκοινώνηκε δὲ 246d Ἔχον τι δυσκατάστατον τοῦτο οὕτως ἀκουστέον,
ἄνωθεν δὲ ῥητέον. Αἱ τῶν θεῶν δυνάμεις καὶ ἐνέργειαι εἰσι μὲν ἐν αὐτοῖς, εἰσὶ δὲ τινες καὶ περὶ
ὅλον τὸν κόσμον, πλὴν προσεχῶς περὶ νοῦν. Πάλιν αἱ τοῦ νοῦ δυνάμεις περὶ ψυχὴν εἰσι·
πανταχόθεν γὰρ περιέχουσι τὴν ψυχὴν καὶ σῶζουσι. Πάλιν αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις εἰσὶ μὲν
τινες αἱ καὶ πρὸς τὰ ὑπέρτερα αὐτῆς ἀνατείνονται· εἰσὶ δὲ αἱ καὶ αὐτῆς ὡς ψυχῆς ἰδιαί εἰσι καθ'
ἃς ἑαυτὴν θεωρεῖ, εἰσὶ δὲ αἱ καὶ περὶ σῶμά εἰσι, προνοητικαὶ οὔσαι τοῦ σώματος καὶ
ἐπιμελούμεναι αὐτοῦ. Τῶν οὖν δυνάμεων τῶν περὶ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἡ τοῦ πτεροῦ δύναμις
μάλιστα κεκοινώνηκε τοῦ θείου υ, ἅτε πρὸς τοὺς θεοὺς ἀνάγουσα. κα' Τὸ δὲ θεῖον καλόν 246d
Ταῦτα τὰ τρία θεωρεῖται διὰ πάντων τῶν ὄντων πεφοιτηκότα· καὶ γὰρ ἐν νοητοῖς καὶ ἐν
νοεροῖς καὶ ἐν ὑπερκοσμίοις καὶ ἐν ἐγκοσμίοις, ἰδίως ἐπὶ ἐκάστου. ^[30]

134 Ἐν μὲν οὖν τοῖς νοητοῖς θεοῖς, εἰ μὲν κατὰ τοὺς νοῦς αὐτῶν θεωροίης τὰ εἰρημένα, ἐπειδὴ
ἐστὶν ἐν τοῖς νοῖς νοῦς, νόησις, νοητὸν, εἰ καὶ πάντα νοητῶς, τὸ μὲν καλὸν ἔσται κατὰ τὸν
νοῦν, ἐν ᾧ τὸ τῶν εἰδῶν κάλλος καὶ ἡ ποικίλη καλλονή (κατὰ τοῦτο γὰρ τὸ ἐπιστρεπτικόν), τὸ
δὲ σοφὸν κατὰ τὴν νόησιν (ἡ γὰρ γνῶσις καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ σοφία κατὰ τὴν νόησιν ὁράται),
τὸ δὲ ἀγαθὸν κατὰ τὸ νοητόν (τοῦτο γὰρ τὸ πληροῦν τὸν νοῦν τέλεον ὄν καὶ ἐφετόν· στοιχεῖα
γὰρ ταῦτα καὶ ἐν Φιλήβῳ εἶπε τοῦ ἀγαθοῦ τὸ τέλεον, τὸ ἱκανόν, τὸ ἐφετόν· ἱκανὸν δὲ λέγει τὸ
καὶ τοῖς ἄλλοις μεταδιδόν τῆς ἀγαθότητος). Εἰ δὲ κατὰ τὸ ὑπὲρ νοῦν αὐτῶν θεωροίης τὸ καλόν,
τὸ σοφόν, τὸ ἀγαθόν, οὕτω ῥητέον· ἔστι τι ἀπὸ τἀγαθοῦ προῖον φῶς ὅπερ αὐτὸς αἰτιολογία
κέκληκεν ἀλήθειαν· εἶπε δὲ αὐτὸς καὶ ἐν Φιλήβῳ ὅτι ἀδύνατον τὴν τἀγαθοῦ ιδέαν ἀνθρωπίνῃ
διανοίᾳ ἐλεῖν κατὰ ἀπλὴν ἐπιβολήν· ἐπειδὴ οὖν εὐθύς ἀπὸ τἀγαθοῦ πρόεισιν ἐκεῖνο τὸ φῶς,
μένει ἔτι ὑπὲρ ιδέαν καὶ ἀπλότητα· ἀδύνατον οὖν αὐτὸ περιλαβεῖν μιᾷ ἐπιβολῇ καὶ περιγραφῇ·
καταμερίσαντες δὲ, φησὶν, αὐτὸ τῷ λόγῳ ῥᾶον ὁψόμεθα· τριπλοῦν τι οὖν αὐτὸ θεωρεῖ· καὶ γὰρ
ὡς καλλονὴν καθὸ ἐναστράπτει τοῖς ἄλλοις καλὰ αὐτὰ ἀπεργάζεται, καὶ ὡς ἀλήθειαν καθὸ
αἰτίον ἐστὶν ἄλλοις γινώσκειν τε καὶ γινώσκεσθαι, καὶ ὡς ἀπλοῦν καθὸ αἰτίον ἐστὶ τοῖς ἄλλοις
πᾶσι τοῦ μέτρου· τὸ γὰρ μέτρον ἀπλοῦν καθὸ καὶ τὸν θεὸν ἐν Νόμοις μέτρον τῶν πάντων
κέκληκε· τὸ δὲ ἀπλοῦν καὶ τὸ μέτρον τοῦ ἀγαθοῦ ἴδια· πάντα γὰρ μετρεῖ τὸ ἀγαθόν. — Τὸ δὲ καὶ
πᾶν ὅ τι τοιοῦτον ἀντὶ τοῦ· εἴ τι ἄλλο τοῖς τρισὶ τούτοις ἐστὶ συγγενές, οἷον τὸ ἀπλοῦν, τὸ
σύμμετρον, τὸ τέλειον, τὸ ὑπέρπληρες, καὶ εἴ τι τούτοις ὅμοιον. κβ' Τούτοις δὴ τρέφεταί τε 246e
Τροφὴ ἐστὶ ψυχῆς ἡ ἀπὸ τῶν κρειττόνων εἰς αὐτὴν καθήκουσα τελειότης· οὐδὲ γὰρ οἷα ἡ κατὰ
ἔκκρισιν καὶ ἀλλοίωσιν παρ' ἡμῖν. Παρὰ μὲν οὖν τῶν θεῶν ἀεὶ προτείνεται τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ
καὶ ἡ ἐπιστήμη ἡ νοερά· ἑαυτὴν δὲ ἡ ψυχὴ προσάγει αὐτοῖς καὶ ἀφίστησι· καὶ προσάγουσα μὲν

ἐαυτὴν αὖξεται καὶ κατὰ πάσας ἐνεργεῖ τὰς δυνάμεις καὶ δυνατωτάτῃ ἐαυτῆς γίνεται, ἀφισταμένη δὲ ἀποστενοῦται καὶ ἀσθενῆς καὶ δούλη γίνεται τούτων ὧν αὐτὴ μετὰ τῶν θεῶν περιπολοῦσα πρόνοιαν ἐποιεῖτο. ^[30]

135 Προσιούσα δὲ τῷ αἰσchr ῶ, ὃ ἐστὶν ἡ ὕλη, καὶ τῷ κακῷ ῶ, ὃ ἐστὶ τὸ εἰς πλῆθος ἐαυτὴν δοῦναι καὶ μερισμὸν καὶ τοῖς ἀμαθέσι καὶ τοῖς ἀνοήτοις προσεληλυθέναι (ὃ ἐστὶ τοῖς σώμασι), παραθραύει τὴν τῶν πτερῶν δύναμιν καὶ ἀργὰ αὐτὰ ποιεῖ· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ φθίνει ἰ. Τὸ δὲ διόλλυται, ἐπειδὴ θάνατός ἐστι ψυχῆς ἢ εἰς σῶμα πτώσις· ἀργεῖ γὰρ τότε κατὰ τὰς ἄκρας ἐαυτῆς ἐνεργείας. Ἐναντία δὲ εἶπε τὸ αἰσchr ῶ καὶ ἀμαθὲς καὶ κακὸν οὐκ ἐκείνῳ τῷ καλῷ καὶ σοφῷ καὶ ἀγαθῷ τῷ ἐν τοῖς θεοῖς (οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς ἐκεῖ ἐναντίον), ἀλλὰ τοῖς ἐνταῦθα καλοῖς καὶ σοφοῖς καὶ ἀγαθοῖς τοῖς περὶ ἡμᾶς τὰ ἐναντία εἶπεν, ὡς καὶ τῷ ἐνταῦθα φωτὶ τὸ σκότος ἐναντίον· οὐ γὰρ δὴ τῷ ἐν τῷ ἡλίῳ, ἀλλὰ τῷ περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν φωτὶ τὸ ἐνταῦθα σκότος ἐναντίον. κγ' Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν 246e Πρῶτον τὴν συνέχειαν τούτων τῶν ῥητῶν πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα· δοκεῖ γὰρ ὥσπερ ἀπηρτηθῆναι. Ἐροῦμεν ὅτι, ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω περὶ ψυχῆς ὅτι « τελέα μὲν οὔσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικε ἰ, ἢ δὲ πτερορρυήσασα φέρεται ἕως οὔ στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται, » βούλεται ἐνταῦθα τοὺς αἰτίους τῆς ἀναγωγῆς παραδοῦναι θεοὺς, πῶς μὲν ἐξηγοῦνται παντὸς τοῦ κόσμου, πῶς δὲ πάντα ἐπὶ τὸ νοητὸν ἐπιστρέφουσιν· οἷς δὴ καὶ ἡ ψυχὴ ἐαυτὴν ἐπιδούσα, τότε καὶ αὐτὴ τὸ πᾶν ἐπιτροπεύει καὶ ἀνάγεται ἐπὶ τὸ νοητὸν καὶ θεωρεῖ τὰ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, ἀφισταμένη δὲ αὐτῶν φέρεται κάτω. Ζητητέον δὲ ἐν τούτοις τίς ὁ Ζεὺς καὶ τίνες οἱ δώδεκα θεοί. Τινὲς μὲν οὖν τὰς δώδεκα σφαῖρας τοῦ κόσμου ἤκουσαν, τὴν ἀπλανῆ, τὰς ἐπτὰ πλανωμένας καὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα· καὶ τὸν μὲν Δία ἔταξαν κατὰ τὴν ἀπλανῆ ἐπειδὴ πάντα ἄγει, τὴν δὲ Ἑστίαν κατὰ τὴν γῆν διὰ τὸ ἀκίνητον. Οἱ δὲ τὰς τῶν σφαιρῶν τούτων ψυχάς. Οἱ δὲ ἔτι τούτων καθαρώτερον τοὺς νοῦς τοὺς ἐπιβεβηκότας ταύταις ταῖς ψυχαῖς. ^[30]

136 Πρὸς οὓς ῥητέον ὅτι ἕκαστος τῶν δώδεκα λέγεται ὅλον τὸν κόσμον ἐπιτροπεύειν, ἐκάστη δὲ ψυχὴ μετὰ τῆς ἐαυτῆς σφαῖρας ἐν ζῶον ποιοῦσα κατ' αὐτό γε τοῦτο οὐκ ἀναγκάζεται τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τῶν ὅλων ἐξήπται. Ὅλως δὲ πῶς ἀκίνητον λέγουσι τὴν ψυχὴν τῆς γῆς, ἢ τὸν νοῦν; λόγον γὰρ οὐκ ἔχει· ἀλλ' ἄρα ὅτι ἡ γῆ ἐξήπται αὐτῶν ἀκίνητος οὔσα; ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐδὲ αὐτὴ ἡ γῆ ἀκίνητός ἐστι· κατὰ γὰρ μέρη καὶ γίνεται καὶ φθείρεται καὶ αὖξεται καὶ ἀπόλλυται καὶ ἀλλοιοῦται· ἔπειτα δὲ ἡ Ἑστία τῶν θεῶν τῶν μετεχόντων μονῆς ἐστὶν αἰτία, τὸ δὲ σωματοειδὲς τῆς γῆς τί ἂν ποιήσειεν εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς; Εἰσὶ δὲ οἱ οὕτως ἐξηγοῦνται· Δία μὲν τὸν ἥλιον λαμβάνουσι, τὸν δὲ ὅλον κόσμον φασὶ πρὸς αὐτὸν συντετάχθαι· καὶ Ἑστίαν μὲν φασὶ τὸ δωδεκατημόριον ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ ἥλιος, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ μένει, τὰ δὲ ἔνδεκα τὰ λοιπὰ ζῶδια συνδημιουργεῖν αὐτῷ· στρατιὰν δ' ἀκούουσι τοὺς δεκαδάρχας θεοὺς καὶ τοὺς μοιρηγέτας δαίμονας. Οὐδὲ οὗτοι δὲ τῆς τελείας θεωρίας καταδράττονται· καίτοι λέγουσιν τι ἀνάλογον πάντες· καὶ ταῦτα γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀληθοῦς διήρηται. Ὁ μέντοι θεῖος Ἰάμβλιχος τοῦ τοῦ Διὸς ὀνόματος δραξάμενος ἐπὶ τὸν ἕνα δημιουργὸν τοῦ κόσμου, περὶ οὗ καὶ ἐν Τιμαίῳ εἴρηται, μεταφέρει τὸν λόγον. Ἡμεῖς δὲ, τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐν τούτοις θαυμάσαντες, τοσοῦτον μόνον προστίθεμεν ὅτι οὐχ ἀπλῶς δεῖ ἀκούειν τὸν Δία τὸν ἕνα καὶ ἐξηρημένον δημιουργόν· οὗτος γὰρ ὁ ἐξηρημένος δημιουργὸς οὐκ ἴδιον ἔχει μέρος στρατιᾶς ἀντιδιηρημένον πρὸς ἄλλα μόρια στρατιᾶς, οὐδὲ τοῖσδε μὲν ἐστὶ συγγενέστερος, τοῖσδε δὲ οὐ, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπ' ἴσης πάρεστι. Περὶ δὲ τοῦ ἐνταῦθα Διὸς ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ μετ' ἄλλου του θεῶν. Ἡμεῖς οὖν οὕτω λέγομεν κατακολουθοῦντες Πλάτῳ καὶ τοῖς θεολόγοις· μετὰ τὴν μονάδα τὴν δημιουργικὴν τὸν ἕνα καὶ ἐξηρημένον Δία, τρεῖς εἰσι Δίεις· Ζεὺς, Ποσειδῶν, Πλούτων, τριάς τις αὐτῇ δίῳ μετὰ τὴν ἐξηρημένην ἐκείνην μονάδα τὸν πρὸ τῶν τριῶν τούτων Δία. Ἐκαστος δὲ τούτων τῶν τριῶν τέσσαρας ὑφ' ἐαυτὸν ἔχει θεοὺς, τὸν μὲν

τινα τὸ εἶναι παρέχοντα, τὸν δὲ ζῆν, τὸν δὲ φρουρᾶς καὶ τῆς ἀτρέπτου μονῆς αἷτιον φρουρητικόν τινα θεὸν, τὸν δὲ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τοῦ τὰ προιόντα ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀνατείνεσθαι αἷτιον· ὡς εἶναι τρεῖς μὲν αἰτίους τοῦ εἶναι τοῖς πᾶσι καὶ ὑφεστάναι καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς καὶ νοῖς, τρεῖς δὲ τοῦ ζῆν, τρεῖς δὲ τοῦ φρουρεῖσθαι καὶ ἄτρεπτα μένειν, τρεῖς δὲ τοῦ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς· ὡς γίνεσθαι τρεῖς τέσσαρας δώδεκα, τέλειόν τι μέτρον καὶ πᾶν πλήθος θεῶν· καὶ γὰρ ὁ ἀριθμὸς οὗτος ὁ δωδέκατος ἐκ τῶν ἀριθμῶν τοῦ τε τρίτου ὄντος τελείου καὶ τοῦ τετάρτου ὄντος γονίμου πολλαπλασιασθέντων καὶ συγκερασθέντων ἀποκυίσκεται. ^[5]

137 Τῶν οὖν ἐν τοῖς δώδεκα θεοῖς τριῶν τῶν τὸ εἶναι παρεχόντων ὁ πρῶτός ἐστι Ζεὺς· ὥσπερ γὰρ μετὰ τὴν πρώτην καὶ ἐξηρημένην μονάδα τὴν δίον ἐν τῇ ἐξῆς τριάδι πάση οὐσῇ διὰ ὁ πρῶτιστος τῶν τριῶν τῷ τοῦ Διὸς ὀνόματι προσαγορεύεται, τῶν δὲ ἄλλων ἐνήλλαξε τὰ ὀνόματα ἢ θεολογία, τὸν μὲν Ποσειδῶνα, τὸν δὲ Πλούτωνα καλέσασα· οὕτως τῶν δώδεκα θεῶν ὄντων πάντων διίῳ ὁ πρῶτιστος αὐτῶν τῷ τοῦ Διὸς ὀνόματι προσαγορεύεται· συντεταγμένος δὲ ὢν τοῖς λοιποῖς ἑνδεκα ἡγεμονικὴν ἔχει ὡς ἐν συντεταγμένοις τάξιν. Διὸ καὶ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ προσαγορεύεται. Οἱ δὲ δώδεκα οὗτοι ἡγεμόνες εἰσὶ τῶν λοιπῶν πάντων καὶ θεῶν τῶν ἐγκοσμίῳ καὶ ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν λοιπῶν γενῶν ἅπερ διὰ τοῦ δαιμονίου ἐσήμηνεν ὁ φιλόσοφος. Διαιροῦνται δὲ οἱ δώδεκα οὗτοι εἰς ἑξ ἄρρενας καὶ ἑξ θηλείας· οὕτω γὰρ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐτιμῶντο ἑξ ἔχοντες βωμοὺς καὶ κατὰ δυάδα τιμώμενοι. Ταῦτα δὲ καὶ ὡς ἀπὸ τῶν πατρίων τῶν Ἀττικῶν λέγει ὁ φιλόσοφος. Καὶ τῶν ἑξ ἀρρένων οἱ μὲν τρεῖς εἰσι δημιουργικοί, οἱ δὲ τρεῖς φρουρητικοί· τῶν δὲ ἑξ θηλειῶν αἱ μὲν τρεῖς ζωογόνοι, αἱ δὲ τρεῖς ἐπιστρεπτικάι. Ἐξάρχει δὲ πάντων μὲν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἑστία, ἰδίως δὲ τῶν μὲν ἀρρένων ὁ Ζεὺς, τῶν δὲ θηλειῶν ἡ Ἑστία. Ὅτι δὲ καὶ Ὀμηρὸς οἶδε τοὺς τρεῖς τούτους Δίας τόν τε ἐξηρημένον καὶ τὸν πρῶτον ἐν τοῖς τρισὶ καὶ τὸν πρῶτον ἐν τοῖς δώδεκα, καὶ αὐτὴν τὴν Ἑστίαν θεὸν, δηλοῖ διὰ τῶνδε τῶν ἐπῶν· οὐδέ τις ἔτλη μείναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες· περὶ δὲ τοῦ ἐνὸς καὶ ἐξηρημένου λέγει Διὸς ἔνθα ποιεῖ τὸν Ποσειδῶνα λέγοντα· τρεῖς γάρ τοι Κρόνου ἐσμέν. ^[30]

138 .. Ζεὺς δ' <ἔλαχ'> οὐρανόν ... καὶ κρατερός περ ἐὼν μενέτω τριτάτῃ ἐνὶ μοίρῃ· περὶ δὲ τῶν τριῶν Διῶν σαφῶς λέγει ἔνθα τό· δωδεκάτῃ δέ τοι αὐθις ἐλεύσεται Οὐλυμπόνδε· καὶ Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας, περὶ τοῦ κατὰ τρίτην ἀπόστασιν τοῦ ἐν τοῖς δώδεκα Διὸς λέγει, διὰ τοῦ Αἰθιοπῆας τὸ ἀφανὲς πᾶν καὶ νοητὸν σημαίνων. Ὅτι δὲ πάντα οὗτος ὁ Ζεὺς ἀνάγει ἐπὶ τὸ νοητὸν, ὧδε συνωδὰ τούτῳ καὶ Πλάτων λέγει· τῷ δ' ἔπεται στρατιὰ θεῶν τε καὶ δαιμόνων ν. —Ἐπειδὴ δὲ ὁ δωδέκατος ἀριθμὸς ἐκ <τοῦ> τελείου ἀριθμοῦ τοῦ τρίτου καὶ τοῦ γενεσιουργοῦ τοῦ τετάρτου κατὰ σύγκρασιν ἀπεγεννήθη, ὅλον τὸν τῶν θεῶν περιέχων θεῖον διάκοσμον, τοῦ δὲ τρίτου καὶ τετάρτου ἀρχαὶ μονὰς καὶ δυὰς, εἴη ἂν μονὰς μὲν ὁ αἰθῆρ, δυὰς δὲ τὸ χάος, τριάς δὲ τὸ ὦδον (τέλειον γάρ ἐστι), τετράς δὲ ὁ Φάνης, ὡς καὶ Ὀρφεὺς φησι· τετράσιν ὀφθαλμοῖσιν ὁρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα. Ἄλλο δὲ ἐστὶν ὅλον τὸν τῶν θεῶν διάκοσμον εἰς τὴν δωδεκάδα λέγειν ἀπαρτίζεσθαι ὡς τέλειον ἀριθμὸν καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἀριθμῶν κατὰ σύγκρασιν ἀπογεννώμενον καὶ ὅσα ἄλλα εἴωθε λέγεσθαι, ἄλλο πάλιν τὸ λέγειν δώδεκα εἶναι τοὺς ἡγεμόνας τοῦ κόσμου ὡς ἐν τῇ αὐτῇ τάξει θεωρουμένους· πάντες γὰρ ὑπερκόσμιοι εἰσι· καὶ ἡ μὲν Ἑκάτῃ τὸν δώδεκα λέγεται συνελίσσειν, ὡς τὰ πέρατα τοῦ θείου ἀριθμοῦ παντὸς ἀφορίζουσα· ὁ δὲ Διόνυσος τὴν τρισκαιδεκάτην εἰληχέναι ὡς μετὰ θεοὺς ὦν καὶ τῶν ἐκθεουμένων. Ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἐν ἐνὶ ὁ δώδεκα, ἀλλ' ἕτερον τρόπον τῆς ἐν πᾶσι τάξεως ἐνδεικτικόν. Ἡ δὲ τάξις οὐχ ὡς ἄλλη ἐν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ εἶναι τῶν θεῶν ἢ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐστι. Τριττὴ δὲ ἡ τάξις· ἢ γὰρ ὡς ἐξηρημένη, οἷα ἡ ἐν τῷ ἐξηρημένῳ Διὶ, ἀφ' ἧς τάξεως καὶ αὐτὴ ἢ ἐν τοῖς δώδεκα ἐνδίδοται· ἢ ὡς ἐν αὐτοῖς τοῖς τεταγμένοις, οἷον ἢ ἐν αὐτοῖς τοῖς δώδεκα· ἢ

τρίτη ὡς ἡ ἐν μεταδόσει, οἶον ἡ ἀπ' αὐτῶν τῶν δώδεκα καὶ εἰς τὰ καταδεέστερα ἐνδιδομένη καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. ^[25]

139 Τινὲς δὲ καὶ ἀριθμητικῶς ἐκάστω τῶν ἐν τῷ δεκάτῳ ἐφήρμοσαν τοὺς ἐν τῇ δεκάδι ἀριθμοὺς, ἐξελόντες τὰς δύο μονάδας, τὴν τε τετάρτην Δίαν καὶ τὴν τῆς Ἑστίας, μονάδα μὲν Ἀπόλλωνι δόντες, δυάδα Ἥρᾳ, τριάδα Ποσειδῶνι (διὸ καὶ τριαινοῦχος), τέταρτον Ἑρμῇ, πέμπτον Ἄρῃ, ἕκτον Ἀφροδίτῃ, ἑβδομον Ἀθηνᾶ, ὄγδοον Διὶ Ἥμῃ, ἕνατον Ἀρτέμιδι, δέκατον Ἥφαιστῳ. Οὐ δεῖ δὲ ἀριθμητικῶς οὕτως ἀπλῶς ἀκούειν, ἀλλ' ὅτι ἕκαστος δημιουργεῖ καὶ προνοεῖ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ιδιότητα, ὃ μὲν ἀρεϊκῶς, ὃ δὲ ἀπολλωνιακῶς, καὶ ἄλλως ἄλλος. Τίς δὲ ἡ ἐκάστου ιδιότης, ἐκ τῆς θεολογίας ληπτέον. Ληπτέον δὲ αὐτὴν ἀπὸ τε τῶν αἰτίων ἀπὸ τε τῆς τάξεως, ἐπεὶ πολλὰκις ἀπὸ [τε] τῶν αὐτῶν εἰσιν αἰτίων, ἀπὸ τε τῶν οὐσιῶν καὶ δυνάμεων ὧν λαμβάνουσιν, ἀπὸ τῶν αὐτοὺς παραγαγόντων, ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν, ἀπὸ τε τῆς εὐταξίας καὶ τῶν τοιούτων. Οἱ γὰρ τοῦ Διὸς λόγοι δυνάμεων τινῶν εἰσι δόσεις, ὡς ὅταν λέγῃ πρὸς τὴν Ἀφροδίτην· οὗ τοι τέκνον ἐμὸν δέδοται πολεμῖα ἔργα, ἀλλὰ σύ γ' ἡμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο. Ἰδιότητες οὖν εἰσὶ τισιν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἀπομιμούμεναι τὰς ιδιότητας ἐν τοῖς θεοῖς· διὸ αὐτοῖς καὶ ἀνατίθενται· οἶον ἐν μὲν τῇ ἑβδόμῃ τὸ ἄχραντον (οὔτε γὰρ γεννᾷ οὔτε γεννᾶται ὁ ἑβδομος), διὸ τῇ Ἀθηνᾶ ἀνεῖται· ἐν δὲ τῷ δωδεκάτῳ τὸ τέλειον, διὸ τοῖς ἀπολύτοις θεοῖς ἀνιέρωνται· ἀπόλυτοι δὲ εἰσιν ἰδίως οὗτοι οἱ νῦν λεγόμενοι δώδεκα, κοινῶς ὑπερκόσμιοι ὄντες, οἱ καὶ πάντα τὸν κόσμον τελειοῦσι· διὸ καὶ μύριοι ὧσι λέγονται δώδεκα καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἐν δώδεκά ἐστι· τελειότητος γὰρ σύμβολον ὁ δώδεκα. — Τὸ δὲ μέγας τὸ ὑπερέχον αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους δηλοῖ· τίπτε με κεῖνος ἄνωγε μέγας θεός; Τὸ δὲ ἡγεμὼν τὸ ἐξηρημένον καὶ ἀρχικόν· δυνατόν γὰρ μέγαν εἶναι ἀλλ' οὐκ ἐξηρημένον, καὶ ἐξηρημένον ἀλλ' οὐκέτι καὶ μείζονα τῶν ἡγεμόνων· διὰ τοῦτο ἀμφοτέρω ὁ Πλάτων παρέλαβεν εἰπὼν « μέγας ἡγεμὼν ν. » Τὸ δὲ ἐν οὐρανῷ ὅτι εἰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος αὐτοῦ ἀπολαύει, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὁ οὐρανός, ἅτε συγγενέστερος ὢν καὶ ἐπιτηδειότερος πρὸς τὸ μετασχεῖν τοῦ θεοῦ. ^[30]

140 — Ἄρμα δὲ καὶ ἵππους τῶν θεῶν τὰς δευτέρας αὐτῶν καὶ τρίτας δυνάμεις ἀκουστέον ἅς αἱ πρῶται κατευθύνουσι, δι' ὧν ὁ Ζεὺς καὶ ἑαυτὸν ἀνάγει καὶ πᾶσαν τὴν ὑποβεβλημένην αὐτῷ στρατιὰν θεῶν καὶ δαιμόνων καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ ἐξημμένα αὐτοῦ· εἰ δὲ καὶ ὄχημά τις θέλει ὑποβάλλειν αὐτῷ, τὸν Ὀλυμπον ἂν αὐτῷ ὑποβάλῃ, τουτέστι τὰ ὑπὲρ τὴν ἀπλανῆ στερεώματα, ἃ καὶ τῆς ἀπλανοῦς ἐστὶ πτηνότερα. — Πτηνὸν δὲ εἶπεν, οὐχ ὑπόπτερον, ὡς αἰεὶ αὐτοῦ ἀναγομένου καὶ τὰ ἄλλα συνάγοντος. — Ἐλαύνων δὲ ἀντὶ τοῦ κατευθύνων καὶ ἀνάγων καὶ τάττων πάντα. — Πρῶτος δὲ πορεύεται ὅτι ἰέμενος ἐπὶ τὸ νοητὸν αὐτὸς καὶ ἐνιδρύων ἑαυτὸν ταῖς οἰκείαις ἀρχαῖς συνάγει τὰ ἄλλα πάντα. — Τὸ δὲ διακοσμῶν ἀντὶ τοῦ δημιουργῶν· τὸ δὲ ἐπιμελούμενος ἀντὶ τοῦ προνοίας ἀξιῶν. Καὶ ἡ πρόνοια μὲν γὰρ αὐτοῦ δημιουργεῖ καὶ ἡ δημιουργία προνοεῖ· ἀλλὰ ταῖς ἐπιβολαῖς διενήνοχεν· ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ὑποστατικὴ τῶν πραγμάτων, ἡ δὲ σωστικὴ. κδ' Τῷ δ' ἔπεται 246e Οἱ δώδεκα ἡγεμόνες εἰσὶ τῆς πάσης στρατιᾶς καὶ κατὰ τοὺς ἡγεμόνας διήρηται ἡ στρατιὰ εἰς δώδεκα καὶ αὕτη τῆς δὲ κατὰ τὴν Ἑστίαν τάξεως ἐν μονῇ ἀλλ' οὐκ ἐν κινήσει θεωρουμένης, εἰκότως εἶπε τοὺς ἐπομένους, ἅτε ἐν κινήσει καὶ ἀναγωγῇ θεωρουμένους, κατὰ ἑνδεκα μέρη κεκοσμησθαι. Δώδεκα γὰρ ὄντων ἡγεμόνων καὶ δώδεκα τάξεων, μιᾶς ὑφ' ἕκαστον, τῆς δὲ Ἑστίας μιᾶς τῶν ἡγεμόνων καὶ τῆς στρατιᾶς αὐτῆς ἐν μονῇ καὶ ἀκινήσῃ λαμβανομένης, εἰκότως εἴρηται αἱ ἑνδεκα τάξεις μετὰ τῆς αὐτοῦ τοῦ Διὸς τάξεως ἔπεσθαι τῷ Δίῳ. Τί οὖν οὐχὶ καὶ ἡ Ἑστία ἀνάγεται; καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ μένουσι καὶ ἐστίαν ἔχουσι καὶ μονήν. Ἡ ῥητέον ὡς ἀμφοτέρω μὲν ἐστὶν ἐν ἐκάστῳ τῶν θεῶν (μᾶλλον δὲ τὰ τρία· ἕκαστος γὰρ αὐτῶν καὶ μένει καὶ πρόεισι καὶ ἐπιστρέφει πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀναγόμενος), ἄλλος δὲ κατ' ἄλλο χαρακτηρίζεται, καὶ ἔστι τοῦ μὲν πάντα ἀνάγεσθαι αἷτιος ὁ Ζεὺς, τοῦ δὲ πάντα ἐδράζεσθαι καὶ μένειν ἐπὶ [τε] τῆς οἰκείας τάξεως ἥς ἐτάχθη, καὶ ἐν ταῖς

οἰκείαις ἀρχαῖς ἠδράσθαι ἢ Ἑστία, τοῦ δὲ προιέναι ἢ Ἥρα καὶ αἱ ζωογόνοι θεοί. — Στρατιάν δὲ εἶπεν ἐνικῶς καὶ οὐ στρατιάς, τὸ συντεταγμένον αὐτῶν καὶ ἐνιαῖον καὶ ἠνωμένον σημαίνων.

[30]

141 Χορὸν δὲ αὐτὸ οὐκ ἐκάλεσεν ἀλλὰ στρατιάν, τὸ ἀκαταγώνιστον δηλῶν καὶ τὸ συνεστραμμένον καὶ τὸ μετὰ συντονίας καὶ σπουδῆς ἀναγόμενον. Αἱ μὲν γὰρ ποιήσεις αὐτῶν αἱ εἰς τὰ δεύτερα παιδιαὶ εἴρηνται· ἢ δὲ εἰς τὸ νοητὸν ἄνοδος στρατιᾶ ἀπείκασται· σπουδαὶ γὰρ αὗται μάλιστα τῶν θεῶν. — Τὸ δὲ κατὰ ἔνδεκα μέρη τί βούλεται ἐνδείκνυσθαι; Ῥητέον οὖν ὡς ὅτι τὴν δωδεκάδα ταύτην διεῖλε διχῇ, εἷς τε μονάδα καὶ ἐνδεκάδα· ἔνθα λέγει « κατὰ ἔνδεκα μέρη κεκοσμημένη· μένει γὰρ Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνῃ » καὶ πάλιν αὖ τριχῇ εἷς τε δύο μονάδας, τὴν τῆς Ἑστίας καὶ τὴν Δίον, διότι ὁ μὲν πάντα ἀνάγει, ἢ δὲ πάντα ἐδράζει· καὶ τὴν δεκάδα τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων μονάδα τινὰ τελείαν οὖσαν καὶ αὐτήν. Ἡ μὲν οὖν εἰς μονάδα καὶ ἐνδεκάδα διαίρεσις σημαίνει ὅτι μοναχῶς μὲν ἴσταται τὰ πράγματα, παντοδαπῶς δὲ ἀνάγεται καὶ κατὰ πάσας ἑαυτῶν τὰς δυνάμεις· καὶ γὰρ ἡ μονὰς παρὰ τὸ μένειν ἐκλήθη· καθὼς γὰρ μονὰς ἢ μονὰς καὶ καθὼς ἀπλοῦν τὸ ἀπλοῦν, οὐδαμοῦ κινήσεται. Ἐπεὶ οὖν ὁ ἔνδεκα ἔχει καὶ μονάδα καὶ δεκάδα ἐν ἑαυτῷ, τὴν μὲν συνεσπειραμένως καὶ ἐνιαίως ἔχουσιν πάντων τῶν ἀριθμῶν τὰ εἶδη, τὴν δὲ πεπληθυσμένως καὶ ἀνειλιγμένως, ὡς ἑκατέραν μὲν εἶναι τελείαν, ὀρίζεσθαι δὲ καὶ ἐκ τῆς μονάδος τὴν δεκάδα οὐδὲν ἦττον, διὰ τοῦτο κατὰ ἔνδεκα εἶπεν, ἀντὶ τοῦ τελεία αὐτῶν γίνεται ἢ ἐπὶ τὸ νοητὸν ἄνοδος. Καὶ γὰρ καὶ αἱ πρῶται καὶ αἱ μέσαι καὶ αἱ τελευταῖαι αὐτῶν δυνάμεις ἀνάγονται, καὶ ἐνιδρύνονται ἐκεῖ πᾶσαι· καὶ ἐκεῖθεν δυναμούμενοι οὕτως ἡγοῦνται καὶ προνοοῦσι τῶν μεθ' ἑαυτούς. Ἡ δὲ εἰς τρία διαίρεσις εἷς τε μονάδα καὶ δεκάδα καὶ μονάδα σημαίνει ὅτι πάντα τὰ ὄντα καὶ μένει ἐν τοῖς ἑαυτῶν αἰτίοις, καὶ πρόεισιν ἀπ' αὐτῶν, καὶ ὑποστρέφει πάλιν εἰς τὰ αἴτια, καὶ εἰς τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀνατείνεται. Καὶ διὰ μὲν τῆς Ἑστίας τὸ μόνιμον καὶ αἴτιον τῆς ἐνιδρύσεως αὐτῶν λαμβάνει· διὰ δὲ τοῦ Διὸς τὴν αἰτίαν τῆς ὑποστροφῆς καὶ ἀνόδου, διὰ δὲ τῆς λοιπῆς δεκαδικῆς μονάδος τὴν αἰτίαν τῆς δημιουργικῆς προόδου λαμβάνουσιν. Ἡ γὰρ πρόοδος καὶ ὁ μερισμὸς τὸ πεπληθυσμένον μᾶλλον ἐνδείκνυται καὶ αὐτῶν καὶ τῶν Διῶν· ἄλλο γὰρ ἄλλως ὑπ' ἄλλου εἰς τὸ εἶναι πάρεσι· πάντες μὲν γὰρ πάντα ποιοῦσιν, ἀλλ' οἰκείως ἕκαστος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ιδιότητα. Ἐὰν δὲ λέγωσί τινες Ἑστίαν εἶναι τὴν γῆν, ἰστέον ὅτι ὡς κατὰ μέθεξιν λέγεται καὶ ἄγαλμα τελευταῖον αὐτῆς, ἐπεὶ καὶ κινεῖται ἢ γῆ· ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἕκαστον λέγεται· ἐπεὶ καὶ τὸ κέντρον αὐτὸ τῆς γῆς λέγωμεν Ἑστίαν, καὶ τοὺς πόλους, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν ἐν τοῖς μέσοις γένεσιν, ἢ τὸ ὄν καὶ τὴν οὐσίαν τὴν ἐν τοῖς πρώτοις γένεσιν, ἰστέον ὡς πάντα ταῦτα κατὰ μετοχὴν λέγεται Ἑστία· ἐπεὶ καὶ τὸ κέντρον τῆς γῆς ἢ τοὺς πόλους λέγωμεν μένειν, εἰ καὶ κατὰ τόπον εἰσὶν ἀκίνητα, ἀλλ' οὖν ζωτικῶς κινοῦνται· καὶ πάλιν αὖ εἰ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ οὐρανοῦ αἰεὶ κινεῖται, ἀλλ' οὖν τὸ αἰδιδόν εἶναι καὶ αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν ἀπὸ τῆς Ἑστίας ἔχει. [5]

142 Μετέχει οὖν πάντα καὶ στάσεως· ἀλλ' οὖν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν ἑκάστῳ λέγεται καὶ οἰκειότερον· διὸ τὸν Ἑστία εὐχόμενον πρὸς τοὺς πόλους ἀποβλεπτόν ὡς εἰς οἰκειότερον τόπον καὶ αἰδιδόν ἄγαλμα αὐτῆς, καὶ ἄλλοις ἀλλαχού· κατ' οἰκειότητα ἑκάστου. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ θεολογία οὐ μόνῳ τῷ Διὶ τῷ τῶν ἔνδεκα ἡγουμένῳ ἵππους παρέχει, ἀλλὰ καὶ τῷ τριττῷ Διὶ, Διὶ Ποσειδῶνι, Πλούτωνι, καὶ ἔτι αὐτῷ τῷ ἐξηρημένῳ ἐνὶ Δίῳ. Καὶ τί θαυμαστὸν ὅπου γε τῷ τούτου πατρὶ τῷ Κρόνῳ καὶ τῷ προπάτορι Οὐρανῷ καὶ ἔτι ἀνωτέρῳ αὐτῷ τῷ Φάνητι; πρῶτω γὰρ τούτῳ ἡ θεολογία παρέχει τοὺς ἵππους, ἅτε πρῶτῳ ἐκφοιτήσαντι τῶν οἰκείων ἀρχῶν, ἐπεὶ καὶ πρῶτως ἐν τούτῳ γίνεται γάμος καὶ ἀπλῶς ᾧ ἐνέργειαν δίδωσι, τούτῳ καὶ ἵππους παρέχει. Αὐτῷ δὲ τούτῳ πρῶτῳ τῷ δεσπότῃ Φάνητι καὶ πτέρυγας δίδωσι· χρυσεαῖς πτερύγεσσι φορεῦμενος ἔνθα καὶ ἔνθα. — Τὸ δὲ ἐν θεῶν οἴκῳ ἀντὶ τοῦ ἐν αὐτῇ· ἢ γὰρ ιδιότης ἐκάστου θεοῦ οἶκος αὐτοῦ λέγεται· οὐ γὰρ ὡς ἄλλος ἐν ἄλλῳ ἐστίν, ὡς ἡμεῖς λεγόμεθα ἐν τῷ οἴκῳ εἶναι, ἀλλ'

ἡ οἰκειότης καὶ ιδιότης ἐκάστου θεοῦ καθ' ἣν ἴσεται καὶ χαρακτηρίζεται, καθ' ἣν καὶ προνοεῖ τοῦ κόσμου, οἶκος αὐτοῦ λέγεται. κε' Πολλαὶ μὲν οὖν καὶ μακάριαι 247a Εἰπὼν περὶ τοῦ Διὸς τοῦ ἡγουμένου πᾶσι καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, ὅτι αὐτοῦ ἐφίεμενοι ἐπὶ τὸ νοητὸν συνάγουσιν ἑαυτοῖς καὶ θεοὺς καὶ δαίμονας καὶ πάντα τὰ δυνάμενα αὐτοῖς ἔπεσθαι, βούλεται λοιπὸν εἰπεῖν τὰς θεάς ἅς θεῶνται οἱ ἀναγόμενοι. Διαιρεῖται δὲ αὐτὰς τριχῇ εἰς τε τὰς ἐντὸς οὐρανοῦ καὶ ὑπουρανίαν ἀψίδα καὶ τὰς ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. Οὐρανὸν δὲ νῦν ἀκουστέον οὐ τοῦτον τὸν αἰσθητόν· πῶς γὰρ ἂν καὶ θεοὶ εὐδαίμονες λέγοιντο καὶ τὸ μακάριον ἔχειν τῆς θεάς διὰ τὰς θεάς τὰς ἐντὸς τούτου τοῦ οὐρανοῦ ὅπου γε οὐδὲ τῷ σπουδαίῳ; Ἡμῖν μὲν γὰρ κατ' αἴσθησιν ζῶσιν ἀποβλέπειν εἰς αὐτὸν ἄμεινον ἢ περ εἰς ἄλλο τι· οὐ μὴν τοῦτο τὸ εὐδαῖμον τῶν ἡγουμένων καὶ ἐπομένων θεῶν. ^[5]

143 Τινὲς μὲν οὖν καταγελάστως εἶπον ὅτι «καὶ γὰρ εὐφραίνονται ἀποβλέποντες εἰς τὰς ἀνθρώπων πολιτείας· ὥς καὶ παρ' Ὀμήρῳ ὁ Ζεὺς ἐτέρπετο καθορόων Τρώων τε πόλιν καὶ λαὸν Ἀχαιῶν καὶ νόσφιν ἐφ' ἵπποπόλων Θρηκῶν καθορώμενος αἶαν. Δῆλον δὲ ὅτι οὐκ ἐπιστρέφοντες εἰς ἡμᾶς οὕτως ἡμῶν προνοοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς τῷ ἑαυτῶν μακαρίῳ ὄντες αὐτῷ τῷ εἶναι τὰ ἡμῶν εὖ διατιθέασιν. Τούτων μὲν οὖν ἀποστατέον τῶν δοξῶν καὶ τούτου τοῦ αἰσθητοῦ Οὐρανοῦ, Οὐρανὸν δὲ ἀκουστέον λέγεσθαι τὸν ἄκρον τῶν νοερῶν θεῶν, ὃν οἱ θεολόγοι πατέρα μὲν Κρόνου, προπάτορα δὲ Διὸς φασί. Πολλαὶ τοίνυν τάξεις εἰσὶ τῶν νοερῶν θεῶν ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ μέχρι Διὸς εἶδη πολλὰ πρῶτα καὶ μέσα καὶ τελευταῖα καὶ ὀλικώτερα καὶ μερικώτερα καὶ ἀθροῦστερα καὶ περιληπτικά καὶ κοιλότερα, πηγαί τε καὶ ἀρχαί, εἰς ἅπερ ὁ Ζεὺς πάντα ἀνατείνει τὰ μεθ' ἑαυτόν. Θέαί μὲν οὖν οἰκειότερον ἐπὶ νοῦ, διέξοδοι δὲ ἐπὶ ψυχῆς, καὶ ἀμφοτέρω δὲ ἐπὶ ἀμφοτέρων ἀρμόζει, ἀλλ' οἰκείως ἐκάστω· ἐπὶ μὲν γὰρ ψυχῆς καὶ ἡ θεὰ διεξοδική, ἐπὶ δὲ νοῦ καὶ ἡ διέξοδος ... κατὰ τὸ διεξωδευκέναι. Θεῶν δὲ εὐδαιμόνων γένος λέγει τὰς δυνάμεις τῶν πρώτων καὶ ἐγκοσμίων θεῶν. Τὸ δὲ εὐδαιμόνων καὶ ὥς ὁ θεῖος μὲν Ἰάμβλιχος φησὶ «τῶν γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν παρεχόντων» καὶ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν θεῶν δυνατόν τὸ τῆς εὐδαιμονίας ἀκούειν κατὰ τὸ ἔπεσθαι τοῖς ἑαυτῶν ἡγεμόσι καὶ ἀεὶ αὐτῶν ἔχεσθαι. —Τὸ δὲ πράττων ἕκαστος τὸ αὐτό ὅ, τουτέστιν ὃ μὲν ἡλιακῶς, ὃ δὲ σεληνιακῶς, ὃ δὲ ἀρεικῶς, καὶ ἄλλως κατὰ τὴν ἐκάστου ιδιότητα, ὅπερ καὶ ἀνωτέρω εἶπε «κατὰ τὴν τάξιν ἣν ἕκαστος ἐτάχθη. » Τὴν δὲ εὐδαιμονίαν ὁ Πλάτων καὶ μέχρι θεῶν ἐκτείνει καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων, ὥς ἐν Νόμοις εἶπε. ^[25]

144 —Τὸ δὲ ἔπεται δὲ ὁ αἰεὶ θέλων τε καὶ δυνάμενος περὶ τῶν ἡμετέρων λέγεται ψυχῶν· τὰ γὰρ ἀνωτέρω περὶ τῶν κρειττόνων ἡμῶν ἐλέγετο γενῶν. — Τὸ δὲ φθόνος γὰρ ἔξω θεῖου χοροῦ ἴσεται οὐχ ὅτι οὐ βασκαίνουσιν ἡμῖν οἱ θεοὶ (τοῦτο γὰρ οὐδὲ περὶ τοῦ ἐνταῦθα σπουδαίου λεγόμενον μέγα τί ἐστίν), ἀλλὰ τὸ ὑπερπλήρες αὐτῶν τῆς ἀγαθότητος καὶ προνοίας καὶ τῆς ἀνεκλείπτου δόσεως τῶν ἀγαθῶν καὶ χορηγίας τῶν καλῶν σημαίνει τὸ ἄφθονον. Καλῶς δὲ καὶ τὸ ἴσεται· οὐ γὰρ ποτὲ μὲν ἐγγυτέρω ποτὲ δὲ ἀπωτέρω αὐτῶν ἐστίν, ἀλλ' αἰεὶ ὁμοίως αὐτοῖς ὑπεξίσταται καὶ ὑποφεύγει. κς' Ὅταν δὲ δὴ πρὸς δαῖτα καὶ θοίνην 247a Δαῖς μὲν ἐστίν ἡ ἄνωθεν ἐφήκουσα αὐτοῖς τελειότης καὶ ἡ ἐπιβάλλουσα ἐκάστω ἀποπλήρωσις κατὰ τὰ οἰκεῖα μέτρα· διὸ καὶ δαῖς ἡ μερὶς καὶ δάσασθαι τὸ μερίσαι. Θοίνη δὲ ἡ κοινὴ καὶ ἀθρόα αὐτῶν ἀπόλαυσις καὶ πλήρωσις τῶν ἀγαθῶν· ἔρχεται γὰρ αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπερέτερων καὶ κοινὸν καὶ ἴδιον ἀγαθόν· ἡ ἐμφορήσις οὖν καὶ ἡ ὑπερβλύζουσα τελειότης αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν θοίνη εἴρηται. —Τὸ δὲ ἄκραν ὑπὸ τὴν ὑπουρανίαν ἀψίδα λέγει τὰς προσεχῶς ἐξημμένας Οὐρανοῦ τάξεις τῶν θεῶν, ἣ τινὰς ἄλλας μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ Κρόνου. — Τὰ μὲν οὖν τῶν θεῶν ὀχήματα λέγει αἰεὶ ἐπιτήδεια εἶναι πρὸς τὸ ἄναντες χωρεῖν. Ὀχήματα δὲ λέγει τὰς δευτέρας αὐτῶν δυνάμεις, ἣ καὶ αὐτὰ τὰ ἐξημμένα αὐτῶν σώματα. —Τὸ δὲ ἰσορρόπως ὅτι καὶ προνοεῖ καὶ ἀνάγεται εἰς τὰς οἰκείας ἀρχάς· καὶ τοῦτο ὁμοίως καὶ ὡσαύτως ποιεῖ ἅμα ἐκάτερον. Ἡ δὲ τὸ

ἰσορρόπως ἀντὶ τοῦ δικαίως. — Τὰ δὲ τῶν ἄλλων, φησὶ, μόγις, τὰ ἡμέτερα λέγων τῶν πεφυκότων κακύνεσθαι καὶ ῥεπόντων ἐπὶ τὴν γένεσιν. Βρίθει γὰρ ρ, φησὶν, ὁ τῆς κάκης ἵππος, τουτέστιν ἡ γενεσιουργὸς ἐν ἡμῖν δυνάμις· τοῦτο δὲ οὐκ ἔῃ ἐπὶ τοῦ αὐγοειδοῦς σώματος ἐκλαμβάνειν τὸ ὄχημα καὶ τοὺς ἵππους. Ῥέπων τ ε, φησὶ, καὶ βαρύνων· ῥέπων μὲν αὐτὸς ἅτε βρίθων τῆς γενεσιουργοῦ δυνάμεως, βαρύνων δὲ, τουτέστι καθέλκων καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ψυχὴν. κζ' Ἐνθα δὴ πόνος τε καὶ ἀγὼν ἔσχατος ψυχῇ πρόκειται 247b Ψυχῇ λέγει τῇ ἡμετέρᾳ τῇ μερικῇ· ψυχὴν γὰρ εἶωθε πολλάκις τὴν μερικὴν καλεῖν· πόνον δὲ αὐτὴν πονεῖν διὰ τὴν μαρμαρυγὴν καὶ λαμπρότητα, ἕως ἂν οἰκειωθῇ τῷ θείῳ φωτί· ἀγῶνα δὲ συμφώνως τῷ ἀλλαχοῦ αὐτῷ εἰρημένῳ ἀκούσομεν περὶ τῶν τριῶν παλαισμάτων· ἔσχατος δὲ ὡς τελευταῖος ἀνιόντων καὶ μὴ ἔχων ὑπὲρ αὐτὸν ἢ κατιόντων πρῶτος· πρόκειται γὰρ ἄθλον ἢ τῶν θεῶν γενέσθαι ἢ πεσεῖν εἰς γῆν· διὸ ἔσχατο ς. ^[5]

145 κη' Αἱ μὲν γὰρ ἀθάνατοι καλούμεναι 247b Περὶ τῶν θείων πρῶτον λέγει ψυχῶν μέχρι τοῦ « καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος ς » εἶθ' ἐξῆς περὶ τῶν ἡμετέρων. Καλούμεναι δὲ εἶπεν οὐχ ὡς θνητῶν οὐσῶν (πᾶσαι γὰρ καὶ αἱ θεῖαι καὶ αἱ ἡμετέραι ψυχαὶ ἀθάνατοι), ὡς προλάμποντος δὲ ἐπὶ τῶν θείων τοῦ ἀθανάτου καὶ ἐκφανοῦς ὄντος, ὥστε καὶ τὸν τυχόντα ἐπιγνῶναι, ὅτι αἱ θεῖαι ψυχαὶ ἀθάνατοί εἰσιν, οὕτως εἶπε τὸ καλούμενα ι. Ἡ γὰρ μερικὴ ἡμετέρα ἅτε κακυνομένη καὶ ἀμφισβήτησιν ἔσχεν εἰ ἀθάνατός ἐστιν. κθ' Ἡνίκ' ἂν πρὸς ἄκρῳ 247b Δύο ὄντων ἄκρων, τοῦ μὲν πρὸς τῇ κοίλῃ περιφερείᾳ, τοῦ δὲ πρὸς τῇ κυρτῇ, ὅτε μὲν ἔλεγε τὴν ὑπουρανίαν ἀψίδα τὴν κοίλῃν ἐνεδεικνυτο, τουτέστι τοὺς προσεχῶς ἐξημμένους τοῦ Οὐρανοῦ θεοὺς· νῦν δὲ τὸ ἔξω καὶ τὸ νῶτον τὴν κυρτὴν σημαίνει αὐτὴν πᾶσαν τὴν Οὐρανοῦ βασιλείαν· τοῦτο γὰρ δηλοῖ καὶ τὸ νῶτον τὸ ἐνιαῖον καὶ περιληπτικὸν τῆς βασιλείας τοῦ Οὐρανοῦ, ὥσπερ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ νῶτον ἔξωθεν ἐστὶ περιέχον τὸ ἄλλο πᾶν σῶμα ὁμαλές τε καὶ λεῖον καὶ ἐν καὶ ἀπλούστερον, ἐξ ὧν πάντων τὴν μίαν περίληψιν καὶ ἐνιαίαν θεότητα τῆς βασιλείας τοῦ Οὐρανοῦ σημαίνει. — Τί οὖν τὸ ἡνίκ α; οὐ γὰρ ποτὲ μὲν αἱ θεῖαι ψυχαὶ πρὸς τῷ νοητῷ γίνονται, ποτὲ δὲ οὐ· τοῦτο γὰρ τῶν ἡμετέρων ἴδιον. Ἡ οὐ τὸ κατὰ χρόνον σημαίνει τὸ ἡνίκ α, ἀλλὰ τὸ ἴδιον τῆς ψυχικῆς νοήσεως τὸ ἀεὶ μεταβατικῶς καὶ διεξοδικῶς αἰρεῖν τὰ εἶδη· οἱ μὲν γὰρ νοῖ αὐτῶν ἀεὶ πρὸς αὐτοῖς εἰσι τοῖς οὖσιν, ἀθρόως πᾶν τὸ νοητὸν αἰροῦντες, αἱ δὲ ψυχαὶ μεταβατικῶς καὶ ἀπὸ τοῦδε τόδε. ^[30]

146 Ἐπεὶ οὖν οἱ μὲν νοῖ ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὁρῶσιν ἀθρόως, ἡμεῖς δὲ ποτε, ἔδει εἶναι καὶ τὸ μέσον, τὰς θείας ψυχὰς, αἱ ἐκεῖ μὲν εἰσιν ἀεὶ, διεξοδικῶς δὲ καὶ μεταβατικῶς, ἀλλ' οὐκ ἀθρόως θεωροῦσι τὰ εἶδη. Ἡ καὶ οὕτως ἐπειδὴ πολυδύναμοί εἰσι καὶ αἱ θεῖαι ψυχαὶ, τὰς μὲν τινὰς ἔχουσι πρὸς τοῖς νοητοῖς καὶ τῷ νῶτῳ τοῦ οὐρανοῦ συζυγούσας δυνάμεις, τὰς δὲ τινὰς καὶ μέσας ἐν τῷ οὐρανῷ αὐτῷ, τὰς δὲ τελευταίας τὰς θεωμένας τὰ ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ. Ἐπεὶ οὖν κατὰ πάσας ἑαυτῶν τὰς δυνάμεις ἐνεργοῦσιν αἱ θεῖαι ψυχαὶ, τὸ ἡνί κ' ἂν πρὸς ἄκρῳ γένωνται ἀντὶ τοῦ ὅταν κατὰ τὰς πρώτας θεωρῶνται δυνάμεις ἐνεργοῦσαι. — Θεωροῦσι τὰ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ· τριχῇ δὲ διεῖλε καὶ αὐτὸς τὰς ἀνόδους καὶ εὐδαίμονας καὶ μακαρίας θέας· τὰς μὲν ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ εἰπὼν αἵτινές εἰσιν αἱ κατὰ τὴν Κρόνου βασιλείαν καὶ τὴν μέσῃν τῶν νοερῶν θεῶν ἐκφάνειαν, ἃς καὶ διεξόδους ἐκάλεσεν ὡς ποικιλωτέρας τῶν πρὸ αὐτῶν· τὰς δὲ ἐν αὐτῇ τοῦ οὐρανοῦ τῇ ἀψίδι· τὰς δὲ ἔξω ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν θέας, ὥσπερ καὶ ἐξεστάναι λέγομεν τοὺς κατόχους τῷ θεῷ. — Τί δὲ τὸ ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νῶτῳ; οὐ γὰρ δὴ ἀνελθοῦσαι ἐκεῖ ἀργαὶ γεγόνασιν· ὅσῳ γὰρ ἀνίασι, τοσοῦτῳ ῥωμαλεώτεραι καὶ δραστήριοι γίνονται. Ἡ δηλοῖ ὅτι οὐκέτι ὡς μερικαὶ οὐδὲ ὅλως κατὰ τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἴστανται, ἀλλ' οἷον τὰς οἰκείας μύσσασι ἐνεργείας τὴν τοῦ ὅλου οὐρανοῦ ἐνεργοῦσιν, οὐρανίως ζῶσαι· ὥσπερ δὴ καὶ ὁ ἐνταῦθα κάτοχος οὐ κατὰ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν ἴσταται, ἀλλὰ κατὰ τὴν θείαν. Στάσας οὖν αὐτὰς καὶ ἡρεμούσας κατὰ τὰς οἰκείας ἐνεργείας περιάγει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ οὐρανία νόησις· ποιεῖ γὰρ

ἐπιβάλλειν τοῖς ὑπὲρ αὐτὸν νοητοῖς καὶ κατὰ τὴν οὐρανίαν νόησιν νοεῖν. Τὰ δὲ ἕξω τοῦ οὐρανοῦ εἰσιν αἱ Νύκτες, ἃς καὶ ὑπερουράνιον τόπον καλεῖ. — Ἀλλὰ διὰ τί φησιν οὐδένα οὔτε τῶν προγεγεννημένων ποιητῶν οὔτε τῶν ἐσομένων ἐπαξίως ὑμνῆσαι τὸν ὑπερουράνιον τόπο ν; οὐ γὰρ δὴ οὕτως ἀπαυθαδίζεται ὡς μόνος αὐτὸς ἐπαξίως ὑμνῶν· ἀλλὰ τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. Εἰ μὲν ποιητὰς ἀκούοιμεν τοὺς τρίτους ἀπὸ τῆς ἀληθείας, τουτέστι τὸ πλῆθος τῶν τῆδε ἀνθρωπικῶν ποιητῶν, ὥστε ἐξαιρεῖσθαι τοῦ λόγου Ὅμηρον καὶ Ὀρφέα (εἴρηται γὰρ αὐτοῖς περὶ τοῦδε τοῦ τόπου, καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Μουσαίῳ), πρόδηλον τοῦ λόγου τὸ ἀληθές, ὅτι τῶν τοιούτων ποιητῶν τῶν πολλῶν καὶ τεχνικῶν οὐδεὶς ἐφικνεῖται ἐκείνων ἀξίως, ἀλλὰ τῶν ἐνθέων ποιητῶν οἷος Ὅμηρος καὶ Ὀρφεύς. ^[30]

147 Εἰ δὲ πάντα ἀπλῶς ἀκούοιμεν τοὺς ποιητὰς ὥστε καὶ Ὅμηρον καὶ Ὀρφέα περιλαμβάνεσθαι, δῆλον ὅτι καὶ ἑαυτὸν συμπεριλαμβάνει, ὡς οὐδὲ αὐτὸς ἀξίως εἰπεῖν δυνησόμενος· ὡς ἂν οὖν εἰ ἔλεγε « τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὐδεὶς μὲν τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ ποιήσει ἀξίως ὑμνήσει, μόνος δὲ ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ τῶν Μουσῶν χορός. » λ' Τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθές εἰπεῖν ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα 247c Πῶς εἰπὼν ὅτι οὐδεὶς ἀξίως τὸν ὑπερουράνιον τόπον ὑμνήσει νῦν φησι· « τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθές εἰπεῖ ν; » Ἡ τὸ ἀληθές τὸ ὡς ἐν ἀνθρωπίναις ἐννοίαις εἴρηται· δυνατόν δὲ καὶ τὰ ἀληθῆ λέγειν, μὴ μέντοι κα τ' ἀξίαν, ὥσπερ ὁ τὸν Σωκράτην λέγων μὴ εἶναι κακὸν μηδὲ ἀνόσιον ἀληθῆ μὲν λέγει οὐ μὴν ἐπάξια αὐτοῦ, ὥσπερ ὁ λέγων αὐτὸν ἀγαθὸν καὶ ἐπιστήμονα καὶ θεῖα φρονοῦντα καὶ θεοφιλεῖ· ὁ γὰρ ταῦτα λέγων ἀξίως αὐτὸν ἐπαινεῖ. Τὸ τοιοῦτον οὖν φησιν καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπερουρανίου τόπου. — Τὸ δὲ ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα πάνυ ἀπορρήτως καὶ θεολογικῶς εἴρηται· τὴν γὰρ ἀλήθειαν τὴν τῶν Νυκτῶν πᾶσαν τάξιν φασί, καὶ τὸ πεδῖον ἀληθείας ἐξῆς ἐὰν λέγῃ, ταύτας αἰνίττεται· καὶ ἰδίως δὲ ἀλήθειαν οἱ θεολόγοι ἐκεῖ ἰδρύουσιν. Ὁ γὰρ τοι Ὀρφεύς περὶ τῆς Νυκτὸς λέγων «θεῶν γὰρ ἔχει, φησὶ ...» καὶ μαντοσύνην [δὲ] οἱ δῶκεν ἔχειν ἀψευδέα πάντη. Καὶ αὕτη λέγεται μαντεύειν τοῖς θεοῖς. Ἐνεδείξατο δὲ περὶ αὐτῆς καὶ Ὅμηρος· μοναχοῦ γὰρ ἐμνήσθη τοῦ τῆς Νυκτὸς ὀνόματος· περὶ γὰρ τοῦ Διὸς λέγων φησὶν· εἰ μὴ Νυξ δμῆτειρα θεῶν ἐσάωσε καὶ ἀνδρῶν, τὴν ἰκόμην φεύγων· ὃ δ' ἐπαύσατο χωόμενός περ· ἄζετο γὰρ μὴ Νυκτὶ θοῇ ἀποθυμία ῥέζοι. — Τολμηρῶς δὲ περὶ αὐτῆς φησιν ἐρεῖν ἐπειδήπερ ἀποφατικῶς μέλλει περὶ αὐτῆς διαλέγεσθαι· δέος δὲ μὴ εἰς τὸ ἀνείδεόν τε καὶ ἀόριστον ὑπενεγκθῶμεν κατὰ τὸ χεῖρον τοῦ εἶδους ἐν ταῖς τοιαύταις διδασκαλίαις. ^[25]

148 Συμφώνως δὲ τοῖς ἐν Παρμενίδῃ περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς καὶ περὶ ταύτης διαλέγεται· καὶ γὰρ ἐκείνην διὰ τῶν ἀποφατικῶν ἐνεδείξατο· πλὴν ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ἀρχῆς πάντα ἀπλῶς ἀπέφασκεν, ἐπὶ δὲ τοῦ ὑπερουρανίου τόπου τὰ μὲν ἀποφάσκει τὰ δὲ καταφάσκει· ἐπειδὴ τινῶν μὲν ἐστὶ τάξεων ὑπερτέρα ἡδέος, τινῶν δὲ κοιλοτέρα, καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον ὑπερούσιον, οὕτω τοῦτο ὑπερουράνιο ν. Ἐζήτησα διὰ τί αἱ ψυχαὶ οὐ λέγονται ὁρᾶν οὐρανὸν ἀλλὰ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ καὶ συνάπτεσθαι αὐτῷ, τοῖς δὲ ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν οὐκέτι συνάπτεσθαι ἀλλὰ ὁρᾶν μόνον. Πρὸς δὴ τοῦτο εἴρηται ὅτι δεῖ ἄχρι τινὸς εἶναι τὴν συναφήν. Διὰ τί δὲ ἄχρι τούτου; ὅτι δὴ οὐδὲ οἱ ὑπὸ τὸν Δία θεοὶ λέγονται ἐνοῦσθαι τῷ Φάνητι, ἀλλὰ μόνος ὁ Ζεὺς, καὶ αὐτὸς διὰ μέσης τῆς Νυκτὸς. λα' Ἡ γὰρ ἀχρώματος τε καὶ ἀσχημάτιστος 247c Ἀχρώματος πῶς λέγει; Ἄρα ὡς λέγομεν καὶ τὴν φύσιν ἀχρώματος καὶ τὴν ψυχὴν; Καὶ τί θαυμαστόν ἐστι τοῦτο; Καίτοι καὶ ἐξαίρετον ἐπὶ τοῦ ὑπερουρανίου τόπου, ὅπου γε καὶ ἡ φύσις καὶ ἡ ψυχὴ ἔχει αὐτό. Ἡ σφόδρα παρηκολουθηκῶς ὁ Πλάτων τοῖς ὑπὸ τῶν θεολόγων εἰρημένοις, κατ' ἐκείνους καὶ αὐτὸς διατίθησι τὸν λόγον. Μετὰ γὰρ τὴν τῶν Νυκτῶν τάξιν τρεῖς εἰσι τάξεις θεῶν, Οὐρανοῦ, Κυκλώπων, Ἑκατογχείρων, ὧν αὐτὸς ἀποφάσκει τὰ οἰκεῖα τούτων ὀνόματα. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν ἔνδον ἐν αὐτῷ μεινάντων τῷ Φάνητι πρῶτος φανερώς ὁ Οὐρανὸς ἐξ αὐτοῦ γέγονεν (ἔξω γὰρ προῆλθον πρῶτοι ἀπ' αὐτοῦ Οὐρανὸς καὶ Γῆ, δεῖξεν τ' ἐξ ἀφανῶν φανεροὺς οἱ τ' εἰσὶ

γενέθλην), καὶ πρῶτος καταλάμπεται ὁ Οὐρανὸς ὑπὸ τοῦ θείου φωτὸς τοῦ Φάνητος (τὴν γὰρ Νύκτα ἠνῶσθαι αὐτῷ φησι· πρωτόγονόν γε μὲν οὐτις ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν, εἰ μὴ Νὺξ ἱερὴ μούνη· τοῖ δ' ἄλλοι ἅπαντες θαύμαζον καθορῶντες ἐν αἰθέρι φέγγος ἅελπον· τοῖον ἀπέστραπτε χροὸς ἀθανάτοιο Φάνητος), τὸ δὲ φανερόν καὶ τὸ πεφωτισμένον κέχρωσται, ἐπεὶ καὶ τὰ χρώματα φῶτά τινά εἰσιν, εἰκότως ὑπὲρ τὸν πρῶτως φανερόν τὸν Οὐρανὸν οὕσα ἡ Νὺξ καὶ πᾶς ὁ ὑπερουράνιος τόπος ἀχρώματος εἴρηται. ^[5]

149 Εἰ δὲ ὅτι καὶ ἡ νὺξ τῇ ἡμέρᾳ κατὰ τὸ πεφωτίσθαι καὶ κεχρῶσθαι ἀντίκειται, διὰ τοῦτο ἀχρώματος εἴρηται, καὶ οὕτως ἂν ἔχοι λόγον. Διὰ μὲν τοῦ ἀχρώματος ἐδήλωσεν ὅτι ὑπὲρ τὴν Οὐρανοῦ βασιλείαν ἐστὶν ὁ τῶν Νυκτῶν τόπος· διὰ δὲ τοῦ ἀσχημάτιστος ὅτι καὶ ὑπὲρ τὴν τῶν Κυκλώπων τάξιν· ἐν γὰρ πρώτοις τούτοις τὸ σχῆμα ἐκφαίνεται ἡ θεολογία φησὶ καὶ πρώτας ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν πανταχοῦ σχημάτων τούτους εἶναι τοὺς θεοὺς [Κύκλωπας]· διὸ καὶ τεκτονόχειρας αὐτοὺς ἡ θεολογία καλεῖ· αὕτη γὰρ τριάς ἐστὶ τελεσιουργικὴ τῶν σχημάτων· κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἔξιν ἐνέκειτο μετώπῳ· καὶ ἐν Παρμενίδῃ δὲ ἐὰν λέγῃ ὁ Πλάτων εὐθὺ καὶ περιφερὲς, ταύτην τὴν τάξιν αἰνίττεται. Οὗτοι δὲ καὶ [τὴν] Ἀθηνᾶν καὶ Ἥφαιστον διδάσκουσι τὰ ποικίλα τῶν σχημάτων εἶδη, ὡς πρῶτοι αἵτιοι τῶν σχημάτων· πρῶτοι τεκτονόχειρες οἱ Ἥφαιστον καὶ Ἀθηνῆν πάντ' ἐδίδαξαν. Ἐὰν οὖν ἀκούωμεν καὶ τὸν Ἥφαιστον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν αἰτίους τῶν σχημάτων, οὐ θαυμάσομεθα. Ὁ μὲν γὰρ Ἥφαιστος τοῦ ἐν τοῖς σώμασι καὶ τοῦ ἐγκοσμίου παντὸς σχήματος αἷτιος· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ τοῦ ψυχικοῦ τε καὶ νοεροῦ· οἱ δὲ Κύκλωπες τοῦ θείου καὶ τοῦ πανταχοῦ δηλονότι· καὶ ὑπὲρ τὴν τῶν Κυκλώπων τάξιν ἐστὶν ὁ ὑπερουράνιος τόπος. ^[20]

150 —Διὰ δὲ τοῦ ἀναφῆς ὅτι καὶ ὑπὲρ τοὺς Ἑκατόγχειράς ἐστι δηλοῖ· οὗτοι γὰρ πρῶτοι οἶον ἐφάπτονται τῆς πάσης δημιουργίας· διὸ καὶ Ἑκατόγχειρας αὐτοὺς ἡ θεολογία προσαγορεύει· διὰ γὰρ τῶν χειρῶν πάντων ἡμεῖς ἐφαπτόμεθα καὶ ποιοῦμεν καὶ διακρίνομεν· ἔτι καὶ ἡ ἀφή διὰ παντὸς ἐπέφυκε τοῦ σώματος. Συμβολικῶς οὖν Ἑκατόγχειρας ὠνόμασε τούτους ἡ θεολογία ὡς πάσης ἐφαπτομένους τῆς δημιουργίας καὶ αἰτίους αὐτῆς ὄντας. Ἔστι δὲ ἡ τριάς τῶν Ἑκατογχείρων φρουρητικὴ. Ὁ δὲ Πλάτων ὅπερ μὲν εὗρε καταφατικῶς ὑπὸ τοῦ θεολόγου ῥηθὲν, τοῦτο αὐτὸς ἀποφατικῶς προηνέγκατο (ὃ γὰρ ἐκεῖνος Νύκτα εἶπε, τοῦτο οὗτος ἀχρώματος), ὃ δὲ ἐκεῖνος ἀποφατικῶς [ἀψευδέα] εἰπὼν· μαντοσύνην [δὲ] οἱ δῶκεν ἔχειν ἀψευδέα πάντων, τοῦτο οὗτος καταφατικῶς εἶπε « περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης γένος, οὐσία ὄντως οὕσα » τρία <γὰρ> ἀποφατικὰ προενεγκάμενος, τρία καταφατικὰ πάλιν ἐπάγει, ἀπὸ τοῦ ὄντος τρία προενεγκών. Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τρία ἐστὶν ἡ τάξις αὕτη, εἰκότως τὸ τριαδικὸν καὶ ἐν τοῖς ἀποφατικοῖς καὶ ἐν τοῖς καταφατικοῖς ἐτήρησεν. Ἡ ἐπειδὴ καὶ ἔν ἐστι καὶ ὄν (ἐν ὄν γὰρ λέγεται τὸ συναμφοτέρον τοῦτο τὸ νοητικόν) καὶ ἔστι καθ' ἑκάτερον τριαδικὸν καὶ κατὰ τὸ ἐν καὶ κατὰ τὸ ὄν, τὰ μὲν ἀποφατικὰ κατὰ τὸ ἐν τὸ ὑπερούσιον ἐνδείκνυται, τὰ δὲ καταφατικὰ κατὰ τὸ ὄν. Ἐνταῦθα καὶ ὁ πρῶτος ἐκφαίνεται ἀριθμὸς. λβ' ψυχῆς κυβερνήτη 247c Ὁ θεὸς Ἰάμβλιχος κυβερνήτην τὸ ἐν τῆς ψυχῆς ἀκούει· ἡνίοχον δὲ τὸν νοῦν αὐτῆς· τὸ δὲ θεατῇ οὐχ ὅτι καθ' ἑτερότητα ἐπιβάλλει τούτῳ τῷ νοητῷ ἀλλ' ὅτι ἐνοῦται αὐτῷ καὶ οὕτως αὐτοῦ ἀπολαύει· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸν κυβερνήτην τελειότερόν τι τοῦ ἡνιόχου καὶ τῶν ἵππων· τὸ γὰρ ἐν τῆς ψυχῆς ἐνοῦσθαι τοῖς θεοῖς ἐπέφυκεν. Οὐδὲν δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ ἔνστασις εἴ τις λέγοι τὸν Πλάτωνα παρακατιόντα λέγειν ὅτι ἄτε οὖν θεοῦ διάνοια νῶ τε καὶ ἐπιστήμη ἀκήρατος τρεφομένη· ῥηθήσεται γὰρ πρὸς τοῦτο ὅτι ἕκαστον οἰκείως τρέφεται, καὶ ἡ διάνοια ἐπιστημονικῶς καὶ διανοητικῶς, καὶ ὁ νοῦς νοερῶς, καὶ τὸ ἐν αὐτῆς θείως. ^[25]

151 λγ' Περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς 247c Οὐ τὴν κατὰ συμφωνίαν ἀλήθειαν λέγει, ἀλλ' ἥτις σύνδρομον ἔχει τῷ ἀληθεῖ τὸ εἶναι αὐτῆς καὶ τὴν οὐσίαν, καὶ τοῦτο ἔστιν αὐτῆς τὸ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἢ ὅπερ καὶ ὁ θεολόγος εἶπε· μαντοσύνην [δὲ] οἱ δῶκεν <ἔχειν> ἀψευδέα πάντων. Ὁρᾷς δὲ ὅτι ἡ

μαντική πάντα συναιρεί τὸν χρόνον, καὶ τὰ μέλλοντα καὶ τὰ παρεληλυθότα ὡς παρόντα ὁρᾷ· ὃς ἤδη τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσόμενα πρό τ' ἐόντα. Τὸ οὖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν ἐνιαίως περιέχον ὁ μὲν θεολόγος μαντοσύνην εἶπεν, ὁ δὲ Πλάτων ἐπιστήμης γένος, ὃ πάσας ἐνιαίως τὰς ἐπιστήμας ἐν ἑαυτῷ συνείληφεν. Ὁ οὖν ἐκεῖνος ἀψευδὲς, τοῦτο οὗτος ἀληθὲς εἶπε. —Τὸ δὲ τοῦτον ἔχει τὸν τόπον οἰκείως ἀποδεξόμεθα· τῶν μὲν γὰρ ἐνύλων εἰδῶν τόπος ἡ ὕλη, τῶν δὲ σωμάτων τὸ διάστημα τοῦ κόσμου τὸ κενόν, τῶν δὲ φαντασμάτων ἡ φαντασία τόπος, καὶ τῶν διανοημάτων ἡ διάνοια, καὶ τῶν ὄντων εἰδῶν νοῦς τόπος καὶ τοῦ ὑπερουρανίου, ὃν τόπον οἰκείως ἀκουσόμεθα ὡς τῶν θείων εἰδῶν περιοχὴν ὑπάρχοντα. Διχῶς δὲ ὄντος περὶ ἐκάστου πράγματος εἰπεῖν, ἢ περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ καὶ τοῦ οἷον ὑποκειμένου, ἢ περὶ τοῦ κριτηρίου αὐτοῦ, ἀμφοτέροις ὁ Πλάτων ἐχρήσατο. Ὡς περὶ δὴ καὶ ἐν Τιμαίῳ τὸ μὲν τί τὸ ὄν μὲν ἀεὶ ἰ, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχο ν, καὶ τί τὸ γινόμενον μὲ ν, ὃν δὲ οὐποτε, ἀπὸ τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων ἡρμηνεύεται, τὸ δὲ τὸ μὲν τῇ νοήσει μετὰ λόγου περιληπτὸ ν, τὸ δ' αὖ δόξῃ με τ' αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστόν, ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὰ κριτηρίων καὶ γνωστικῶν καὶ καταληπτικῶν ἔξεων· οὕτω δὴ οὖν καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ. Τὸ μὲν γὰρ ἀχρώματος καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφῆς οὐσία ὄντως οὕσα τοῦ ὑποκειμένου πράγματός ἐστιν ἐρμηνευτικά, τὰ μὲν τοῦ ἐνὸς τὰ δὲ τοῦ ὄντος, ὡς εἰρήκαμεν (ἐν ὃν γὰρ ἐστὶ)· τὸ δὲ ψυχῆς κυβερνήτη μόνῳ θεατῇ τοῦ κριτηρίου ἐστὶ· τὸ δὲ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης γένος τὸ συναμφοτέρον περιλαμβάνει. [25]

152 Καλῶς δὲ τῷ κυβερνήτῃ τὸ μόνῳ προσέθηκεν· ἐν μὲν γὰρ Τιμαίῳ ἐπειδὴ ὀλοσχερῶς περὶ παντὸς τοῦ νοητοῦ ἐλέγετο εἶπε· νοήσει μετὰ λόγου περιληπτὸ ν· ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ περὶ τῶν κυρίως ἀκροτάτων νοητῶν ὁ λόγος ψυχῆς κυβερνήτη μόνῳ θεατῇ εἶπε. Τὸ γὰρ ἐν τῆς ψυχῆς τοῖς ἄκροις νοητοῖς ἐνοῦσθαι δύναται. Εἰ γὰρ καὶ ὁ ἐνεργεῖα νοῦς ὁ ὑπεριδρυμένος αὐτῆς αἰεὶ θεᾶται τὰ ὄντα, ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο πρὸς τὴν ἡμῶν ψυχὴν· ἡμῶν γὰρ ἐστὶν ὅταν πρὸς αὐτὸν στραφώμεν· ἡ δὲ ὕπαρξις τῆς ψυχῆς, ὃ ἐστὶ τὸ ἐν αὐτῆς, κυρίως τότε ἐνθουσιᾷ, ὅταν τὸ τῆς ἀληθείας ἴδιον πεδίον ν. Οὐ χεῖρον δὲ ὡς ἐν πλάτει καὶ ἀριθμὸν τινα τῶν ἀληθειῶν ἐκθέσθαι· τὰ γὰρ ὑπέρτερα τοῖς κοιλοτέροις ἀληθείας φῶς ἐλλάμπει. Νοήσωμεν τοίνυν τέσσαρα ταῦτα· τὸ ἐν τὴν πρώτην ἀρχὴν· τὸν Φάνητα ὅπερ ἐστὶ πέρας τῶν νοητῶν θεῶν ἀρχὴ δὲ τῶν νοερῶν θεῶν ἐξηρημένη (αἱ γὰρ Νύκτες ἀρχαὶ αἷς ὡς συντεταγμένη ἡ ἀρχή)· τὸν Δία ὃς τῶν ὑπερκοσμίων ἐστὶ βασιλεὺς, πέρας δὲ τῶν ἰδίως νοερῶν θεῶν· τὸν ἥλιον ὃς βασιλεὺς ἐστὶ τοῦ αἰσθητοῦ. Ἐκαστος δὴ τούτων τοῖς ὑπ' αὐτὸν φῶς ἐλλάμπει, τουτέστιν ἀλήθειαν ἣν ἔχει ἀπὸ τῆς ὑπερκειμένης τάξεως· οἷον ὁ ἥλιος φῶς ἐπιπέμπει τοῖς αἰσθητοῖς ὑπερκόσμιον (διὸ καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ λέγεται ἀπὸ τῶν ὑπερκοσμίων εἶναι)· πάλιν ὁ Ζεὺς φῶς ἐλλάμπει τοῖς ὑπερκοσμίσις νοερόν· πάλιν ὁ Φάνης φῶς ἐπιλάμπει τοῖς νοεροῖς θεοῖς νοητόν· ἡ δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τοὺς νοητοὺς θεοὺς καὶ πάντα τοῦ ἀπ' αὐτῆς θείου πληροῖ φωτός. λδ' Ἀτ' οὖν θεοῦ διάνοια 247d Ταῦτα περὶ τῶν θειῶν ἔτι λέγεται ψυχῶν μέχρι τοῦ καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος ς. Θεοῦ δὲ διάνοιαν, εἰ μὲν τὸ τῆς διανοίας κυρίως ἀκούοιμεν, λέγοι ἂν τὴν ἐξηρητημένην τοῦ θεοῦ διάνοιαν, ὥς περ δὴ πολλάκις καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐξηρητημένον τοῦ θεοῦ θεὸν εἰώθαμεν προσαγορεύειν· εἰ δὲ τὸ τοῦ θεοῦ κυρίως ἀκούομεν, τὸ τῆς διανοίας δῆλον ὅτι καταχρηστικῶς ἀκουσόμεθα, ὥς περ δὴ καὶ ἀλλαχοῦ λογισμὸν εἶπε θεοῦ. [25]

153 — Ἀκῆρατος δὲ ὡς ἄνευ τῆς οἰκείας βλάβης προεστώσης τῶν ἐγκοσμίων καὶ ἀκλινοῦς μενούσης πρὸς τὰ δεύτερα· ἐξ ἀκηράτων γὰρ γενῶν ἐποίει ὁ Τιμαῖος τὰς θείας ψυχὰς, τὰς δὲ ἡμετέρας ἐξ ἀκηράτων οὐκέτι πάμπαν. —Τῷ δὲ καὶ πάσης ψυχῆς προσυπακουστέον τὸ διάνοια . — Ὅση ἂν μέλλῃ, φησὶ, τὸ προσῆκον δέξασθαι, τουτέστιν ὅση τὸ οἰκεῖον μὲν μέτρον καταδέχεται, λέγοιτο δ' ἂν περὶ τε θεῶν καὶ ἀγγέλων καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων· ἐκάστῳ γὰρ τούτων τῶν γενῶν οἰκεῖον καὶ ἴδιον μέτρον ἐνδίδοται ἄλλο ἄλλῳ παρὰ τῶν πρώτων καὶ ἐπαναβεβηκότων θεῶν. —Τὸ διὰ χρόνου οὐκ ἂν τοῦτο λέγοι ὅτι διακόπτεται μεταξύ ἢ τῶν

θεῶν νόησις ὥσπερ τὸ ἡμέτερον, ὥς ποτὲ μὲν αὐτὰς θεωρεῖν, ποτὲ δὲ μή· οὐκέτι γὰρ τὸ ἴσον τῆς εὐδαιμονίας τῶν θείων ψυχῶν τηρήσομεν· οὐ γὰρ δεῖ αὐτὰς ποτὲ μὲν μᾶλλον ποτὲ δὲ ἥττον εὐδαιμονεῖν· ἀλλὰ τὸ διὰ χρόνου τὸ ἐν χρόνῳ σημαίνει, ὅπερ ἴδιόν ἐστι τῆς ψυχικῆς οὐσίας τὸ ἐν χρόνῳ ποιεῖσθαι τὰς ἐνεργείας ὥσπερ δὴ καὶ ἡμεῖς, κἂν αἰεὶ πεπταμένους ἔχωμεν τὰς ὄψεις πρὸς τόνδε τὸν ἀστέρα, ὅμως ἐν κινήσει καὶ ἐν χρόνῳ τοῦτο ποιοῦμεν. Συμφώνως δὲ καὶ ἐνταῦθα τοῖς ἐν Φιλήβῳ τὸ τέλος παρέλαβεν ἕκ τε θεωρίας καὶ εὐφροσύνης. —Τὸ δὲ ἀγαπᾶ καὶ τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ· τρέφεσθαι μὲν λέγει ἐκ τῆς ἄνωθεν αὐτῇ ἐκδιδομένης τελειότητος· ἀγαπᾶ δὲ ἀντὶ τοῦ στέργει καὶ ἀνατείνεται πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχάς· ἐκ δὲ ἀμφοτέρων τὸ εὐπαθεῖ. —Τὸ δὲ ἕως ἂν κύκλῳ ἢ περιφορᾷ εἰς ταυτὸ περιενέγκῃ ἀντὶ τοῦ ἕως ἂν συμπεριενεχθῶσι τῇ νοήσει τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ὥς καὶ αὐτοῦ μεταβατικῶς ἐνεργοῦντος, ἀλλ' ὥς τῆς ψυχῆς τὴν ἐκείνου νόησιν καὶ ἐνέργειαν ἐν χρόνῳ δεχομένης, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ ἐνταῦθα κάτοχος ἐν χρόνῳ φθέγγεται, τοῦ θεοῦ ἀχρόνως ἐνεργοῦντος. Τὸ μὲν οὖν κύκλῳ ἴδιον τῆς ψυχικῆς περιόδου· τὸ δὲ τῆς περιφορᾶς τῆς οὐρανίας νοήσεως. —Τὸ δὲ καθορᾶ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην ν, καθορᾶ δὲ σωφροσύνην ν, καθορᾶ δὲ ἐπιστήμην ν· τὸ ἐφ' ἐκάστου χρῆσθαι τῷ καθορᾷ αὐτὴν προσρήματι τὴν μόνην νόησιν τῶν θείων ψυχῶν δηλοῖ· πλεονάκις δὲ ταυτὸ λέγων καὶ τὸ μεταβατικὸν ἐνδείκνυται καὶ τὸ μεμερισμένον τῆς ψυχικῆς νοήσεως· οὐχ ὥσπερ δὲ εἴωθεν ἐπὶ τῶν ἰδεῶν λέγειν αὐτοδικαιοσύνην, αὐτοσωφροσύνην, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀπήγγειλεν, ἀλλὰ αὐτὴν δικαιοσύνην ν, αὐτὴν σωφροσύνην, τὴν ὀλοτελῇ θεὸν ἐνδεικνύμενος, τὴν ὡς θεὸν [ἐν] δικαιοσύνην καὶ τὴν ὡς θεὸν σωφροσύνην, ὡς ἐνεδέχeto λόγῳ ἐρμηνεύοντα παραστήσαι περὶ τῶν πρώτων θεοτήτων. ^[30]

154 Οἱ μὲν γὰρ ποιηταὶ πλείονος ἀδείας λαβόμενοι ἔτι ἐμφαντικώτερον ἡμῖν αὐτὰ παρέστησαν, τικτομένην παραδιδόντες καὶ κινουμένην τὴν δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα· ὁ δὲ φιλόσοφος τὴν ὀλοτελῇ θεὸν δικαιοσύνην, ὡς οἷόν τε φιλοσόφῳ, λόγῳ παρέστησε. Δικαιοσύνη μὲν οὖν καὶ σωφροσύνη καὶ ἐπιστήμη ἐν ιδέαις εἶδη ἐστὶν ἄτομα ὑπὸ ἐνὸς εἶδους τοῦ νοῦ αὐτοῦ περιεχόμενα, οἷον μέρη ὄντα τοῦ νοῦ καὶ πληρώματα· δικαιοσύνη δὲ αὐτὴ ἢ ἐν θεοῖς ὀλοτελής ἐστὶ, πάντα ἐν ἑαυτῇ καὶ αὐτὴ περιέχουσα κατὰ τὸ ἑαυτῆς ἰδίωμα. Ἡ μὲν γὰρ ἐν ταῖς ιδέαις δικαιοσύνη πάντα νοερῶς περιέχει· ἡ δὲ ἐν τοῖς θεοῖς θείως. Ἡ μὲν οὖν δικαιοσύνη τὸ ἐκάστῳ ἐπιβάλλον ὀρίζει, ἡ δὲ σωφροσύνη τὰ δεύτερα τῶν προτέρων καὶ αἰτίων εἶναι ποιεῖ, ἡ δὲ ἐπιστήμη γινῶσιν πᾶσι καὶ ἀλήθειαν ἐμποιεῖ. Παράγεται δὲ ἡ δικαιοσύνη παρὰ τῷ θεολόγῳ ὑπὸ νόμου καὶ εὐσεβείας. Οὐ μάλιστα δὲ οὐδὲ τὰ τρία ταῦτα ὀνόματα παρέλαβεν, αὐτὴν δικαιοσύνην ν, αὐτὴν σωφροσύνην ν, αὐτὴν ἐπιστήμην ν. Τριῶν γὰρ παραδεδομένων Νυκτῶν παρ' Ὀρφεῖ, τῆς μὲν ἐν αὐτῷ μενούσης τῆς πρώτης, τῆς δὲ τρίτης ἕξω προελούσης, τῆς δὲ μέσης τούτων, τὴν μὲν πρώτην μαντεύειν φησὶν, ὃ ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης, τὴν δὲ μέσην αἰδοίαν καλεῖ, ὃ ἐστὶ τῆς σωφροσύνης, τὴν δὲ τρίτην ἀποτίκτειν φησὶ τὴν δικαιοσύνην. —Ἠπόρησα πῶς τὸν ὑπερουράνιον τόπον ὀρῶσαι ταύτας καθορῶσιν· οὐδὲ γὰρ [οὐδὲ] προσεχῶς ἀπὸ τῆς Νυκτὸς εἰσιν, ἀλλὰ τρίται καὶ πολλοσταὶ ἀπ' ἐκείνης. Πρὸς δὲ τοῦτο εἶπεν ὅτι γεννήματά ἐστι ταῦτα τῆς Νυκτὸς μένοντα ἐν αὐτῇ. Ἔστι δὲ καὶ οὐρανὸς ὑπερουράνιος, καὶ ταῦτα πάντα μένει ἐν τῇ Νυκτί· ἡ δὲ πάλιν γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔτικτε· δεῖξεν τ' ἐξ ἀφανῶν φανεροὺς οἳ τ' εἰσὶ γενέθλην. Διὰ ποίαν γὰρ, φησὶν ὁ ἐταῖρος, αἰτίαν καὶ ταῦτα καταλέγουσιν οἱ θεολόγοι ὅσα ἐν αὐτοῖς μένει; δῆλον γὰρ ἐστὶν ὅτι ἕκαστος θεὸς ἑαυτὸν παράγει, ὥστε τίς ἦν χρεῖα προόδου; Πρὸς τοῦτο εἴρηται ὅτι ἡ ὀλότης διττὴ, ἡ μὲν ὡς ἐξ ὅλων, ἡ δὲ ὡς ἐκ τῶν μερικωτέρων συμπληρουμένη, παραγομένων τῶν μερικωτέρων ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ὀλικωτέρων, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ κόσμου· ὅλος γάρ ἐστιν ὁ κόσμος ὡς συνεστηκὼς ἐκ τῶν ὅλων στοιχείων, ἐξ ὅλης γῆς, ἐξ ὅλου πυρὸς, ἐξ ὅλου ὕδατος, ἐξ ὅλου ἀέρος, ἢν ὀλότητα ποιεῖ ὁ δημιουργὸς ὁ ἐξηρημένος Ζεὺς.

155 Καὶ πάλιν αὐτὸ ἐτέρως ὅλον λέγεται ὁ κόσμος, ὡς πάντα ὅσα νοητὰ ζῶα ἔχων ἐν ἑαυτῷ, ἅπερ καὶ αὐτὸς λοιπὸν ἐν ἑαυτῷ παράγει· ἥς δημιουργίας ἄρχει ὁ Διόνυσος. Ἡ μὲν οὖν πρώτη ὁλότης ἀναλογεῖ κατὰ τοὺς ἔνδον ἐν τοῖς παράγουσι μένοντας θεοὺς, ἡ δὲ δευτέρα κατὰ τοὺς ἔξω ἀπὸ τῶν ὀλικῶν προιόντας. —Τὸ δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης ῥηθέν « οὐχ ἢ γένεσις πρόσσεστιν οὐδ' ἢ ἐστὶ που ἕτερα ἐν ἐτέρῳ » οὐ μόνον περὶ τῆς ἐκ θεωρημάτων λέγει συνεστῶσης καὶ οὔσης ἐν ψυχῇ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν νῷ καὶ ἐν ιδέᾳ. Ἐν γὰρ τῷ νῷ, ὥσπερ εἵπομεν, περιέχεται ὡς ὑπὸ ἄλλου· διαιρεῖ γὰρ ὁ λόγος εἰ καὶ ἡγνῶνται. Ἡρκέσθη δὲ τοῖς τρισὶ τούτοις δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἐπιστήμης ὀνόμασιν, ὡς καὶ μόναις ἀρκούσαις πρὸς εὐδαιμονίαν. —Καλῶς δὲ τῷ θεασαμένῃ τὸ ἐστιαθεῖσα προσέθηκεν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἀπλῶς ἀμυδρὰ θεά, ἀλλὰ πλήρως ἀγαθῶν καὶ μέστωσις τῆς οἰκείας τελειότητος. — Τὸ δὲ δῶσα πάλιν εἰς τὸ ἴσω τοῦ οὐρανοῦ οἴκαδε ἦλθεν ἀντὶ τοῦ· ἀπὸ τῆς θέας τοῦ ὑπερουρανίου τόπου ἔρχεται ἐπὶ τὰς θέας τὰς ἐντὸς οὐρανοῦ· εἴτα ἀπ' ἐκείνων καὶ ἑαυτὴν ὡς ψυχὴν θεωρεῖ· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ οἴκαδε ἐλθεῖν· οὐχ ὅτι οὖν ἀπολιμπάνουσα τὸν ὑπερουράνιον τόπον ἐν τοῖς ἐσχάτοις γίνεται· τοῦτο γὰρ οὐ θέμις ἐπὶ τῆς θείας ψυχῆς· οὐ γὰρ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐδαιμονοῦσιν αἱ θεῖαι ψυχαί· καλῶς δὲ ἔχει τὸ περὶ αὐτῶν ῥηθέν ὅτι «ὁ ἐν ἡμῖν ποτε, τοῦτο ἐκείνοις ἀεὶ» καὶ πάλιν τὸ «ἀεὶ ἐν τέλει εἶναι.» Ἀλλὰ τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστι· πλείους ἔχουσι δυνάμεις αἱ θεῖαι ψυχαί, τὰς μὲν ὑπερτέρας, τὰς δὲ μέσας, τὰς δὲ καταδεεστέρας. Ταῖς μὲν οὖν πρωτίσταις τῶν δυνάμεων ἀεὶ τοῖς πρωτίστοις τῶν νοητῶν ἐπιβάλλουσι καὶ τῷ ὑπερουρανίῳ τόπῳ, ταῖς δὲ μέσαις τοῖς ἐντὸς οὐρανοῦ, ταῖς δὲ ἐσχάταις κατὰ τὸ ψυχικὸν μάλιστα ἰδίωμα· ἴστανται οὖν ἑαυτὰς ὡς ψυχὰς λοιπὸν θεωροῦσαι· διὸ καὶ τὸ δῶσα εἰς τὸ εἶσω τοῦ οὐρανοῦ οἴκαδε ἦλθε· αἱ γὰρ ἐνέργειαι αὐτῆς αἱ καταδεεστέραι ἐντὸς τε οὐρανοῦ λέγονται καὶ οἴκαδε ὡς οἰκεῖα, ἐπειδὴ μάλιστα ὡς οἰκεῖται τῆς ψυχῆς θεωροῦνται κατὰ τὸ ψυχικὸν ἰδίωμα ἰστάμεναι καὶ ἑαυτὰς ὡς ψυχὰς θεωροῦσαι. Ἡ καὶ ἐλθεῖν λέγεται εἰς τὸ εἶσω ἐπειδὴ ἔλλαμψίς τις ἐκ τῶν πρώτων δυνάμεων ταῖς δευτέραις ἐποχετεύεται. λε' Ἐλθούσης δὲ αὐτῆς 247e Βούλεται λοιπὸν περὶ τῆς προνοίας αὐτῶν τῆς εἰς τὸν κόσμον εἰπεῖν· εἰπὼν γὰρ περὶ τῆς θεωρίας αὐτῶν, βούλεται λοιπὸν καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν κόσμον αὐτῶν προνοίας εἰπεῖν. [35]

156 Ἴππους μὲν οὖν, ὡς ἤδη εἴρηται, τὰς πεζοτάτας δυνάμεις τῆς διανοίας αὐτῶν ἐκκληψόμεθα, τὴν ταυτοῦ καὶ θατέρου δύναμιν· ἡνίοχον δὲ τὴν δύναμιν τῆς οὐσίας, τουτέστι τὸν ἔρωτα τὸν αὐτῆς. —Τὸ δὲ στήσας τὴν μνήμην ἣν ἔσχεν ἐκ τῆς θέας τῶν νοητῶν ἐκείνων ἀκουστέον· ταύτην γὰρ ἐνδίδωσι τοῖς ἵπποις, ἵνα κατ' ἐκείνην κυβερνῶσι τὸ πᾶν. — Φάτνην δὲ τὴν ὑποδοχὴν τῆς μνήμης ἐκείνης καὶ τῆς θέας· ὥσπερ οὖν ἐφ' ἡμῶν τὸ δοξαστικὸν ὑποδέχεται παρὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς διανοίας τὰ μέτρα καὶ οὕτω μεταδίδωσι τῷ ὀρεκτικῷ τῷ τε θυμῷ καὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ, ἵν' οὕτω ταῦτα μετρηθέντα προνοῇ τοῦ τε ζώου καὶ πάντων τῶν κατὰ τὸν βίον, καὶ εἴποις ἂν φάτνην τὸ δοξαστικὸν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν θείων ψυχῶν τὸ ὑποδεχόμενον τὰς θείας ἐκείνας καὶ μακαρίας θέας, καὶ μεμνημένον αὐτῶν καὶ μεταδιδόν τοῖς ἵπποις εἴη ἂν φάτνη τῆς ψυχῆς· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἴδιον τῆς φάτνης τὸ ὑποδέχεσθαι καὶ πληροῦσθαι. Πληροῦνται οὖν καὶ οἱ ἵπποι ἀμβροσίας καὶ νέκταρος, ἀντὶ τοῦ· ἐνιδρύνονται τοῖς θεοῖς αἱ ἀναγωγοὶ αὐτῶν καὶ προνοητικαὶ τῶν θείων ψυχῶν δυνάμεις, καὶ προνοοῦσι τοῦ κόσμου. Ἀμβροσία δὲ ἐστὶν ἡ ἐνιδρύουσα τοῖς θεοῖς τὴν ψυχὴν κατὰ στέρησιν τοῦ βροτοῦ καὶ φθαρτοῦ λεχθεῖσα· διὸ καὶ ὄντινα ἂν λέγοι ἡ ἱστορία ἀθανασίας τετυχηκέναι, ἀμβροσίας αὐτὸν μετεληφέναι φησὶν, ἀντὶ τοῦ· ἐνιδρύθη τοῖς θεοῖς. Ἀναλογεῖ δὲ ἡ ἀμβροσία τῇ παρ' ἡμῖν ξηρᾷ τροφῇ, διὸ καὶ τὴν ἐνιδρύσιν τὴν ἐν τοῖς αἰτίοις σημαίνει. Τὸ δὲ νέκταρ τῇ ὑγρᾷ τροφῇ ἀναλογεῖ· δηλοῖ δὲ τὴν θείαν τῶν θεῶν πρόνοιαν τὴν εἰς τὰ δεύτερα κατὰ στέρησιν τοῦ κτέρως εἰρημένον καὶ τοῦ τάφου· κτερίσαι γὰρ τὸ θάψαι· μὴ ἐώντες οὖν οἱ θεοὶ τεθάφθαι τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν, νέκταρι αὐτὴν δεξιοῦσθαι λέγονται. Καὶ ὅταν δὲ προνοοῦντας

παραδίδωσι τοὺς θεοὺς, χρωμένους αὐτοὺς ποιοῦσι τῷ νέκταρι· μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη νέκταρ ἐφονοχόει· τοὶ δὲ χρυσεοὶς δεπάεσσι δειδέχατ' ἀλλήλους, Τρώων πόλιν εἰσορόωντες· προενόουν γὰρ τότε τῶν Τρώων. ^[30]

157 Πίνειν οὖν λέγονται καὶ οἱ νῦν ἵπποι τὸ νέκταρ ὡς προεστηκότες καὶ προνοοῦντες τῶν δευτέρων, ἐσθίειν δὲ ἀμβροσίαν ὡς ἐν τοῖς θεοῖς ἐνιδρυμένοι. Λς' Αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαὶ ἢ μὲν ... 248a Εἰπὼν περὶ τῶν θείων ψυχῶν καὶ τῶν κατὰ τὰ αὐτὰ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχουσιν, νῦν ἐπὶ τὰς ἡμετέρας τὰς μερικὰς καὶ ἀνθρωπίνας μεταβαίνει ψυχὰς τὰς δυναμένας ποτὲ καὶ ἀποπίπτειν τοῦ θείου· διὸ καὶ τῷ ἄλλαι αὐτὰς ἀορίστῳ ὀνόματι ἐδήλωσεν, ὡς πολλὴ ἐχούσας τὸ ἀόριστον καὶ πεπλανημένον. Διαιρεῖ δὲ καὶ ταύτας τριχῇ, πρῶτας καὶ μέσας καὶ τελευταίας· πάντα γὰρ καὶ τὰ ἀνωτέρω τριαδικῶς ἔτεμε, περὶ μὲν [οὖν] τῶν θεωριῶν τὰς μὲν ἐντὸς οὐρανοῦ λέγων, τὰς δὲ ὑπὸ τὴν ὑπουρανίαν ἀψὶδ' α, τὰς δὲ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ· περὶ δὲ αὐτῶν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ εἶπεν ἀχρώματος ἀσχημάτιστος ἀναφῆς οὐσία ὄντως οὖς α· καὶ ἔτι ἀνωτέρω εἰς Δία καὶ Ἑστίαν καὶ τοὺς δέκα ἡγεμόνας· καὶ πάλιν εἰς Δία καὶ θεοὺς καὶ δαίμονας ἢ πάλιν εἰς Δία ... καὶ τοὺς ἀεὶ ἐπομένους ὅτε καὶ ἐθέλουσι καὶ δύνανται· καὶ γὰρ πᾶν ἀπλῶς ὃ ἂν ἅπαξ ἀπὸ τοῦ πρώτου προέλθῃ τριαδικὸν ὀφείλει εἶναι· τέλειον γὰρ ὃν πρῶτα καὶ μέσα καὶ τέλη ἔξει κατὰ τὸ λόγιον· ... τριάς κατὰ πάντα μετροῦσα. Οὕτως οὖν καὶ περὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν τὴν μὲν φησιν ὑπεραίρειν εἰς τὸν ἔξω τόπον τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλὴν, τουτέστι τὸ ἀκρότατον τοῦ νοεροῦ ἡμῶν· τὴν δὲ ποτὲ μὲν αἶρειν ποτὲ δὲ μὴ· τὴν δὲ οὐκέτι αἶρειν δύνασθαι, ἀλλ' ὑποφέρεσθαι λοιπὸν εἰς γένεσιν. Ἀκριβῶς δὲ προσεκτέον πόσῃ τὴν διαφορὰν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν καὶ τῶν θείων ἐνδείκνυται. Τὴν γὰρ ἀκροτάτην εὐδαιμονίαν ἡμῶν παραδοὺς καὶ τὴν ἄριστα θεῶν εἰκασμένην ψυχὴν λαβὼν, φησὶν ὅτι μόγις, θορυβουμένη ὑπὸ τῶν ἵππων, ἡδυνήθη μόνην τὴν κεφαλὴν ὑπερᾶραι εἰς τὸν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἰδεῖν τι τῶν ὄντων· καὶ οὕτω στάσαι ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ θεωροῦσιν ὥσπερ ἐπὶ σχολῆς νῦν μὲν τόδε νῦν δὲ τόδε. Καὶ αἱ μὲν θεῖαι ψυχαὶ περιάγεσθαι ἐλέγοντο ὑπὸ τῆς περιφορᾶς τοῦ οὐρανοῦ, αἱ δὲ ἡμέτεραι συμπεριάγεσθαι. ^[25]

158 Κεφαλὴν δὲ ἡνιόχου ἀκουστέον τὸ ἀκρότατον αὐτῆς καὶ νοερώτατον ἐνιαίως πᾶσαν αὐτῆς τὴν νοεράν δύναμιν ἔχον. Ἐπεὶ οὖν πολυδύναμός ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ ἐνεργεῖν θέλουσι καὶ αἱ λοιπαὶ δυνάμεις, εἰκότως αἱ μὲν πρῶται ψυχαὶ θορυβεῖσθαι λέγονται ὑπὸ τῶν ἵππων· αἱ δὲ μέσαι αἱ μὴ τελέως παιδαγωγήσασαι τὰς ἄλλας δυνάμεις οὐχ ἀπλῶς θορυβεῖσθαι λέγονται ἀλλὰ καὶ βιάζεσθαι ὑπὸ τῶν ἵππων· διὸ τότε μὲν ἐνεργοῦσι κατὰ τὸ ἀκρότατον, τότε δὲ πάλιν κατὰ τὸ κοιλότερον· αἱ δὲ τρίται πάντῃ κεκρατῆσθαι, διὸ ἀδυνατοῦσαι τὴν κεφαλὴν αἶρειν ὑποβρύχιαί γίνονται. Λαβὲ δὲ αὐτῶν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὑποδείγματα. Τῆς μὲν οὖν πρώτης ὑπόδειγμα ἔστω ὁ φιλόσοφος ὁ ἐνταῦθα πρὸς ἑαυτῷ ὦν καὶ θεωρίᾳ σχολάζων, ταῖς δὲ ἄλλαις ἑαυτοῦ ζωαῖς καὶ τοῖς γειτνιώσι πᾶσιν ἀγαθοῦ μόνου μεταδιδούς· ὁ δὲ πολιτικὸς τῶν μέσων ψυχῶν εἰκὼν ἔστω, ποτὲ μὲν εἰς θεωρίαν ἀνατεινόμενος, ποτὲ δὲ πάλιν ἐπιστρέφων εἰς τὰ καταδεέστερα καὶ τάττων αὐτά· αἱ δὲ τρίται ψυχαὶ ἀναλογεῖτωσαν τῷ πολλῷ καὶ ἐμπαθεῖ ἀνθρώπῳ. Πολὺ μέντοι ἐν ταῖς μέσαις, ταῖς τὰ μὲν ἰδοῦσαις τὰ δὲ μὴ, πλάτος· αἱ μὲν γὰρ πλείονα μὲν εἶδον, ὀλίγα δὲ οὐκ εἶδον· αἱ δὲ ἀνάπαλιν ὀλίγα μὲν εἶδον, πλείονα δὲ οὐκ εἶδον· αἱ δὲ ἐπίσης τὰ μὲν εἶδον, τὰ δὲ οὐκ εἶδον. Προσεκτέον οὖν τούτῳ· συντελέσει γὰρ ἡμῖν εἰς τοὺς ἐξῆς βίους. Αἱ μὲν οὖν ἔσχαται τῶν ἐπομένων κατὰ φύσιν μὲν ἐφιέμεναι τοῦ ἄνω συμπεριφέρονται, διὰ δὲ τὸ τὴν δύναμιν ἀπαγορεύειν φέρονται κάτω· τελευταῖον δὲ καὶ ἡ βούλησις καὶ ἔφεις αὐτὰς ἀπολιμπάνει· καὶ γὰρ πρώτη ἄρχεται καὶ ὑστέρα λήγει ἡ βούλησις. Ὡσπερ οὖν ὁ ἐμπαθὴς καὶ πολλὸς ἀνθρώπος ἐνταῦθα κατὰ φύσιν μὲν ἐφίεται τοῦ ἀγαθοῦ, ἀδυνατεῖ δὲ διακρίναι καὶ εὐρεῖν τὸ ὄντως ἀγαθόν, οὕτω δὴ καὶ ἐκεῖ πάσχουσιν αἱ ψυχαί. Λάβοις δ' ἂν τῶν τριῶν τάξεων τῶν ψυχῶν καὶ ἕτερα ὑποδείγματα, τῆς μὲν πρώτης τὸν σῶφρονα, τῆς δὲ δευτέρας τὸν ἐγκρατῆ, ὅπου στασιάζει μὲν τὰ χεῖρονα πρὸς τὰ κρείττονα, ὅμως μέντοι σπουδάζει τὴν ἑαυτοῦ

ἀρχὴν διακρατεῖν ὁ λόγος, τῆς δὲ τελευταίας τὸν ἀκρατῆ ἢ τὸν ἀκόλαστον. Καὶ πάλιν τῆς μὲν πρώτης τὸν σπουδαῖον ὃς οὔτε ἑαυτὸν οὔτε ἄλλον αἰτιᾶται (αἱ γὰρ πρώτισται τῶν ψυχῶν οὐ διὰ τὴν ἑαυτῶν κακίαν θορυβοῦνται, ἀλλὰ διὰ τὴν φύσιν τοῦ ὑποκειμένου πράγματος τοιαύτην οὔσαν· ὅθεν καὶ τὴν ἀπορίαν λύσομεν τὴν λέγουσαν· «πῶς οὖν εἴρηται τελέα οὔσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικε ἱ; » καθὼ γὰρ ἔπεται τοῖς θεοῖς καὶ ἑαυτὴν ἐπιδέδωκεν αὐτοῖς, εὐδαίμων ἐστίν)· αἱ δὲ μέσαι ψυχαὶ τὰττοινοτο ἂν κατὰ τὸν προκόπτοντα καὶ μόνον ἑαυτὸν αἰτιώμενον· αἱ δὲ τελευταῖαι κατὰ τὸν ἀμαθῆ καὶ τοὺς ἄλλους αἰτιώμενον. ^[35]

159 λζ' Ὑποβρύχια ξυμπεριφέρονται 248a Οὐκ εἶπεν ἐπὶ τούτων ὅτι δῦσα ι, ἀλλ' ὑποβρύχια μὲν ὡς ἡνδραποδίσθαι ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἄλλων δυνάμεων καὶ τῆς στάσεως, ξυμπεριφερόμενα δὲ ὅμως τοῖς ὁπαδοῖς τῶν θεῶν διὰ τὸ ἐφίεσθαι τοῦ ἄνω. Περὶ μὲν οὖν τῶν θείων ψυχῶν ἐλέγετο ὅτι περιάγει αὐτὰς ἡ περιφορὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἂν καὶ αὐτῶν ἐπιτηδεῖων οὐσῶν πρὸς τοῦτο καὶ ἑαυτὰς ἐπιδεδωκυίας τῇ περιφορᾷ· περὶ δὲ τούτων λέγεται ξυμπεριφέρονται ὡς βίᾳ λοιπὸν φερομένων, καὶ αὐτῶν μὲν τὴν κατ' εὐθείαν πορείαν φερομένων εἰς γένεσιν, κύκλῳ ὅμως ξυμπεριαγομένων διὰ τὸ ἐννεχθῆαι ἔτι ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ὁπαδῶν τοῖς θεοῖς, ὡς λέγεται κύκλῳ φέρεσθαι τὸ ὑπέκκαυμα τοῦ ἀέρος. Ὑποβρύχια οὖν γίνονται ὡς τοῦ γενεσιουργοῦ αὐτῶν λοιπὸν βρίθοντος καὶ βουλομένου ἐνεργῆσαι, ἢ καὶ τοῦ ὀχήματος λοιπὸν ἐνίκμου γενομένου· ταύταις γὰρ λοιπὸν προσάπτει καὶ τὸ ἄλογον εἶδος τῆς ζωῆς. —Τὸ δὲ πατοῦσαι ἀλλήλας οὐ δῆπου ὅτι ποσὶν ἐκεῖ χρῶνται, ἀλλ' ὅτι ἡ ἑτέρα πρὸ τῆς ἑτέρας σπουδάζει γενέσθαι ι· ἡ μὲν οὖν ὑπερτέρα πατεῖν ἂν λέγοιτο τὴν ὑποβεβηκυῖαν, ἡ δὲ ὑφειμένη ἐπιβάλλειν τῇ ὑπερτέρᾳ. Αἱ δὲ τοιαῦται ψυχαὶ οὐκέτι πρὸς τὸ νοητὸν ἀνατείνονται, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλας βλέπουσι καὶ ἀλλήλων κρείττους πειρῶνται φαίνεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀμιλλώμεναι. λη' Θόρυβος οὖν 248b Θόρυβος μὲν οὖν αὐταῖς γίνεται τῆς διανοίας, ἀμιλλα δὲ τοῦ θυμοῦ (τὸ γὰρ τιμῆς καὶ φιλοπρωτίας ἐφιέμενον ὁ θυμός ἐστιν), ἰδρῶς δὲ ἔσχατος τοῦ ἐπιθυμητικοῦ καὶ γενεσιουργοῦ, βρίθουσαι λοιπὸν εἰς γένεσιν. Ἐσχατος δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ θείου ἰδρῶτος ὃν ἴσχουσιν αἱ ἀναγόμεναι ὡς ἐξῆς ἐρεῖ. Ἐνταῦθα δὲ μόνον ἐν ταῖς τρίταις καὶ τὸν ἡνίοχον ἐκάκισεν, ὅτι τῆς τοιαύτης ἀκοσμίας αὐταῖς αἰτιός ἐστιν· ὥσπερ δὲ καὶ αὐτὸς ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν ὅτι ἀδύνατον ἄνευ τῆς τῶν ἀρχόντων κακίας διαλυθῆναι τὴν εὐκοσμίαν τῆς πόλεως. ^[30]

160 Λάβοις δ' ἂν ἐντεῦθεν ὅτι κατὰ Πλάτωνα πᾶσα κάτεισιν ἡ ψυχὴ, εἴ γε ὃς ἡνίοχος ἐστὶν αὐτῆς τὸ ἀκρότατον [ὄν] φησι κακύνεσθαι, καὶ οὐχ ὥς φησι Πλωτῖνος τὸ μὲν τι αὐτῆς κάτεισι, τὸ δὲ μένει ἄνω. —Τὸ δὲ χωλεύονται ἀπὸ τῆς κινήσεως τῶν χωλευόντων γνώριμον γίνεται· οὗτοι γὰρ καὶ βραδέως πορεύονται καὶ μετὰ ἀκοσμίας καὶ κινδυνεύουσι κατενεχθῆναι· οὕτω δὲ οὖν καὶ αὐταὶ αἱ ψυχαὶ καὶ ἀμβλύτεραί εἰσι κατὰ τὰς νοήσεις καὶ ἀσχήμονες καὶ κινδυνεύουσιν αἰεὶ εἰς γένεσιν ὑπενεχθῆναι. Τῇ οὖν βαδίζει τῶν χωλευόντων ἀπείκασεν αὐτῶν τὰς νοήσεις, ἐπειδὴ ἡ βαδίσις οἰκεῖον τῇ μεταβατικῇ αὐτῶν αἰσθήσει. Καλῶς δὲ εἶπε καὶ τὸ καταθραύεσθαι ι· οὐ γὰρ εἶπεν ἀπόλλυσθαι, ἐπειδὴ οὐδέποτε τὴν ἀναγωγὸν ἑαυτῆς δύναμιν ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ ἀργοῦσι μὲν αἱ ἐνέργειαι καὶ ταύτῃ ἀπόλλυνται, ἡ δὲ δύναμις μένει τεθραυσμένη. Πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν πτηνῶν λάβωμεν· ἔὰν γὰρ τι τούτων παραθραύσῃ τὰ πτερὰ, διὰ μὲν τὴν πτηνὴν φύσιν αἴρονται ἄνω ἐπ' ὀλίγον, πάλιν δὲ καταφέρονται. Ἀπέρχονται οὖν, φησὶ, τουτέστι φεύγουσιν ἐπὶ τὸ ἄθεον καὶ σκοτεινόν, φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης. — Τὸ δὲ ἀτελεῖς ἀντὶ τοῦ ἀτέλεστοι· τελετὴ γὰρ ὄντως ἡ τῶν νοητῶν θέα. Τροφῇ δὲ δοξαστῇ χρῶνται, τουτέστι τοὺς τῶν αἰσθητῶν προβάλλουσι λόγους καὶ κατὰ τούτους ζῶσιν, οὐκέτι τὰ νοητὰ θεώμεναι, ἀλλὰ τὰ αἰσθητά. λθ' Οὗ δὲ ἔνεχ' ἡ πολλὴ σπουδὴ τὸ ἀληθείας ἰδεῖν πεδίον οὗ ἐστὶ 248b Τὸ κοινὸν ἐνταῦθα παραδίδωσι τῶν τριῶν τάξεων τῶν τε θείων καὶ τῶν τυγχανουσῶν καὶ τῶν μή ὡς εἰ ἡρώτα τις

«τί οὖν οὕτω σπουδάζουσι καὶ κάμνουσιν;» οἱ δὲ ἀπεκρίνοντο «πᾶσαι γὰρ ἐφίενται τοῦ ἰδεῖν τὰ ὄντα.» —Τὸ δὲ ἢ προσήκουσα ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ νομὴ ἢ τῷ νοερῷ τῷ τῆς ψυχῆς λέγει· τοῦτο γὰρ προσηκόντως μόνως ὑπὸ τοῦ νοητοῦ τρέφεται. Προσπακούσον δὲ ἀντὶ τοῦ δή τὸ γὰρ καὶ σαφὲς γίνεται τὸ τῆς λέξεως. ^[25]

161 Τὸ δὲ πτερόν, ὃ ἐστὶν ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δύναμις, οὐχ ὅτι προσηκόντως, ἀλλὰ καὶ μόνως ὑπὸ τοῦ νοητοῦ τρέφεται καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου. Λειμὼν δὲ ἐστὶν ἡ γόνιμος τῶν εἰδῶν δύναμις· λέγοι δ' ἂν λειμῶνα τὰς Νύκτας· ἐκεῖ γὰρ αἱ πηγαὶ τῆς ζωῆς· ἄλλος δὲ λειμὼν ἐστὶν ὁ ἐν Πολιτείᾳ ἐν ᾧ κατασκηνοῦνται μέλλουσαι ἰέναι εἰς γένεσιν, ὃ ἐστὶ τὸ φάσμα τὸ ὑπὸ σελήνην· ἀναλογίαν δὲ ἔχει οὗτος ὁ λειμὼν ὁ ἐν τῇ Πολιτείᾳ πρὸς τὸν ἐνταῦθα εἰρημένον· καὶ γὰρ ἐκεῖ αἱ ἀρχαὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐν γενέσει ζωῆς ἐν αὐτῷ περιέχονται. μ' Θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε 248c Βούλεται λοιπὸν περὶ καθόδου ψυχῶν διαλεχθῆναι καὶ τῆς πρώτης ἀπὸ τοῦ νοητοῦ αὐτῶν εἰς γένεσιν εἰσκρίσεως. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπέστησαν τοῦ θεᾶσθαι τὰ νοητὰ, λοιπὸν κατ' ὀλίγον ὑποφερόμεναι πίπτουσιν εἰς γένεσιν· καὶ τοῦτο ἔχουσι γέρας αἱ πρώτως ἀπὸ τοῦ νοητοῦ κατιοῦσαι εἰς γένεσιν ψυχαὶ τὸ εἰς ἀνδρὸς εἰσέναι σῶμα καὶ μὴ εἰς ἄλλο τι, ὡς ἐξῆς ἐρεῖ. Ἡ δὲ Ἀδράστεια μία ἐστὶ καὶ αὕτη θεὸς τῶν μενουσῶν ἐν τῇ Νυκτὶ, γενομένη ἐκ Μελίσσου καὶ Ἀμαλθείας. Ὁ μὲν οὖν Μελίσσος κατὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν δευτέρων καὶ πρόνοιαν εἰληπται· ἡ δὲ Ἀμάλθεια κατὰ τὸ ἀκλινὲς καὶ μὴ μαλθάσσεσθαι. Ἐκ τῆς οὖν προνοίας τῆς ἀκλινοῦς γέγονεν ἡ Ἀδράστεια, ἥτις ἀδελφὴ ἐστὶ τῆς Εἰδῆς· Εἶδη τ' εὐειδῆς καὶ ὁμόσπορος Ἀδρήστεια, ἡ πάντων ὁμοῦ τῶν νόμων τῶν τε ἐγκοσμίων καὶ ὑπερκοσμίων, τῶν τε εἰμαρμένων καὶ διίων (εἰσὶ γὰρ καὶ δῖοι νόμοι καὶ κρόνιοι, θεῖοί τε καὶ ὑπερκόσμιοι καὶ ἐγκόσμιοι), ἡ πάντων οὖν τούτων τὰ μέτρα ἐνιαίως ἐν ἑαυτῇ συλλαβοῦσα καὶ συνέχουσα. Αὕτη ἐστὶν ἡ θεὸς Ἀδράστεια διὰ τοῦτο κεκλημένη διὰ τὸ τὰ ὑπ' αὐτῆς τεθέντα καὶ νομοθετηθέντα ἀναπόδραστα εἶναι· διὸ καὶ πρὸ τοῦ ἄντρου τῆς Νυκτὸς ἡχεῖν λέγεται· παλάμησι δὲ χάλκεα ῥόπτρα δῶκεν Ἀδρηστεία· ἐν τοῖς προθύροις γὰρ τοῦ ἄντρου τῆς Νυκτὸς ἡχεῖν λέγεται τοῖς κυμβάλοις, ἵνα πάντα αὐτῆς τῶν νόμων κατήκοα γένηται. ^[5]

162 Ἐνδον μὲν γὰρ ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς Νυκτὸς κάθηται ὁ Φάνης· ἐν μέσῳ δὲ ἡ Νυξ μαντεύουσα τοῖς θεοῖς· ἡ δὲ Ἀδράστεια ἐν τοῖς προθύροις πᾶσι νομοθετοῦσα τοὺς θεῖους θεσμούς. Διαφέρει δὲ τῆς ἐκεῖ Δίκης ὡς νομοθετικῆς δικαστικῆς· καὶ ἡ μὲν ἐκεῖ Δίκη θυγάτηρ λέγεται τοῦ Νόμου τοῦ ἐκεῖ καὶ Εὐσεβείας, αὕτη δὲ ἡ Ἀδράστεια ἐκ Μελίσσου καὶ Ἀμαλθείας οὕσα περιεκτικὴ ἐστὶ καὶ τοῦ Νόμου. Αὗται δὲ καὶ λέγονται τρέφειν τὸν Δία ἐν τῷ ἄντρῳ τῆς Νυκτὸς, ἄντικρυς τοῦ θεολόγου τοῦτο λέγοντος ὃ καὶ Πλάτων περὶ αὐτοῦ φησὶ· καὶ γὰρ δημιουργοῦντα αὐτὸν ποιεῖ καὶ διαθεσμοθετοῦντα. Θεσμός δὲ ἐνδίδοται μὲν παρὰ τῆς Ἀδραστείας καὶ εἰς τοὺς θεοὺς (ἡ γὰρ ἐν αὐτοῖς τάξις ἀπὸ ταύτης ἐστὶ τῆς θεοῦ), ἐνδίδοται δὲ καὶ εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τῶν θεῶν καὶ κοινῇ πᾶσι καὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ. Ὁ μέντοι Πλάτων ἐνταῦθα οὐ περὶ πασῶν τῶν διαθεσμοθετήσεων καὶ τῶν νόμων προτίθεται λέγειν, ἀλλὰ περὶ τῶν εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχὰς καθηκουσῶν τάξεων τε καὶ διαθεσμοθετήσεων καὶ νόμων. Βούλεται δὲ εἰπεῖν περὶ ὧν τυγχάνει γερῶν ἢ ψυχῇ θεωροῦσα τὰ νοητὰ, καὶ τρεῖς πτώσεις παραλαμβάνει, τὴν πρὸ τῆς γενέσεως, τὴν ἐν τῇ καθόδῳ καὶ εἰσκρίσει, τὴν εἰς γένεσιν· ὅτι ἡ μὲν, ἐὰν ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου πάλιν ἴδῃ τι τῶν νοητῶν, οὕτω πίπτει εἰς γένεσιν, ἀλλὰ ἀνέρχεται τὴν πᾶσαν περίοδον ὑπὸ τῶν θεῶν· ἡ δὲ μὴ ἰδοῦσα εἰς ἀνδρὸς σῶμα εἴσεισιν, οὐκ εἰς θηρίον ἢ ἄλλο τι· καὶ ταῦτα μὲν τὰ δύο ἐκ τῆς θεᾶς τῶν νοητῶν· λοιπὸν δὲ τρίτη ἐστὶν ἡ ἐν αὐτῇ τῇ διεξόδῳ τῆς γενέσεως κατὰ τὴν οἰκείαν αἵρεσιν τῆς ψυχῆς γινομένη, ὅτι ἡ μὲν ἄμεινον διαβιοῦσα ἀμείνωνος μοίρας μεταλαγχάνει, ἡ δὲ κάκιον χείρωνος. μα' Ἦτις ἂν ψυχὴ 248c Ἦτις ἂν, φησὶ, ψυχὴ ἀκολουθήσασα τῷ οἰκείῳ θεῷ κατιδεῖν τι δυνηθῇ τῶν νοητῶν, ἀβλαβὴς μένει πᾶσαν ἐκείνην τὴν περίοδον, τουτέστιν οὐ πίπτει εἰς γένεσιν· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πημανθῆναι, τὸ εἰς γένεσιν πεσεῖν. ^[30]

163 Ὅρα δὲ πῶς ἀκριβῶς καὶ ἐνταῦθα, ὥς καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω, τὴν διαφορὰν ἡμῖν τῶν τε θεῶν καὶ ἀνθρωπικῶν ψυχῶν παρίστησιν· οὐ γὰρ ἀπλῶς εἶπεν «ἐὰν κατίδῃ τι (τουτέστι μερικὸν καὶ ἄτομον) ἐάν τι οὖν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς περιόδου κατίδῃ, ἀβλαβὴς ἄχρι τῆς ἐτέρας περιόδου μένει» ὁ γὰρ θεσμὸς τῆς Ἀδραστείας τὰς προόδους πάντων καὶ θεῶν καὶ ψυχῶν προκαταλαμβάνει καὶ τὸ προσῆκον ἐκάστω ἀποδίδωσιν· ἐὰν οὖν καὶ τὸ τυχὸν κατίδῃ, τηλικούτον γέρας ἀπονέμεται αὐτῇ, ὥστε ὅλην τὴν περίοδον ἄνω μένειν καὶ συμπεριπολεῖν τοῖς θεοῖς· ἀνέχει γὰρ αὐτὴν καὶ ἡ οἰκειότης αὐτῆς ἡ πρὸς τὴν περίοδον· ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα τὰ μὲν μίαν περίοδον ἡλιακὴν ζῇ, τὰ δὲ δύο, ἄλλα δὲ τινὰ ἡμέραν, διὰ τὸ τῇ τοιαύτῃ θέσει τῶν ἄστρον ὠκειῶσθαι. Καὶ δαίμονες δὲ τινες ἀνοχαῖς συνέχουσιν αὐτὴν μὴ πεσεῖν εἰς γένεσιν· ὥσπερ δὲ ὀρώμεν καὶ ἐνταῦθα τὰ καλῶς φύντα σώματα, κἂν κακῶς διαιτηθῇ, ὅμως ὑγιεινὰ διαμένοντα διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς φύσιν· καὶ μισαίρας τινες πράξεις ἐπιχειρήσαντες ποιῆσαι ὑπὸ τινων ἀγαθῶν δαιμόνων ἐκωλύθησαν αὐτὰς ἐπιτελέσαι· οὕτως οὖν καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἅπαξ θεασαμένη τι τῶν νοητῶν βοηθεῖται καὶ ἀνέχεται ὑπὸ ἀγαθῶν δαιμόνων καὶ ἡρώων, ὥστε μὴ πεσεῖν εἰς γένεσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ περιόδῳ. μβ' Ὅταν δὲ ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ 248c Πολλὰ αἴτια καταλέγει τῆς ἐπὶ τὴν γένεσιν αὐτῆς φορᾶς τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς, τὸ μὴ δυνηθῆναι ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου κατιδεῖν τι τῶν νοητῶν. Πρῶτον οὖν ἡ ἀδυναμία τοῦ συνέπεσθαι τοῖς ὁπαδοῖς τῶν θεῶν· δεύτερον τὸ μὴ δυνηθῆναι αὐτὴν ἰδεῖν τι τῶν νοητῶν· τρίτον καὶ ἡ συντυχία· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ δαιμόνων τινῶν συνάντησις κακοποιῶν, ὥς τὸ εἰκός· ἀποστᾶσα γὰρ τῶν ὁπαδῶν θεῶν περιπίπτει δαίμοσιν οἱ καὶ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῆς τὰς περὶ τὴν γένεσιν ἐξάπτουσιν· ὥσπερ δὲ καὶ ἐνταῦθα ὀρώμεν, ἐν ὅσῳ μὲν συνέπεταί τις τῷ διδασκάλῳ (Σωκράτει φέρε ἢ ἄλλῳ χρηστῷ διδασκάλῳ) κόσμιός τε καὶ ἐπεικὴς γίνεται καὶ μεταλαμβάνει ἀγαθοῦ τινός· ἐὰν δὲ ἀποστῇ τοῦ διδασκάλου, περιτυγχάνει ἀκολάστοις καὶ ἀνανιδέσιν ἀνθρώποις, οἱ αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἐναντίας ἐγείρουσιν ἐπιθυμίας. Τέταρτον αἴτιον ἡ λήθη πάντων τῶν νοητῶν καὶ ἡ αὐτῆς ἑτεροποιὸς καὶ γενεσιουργὸς δύναμις βαρυνομένη λοιπὸν καὶ πλήθουσα μὲν τοῦ τῆς λήθης πόματος καὶ ὅσα τῶν τῆς γενέσεως δεσμῶν, ἀποστάσης δὲ καὶ παντελὴς λήθη τῶν νοητῶν. Αὕτη γὰρ ἐστὶν αὐτῆς ἡ κακία ἡ καὶ ποιοῦσα αὐτὴν πτερορρυεῖν καὶ ἐπὶ τὴν γῆν φέρεσθαι. [35]

164 —Τὸ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν πέσῃ λέγοι μὲν ἂν γῆν καὶ πᾶσαν τὴν γένεσιν, λέγοι δ' ἂν καὶ τὴν ἰδίως ταύτην γῆν, λέγοι δ' ἂν καὶ τοῦτο τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπου εἰς ὃ καὶ εἰσέδω, διὰ τὸ πλεῖστον γῆς μετέχειν. Ὁ νόμος οὖν ὁ τῆς Ἀδραστείας τοῦτο χαρίζειται τῇ πρώτῳ ἀπὸ τοῦ νοητοῦ εἰς γένεσιν πεσοῦση ψυχῇ τὸ μὴ εἰς θηρίου σῶμα εἰσιέναι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνδρός. Πρώτην γὰρ γένεσιν καλεῖ τὴν μετὰ τὴν θεάν τοῦ νοητοῦ κατιοῦσαν εἰς γένεσιν ψυχὴν καὶ συμπληροῦσαν τοῦτο τὸ ζῶον. μγ' Ἀλλὰ τὴν μὲν πλεῖστα 248d Πρῶτον τοῦτο ῥητέον ὥς [ὅτι] διαφέρουσιν οἱ ἐνταῦθα παραδιδόμενοι ἐννέα βίοι τῶν ἐν Πολιτείᾳ παραδεδομένων. Οὗτοι μὲν γὰρ ἐννέα, ἐκεῖνοι δὲ ἅπειροι· καὶ ἐκεῖνοι μὲν κατὰ τὰς αἰρέσεις τῆς ψυχῆς ἀπεκληροῦντο, οὗτοι δὲ κατὰ γέρας καὶ τιμὴν ἀξίως τῆς θεᾶς τῶν νοητῶν ἀπονέμονται· καὶ ἐκεῖ μὲν ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς θηρίον καὶ ἀπὸ θηρίου εἰς ἀνθρώπον ἐγένετο ἡ μετάβασις τῇ ψυχῇ, ἐνταῦθα δὲ μόνως εἰς ἀνθρώπον καὶ τοῦτον εἰς ἄνδρα (οὐ γὰρ εἰς γυναῖκα)· καὶ τό γε μέγιστον ὅτι ἐνταῦθα μὲν πρώτῳ ἀπὸ τοῦ νοητοῦ εἰς γένεσιν εἴσεισιν ἡ ψυχὴ, ἐκεῖ δὲ καὶ ἀπὸ ἄλλου βίου εἰς ἄλλον βίον. Καὶ ὅλως λεπτοῦργῶν πολλὰς ἂν εὗροις διαφορὰς τούτων τε κἀκείνων· ἔτι δὲ καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον ὃν μνημονεύσωμεν, ὅτι ἐνταῦθα αὐτὰ τὰ εἶδη τῶν ζῴων ἐκτίθεται, οὐ πάντως καὶ τὰς τύχας καὶ τὰς ἐκτὸς περιστάσεις, οἷον στρατιωτικὸν ἢ βασιλικόν, οὐ πάντως τὸν ἐν ὅπλοις ἐξεταζόμενον καὶ τοιαύτῃ τύχῃ χρώμενον, ἀλλὰ τὸν εἶδος ζωῆς τοιόνδε προβεβλημένον, ὥς καὶ ἐν φιλοσόφῳ φέρεται τὸ εἶδος τῆς στρατιωτικῆς ζωῆς ἐμφαίνεσθαι· ἐν δὲ Πολιτείᾳ καὶ αὐτὰς τὰς τύχας αἰρεῖσθαι φησι καὶ ἀποδίδοσθαι αὐταῖς. Λοιπὸν δὲ τοῦτο ζητητέον πότερον ὅλον τὸ πλάτος τῆς ζωῆς εἰς τούτους τοὺς ἐννέα βίους κατατέμνεται, ἢ ὑπολείπεται τις ἄλλη ἐξωθεν

διαίρεσις, ἥτις ἡμῖν δέκα ἢ πλείους ποιήσει τοὺς βίους· τὸ γὰρ αὐτὸ πρᾶγμα κατ' ἄλλας καὶ ἄλλας ἐπιβολὰς δυνατόν εἰς πλείω καὶ ἐλάττονα τεμεῖν· ὡς ἐν Φιλήβῳ μὲν τρεῖς τοὺς βίους, ἐν Πολιτείᾳ δὲ πέντε. Ἡμῖν δὲ ἐπιδεικτέον ὅτι νῦν πᾶν τὸ πλάτος τῆς ζωῆς εἰς τούτους τοὺς ἐννέα βίους κατανεμένεται. Τεσσάρων οὖν τούτων περὶ τὸν ἄνθρωπον θεωρουμένων, λόγου, θυμοῦ, ἐπιθυμίας, φύσεως, ἡ ψυχὴ ἢ κατελθοῦσα εἰς γένεσιν ἢ κατὰ λόγον μόνον ζῇ, μηδὲν προσποιούμενη τὰ πάθη μηδὲ τι ἐξ αὐτῶν πάσχουσα, καὶ ποιεῖ τὸν πρῶτον βίον τὸν φιλόσοφον· ἢ κατὰ θυμὸν ζῇ κρατοῦντος τοῦ λόγου, καὶ ποιεῖ τὸν δεύτερον βίον τὸν βασιλικὸν καὶ πολεμικὸν· ἢ κατὰ ἐπιθυμίαν ζῇ κρατοῦντος πάλιν τοῦ λόγου, καὶ ποιεῖ τὸν τρίτον βίον τὸν πολιτικὸν καὶ χρηματιστικόν (οὗτος γὰρ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς περιποιεῖ τῷ ζῳῷ καὶ τῇ πόλει)· ἢ πάλιν περὶ τὴν φύσιν στρέφεται τοῦ λόγου ἐπιστατοῦντος, καὶ ποιεῖ τὸν γυμναστικὸν καὶ ἱατρικόν· περὶ γὰρ τὴν φύσιν καὶ τὰ σώματα οὗτος ἀναστρέφεται ἐπιμελούμενος αὐτῶν καὶ ἰώμενος. ^[5]

165 Ἐπειδὴ οὖν εἰς τὸ πέρας τῆς κατὰ φύσιν προόδου τῆς ζωῆς κεχωρήκαμεν, λοιπὸν ὁ πέμπτος βίος ὁ τελεστικός, ἰδίαν οὐκ ἔχων δύναμιν, ἐπιστρέφει εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ ἐκεῖθεν βοήθειάν τινα τοῖς πρὸ ἑαυτοῦ βίοις πορίζεται· μαντικὸν δὲ καὶ τελεστικὸν λαμβάνει οὐ τὸν ἐνθουσιαστικόν (οὗτος γὰρ καὶ φιλόσοφος ἐστὶν ἄκρως καὶ ἐπιστήμων καὶ τὸ ὅλον θεῶ κάτοχος), ἀλλὰ τὸν τεχνικὸν τοῦτον καὶ ἱερατικόν, ὃς διὰ θυσιῶν καὶ εὐχῶν ἐπικουρίαν τινὰ τοῖς ἀνθρώποις πορίζει. Καὶ οὗτοι μὲν εἰσιν οἱ πέντε βίοι οἱ κατὰ λόγον ἐπιτελούμενοι ὀρθῶν καὶ τοῖς περὶ τὸ θεῖον ἀπεικασμένοι· καὶ γὰρ ἕκαστος τῶν θεῶν καὶ μένει καὶ πρόεισι καὶ ὑποστρέφει· καὶ ἐνταῦθα οὖν ἢ μένει ἐν τῷ λόγῳ καὶ ποιεῖ τὸν φιλόσοφον, ἢ πρόεισιν ἄχρι φύσεως καὶ ποιεῖ τοὺς ἄλλους τρεῖς, ἢ ὑποστρέφει εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ποιεῖ τὸν πέμπτον. Τῶν δὲ λοιπῶν τεσσάρων βίων τῶν μιμητικῶν καὶ εἰδωλικῶν τῶν πρὸ αὐτῶν, οἱ μὲν δύο ὃ τε ἔκτος καὶ ὃ ἑβδομος ἀληθῶς μιμοῦνται τοὺς πρὸ αὐτῶν, ὁ μὲν διὰ λόγων, ὁ δὲ δι' ἔργων, ὁ δὲ ὄγδοος καὶ <ὁ> ἕνατος ἀνομοίως μιμοῦνται καὶ ἐπὶ τὸ χεῖρον, ὁ μὲν διὰ λόγων, ὁ δὲ δι' ἔργων· ὥστε οἱ λοιποὶ τέσσαρες μιμητικοὶ εἰσι τῶν πρὸ αὐτῶν, ἀλλ' οἱ μὲν δύο ἀληθῶς μιμοῦνται, οἱ δὲ δύο ἀνομοίως· ὁ μὲν ἔκτος καὶ <ὁ> ἑβδομος ἀληθινοὶ μιμηταὶ ὄντες ταύτη διαφέρουσιν ὅτι ὁ μὲν διὰ λόγων μιμεῖται καὶ φιλόσοφον <καὶ> βασιλέα καὶ τοὺς λοιποὺς, καὶ ταύτη τοὺς ἀνθρώπους παιδεύει, ὁ δὲ ἑβδομος δι' ἔργων (τοιοῦτος γὰρ ὁ δημιουργικὸς)· ὁ δὲ ὄγδοος καὶ <ὁ> ἕνατος ἀνομοίως μιμοῦνται, ὁ μὲν διὰ λόγων πάλιν, ὁ δὲ δι' ἔργων. Ποιητικὸν δὲ λαβὲ πάντα τὸν μιμητικόν, ἐν οἷς καὶ τὸν ζωγράφον· οὐς καὶ φησιν ἐν Πολιτείᾳ τρίτους εἶναι ἀπὸ τῆς ἀληθείας· δημιουργικὸν δὲ τὸν εἰς οὐσίαν τι ἄγοντα ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος, οἷον τέκτονας, πλάστας, σκυτοτόμους, καὶ ὁ γεωργὸς δὲ καθὼ ἐπιμελεῖται τῆς φύσεως ὅπως ἂν ὑγιὲς καὶ ὡς ἄριστον φύη· σοφιστικὸς δὲ καὶ δημοκοπικὸς ταύτη διαφέρουσιν ὅτι ὁ μὲν σοφιστὴς διδάσκαλος βούλεται εἶναι νόμων καὶ ἀρετῆς, ὁ δὲ δημοκόπος ρήτορεύειν ἐν πλήθει· σοφιστικὸν δὲ καὶ τυραννικὸν μὴ τοὺς διαστροφους ἤδη λάβωμεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ ἀγαθῷ χρωμένους, τὸν μὲν τῇ ἀπάτῃ, τὸν δὲ τῇ βίᾳ· ἔστι γὰρ αὐτοῖς καὶ εὖ καὶ κακῶς χρήσασθαι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπάγει. ^[5]

166 μδ' Ἐν δὴ τούτοις ἅπασιν 248e Τοσοῦτοι μὲν οὖν καὶ τοιοῦτοι οἱ ἐννέα βίοι· δεῖ δὲ ἐκάστῳ προσυπακούειν τὸ πλεῖστα ἰδοῦσα, ἴν' ἢ· ἢ μὲν πρῶτως πλεῖστα ἰδοῦσα εἰς τόδε ἢ τόδε εἴσεισιν, ἢ δὲ δευτέρως πλεῖστα ἰδοῦσα εἰς τόδε, ἢ δὲ τρίτως πλεῖστα ἰδοῦσα εἰς τόδε, καὶ ἐφεξῆς οὕτως. Διὸ καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τέσσαρες βίοι πλατυτέρας ἔχουσι τὰς αἰρέσεις· ἀπὸ γὰρ τριῶν ἐστὶν ἐκάστη· οἱ δὲ ἐφεξῆς τέσσαρες στενωτέρας· ἀπὸ γὰρ δύο· μόνη δὲ ἡ ἐνάτη ἀπεστενωμένον καὶ ἕνα καὶ τυραννικόν. Ἴσως δὲ ἄχρι τοῦ ἐννέα διὰ τοῦτο προέβη ἐπειδὴ καὶ ἡ αὐξησις τοῦ ἀριθμοῦ μέχρι τοῦ ἐννέα πρόεισι. Λοιπὸν δὲ ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ συλλογισώμεθα ὅποια τῶν νοητῶν θεασαμένη εἰς τὸν πρῶτον ἢ τὸν δεύτερον βίον κάτεισι καὶ τοὺς ἐφεξῆς. Ἡ μὲν οὖν τὸ καλὸν καὶ τὸ σοφὸν καὶ τάγαθὸν θεασαμένη, ἐπειδὴ διὰ ταῦτα ἀπὸ τῶν πρωτίστων ἀρχῶν

ἀρξαμένη μέχρι τῶν ἐσχάτων δίεισιν, εἰς τὸν πρῶτον βίον κάτεισιν· διὸ καὶ εὖλογον τὴν μὲν τὸ σοφὸν θεασαμένην τὸν φιλόσοφον αἰρεῖσθαι βίον, τὴν δὲ τὸ καλὸν τὸν φιλόκαλον, ὃν διαιρεῖ διχῇ εἰς τὸν μουσικὸν καὶ ἔρωτικό· ἢ γὰρ δι' ὁμμάτων τὸ καλὸν ἢ δι' ἀκοῆς δεχόμενοι τοῦ νοητοῦ κάλλους ἀναμιμνησκόμεθα· πᾶσι δὲ ἡ ἀναγωγή ἐπὶ τὰγαθόν. Ἡ δὲ τὰ γένη τοῦ ὄντος θεασαμένη τὸν δεύτερον αἰρεῖται βίον· καὶ γὰρ ἐδράζει πάντα ὁ βασιλεὺς, ὃ ἀναλογεῖ τῇ στάσει (παρὸ καὶ [ὁ] βασιλεὺς εἴρηται παρὰ τὴν βάσιν καὶ τὸ ἐδραῖον καὶ τὸ βεβηκέναι ἐπ' αὐτοῦ τὰ πράγματα)· καὶ κινεῖ [γὰρ] πάντα διατάττων καὶ διακοσμῶν ἕκαστα, ὃ ἀναλογεῖ τῇ κινήσει· καὶ φιλίας καὶ ἐνώσεως πᾶσι μεταδίδωσι διὰ τῶν κοινῶν νόμων, ὅ ἐστι τῆς ταυτότητος· διαιρεῖ δὲ ἕκαστα καὶ ἀναστέλλει τὰ πολέμια καὶ λυμαντικά, ὅ ἐστι τῆς ἐτερότητος ἔργον· καὶ κρατεῖ πάντων, διὸ καὶ πολεμικὸς καὶ ἀρχικὸς εἴρηται· ὥς δὲ πάντα εἶναι ποιῶν, ἄρ' οὐκ ἂν ῥηθείη κατὰ τὴν οὐσίαν ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ἕκαστα ἄγων; Ἡ δὲ τὰ γένη τοῦ ὄντος μερικώτερον καὶ οὐκέτι ὁλικῶς θεασαμένη ἢ καὶ τὴν αὐτοδικαιοσύνην ποιεῖ τὸν τρίτον βίον· περὶ γὰρ τὸ δίκαιον μᾶλλον ἀναστρέφονται οἱ ἐν τῷ τρίτῳ βίῳ παραληφθέντες. ^[30]

167 Ἡ δὲ τὴν αὐτοῦ γίγιαν καὶ τὸ αὐτόσωμα θεασαμένη ποιεῖ τὸν τέταρτον. Ἡ δὲ τοὺς ἀναγωγοὺς θεοὺς τὸν μαντικὸν ἢ τελεστικό ν. Οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες τὴν αὐτομοιότητα καὶ ἀνομοιότητα θεῶνται· ἀλλ' οἱ μὲν πρῶτοι μᾶλλον τὴν ὁμοιότητα, οἱ δὲ τελευταῖοι τὴν ἀνομοιότητα. Πάσαις δὲ σχεδὸν ταῖς τομαῖς ἐχρήσατο ὁ Πλάτων· καὶ γὰρ διεῖλεν εἰς τρία καὶ τέσσαρα καὶ ἓν, καθὸ τοὺς μὲν πρῶτους τέσσαρας τριαδικῶς προηνέγκατο, τοὺς δὲ λοιποὺς τέσσαρας δυαδικῶς, καὶ τὸν τελευταῖον μοναχῶς διεῖλε· καὶ εἰς πέντε καὶ τέσσαρα, καθὸ τοὺς μὲν πρῶτους πέντε τῇ αὐτῇ πτώσει προηνέγκατο εἰπὼν « πρώτη ν , δευτέρα ν , τρίτη ν , τετάρτη ν , πέμπτην, » ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς ἐνήλλαξε τὴν πτώσιν, κατὰ δοτικὴν εἰπὼν « ἕκτ η » καὶ « ἑβδόμη η » καὶ ἐφεξῆς· καὶ εἰς ὀκτώ καὶ ἓν, καθὸ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας διὰ πλειόνων ἐξέθετο, τὸν δὲ τελευταῖον δι' ἑνός. Ἐὰν δὲ καὶ τρεῖς τριάδας ποιήσωμεν τὴν μὲν πρώτην δίον εὐρήσομεν· φιλόσοφος γὰρ καὶ βασιλεὺς ὁ Ζεὺς καὶ δὴ καὶ ἄριστος πολιτικὸς τοῦ κόσμου· εὐρεθεῖεν δ' ἂν καὶ ἄλλοι θεοὶ ὑπὸ ταύτην τελοῦντες τὴν τριάδα, οἷον καὶ Ἀθηνᾶ διὰ τὸ φιλόσοφον καὶ πολεμικὸν καὶ Ἄρης καὶ Ἥρα διὰ τὸ βασιλικόν. Τὴν δὲ δευτέραν τριάδα ἀπολλωνιακὴν ἂν εἴποιμεν καὶ μαντικῆς καὶ ποιητικῆς μουσηγέτης γοῦν λέγεται, πάλιν καὶ Ἑρμοῦ δυναμένου ἐνταῦθα ὑπάγεσθαι διὰ τὸ ἀγωνιστικόν. Τὴν δὲ τρίτην τριάδα Ἡφαιστιακὴν ἂν εἴποιμεν· ὁ γὰρ περὶ τὸ φαινόμενον καὶ τὴν δημιουργίαν ἀναστρεφόμενος ὁ δεσπότης ἐστὶν Ἡφαιστος, τὰς ἐγκοσμίους ἔδρας τοῖς θεοῖς προευνεπιζών. Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἡμεῖς διαταξάμεθα· εἰ δέ τινες ἢ τὸν ἡνίοχον καὶ τοὺς δύο ἵππους τρεῖς ὄντας τριπλασιάζωσιν, ἢ καὶ τὰς τρεῖς ὁλότητες τριπλασιάζωσι, τὴν πρὸ τῶν μερῶν, τὴν ἐν τῷ μέρει, τὴν <ἐκ τῶν μερῶν> καὶ οὕτως οἶονται ποιεῖν ἑννέα τοὺς βίους, οὐχ ὁρῶ πῶς ἂν ἑαυτοῖς ἢ τῷ Πλάτῳ συμφωνήσαιεν. με' "Ὅς δ' ἂν ἀδίκως χεῖρονος 248e Εἰπὼν περὶ τῶν βίων καὶ τῶν γερῶν τῶν πρὸ γενέσεως τῶν ἀπονεμομένων ταῖς ψυχαῖς ταῖς ἐκ τοῦ νοητοῦ κατιούσαις εἰς γένεσιν, βούλεται λοιπὸν καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ἐν τῇ γενέσει διεξαγωγῆς τῆς ψυχῆς διαλεχθῆναι ἐπὶ βραχὺ, κατὰ τὰ ἐν τῇ Πολιτείᾳ εἰρημένα, ὅτι ἡ μὲν δικαίως καὶ ὁσίως διαζήσασα τὸν τῆδε βίον ἀμείνονος μοίρας μεταλαγχάνει ι , ὅς δ' ἂν ἀδίκως χεῖρονο ς. ^[30]

168 Βούλεται δὲ καταγαγὼν τὴν ψυχὴν πάλιν αὐτὴν ἀναπέμψαι ἐπὶ τὸ νοητὸν, καὶ φησιν ὅτι πᾶσα μὲν ψυχὴ ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀποκαθίσταται διὰ μυρίων ἐτῶν οἷαι καὶ αἱ τῶν πολλῶν ψυχαί, ἡ δὲ τοῦ φιλοσόφου καὶ διὰ τρισχιλίων ἐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ περιόδων ἐμνήσθη τῆς μυριατοῦς καὶ τῆς τρισχιλιοτοῦς, καὶ ἔτι τῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπὶ γένεσιν τῆς χιλιετοῦς, πρότερον τὸ μαθηματικὸν αὐτὸ ἐκθώμεθα· εἴθ' οὕτως τί βούλεται παραστήσαι ζητήσωμεν. Ὄρισεν ἐν τῇ Πολιτείᾳ τὸ μέτρον τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς ἑκατὸν ἐτῶν, τετράγωνον ἀριθμὸν ἀπὸ τοῦ δέκα τοῦ πάντα τὰ εἶδη ἐν ἑαυτῷ περιέχοντος τῶν ἀριθμῶν· ἔπειτα πολλαπλασιάσας τῷ δέκα τὸν ἑκατὸν, καὶ

ποιήσας κύβον τὸν χίλια ὡς χθόνιον καὶ οἰκεῖον τῇ γῇ ἀπένειμεν αὐτόν, καὶ ἔφατο τὴν ὑπὸ γῆς πορείαν τῇ ψυχῇ, τουτέστι τὴν ἀπὸ γενέσεως ἐπὶ γένεσιν, χιλιετὴ εἶναι, ἵνα καὶ δεκαπλασία τῶν αὐτῇ ἡμαρτημένων ἢ εὖ πεπραγμένων ἢ ἔκτισις γένηται. Ἔτι δὲ καὶ τοῦτο προληπτέον· δεῖ τὴν μέλλουσαν ἀποκαταστῆναι ψυχὴν φιλόσοφον αἰρεῖσθαι βίον, ἵν' οὕτως ἀναχθῇ· καὶ οὗτος ὁ ἀποκαταστατικὸς βίος, ὃν ζήσασα φιλοσόφως καὶ λιποῦσα τὸν βίον λοιπὸν ἀνάγεται. Ἔστω τοῖνυν ψυχὴ ζήσασα τοὺς ἐννέα τούτους βίους, ζησάτω δὲ λοιπὸν μετὰ τούτους καὶ ἓνα τὸν ἀποκαταστατικὸν, ὡς εἴρηται· συνάγονται δέκα βίοι· ἐπειδὴ οὖν ἡ ὑπὸ γῆν ἐκάστου πορεία χιλιετής ἐστι, δεκάκις τὰ χίλια συνάγει τὰ μύρια ἔτη. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τρίτον δεῖ φιλοσοφῆσαι τὸν ἀποκαθιστάμενον, ὡς λέγει, πάλιν τρεῖς τὰ χίλια γίνονται τρισχίλια· ἴσως τοῦτο καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας εἰληφώς· οὕτως γὰρ καὶ ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς ἐπεκλήθη, ὡς τρεῖς ἐνταῦθα φιλοσοφῆσας καὶ τὸ τρίτον ἑαυτὸν ἐπιγνούς· καὶ ὁ Πίνδαρος· ὅσοι μὲν ἐτόλμασαν ἐς τρεῖς ἐκατέρωθεν ἀπὸ πάμπαν ἀδίκων ἔργων σχεθέμεν ψυχὰν, ἔστειλαν Διὸς ὁδὸν παρὰ Κρόνου τύρσιν. Τὸ μὲν οὖν μαθηματικὸν τοιοῦτον ὡς εἴρηται. Καὶ συνελόντι εἰπεῖν τῷ τρία καὶ τῷ δέκα πολλαπλασιάζει τὸν χίλια, τὴν ὑπὸ γῆν πορείαν, τουτέστι τὴν ἀπὸ γενέσεως εἰς γένεσιν, καὶ ποιεῖ τὸν τε τρισχίλια καὶ τὸν μύρια. ^[30]

169 Τί οὖν βούλεται διὰ τούτων αἰνίττεσθαι λοιπὸν ὁ Πλάτων; Ῥητέον, φησὶν, ὅτι τελειότητος τινός ἐστι σύμβολον ὃ τε τρισχίλια καὶ ὁ μύρια· οὐ γὰρ ὡς δοκεῖ ἐμφαίνειν τὸ μαθηματικὸν οὕτω λέγει· ἢ γὰρ ἂν πᾶσα ψυχὴ διὰ μυρίων ἐτῶν ἀποκαθισταμένη καὶ ἔρημον ἂν ἐποίησε τὸν τῇδε κόσμον ψυχῶν· ἀλλ' ἀδύνατον αἰετῶς ἓνα βίον ἀληθῶς φιλοσοφῆσασαν ἀποκαταστῆναι καὶ τρισμυρίους φιλοσοφῆσασαν ἐμπαθῶς καὶ δολίως μὴ ἀποκαταστῆναι. Δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Ἀρδιαῖος ἐν τῇ Πολιτείᾳ πολλὰς χιλιάδας ἐτῶν ποιήσας ὑπὸ γῆν καὶ μὴ δυνάμενος ἐκ τοῦ στομίου ἀνελθεῖν, τῶν ἄλλων ἀνιουσῶν ψυχῶν. Ἡ οὕτως· οὐ τὸ μαθηματικὸν καὶ ἀριθμητικὸν τῶν ἐτῶν πλῆθος βούλεται δηλοῦν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ μέτρα τελειοτήτων καὶ βαθμοὺς βούλεται ἡμῖν σημαίνειν πρώτων τε καὶ μέσων καὶ τελευταίων. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ μὲν θᾶττον ἀποκαθίστανται τῶν ψυχῶν, αἱ δὲ βραδύτερον, ἐπειδὴ καὶ αἱ μὲν ὀλίγης καθάρσεως δέονται, αἱ δὲ πλείονος, καὶ ἔστιν ὁ μὲν τρία ὡς ἐν ἐλάττονι ἀριθμῷ τέλειος ἀρχὰς καὶ μέσα καὶ τέλος ἔχων, ὁ δὲ δέκα πάλιν καὶ αὐτὸς τέλειος κατ' ἄλλο εἶδος γινόμενος πάντας τοὺς ἀριθμοὺς ἐν ἑαυτῷ περιέχων, καὶ ἔστιν ὁ μὲν τρία ἀνάλογον τῷ τρισχίλια, ὁ δὲ δέκα τῷ μύρια (μονὰς γὰρ τις ἐκάτερος αὐτῶν καὶ περιεκτικὸς πάντων ἀριθμῶν), διὰ τοῦτο τῷ τρισχίλια καὶ τῷ μύρια ἐχρήσατο, δηλῶν ὅτι αἱ μὲν φιλοσοφῆσασαι τελείως δι' ἐλάττονος χρόνου ἀποκαθίστανται εἰς τὸ νοητὸν, ἅτε οὐδεμιᾶς ἢ ὀλίγης καθάρσεως δεόμεναι, αἱ δὲ πολλὰ διὰ πλείονος χρόνου ἀποκαθίστανται, ἅτε πολλῆς κολάσεως καὶ καθάρσεως χρήζουσαι. Καὶ ὁ χίλια δὲ μέτρον τι δηλοῖ τελειότητος τῆς ὑπὸ γῆν καθαιρομένης ψυχῆς, ὃ ἔχουσα ἔρχεται πάλιν εἰς γένεσιν, καὶ πάλιν ἐνταῦθα ἢ εὖ ἢ κακῶς διαζήσασα τυγχάνει ὑπὸ γῆν τῆς ὀφειλομένης τελειότητος· ὥστε οὐ πάντως τὸ τοσοῦτον πλῆθος τῶν ἐτῶν δηλοῦσιν αἶδε αἱ περίοδοι, ὡς πάντως διὰ τοσούτου χρόνου ἀποκαθισταμένων τῶν ψυχῶν, ἀλλὰ συμβολικῶς τελειότητος τι οἰκεῖον μέτρον δηλοῦσιν, ὃ τὸ προσῆκον ἀπολαβοῦσα ἡ ψυχὴ καὶ τὴν ἑαυτῆς σχοῦσα τελειότητα ἀποκαθίσταται. μς' Αἱ δὲ ἄλλαι ὅταν τὸν πρῶτον βίον 249a Πρῶτον μὲν βίον λέγει, ὃν νεωστὶ κατελθοῦσα ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἡ ψυχὴ διαζῇ ἐνταῦθα. Ἐπειδὴ δὲ κρίσις ὡς ἐν πλάτει τριττὴ ἐστι, περὶ τῆς μέσης λέγει ἐνταῦθα. Ἔστι γὰρ πρώτη μὲν κρίσις ἡ αὐτῷ τῷ Διὶ σὺν Αἰακῷ, ἥτις οὐσιοποιός ἐστι, διακρίνουσα τὰς ψυχὰς ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τὰς μὲν οὐρανίας, τὰς δὲ δαιμονίας, τὰς δὲ ἀνθρωπικάς ποιοῦσα, ἥτις εἰς ταὐτὸν τῇ κατ' οὐσίαν ἑτερότητι τῶν ψυχῶν συντρέχει. ^[30]

170 Δευτέρα δ' ἐστὶ κρίσις ἥτις τῷ Μίνωι καὶ Ῥαδαμάνθωι καὶ τοῖς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ δικασταῖς τοῖς ἐν τῇ τριόδῳ, τουτέστι τῷ φάσματι, σύνεστιν, ἡ διακρίνουσα τὰς καθαρὰς τῶν ψυχῶν ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων, καὶ τὰς μὲν εἰς οὐρανὸν, τὰς δὲ εἰς τὰ ὑπὸ γῆν δικαιοτήρια πέμπουσα

καθαρθησομένης, περὶ ἧς νῦν διαλέγεται. Τρίτη δέ ἐστι κρίσις ἡ αὐτῷ τῷ Πλούτωνι καὶ τοῖς ἐν Ἄϊδι καθαρτικοῖς θεοῖς συνοῦσα, ἣτις ἀποκαθαίρει τὰς ἐκ τῆς γενέσεως κηλίδας τῶν ψυχῶν, καὶ τὸ ἀλλότριον ἀπὸ τοῦ οἰκείου τῶν ψυχῶν διακρίνουσα καθαρὰν αὐτῶν τὴν οὐσίαν ποιεῖ. Περὶ τῆς μέσης οὖν κρίσεως ἐνταῦθα διαλέγεται, ἣτις τὰς μὲν εἰς οὐρανὸν, τὰς δὲ εἰς τὰ ὑπὸ γῆν δικαιωτήρια πέμπει· μετὰ δὲ τὴν κρίσιν ἡ Δίκη τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάσταις ἀπονέμει, τῆς Δίκης ἰσαχῶς τῇ κρίσει λεγομένης. μζ' Ἐνθα καὶ εἰς θηρίου βίον 249b Ὅτι ἡ ἀνθρώπου ψυχὴ οὐκ εἰσδύεται εἰς τὸ θήρειον σῶμα πολλάκις εἴρηται ἡμῖν· ἀλλ' ὅτι τῇ ἀλόγῳ ψυχῇ τοῦ θηρίου συνεπιπλέκεται ἡ λογικὴ ἡ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὕτως μετ' αὐτοῦ τοῦ θηρίου δοκεῖ ἐν ζῶνι συμπληροῦν. Ζητητέον δὲ πῶς εἶπεν ἐν τῇ δευτέρᾳ αἰρέσει τοῦ βίου, ὅτι καὶ ἐκ θηρίου πάλιν εἰς ἄνθρωπον εἴσεισιν· οὐ γὰρ πρῶτον ἦν θηρίον γενομένη· εἰ γὰρ ἐκ τοῦ νοητοῦ κατελθοῦσα τὸν πρῶτον βίον ἄνθρωπον ποιεῖ, τελευτήσασα δὲ καὶ εἰς κλήρωσιν ἐλθοῦσα δευτέρου βίου αἰρεῖται ὃν ἂν ἐθέλῃ, πῶς ἐκ θηρίου εἰς ἄνθρωπον εἴσεισιν; οὐ γὰρ ἦν ἐν τῷ πρώτῳ βίῳ θηρίον γενομένη, ἀλλ' ἄνθρωπος. Τοῦτο οὖν τὸ ἄπορον οὕτω διαλύσομεν· δεῦτερον βίον ἀπλῶς πάντας ἐφεξῆς τοὺς μετὰ τὸν πρῶτον ἀκουσόμεθα, ἵνα καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος καὶ οἱ ἐφεξῆς πάντες δεύτερος καλῶνται· οὕτω γὰρ ἐν τοῖς ἐφεξῆς καὶ πολλοῖς βίοις δύναται καὶ ἐκ θηρίου εἰς ἄνθρωπον εἰσέναι. Ἔτι δὲ καὶ οὕτω τῇ ἀναγνώσει διαλύσομεν τὸ ἄπορον· ἐν τῇ δευτέρᾳ, φησὶ, διακληρώσει τοῦ βίου ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀφικνεῖται· στίξαντες οὖν μέχρι τούτου τελείαν καὶ ἀναπαυσάμενοι τῇ φωνῇ, ὥς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς ἀναγνωσόμεθα· καὶ ἐκ θηρίου ὅς ποτε ἄνθρωπος, δηλονότι ὥς ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς πάλιν βίων. ^[30]

171 μη' Οὐ γὰρ ἢ γε μήποτε ἰδοῦσα 249b Ὅτι ἡ ἄλογος ψυχὴ ἡ ἰδίως τοῦ θηρίου οὔσα (αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ μηδέποτε ἑωρακυῖα τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν νοητὸν τόπον) οὐκ εἰσκρίνεται εἰς ἄνθρωπον καὶ συμπληροῖ τοῦτο τὸ ὄρθιον καὶ πλατυώνυχον σχῆμα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τούτων δείκνυσι, τὸ ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου ἐκτιθέμενος καὶ ὁ ἔργον ἐστὶ μόνου τοῦ ἀνθρώπου ποιεῖν. Δεῖ γὰρ τὸν ἄνθρωπον δύνασθαι (τοῦτο γὰρ ἐστὶ ξυνιέναι ἰ) ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς καθέκαστα κατατεταγμένων κοινοτήτων συναθροίζειν τῇ διανοίᾳ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ Σωκράτει καὶ Πλάτωνι καὶ τῶν ὁμοίων κοινοῦ τὸ καθόλου τὸ ὑστερογενές, καὶ ἀπὸ τούτων προβαλεῖν τὰ κατ' οὐσίαν ἐνυπάρχοντα τῇ ψυχῇ καθόλου, δι' ὧν ὡς εἰκόνων ἀναμνησθήσεται τῶν ἐν τῷ νοητῷ εἰδῶν. Τοῦτο δὲ ποιεῖν ἡ τοῦ θηρίου ψυχὴ οὐ δύναται· οὐ γὰρ οἷα τέ ἐστὶν ὁρῶσα τόνδε τὸν ἵππον καὶ τόνδε καὶ πάλιν τόνδε συναθροίζειν ἐν τῇ διανοίᾳ τὸν καθόλου ἵππον τὸν ὑστερογενῆ. Τοῦτο δὲ ἐπειδὴ οὐδὲ ἔχει κατ' οὐσίαν καὶ συμφυεῖς τούτων τοὺς λόγους καὶ τὰ οὐσιώδη τὰ καθόλου, μόνος οὖν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦτο δύναται ποιεῖν, ἀπὸ τοῦδε τοῦ Ἰσοῦ καὶ τοῦδε μὴ ὄντων ἀκριβῶς ἴσων (τί γὰρ τῶν ἐνύλων ἀκριβές;) συνάγειν τὸν καθόλου καὶ ἀκριβῆ τοῦ Ἰσοῦ λόγον τὸν ὑστερογενῆ, ἀφ' ὧν τοὺς ἐν αὐτῇ καθόλου κατ' οὐσίαν προχειρίζεται καὶ προβάλλει λόγους, εἴτα ἀπὸ εἰκόνων τούτων πάντων ἀναμιμνήσκειται τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τῷ δημιουργικῷ νῷ· οὐκ ἂν γὰρ οὔτε αὕτη ἡ ψυχὴ οὔτε τὰ ἐν γενέσει ταῦτα εἶχε τὰ εἶδη, εἰ μὴ πολὺ πρότερον ὁ δημιουργικὸς νοῦς αὐτὰ εἶχεν αἰεὶ ὡσαύτως ἐστηκότα καὶ ὄντα ὄντως ὑπάρχοντα. Ἐπειδὴ οὖν διὰ εἰδῶν καὶ δι' αὐλοτέρων εἰδῶν ἐπὶ εἵδεσιν ἀναπέμπεται ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ, καὶ οὕτως ἀναμιμνήσκειται τῶν νοητῶν, δικαίως μόνην πτεροῦσθαι ἔφατο τὴν τοῦ φιλοσόφου διάνοια ν· ὁ γὰρ ἐρωτικὸς καὶ ὁ μουσικὸς οὐ διὰ εἰδῶν πρῶτον, ἀλλὰ δι' αἰσθητῶν καὶ ἐνύλων ἀναμιμνήσκονται, ἕως οὗ καταντήσωσιν εἰς τὸν φιλόσοφον. μθ' Πρὸς οἷσπερ θεὸς ὦν θεὸς ἐστὶ 249c Τέσσαρες φέρονται γραφαί· ἡ « πρὸς οἷσπερ θεὸς ὦν θεός ἐστι ν » ἢ πάλιν « θεὸς ἐστὶ ν » ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου « πρὸς οἷσπερ ὁ θεὸς ὦν θεός ἐστι ν » ἢ πάλιν « θεὸς ἐστὶ ν ». — Λέγοι δ' ἂν θεὸν ἢ τὸν κατὰ σχέσιν φιλόσοφον ἢ τὸν ἐγκόσμιον, οἷον τὰς

ἀστρώας ψυχὰς, ἴν' οὕτως ἔχη ὁ λόγος «πρὸς οἷς νοητοῖς ὦν τῇ μνήμῃ κατὰ δύνανμιν ὁ φιλόσοφος ὦν κατὰ σχέσιν θεὸς θεῖος γίνεται διὰ τὴν ἀπὸ τῶν νοητῶν ἔλλαμψιν. ^[30]

172

» Ἡ πάλιν οὕτως· «πρὸς οἷς νοητοῖς ὄντες οἱ ἐγκόσμιοι θεοὶ θεῖοί εἰσιν ὡς πρὸς ἐκεῖνα παραβαλλόμενοι.» Τελέου δὲ τελετὰς ἐκάλεσε τὰς τῶν νοητῶν θέας ὥσπερ γὰρ ἐνταῦθα οὐ πάντες ἐπόπται ἐγένοντο, ἀλλὰ τινες (πολλοὶ γὰρ ἄχρι καὶ τῶν πρώτων ἢ τῶν δευτέρων ἴσταντο βαθμῶν, ὀλίγοις δὲ τισι μετῆν καὶ τῆς ἐβδόμης τελετῆς, ὅτε καὶ ἐπώπτευσεν καὶ τῷ ὄντι τὸ τέλειον ἀπελάμβανον· πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δὲ τε βάκχοι), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Πλάτων ἔφατο ἐνταῦθα τοὺς θεασαμένους τὸν νοητὸν τόπον καὶ τὰ νοητὰ καὶ ὑπερουράνια εἶδη τελείους τελετὰς τελεῖσθαι, ὡς τῷ ὄντι τότε τῆς ψυχῆς τελείαν καὶ ὁλόκληρον ἑαυτῆς ἀπολαμβάνουσης τὴν οὐσίαν. — Ὑπομνήματα δὲ εἶπε τὰ τε ἐν τοῖς καθέκαστα κατατεταγμένα εἶδη καὶ τὰ ἀκατάτακτα τὰ τε ὑστερογενῆ καὶ τὰ οὐσιώδη καθόλου, δι' ὧν πάντων ἀναμνησκета ἡ ψυχὴ τῶν νοητῶν· εἴτα τὸ τέλος ἐπάγει πάσης ταύτης τῆς διεξόδου τῶν λόγων καὶ τῆς πάλαι συμπεριπολήσεως καὶ τῆς ἐπὶ τὴν γένεσιν καθόδου καὶ πάλιν ἀνόδου ἐπὶ τὸ νοητὸν, ὃ τι ἐνθουσιασμός ἐστιν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἐνταῦθα ἀναμνησθεὶς καὶ θεασάμενος τὰ θεῖα ἐκεῖνα καὶ ἀτρεμῇ φάσματα καὶ τὰ ὄντως ὄντα εἶδη, ἐνθουσιᾷ μὲν κατὰ τὸ ἀληθὲς τῇ νοήσει ταύτης τῆς θεωρίας, παραπαίειν δὲ καὶ παρακινεῖν νομίζεται ὑπὸ τῶν πολλῶν. Τοῦτο οὖν ἐστὶ τὸ τέλος τῆς θεωρίας ἐκείνης καὶ τελετῆς ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ θεία κατοκωχή. ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΝ ΣΧΟΛΙΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ α' Ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἡκὼν λόγος 249d Ἡ ἀκολουθία τῶν λεγομένων ἀπὸ τῆς διαιρέσεώς ἐστι τῆς μανίας· εἰπὼν γὰρ κατὰ τοῦ Ἑρωτος ἐξ ἀρχῆς διὰ τὸν Λυσίου λόγον, ἔφησε καθαρσίῳ δεῖσθαι, ἐπειδὴ ὅπως ποτὲ κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ εἴρηκε. ^[1]

173 (t1)

Τίς δὲ ὁ καθαρμός; Ἡ παλινωδία δηλονότι. Καὶ ἐπειδὴ διὰ παντὸς τοῦ λόγου ὃ τε Λυσίας καὶ Σωκράτης λέγοντες περὶ τοῦ μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τῷ ἐρῶντι τὴν μανίαν ἐπεδείκνυσεν, τούτου χάριν ἐν τῇ παλινωδίᾳ ἔδειξεν ὅτι τὸ τῆς μανίας ὄνομα οὐκ ἔστιν ἀπλοῦν, ἀλλὰ πολλὰ σημαίνει, καὶ ἔστι μανία κρείττων σωφροσύνης. Καὶ διεῖλε ταύτην τὴν μανίαν εἰς τέσσαρα· εἰς μαντικὴν καὶ μουσικὴν καὶ τελεστικὴν καὶ ἐρωτικὴν, τέσσαρας θεοὺς αὐταῖς ἐπιστήσας, Ἀπόλλωνα, Μούσας, Διόνυσον, Ἑρωτα, καὶ εἰπὼν πόσα ἀγαθὰ ἐκάστη τῶν τριῶν μανιῶν τοῖς ἀνθρώποις παρέχει, ὅτι οἷον ἡ μαντικὴ προμήνυσιν τοῦ μέλλοντος χρόνου παρέχει πῶς ἂν εὐδαισώμεν κατὰ τὸν βίον, ἡ ποιητικὴ ἄδει κλέα ἀνδρῶν καὶ διὰ τούτου παιδεύει τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, ἡ τελεστικὴ παλαιῶν μηνιμάτων καθαίρει, μέλλων περὶ τῆς τετάρτης μανίας εἰπεῖν περὶ ἧς καὶ ὁ πᾶς αὐτῷ λόγος, πρὶν εἰπεῖν περὶ αὐτῆς εἰπὼν περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, περὶ ιδέας αὐτῆς, περὶ τῶν βίων, περὶ καθόδου καὶ ἀνόδου καὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω ὀλίγον εἰρημένων, οὕτως λέγει περὶ τῆς ἐρωτικῆς μανίας πόσα ἀγαθὰ παρέχει. Ἐχρήσατο δὲ, ὥσπερ ἂν εἴποι τις, τῷ κατὰ ἀνάλυσιν λόγῳ· οἷον τὸ πέρας τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ εὐδαιμονία, τουτέστιν ἡ συναφὴ ἢ πρὸς τοὺς θεοὺς· οὐ τίθεται γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς ἐκτὸς τὴν εὐδαιμονίαν· συνάπτεται δὲ θεοῖς ἡ ψυχὴ ὅταν ἐνταῦθα οὖσα καὶ θεωροῦσα τὸ πᾶν αἰσθητὸν καὶ οὐράνιον κάλλος ἀναμνησθῇ τοῦ νοητοῦ κάλλους· ἀναμνησκета δὲ ἢ ποτε θεασαμένη· ἢ γὰρ ἀνάμνησις ἐπὶ ὧν ἔγνω τις ἢ εἶδεν ἢ ἤκουσε γίνεται· ποτὲ δὲ ἐθεάσατο ἢ συμπεριπολήσασα τοῖς οἰκείοις θεοῖς· συνεπόλησε δὲ εἰ ἀθάνατος εἴη· εἰ γὰρ μὴ εἴη ἀθάνατος, δηλονότι οὔτε περιεπόλησεν οὔτε ἀνεμνήσθη· διὰ τοῦτο εἶπε πρῶτον περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ιδέας καὶ τῶν ἐξῆς, καὶ μετὰ τοῦτο εἰς ἃ μέλλει ἡμᾶς ἄγειν ὁ ἔρως, λέγω δὴ εἰς τὴν νοητὴν οὐσίαν καὶ τὸ θεῖον κάλλος καὶ ἀπλοῦν καὶ ἀτρεμές· ὥσπερ γὰρ, φησὶν, ἐκεῖναι αἱ μανίαι, οὕτω καὶ αὕτη τὸ κάλλος τὸ νοητὸν τῇ ψυχῇ περιποιεῖ καὶ ἐνιδρύει αὐτὴν τοῖς θεοῖς» διὸ καὶ ἀρίστην τῶν μανιῶν αὐτὴν λέγει. ^[10]

174

Συνοψίζει δὲ πάντα τὰ εἰρημένα ἀνωτέρω ἐν τούτοις τοῖς ῥητοῖς. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπομερίζειν τὰς μανίας ἐπιπλέκονται γὰρ ἀλλήλαις· οὔτε γὰρ ἡ τελεστική οὔτε ἡ ποιητική οὔτε ἡ μαντική ἄνευ ἐρωτικής δύνανται <εἶναι>· ἴσως οὖν καὶ διὰ τοῦτο θειοτέρα ἡ ἐρωτική. —Τὸ δ' ὑπερβατὸν τοῦτο ἔστιν· « ἔστι δὲ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας, ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τῶν ἐνθουσιάσεων ἀρίστη » καὶ τὰ ἐξῆς. Τὸ λεγόμενον οὖν τοιοῦτόν τι ἔστιν· ἐπειδὴ περὶ ἐκείνων τῶν μανιῶν εἰρήκαμεν πόσα ἀγαθὰ παρέχουσι, περὶ δὲ ταύτης οὐδὲν εἰρήκαμεν, ἰστέον ὅτι πάντα τὰ εἰρημένα ἀνωτέρω δι' αὐτὴν ἐξεθέμεθα· καὶ λέγει ποῖα ἀγαθὰ ἡ ἐρωτική καὶ πῶς παρέχει, καὶ ὅτι ὁ πᾶς ἡμῖν λόγος καὶ ἡ σπουδὴ περὶ ταύτης τῆς ἐρωτικῆς μανίας ἔστιν, ὅτι κρείττων ἔστι πασῶν. β' Ἦν ὅταν τὸ τῆδέ τις 249d Τὴν γὰρ ἀρχὴν τῆς ἀναμνήσεως ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἔχει, οἷον τέθηπε τόδε τι τὸ κάλλος ὁ φιλόσοφος, καὶ ἀπὸ τούτου πᾶν τὸ σωματικὸν κάλλος, εἴτα τὸ ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ λοιπὸν διὰ τούτου ἀναμιμνήσκεται, καὶ ποιεῖται τὴν ἄνοδον εἰς τὸ νοητὸν κάλλος. γ' Ἐπτέρωταί τε καὶ ἀναπτερούμενος 249d Τὴν ἀρχὴν, ὥσπερ ἂν εἴποι τις, τῆς ἀνόδου βούλεται εἰπεῖν, ὅτι ὥσπερ οἱ νεοττοὶ διὰ τὴν φυσικὴν κατασκευὴν ἐφίενται μὲν τοῦ πτῆναι, ἀδυνατοῦσι δὲ καὶ καταφέρονται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αἱ νεωστὶ ἀναγόμεναι ψυχαὶ τούτῳ τῷ πάθει ἀπεικάζονται· ἐφίεσθαι μὲν ἐκείνων, κάτω δὲ κατακρατήσασθαι διὰ τὸ μήπω ἐνιδρυθῆναι ἐν αὐτοῖς, ἀδυνατοῦσιν ἐπὶ τὸ ἄνω ἀναπτῆναι καὶ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ διανοητὰ γενέσθαι (τὰ γὰρ τῆς ψυχῆς νοήματα διανοητὰ λέγονται), εἴθ' οὕτως ἀπὸ τῶν διανοητῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ ἀνάγεσθαι. ^[5]

175 —Τὸ δὲ βλέπων ἄνω, τῶν κάτω δὲ ἀμελῶν, τουτέστι προθυμούμενος ἀναχθῆναι καὶ καταφρονῶν τῶν ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων, ὃ καὶ ἀνωτέρω εἶπε, οὐ δυνάμενος δὲ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ σπουδαζομένου καταδράξασθαι διὰ τὸ μὴ συνεθισθῆναι αὐτῷ. δ' Ὡς ἄρα αὕτη 249e Ὡδε ἀποδέδωκε τὸν πάντα λόγον, ὅτι κυρίως ἐραστῆς καλεῖται ὁ ταύτης τῆς μανίας ἐρῶν, εἰς τὸ νοητὸν κάλλος καὶ αὐτὸ τὸ καλὸν ἀναγόμενος καὶ συνανάγων τὰ παιδικά. ε' Καθάπερ γὰρ εἴρηται 249e Ἄ εἶπεν ἀνωτέρω, ταῦτα ἐν συντόμῳ πάντα συνάγεται· θεᾶται γὰρ τὰ ὄντα διὸ καὶ ἐφίεται· οὐ γὰρ ἂν ἐφίετο ὧν μήποτε ἐθεάσατο· διὰ τοῦτο οὖν πάντα τὰ ἀνωτέρω τὰ περὶ ψυχῆς εἶπε, δεικνὺς οἷων ἀγαθῶν αἴτιος ἡμῖν ὁ ἔρως γίνεται, ἀνάγων ἡμᾶς εἰς τὸ αὐτόκαλον. Φύσει δὲ εἶπεν ἐπειδὴ πᾶσα ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα, ἀλλὰ οὐ πᾶσα ἔχει αὐτὰ προβεβλημένα καὶ ἐνεργὰ, διὸ οὐδὲ εὐχερῶς καίπερ φύσει αὐτὰ ἔχουσα ἀναμιμνήσκεται τῶν ὄντων. ς' Οὔτε ὅσαι βραχέως εἶδον 250a Συντόμως εἰπεῖν, ἃς εἶπεν αἰτίας τῆς καθόδου ἀνωτέρω, ταύτας νῦν λέγει αἰτίας εἶναι καὶ τοῦ μὴ ἀναμιμνήσκεσθαι ῥαδίως. Ἱερῶν δὲ εἶπεν ἐπειδὴ ἱεροῖς καὶ ἀνακτόροις καὶ ἀδύτοις ἀγίοις ἀπεικάζει ἐκεῖνα τὰ θεάματα. ζ' Ὀλίγαι δὲ λείπονται 250a Αἱ ἀναμιμνησκόμεναι, τουτέστιν αἱ φιλοσοφοῦσαι ψυχαὶ, αἱ μήπω τῷ τῆς Λήθης ὕδατι βεβαπτισμέναι εἰσίν. ^[25]

176 ἡ' Αὐταὶ δὲ ὅταν τι 250a Αὐταὶ δὲ αἱ τὴν μνήμην ἔχουσαι, ὅταν ἴνδαλμά τι καὶ εἶδωλον τῶν ἐκεῖ ἴδωσιν, οἷον τὸ κάλλος τὸ ἐν σώμασι, τότε οὐκέθ' ἑαυτῶν γίνονται, τουτέστιν ἐξίστανται καὶ ἐκτὸς ἑαυτῶν γίνονται, καὶ ἀφίστανται τῶν κάτω καὶ ἐκπλήττονται, ἐκείνου ἀναμιμνησκόμεναι τοῦ κάλλους. — Ὁ δὲ ἔστι τὸ πάθος ἀγνοοῦσι, τουτέστιν αἱ ψυχαὶ αἱ τούτου τοῦ κάλλους ἀντιλαμβάνόμεναι (λέγει δὲ τὰς ἀρχομένας ἀνάγεσθαι) ἀγνοοῦσι τί πάσχουσι. θ' Δικαιοσύνης μὲν οὖν 250b Ὁ λέγει τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῶν ἰδεῶν αἱ μὲν ἐπὶ πάντα διατείνουσιν, αἱ δὲ ἄχρι τινῶν· οἷον <ἡ> τοῦ κάλλους ἰδέα, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς ἔστι καὶ τῆς καλλονῆς, ἐπὶ πάντα τὸν κόσμον διατενεῖ τὸ καλόν· διὸ καὶ πάντα ἐπιστρέφει. Ὁ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ὁμοίων οὐκ ἔστι φέγγος ἐν τοῖς τῆδε ὁμοιώμασιν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κάλλους· ἡ γὰρ ἂν παρέσχεν ἡμῖν ἔρωτας δεινούς, εἴ τι τοιοῦτον ἦν ἴνδαλμα αὐτῆς· διὸ ὅργανων δὲ καὶ συλλογισμῶν καὶ προτάσεων μαθήνομεν ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ

σωφροσύνη αἰρετὸν, ἐπειδὴ διὰ τῆς αἰσθήσεως αὐτῶν οὐκ ἀντιλαμβανόμεθα, οὐδὲ εἰς ἀνάμνησιν ἐρχόμεθα ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κάλλους· εἰ μὴ ἂν τις δικαιοσύνην εἴποι σώματος τὴν συμμετρίαν τῶν ξηρῶν πρὸς τὰ ὑγρὰ καὶ ψυχρῶν πρὸς τὰ θερμά· ἡ δὲ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνη οὐκ ἔστιν αἰσθήσει ληπτή. Πᾶσα δὲ ἡ Πολιτεία τῷ Πλάτῳ συντέτακται διὰ τὸ εὐρεῖν τὴν τῆς ψυχῆς δικαιοσύνην κατὰ τὴν τριμέρειαν τῆς ψυχῆς· καὶ τὴν πόλιν ἐκεῖ διεῖλεν εἰς φυλακικόν, προπολεμοῦν, θητικόν· ὥσπερ γὰρ ἡ ἔξω δικαιοσύνη, οὕτω κατὰ ἀναλογίαν καὶ ἡ τῆς ψυχῆς οἶον τότε εἰρηνεύει ἡ πόλις ὅταν κατακλιθῇ τὸ θητικόν τῷ προπολεμοῦντι, καὶ τὸ προπολεμοῦν τοῖς ἄρχουσιν· ὅταν δὲ μὴ οὕτως ἔχη ἀλλὰ στασιάζῃ, ἀνατρέπεται πᾶσα ἡ πόλις καὶ οὐκ ἔχει δικαιοσύνην. Τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς δεῖ ἐκδέχεσθαι, ὅταν τὸ ἐπιθυμητικὸν ὑποκλίνεται τῷ θυμικῷ, τὸ δὲ θυμικὸν τῷ λόγῳ, τότε δικαιοσύνην ἔχει ἡ ψυχὴ.

[30]

- 177 Ὅρα οὖν διὰ πόσων ὀργάνων καὶ πόσης δυσχερείας εἰκόνα ἐστὶ λαβεῖν δικαιοσύνης καὶ τῶν ὁμοίων· αὐτὸ δὲ τὸ κάλλος αὐτόθεν προσπίπτει ἡμῖν. — Τὸ δὲ τοῦ εἰκασθέντος γένος λέγει τὴν αὐτοδικαιοσύνην· δικαιοσύνη δὲ ἐστὶν ἡ ἰδιοπραγία τῶν τῆς ψυχῆς μορίων. Θ' Κάλλος δὲ τότε ἦν ἰδεῖν λαμπρόν 250b Πανταχοῦ ὁ Πλάτων τὸν δεσπότην Ἥλιον ἀναλογεῖν λέγει τῇ πρώτῃ ἀρχῇ· ὥσπερ γὰρ ἐνταῦθα ὁ ἥλιος τοῦ αἰσθητοῦ παντὸς κόσμου δεσπότης ἐστίν, οὕτως ἐπὶ τοῦ νοητοῦ ἐκείνη· καὶ ὥσπερ ἀπὸ τοῦ δεσπότης ἡλίου φῶς κατάγεται ὃ συζευγνύει καὶ συνάπτει καὶ ἐνοῖ τὸ ὁρατικὸν πρὸς τὸ ὁρατὸν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ πρώτου θεοῦ προῖον φῶς (λέγει δὲ αὐτὸ ἀλήθεια ν) συζευγνύει τὸν νοῦν τῷ νοητῷ. Ὅρᾳς οὖν ὅτι τοῦτο μιμεῖται τὸ κάλλος· οἶον γὰρ φῶς ἐστὶν ἐξαποσταλὲν ἀπὸ τῆς πηγῆς τῶν νοητῶν ἐπὶ τὸν τῆδε κόσμον, καλοῦν πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἐνωτικὸν γινόμενον τῶν ἐρώντων πρὸς τὸ ἐραστὸν, διὸ καὶ δι' αὐτοῦ ἡ ἀναγωγὴ γίνεται. Συνοψίζει οὖν ἐνταῦθα τὰ τῶν νοητῶν πάντων, λέγων ὅτι εἰς τοῦτο ἔστιν εἰς ὃ ἀνάγει ὁ ἔρως· τὸ γὰρ ἐνταῦθα κάλλος ἀμυδρόν ἐστι καὶ αἰσθητὸν, ὡς καὶ τὸ φῶς τὸ ἐνταῦθα συμμιγῆς ἀέρι ἐστὶ καὶ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ αὐτοκάλλους ἀναμνησκει ἡμᾶς. — Κάλλος δὲ τό τ' ἦν ἰδεῖν, ἀντὶ τοῦ· τὸ δὲ αὐτόκαλλος ἀστράπτον, μὴ ἔχον μῖξιν τοῦ ἐναντίου, ἀλλὰ αὐτόκαλον. ι' Ὅτε σὺν εὐδαίμονι 250b Τουτέστιν ὅτε περιεπολοῦμεν τοῖς οἰκείοις θεοῖς ἅμα. Εὐδαίμων δὲ χορὸς ἐστὶν αἱ τῶν θείων ψυχῶν συμπεριπολήσεις, διὸ καὶ χορὸν ἐκάλεσε διὰ τὸ ἠνωμένον· ὅπερ ἀνωτέρω εἶπε· « τῷ δ' ἔπεται στρατιὰ θεῶν ν » καὶ τὰ ἐξῆς, νῦν χορὸν ἐκάλεσε. Καλῶς δὲ εὐδαίμονα ἐκάλεσε· τῷ γὰρ ὄντι ὁ θεώμενος ἐκεῖνα τὰ εἶδη εὐδαιμονῶν ἐστὶ καὶ μακάριος. ια' Μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς 250b Ἐν τῷ Τιμαίῳ φησὶν ὁ Πλάτων ὅτι ποιήσας ὁ δημιουργὸς τὸν κόσμον ἐνέσπειρε ψυχὰς ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις, οὐχ ὅτι εἰ τύχοι χιλίας ἐποίησε (δῆλον μὲν γάρ)· ἀλλ' ὅμως κατὰ τὰ εἶδη ἀκούσομεν. [25]

- 178 Ποιήσας οὖν Ἡλιακὰς, Σεληνιακὰς, Διάας, ἔσπειρε τὰς μὲν εἰς γῆν, τὰς δὲ ἀλλαχοῦ. Λέγει οὖν νῦν ἐπόμενοι μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς ὡς τὸν οἰκεῖον θεὸν ἐπιγνοῦς ὁ Πλάτων. Τοῦτο γὰρ ἐστὶν εὐδαιμονία ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὸ συμπεριπολῆσαι τοῖς οἰκείοις θεοῖς· οὐδὲ γὰρ ὑπερβῆναι θεοὺς δυνατόν. ιβ' Καὶ ἐτελοῦντο 250b Τελετὴ ἐκλήθη, καθὼς ἤδη εἵπομεν, παρὰ τὸ τελέαν τὴν ψυχὴν ἀποτελεῖν. Ὅρᾳς οὖν ὅτι τελέα ἦν ἡ ψυχὴ· ἐνταῦθα δὲ μεμέρισται καὶ οὐ δύναται ἐνεργῆσαι ὅλη καθ' ἑαυτήν. Εἶπε δὲ ἦν θέμις εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἀπλῶς ἡ θέα ἐστὶν ἡ μακαριωτάτη· ὁ γὰρ ὁρῶν ὡς ἄλλος ἄλλο ὁρᾷ, δεῖ δὲ καὶ ἔνῳσις γενέσθαι· ἡ ἐνίδρυσις οὖν εἴη ἂν ἡ μακαριωτάτη. Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἄλλο ἐστὶ τελετὴ, ἄλλο μῆσις, ἄλλο ἐποπτεία. Ἡ μὲν οὖν τελετὴ ἀναλογεῖ τῇ προπαρασκευῇ καθαρμοῖς καὶ τοῖς ὁμοίοις· ἡ δὲ μῆσις, ἥτις παρὰ τὸ μῦειν ἐλέχθη τοὺς ὀφθαλμοὺς, θειότερα ἐστὶ· τὸ γὰρ μῦειν τοὺς ὀφθαλμοὺς, τοῦτο ἔστι τὸ μηκέτι αἰσθήσει λαβεῖν ἐκεῖνα τὰ θεῖα μυστήρια, ἀλλὰ αὐτῇ ψυχῇ καθαρᾷ· τὸ δὲ τῆς ἐποπτείας τὸ ἐνίδρυθῆναι αὐτοῖς καὶ ἐπόπτην αὐτῶν γενέσθαι. — Τὸ δὲ ὀργιάζομεν ὅτι τὸ τὰ ὄργια μετιέναι καὶ τὰ μυστήρια ὀργιάζειν λέγεται. ιγ' Ὅλοκληροὶ μὲν αὐτοὶ ὄντες 250c Τῷ ὄντι ὡς ἐπόπτης

ἐκεῖνα τὰ θεῖα μυστήρια φθέγγεται ὁ Πλάτων. — Ὀλόκληροι ἀντὶ τοῦ τέλειοι. — Ὅσα δὲ ἐν ὑστέρω εἶπεν, ὅτι ἡ τοῦ σώματος κοινωνία αἰτία γίνεται τῆς πτώσεως τῆς ψυχῆς. — Διὰ δὲ τοῦ ἀτρεμῆς τὸ ἐδραῖον καὶ σταθερὸν τῶν νοητῶν ἐνδείκνυται. — Τὸ δὲ μυσούμενοι καὶ ἐποπτεύοντες ὡς ἀπὸ τῶν τελετῶν τῶν ἐν Ἐλευσίνι λέγει. — Ἐν αὐγῇ καθαρᾷ καθαροὶ ὄντες, ὅτι ἡ ἐνταῦθα αὐγὴ οὐκ ἔστι καθαρὰ· συμμέμικται γὰρ τῷ ἀέρι. — Καθαροὶ δὲ ὄντες εἶπεν ἐπειδὴ μὴ καθαρῷ καθαροῦ ἄπτεσθαι οὐκ ἔστι θεμιτόν. — Ἀσήμαντοι δὲ μὴ περιφέροντες τοῦτο τὸ σημεῖον. — Ὅστρεον τρόπον ἐπειδὴ ὡς τὰ ὄστρεα ἐνδεδεμένα εἰσὶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα. ἰδ' Ταῦτα μὲν οὖν μνήμη κεχαρίσθω 250c Σύνοψιν ποιεῖται καὶ ὑπόμνησιν τῶν ἄνω εἰρημένων, λέγων ὅτι ταῦτα μνήμη παραπεμπέσθωσαν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐβράδυνεν ἐν αὐτοῖς ἐθίζων ἡμᾶς τοῖς τοιοῦτοις ἐμβραδύνειν. ^[30]

179 Ἡ γὰρ συνεχὴς μνήμη τῶν νοητῶν ἔθος ἡμῖν ποιεῖ ἐν ἐκείνοις διατρίβειν· ὥσπερ εἰκότως ἐνδιέτριψεν ἐν ἐκείνοις, ἅτε δὴ ἐνθουσιῶν περὶ αὐτὰ (τουτέστι τὰ νοητὰ) ἐνδεικνύμενος τίς ἐστὶν ἡ ἔργω ἀνάμνησις. Ταῦτα μὲν οὖν ἀναμνησθέντες περὶ τῶν νοητῶν πραγμάτων εἰρήκαμεν. — Κεχαρίσθω δὲ εἶπεν ἐπειδὴ αἱ Χάριτες εἰσὶν αἱ πάντα ἐράσμια ποιοῦσαι. — Δύναται δὲ καὶ τις καὶ τὸ μακρότερα οὕτως ἐξηγήσασθαι, ὅτι τῇ μὲν λέξει καὶ ταῖς συλλαβαῖς ὀλίγα εἰσὶ τὰ λεχθέντα, δυνάμει δὲ μακρότατα. Οὕτω καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ ἐποίησε, λέγων τὸν τῆς Διοτίμας περὶ τοῦ Ἔρωτος λόγον διὰ λέξεων ὀλίγων, τῇ δὲ δυνάμει μέγιστον λόγον εἶπε. ἰε' Περὶ δὲ κάλλους ὡς εἶπομεν 250c Βούλεται εἰπεῖν περὶ τοῦ ἐρωτικοῦ πῶς ἀνάγεται ἀπὸ τοῦ τῇδε κάλλους ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος· ὃ λέγει οὖν τοῦτο ἔστιν, ὅτι τὸ νοητὸν κάλλος ἐν τῇ νοητῇ οὐσίᾳ μετ' ἐκείνων τῶν θεαμάτων ἐξέλαμψεν, ἀφ' οὗ καὶ τοῦτο τὸ αἰσθητὸν κάλλος ἐξέλαμψεν. Ὡςπερ γὰρ τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀρχόμενον εἰς πάντα τὸν αἰσθητὸν κόσμον ἐκλάμπει, οὕτως καὶ τὸ κάλλος ἀπὸ τῶν νοητῶν ἀρξάμενον διαβαίνει ἐπὶ τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Ἐναργεστάτην δὲ τῶν αἰσθήσεων καλεῖ τὴν ὄψιν ὡς πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις· τῶν γὰρ ἄλλων αἰσθήσεων αὕτη ἐστὶν ἡ ὀξυτάτη· διὸ καὶ πυρὶ αὐτὴν παραβάλλουσιν οἱ τὰς αἰσθήσεις τοῖς στοιχείοις παραβάλλοντες. Ἔσται δέ σοι δῆλον ἐντεῦθεν· ὅταν γὰρ ἅμα ψόφος ὁρατὸν παραγένηται, τουτέστιν ἅμα βροντῇ ἀστραπῇ, πρότερον ὁρῶμεν τὴν ἀστραπὴν, εἴθ' οὕτως χρόνῳ ὕστερον ἀφικνεῖται ὁ ψόφος εἰς τὴν ἡμετέραν ἀκοήν. Διὰ τί δέ; Δῆλον ὅτι ἐπειδὴ ἡ ὄψις ἀχρόνως ὁρᾷ, αἱ δὲ ἄλλαι αἰσθήσεις χρόνου δέονται. Ἀναλογεῖ δὲ καὶ νῶ ἡ ὄψις· ὥσπερ γὰρ ἐν ἡμέρῃ τὰ πάντα ὁρᾷ ὁ νοῦς, οὕτω καὶ ἡ ὄψις· τὸ γὰρ διάστημα τὸ ἐντεῦθεν μέχρις οὐρανοῦ εὐθέως ὁρᾷ. ιζ' Δεῦρό τ' ἐλθόντες κατελήφσαμεν αὐτό 250d Ἀνάμνησιν γὰρ αὐτὸ ἐνταῦθα βούλεται ἐκείνου τοῦ κάλλους. Τὸ δὲ ἥ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται, ἥτινι αἰσθήσει καὶ ὄψει οὐχ ὁρᾶται ἡ φρόνησις, ἐπειδὴ ἀσωμάτων ἐστὶν ἡ φρόνησις καὶ ἐν ἀσωμάτων οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς ὁρᾶται. ^[30]

180 Τί οὖν οἱ φιλόσοφοι οὐ περὶ ἐκεῖνα μᾶλλον ἐπτόνται, λέγω δὴ φρόνησιν, δικαιοσύνην καὶ τὰ ὅμοια; Ἀλλὰ λέγομεν ὅτι νῦν οὐ περὶ τῶν φιλοσόφων τῶν ἤδη ἀναχθέντων ἀπὸ τῶν εἰδῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ λέγει, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐρωτικοῦ τοῦ διὰ τοῦ κάλλους ἐπ' ἐκεῖνα· ἔστι δὲ τὸ ἐρωτικὸν πλάτος πολὺ. ιζ' Νῦν δὲ κάλλος μόνον 250d Ἐπειδὴ ἀναλογεῖ τῷ φωτί (τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς συνδετικόν ἐστὶν ὁρατικοῦ καὶ ὁρατοῦ· συζεύγνυται γὰρ ὅρασις ὁρατῷ· καὶ τούτων γίνεται τὸ φῶς δεσμός), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ κάλλος συνδετικόν ἐστὶ καὶ ἐνωτικὸν τῆς ψυχῆς πρὸς ἀναγωγὴν τῶν νοητῶν. Ἔσχεν οὖν τοιαύτην μοῖραν τὸ κάλλος. τὸ διεγείρειν ἡμᾶς καὶ κινεῖν τὴν ψυχὴν ἐπὶ τὰ νοητά. ιη' Ὁ μὲν οὖν μὴ νεοτελής 250e Τοῦ ἐπιστήμονός ἐστι καὶ τὰς πτώσεις καὶ τὰ ἐναντία τῶν πραγμάτων θεωρεῖν, ὡς καὶ ἱατροῦ τὰ ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη. Βούλεται οὖν διὰ τῶν νῦν λεγομένων τὰς ἀποπτώσεις τοῦ ἔρωτος θεωρεῖν καὶ εἰπεῖν πῶς ὑποφέρεται εἰς ἀκολασίαν· ὕστερον γὰρ λέγει καὶ τὰ κατορθώματα, ὅτι φησὶν «ἡ ψυχὴ ἢ μὴ νεοτελής, ἢ μὴ πολυθεάμων, ἢ συντυχία καὶ λήθη χρησαμένη, ὁρῶσα τὸ κάλλος οὐ σέβεται, ἀλλὰ δίκην

τετράποδος ζῶου βαίνειν εἰς αὐτὸ ἐπιχειρεῖ. » — Τῷ δὲ βαίνειν ἐχρήσατο ὅπερ μᾶλλον τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ἀρμόζει. — Διεφθαρμένος δὲ ὁ μὴ ἔχων τὴν μνήμην. — Οὐκ ὀξέως ἐνθένδε δ' ἐ, τουτέστιν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν καλῶν ἀναπέμπεται ἐπὶ τὸ νοητὸν καλόν. — Καλῶς δὲ ἐπωνυμίαν εἶπεν, ἐπειδὴ βούλεται πρῶτως τὰ ὀνόματα κεῖσθαι τοῖς νοητοῖς, καὶ τοὺς σοφοὺς κατανοήσαντας τοῖς εἶδεσιν οὕτω τὰ ἐνταῦθα ἐξ ἐκείνων ἐπονομάσαι. Ὁ δὲ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης τοῖς πράγμασι τοῖς αἰσθητοῖς πρῶτως βούλεται κεῖσθαι τὰ ὀνόματα. — Θεώμενος οὖν, φησὶ, τὸ αἰσθητὸν κάλλος οὐκ ἀναμιμνήσκεται ἀπ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ κάλλους, ὥστε οὐ σέβεται προσορῶν· Ὡς περὶ γὰρ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν ὁ εὐσεβὴς καὶ σώφρων ἀνὴρ προσκυνεῖ, ὡς ὁμοιότητά τινα ἔχοντα πρὸς τὰ θεῖα, οὕτως καὶ ὁ ἐρωτικὸς τὸ ἐνταῦθα κάλλος ὁρῶν ὡς ὁμοιότητα ἔχον πρὸς τὸ θεῖον κάλλος, σέβεται ὡς ἄγαλμα. Τὸ δὲ ἡδονῇ παραδοὺς τετράποδος νόμῳ οἷον ἂν τις ὡς αἰχμάλωτος ὑπὸ τῆς ἡδονῆς βληθεὶς καὶ συρόμενος ὑπ' αὐτῆς, οὐ νόμῳ ἀνθρωπίνῳ κοινωνεῖν ἐπιχειρεῖ, ἀλλὰ τετράποδος δίκην βαίνειν ἐπιχειρεῖ καὶ παιδοσπορεῖν, τουτέστιν εἰς παῖδας σπεῖρειν καὶ ἀνόνητα ποιεῖν, ὥς περ καὶ ὁ εἰς πέτρας σπείρων, καὶ ὕβρει δὲ προσομιλῶν οὐ δέδοικε τὸν τῆς Ἀδραστείας νόμον, οὐδὲ αἰσχύνεται ι. ^[5]

181 ιθ' Ὁ δὲ ἀρτιτελής 251a Ταῦτα εἰπὼν περὶ τῆς ἀποπτώσεως, λοιπὸν περὶ τοῦ ἀναγομένου βούλεται εἰπεῖν, τοῦ ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους ἀναγομένου ἐπ' ἐκείνο τὸ κάλλος· οὐ κάλλος δὲ μόνον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ θεοειδὲς προσέθηκε, διὰ τοῦ θεοειδοῦς δεικνὺς τὴν ὁμοιότητα τῶν τῇδε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Θεοειδὲς γὰρ φαίνεται τοῦτο τὸ αἰσθητὸν κάλλος τῷ θεωμένῳ καὶ δι' αὐτοῦ εἰς ἀνάμνησιν ἐρχομένῳ τοῦ νοητοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ἀναγομένῳ. Εὖ δὲ μεμιμημένον, ὅτι ὅταν κατακρατήσῃ ὁ λόγος ὁ φυσικὸς, τότε ἄριστα ἔχει τὸ ζῶον. κ' Πρῶτον μὲν ἔφριξε 251a Τὰ συμβαίνοντα ἡμῖν περὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν ταῦτα λέγει περὶ ἐκείνης τῆς θέας. Δεῖ δὲ ταῦτα ζωτικῶς ἐκδέχασθαι καὶ νοερῶς· ὥς περ γὰρ ἐνταῦθα θάμβος ἡμᾶς καταλαμβάνει καὶ ἔκπληξις, οὕτω καὶ ἐπὶ θέας θεῶν, οὐ τοιοῦτον δὲ οἷον ἐπὶ θέας πολεμίων ἐπελθόντων, ἀλλὰ κατὰ τὸ κρεῖττον τούτου τοῦ φόβου, διὰ τὸ ὑπερπλήρες τῶν θεῶν. Δεῖ τοίνυν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ὑποκατακλίνεσθαι τοῖς θεοῖς τοῖς ὑπερέχουσι τὴν ἡμετέραν δύναμιν καὶ φρίττειν αὐτοὺς, οὐχ ὡς δεινούς καὶ φοβερούς καὶ ἀντιτύπους· ταῦτα γὰρ τῆς ὕλης καὶ τῶν γηγενῶν τὰ δειμάτα. Τὴν διέγερσιν οὖν τὴν ἐπ' ἐκείνα φρίκην ἐκάλεσε, τὴν διὰ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ νοητά. — Τῶν τότε δὲ δειμάτων, τῶν θεαμάτων ἐκείνων, τῶν θείων φόβων, οὐ τῶν φόβων τῶν ὡς πρὸς πολεμίους ὅπερ γὰρ ἐνταῦθα ἐστὶν ἰδρώς, τοῦτο ἐκεῖ ὁ θεῖος φόβος. — Ὡς θεὸς ν, ὡς ἄγαλμα αὐτὸν θεοῦ· καὶ ἔθυσεν ἂν, εἰ μὴ ἐφοβεῖτο, ὡς ἀγάλματι τοῖς παιδικοῖς. Δῆλον δὲ ὅτι οὐκ αὐτῷ λέγει, ἀλλὰ τῷ κάλλει, οὗπερ ἐστὶν ἵνδαλμα καὶ ὁμοίωμα καὶ εἰκὼν, τουτέστι τῷ νοητῷ· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα οἱ τοῖς ἀγάλμασι θύοντες οὐκ αὐτῇ ὕλῃ θύουσι καὶ ταῖς εἰκόσιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς, κα' Ἰδόντα δ' αὐτόν 251a Βούλεται εἰπεῖν τὰ συμβαίνοντα περὶ τὴν θέαν καὶ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ νοητοῦ κάλλους ἰδόντα τὸ κάλλος καὶ ἐκ τούτου ἀναπεμπαζόμενον ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος· ἐκ γὰρ τῆς φρίκης μεταβολὴ λαμβάνει· διττὴ δὲ ἡ μεταβολή, ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἐπὶ τὴν γένεσιν μεταβολή, ἣν καὶ ἀπόπτωσιν εἶπε τῆς ψυχῆς, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς γενέσεως ἐπὶ τὸ νοητὸν, ἣν θέαν καλεῖ. ^[5]

182 Νῦν οὖν περὶ τῆς πτεροφυήσεως βούλεται εἰπεῖν πῶς ἄρχεται τὸ πτερόν ἄρδεσθαι πάντα δὲ ταῦτα μεταφορικῶς λέγει. Ἰδρώς, τουτέστι θεῖος ἰδρώς· ἐνταῦθα γὰρ οὕσα ἡ ψυχὴ τῷ ὄντι ἰδροῖ, ἕως οὗ καταδράζηται τοῦ νοητοῦ· τῆς οὖν γενέσεως σημεῖόν ἐστιν ὁ ἰδρώς· ἰδρώς οὖν τοιοῦτος λαμβάνει ὡς ἀποθέσθαι τὴν γενεσιουργὸν ἐνέργειαν. Ἡ δὲ θερμότης οἶδας ὅτι ζωτικὴ ἐστὶ καὶ γὰρ καὶ τὰ ἐνταῦθα πάντα διὰ τῆς θερμότητος σώζεται· ἔσται οὖν ἡ θερμότης ἡ ἀναγωγὸς δύναμις τῆς ψυχῆς τῆς διὰ πυρὸς ζώσης τῶν νοητῶν. Τὸ δὲ ἀήθης εἶπεν ἐπειδὴ πρὸ τούτου οὐκ εἶχε τοιαύτην θερμότητα, ἐν ὅσῳ ἦν περὶ τὴν γένεσιν ἀναστρεφόμενη· μήπω γὰρ ἀναμνησθεῖσα τῶν νοητῶν, οὕπω εἶχε τοιαύτην θερμότητα ἐνεργόν. Ἐπειδὴ δὲ ἤρξατο

ἀναμιννήσκεσθαι, θερμαίνεται καὶ ἀνάγεται· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἡ θερμότης ἀναφέρει τὸ ὑγρὸν ἐπὶ τὸ ἄνω. κβ' Δεξάμενος γὰρ τοῦ κάλλους 251b Διὰ γὰρ τῶν ὀμμάτων ἡ ἀνάμνησις γίνεται. Τὴν δὲ ἀπορροὴν ἀντὶ τοῦ εἶδωλα τοῦ κάλλους. — Δεξάμενος, ἐπειδὴ μερικῶς τῶν τῆδε ἀντιλαμβάνεται. — Ἐθερμάνθη δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπεκινήθη, καθὸ ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δυνάμεις ἄρχεται ἄρδεσθαι, ὥσπερ καὶ ἀνθεῖν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἂν εἴποι τις ἐπὶ τῶν καλύκων τῶν ῥόδων ὅτι μεμυκότα ἐστὶ, θερμανθέντα δὲ ἐξαπλοῦται· λέγει δὲ περὶ τῆς ἐξαπλώσεως καὶ ἀνόδου τῆς ψυχῆς. — Θερμανθέντα δὲ ἐτάκῃ· τότε γὰρ ἦν συμμεμυκότα ὑπὸ σκληρότητος, νῦν δὲ ἐτάκῃ καὶ διελύθη καὶ εὐλυτα γέγονε πάντα τὰ γενεσιουργὰ πρὸς ἀναγωγήν. Δύναται δὲ τὸ ἐτάκῃ ὡς ἐπὶ τοῦ κηροῦ λαμβάνεσθαι, ἀντὶ τοῦ διελύθη καὶ ἥπλωται· καὶ γὰρ ὁ κηρὸς τηκόμενος χέεται καὶ διαλύεται. Καὶ ἐνταῦθα δὲ σημεῖον ψυχῆς σπουδαίας ποιούμεθα, τὸ ἐξ ὀλίγων ἀφορμῶν καὶ μαθημάτων πολλὰ δύνασθαι τεκεῖν. Καὶ ἐνταῦθα οὖν ἐκ τῆς θεάς καὶ τῆς προσβολῆς τοῦ κάλλους φησὶν ὅτι ἐθερμάνθη καὶ ἥπλώθη καὶ ἐπὶ τὰ ὅλα ἀνελεθεῖν ἡδυνήθη τὰ περὶ τὴν ἔκφυσιν, ἃ πάσαι ὑπὸ σκληρότητος συμμεμυκότα ἦσαν, τουτέστιν αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, αἵτινες διὰ τὴν γένεσιν συμμεμυκυῖαι ἦσαν, ἤρξαντο εὐρύνεσθαι ὑπὸ θερμότητος καὶ τῆς ἀναγωγῆς δυνάμεως. ^[30]

183 κγ' Ἐπιρρυσίσης δὲ τῆς τροφῆς 251b Φυσικῶς ἔχει πᾶσα ψυχὴ ἀνθρωπίνη τὸ ἀνάγεσθαι τοῦτο οὖν λέγει τὴν δυνάμιν αὐτῆς τὴν τότε ἐν βάθει κεκρυμμένην καὶ ἐνέργειαν. — Ὡδῃσε καὶ ἠῤῥησε καὶ εἰς ὄψιν ἤγαγεν ἡ ρίζα καὶ ὁ τοῦ πτεροῦ καυλὸς καὶ ἡ ἀναγωγὸς δυνάμεις ἀνεκινήθη. — Ὑπὸ πᾶν τὸ τῆς ψυχῆς, ἀντὶ τοῦ πᾶσα· οὐ γὰρ τὸ μὲν αὐτῆς ἀνάγεται, τὸ δὲ οὐ, ἀλλὰ πᾶσα. — Πᾶσα γὰρ ἡ ν· ἀντὶ τοῦ· εἶχε τὰς ἀναγωγοὺς δυνάμεις. — Τὸ δὲ ζεῖ οὖν· ὥσπερ ἐνταῦθα τὸ ζέον τὸ ὑπερβολῇ θερμὸν ἀκούομεν, οὕτω καὶ ἐπὶ ψυχῆς ζέσιν λέγομεν τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐφέσεως τῆς ἀναγωγῆς· ζεῖ οὖν τοῦτο λέγει, τουτέστι σφοδροτάτην ἔχει τὴν ἔφεσιν καὶ τὴν ὀρμὴν τὴν ἐπὶ τὰ ἄνω. — Ἀνακηκίει, τουτέστιν ἀναπηδᾷ καὶ ἐνθουσιᾷ καὶ ἐκβακχεύεται· ὁ ποιητής· ... πολὺς δ' ἀνεκῆκίεν ἰδρῶς. κδ' Καὶ ὅπερ τὸ τῶν ὀδοντοφυούντων 251c Ὡσπερ, φησὶ, περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκφύσεως τῶν ὀδόντων γίνεται γαργαλισμὸς, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ψυχὴ ἀναμνησθεῖσα ἐφίεται τῶν ἄνω καὶ ἡρεμεῖν οὐκ ἀνέχεται καὶ ὀδυνᾶται ὡς ἔτι κατεχομένη ἐνταῦθα, ἐφιεμένη δὲ ἐκείνων. — Ὅρα δὲ πόσαις μεταφοραῖς ἐχρήσατο ὁ Πλάτων· νῦν ἀπὸ τῆς ὀδοντοφυίας, ἀνωτέρω ἀπὸ τῶν λεβήτων ὅτε ἔλεγε ζεῖ, καὶ ἀπὸ τῶν τετραπόδων καὶ τῶν ἄλλων εἶπεν. κε' Ὅταν μὲν οὖν 251c Περὶ τῆς ἀναγωγῆς τῆς ψυχῆς ἐστὶν ὁ λόγος· καὶ ἐπειδὴ ἀναγομένη κατέχεται ἐνταῦθα πρὶν τέλεον ἀναχθῆ, βούλεται ὥσπερ σύμμιξιν ἡδονῆς καὶ λύπης εἶπεῖν, καὶ φησὶν ὅτι ὅταν μὲν ὀρᾷ πρὸς τὸ κάλλος τοῦ παιδός, τρέφεται καὶ ἄρδεται καὶ ἡδεται τῇ μνήμῃ τῶν ἐκεῖ· ἡ γὰρ ἀνάμνησις τῶν εἰδῶν καὶ τῶν νοητῶν ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν γίνεται· διὸ ὀρῶν τὸ κάλλος καὶ τὰ μέρη τὰ ἐπιόντα ἀπὸ τοῦ καλοῦ οἷον εἶδωλά τινα, τρέφεται καὶ γέγηθε καὶ ἀνάγεται ἐπὶ τὸ νοητόν· ἀπόντος δὲ τοῦ καλοῦ μέμυκε καὶ οὐκέτι ἄρδεται τὸ πτερὸν, ἀλλὰ αὐαίνεται ι. ^[30]

184 Τοῦτο δὲ εἶπε τὸ αὐαίνεται ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν δένδρων. Σύμφωνα δὲ ἐστὶ τὰ λεγόμενα τοῖς λεχθεῖσιν ἐν τῷ Συμποσίῳ περὶ τῆς γενέσεως τοῦ Ἑρωτος, ἔνθα ἔλεγεν ἐκ Πενίας καὶ Πόρου γεγεννηθῆναι τὸν Ἑρωτα· ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔστι τῶν εὐπόρων θεῶν τῶν ἀεὶ ἡνωμένων τοῖς πρώτοις αἰτίοις, οὔτε μὴν τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐνδείας ἀλλὰ τῶν μέσων, τὴν μεσότηα βουλόμενος αὐτοῦ ἐκ —φῆναι, ἐκ Πενίας καὶ Πόρου αὐτὸν εἶπε· καὶ ἐνταῦθα οὖν μικτὴν τινα αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν παραδίδωσι τὴν ἐξ ἡδονῆς καὶ λύπης. Μέρη δὲ ἐπιόντα εἶπεν ἀντὶ τοῦ εἶδωλα, διὰ τὸ μεριστὸν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων καὶ ἔνυλον· ἐνταῦθα δὲ τὸ κάλλος μεριστόν ἐστι, καὶ οὐχ ὅλου τοῦ εἶδους ἐνταῦθα λαμβάνομεν, ἀλλὰ ὧν δύναται ἡ φύσις μετασχεῖν· ἐκεῖ δὲ τὸ κάλλος ἡνωμένον ἐστὶ καὶ ἀδιάφθορον. — Ἰμερος δὲ καλεῖται, ὅτι ἐν τῷ Κρατύλῳ φησὶν ὡς ἴμερος ἐρρέθη παρὰ τὸ ἰέμενος ρεῖν· ἐκεῖ γάρ φησι τὴν τῶν ὀνομάτων ὀρθότητα κεῖσθαι

ἐπὶ συμφωνῇ τῷ πράγματι· ἐνταῦθα δὲ ἵμερος εἴρηται παρὰ τὴν ἀπορροὴν τὴν ἀπὸ τοῦ κάλλους, ἀπὸ τοῦ εἰσερεῖν, ὅταν τὰ μέρη τοῦ κάλλους τὰ ἐπιόντα εἰσδεξάμενος διὰ τῶν ὁμμάτων ἄρδῃται καὶ θερμαίνεται καὶ αὖξῃται καὶ τρέφεται ἡ ψυχὴ. — Ὅρα δὲ καὶ πόσαις μεταφοραῖς κέχρηται· καὶ νῦν γὰρ τῇ ἀπὸ τῆς ἀρδεΐας τῶν φυτῶν κέχρηται. Θέρμην δὲ λέγει τὴν ζωτικὴν, ὡς καὶ τὰ λόγια φασί· θέρμη ψυχούσα τὰ πάντα. Τὸ δὲ λωφᾷ τε καὶ γέγηθεν ὁρῶσα τὸ κάλλος παρὸν (εἰ μὴ ὡς πρὸς τὸ φαινόμενον κάλλος ἐξηγήσαιτό τις) εἶποι ἂν ὅτι, ὅταν τὸ ἀπὸ τοῦ νοητοῦ κάλλους διαδύνη εἰς τὴν ψυχὴν, ἀπὸ τοῦ εἰσερεῖν κληθεῖται ἂν ἵμερος, καὶ ἐν ὅσῳ ἐσμὲν πρὸς τοῖς νοητοῖς καὶ τῇ θεωρίᾳ ἐκείνῃ, χαίρομεν καὶ γέγηθεν ἡ ψυχὴ. κς' Ὅταν δὲ χωρὶς γένηται 251d Μεταφορικῶς πάντα λέγει καὶ ὡς ἀπὸ τῆς ἀρδεΐας τὸν αὐχμὸν λαμβάνει, ὅταν μὴ ἄρδῃται τὸ φυτὸν ὅτι αὐαίνεται. Ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ μηκέτι ἄρδῃται τούτῳ τῷ κάλλει, ἀλλὰ γένηται ἐν τῇ γενέσει καὶ ἀποστῇ τῶν νοητῶν, ἐμποδίζεται. κζ' Ἦν τὸ πτερὸν ὁρμᾷ 251d Καθὸ ἄρξεται φύειν τὸ πτερόν. [30]

185 — Αὐαίνεται, τουτέστιν ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δύνاميς ἐμποδίζεται καὶ κατέχεται τῇ γενέσει. — Τὰ τῶν διεξόδων στόματ' α· τῷ ὄντι γὰρ πολλαῖς μεταφοραῖς κέχρηται· καὶ τοῦτο γὰρ τὸ ῥητὸν ὥσπερ πηγῇ ἀπεικάζων εἶπεν. κη' Ἦ δ' ἐντὸς μετὰ τοῦ ἡμέρου 251d Πάλιν ἐνταῦθα τὰ σφύζοντα εἶπεν ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν φλεγμαινόντων· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων ἐπείγεται ἐξελεῖν ἔξω τὸ ὑγρὸν, κατέχεται δὲ τῇ παχύτητι τοῦ περιέχοντος σώματος, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ψυχὴ ἐνταῦθα ἐπιθυμεῖ μὲν τῶν ἐκεῖ καὶ ἔχει ἔρωτα, κατεχομένη δὲ ὑπὸ τῆς γενέσεως ἔτι εἰκότως ὀδυνᾷτα· ὅθεν γλυκύπικρόν τινες εἰρήκασιν τὸν ἔρωτα ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα συμβαινόντων ἡμῖν τεκμαιρόμενοι. — Τὸ δὲ ἐγχρίει ἀντὶ τοῦ κεντεῖ καὶ ἐμπίπτει· ὡς ἐπὶ τῶν φαλαγγίων καὶ τῶν μυώπων καὶ τῶν μελισσῶν οὕτως εἶπε τὸ ἐγχρίει· πάντα γὰρ μεταφορικῶς λέγει. κθ' Τῇ καθ' αὐτὴν διεξόδῳ ὥστε πᾶσα κεντουμένη κύκλω 251d Τὴν πᾶσαν κίνησιν αὐτῆς βούλεται ἐμφῆναι. Ἐπειδὴ γὰρ πᾶσα ἦν πτερωτὴ πᾶσα οὖν κεντουμένη καὶ βουλομένη μηδὲ μέρος τι αὐτῆς ἐνταῦθα εἶναι, εἰκότως οἴστρ' ἄ, ἀντὶ τοῦ ἀδημονεῖ ἐκείνων ἐφριεμένη καὶ μνημονεύουσα. — Οἴστρ' ἄ· ὅπερ ἀνωτέρω εἶπεν ἀνακηκίει καὶ ἐνθουσι ἄ, νῦν οἴστρ' εἶπεν. — Ὀδυνᾷτα· ταῦτα σημειᾷ ἐστὶ τῆς λύπης· εἶπον γὰρ ἥδη ὅτι τὴν μῆξιν βούλεται παραστῆσαι· διὸ μεμνημένη διὰ τοῦ κάλλους τῶν νοητῶν, γέγηθε ν· ἐπειδὴ δὲ χωρὶς αὐτοῦ γένηται ι, ὀδυνᾷται καὶ ἀδημονεῖ ι. λ' Ἐκ δὲ ἀμφοτέρων 251d Ἐκ τε τῆς μνήμης τοῦ καλοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀποτεύξεως ἐκείνου, ἐπειδὴ οὐδέπω κατεδράξατο αὐτοῦ, οὐδὲ πάρεστιν αὐτῇ ἐκεῖνο τὸ ἐφετόν, ἀδημονεῖ καὶ λυπεῖται, ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ πάντων· οἷον ἐάν τις ἐρᾷ διδασκάλου φιλοσόφου ἐν ὅσῳ ἔχει αὐτὸν πράττοντα αὐτῷ καὶ ἀποκληροῦντα αὐτοῦ τὴν ἐπιθυμίαν, χαίρει· ἐπὶ δὲ ἀπῇ, λυπεῖται. [30]

186 — Τὸ ἀδημονεῖ οὖν μέσον λύπης ἐστὶ καὶ ἡδονῆς, οἷον τῇ μὲν μνήμῃ χαίρει, τῷ δὲ μὴ παρεῖναι τὸ μνημονευτὸν λυπεῖται. — Τὸ δὲ λυττ' ἄ· πάλιν μεταφορικαῖς λέξεσι χρῆται καὶ ὑπερβολαῖς, « λυττ' ἄ, οἴστρ' ἄ, μαίνεται ι » λέγων καὶ ὅσα τοιαῦτα. λα' Οὔτε νυκτὸς δύναται 251e Ταῦτα μὲν καὶ ὡς ἐπὶ τῶν ἐραστῶν δύνασαι ἐκλαμβάνειν, καθάπερ καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ εἴρηται· ἄμεινον δὲ οὕτως, ὅτι ὁ κατασχεθεὶς ἐκείνῃ τῇ θέρμῃ τοῦ καλοῦ καὶ ἐκείνων ὁρεγόμενος, καὶ παίδων καὶ χρημάτων καὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων καταφρονῶν, ἔχεται ἐκείνου τοῦ κάλλους ἐπάγρυπνος ὢν καὶ ἀκοίμητος· οὐ γὰρ καθεύδουσιν ἡμῖν τάγαθὰ παρέχουσιν οἱ θεοί, ἀλλὰ δεῖ διεγερμένον εἶναι. λβ' Θεὶ δὲ ποθοῦσα 251e Τρέχει δὲ ὅπου ἂν οἴηται εἶναι τὸν ἐρώμενον κατὰ τὸ φαινόμενον, σπουδάζει δὲ ἀναχθῆναι. — Τὸ δὲ ἰδοῦσα καὶ ἐποχετευσαμένη ἀντὶ τοῦ ἐπελθόντος δὲ τοῦ ἐποχετεύοντος ἄρδεται ὡς ἐπὶ τῶν φυτῶν, ὅταν κατίδῃ τὸ ἐφετόν· ἐν ὅσῳ γὰρ ἄπεστι τὸ καλὸν ποθοῦμενοι καὶ περιτρεχόμενοι ζητοῦμεν αὐτό· παρὸν δὲ περιπλεκόμεθα καὶ λαμβάνομεν. λγ' Ἐλυσεν μὲν τὰ τότε συμπεφραγμένα 251e Ὅρα πόσαις μεταφοραῖς ἐχρήσατο· ὡς ἀπὸ δεσμοῦ τὸ ἔλυσεν εἶπε, τουτέστιν ἀπὸ τῆς γενέσεως ἐλευθερός καὶ εὖλυτος

ἐγένετο, ἤγουν πρὸς τὸ φαινόμενον τῆς λύπης ἐπαύσατο. — Ἀναπνοὴν δὲ ὡς ἀπὸ τῶν πνιγμονῶν εἶπε καὶ δεομένων· ἀναπνεύσασα οὖν καὶ τὸ ἐφετὸν εὐροῦσα κέντρων καὶ ὠδίνων ἔληξε ν. Ἡδονὴν δὲ γλυκυτάτην τὴν εὐφροσύνην λέγει καὶ θεάν τοῦ νοητοῦ, ὡς πρὸς τὸ νοούμενον· τὸ δὲ φαινόμενον τὴν τοῦ παιδός, λδ' Ὅθεν δὴ ἐκοῦσα εἶναι οὐκ ἀπολείπεται 252a Τουτέστιν ἐν ὅσῳ μὴ κατέχεται τῇ γενέσει, ἐκεῖ ἐστὶν ὅλη, ἐπειδὴ ἐνταῦθα συνεζευγμένον ἔχουσα τὸ σῶμα ἀνάγκην ἔχει ἐπιστρέφεσθαι πρὸς αὐτὸ καὶ τρέφειν καὶ ἐπιμελείας ἀξιοῦν· σιτία γοῦν προσφέρουσα καὶ ποτὰ ἀφίσταται ἐκείνου ἀνάγκη καὶ οὐχ ἐκοῦσα. ^[5]

187 Δύνασαι δὲ λαβεῖν καὶ ὡς ἐπὶ πολιτικοῦ φιλοσόφου, ὅτι τῆς μὲν θεάς ἐκείνων ἔχεται τῶν νοητῶν, διὰ δὲ τὴν ἀνάγκην τῆς πόλεως στρέφεται ἐπὶ τὰ τῆδε καὶ τὸ διοικεῖν τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. λε' Οὐδέ τινα τοῦ καλοῦ 252a Τοῦ καλοῦ ἐκείνου οὗ λέγει καὶ τῆς θεάς οὐδένα προτιμᾷ, ἀλλὰ πάσης σχέσεως ἀπόλυτος καὶ εὐλυτος γίνεται, καὶ οὐκέτι κατέχεται μερικοῖς δεσμοῖς καὶ σχέσει τινὶ, ἀλλὰ καὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν ἐκτὸς ἀμελεῖ, καὶ οὐδὲν τιμιώτερον τοῦ καλοῦ αὐτῷ φαίνεται. λς' Νομίμων δὲ καὶ εὐσχημόνων 252a Τουτέστι τῶν ἐνταῦθα νομίμων τῆς πόλεως, ἢ τοῦ τοιῷσδε ἀναβαλέσθαι τὸν τρίβωνα καὶ πάντων τῶν τοιούτων καὶ πάσης τῆς ἐκτὸς φαινομένης εὐσχημοσύνης καταφρονεῖ. —Τὸ δὲ ὅπου ἂν ἔᾱ τις διὰ τὸ τὸ καλὸν μόνον ἐπιδιώκειν, παρ' οὐδὲν τὰ ἄλλα πάντα τιθέμενον. — Ἰατρὸν, φησὶν, εὔρε τοιαύτης ὁδύνης, δι' αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τὸ νοητὸν θεάν ποιούμενος. λζ' Τοῦτο δὲ τὸ πάθος ὧ παῖ καλέ 252b Τὸ τοῦ Ἑρωτος ὄνομα ἐτυμολογήσαι βούλεται· τουτέστι τοῦτο τὸ πάθος τὸ ἐγγινόμενον ἀπὸ τοῦ καλοῦ ἐν ἡμῖν (τὴν ἔφειν δὲ λέγει τοῦ καλοῦ) οἱ μὲν ἄνθρωποι Ἑρωτα καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ εἶσω ρεῖ ν, οἱ δὲ θεοὶ Πτέρωτα διὰ τὸ πτεροῦν τὴν ψυχὴν. Διάφορα δὲ ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν, ἐπειδὴ καὶ αἱ οὐσίαι αὐτῶν ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διάφοροί εἰσι. Τοῦτο δὲ καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν εἰπών· χαλκίδα κικλήσκουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ κύμινδιν, καὶ πάλιν· ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί. Γράφουσι δὲ καὶ τὸν Ἑρωτα παῖδα ἐπτερωμένον· παῖδα μὲν διὰ τὸ ἀκμαῖον καὶ ἄνηβον καὶ μὴ ἀπεσκληρὸς, πτερωτὸν δὲ διὰ τὸ ἀνάγειν τὴν ψυχὴν ἐπὶ τὸ νοητόν. ^[25]

188 — Διὰ δὲ νεότητα γελάσειας, ἐπειδὴ ἄμετρον δοκεῖ εἶναι. — Ὅμηριδῶν δὲ ἐκ τῶν ἀποθέτω ν· Ὅμηρίδας λέγει τοὺς τὰ Ὅμηρου ἄδοντας. Ἀποθέτων δὲ εἶπεν ἢ διὰ τὸ μὴ φέρεσθαι ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ βουλόμενος ἐνδείξασθαι τὸ ἀποκεκρυμμένον καὶ θεῖον τοῦ λόγου καὶ ἀπόρρητον. —Τὸ δὲ πάνυ ὑβριστικὸν ἡρμήνευσε διὰ τοῦ εἰπεῖν οὐ σφόδρα τι ἔμμετρο ν· ἄμετρον γάρ ἐστι τὸ ἔπος. Τί οὖν; λέγομεν ὅτι ἐνδείκνυται διὰ τούτου ὅτι παντὸς μέτρου ὑπερέχουσιν οἱ θεοί. —Τὸ δὲ οὐ σφόδρα τι εἶπεν ἐπειδὴ παρ' ἡμῖν μὲν ἴσως δοκεῖ ἄμετρον, ἔμμετρον δὲ ἐστὶν· ἄλλο γὰρ μέτρον θεῖόν ἐστι, καὶ ἄλλω μέτρῳ χρῶνται οἱ θεοί, ὡς καὶ ὀνόμασιν. λη' Τούτοις δὲ 252c Τουτέστι τοῖς ἀποθέτοις Ὅμηρου ἔξεστι πείθεσθαι, εἰ βούλοιτο τις τοῦτο δὲ εἶπεν ἐπειδὴ δοκεῖ αὐτὸς αὐτὰ πλάσαι· μᾶλλον δὲ διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ καὶ ἀνωτέρω εἶπεν ὅτι ἔπεται ὁ αἰεὶ ἐθέλων καὶ δυνάμενος· φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἴστατα ι. Ἐξεστὶν οὖν τοῖς βουλομένοις πείθεσθαι τοῖς λεχθεῖσι. Διὰ πτερόφυτον δὲ ἀνάγκην εἶπεν, ἐπειδὴ τὸ προελθὼν δεῖ ὑποστρέψαι εἰς τὰς οἰκείας ἀρχάς· αὕτη γὰρ σωτηρία τοῦ προελθόντος ἐστίν. λθ' Τῶν μὲν οὖν Διὸς ὀπαδῶν 252c Τὸ τέλος τῆς ἐρωτικῆς πραγματείας διὰ τούτων παραδίδωσιν. Ἐφησε γὰρ ἐν τῷ Τιμαίῳ ὅτι κατ' οἰκειότητα τὰς ψυχὰς εἰς θεοὺς διένειμεν ὁ δημιουργὸς, λέγων ὅτι τὰς μὲν ἔσπειρεν εἰς γῆν, τὰς δὲ εἰς ἥλιον· εἶπε δὲ ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν ἐννέα βίων, εἶπε καὶ περὶ τῶν δώδεκα θεῶν, συμβολικῶς τὸ πᾶν πλῆθος περιλαμβάνων· βούλεται λοιπὸν μετὰ ταῦτα τὸ τέλος τῆς ἐρωτικῆς εἰπεῖν ὅτι διαφόρως κατέχονται ὑπὸ τοῦ Ἑρωτος αἱ ψυχαὶ καὶ πρὸς τὴν ιδιότητα τοῦ οἰκείου θεοῦ ζητοῦσι τὸν ἐρώμενον· οἷον ὁ κατασχεθεὶς Ἀπόλλωνι μαντικὸν τὸν ἐρώμενον εἶναι, ὁ τῷ Διὶ ἡγεμονικὸν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ θεοῦ. Ὁ λέγει οὖν τοῦτο ἔστιν ὅτι κατὰ τὴν ιδιότητα τοῦ οἰκείου θεοῦ καὶ τὸν ἐρώμενον καὶ τὰ

ἐπιτηδεύματα καὶ τὰ ἥθη καὶ πάντα ἐκλέγονται, καὶ τέλος αὐτοῖς τὸ τὸν οἰκεῖον ἐπιγνῶναι θεὸν καὶ κατὰ τὴν οἰκειότητα αὐτοῦ τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι. ^[30]

189 Ὅ λέγει οὖν τοῦτο ἔστιν· ἡ Δίος ψυχὴ τὸν ἐρώμενον ζητεῖ Δίον εἶναι, καὶ ἐμβριθέστερον καὶ κατεσταλμένον καὶ οὐ σφόδρα κεκινημένον φέρει τὸν ἔρωτα· πάντα γὰρ τὰ Δία σταθερὰ, μόνιμα, αἰεὶ ὡσαύτως ἔχοντα. Ὅθεν καὶ τὰ ἥθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τοῦ ἐρωμένου τοιαῦτα ζητεῖ· ἐξομοιοῦν γὰρ αὐτὸν αὐτῷ βούλεται. — Ἀχθος δὲ τὴν κατοκωχὴν καὶ τὴν ἐμφορήσιν τοῦ ἔρωτος λέγει. μ' Ὅσοι δὲ Ἄρεός τε 252c Δύο ἀρχὰς ὥσπερ ἄνωτέρω λαβὼν καὶ τὴν τοῦ Διὸς νῦν ἀπεικάζων τῇ τῆς Ἑστίας τῆς πάντα ἐδραζούσης, τὴν τοῦ Ἄρεος ἀντιτίθῃσιν αὐτῇ εἰς μονάδα αὐτὸν ἀνάγων τὴν διαιρετικήν· ὁ γὰρ δεσπότης Ἄρης τῆς διαιρέσεως φίλος ἐστί· πάντα γὰρ τὰ τοῦ Ἄρεος διεγερτικά καὶ κεκινημένα καὶ ὀξύρροπα· διὸ τὴν κινητικὴν οὐσίαν εἰς αὐτὸν ἀνάγει. Εἰδέναι δὲ δεῖ τοῦτο καθόλου, ὅτι τὰ διδόμενα παρὰ τῶν θεῶν ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν οἰκειότητα μεταλαμβάνει· οἷον ἡ δέσποινα Ἀφροδίτη φιλίαν καὶ ἔνωσιν χαρίζεται, ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἡ ἑλλαμψις ἡ διδομένη παρὰ τῆς θεοῦ συναναμίγνυται καὶ τῇ ὕλῃ, πολλάκις τὸ μεταλαμβάνον τρέπει τὴν τοιάνδε δόσιν, καὶ γίνεται ἡ φιλία μοιχεία παρὰ τοῦ κακῶς μεταλαμβάνοντος· ἄλλως γὰρ μεταδίδεται παρὰ τῶν θεῶν [καὶ] ἄλλως μετέχεται παρὰ τῶν μετεχόντων. Οὕτως καὶ τῆς Ἡλιακῆς θερμῆς μιᾶς οὔσης, διαφόρων ὑλῶν παρακειμένων, τὸ μὲν τήκεται ὡς ὁ κηρὸς, τὸ δὲ ξηραίνεται ὡς ὁ πηλός· ἕκαστον γὰρ κατὰ τὴν οἰκείαν οὐσίαν μεταλαμβάνει τοῦ διδομένου, καίπερ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς μονοειδοῦς ὄντος· διὸ καὶ τῆς φιλίας, οἷον τῆς Ἀφροδίτης, ἄλλως Ἰδομενεὺς μετέλαβεν, ἄλλως Πάρις καὶ Φαῖδρος, ἄλλως ἦρα Σωκράτης καὶ ἄλλως Λυσίας· ὅθεν, φησὶν, οἱ κάτοχοι τοῦ Διὸς σταθεροὶ εἰσιν οἱ δὲ τοῦ Ἄρεος φονικοὶ καὶ ζηλότυποι εἰσι. Καὶ αὕτη μὲν ὥσπερ ἡ φαινομένη ἐξήγησις, ἡ ἀπόπτωσις τοῦ ἐρωτικοῦ· θεωρητικώτερον δὲ εἴποι τις ἂν τὸν φονικὸν τοῦτον λέγειν τὸν φιλόσοφον, τῷ ἀπορρῆξαι τῆς ὕλης διὰ τὸ ὀξύρροπον, καὶ ἀποσκευάσασθαι τῆς ὕλης, καὶ μηκέτι φυσικῶς, ἀλλὰ νοερῶς ἐνεργεῖν, καὶ εἰ οἷόν τε καὶ πρὸ καιροῦ τὴν ἀναγωγὴν ποιήσασθαι αὐτοῖς· φόνος γὰρ ἂν λεχθεῖ ἐπὶ τῶν θεῶν ἡ ἀπόστασις ἢ ἀπὸ τῶν δευτέρων, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ φόνος στέρησιν ταύτης τῆς ζωῆς σημαίνει. — Τὸ δὲ καὶ τι οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι τὸ μὲν φαινόμενον τῆς ἐξηγήσεως καὶ ἡ ἀπόπτωσις τοῦ ἔρωτος δήλη ὅτι ἔτοιμοι εἰσι καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὰ παιδικὰ, ἐὰν ἀδικῶνται ὑπὸ τῶν παιδικῶν, ἀποσφάττειν· ἡ δὲ θεωρία τὸ οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι τοῦτο λέγει τὸ ἔτι κατέχεσθαι τὴν ψυχὴν ἐν τῇ ὕλῃ· ἐκ δὲ τοῦ καθιερεῦσαι δῆλον ὅτι θεωρητικώτερόν τις αὐτὰ ὀφείλει ἐξηγήσασθαι· τὸ γὰρ καθιερεῦσαι ἐπὶ θείας τινὸς ἀγιστείας λέγεται. ^[5]

190 μα' Καὶ οὕτω καθ' ἕκαστον θεόν 252d Δύο ὥσπερ <ἄνωτέρω> εἰπὼν ἀρχὰς, τὴν τοῦ Διὸς καὶ τὴν τοῦ Ἄρεος, τὴν μὲν σταθεράν, τὴν δὲ κινητικὴν, καθ' ὁμοιότητα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων θεῶν λαμβάνει. Αὕτη γάρ ἐστιν εὐδαιμονία ψυχῆς, τὸ δύνασθαι μιμεῖσθαι τὸν οἰκεῖον θεόν, ὅση δύναμις ἐκάστω, ἕως ἂν ζῇ τὸν ἐνταῦθα βίον μὴ διεφθαρμένος. — Τὸ δὲ ἀδιάφθορος εἶπεν, ἵνα μὴ ἀπόπτωσιν ἔχῃ τοῦ τοιοῦδε ἔρωτος. — Πρώτην δὲ γένεσιν, ὡς ἤδη εἶπε περὶ τῶν ἐννέα βίων, τὴν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ. μβ' Τὸν τε οὖν ἔρωτα 252d Ἐπειδὴ ὥσπερ ἐνταῦθα τὸ ἄγαλμα τιμῶμεν οὐ διὰ τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ διὰ τὸν θεόν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐνταῦθα οἷον ἄγαλμα ἑαυτῷ τὸν ἐρώμενον ποιεῖ· βλέπων γὰρ εἰς αὐτὸν καὶ ἀναμιμνησκόμενος τοῦ κάλλους, τουτέστι τῇ διανοίᾳ βλέπων, καὶ ἀναπέμπων τοῦτο τὸ κάλλος εἰς τὰ νοητὰ εἶδη, καὶ γεννῶν γεννήματα θεῖα, καὶ παιδεύων τὰ παιδικὰ, γόνιμος γίνεται καὶ γεννᾷ ἀρετὰς καὶ πάντα ὅσα ἐν τοῖς ἐξῆς λέγει, βουλόμενος ἀνάξαι εἰς τὸν οἰκεῖον θεόν τὰ παιδικὰ. μγ' Οἱ μὲν οὖν δὴ Διός 252e Ἐκ τοῦ Διὸς τὸν φιλόσοφον καὶ ἡγεμονικὸν τὴν φύσιν βούλεται εἶναι, διὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ τὸ ὑπερέχον δηλῶν τοῦ δεσπότης Διός. Ἔοικεν οὖν ἡγεμονικὸν τὸν ἀρχικὸν λέγειν τὸν κατὰ τὸ ἐξηρημένον, βασιλικὸν δὲ τὸν κατὰ τὸ συντεταγμένον· ὁ γὰρ βασιλικὸς τὰ μέτρα δέχεται παρὰ τοῦ φιλοσόφου. — Δίον δὲ, τουτέστι Δίον. μδ' Ἐὰν οὖν μὴ πρότερον 252e Τουτέστιν ἐὰν μήπω

μνήμην ἔχοντες τῶν ἐκεῖ, μηδὲ εἰδότες πόθεν χαρακτηρίσουσι τὰ τοῦ οἰκείου, ἐπιχειρήσωσι τῷ τοιούτῳ ἐπιτηδεύματι (λέγει δὲ τῷ ἐρωτικῷ). ^[25]

191 — Τό τ' ἐπιχειρήσαντες, τουτέστιν ἀρξάμενοι τοῦ ἀναπτεροῦσθαι. — Ἰχνεύοντες δὲ παρ' ἑαυτῶν, τουτέστιν εἰς ἑαυτοὺς ἐπιστρεφόμενοι ὥστε ἐν ἑαυτοῖς ἰδεῖν τὰ εἶδη ἐκεῖνα. — Τὸ δὲ ἰχνεύοντες εἶπεν, ἵνα εἴποι ὅτι ὥσπερ ἀπὸ εἰδῶλων λαμβάνοντες τὴν γνῶσιν. Ὁ λέγει οὖν τοῦτο ἔστιν· ὅταν δὲ εἰς ἑαυτοὺς ἐπιστρέψωσι καὶ δι' ἑαυτῶν θηράσωσι τὰ τοῦ οἰκείου θεοῦ, τότε εὖποροι γίνονται. — Μανθάνουσί τε καὶ αὐτοὶ μετέρχονται, ὡς μὴ εἰδότες, ἔμφασιν δὲ ἔχοντες τῆς τοιαύτης ἀναγωγῆς καὶ μετέρχονται τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα ἃ ἀνήκει τῷ οἰκίῳ θεῷ, οἷον ὁ μουσικὸς φθόγγους, ῥυθμούς καὶ τὰ ὅμοια, ὁ φιλόσοφος γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν καὶ τὰ ὅμοια, ἕως οὗ ἰχνεύοντες εὗρωσι τοῦ οἰκείου θεοῦ αὐτὴν τὴν φύσιν. — Καὶ ἐφαπτόμενοι αὐτοῦ· ἐφαπτόμενοι εἶπεν ἐπειδὴ οὐπω ἦνθησεν, ἀλλὰ πρῶτον ἐξ ἀμυδρῶν ἰχνῶν γίνεται ἡ ἐπιστροφή ἢ εἰς ἑαυτοὺς, εἶτα ἐπαφῇ, εἶτα ἐνώσει. Ὅταν οὖν ἐπιστρέψαντες ἐφάψωνται αὐτοῦ, τότε διὰ τῆς μνήμης ἐνοῦνται αὐτῷ τῷ οἰκίῳ θεῷ. με' Καὶ τούτων δὴ τὸν ἐρώμενον αἰτιῶμενοι 253a Ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ἀρχὴ τῆς ἀναμνήσεως, ὡς ἄγαλμα αὐτὸν περιέπουσι. — Τὸ δὲ καὶ ἐκ Διὸς ἀρύτως, τουτέστιν ἅπερ ἂν ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον θεὸν ἀρύτως, νοήματα ταῦτα εἰς τὸν ἐρώμενον μετοχετεύουσι, παιδεύοντες αὐτόν. — Τὸ δὲ ὡς αἱ Βάκχαι, ἐπειδὴ αὐταὶ ἐνθουσιῶσαι ὑπὸ τοῦ δεσπότης Διονύσου τοῦ ἐφόρου τῆς τελεστικῆς, κάτοχοι αὐτοῦ γίνονται <καὶ> εὖποροι [γίνονται] καὶ ἅπερ ἐξευρίσκουσιν ἄλλοις μετοχετεύουσιν. με' Ὅσοι δ' αὖ μεθ' Ἡρας 253b Τουτέστιν ὅσοι τῷ ἔρωτι τῷ τῆς δεσποίνης Ἡρας κατέχονται καὶ ὁπαδοὶ εἰσιν αὐτῆς, οὗτοι τὸν ἐρώμενον βασιλικὸν ζητοῦσιν, ἐπειδὴ καὶ βασιλείας ἔφορος καὶ σύνθακος τῷ Διὶ ἢ θεός. — Βασιλικὸν δὲ λέγει τὸν συντεταγμένον. με' Οἱ δὲ Ἀπόλλωνός τε καὶ ἐκάστου 253b Τῶν μετὰ τὸν Δία τὸν ἡγεμόνα δύο ἄλλων ἐμνημόνευσεν, Ἡρας καὶ Ἀπόλλωνος, τῆς μὲν πάντα ἐπιστρεφούσης διὰ τῆς βασιλείας, τοῦ δὲ πάντα εἰς συμφωνίαν καὶ ἔνωσιν ἀνάγοντος. ^[30]

192 — Τὸ δὲ καὶ τὰ παιδικὰ πείθοντες· τέλος γὰρ τῆς ἐρωτικῆς τὸν ἀντέρωτα γεννησάι· ἅμα οὖν οἱ δύο συνάγονται. — Οὐ φθόνῳ· τρόπον τινὰ τοῦτο εἶπεν ἐναντιούμενος τῷ Λυσίου λόγῳ, ἐπειδὴ ἔλεγεν ὁ Λυσίας ὅτι φθονοῦσι τοῖς παιδικοῖς· οἱ τοιοῦτοι οὖν ἐρασταὶ, φησὶν, οὐ φθονοῦσιν, ἀλλὰ μιμοῦνται τὸ θεῖον σοφὸν ὃν καὶ καλὸν καὶ ἀγαθόν, οὐ δυσμενοῦντες ὡς οἱ νόθοι ἐρασταὶ, ἀλλ' εἰς ὁμοιότητα αὐτοῖς φέροντες· ὁ γὰρ βούλονται ἑαυτοῖς. τοῦτο καὶ τοῖς ἐρωμένοις μία γὰρ ἐστὶν ἡ ζωὴ αὐτῶν. Τοιοῦτοι δὲ ἦσαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι· ὅθεν καὶ φέρεται Πυθαγορείου τινὸς τοῦτο τὸ ῥῆμα τό· «Τί ἐστι φίλος; — Ἄλλος ἐγώ.» μὴ Προθυμία μὲν οὖν 253c Ἡ μὲν οὖν προθυμία τῶν ἐρώντων τοιαύτη τίς ἐστὶν οἷαν διήλθομεν, καὶ ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τῶν ἐρώντων οὗτός ἐστι, τὸ κατ' οἰκειότητα τοῦ θεοῦ ἐκλέγεσθαι καὶ διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ συνάγειν τὰ παιδικά. — Πῶς δὲ ὅλως ἀλίσκεται καὶ τιτρώσκεται ὁ ἐραστής ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, πειρατέον εἰπεῖν. Καὶ ἄρχεται λέγειν τὴν ἀπὸ τῶν τῆδε ἐπὶ τὰ ἐκεῖ θέαν· ποτὲ γὰρ τῇ πρὸς ἡμᾶς ἀρχῇ κέχρηται, ποτὲ δὲ τῇ φυσικῇ, τουτέστιν ἀπὸ τῶν ἄνωθεν κάτω. — Τὸ δὲ ἐὰν διαπράξωνται ὁ προθυμοῦνται, τουτέστι τὸ τέλος τὸ εὐδαιμον, ὅπερ ἐστὶ τὸ οἰκειωθῆναι τῷ οἰκίῳ θεῷ καὶ ἐπιγνῶναι τὴν ἰδίαν ἀρχήν. μεθ' Ἀλίσκεται δὲ δὴ 253c Τὸ μὲν τέλος τῆς ἐρωτικῆς τέχνης τὸ ἄριστον τῷ αἰρεθέντι, ἐπειδὴ οὐ πᾶς κεκινημένος ἐστὶν εἰς τὸ συναφθῆναι τῷ οἰκίῳ θεῷ. Διὰ ποίας δὲ ὁδοῦ ἀνάγεται τις ἐφ' ἑαυτὸν καὶ τὴν ἐρωτικὴν ὁδὸν ποία ποτέ ἐστὶ βούλεται παραστήσαι. Εἰπὼν οὖν περὶ τοῦ ἔρωτος τοῦ κατὰ κατόρθωσιν καὶ κατὰ ἀπόπτωσιν γινομένου, καὶ ὡς τὰ ἄκρα εἰπὼν, βούλεται νῦν καὶ περὶ τῶν μέσων εἰπεῖν, λέγω δὴ περὶ τοῦ ἐγκρατοῦς καὶ ἀκρατοῦς. Ἐπειδὴ οὖν περὶ ψυχῆς διαλέγεται τῆς σώματι προσομιλησάσης, εἰκότως καὶ ἄλλους ἵππους αὐτῇ δίδωσιν· ὅσῳ γὰρ κάτεισιν ἡ ψυχὴ εἰς τὴν γένεσιν καὶ πλησιάζει τῷ ἐνταῦθα κλύδωνι, καὶ χιτῶνας πλείονας λαμβάνει· διὸ καὶ περὶ ἐτέρων ἵππων διαλέγεται

λαβόντων σχέσιν πρὸς σῶμα, μορφὰς καὶ τύπους καὶ μερισμούς καὶ σωματοειδεῖς φιλοτιμίας αὐτοῖς παρέχων, ἐπειδὴ ἤδη ἡ ψυχὴ σχέσιν ἀναλαβοῦσα πρὸς τοῦτο τὸ σῶμα καὶ τῶν ζωτικῶν παθημάτων τοῦ σώματος μεταλαμβάνει. ^[30]

193 Ἡ γὰρ ἐν τῷ νοητῷ οὐσα ψυχὴ καὶ διαζῶσα ἐτέρους ἵππους ἔχει, τὸν τοῦ ταυτοῦ καὶ θατέρου (δῆλον δέ· καὶ γὰρ καὶ αὐτοῖς τοῖς θεοῖς ἵππους δίδωσιν ἡ θεολογία)· νῦν οὖν ἄλλους ἵππους λαμβάνει, τὸν τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας. — Τὸ δὲ τοῦ μύθο υ, καίτοι πρὸ τούτου μῦθον αὐτὰ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ νῦν· διὰ τί δὲ τοῦτο ἐποίησεν; Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐν τούτῳ τῷ σώματι ὡς ἐν πλάσματι ἐστὶν ἡ ψυχὴ· ὅλον γὰρ τὸ περὶ ἡμᾶς φαινόμενον σῶμα καὶ περιηγόμενον καὶ ὁ πᾶς διάκοσμος ὁ φαινόμενος μῦθῳ ἔοικεν. Εἰκότως οὖν περὶ τῆς σχέσεως τῆς πρὸς τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς βουλόμενος εἰπεῖν μῦθον ἐκάλεσεν. Ἐν δὲ τοῖς πρὸ τούτου οὐκ εἶπεν, ἐπειδὴ ἔτι ἄνω ἦν ἡ ψυχὴ μετὰ τῶν θεῶν ἄλλους ἵππους ἔχουσα· διὸ ἔλεγεν ἐκεῖ « ἔοικέ τῳ δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει », ἐνταῦθα δέ φησι « τριχῇ διείλομε ν », τὸν πλείονα ἀπομερισμὸν τῆς ψυχῆς διὰ τούτων τῶν λέξεων ἐμφαίνων. Καὶ τὸ εἰπεῖν ψυχὴν ἐκάστην τῆς ἀποτετεμαχισμένης ἐστὶ ψυχῆς καὶ οὐκέτι ὁλοκλήρου οὔσης ἀλλὰ διηρημένης. — Τὸ δὲ ἵππομόρφῳ μὲν δὴ τινέ· ἵππομόρφῳ εἶπεν, ἐπειδὴ μορφὴν αὐτοῖς ἐπιτίθησι· καὶ γὰρ μορφοῦται ἡ ψυχὴ ἐνταῦθα καὶ ἐνσωματοῦται. Ἴππους οὖν λαμβάνει θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν· ἡνιοχικὸν δὲ τὸ λογικὸν τῆς ψυχῆς. — Ἡνιοχικὸν δὲ εἶπε καὶ οὐχὶ ἡνίοχον ὡς ἀνωτέρω, τουτέστι μιμούμενον τὸν ἡνίοχον· καὶ πάλιν ἵππομόρφῳ εἶπε, καὶ οὐχὶ ἵππους· δῆλον δὲ διὰ τί, ἐπειδὴ αἱ μετὰ σώματος ἐνέργειαι τῆς ψυχῆς οὐκ εἰσὶ τοιαῦται οἷαι οὔσης αὐτῆς ἐν τοῖς νοητοῖς. — Τὸ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἡμῖν ταῦτα μενέτω, ὅτι ἔχει δύο ἵππους καὶ ἡνίοχον. — Τῶν δὲ δὴ ἵππων ὁ μὲ ν, φανέ ν, ἀγαθὸς γ καὶ τοῦτο ἀνωτέρω ἔλεγεν ὅτι ὁ μὲν ἐστὶν ἀγαθός, ὁ δὲ χειρὼν, διὰ τῆς δυάδος τὸ δυοειδὲς τῆς ψυχῆς ἐνδεικνύμενος· ἀποστᾶσα γὰρ τῆς ἐνώσεως τῶν θεῶν ἀναγκαιῶς ἡ ψυχὴ εἰς γένεσιν καὶ ἐτερότητα ἐμφέρεται. ν' Ἀρετὴ δὲ τίς τοῦ ἀγαθοῦ 253d Διὰ τί οὐκ εἶπεν ὅτι ὅλοι ἦσαν ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν οἱ τῶν θεῶν, ὡς φησιν αὐτὸς ἀνωτέρω, τὸ δὲ τῶν ἄλλων μέμικτα ι; να' Ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν 253d Ὁ θεῖος Πλάτων τὰ μόρια τῆς ψυχῆς διανέμει τῷ σώματι, καὶ τὸν μὲν νοῦν καὶ τὸν λογισμὸν ἀναλογοῦντα τῷ ἡγεμονικῷ καὶ ἀρχικῷ τῆς πόλεως ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἰδρύει, ἐπειδὴ καὶ σφαιρικός ὁ ἐγκέφαλος, καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲ μικρὸς κόσμος ἐστίν· ἀνάλογον οὖν τῷ οὐρανῷ ἐποίησε τὸν ἐγκέφαλον. ^[5]

194 Ἐπειτα ἐπειδὴ ὁ θυμὸς εὐγενέστερός ἐστι τῆς ἐπιθυμίας καὶ ἀναλογεῖ τοῖς προπολεμοῦσι καὶ ἀναστέλλουσι πᾶν τὸ πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως κινούμενον ἐν τῇ πόλει, ὃ λέγει ἐπικουρικὸν καὶ στρατιωτικὸν, καὶ τιμῆς ὀρέγεται καὶ ἐπιπλήττει τῷ ἀλόγῳ, διὰ τοῦτο διάφραγμα βαλὼν τὸν τράχηλον ἐν τῇ καρδίᾳ ἔπηξεν, ἵνα ἐν τοῖς προθύροις ᾗ τοῦ λόγου. Τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν ὡς ἄλογον καὶ ἐοικὸς τῷ θητικῷ τῆς πόλεως καὶ τῷ πλήθει ᾧκισεν ἐν τῷ ἥπατι, ἵνα ἐκεῖ τρέφεται ὡς ὄνος ἐν φάτνῃ, ἔτι κατωτέρω τοῦ θυμοῦ [καὶ κατωτέρω] διάφραγμα μέσον ἐμβαλὼν. Εὐγενέστερος οὖν ὁ θυμὸς ὡς συνεγγίζων τῷ λόγῳ· διὸ καὶ στάσιν βελτίονα ἔχει· ἐν γὰρ βελτίονι χώρα τέτακται. Λέγει οὖν πρῶτον περὶ τοῦ θυμοῦ, ὅτι καλλίων ἐστὶ, καὶ λαμβάνει τὰ μορφώματα ποτὲ μὲν ἀπὸ σώματος, ποτὲ δὲ ἀπὸ ἡθῶν καὶ ψυχῆς. — Τὸ δὲ καλλίονι στάσε ι· στάσιν αὐτῷ τὴν βελτίονα ἔδωκε καὶ τέως κατὰ τὴν στάσιν αὐτὸν ἐχαρακτήρισεν. — Ὅρθον δὲ εἶπεν αὐτὸν διὰ τὸ καταδέχασθαι τὰ μέτρα τοῦ λόγου. — Διηρθρωμένος δὲ, τουτέστι κεκριμένος καὶ οὐ συμπεφυρμένος. — Ὑψαύχη ν· τουτέστιν αἰεὶ ἀνατεταμένος καὶ ὑπερανέχων καὶ ὑπερφρονῶν τῶν χειρόνων. — Ἐπίγρυπος ἀντὶ τοῦ βασιλικός· τὸ γὰρ γρυπὸν αἰεὶ τῷ βασιλικῷ καὶ εὐγενεῖ προσάπτει, καὶ τὸ γρυπὸν τοῦ σιμοῦ εὐμορφότερόν ἐστι. — Λευκὸς ἰδεῖ ν· ἀντὶ τοῦ φανότατος καὶ τῷ κάλλει διαλάμπων. — Μελανόμματο γ· τουτέστι τὰ βαθέα διερευνώμενος καὶ τὰ ἀφανῆ καὶ νοητὰ βουλόμενος κατοπτεύειν· μέλαν γὰρ τὸ ἀφανὲς λέγει. νβ' Τιμῆς ἐραστῆς 253d Εἰπὼν τὰ πλεονεκτήματα τὰ ἀπὸ τοῦ σώματος, λέγει λοιπὸν καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ψυχῆς. ^[30]

195 Τιμή δέ ἐστι τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς Νόμοις φησί· τῶν δὲ κακῶν οὐδὲν τίμιον· διὸ καὶ τοὺς θεοὺς τιμῶμεν· ἀγαθὸν οὖν ἡ τιμή· διὸ βούλεται τιμᾶσθαι ἡ ψυχὴ. Τιμῆς γοῦν ἐραστής, τουτέστι τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν εἰδῶν ὀρεγόμενος. —Τὸ δὲ μετὰ σωφροσύνης τουτέστι ταῦτα ἔχει τὰ τῆς ψυχῆς πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττει, μὴ βουλόμενος ἀναπίμπλασθαι τοῦ ἐναντίου. —Τὸ δὲ ἀπληκτος, τουτέστιν οὐ δεόμενος κέντρων ὥσπερ τὸ δέον ἀκούων. Οὐδὲ περὶ τὰ ἔνυλα στρέφεται, ἀλλὰ κελεύσματι μόνῳ καὶ λόγῳ ἡνιοχεῖται ὡς ἐγγὺς ὢν τοῦ λόγου εὐθὺς ἀφ’ ἑαυτοῦ πάντα καταδέχεται ποιεῖν καὶ κατὰ τὰ μέτρα τοῦ λόγου ἡνιοχεῖ τὰ μέτρα τῆς ζωῆς. νγ’ “Ο δ’ αὖ σκολιός 253e Εἰπὼν περὶ τοῦ εὐγενεστέρου τῶν ἵππων, λοιπὸν τὰ ἐναντία ὧν εἶπε περὶ τοῦ ἐτέρου λέγει, καὶ μιμεῖται τὸ συμπεφυρμένον καὶ συγκεχυμένον αὐτοῦ. Οὐκέτι γὰρ πρῶτα λέγει τὰ τοῦ σώματος, εἴθ’ οὕτως τὰ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ συγχέει τὴν τάξιν. Σκόπησον οὖν κατὰ τὴν ἀντίθεσιν· ἐκεῖνος ὀρθός, οὗτος σκολιός, ὡς τῆς ἐπιθυμίας ὢν· ἡ γὰρ ἐπιθυμία θηρίῳ ἔοικε. — Πολύς τὸ πολὺ τῇ γενέσει καὶ τοῖς κάτω πράγμασιν οἰκεῖόν ἐστιν· οὐ κατέχεται οὖν ἐνὶ εἵδει, ἀλλὰ πολυειδής ἐστι καὶ τῷ πλήθει φίλος. — Εἰκὴ συμπεφορημένο· ἀπειρος καὶ ἀόριστος καὶ φερόμενος ὅπου ἂν τύχη. — Καρτεράυχην· ἐκεῖνος διὰ τοῦ ὕψους τὸ ἀνατεταμένον εἶχεν, οὗτος δὲ τὸ ἀντίτυπον τὸ μετὰ τῆς γενέσεως. — Βραχυτράχηλος· ἀντὶ τοῦ ταπεινὸς καὶ κατ’ ἐπιθυμίαν ζῶν καὶ τιμῆς μὴ ὀρεγόμενος. — Σιμοπρόσωπο· εὐτελὲς, χαμαιπετὲς καὶ οὐχὶ βασιλικός. — Μελάγχρω· σκοτεινός, οὐχὶ διειδής καὶ λαμπρὸς ὡς ὁ ἄλλος. — Γλαυκόμματο· τουτέστι τὸ ἐπιπόλαιον γίνεται τοῦ φανοῦ καὶ ἄχρι φαντασίας ἔχων τὰς νοήσεις. — “Υφαιμο· τουτέστι τῇ γενέσει οἰκειότατος. — “Υβρεως καὶ ἀλαζονείας ἐταῖρος, ὃ ἐστιν ἐναντίον ὧν εἶχεν ἐκεῖνος· ἐκεῖνος γὰρ σωφροσύνης καὶ αἰδοῦς. — Περὶ ὧτα λάσιο· κωφό· τὰ ὧτα ἔχων δασέα καὶ πεφικωμένα· διὸ καὶ ἀνήκοος καὶ κωφός ἐστι, καὶ πολλάκις ἀκούων τι καὶ μὴ ὑπακούων, ἀλλὰ τῇ ἐπιθυμίᾳ εἴκων, μαστίγων δέεται μεγάλων· δεικνὺς ὅτι αἱ παραινέσεις οὐδὲ μικρόν τι δύνανται ἀνύσαι εἰς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους· διὰ τούτου ἐνδεικνύμενος ὅτι πολλῆς προσοχῆς χρεῖα ἐστὶ τῇ ψυχῇ, ὥστε συνεθίσαι αὐτὴν τῷ ἀμείνονι ἵππῳ, ἐπειδὴ οὗτος ὁ ἵππος κελεύσματι καὶ λόγῳ ἡνιοχεῖται, ὁ δὲ τῆς ἐπιθυμίας μόγις μετὰ μαστίγος καὶ κέντρων· διὸ οὐδὲ ἀνέχονται οἱ τούτῳ τῷ ἵππῳ κατασχεθέντες παραινέσεων. [5]

196 νδ’ “Όταν δὲ οὖν ὁ ἡνίοχος 253e Βουλευθεὶς εἰπεῖν πῶς ἀλίσκεται ὁ αἰρεθεὶς, εἶπε πρῶτον περὶ τῶν ἵππων τῆς ψυχῆς τῆς ἤδη προσομιλησάσης τῷ σώματι, τουτέστι θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας. Βουλόμενος εἰπεῖν τοῖνυν περὶ ἐγκρατοῦς [καὶ ἀκρατοῦς], τουτέστι περὶ ἀναγωγοῦ, λέγει περὶ τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτος καὶ ἐν ἀποπτώσει καὶ ἐν συμμίξει θεωρουμένου. Δύο γὰρ ὄντων μερῶν τῆς ψυχῆς, λόγου καὶ ἀλογίας, τέσσαρά τινα μεταξὺ ἀναφαίνεται, ὧν αἱ μὲν ἀρεταί, αἱ δὲ κακίαι εἰσίν. “Όταν μὲν γὰρ ὁ λογισμὸς κατακρατῇ τοῦ ἀλόγου, ὡς μὴ ἀντιτείνειν τὸ ἄλογον ἀλλὰ ἡνδραποδίσθαι, τότε σωφροσύνη γίνεται τὸ ὅλον τοῦτο· ὅταν δὲ τὸ ἀνάπαλιν ᾗ καὶ ὁ λόγος δουλεύῃ τῇ ἀλογίᾳ ἀνδραποδισθεὶς ὑπ’ αὐτῆς, ἀκολασία· ὅταν δὲ τῶν δύο τούτων γένηται μάχη, κρατοῦντος μὲν τοῦ λόγου γίνεται ἐγκράτεια, τοῦ δὲ ἀλόγου ἀκράτεια. Περὶ τῶν οὖν παντοδαπῶν συμμίξεων τοῦ ἔρωτος ἐνταῦθα βούλεται διαλαβεῖν καὶ περὶ τοῦ ἀμείνονος καὶ ἐγκρατοῦς ἔρωτος καὶ ἀναγωγοῦ ἵππου, ὅτι ἔλκεται μὲν ἅτε δὴ σώματι προσομιλοῦσα ἡ ψυχὴ ὑπὸ τοῦ ἀκολάστου τῶν ἵππων, αὐτὴ δὲ ἀνθέλκει τὸν χεῖρονα τῶν ἵππων ἅμα τῷ ἀμείνονι τῶν ἵππων εἰς τὰ νοητὰ εἶδη. — Τὸ δὲ ἐρωτικὸν ὄμμα, τουτέστι τὴν τοῦ ἐρωμένου ψυχὴν· τότε δὲ κυρίως γίνεται τις ἐρωτικὸς, ὅταν εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέψῃ· τοῦτο δὲ ἔσται διὰ τῶν ὁμμάτων, ὅταν, καθὼς εἶπεν ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ, βουλόμενος ἑαυτὸν ἰδεῖν τις εἰς ἐτέραν ψυχὴν ἀπίδῃ· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν ἑαυτοὺς βουλόμενοι ἰδεῖν, οὐδὲν ἄλλο τούτου παράδειγμα εὐρίσκομεν ἢ ὀφθαλμὸν ἐπειδὴ εἰς ταυτὸν συντρέχει τὸ ὁρῶν καὶ τὸ ὁρατικόν· ἐν γὰρ τοῖς κατόπτροις ἄλλο ἐστὶ τὸ ὁρῶν καὶ ἄλλο ἐστὶ τὸ ὁρατικόν. —Τὸ δὲ πᾶσαν, τουτέστι δι’ ὅλης τῆς

ψυχῆς, καλῶς εἶπε· τὸν γὰρ ἔρωτα ὅπερ ἐστὶ πάθος οὐκ ἔστι διὰ πάσης τῆς ψυχῆς ἰδεῖν, ἀλλὰ μέρους αὐτῆς κατὰ κακίαν ἐνεργούσης. ^[30]

197 —Τὸ δὲ διαθερμῆνας, τουτέστι πᾶσαν ψυχὴν διὰ τῆς μνήμης ἀναγαγών· θέρμην γὰρ καλεῖ τὴν ἀναγωγὸν δύναμιν. —Τὴν δὲ ἀνάμνησιν αἰσθησιν ἐκάλεσεν ἐπειδὴ καὶ ἡ αἰσθησις ἔχει τὸ γνωστικόν, καὶ δύναμίς ἐστιν ἡ αἰσθησις γνωστική. νε' Γαργαλισμοῦ τε 253e Τουτέστιν ὅταν ἄρξηται κινεῖσθαι καὶ ἐρᾶν τοῦ αὐτοκάλου καὶ τῶν νοητῶν εἰδῶν· οὐ γὰρ δεῖ εἰς πάθος κατάγειν τὸν ἡνίοχον. —Τὸ δὲ ὁ μὲν εὐπειθὴς εἴπομεν ἤδη ὅτι περὶ ἀμείνονος καταστάσεως καὶ ἔρωτος βούλεται διαλεχθῆναι. Εὐπειθὴ δὲ λέγει τὸν θυμόν· οὗτος γὰρ ἔπεται ἐπὶ τὴν ἄνω θέαν πρόθυμος, ὁ δὲ ἕτερος μᾶλλον βούλεται καθέλκειν κάτω καὶ γενεσιουργεῖν. —Τὸ δὲ μὴ ἐπιπηδᾶν τῷ ἐρωμένῳ, τουτέστι μὴ προσομιλῆσαι τῇ γενέσει, κατὰ δὲ τὸ φαινόμενον μὴ εἰς λόγους ἐλθεῖν τῷ ἐρωμένῳ. νς' Ὁ δὲ οὔτε κέντρων 254a Ὁ δὲ ἕτερος ὁ ῥέπων ἐπὶ τὴν γένεσιν ἀναγκάζει προσομιλεῖν τοῖς παιδικοῖς καὶ προσάπτεσθαι, ἅτε δὴ ἀνήκοος ὢν τοῦ λόγου. Τὸ γὰρ μνεῖαν <ποιεῖσθαι> τῆς τῶν ἀφροδισίων <χάριτος>, τοῦτο ἔστι τῆς γενεσιουργοῦ ἐπιθυμίας εἰς ἀνάμνησιν ἄγει. νζ' Τὼ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν 254a Τουτέστιν ὁ ἡνίοχος καὶ ὁ ἵππος ὁ ἐν τῇ ἀμείνονι στάσει. —Τὸ δὲ ὅταν μηδὲν ἢ πέρας κακοῦ· τουτέστιν ὅταν μηκέτι δύνωνται ἀντειπεῖν, ἀλλὰ οἷον βιάσθαι ὁ τῆς ἐπιθυμίας ἵππος, ἔρχονται μὲν πλησίον τοῦ ἐρωμένου, καὶ ἐκ τούτου ἀνάμνησις γίνεται αὐτοῖς τοῦ νοητοῦ κάλλους, καὶ πάλιν ἀφίστανται τῆς πρὸς τὸν ἐρώμενον συνουσίας. νη' Ἡ μνήμη πρὸς τὴν τοῦ κάλλους 254b Ἐτι γὰρ τὴν μνήμην ἔχων τῶν ἐκεῖ ἀφίσταται πάσης τῆς γενέσεως. — Ἀστράπτουσαν δὲ ἀντὶ τοῦ ἵνδαλμα φέρουσιν τοῦ νοητοῦ κάλλους. — Τὸ δὲ εἶδεν αὐτὴν μετὰ σωφροσύνης· δηλὸν καὶ ἐντεῦθεν ὅτι περὶ τοῦ ἀμείνονος ἔρωτος διαλέγεται, πῶς ἄνεισι καὶ πῶς κάτεισι, καὶ ἄνω καὶ κάτω μεταφέρεται, καὶ κατακρατεῖ τῆς ἐπιθυμίας· λέγει δὲ ὕστερον καὶ πῶς κατακρατεῖται. ^[25]

198 Διδάσκει οὖν ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐγκρατευόμενοι καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦτο μελετῶντες περιγινόμεθα καὶ εἰς τὴν θέαν ἐρχόμεθα τοῦ αὐτοκάλου. —Τὸ δὲ ἐν ἀγνῶ βάθρῳ τὸ νοητὸν λέγει, ἐπειδὴ ὁ τόπος ὁ νοητὸς καθαρὸς καὶ ἀκίβδηλος καὶ ἀγνός ἐστι· τὰ γὰρ ἐνταῦθα καλὰ οὐκ εἰσὶν ἐν ἀκραιφνεῖ καλῷ. νθ' Ἐδιδασκίε τε 254b Τὸ δέος, καθὼς ἀνωτέρω εἴπομεν, δεῖ λαβεῖν τοιοῦτον δέος καθὸ ὑποστελλόμεθα τοὺς θεοὺς, οὐχ οἷον πρὸς τοὺς πολεμίους. —Τὸ δὲ ἀνέπεσεν ὑπτί α, τουτέστιν εἴλκυσεν ἑαυτὴν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν πάντων εἰς τοῦπίσω. — Ἐλκύσαι δὲ λέγει τὸ ἀναδραμεῖν ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ εἶδη. — Τὸν δὲ ὕβριστήν· τὸν τῆς ἐπιθυμίας λέγει. ξ' Ἀπελθόντε δὲ ἀπωτέρω 254c Οὐκέτι πρὸς τὴν τοῦ ἐρωμένου πλησιάσαντες κοινωνίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητόν. — Ὁ μὲν ἰδρῶτι πᾶσαν ἔβρεξε τὴν ψυχὴν· ἰδρῶς γὰρ μέγας καὶ ἀγών οὗτος τῇ ψυχῇ, ὃν ἀθλεῖ ἀναγομένη ἐπὶ τὸ νοητόν. —Τὸ δὲ μόγις ἐξαναπνεύσα· ὁ ἵππος τοῦ ἐπιθυμητικοῦ δηλονότι ἥρξατο κατηγορεῖν τὸν ἡνίοχον ὅτι ἔδει προσελθεῖν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ μὴ φεύγειν αὐτά. —Τὸ δὲ δειλία καὶ ἀνανδρία λιπόντε τὴν τάξιν διὰ τὸ μὴ προσομιλῆσαι τοῖς αἰσθητοῖς. ξα' Καὶ πάλιν οὐκ ἐθέλοντας 254d Τῷ ὄντι τὸν ἀγῶνα τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἐφ' ἑκάτερα ῥοπὴν διὰ τῶν ῥητῶν τούτων ἐμφαίνει, ὅτι ποτὲ μὲν ἀνάγεται, ποτὲ δὲ κατάγεται, καὶ ὅσω καμᾶτω περιγίνεται τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ κοινωνίας. —Τὸ δὲ πολλὰ κακίζων εἶπεν ὅτι, φησὶν, ἀπέλιπε τὴν πρὸς τὸν ἐρώμενον κοινωνίαν. ξβ' Ἐλθόντος δὲ τοῦ συντεθέντος 254d Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέθεντο εἰσαυθις προσομιλῆσαι, ἀναμιμνήσκει, φησὶ, τῶν συνθηκῶν. Ταῦτα δὲ πάντα <τὰ> λεγόμενα τὰς κινήσεις τοῦ ἐπιθυμητικοῦ τὰς εἰς ἡμᾶς γινομένας ἐμφαίνει, τουτέστι τὰς καταγωγὰς δυνάμεις. ^[30]

199 ξγ' Ὁ δὲ ἡνίοχος 254d Οὕτω λέγει πῶς κατήχθη ἡ ψυχὴ καὶ ὑπηνέχθη εἰς τὴν γένεσιν, ἀλλὰ τὸν κατορθωτικὸν ἔρωτα διὰ πάντων τούτων ἐξηγεῖται. — Ταυτὸν πάθος λέγει τὸ ἀνθελκύσαι. — Ἀπὸ ὕσπληγγος ἀπὸ μύωπος κρουσθεῖς· τινὲς δὲ ὕσπληγγα μᾶστιγα καλοῦσι. — Ἀναπεσὼν δὲ, τουτέστιν εἰς τοῦπίσω πεσὼν καὶ ἐλκύσας. — Ὁδύναις ἔδωκε· τουτέστιν οὐκ εἴασε προβῆναι

ἐπὶ τὴν γένεσιν καὶ τὸ αἰσθητόν. Ταῦτα δὲ πάντα τοῦ ἐγκρατοῦς ἐστὶ καὶ ἐφιεμένου τοῦ νοητοῦ, τὸ πάσας τὰς δυνάμεις ἑαυτοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐλκύσαι καὶ ἀποστῆναι τῶν αἰσθητῶν. ξδ' Ὄταν δὲ ταῦτὸν πολλάκις 254e Ὄταν οὖν τοιοῦτον πάθος πολλάκις πάθῃ καὶ ταπεινωθῇ, ἔπεται λοιπὸν καὶ οὐκ ἀντιτείνει τῷ ἡνιόχῳ ἢ ἄλογος πᾶσα ζωὴ, καὶ οὕτω γίνεται ἡ ἀναγωγή. —Τὸ δὲ φόβῳ διόλλυται, ὁ χεῖρων τῶν ἵππων· ἐπεὶ γὰρ πολυδύναμός ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ πολυμερὴς, βούλεται καὶ τὰ ἄλλα μόρια αὐτῆς ἐνεργεῖν· ἀνθέλκει οὖν τὰς κοίλας ἐνεργείας καὶ μεταγεί ἐπὶ τὰς ἀμείνους καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, τοῦ χείρονος τῶν ἵππων ἐπὶ τὴν γένεσιν τρεπομένου. ξε' Ἀτε οὖν πᾶσαν θεραπείαν 255a Πρόκειται μὲν αὐτῷ εἰπεῖν πῶς ἐκ τῶν αἰσθητῶν καὶ τῆς γενεσιουργοῦ φύσεως ἀνάγεται ὁ ἀναγόμενος καὶ ἀφίσταται τῆς γενέσεως καὶ γίνεται ἐν θέᾳ τοῦ νοητοῦ. Εἰπὼν οὖν τὸ πῶς ἀλίσκεται ὁ ἐρῶν, βούλεται νῦν εἰπεῖν καὶ ὁ ἐρώμενος πῶς ἀλίσκεται καὶ ἐντίκτεται ὁ ἀντέρως. Ἐντεῦθεν οὖν περὶ τοῦ ἀντέρωτος λέγει. — Θεραπευόμενος, τουτέστιν ὁ ἐρώμενος. — Θεραπείαν δὲ λέγει οὐ ταύτην τὴν γενεσιουργὸν οὐδὲ τὴν καταγωγὸν καὶ σωματικὴν· ἀλλὰ οὕτω θεραπευόμενος ὡς ἄγαλμα θεῶν, καὶ ὡς ὁ Ἀλκιβιάδης παρὰ Σωκράτους, οὕτω γοῦν θεραπευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ ὁ ἐρώμενος καὶ πείραν δεδωκὼς τοῦ ἐραστοῦ, τότε δὴ καὶ ὁ ἐρώμενος ὡς γνησίῳ ἐραστῇ ἑαυτὸν ἐπιδίδωσιν. —Ὁ δὲ πᾶς νοῦς τῶν ἐξῆς ῥητῶν τοιοῦτός ἐστιν. Ἐπειδὴ τὰ θεῖα ὑπερβλύζει τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πληθύνει, ἀνάγκη καὶ τὸν ἔρωτα ὃν οἱ θεοὶ ἐνέσπειραν τοῖς ἀνθρώποις ὑπερβλύζειν τῇ ἀγαθότητι. Οὐκοῦν καὶ ὁ κατεχόμενος τούτῳ τῷ ἔρωτι μεστός ἐστι τῶν ἀγαθῶν· διό φησιν ὅτι ὁ ἐραστής, ἐκ τοῦ ὅμματος τοῦ ἐρωμένου ἀναμνησθεὶς τῶν νοητῶν καὶ εἰς ἑαυτὸν γενόμενος καὶ θεωρήσας τὸ ἀληθὲς κάλλος, ὑπερεκχέει τι ἐξ ὧν ἔσχεν ἀγαθῶν εἰς τὸν ἐρώμενον, ὅπερ δεξάμενος ὁ ἐρώμενος ἀπὸ τοῦ ἐραστοῦ, ὥσπερ ἀπὸ λείων καὶ λαμπρῶν ἀναπαλλομένου καὶ ἀντηχοῦντος τοῦ ψόφου, ἢ ὥσπερ ἀπὸ ὀμμάτων διὰ τὴν συμπάθειαν τοῦ ἐτέρου ὅμματος ἀναπιμπλαμένου, ἀνατείνει εἰς ἑαυτὸν καὶ γίνεται ὁ ἐρώμενος ἐραστής. [5]

200 ξς' Οὐχ ὑποσηματιζομένου 255a Τοῦτο γὰρ ποιοῦσιν οἱ νόθοι ἐρασταὶ προσποιούμενοι καὶ ὑποσηματιζόμενοι φιλεῖν. — Καὶ αὐτὸς ὧν φύσει φίλος· εἰς ταυτὸν ἄγει τὴν φιλίαν καὶ τὸν ἔρωτα· ἐπειδὴ διὰ φιλίας καὶ ὁμοιοῦς καὶ συμπονοῦς ἢ ἀναγωγή γίνεται ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς. ξζ' Ἐὰν ἄρα καὶ ἐν τῷ πρόσθεν 255a Τουτέστιν ἐὰν ἢ διαβεβλημένος τῆς συνουσίας τοῦ ἐραστοῦ ὅτι οὐ σωματικῆς χάριτος ἔνεκα ἐπλησίασεν αὐτῷ ἀλλὰ ὠφελείας ψυχῆς, τότε παραδίδωσιν ἑαυτὸν καταφρονήσας τῶν τὰς διαβολὰς λεγόντων. ξη' Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου 255a Ταῦτα ἄντικρύς ἐστιν ἃ εἶπεν ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ· ὅταν δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου οἱ μὲν τοῦ σώματος ἐρῶντες ἀποφοιτῶσιν, αὐτὸς δὲ παραμένῃ, δῆλον γίνεται τῷ ἐραστῇ ὅτι οὐ σωματικῆς χάριτος ἔνεκα παραμένει, ἀλλὰ τῷ ἀπολύσαι τὸν νέον· διὸ καὶ ὁ νέος καιρὸν λοιπὸν ἔχων τοῦ κατήκοος γίνεσθαι λόγων καὶ διακρίνειν τὸν γνήσιον ἐραστὴν, εἰς ὁμιλίαν ἔρχεται τῷ ἐραστῇ καὶ παραδίδωσιν ἑαυτὸν τῷ ἐραστῇ. ξθ' Οὐ γὰρ δήποτε εἴμαρται κακὸν 255b Οὐ γὰρ πέφυκε τὰ ἀνόμοια συμμίγνυσθαι, οὔτε κακὸς ἐραστής ἀγαθῷ ἐρωμένῳ οὔτε κακὸς ἐρώμενος ἀγαθῷ ἐραστῇ· τὸ γὰρ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον· διὸ οὐδὲ ὁ κακὸς τῷ καλῷ φίλος οὐδὲ ὁ δειλὸς τῷ θρασεῖ· οὔτε μὴν τῷ ἀνδρείῳ, ἐπειδὴ ἡ κακία ἀόριστός ἐστι καὶ ἄπειρος, τὰ δὲ καλὰ ἐν μέτρῳ ἐστὶ καὶ πέρατι. —Εἴμαρμένην δὲ λέγει τὴν περὶ τὴν σωματοειδῆ ζωὴν καὶ τάξιν· ὁ Ἰάμβλιχος δὲ τὴν φύσιν τοῦ παντὸς εἴμαρμένην καλεῖ. Ἡ δὲ εἴμαρμένη ἀπὸ τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἀδραστείας οὔσα οὐδέποτε κακὸν ἀγαθῷ συζευγνύει. [25]

201 Προσδεξαμένου δὲ τὸν ἐραστὴν καὶ εἰς λόγους ἐλθόντων ... ἐγγύθεν, οὐκέτι πόρρωθεν ὡς πάλαι, ἀλλὰ διὰ τὸ δύνασθαι κατακούειν λόγων πλησίον ὧν τοῦ ἐραστοῦ. Ἦγουν τὸ ἐγγὺς τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐγγύθεν πάρεστι τὰ ἀγαθὰ τοῖς βουλομένοις μετασχεῖν. ο' Ἐκπλήττει τὸν ἐρώμενον 255b Ὅτι οὐ σωματικῆς χάριτος ἔνεκα παρέμενε τῷ ἐρωμένῳ, ἀλλὰ φιλῶν καὶ ὠφελείας ἔνεκα. — Ἐνθεον δὲ φίλον εἶπε πρὸς ὃν οὐδὲ πατέρες οὐδὲ συγγενεῖς συγκρινόμενοι

τὸ τυχόν εἰσιν. οἱ ὅταν δὲ χρονίζῃ 255b Τὸ τοῦ ἀντέρωτος λοιπὸν λέγει· ὅταν δ' ἐ, φησὶ, χρονίσῃ ὁ ἐρώμενος τοῦτο δρῶν, τουτέστι συνὼν τῷ ἐραστῇ καὶ ἀπολαύων αὐτοῦ, τότε γεννᾷ τὸν ἀντέρωτα. —Τὸ δὲ ἄπτεσθαι· ὁ γὰρ γνήσιος ἐραστὴς καὶ ἀπτόμενος σωφρόνως ἄπτεται, ὡς ἔχομεν τὸν Σωκράτη καὶ γυμναζόμενον καὶ συγκαθεύδοντα Ἀλκιβιάδην. —Τὸ δὲ τότε ἤδη ἢ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγὴ ἢ, τουτέστι τοῦ ἔρωτος, ὃν ἔλεγεν ἱμερον ἐκ τοῦ Γανυμήδους τὸν Δία ἡρᾶσθαι· τότε οὖν ὁ ἱμερος ἀπὸ τοῦ παιδὸς ἐν αὐτῷ τεχθεὶς ἀπομεστούμενος καὶ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸν ἐρώμενον, ὡς ἀπὸ λείων καὶ λαμπρῶν ἀναπάλλεται, καὶ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀκτίνων ἀντανακλάται καὶ τίκτει τὸν ἀντέρωτα· ἡ πηγὴ οὖν ἢ ἀπὸ τοῦ ἐρωμένου [καὶ ἢ] καλλονῇ πολλῇ [ἢ] φερομένη. οἱ. Καὶ οἷον πνεῦμα 255c Λοιπὸν παραβολαῖς κέχρηται· ὥσπερ, φησὶ, τὸ πνεῦμα ἀπὸ τινων λείων ἀνακάμπει ἐπὶ τὸ πεμφθὲν ἀπὸ τῆς ἡχοῦς, ἢ ὥσπερ ἀπὸ τῆς ὀφθαλμίας ἄλλος ἀναπίμπλαται ὀφθαλμίας καὶ οὐκ οἶδεν ὅθεν τοῦτο τὸ πάθος ἐστὶ, γίνεται δὲ τὸ πάθος τοῦτο διὰ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἔνωσιν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ ἐρώμενος ἀντερῶν τοῦ ἐραστοῦ φιλεῖ μὲν, ἀγνοεῖ δὲ ὁ πάσχει. — Ἄρδε· τὸ ἀρδόμενον εἰς ὕψος τρέχει· τοῦτο οὖν λέγει τὸ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῶν γηγενῶν. —Τὸ δὲ ὅτου δ' ἐ, ἀπορεῖ· τὸ τοῦ ἔρωτος ἡνωμένον καὶ ὑπερφυεὲς ἐσήμανε διὰ τοῦ ἀπορεῖν, ὅτι ἐρώμεν μὲν τῆς θεάς ἐκείνης καὶ ζητοῦμεν τὴν ἑαυτῶν ὁλότητα, ἅτε ἀποτεταμαχισμένοι ὄντες, ἀγνοοῦμεν δὲ ὅτι ἐρώμεν, καὶ ἀποπίπτομεν εἰς τὴν ὕλην καὶ τὰ αἰσθητά. οἱ. Ἄλλ' οἷον ἀπ' ἄλλου ὀφθαλμίας 255d Οὐδὲ γὰρ ὁ οὕτω ὀφθαλμίων ἔχει εἰπεῖν τὴν πρόφασιν ἢ τὴν αἰτίαν· οὐδὲ γὰρ οἶδε τὸ πάθος διὰ τί συμβαίνει· συμβαίνει δὲ διὰ τὴν συμπάθειαν· ἡγουν διὰ τοῦ ἀέρος συνάπτεται πως ἢ ὀφθαλμία. [30]

202 — Ὡσπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ· τὸ οἰκεῖον παράδειγμα τῆς ἐρωτικῆς ἐπιστήμης ὀφθαλμός ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ ἐκ τοῦ ὁρᾶν γίνεται τὸ ἐρᾶν, καὶ αἱ ἐλλάμψεις τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὁμμάτων ἐμφαίνονται. Ὡσπερ οὖν διὰ τοῦ ὄμματος τοῦ ἐρωμένου ὁ ἐραστὴς ἀνάγεται ἐκεῖ ἐνοπτριζόμενος, οὕτω καὶ ὁ ἐρώμενος διὰ τοῦ ὄμματος τοῦ ἐρώντος. Κάτοπτρον οὖν μᾶλλον ἢ τις εἴποι τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ κατόπτρων δύναται ἢ ἐξήγησις τοῦ ῥητοῦ ἀρμόσαι. οἱ. Καὶ ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρῇ 255d Τουτέστι τὰ αὐτὰ πάσχει τῷ ἐραστῇ, καὶ τὰς αὐτὰς ἐνεργείας καὶ τὴν αὐτὴν ἀναγωγὴν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος ἔχουσιν. — Εἶδωλον δὲ ἔρωτος τὸν ἀντέρωτά φησι· τὰ δεύτερα γὰρ προσάπτει τῷ ἀντέρωτι, ἐπειδὴ καὶ πρωτουργὸν αἰτίον ἐστὶ τοῦ ἀντέρωτος ὁ ἔρωτος. —Τὸ δὲ παραπλησίως μὲν ἀσθενεστέως δ' ἐ· κἀνταῦθα τὰ δεύτερα πάντα τῷ ἀντέρωτι προσάπτει. οἱ. Καὶ δὴ οἷον εἰκὸς ποιεῖ τὸ μετὰ τοῦτο ταχὺ τὰ αὐτὰ 255e Ὡς ἂν εἴποις τὸ προκείμενον βούλεται ποιῆσαι τῷ ἐνωθῆναι αὐτῷ καὶ ἐπιδίδωσιν ἑαυτὸν τῷ ἐραστῇ· κατὰ δὲ τὸ φαινόμενον τὸ συγκατακλιθῆναι τῷ ἐραστῇ λέγει. οἱ. Ἐν οὖν τῇ συγκοιμῇ 255e Ἄντικρυς ταῦτα τὰ ῥητὰ περὶ ἐγκρατοῦς καὶ ἀκρατοῦς δοκεῖ λέγεσθαι· δεῖ δὲ αὐτὰ θεωρητικώτερον ἐκλαμβάνειν, καὶ μὴ ὡς δοκεῖ ἔχειν ἢ λέξις· οὐ γὰρ ἄνευ ὑπονοίας αἰσχροῦς ἐστὶ τὰ λεγόμενα. Τί γάρ φησιν ἐν τῇ συγκοιμῇ; ὁ μὲν ἀκόλαστος ἀναγκάζει προσιέναι τοῖς παιδικοῖς, ὁ δὲ ἀμείνων τῶν ἵππων ἀντιτείνει, καὶ ὅταν ὥσι φιλοσόφῳ διαίτη τεθραμμένοι, τότε ἔπεται τὸ ἄλογον καὶ ἀκολουθεῖ τῷ λόγῳ· ὅταν δὲ ἀφιλοσόφῳ διαίτη ὥσι κεκρημένοι, ὑποφέρονται εἰς τὴν τοιαύτην αἰσχύνην. Δεῖ δὲ τὰ λεγόμενα ἄλλως ἐκδέχεσθαι, ἵνα πόρρω ὑπονοίας αἰσχροῦς ἢ τὰ λεγόμενα, ἵνα τὸν μὲν φιλοσόφως τεθραμμένον διὰ τῶν εἰδῶν λέγη τυγχάνειν τῶν καλῶν καταφρονοῦντα τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους ὡς ἐνύλου, τὸν δὲ μὴ φιλόσοφον διὰ τῶν αἰσθητῶν οἶεσθαι [λέγειν] τὸ νοητὸν διὰ τοῦ προσάπτεσθαι καὶ προσομιλεῖν· ἅπερ ἐκτὸς αἰσχροῦς ὑπονοίας δεῖ λαμβάνειν ὡς καὶ ἐπὶ πατέρων καὶ παίδων καὶ ἀδελφῶν ἐστὶ περιπλοκάς καὶ ὁμιλίας ἰδεῖν ἄνευ αἰσχροῦς ὑπονοίας. [30]

203 Τοιαῦτα οὖν δεῖ ἀκούειν καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν ἀκολάστου λεγομένου· δῆλον δὲ ἐξ ὧν αὐτὸς παρακατιῶν φησι περὶ αὐτοῦ, ὅτι καὶ οὗτοι ὑπόπτεροι γίνονται· οὐκ ἂν δὲ ὑποπτέρους αὐτοὺς ἔλεγε γίνεσθαι, αἰσχρὸν τι εἰ ἔλεγε περὶ αὐτῶν. οἱ. Ὁ δὲ τῶν παιδικῶν 256a Τουτέστιν ὁ τοῦ

έρωμένου ἵππος οὐδὲν ἔχει εἰπεῖν· οὐδὲ γὰρ εἶδε τὸν ἐραστὴν προσπλεκόμενον αὐτῷ διὰ τινὰ αἰσχρὰν ὑπόνοιαν καὶ σωματικὸν κάλλος· ὅμως δὲ σπαργῶν καὶ ἐπιθυμῶν φιλοφρόνως στέργει καὶ περιβάλλει τὸν ἐραστὴν. οἱ' Ὅταν δὲ συγκατακέωνται 256a Ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, ἔσται σοι τὰ ἐν τῷ Συμποσίῳ εἰρημένα ἐξηγητικά τούτων, ἔνθα ἔλεγεν Ἀλκιβιάδης « Σώκρατες καθεύδει ς; » Ἐτοιμος οὖν ἐστὶν ὁ παῖς χαρίζεσθαι τῷ ἐραστῇ εἰ βουληθεῖν. Αὕτη δὲ ἡ ἐξηγησις τοῦ φαινομένου ἐστίν. οἱ' Ὅ δὲ ὁμόζυξ 256a Τουτέστι τὸ θυμικὸν ἀντιτείνει πρὸς τὴν τοιαύτην χάριν, μὴ καταφερόμενον εἰς αἰσχρὰν ὑπόνοιαν. π' Ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην 256a Ὅταν ὥσι καλῶς τεθραμμένοι <καὶ> φιλοσόφως, τῶν μαθητῶν καὶ διδασκάλων καὶ ἐθῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων ἀγαθῶν τυχόντες, τότε καὶ τὸν ἀκόλαστον ἵππον ἀνασπῶσιν ἐπὶ τὸ ἄνω, διδάσκοντες ὅτι οὐ διὰ τῶν αἰσθητῶν καλῶν περιέσται αὐτῷ ἡ τοῦ νοητοῦ θέα. —Τὸ δὲ ἐγκρατεῖς αὐτῶν, τουτέστι κρατήσαντες τῆς γενεσιουργοῦ φύσεως καὶ μὴ διὰ τῶν αἰσθητῶν ἀναχθέντες, πα' Ὡς κακία ψυχῆς ἐνεγίγνετο 256b Τὸ ἐπιθυμητικὸν λέγει· τίνα γὰρ ἄλλω ἐγγίνεται ἡ κακία ἢ τῷ ἐπιθυμητικῷ; Τὸ δὲ ἐλευθερώσαντες, τουτέστι τὸν ἡνίοχον ἐν ᾧ ἡ ἀρετὴ ἐγγίνεται. ^[25]

204 πβ' Τελευτήσαντες δὲ δὴ 256b Τουτέστι μετὰ τὸ τέλος τοῦ βίου τούτου καὶ τῆς ζωῆς, ἐπεὶ τέλος αὐτοῖς ἐστὶ καὶ πέρας καὶ κατόρθωμα τὸ ὑπόπτεροι γενέσθαι. — Ἐλαφροὶ δὲ ἀντὶ τοῦ οὐ βρίθοντες τῇ γενεσιουργῷ φύσει. —Τὸ δὲ τῶν τριῶν παλαισμάτων δύναται μὲν τις καὶ ὥς ἐπὶ τῶν ἀγώνων ἐκλαμβάνειν, ἄμεινον δὲ κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα θεωρητικώτερον ἐκδέχεσθαι τὸ λεγόμενον, ἵνα εἴπῃ τὸν τρίτον ἐλθόντα εἰς γένεσιν καὶ φιλοσοφήσαντα ἀνάγεσθαι. —Τὸ δὲ οὐ μείζον ἀγαθόν, τουτέστι τῆς εὐδαιμονίας ἥς περιποιεῖ ὁ ἔρως, ὃ οὔτε σωφροσύνη οὔτε ἄλλη ἀρετὴ περιποιεῖ. Ἐπίτηδες δὲ λέγει τοῦτο ὡς πρὸς τὸν τοῦ Λυσίου λόγον ἐπειδὴ ἔλεγεν ἐκεῖνος τοὺς ἐραστὰς φθονεῖν τοῖς παιδικοῖς καὶ βούλεσθαι αὐτοὺς αἰεὶ ἐν ἐνδείᾳ εἶναι. Πρὸς τὸν λόγον οὖν Λυσίου αἰνιττόμενος ταῦτα λέγει καὶ ὅτι αἱ περὶ τὸν θνητὸν βίον ἀρεταὶ οὐ περιποιοῦσι τοιοῦτον ἀγαθόν τῇ ψυχῇ οἷον αἱ νοεραὶ καὶ θεῖαι ἀρεταί. — Θεῖα δὲ μανία ὡς πρὸς τὰς ἄλλας μανίας εἶπε, μαντικὴν, τελεστικὴν, ποιητικὴν. πγ' Ἐὰν δὲ δὴ διαίτη 256b Ὡς ἂν εἴποις, αὕτη μὲν οὖν ἡ φιλόσοφος δίαίτη, ἡ δὲ ἀφιλόσοφος ἀκρατὴ ποιεῖ· οὐ δεῖ δὲ οὕτως ἀκούειν τῶν ῥητῶν, ἀλλὰ ὅτι διὰ τῶν σωμάτων καὶ αἰσθητῶν προσδοκῶσιν ἀνάγεσθαι. πδ' Τάχ' ἂν που ἐν μέθαις 256c Ὡσπερ ἐκεῖ ὁ ἡνίοχος ἀνήγαγε τὸ ἐπιθυμητικόν, οὕτως ἐνταῦθα τὸ ἐπιθυμητικὸν κατασπᾷ τὴν ψυχὴν· ἀντικρυς οὖν τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ ἀκρατοῦς ἐστὶ· τοῖς δὲ πόρρω αἰσχροῦς ἐπιθυμίας δεχομένοις τὰ λεγόμενα εἴη ἂν περὶ τῶν διὰ τῶν αἰσθητῶν ἀνάγεσθαι προσδοκῶντων. πε' Τὰς ψυχὰς ἀφρούρους 256c Θυμὸν τε καὶ ἐπιθυμίαν λέγει, μᾶλλον δὲ τὴν τοῦ ἐρώντος καὶ τοῦ ἐρωμένου ψυχὴν. —Τὸ δὲ τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν μακαριστὴν αἴρεσιν κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον τὴν αἰσχρὰν ἡδονὴν λέγει, θεωρητικώτερον δὲ τὴν ἐκ τῶν αἰσθητῶν ἀναγωγὴν. — Ὑπὸ τῶν πολλῶν δὲ εἶπεν ὅτι ἡ τοιαύτη φιλία οὐκ ἔστι φιλοσόφων· ἡ γὰρ ὄντως φιλία ἡ τοῦ νοῦ ἐστὶ κοινωνία. πς' Χρῶνται μὲν αὐτῇ 256c Ἐπειδὴ προκόπτοντες οὐκέτι τῇ φιλοσοφίᾳ χρῶνται οὕτω σφόδρα. ^[30]

205 — Πάσῃ δὲ διανοίᾳ λέγει τῷ νοερῷ τῆς ψυχῆς. πζ' Φίλω μὲν οὖν καὶ τούτῳ 256c Πρὸς τὰ μέτρα ἀπονέμει, ὡς ἂν εἴποις, ἡ ἐσχάτη ἐρωτικὴ φιλία αὕτη ἐστὶν ἡ διὰ τῶν σωμάτων. —Τὸ δὲ ἔξω γενομένῳ· τουτέστι καὶ μηκέτι ἐρώντες φίλοι εἰσὶ· τὸ γὰρ ἔξω γενομένοι μηκέτι ἐρώντες διὰ τῶν σωμάτων. πη' Ἐν δὲ τῇ τελευτῇ 256d Ἡ τοῦ θανάτου ἡ τοῦ ἔρωτος λέγει. —Τὸ δὲ ἄπτεροι ἐπειδὴ οὐ τῷ νοερῷ τῆς ψυχῆς ἐχρήσαντο. — Οὐ σμικρὸν δὲ ἄθλον προφέρονται οἱ τὸ ἔσχατον ἵνδαλμα τοῦ ἔρωτος ἀποφερόμενοι. —Τὸ δὲ εἰς σκότον· τουτέστιν οἱ φιλίαν κτησάμενοι διὰ τῶν αἰσθητῶν καὶ οὗτοι ὑπόπτεροι γίνονται καὶ οὐκέτι ἀπέρχονται εἰς τὰ ὑπὸ γῆς δικαιωτήρια, ὥσπερ οἱ ἀκολάστως ἐρώντες, ἐπειδὴ ὅπως ποτὲ ἀρχὴν ἔχουσι τῆς ἐρωτικῆς μανίας καὶ τῆς ἀναγωγῆς. — Ὅμοπτέρους δὲ εἶπε διὰ τὸ ἀνάγεσθαι τὸν ἐρώμενον καὶ τὸν ἐραστὴν. πθ' Ταῦτα

τοσαῦτα 256e Ταῦτα παραβάλλει καὶ ἀντιτίθησι τὸν ἐρῶντα πρὸς τὸν μὴ ἐρῶντα, λέγων ὅτι ὁ μὲν ἐρῶν εἰς τὴν οὐρανίαν πορείαν ἀνάγει αὐτοὺς, καὶ ἀληθῶς εἰς αὐτὸ τὸ ὄν, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν τοιοῦτον οὐδὲν ἔχει, ἀλλὰ ἀνθρώπινα πάντα καὶ θνητὰ καὶ σωματικά καὶ τῶν ἀληθῶν εἶδωλα. — Ὑπὸ δὲ πλῆθους εἶπεν, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ τοὺς τοιοῦτους σώφρονας ἐπαινοῦσι τοὺς καθ' ἑαυτοὺς, εἰ καὶ μὴδὲν νοερὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔχουσιν. — Ἐννέα δὲ χιλιάδας εἶπεν, ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει ἡ περίοδος ἡ ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ τῆδε οὐδεμίαν κάκωσιν ἔχει. ρ' Αὕτη σοι ὦ φίλε Ἔρω 257a Καὶ ἀρχόμενος μὲν τοῦ λόγου ἀπὸ θεῶν ἤρξατο, καὶ νῦν δὲ τελειῶν τὸν λόγον εὖχεται τῷ Ἐρωτι. Διὰ τί δὲ τοῦτο ποιεῖ; ὅτι ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλος καὶ πάντα περιέχουσιν οἱ θεοὶ, καὶ δεῖ ἐπὶ παντὸς πράγματος μεγάλου καὶ μικροῦ θεὸν καλεῖν συνεργὸν, αὐτὸς φησι. Καὶ πάλιν ἐν τοῖς Νόμοις · « ὁ μὲν δὴ θεὸς ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τελευτὴν περιέχει. ^[30]

206 » Εἰκότως οὖν ὁ κατ' ἐκεῖνον ἰστάμενος φιλόσοφος καὶ ἀπ' εὐχῆς ἄρχεται καὶ εἰς εὐχὴν λήγει. Ἄρχεται μὲν οὖν εὐχόμενος τοῖς θεοῖς ἵνα οὗ προέθετο πράγματος ἐπιτύχη καὶ διὰ τῶν θεῶν εἰς τέλος ἀφίκηται· πάλιν δὲ δεῖ τοῖς θεοῖς εὐχαριστεῖν μετὰ τὸ πρᾶγμα διὰ τε τὸ ἐπιτετυχηκέναι τοῦ σκοποῦ καὶ διὰ τὸ βεβαίαν ἐνίδρυσιν ἔχειν αὐτὸ τὸ λεχθὲν ἢ τὸ πραχθὲν ἢ ὅ τί ποτε εἴη. — Τὸ δὲ φίλε εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ δεσπότης Ἔρω 257a ἐστὶν ὁ τὴν φιλίαν καὶ τὴν ἔνωσην πᾶσι χαριζόμενος. Εἰς ταυτὸν οὖν ἄγει τὴν ἐρωτικὴν καὶ τὴν φιλίαν, ἐπειδὴ διὰ φιλίας καὶ ὁμονοίας ἡ ἀναγωγή γίνεται. — Εἰς ἡμετέραν δύναμιν, ἐπειδὴ ἄλλως τὰ κρείττονα γένη, θεοὶ, δαίμονες, ἥρωες ἀνυμνοῦσι τὸν Ἐρωτα καὶ ἄλλως οἱ κάτοχοι γινόμενοι αὐτοῦ καὶ οἱ φιλόσοφοι· ἕκαστος γὰρ κατὰ τὴν δύναμιν ἀνυμνεῖ τὸν θεόν. ρα' Ὅτι καλλίστη καὶ ἀρίστη 257a Τὸ γὰρ κάλλιστον καὶ ἄριστον τοῖς θεοῖς οἰκεῖον καὶ μᾶλλον τῷ Ἐρωτι τῷ προκειμένῳ· διὰ γὰρ κάλλους καὶ ἀρετῆς ἡ ἐπὶ τὸ νοητὸν γίνεται ἄνοδος. ρβ' Καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἠναγκασμένη 257a Ἀπολογεῖται ἐνταῦθα διὰ τί ποιητικοῖς ὀνόμασιν ἐχρήσατο· εἶπε γὰρ ὑπόπτερο ν , ἄρδεσθα ι , δαῖτ α , θοίνην καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. Διὰ τί δὲ ἐχρήσατο τοῖς τοιοῦτοις ὀνόμασιν; αὐτὸς φησι διὰ Φαῖδρο ν. Τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὁ φιλόσοφος ἐπειδὴ ἑώρα τὸν Φαῖδρον τὸ καλὸν τῆς συνθήκης τοῦ λόγου Λυσίου καὶ τὴν ἰσχυρότητα καὶ τὸ τέλειον θαυμάζοντα, βουλόμενος αὐτὸν καταπληξαι ἐκ τοῦ ἐναντίου ὀγκωδεστέρῳ καὶ ἀδροτέρῳ καὶ ὑψηλῷ ἐχρήσατο χαρακτηρί. Ἡ δὲ ἀληθεστέρα αἰτία αὕτη ἂν λεχθεῖ ὅτι τοῖς μεγάλοις πράγμασι καὶ περὶ τηλικούτων λόγοις ἀρμόδιος καὶ πρέπων ὁ ὑψηλὸς χαρακτήρ. ργ' Ἀλλὰ τῶν προτέρων συγγνώμην 257a Οἷός ἐστι περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα ὁ Σωκράτης ἐν τῷ Φιλήβῳ φησὶν· ἐκεῖνου γὰρ λέγοντος τὴν ἡδονὴν τὴν Ἀφροδίτην, ὁ φιλόσοφος, λέγων ὅτι οὐκ ἔστι, φησί· « τὸ δὲ ἐμὸν δέος ὦ Πρώταρχε περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα πέρα τοῦ μεγίστου φόβου ἢ κατὰ ἄνθρωπο ν » οὐ δεῖ γὰρ χραίνειν τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα. ^[30]

207 Ἐπειδὴ τοίνυν ἔδοξεν ὅπως ποτὲ κατ' Ἐρωτος λέγειν, διὰ τοῦτο ἀπολογούμενος εἶπε τὴν παλινωδίαν συγγνώμην τε αἰτεῖ ἐφ' οἷς ἔδοξε λέγειν κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἐρωτος. ρδ' Καὶ τῶνδε χάριν ἔχων 257a Οἱ γὰρ θεοὶ εἰσιν οἱ καὶ τὴν χάριν ἐπιλάμποντες παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ διὰ χάριτος καὶ ὁμονοίας συναπτόμεθα τοῖς θεοῖς. — Χάριν δὲ εἶπεν οὐχ ὅτι οἱ θεοὶ χάριν παρ' ἡμῶν δέχονται, ἀλλὰ ὅτι διὰ τοῦ θεραπεύειν τοὺς θεοὺς αὐτοῖς χαριζόμενοι ἀρμοζόμεθα καὶ οἰκειούμεθα τοῖς θεοῖς. Τὸ γοῦν τῶνδε χάριν ἔχων εἴη ἂν ἀντὶ τοῦ ἀποδεχόμενος τὸν λόγον. — Τὸ δὲ εὐμενὲς καὶ ἴλεως κατὰ τὴν συνάφειαν λέγει τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ τῶν θεῶν. — Πῶς δὲ νῦν τέχνην λέγει τὴν ἐρωτικὴν, ἣν πάλαι ἐνθουσιαστικὴν εἶπεν; Ἡ δὴλον ὅτι τοῦτο λέγει ὅτι δεῖ μὲν τὰ παρ' ἡμῶν τεχνικὰ θεωρήματα κινεῖν, εἴθ' οὕτως ὕστερον τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἔλλαμψιν δέχεσθαι, ὥς καὶ ἐπὶ τῆς ποιητικῆς δεῖ τὸ ἐν ἡμῖν εὐρετικὸν καὶ ποιητικὸν κινεῖν, εἴθ' οὕτως ἐκδέχεσθαι τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἔλλαμψιν· ὁ γὰρ κάτοχος γινόμενος ταῖς Μούσαις θεῖος ποιητὴς γίνεται. Ποία δέ ἐστιν ἡ ἐρωτικὴ τέχνη; ἣν αὐτὸς ἐν Ἀλκιβιάδῃ ἐδήλωσε καὶ ἐδίδαξεν ὅτι πρῶτον μὲν δεῖ τὸν ἀξίεραστον ζητεῖν καὶ διακρίνειν τίνος δεῖ ἐρᾶν·

οὐ γὰρ πάντων δεῖ, ἀλλὰ τοῦ μεγάλοφρονος τοῦ καταφρονητικοῦ τῶν δευτέρων· εἴτα μετὰ τὸ ἐρασθῆναι μηδὲν προσφθέγγεσθαι ἕως οὗ καιρὸν ἔχη τοῦ συνιέναι φιλοσόφων λόγων, εἴτα ὅτε οἷός τέ ἐστιν ἀκούειν τότε χειρώσασθαι αὐτὸν καὶ διδάσκειν τὰ τῆς ἐρωτικῆς, καὶ οὕτως ἀντέρωτα αὐτῷ γεννηῖσαι. —Τὸ δὲ μή τ' ἀφέλῃ μήτε πηρώσης δὲ ὁργῇ ν' ὁργῇ θεῶν ἐστὶν ἡ ἀπόστασις ἡ ἀπ' αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ ὀργίζονται οἱ θεοί. Ὁ λέγει οὖν τοῦτο ἔστι· μὴ ποιήσης με ἀποστήναι τῆς παρὰ σοῦ ἐπιπνοίας ἢ ἀνενέργητον ποιήσης ἀλλὰ ἔχεσθαι με τῆς παρὰ σοῦ δόσεως καὶ ἀγαθότητος. ρε' Δίδου δ' ἔτι μᾶλλον 257a Τὸ τιμᾶσθαι εἶπε διὰ τοὺς νέους· βούλεται γὰρ τιμᾶσθαι παρὰ τῶν νέων οὐ δι' ἑαυτὸν ἀλλὰ δι' ἐκείνους. Καὶ γὰρ καὶ τοὺς θεοὺς οὐ δι' αὐτοὺς δεῖ τιμᾶν ἀλλὰ δι' αὐτούς. Τὸ γὰρ τιμᾶν τὸ ὑπερέχον τῷ τιμῶντι συμβάλλεται. Διὸ καὶ ὁ Σωκράτης εὔχεται τὸ τίμιος εἶναι παρὰ τοῖς νέοις, ἐπεὶ καὶ τέλος ἐστὶ τοῦτο τῆς ἐρωτικῆς· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶν ὃ λέγει ἢ ἀντέρωτα ἔχειν τοὺς νέους ἐμοῦ· διὰ γὰρ τοῦ τιμᾶν αὐτὸν τοὺς νέους καὶ τὸ ἐρᾶν συμβαίνει αὐτοῦ· θεῖον δὲ καὶ ἀγαθὸν ἡ τιμὴ ὡς καὶ αὐτὸς φησιν ἀλλαχοῦ.

[30]

208 ρς' Τῷ πρόσθεν δὲ εἰ τί σοι λόγῳ 257b Τουτέστιν εἰ δέ τι εἴρηται εἰς τὸ ὄνομά σου τοῦ Ἑρωτος ἀπηχῆς, ὁ Λυσίας αἴτιος ἀναγκάσας Φαῖδρον τοιούτοις χρήσασθαι λόγοις. — Ἐπὶ φιλοσοφίαν δὲ ὥσπερ, καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ ὁμοιότητα τοῦ θεοῦ καὶ ὁ τῷ ὄντι φιλόσοφος ἵσταται· ὥσπερ γὰρ τὸ θεῖον πᾶσι προτείνει ἀφθόνως τὰ ἀγαθὰ (φθόνος γὰρ ἔξω θεοῦ χοροῦ) μεταλαμβάνει δὲ ὁ πεφυκὼς καὶ ὁ ἐπιτήδειος, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Σωκράτης πᾶσι τὰ ἀγαθὰ βουλόμενος εὔχεται ὑπὲρ τοῦ Λυσίου, ἵνα μηκέτι τοιαῦτα συγγράφῃ ἀλλὰ τὰ δυνάμενα ὠφελεῖν τοὺς νέους. —Ὁ δὲ Πολέμαρχος ἀδελφός ἐστι Λυσίου, οὗ μέμνηται ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἐπιδιώκοντος τὸν Σωκράτην καὶ ἐπιθυμοῦντος ἀκοῦσαι αὐτοῦ. —Τὸ δὲ μηκέτι ἐπαμφοτερίζῃ ἵνα μηκέτι τῷ Λυσίᾳ προσχωρῇ καὶ ἔπηται καὶ ἡμῖν, ἀλλὰ μίαν γνώμην ἔχη. Τοῦτο δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ δεσπότης Ἑρως ἔνωσιν καὶ μίαν ἀρμονίαν ἡμῖν παρέχεται, πᾶν τὸ διπλοῦν καὶ ἀλλότριον καὶ πᾶσαν τοιαύτην ἐνέργειαν ἀποσκευαζόμενος <καί> εἰς ἔνωσιν πάντα ἄγων· τοῦτο οὖν λέγει ὅτι ἵνα καὶ ὁ Φαῖδρος κατὰ ἔνωσιν ἐνεργῇ. ρζ' Ἀλλ' ἀπλῶς πρὸς Ἑρωτα 257b Τοῦ γὰρ βίου παντὸς καὶ τῆς καταστάσεως καθηγεμῶν ἡμῶν ἐστὶν ὁ Ἑρως. Τοῦτο οὖν εὔχεται ἵνα καὶ τὸν βίον τοῦ Λυσίου πάντα εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀληθὲς κατευθύνῃ ὁ Ἑρως. ρη' Συνεύχομαί σοι ὦ Σώκρατες 257b Τὸ μὲν συνεύχομαι εἶπεν, ἐπειδὴ ἡ τῶν πολλῶν εὐχὴ ἀνύει πλέον τι τοῦ ἐνὸς ἀνδρός. —Τὸ δὲ εἶπερ ἄμεινον δεῖ ποιεῖν κοινήν τὴν εὐχὴν τὴν κοινωνίαν τῶν ψυχῶν ἀπομαντευόμενον· ὁμοῦ γὰρ ἦσαν τὸ πάλαι πρὶν ἐλθεῖν εἰς γένεσιν. — Ταῦτα ἡμῖν εἶναι εἶπεν, ἐπειδὴ οὐ πάντως τὰ καθήκοντα τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷδε καθήκει· οὔτε μὴν ἴδμεν τὰ καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς οὐδὲ τὴν τῶν μελλόντων ἔκβασιν· οἱ δὲ θεοὶ ἴσασι τὰ καθήκοντα ἐκάστω. [30]

209 ρθ' Τὸν λόγον δέ σου καὶ τὰ ἐξῆς 257c Ἐκπλήττεται τὸν τοῦ φιλοσόφου λόγον τὸν τῆς παλινωδίας ὡς τοῦ προτέρου καλλίονα ὄντα· καὶ τῷ ὄντι πολλῷ ἐκείνου ὑπερέχει. Ἐνταῦθα γὰρ εἶπε περὶ τῆς νοητῆς οὐσίας καὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ καθηγεμόνος Διὸς πῶς συνάγει πάντα καὶ τῶν ἐννέα βίων καὶ τῶν ἄλλων ὧν εἶπε πρῶην. ρ' Ὡστε ὁκνῶ 257c Ἐπειδὴ ηὔξατο ὁ Σωκράτης λέγων ὡς τὸν Πολέμαρχον οὕτω καὶ Λυσίαν τραπῆναι ἐπὶ φιλοσοφίαν, διὰ τοῦτο φησιν ὁ Φαῖδρος ὅτι «οὐκ οἶμαι εἰ οἷός τέ ἐστιν ὁ Λυσίας τούτῳ τῷ λόγῳ, εἰ καὶ θελήσει, ἀντιπαρατεῖναι ἴσον λόγον.» ρα' Καὶ γὰρ τις αὐτὸν ὦ θαυμάσιε 257c Θαυμάσαι μὲν ἔστι τὸν φιλόσοφον ἐν πᾶσι, μάλιστα δὲ διὰ τὸ πυκνὸν καὶ συνεχὲς καὶ ἠνωμένον τοῦ λόγου. Οὕτω γὰρ γράφει ὡς ἐν ζῶον ἀποτελεσθῆναι τὸν πάντα λόγον· ὥσπερ γὰρ τὸ ζῶον ἠνωμένα ἔχει τὰ μόρια καὶ διακεκριμένα, οὕτω καὶ ὁ λόγος Σωκράτους. Βουλόμενος οὖν εἰς τὸν περὶ ῥητορικῆς εἰσβαλεῖν λόγον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου (τοῦ γὰρ Φαίδρου θαυμάζοντος τὸ φαινόμενον κάλλος καὶ τὴν συνθήκην τοῦ λόγου, ὁ φιλόσοφος ἦλθε διὰ Φαῖδρον εἰς πάντας τοὺς εἰρημένους λόγους), ὅρα οὖν πῶς συμφώνως εἰσβάλλει εἰς τὸν περὶ ῥητορικῆς λόγον. Φησὶ γὰρ

ὁ Φαῖδρος ὅτι οὐκ ἂν θελήσαι ὁ Λυσίας ἀντιπαρατεῖναι τῷ σῷ λόγῳ, ἐπειδὴ ὠνείδιζε τις αὐτῷ ὡς λογογράφῳ καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς λέξεως ἄρχεται ὁ φιλόσοφος τὸν περὶ ῥητορικῆς λόγον, λέγων ὅτι τὸ λογογραφεῖν οὐκ ἔστι κακὸν ἀλλὰ τὸ κακῶς γράφειν κακόν ἐστι· τὸ μέντοι καλὰ καὶ ἀγαθὰ γράφειν καλόν ἐστι· πρὸς γὰρ τὴν πρόθεσιν τοῦ γράφοντός ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν· ἐπεὶ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἶπε, πᾶσα πρᾶξις αὐτὴ καθ' αὐτὴν οὔτε καλὴ οὔτε κακὴ. Λογογράφους δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λόγους γράφοντας· ἦσαν γάρ τινες τῶν ῥητόρων πιπράσκοντες λόγους τοῖς λέγουσιν εἰς τὰ δικαστήρια, ῥήτορας δὲ ἔλεγον τοὺς δι' ἑαυτῶν λέγοντας. ^[25]

210 ρβ' Τάχ' οὖν ἂν 257c Πολλάκις γὰρ ἵνα τιμώμεθα ἀπεχόμεθα τῶν αἰσχυρῶν· διὸ, φησὶ, καὶ ὁ Λυσίας τοῦ τιμᾶσθαι χάριν <ἂν> ἀπόσχοιτο τὸ γράφειν, ἐκφεύγων [καί] τὸ ὀνειδίζεσθαι καὶ τιμῆς ἐφίεμενος. ργ' Γελοῖόν γε ὦ νεανία 257c Καὶ γὰρ, φησὶν, ἐθελήσει γράψαι ὁ Λυσίας, καὶ οἱ διαβάλλοντες δὲ τὸ λογογραφεῖν ἡδέως ἔχουσι λόγους γράφειν ὅτι γενναιοτέρους παῖδας ἑαυτῶν καταλιμπάνουσι συγγράμματα καταλείποντες, ὡς εἶπεν ἐν τῷ Συμποσίῳ. —Ψοφοδεεῖς δὲ λέγονται οἱ τοὺς ψόφους τῶν μυῶν δεδοϊκότες καὶ τὰ τυχόντα. ρδ' Οἷε νομίζοντα λέγειν 257d Ἀντὶ τοῦ δοξάζοντα λέγειν, τουτέστιν ὅτι οὐδὲ αὐτὸς ὁ ὀνειδίζων τὸ λογογραφεῖν οὕτω διακείμενος ὡς κακοῦ τοῦ πράγματος ὄντος διαβάλλει. ρε' Καὶ ξύνοισθά που καὶ 257d Ὁ Φαῖδρος ἐνδόξως βούλεται ἐπιχειρῆσαι· ἐνδοξος δὲ ἐστὶν ἐπιχείρησις ἢ ἀπὸ τῶν πολλῶν· ἐπειδὴ οὖν οἱ ἄνθρωποι ἐλοιδοροῦντο τὸ λογογραφεῖν ὡς ἐκ τῆς κατεχούσης συνηθείας, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς φησιν ὅτι οἱ μέγα δυνάμενοι ἀπέσχοντο τὸ λογογραφεῖν οἷον Θεμιστοκλῆς, Περικλῆς, ἱκανοὶ ὄντες λέγειν, καὶ ἄλλοι δὲ τῶν ἀστείων ἀνθρώπων οἷον ὁ Πυθαγόρας, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Σωκράτης. Διὸ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ἐνδόξως ἐπιχειρῶν ἀντιτίθει τοὺς συγγραψαμένους. ρς' Γλυκὺς ἀγκῶν 257d Παροιμία ἐστὶν αὕτη· τόπος ἐστὶ τις τῆς Αἰγύπτου οὕτω καλούμενος ὅπου δυσχέρεια πολλή ἐστι· κατὰ ἀντίφρασιν οὖν εἴρηται διὰ τὸ δυσχερὲς τοῦ τόπου γλυκὺς ὁ τόπος. ^[25]

211 Ὡς οὖν κατὰ τὸ ἐναντίον τῆς παροιμίας καὶ τὸ ἀνάπαλιν εἴρηται· καλὸν γὰρ ὃν τὸ λογογραφεῖν αἰσχρὸν εἴρηται. Παροιμία οὖν εἴρηται ἐπὶ τῶν κατὰ ἐναντία λεγόντων ὧν βούλονται· τοῦ γὰρ λογογραφεῖν ἐρῶσι καὶ βούλονται τοῦτο ποιεῖν καὶ ἐπαινετὸν ὃν αὐτὸ αἰσχρὸν λέγουσι καὶ ψεκτὸν οὐχ οὕτω διακείμενοι. Ὁ λέγει οὖν τοῦτο ἔστιν ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνο λέληθε πόθεν ἐκλήθη γλυκὺς ἀγκῶν δυσχερὲς ὧν καὶ πικρὸς ὁ τόπος, οὕτω καὶ τοῦτο λέληθεν ὅτι αἰσχρὸν ἐκλήθη τὸ λογογραφεῖν ἐπαινετὸν ὃν καὶ καλόν. — Καὶ πρὸς τῷ ἀγκῶνι λανθάνει σ ε· καὶ ὁ Πλάτων γὰρ ἐνδόξως ἐπιχειρεῖ ἀποδείξαι ὅτι οὐ κακόν ἐστι τὸ λογογραφεῖν, καὶ ἀντιπαρατίθει καὶ αὐτοὺς τοὺς μεγαλοδυνάμους καὶ γράψαντας καὶ νόμους καὶ ψηφίσματα καὶ τὰ τοιαῦτα. ρζ' Οἷ γε καὶ ἐπειδὴν τινα γράψωσιν 257e Οἵτινες οὕτω βρενθύνονται καὶ ὡς ἐπὶ καλῷ τῷ ποιήματι καλλωπίζονται ὥστε λέγουσιν· « ἔδοξε τῇ βούλῃ καὶ τῷ δήμῳ τόνδε τὸν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦδε τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι,» καὶ ἑαυτοὺς ἐγγράφονται καὶ πρὸς οὓς ποιοῦνται τοὺς λόγους. ρη' Τὸν ἑαυτὸν δὴ 258a Τὸ τὸν προσέθηκε διὰ τὸ μέγα φρονεῖν αὐτούς. —Τὸ δὲ ἐμμένῃ τουτέστι δεχθῇ καὶ μὴ ἐκβληθῇ ὁ λόγος. ρθ' Τί δ' ὅταν ἱκανός 258b Ἐπειδὴ ἐκεῖνος εἶπεν ἐν τῇ πόλει μέγα δυνηθέντας τινὰς <εἶναι> οἵτινες ἔφευγον τὸ λογογραφεῖν, διὰ τοῦτο καὶ οὗτος ἀντιπαρατίθει δυνατός τινας βασιλεῖς νομοθέτας συγγράμματα ἑαυτῶν καταλιπόντας. —Τὸ δὲ τῶν τοιούτων· τὸ λοιδορούντων τὸ λογογραφεῖν. — Τίς οὖν ὁ τρόπος... τὸ περὶ τῆς ῥητορικῆς διαλέγεσθαι ἀλλὰ καὶ περὶ ποιητικῆς καὶ ἀπλῶς περὶ τοῦ λέγειν· καὶ ἀνάγει τὸν λόγον ἐπὶ τὰς ἀρχάς, φιλόσοφον ποιούμενος τὸ σκέμμα καὶ ἐπιστημονικόν· ἢ γὰρ ἐπιστήμη τῶν καθόλου οὕσα καὶ τὰ κατὰ μέρος περιλαμβάνει. Εἰς ἀρχὴν οὖν καὶ αἰτίαν ἀνάγει πάντα τὸν λόγον πότε ἐστὶ καλῶς λογογραφεῖν καὶ λέγειν. Ὁ λέγει οὖν τοῦτο ἔστιν, ὅτι ἐπιστήμην

ὀφείλει ἔχειν τῶν πραγμάτων ὁ μέλλων γράφειν· τὰ γὰρ γράμματα εἰκόνες εἰσὶ τῶν λεγομένων, οὐ δυνατόν δὲ εἰδέναι τὰς εἰκόνας μὴ εἰδότας τὰ ἀρχέτυπα. ^[30]

212 Ἐντεῦθεν οὖν ἀφορμὴν λαμβάνει τοῦ ἐξετάσαι τὸν Λυσίου λόγον ὅτι ἀμεθόδως καὶ ἀνηρητημένως ἔγραψεν· ἐὰν γὰρ μάθωμεν τὸν καθόλου τρόπον τοῦ καλῶς γράφειν, χρώμενοι τούτῳ κανόνι καὶ τὰ κατὰ μέρος δυνάμεθα διακρίνειν. ρι' Λυσίαν τε περὶ τούτων 258d Τουτέστι τὸν λόγον τοῦ Λυσίου. — Καὶ ἄλλον ὅστις πώποτ' ὅρα πῶς καθολικὸν ποιεῖται τὸν λόγον· οὐ γὰρ μόνον περὶ τοῦ Λυσίου εἶπεν, ἀλλὰ εἴτε πολιτικὸν εἴτε ἰδιωτικὸν εἴτε μετὰ μέτρου εἴτε ἄνευ μέτρου· οὕτως δηλὸν ἐστὶν ὅτι περὶ τῶν καθόλου λόγων καὶ συγγραφῶν ὁ παρὼν ἐστὶ λόγος. — Πολιτικὸν δὲ λέγει τὸν νομοθετικὸν ἢ συμβουλευτικὸν, ἰδιωτικὸν <δὲ> τὸν δικαστικὸν ἢ δικανικόν· ὅρα οὖν ὅτι πᾶν εἶδος λόγου ἐνταῦθα ἐξετάζει. ρια' Ἐρωτᾶς εἰ δεόμεθα 258e Ἐπειδὴ γὰρ οὐσίωται ἡμῶν ἡ λογικὴ ψυχὴ κατὰ τὸ νοερὸν τὸ ἐν αὐτῇ (ἡ γὰρ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου λόγος ἐστίν) εἰκότως γεννᾶν βούλεται λόγους. Τίνος οὖν χάριν ὀφείλομεν ζῆν, φησὶν; ἢ εὐρέσεως ἕνεκα τούτου τοῦ λόγου. Τὰς ἐκ προλυπήσεως δὲ καλεῖ ἡδονὰς τὰς δι' ἀφῆς καὶ γεύσεως· εἰ γὰρ μὴ πάνυ λυπηθεῖ τις, οὐδὲ ἡσθῆναι δύναται ἐν ταύταις. Οὕτως αὐταὶ αἱ ἡδοναὶ οὐκ εἰσὶ καθαραὶ ἡδοναὶ, ἀλλὰ μετὰ λύπης· καὶ γὰρ καὶ αἰτίαν ἔχουσι τὴν λύπην καὶ συμπαρομαρτοῦσαν καὶ ἐπακολουθοῦσαν. Οὐσίωται οὖν ἡμῶν ἡ ψυχὴ κατὰ τὸν λόγον καὶ τὴν νοερὰν ἐνέργειαν τὴν ἐν αὐτῇ. ριβ' Οὐ γὰρ που ἐκείνων γε 258e Τῶν σωματικῶν ἡδονῶν λέγει αἱ γένεσιν ἔχουσι τὴν λύπην. —Τὸ δὲ ἢ μὴδὲ ἡσθῆναι, ὅτι λέγει τὰς καθ' ὅρασιν καὶ ἀκοὴν ἡδονὰς· μάλιστα δὲ αἱ δι' ἀφῆς ἡδοναὶ εἰσιν αἱ ἐκ προλυπήσεως. — Ἀνδραποδώεις δὲ ἡδοναὶ κέκληνται αἱ ἄλλων παθῶν ἀπεχόμεναι, ὑπ' ἄλλων δὲ κρατούμεναι· οἱ γὰρ τῇ ἡδονῇ ἐνδιδόμενοι ἀνδραποδίζονται ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ὅλην τὴν ψυχὴν ἐκεῖ ἐκδιδόντες. ριγ' Σχολὴ μὲν δὴ ὡς ἔοικε 258e Μῦθον βούλεται εἰπεῖν, διὰ τοῦ μύθου διεγείρων ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐὼν νυστάζειν καὶ ἀργοὺς εἶναι τὴν διάνοιαν. ^[30]

213 Εἰδέναι δὲ δεῖ καθῶς καὶ ἤδη εἵπομεν ὅτι οὐ περὶ ῥητορικῆς μόνον ποιεῖται τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ πάσης συγγραφῆς καὶ παντὸς τοῦ λέγειν, πότε καλῶς ἔστι γράφειν καὶ λέγειν ἢ μὴ. Καθολικωτάτην οὖν καὶ ἐπιστημονικωτάτην ποιεῖται τὴν δεῖξιν· πρότερον οὖν παραδοὺς πότε ἔστιν ὀρθῶς γράφειν καὶ μὴ, καὶ κανόνας τοῦ ὀρθῶς λέγειν, ἔρχεται ὕστερον εἰς τὸ συγκρίναι τοὺς δύο λόγους, τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν Λυσίου, ἐπὶ ὑποδείγματος ἐξετάζων, καὶ οὕτως ἀπὸ τῶν καθολικωτέρων ἔρχεται εἰς τὰ κατὰ μέρος· μέλλων οὖν τοῦτο ποιεῖν ἀνάγει τὸν λόγον ἐπὶ τοὺς ἐφόρους θεοὺς τοῦ λόγου καὶ τὰ αἴτια, τουτέστι τὰς Μούσας. — Σχολὴ μὲν δ' ἢ σχολὴ εἰς τὸ διαλέγεσθαι, καὶ οὐδὲν ἡμᾶς περιέλκει· μάλιστα γὰρ σχολαστικοὶ λέγονται οἱ τῇ θεωρίᾳ σχολάζοντες. — Ἐν τῷ πνίγει δὲ τὸ ἐν μεσημβρίᾳ λέγεσθαι τὸν λόγον φέρει τινὰ εἰκόνα πρὸς τὸ κρεῖττον· τότε γὰρ ὁ θεὸς ἥλιος ὡς ἀπὸ κέντρου πάντα καταυγάζει· ἔπειτα δὲ καὶ ἀναγωγόν ἐστὶ τὸ θερμὸν καὶ ἀνωφερές. — Εἰ οὖν ν, φησὶν, ἴδοιεν οἱ τέττιγες οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ὄντες, τουτέστιν αἱ θεῖαι ψυχαὶ ἥτοι δαίμονες ἢ ἥρωες ἢ θεοὶ οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ὄντες καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς, κατακηλουμένους ὑπὸ ἡδονῆς καὶ γλυκυθυμίας καὶ καταφερομένους εἰς ὕπνον καταγελῶεν ἂν ἡμῶν· εἰ γὰρ τὰ θνητὰ τῶν ζώων, οἶον, φησὶν, οἱ τέττιγες, ἀγρυπνεῖ ἐν μεσημβρίᾳ, πολλῶ πλεον τὸ λογικὸν ζῶον οὐκ ὀφείλει νυστάζειν καὶ μεσημβριάζει ν. — Μεσημβριάζειν δὲ ἐστὶ τὸ ἐν τῇ μεσημβρίᾳ νυστάζειν καὶ καθεύδειν. —Τὸ δὲ κηλουμένους, τουτέστι θελγομένους ὑπὸ τῶν ἡδονῶν τῶν σωματικῶν καὶ τῆς γλυκυθυμίας, καὶ καταφερομένους εἰς γένεσιν. —Τὸ δὲ δ ι' ἀργίαν τῆς διανοίας, ἵνα ταύτην τὴν κίνησιν λάβῃ τὴν ὑπὸ τῆς ὑγρότητος τῆς γενέσεως γινομένην, καὶ οὐχὶ τὴν τὸ νοερὸν ἡμῶν καὶ τὴν διάνοιαν διεγείρουσαν. ριδ' Ὡσπερ προβάτια 259a Τουτέστιν ἀλογηθέντας καὶ ἐν ἴσῃ τάξει τῶν ἀλόγων ἢ τῶν ἀνδραπόδων ὄντας, καὶ μὴδὲν ἄξιον ἐπιστήμονος πράττοντας κοιμᾶσθαι. Διὰ τούτου δὲ

προτρέπει ἡμᾶς προστιθέναι καὶ τὰς νύκτας εἰς τὸ ἀγρυπνεῖν, μήτοι γε δεῖ ἀφελεῖν τῶν ἡμερῶν· τοῦτο δὲ αὐτὸ ὅτι δεῖ καὶ μέρος τῆς νυκτὸς ἀγρυπνεῖν ἐν τοῖς πολέμοις ἐδίδαξεν. ^[30]

214

ριε' Ἐὰν δὲ ὁρῶσι διαλεγόμενους 259a Ὡσπερ, φησὶν, οἱ ὑπὸ Σειρήνων καθελκόμενοι καὶ κατακηλούμενοι ἐπελάθοντο τῆς οἰκείας πατρίδος, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἐὰν κηλώμεθα ὑπὸ τούτων τῶν φαινομένων καὶ τῶν τεττίγων καὶ εἰς ὕπνον καταφερώμεθα, ἐπιλανθανόμεθα τῆς οἰκείας πατρίδος καὶ τῆς εἰς τὸ νοητὸν ἀναγωγῆς· ἐὰν δὲ διεγείρωμεν ἑαυτῶν τὸ διορατικὸν καὶ ἐπάγρυπνον καὶ μὴ καθελκώμεθα ὑπὸ γλυκυθυμίας, παραπλέομεν ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ παρερχόμεθα τὸν ἐνταῦθα βίον καὶ ἀξιούμεθα τῆς οἰκείας πατρίδος καὶ τῆς ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀναγωγῆς. — Ὁ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσι· ὅταν οὖν, φησὶ, δυνηθῶμεν τὰς Σειρήνας τὰς ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ παραπλεῦσαι, ὡς ἂν εἴποισ δαίμονας τινὰς κατέχοντας τὰς ψυχὰς περὶ τὴν γένεσιν, τότε οἱ τέττιγες, τουτέστιν αἱ θεῖαι ψυχαὶ καὶ οἱ θεοὶ, ὁρῶντες ἡμᾶς καταναστάντας τῆς γενέσεως καὶ θεοειδῶς ζήσαντας, τὸ μέγιστον ἀνθρώποις γέρας <ἂν> δοῖεν, τουτέστι χρῆσθαι ἡμῖν ὁπαδοῖς· ὥσπερ γὰρ οἱ θεοὶ ἄγρυπνοὶ εἰσι [καὶ] κατὰ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν κατὰ τὸ δυνατόν διεγείρειν ἡμᾶς αὐτούς· τότε δὲ διεγειρόμεθα ἐὰν καὶ τὸν λόγον τὸν ἐν ἡμῖν ἀνακινήσωμεν. Οἱ θεωρητικώτερον δὲ ἐξηγησάμενοι τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν καὶ τὴν ἄνοδον ... διό, φασὶν, ἐν τῇ Ἰλιάδι, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ πολεμεῖται ἐκ τῆς ὕλης, μάχας καὶ πολέμους καὶ τὰ τοιαῦτα ἐποίησεν, ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσεΐᾳ ... παραπλέοντα τὰς Σειρήνας καὶ ἐκφεύγοντα τὴν Κίρκην, τοὺς Κύκλωπας, τὴν Καλυψώ καὶ πάντα τὰ ἐμποδίζοντα πρὸς ἀναγωγὴν ψυχῆς καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελθόντα εἰς τὴν πατρίδα, τουτέστιν εἰς τὸ νοητόν. ρις' Ὁ γέρας παρὰ θεῶν 259b Ποῖον τοῦτο γέρας φησί; τὸ ἀπαγγέλλειν τὰ περὶ ἡμῶν τοῖς θεοῖς, ὥσπερ δὲ ἐν τῷ Συμποσίῳ ἐποίησε περὶ τοῦ Ἔρωτος (μέσον γὰρ αὐτὸν τίθησι θεῶν καὶ ἀνθρώπων, δαίμονα αὐτὸν λέγων καὶ διαπορθμεύοντα τὰ ἡμέτερα πρὸς τοὺς θεοὺς· καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων) τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τεττίγων ποιεῖ· φησὶ γὰρ διαπορθμεύειν καὶ ἀπαγγέλλειν τὰ παρ' ἡμῶν τοῖς θεοῖς· δηλον οὖν ὅτι δαίμονας ἀγαθοὺς αὐτοὺς βούλεται εἶναι. ^[25]

215

—Τὸ δὲ δοῖεν ἀγασθέντες, ὅτι οὐ καθειλκύσθημεν ὑπὸ τῆς γλυκυθυμίας ἀλλὰ εὖ ἐζήσαμεν· αἱ γὰρ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ, ὅταν καλῶς ζήσασαι ἀποκαταστῶσιν, ὁπαδοὶ γίνονται θεῶν ἢ δαιμόνων ἢ ἡρώων, καὶ ἐκάστη ἔπεται τῷ οἰκείῳ θεῷ. — Φιλόμουσον δὲ ἀντὶ τοῦ φιλόσοφον. ριζ' Λέγεται δὲ ὡς ποτ' ἦσαν 259b Ἡ θεωρία τοῦ μύθου αὕτη ἐστὶ· τινὲς μὲν γὰρ φασὶν ὅτι πρὶν γενέσθαι Μούσας καὶ πρὶν γενέσθαι μουσικὴν [λέγουσιν ὅτι] ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἄμουσοι· γενομένων δὲ τῶν Μουσῶν ἐγένοντο μουσικοί· πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον πρὸ τῶν θεῶν τοὺς ἀνθρώπους γεγονέναι; Ἡ δὲ ἐξήγησις τοῦ θείου Ἰαμβλίου ρηθήσεται νῦν· ἀνθρώπους λέγει τὰς ψυχὰς τὰς ἐν τῷ νοητῷ διατριψάσας· αἱ γὰρ ψυχαὶ, πρὶν τὸν θνητὸν βίον διαζήσωσιν, ἄνω εἰσὶν ἐν τῷ νοητῷ, αὐτὰ τὰ εἶδη θεωροῦσαι, ἅμα τοῖς θεοῖς τοῖς ὑπερκοσμίοις οὔσαι· οὕτως οὖν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πρὶν γενέσθαι τὰς Μούσας, τουτέστι τὰς σφαίρας καὶ τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Τὸ δὲ πρὶν γε μὴ χρόνῳ ἀκούσης ἀλλὰ πρὶν εἰς τὸ ἐμφανὲς ταύτην τὴν πρόοδον γενέσθαι τῶν σφαιρῶν· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ γένεσις τῶν Μουσῶν ἢ ἔκφανσις ἢ ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ γενομένη εἰς τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Ἦσαν οὖν οἱ ἄνθρωποι ἐν τῷ νοητῷ κόσμῳ· ἅμα οὖν ἐγένοντο αἱ Μοῦσαι καὶ αἱ σφαῖραι καὶ ὁ αἰσθητὸς κόσμος καὶ ἡ ὅλη ψυχὴ τοῦ παντὸς κόσμου, συμπορῆλθον καὶ αἱ μερικαὶ ψυχαὶ αἱ τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἅτε δὴ νεοτελεῖς οὔσαι καὶ μνήμην ἔχουσαι τῶν ἐκεῖ, ἀπόστροφοι ἦσαν τῆς γενέσεως καὶ οὐκ ἤθελον οὐδὲ φαγεῖν οὐδὲ πιεῖν, τουτέστι μεταλαβεῖν αἰσθητῆς δόξης οὐκ ἠβούλοντο· εἶχον γὰρ τὴν νοητὴν τροφήν· διὸ ὑπὸ λιμοῦ τῶν ἐνταῦθα ἀπέθανον, ἀντὶ τοῦ ἀνήχθησαν. ριη' Γενομένων δὲ Μουσῶν 259b Τουτέστι προόδου γενομένης καὶ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου τούτου φανέντος, καὶ φανείσης ᾧδῆς καὶ ἀρμονίας· ἀρμονία δὲ ἐστὶν ἐν νοῖς καὶ ἐν ψυχαῖς καὶ ἐν ταῖς σφαίραις καὶ ἐν πᾶσιν. — Ὑ φ '

ἡδονῆς δὲ, τουτέστιν ὑπὸ τῆς θείας εὐφροσύνης. —Τὸ δὲ ἔλαθον τελευτήσαντες ὁρᾷς ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ τῷ ὄντι φιλόσοφος ὁ πρὸς τοῖς οὖσι διατρίβων τὰ ἐμποδῶν οὐχ ὁρᾷ ὡς καὶ ἐν Θεαιτήτῳ εἶπε περὶ τοῦ κορυφαίου· οὗτοι οὖν οἱ ἄνθρωποι τῶν αἰσθητῶν καταφρονήσαντες ἀνήχθησαν ἐκπληττόμενοι τὴν θείαν ἁρμονίαν. ^[30]

216 — Ἐξ ὧν δὲ τῶν τεττίγων, δηλον, τουτέστιν αἱ ψυχαὶ αὗται μουσικαὶ ἐγένοντο καὶ θεοὶ τινες. —Τὸ δὲ γέρας τοῦτ' ὁ λόγος 〈ἔστιν〉 ὅτι καὶ οἱ τέττιγες οὐ δέονται τροφῆς ἀλλ' ἀρκοῦνται τῇ δρόσῳ· ἡ δὲ θεωρία ὅτι ὁ κατὰ νοῦν ζῶν καὶ φιλόμουσος καὶ φιλόσοφος βουλούμενος ἀναχθῆναι πρὸς τοὺς θεοὺς οὐ δεῖται τῆς ἐπιμελείας τοῦ σώματος καὶ τῆς σωματικῆς ζωῆς, ἀλλὰ οὐδὲν ἡγεῖται αὐτὴν, ἀποστῆναι, αὐτῆς βουλούμενος· μελετᾷ γὰρ θάνατον, τουτέστιν ἀπόστασιν ταύτης τῆς ζωῆς· οἶδε γὰρ ὅτι πρὸς ὅχλον αὐτῷ ἐστὶ τὸ σῶμα. Τὸ δὲ γέρας τὸ ὁπαδὸν γενέσθαι τοῦ οἰκείου θεοῦ· καθὼς δὲ ἦδη εἵπομεν ὅτι ἐν τῷ Συμποσίῳ εἶπεν ὅτι τὸ δαιμόνιον πᾶν μεταξύ ἐστὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, διαπορθμεῦον τὰ ἡμέτερα πρὸς τοὺς θεοὺς· εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι τὸ μὲν θεῖον ἀμέσως πᾶσι πάρεστιν, ἡμεῖς δὲ ἀμέσως τῷ θεῷ συναφθῆναι οὐ δυνάμεθα μὴ διὰ μέσου τινός, οἷον τοῦ δαιμονίου, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ φωτός δεόμεθα τοῦ ἀέρος τοῦ διακινουῦντος ἡμῖν τὸ φῶς. Ὁ λέγει οὖν αὐτῶν γέρας τοῦτό ἐστιν, ὅτι, φησὶν, [ὅπη] οἱ δαίμονες ἢ αἱ ψυχαὶ ἐλθοῦσαι παρὰ Μούσας ἀπαγγέλλουσι τὰς εὐζωίας καὶ κακοζωίας τῶν ἀνθρώπων, τίς τίνα τῶν θεῶν ἐτίμησεν ἢ οὐ. ριθ' Τερψιχόρα 259c Ἀπαγγέλλουσι δὲ χορείαν οὐχ οἶαν οἱ ὀρχησται ὀρχοῦνται· καταγέλαστος γὰρ αὕτη· εἰσὶ δὲ θεαὶ χορεῖαι· πρῶτον μὲν ἡ τῶν θεῶν, ἔπειτα ἡ τῶν ψυχῶν τῶν θείων, ἔπειτα δὲ ἡ τῶν κατ' οὐρανὸν θεῶν περιπόλησις χορεία λέγεται, ἦν οἱ ἐπτά θεοὶ καὶ οἱ ἀπλανεῖς χορεύουσιν· ἔπειτα καὶ ἐνταῦθα οἱ τελούμενοι τοῖς θεοῖς χορείαν τινὰ ἀποτελοῦσιν ἐν τοῖς μυστηρίοις· καὶ ἡ πᾶσα δὲ ζωὴ τοῦ φιλοσόφου χορεία ἐστὶ. — Τερψιχόρα οὖν ἐστὶν ἡ πάσης χορείας ἑφορος. Τίνες οὖν οἱ τιμῶντες ἐν τῇ χορείᾳ τὸν θεόν; οὐχ οἱ καλῶς ὀρχούμενοι, ἀλλ' οἱ καλῶς διαζῶντες τὸν ἐνταῦθα βίον, καὶ ῥυθμιζόντες αὐτῶν πᾶσαν τὴν ζωὴν, καὶ συμφώνως τῷ παντὶ χορεύοντες. ρκ' Τῇ δὲ Ἐρατοῖ 259d Ἐρατὼ ἐκλήθη παρὰ τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ ἐράσμια ποιεῖν τὰ τοῦ Ἐρωτος ἔργα· συνεργὸς γὰρ αὕτη τῷ Ἐρωτι. ^[30]

217 Τερψιχόρα οὖν παρὰ τὴν χορείαν ἐρρέθη, ἡ δὲ Ἐρατὼ παρὰ τὸ ἐρᾶν. Τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς οὖν τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγγέλλουσιν· οἱ γὰρ αἰσχυρῶς τῷ ἔρωτι χρώμενοι ὑβρίζουσιν αὐτήν. —Τὸ δὲ κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστης τιμῆς, τουτέστι κατὰ τὰ ιδιώματα ἐκάστης θεοῦ. ρκα' Τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ 259d Πρεσβυτάτην εἶπεν, ἐπειδὴ καὶ ἐν ταῖς Μούσαις τάξις ἐστὶ πρώτων καὶ μέσων καὶ τελευταίων, ἃ τῆς φιλοσοφίας ὑπάρχει. Καλλιόπη δὲ ἐκλήθη παρὰ τὴν ὄπα. Τοὺς ἐν λόγοις οὖν αὐτὴν τετιμηκότας ἀπαγγέλλουσι, τῇ δὲ Οὐρανίᾳ τοὺς ἀστρονομήσαντας· διὰ γὰρ τούτων τῶν δύο θεῶν τὸ ἐν ἡμῖν πεπλανημένον σῶζομεν· διὰ γὰρ τῆς ὁράσεως τὴν τάξιν τῶν οὐρανίων θεῶν θεώμενοι τάττομεν τὸ ἐν ἡμῖν ἄλογον· ἔτι γε μὴν διὰ ῥυθμῶν καὶ φιλοσοφίας καὶ ἀκοῆς ῥυθμιζομεν τὸ ἐν ἡμῖν ἄτακτον καὶ ἄρρυθμον· δεῖ δὲ ἀστρονομεῖν οὐ ναυτικῶς, οὐδὲ ἀπλῶς τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων θεῶν εἰδέναι, ἀλλὰ τὴν τάξιν τὴν οὐρανίαν θεωμένους τὸ ἐν ἡμῖν ἄλογον κατατάττειν. —Τὸ δὲ ἰᾶσι καλλίστην φωνὴν· καὶ γὰρ λέγεται 〈ὅτι〉 ὁ Πυθαγόρας ἦσθετο τῆς οὐρανίας φωνῆς· καὶ τινες δὲ τὰ ὀνόματα τῶν χορδῶν ἐκ τῶν οὐρανίων σφαιρῶν ὠνόμασαν, οἷον ὅτι προσλαμβανομένη ἐστὶν ἡ τοῦ Κρόνου σφαῖρα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἄλλας χορδὰς εἶπον. ρκβ' Πολλῶν δὲ οὐνεκα 259d Διὰ δὴ σύμπαντα ταῦτα τὰ εἰρημένα οὐκ ὀφείλομεν καθεύδειν, ἀλλὰ τὸ νοερὸν τὸ 〈τὴν〉 ἐν ἡμῖν οἰκειότητα φέρον πρὸς τοὺς θεοὺς διεγείρειν· διεγείρομεν δὲ τὸ νοερὸν διὰ τοῦ διαλέγεσθαι. —Τὸ δὲ οὐκοῦν ὅπερ δὴ προϋθέμεθα· ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης τέσσαρά τινα ἐν παντὶ ζητεῖ λόγῳ· ἀπλᾶ μὲν δύο, τὸ εἶ ἔστι καὶ τὸ τί ἔστι, σύνθετα δὲ δύο, ὅτι ἔστι καὶ διὰ τί ἔστι· οἷον εἶ ἔστι κενὸν, ἢ εἶ ἔστι ψυχὴ, ἢ εἶ ἔστι σκινδαψός· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἐναργῶν οὐ δεῖ ζητεῖν τὸ εἶ ἔστιν, ἀλλὰ τὸ τί ἔστι·

οὐδεὶς γὰρ ζητεῖ εἰ ἔστιν ἄνθρωπος διὰ τὸ ἐναργές, ἀλλὰ τί ἔστιν· ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ἐναργῶν
ζητητέον καὶ τὸ εἰ ἔστι ν· οὐδεὶς γὰρ λέγει τί ἔστι σκινδαψὸς πρὶν μαθεῖν τὸ εἰ ἔστι ν. ^[25]

218 Ἐπὶ δὲ τῶν συνθέτων, ἐφ' ὧν ἄλλο ἄλλου κατηγορεῖται, ζητητέον τὸ ὅτι ἔστιν, εἴθ' οὕτω τὸ
διότι ι· οἷον ὅτι ἔστιν ἔκλειψις· ἢ γὰρ ἔκλειψις τινός ἐστιν ἔκλειψις· πρότερον οὖν εἰδέναι δεῖ ὅτι
ἢ σελήνην ἐκλείπει, εἴθ' οὕτω καὶ διὰ τί ἐκλείπει. Πρὸ δὲ τῶν τεσσάρων τούτων ἄλλο ἐστὶν ὃ δεῖ
ζητεῖν, τὸ τί σημαίνει αὐτὸ τὸ ὄνομα. Καὶ ὁ φιλόσοφος οὖν Πλάτων πρῶτον δείξας ὅτι δεῖ
συγγράφειν διὰ τῶν ἀνωτέρω ἔνθα φησὶ « τοῦτο μὲν ἄρα παντὶ δῆλον ὅτι οὐκ αἰσχρὸν γε αὐτό
γε τὸ γράφειν λόγους », ἔπειτα πῶς δεῖ συγγράφειν καὶ τίς ὁ τρόπος τοῦ καλῶς γράφειν καὶ
λέγειν καὶ μὴ, διδάσκει καθολικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον ποιούμενος τὸ πρόβλημα, μετὰ
τὸ πᾶσαν τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐπὶ τὰς Μούσας καὶ τοὺς θεοὺς ἀνενεγκεῖν· ὥσπερ δὲ τῷ κανόνι
τὸ διάστροφον κρίνεται καὶ τῇ ὀρθῇ τὸ παρὰ τὴν ὀρθὴν, τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ εἰς κανόνα
ἀνῆλθεν ὁ φιλόσοφος τὴν ἀλήθειαν, ἥ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὰ παρηλλαγμένα κρίνομεν· οὕτως
ὀφείλει ὁ ῥήτωρ κανόνα ἔχειν τὸ ἀληθές. ρκγ' Ἄρ' οὖν οὐχ ὑπάρχειν δεῖ 259e Ὅτι, φησὶν, ἐν τῷ
καλῶς λέγειν ἢ γράφειν προηγεῖσθαι δεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ πράγματος. Ὁ γὰρ
μὴ εἰδὼς τὸ ἀληθές τοῦ πράγματος εἰκότα λέγει περὶ αὐτοῦ. Ὅτι δὲ δεῖ γνῶσιν ἔχειν τῶν
λεγομένων καὶ τῶν πραγμάτων αὐτὸς ἤδη ἐδίδαξε λέγων « περὶ παντὸς ὧ παῖ μία ἀρχὴ εἰδέναι
περὶ οὗ ὁ λόγος ἢ παντὸς ἀμαρτάνειν ἀνάγκη. » Τρία οὖν ὑπάρχειν <δεῖν> λέγεται τοῖς
λέγουσιν ἢ γράφουσι· πρῶτον τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθές· δεύτερον δὲ τὸ δύνασθαι [τὸ] ἐν πολλὰ
ποιεῖν, ὅπερ ἔστι τῆς διαιρετικῆς μεθόδου, τὸ εἰδέναι εἰ τύχοι κατὰ πόσων σημαιομένων
λέγεται τὸ προκείμενον πρᾶγμα, πότερον ὁμώνυμον ἢ συνώνυμον, πότερον γένει ἐν ἧ εἶδει καὶ
τὰ ὅμοια· δεῖ οὖν καὶ διαιρετικὸν εἶναι· τρίτον τὰ πολλὰ εἰς ἐν συναγαγεῖν, ὅπερ ἔστι τῆς
ἀναλυτικῆς καὶ ὀριστικῆς· τὸ γὰρ δύνασθαι τὰ πολλὰ ἐνὶ λόγῳ περιλαβεῖν ὀρισμός ἐστι τοῦ
πράγματος· ἔπειτα καὶ τὴν συνθήκην τοῦ λόγου καὶ τὴν εὐπρέπειαν· τὸ γὰρ δεῖν πρόσφορα καὶ
σύμφωνα τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ γράφειν ὠμολόγηται. Ταῦτα οὖν ὥσπερ ὄργανα τοῦ λέγειν τε
καὶ γράφειν. ^[30]

219 .. Πρὸ παντὸς εἰδέναι ὀφείλει τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος, τουτέστι τὸ ἀληθές·
οὕτως γὰρ ἂν γνοίη πῶς ὀφείλει ὀδεῦσαι, πότερα διὰ τῶν ἀληθῶν ἢ διὰ τῶν εἰκότων αὐτῷ· ὁ
γὰρ μὴ εἰδὼς τὸ ἀληθές, δοξάζων δὲ, ὡς οἱ τὴν δημῶδη ῥητορικὴν ἔχοντες, πολλάκις τὰ
ἐναντία ὧν βούλεται πείθει τοὺς ἀκούοντας· οὕτως εἰ περὶ τούτου βούλεται τὰ εἰκότα εἰπεῖν ...
περὶ τῆς δημῶδους ῥητορικῆς ὅτι οὐ δεῖ, φησὶ, τὸ ἀληθές εἰδέναι. Λοιπὸν παρατίθησιν ὁ
φιλόσοφος πόσα ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς ἀληθινῆς ῥητορικῆς, πόσα δὲ ἀπὸ τῆς ψευδωνύμου συμβαίνει
κακά. ρκδ' Τὰ τῷ ὄντι δίκαια 260a Τρία μέρη εἰσὶ τῆς ῥητορικῆς, τὸ συμβουλευτικόν, τὸ
δικανικόν, τὸ πανηγυρικόν· ἀπὸ τῶν οὖν τελῶν τὰ μέρη παρίστησιν, οἷον τὸ δίκαιον τοῦ
δικανικοῦ ἔστι, τὸ ἀγαθὸν τοῦ συμβουλευτικοῦ, τοῦ δὲ πανηγυρικοῦ τὸ καλόν. Καὶ κατὰ
ἀντίθεσιν τοῦ δικανικοῦ δίκαιον καὶ ἄδικον, ἀγαθὸν δὲ καὶ κακὸν τοῦ συμβουλευτικοῦ, καλὸν
καὶ αἰσχρὸν τοῦ πανηγυρικοῦ. Καὶ περὶ ἕκαστον δὲ αὐτῶν διπλὴ τις φαίνεται περὶ τὸ
δικανικὸν κατηγορία καὶ ἀπολογία, περὶ τὸ συμβουλευτικὸν προτροπὴ καὶ ἀποτροπὴ, περὶ τὸ
πανηγυρικὸν ἔπαινος καὶ ψόγος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπὸ τοῦ τὰ δοκοῦντα λαμβάνειν ἢ δίκαια ἢ
ἀγαθὰ ἢ καλὰ ῥητορεύουσιν. ρκε' Οὐ τι ἀπόβλητον 260a Ἴσως, φησὶ, λέγουσί τι οἱ σοφοί· τὸ δὲ
σοφοὶ δύναται μὲν καὶ ὡς ἐν ἧθει λεχθῆναι, ἡγουν ὅτι τοὺς ὅπως ποτέ [εἰδότας] τι περὶ λόγους
ἔχοντας σοφοὺς ἐκάλουν οἱ παλαιοί, ὁπότε καὶ τὸν τέκτονα Ὀμηρὸς φησιν εὖ εἰδὼς σοφίης. Τὸ
δὲ οὐκ ἀφετέον, ἀλλὰ ἐρευνητέον πότερον, ὡς ἐγὼ λέγω, δεῖ τὴν ἀλήθειαν ζητεῖν τοῦ δικαίου
καὶ ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ, ἢ τὴν δόκην, ὡς φασιν οἱ ῥήτορες. ρκς' Εἴ σε πείθοιμι ἐγὼ 260b Δι'
ένος παραδείγματος βούλεται δεῖξαι αὐτῷ ὅσον διάφορόν ἐστι τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς πρὸς

τὴν δημῶδη, καὶ ὅτι ὁ μὲν σώζει τὸν αὐτῇ ἐπόμενον ὁ δὲ ἀνατρέπει εἰς μυρία κακὰ ἐμβάλλων.
[25]

220 Καὶ λαμβάνει ἵππον καὶ ὄνον καὶ φησιν· εἴ σε πείθοιμι περὶ ὄνου ὡς ἵππου διαλεγόμενος, ὅτι ἐστὶ ζῶον ὃ ἐν τοῖς πολέμοις ἰσχυρότατον καὶ νίκης αἴτιον γίνεται καὶ ἐν εἰρήνῃ τοῦ ἀχθοφορεῖν, τύχοιμεν δὲ ἀμφοτέροι ἀγνοοῦντες ἵππον, καὶ πείθοιμί σε δοξάζειν ἐπὶ τοῦ ὄνου τὰ τοῦ ἵππου, τί οἶε συμβαίνειν ἐκ τούτου; ἢ δῆλον ὅτι ἀνατρέπεσθαι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. ρκζ' Τοσόνδε μέντοι 260b Ἐὰν γὰρ πάντῃ ἀγνοοῖμεν, οὐ μέλλομεν περὶ αὐτοῦ διαλέγεσθαι οὐδὲ πείθειν τὸν παντελῶς μηδὲν εἰδότα. ρκη' Γελοῖόν <γ' ἂν 260b Γελοῖο ν, > φησὶ, τὸ σκέμμα, καὶ αὕτη ἡ πειθὼ παγγέλοιον, τὸ οὕτως δοξάζειν περὶ τοῦ ὄνου ὡς ἵππου. ρκθ' Ἄρ' οὖν 260c Διαιρετικὸν διπλοῦν προήνεγκεν· ἄρ α, φησὶν, οὐ κρεῖττον γελοῖον καὶ φίλον ἢ δεινὸν καὶ ἐχθρό ν; αἰρετώτερον γὰρ τὸ γελοῖον καὶ φίλον τὸ ἐπὶ τοῦ ὄνου ὡς ἵππου. —Τὸ δὲ δεινὸν καὶ ἐχθρὸν τὸ ἐπὶ τῶν δικαίων καὶ ἀγαθῶν ὡς ἀδίκων καὶ κακῶν· ἀνατροπὴ γὰρ τοῦ βίου ἐστίν, ὅταν τὰ καλὰ κακὰ νομίζωμεν καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ὄνου οὐδεμία ἐστὶ βλάβη ὅταν τὸν ὄνον ἵππον νομίζωμεν, ὅταν δὲ τὰ ἄδικα δίκαια νομίζωμεν, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ βλάβη ἐγγίνεται ἡμῖν. ρλ' Ὄνου 260c Τὸ ὄνου σκιᾶς ἀπὸ παροιμίας ἐρρέθη· πλέον δὲ ἀπέστησε τῶν ῥητόρων τὴν γνώσιν τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἢ τὴν σκιάν τοῦ ὄνου· εἶπε γὰρ περὶ τῆς σκιᾶς τοῦ ὄνου οὐχ ὡς ὄνου σκιᾶς τὸν ἔπαινον ποιούμενος ἀλλ' ὡς ἵππο ν· ἡ δὲ σκιά τοῦ ἵππου [τῆς] τοῦ ἀληθῶς ὄνου πολὺ ἀφέστηκεν· ὅταν οὖ ν, φησὶν, ὁ ῥητορικὸς πείθῃ οὐ περὶ ὄνου ἀλλὰ περὶ ἀδίκων καὶ κακῶν ὡς δικαίων καὶ ἀγαθῶν, ποῖον ἂν τινα οἶε καρπὸν θερίζει ν· καὶ τοῦτο δὲ ἀπὸ παροιμίας εἴρηται ὅτι «ὁ κακὰ σπείρων κακὰ θερίζει» καὶ γὰρ οἱ ῥήτορες οἱ οὕτω δημηγοροῦντες, οἱ μὲν ἐξωστρακίσθησαν, οἱ δὲ φυγάδες ἐγένοντο. [25]

221 Ποῖον οὖν, φησὶ, τέλος εὐρῆσθαι ταύτης τῆς συμβουλῆς οἶε; — Οὐ πάνυ γε ἐπιεικὴς ἢ τουτέστι κακόν· καὶ γὰρ καὶ τὸ πλῆθος καὶ οἱ συμβουλευόμενοι εἰς ἐκεῖνον περιτρέπουσι τὰ ἀμαρτήματα. ρλα' Ἄρ' οὖν ὠγαθέ 260d Εἰπὼν ὅτι καὶ ἑαυτοῖς οἱ τοιοῦτοι ῥήτορες καὶ τῇ συμβουλευομένῃ πόλει κακὰ περιποιοῦσι, φησὶν « ἄρα μὴ ἀγροικότερον λελοιδορήκαμεν τὴν τῶν λόγων τέχνη ν; » τοῦτο δὲ εἶπε βουλόμενος καὶ ἐπὶ τὴν μέσσην ῥητορικὴν ἐλθεῖν· εἶπε γὰρ ἤδη τὴν ἀληθινὴν καὶ τὴν δημῶδη καθόλου γὰρ ὁ φιλόσοφος, ὅταν περὶ τὴν νοητὴν οὐσίαν στρέφεται καὶ τὴν θεωρίαν τῶν νοητῶν καὶ τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ὄμμα τῆς διανοίας ἔχη ἐστραμμένον ἄνω, ὁ πρῶτός ἐστι φιλόσοφος· ὅταν δὲ ἀπὸ τῆς θέας ἐκείνης μετέλθῃ εἰς ἐπιμέλειαν τῆς πόλεως καὶ κατὰ τὴν θέαν ἐκείνων διακοσμήσῃ τὴν πόλιν, τότε γίνεται πολιτικὸς φιλόσοφος· ὅταν δὲ ὁ τοιοῦτος εἰς τὸ κοινὸν λόγους ἀποτείνῃ, πείθων τὸν δῆμον πράττειν τὰ δέοντα, τότε ἐστὶ ῥήτωρ ἀληθινός· εἰδὼς γὰρ τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τῆς θέας ἐκείνης πείθει αὐτοὺς τὰ ἀληθῆ πράττειν καὶ τὰ πρόσφορα αὐτίς· ὅταν δὲ μὴ εἰδὼς ἢ καλὸν ἢ ἀγαθόν, δόξας δὲ τεθηρευκώς, πρὸς πάθος νοῆται, τοῖς λόγοις θεραπεύων τὰ πάθη τοῦ πλήθους, τότε ἐστὶ δημῶδης ῥήτωρ· ὅταν δὲ πρὸς πάθη λέγῃ τὰς δημηγορίας, καὶ μηδὲ θεραπεύῃ τὰ πάθη τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ καὶ ὃ νομίζει ὀρθὸν ἀγάγῃ καὶ διὰ συμμαχῶν καὶ χρημάτων περιποιῇ ὡς οἶται τὰ ἀγαθὰ τῇ πόλει, τότε ἐστὶν ὁ μέσος ῥήτωρ, ὃν τίθεται καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, οὐκ ἐναντία λέγων τοῖς ἐν Γοργία εἰρημένους. ρλβ' Λελοιδορήκαμεν τὴν τῶν λόγων τέχνην 260d Λέγει δὲ τὴν δημῶδη ῥητορικὴν. Τὸ δὲ ἡ δ' ἴσως ἂν εἶπο ι, ἡ ῥητορικὴ δηλονότι· περιτίθησι τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ τοὺς λόγους καὶ τὴν δημηγορίαν, διὰ τῆς προσωποποιίας ἐμψυχότερον ποιῶν τὸν λόγον· οὐκ ἀρκεῖ γὰρ, φησὶ, γνῶσιν μόνον ἔχειν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ δεῖ καὶ τέχνην ἔχειν πειθοῦς δημιουργοῦ ν· τὸ δὲ πειθοῦς δημιουργὸν οὐκ ἴδιόν ἐστι ῥητορικῆς πείθουσι γὰρ καὶ οἱ τεχνῖται, τέκτονες, ὑφάνται, καὶ οἱ ὅμοιοι, καὶ τὸ πλῆθος δὲ πείθει καὶ εἰς οἶκτον ἐγείρει γυνὴ γυμνώσασα μαζοὺς, καὶ παιδιά κλαίοντα πείθουσιν· οὕτως οὐκ ἔστι ῥητορικῆς μόνον τὸ πείθειν. [30]

— Μανθάνειν δὲ, τὴν ἐμὴν τέχνην. ρλγ' Ἀλλ' εἴ τις ἐμῇ συμβουλῇ 260d Ἀλλ' εἴ τις πείθεται τῇ ἐμῇ συμβουλῇ κτησάμενος ἐκεῖνο (λέγει δὲ τὸ ἀληθές) οὕτως ἐμὲ λαμβάνει· τουτέστι τὴν τοῦ πείθειν δύναμιν. ρλδ' Τόδε δ' οὖν μέγα λέγω 260d Τὸ δὲ μέγα τῆς ρητορικῆς τοῦτο λέγω ὅτι οὐδὲν ὄφελος τῷ ἐγνωκότι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ ἔχει τὴν ἐμὴν τέχνην ἱκανὴν οὔσαν εἰς τὸ πείθειν. ρλε' Φημί ἐὰν οἷ γε 260e Ἡ τέχνη πρὸς ἀγαθὸν τι ἀφορᾷ· πᾶσα γὰρ τέχνη τὸ τέλος ἀγαθὸν ἔχει, ἡ δὲ μὴ πρὸς ἀγαθὸν τι ἀφορῶσα οὐδὲ τέχνη ἐστίν· οὕτως ἡ δημώδης ρητορικὴ οὐκ ἔστι τέχνη· οὐδὲ γὰρ τέλος τὸ ἀγαθὸν τίθεται· πρὸς πάθη γὰρ ποιεῖται τοὺς λόγους. Πάλιν οὐδεμία τέχνη τοὺς κανόνας ἐαυτῆς διαφθείρει· ἡ δὲ ρητορικὴ ἡ δημώδης τὸν κανόνα ἐαυτῆς διαφθείρει, τουτέστι τὸν δικαστὴν· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ κανὼν αὐτῆς· οὐκ ἄρα τέχνη ἡ <δημώδης> ρητορικὴ. Πάλιν ὡς ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν <οὐδὲ> ὁ ἐπιστήμων τοῦ ἐπιστήμονος πλέον ἔχει, οὐδὲ ὁ τέκτων τοῦ τέκτονος καθὼ τέκτων· ὁ δὲ ῥήτωρ τοῦ ῥήτορος βούλεται πλέον ἔχειν· τὸ συμπέρασμα δῆλον. Ἐπειδὴ οὖν πᾶσα τέχνη τὸ τέλος ἀγαθὸν ἔχει, ἡ δὲ δημώδης ρητορικὴ οὐκ ἔχει, διὰ τοῦτο φησὶν ὅτι ἐὰν οἱ ἐπιόντες λόγοι μαρτυρῶσιν αὐτῇ εἶναι τέχνη· εἰ γὰρ μὴ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἀφορῶσα ἡ ρητορικὴ λέγει ἅ λέγει, οὐκ ἔστι τέχνη, εἰ δὲ πρὸς τὸ ἀγαθὸν, τέχνη ἐστίν. ρλς' Ὡσπερ γὰρ ἀκούειν 260e Ὅτι οὐ δεῖ τῇ ρητορικῇ ἀληθείας οὐδὲ γνώσεως πραγμάτων, ἀλλὰ τριβῆς ὀλίγης χρεια εἰς τὸ γενέσθαι ῥήτορα. ρλζ' Τοῦ δὲ λέγειν φησὶν ὁ Λάκων 260e Ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ἀληθείας φησὶν ὁ Λάκων ῥήτωρ τέχνην εἶναι ἀμήχανον. ^[25]

ρλγ' Τούτων δὴ τῶν λόγων ὧ Σώκρατες 261a Τῶν ἀληθείας ἐφαπτομένων καὶ οὐχ ἀπλῶς δόξῃ καὶ τριβῇ καὶ ἐμπειρίᾳ ... διὸ δεῖ αὐτοὺς ἐξετάσαι ὅπως ποτὲ ἔχουσι, πότερον δεῖ τὴν ἀλήθειαν μεταδιδῶκεν ἢ οὐ. Ἀντιπαράβαλλε οὖν, φησὶ, τοὺς λόγους, ἐπειδὴ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ὀφείλουσιν οἱ ῥήτορες ἀληθείας ἅπτεσθαι, ἐπειδὴ ἀδύνατον γινῶναι τὸ ὅμοιον, τουτέστι τὸ πιθανόν, μὴ γνόντα τὸ ἀληθές· οἱ δὲ τριβῆς καὶ ἐμπειρίας μόνον, ἵν' ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως γνώριμον ἡμῖν γένηται τὸ λεγόμενον· ἀντιπαράβαλλε οὖν τὴν ἀληθινὴν καὶ τὴν δημώδη ρητορικὴν. ρλθ' Πάριτε δὴ θρέμματα γενναῖα 261a Τοὺς λόγους θρέμματα καλεῖ· οἱ γὰρ λόγοι τῆς ψυχῆς θρέμματά εἰσιν οἱ οὐσιώδεις καὶ ἀληθεῖς καὶ ἀποδεικτικοί· διὸ καὶ τὸ γενναῖα εἶπε, διὰ τὸ μεγαλουργόν καὶ δυνατόν λέγειν καὶ ἀποδεικτικόν. Ἔλθετε οὖν εἰς μέσον, οἱ ἀποδεικτικοὶ λόγοι, καὶ πείσατε τὸν Φαῖδρον ὅτι ἀδύνατον αὐτὸν γενέσθαι ῥήτορα καλὸν ἄνευ φιλοσοφίας καὶ ἀληθείας. — Καλλίπαιδα δέ· ἡ αὐτὸν τὸν Φαῖδρον καλὸν παῖδα <ὄντα> ἢ καλοὺς παῖδας τίκοντα τοὺς λόγους. ρμ' Ὡς ἂν μὴ ἱκανῶς 261a Ἄρα οὖν οἱ ῥήτορες ἤψαντο φιλοσοφίας; λέγομεν ὅτι ἀληθῶς ῥήτορας ἀγαθοὺς γενέσθαι ἄνευ φιλοσοφίας ἀδύνατόν ἐστι· καὶ γὰρ οἱ εὐδοκιμώτατοι γενόμενοι τῶν ρητόρων ἤψαντο φιλοσοφίας. Περικλῆς μὲν γὰρ Ἀναξαγόρου ἐταῖρος ἐγένετο, Δημοσθένης δὲ Πλάτωνος ἤκουσεν, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ εὐδόκιμοι ῥήτορες ἤψαντο φιλοσοφίας. Ἦγουν ταῦτα εἶπε προτροπῆς χάριν τοῦ Φαίδρου. ρμα' Ἐρωτᾷτε 261a Ὡς πρὸς τὰ θρέμματα εἶπε. — Τὸ δὲ ἄρ' οὐ ν· τὸ τέλος τῆς ρητορικῆς ἐνταῦθα ἐκτίθεται· οὐ τοῦτο, φησὶν, ἔστι τὸ ἔργον τῆς ρητορικῆς ἡ ψυχαγωγία ἢ διὰ τῶν λόγων· ψυχαγωγίαν δὲ λέγει τὸ ἔλκειν ψυχὴν εἰς ἐαυτήν, καὶ πειθῶ αὐτῇ ἐντίκτειν, οὐ μόνον κατὰ τὰ τρία μέρη τῆς ρητορικῆς τὸ δικανικὸν καὶ τὸ συμβουλευτικὸν καὶ τὸ πανηγυρικόν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὁμιλητόν· καὶ τοῦτο γὰρ ρητορικῆς λέγει καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὸ εὖ λέγειν, εἴτε ἰδίᾳ, εἴτε κοινῇ, ρητορικῆς ἴδιον βούλεται εἶναι. ^[5]

Τὸ δὲ ἐν ἰδίῳ ς· ἡ ἐν τοῖς <ἰδίῳ> δικαστηρίοις λέγει ἡ ἐν ταῖς ἰδίαις συνουσίαις. ρμβ' Σμικρῶν τε καὶ μεγάλων 261b Ὁ λέγει τοῦτο ἔστιν ὅτι ἡ μέθοδος καὶ τέχνη καὶ τὰ θεωρήματα τὰ καθολικὰ ὁμοίως ἐπὶ μεγάλων καὶ μικρῶν τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύναμιν· ὅπερ καὶ ἐν τῷ Σοφιστῇ εἶπεν ὅτι ἡ θηρευτικὴ οὐ μόνον ἐπὶ στρατηγικῇ ἀλλὰ καὶ φθειριστικῇ ἔχει τὴν ἰδίαν ἰσχύν· ὥσπερ δὲ διὰ τῆς θηρευτικῆς θηρεύομεν πάντα τὰ πράγματα, οὕτως καὶ τῇ διαιρητικῇ

μεθόδῳ πάντα περιλαμβάνομεν· οὐ μᾶλλον οὖν ἐπὶ μεγάλων πραγμάτων, οἷον ἐπὶ πόλεως, ἢ ἐπὶ μικρῶν τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἀντὶ τοῦ· ἡ αὐτὴ τέχνη καὶ μέθοδος ἐπὶ μεγάλων καὶ μικρῶν πραγμάτων ἐστὶ, καὶ οὐδὲν ἐντιμότερον τὸ περὶ μεγάλα αὐτὴν καταγίνεσθαι ἢ περὶ τὰ σμικρά· τῇ γὰρ αὐτῇ μεθόδῳ καὶ ἀγωγῇ χρῆται· ὥσπερ ἂν εἴποι τις ὅτι τὸ αὐτὸ ἐστὶν ἠθικὸν ἢ οἰκονομικὸν ἢ πολιτικόν· τῇ γὰρ αὐτῇ μεθόδῳ καὶ πόλιν καὶ οἰκίαν καὶ ἑαυτὸν τις διοικεῖ. ρμγ' Οὐ μὰ τὸν Δία 261b Τὸ γὰρ παλαιόν, ὡς καὶ νῦν, περὶ τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς ἐν δημοσίοις λόγους διέτριβον οἱ ῥήτορες, περὶ δὲ τὰς συνουσίας [καί] τὰς ἰδίᾳ γινομένας οὐδαμῶς. ρμδ' Ἀλλ' ἢ τὰς Νέστορος 261b Τί μὲν βούλεται τὸ Νέστορα καὶ Ὀδυσσεᾶ καὶ Παλαμῆδην λέγειν; ἀπεικάζει δὲ τὸν Γοργίαν τῷ Νέστορι, ἐπειδὴ καὶ αἰδήμων καὶ πολυετὴς ἐγένετο· ἑκατὸν γὰρ καὶ ὀκτὼ ἐλέγετο ζῆσαι ἔτη· τὸν δὲ Θρασύμαχον ὡς δεινὸν τῷ Ὀδυσσεῖ ἀπεικάζει· τὸν δὲ Ἐλεάτην Ζήνωνα τῷ Παλαμῆδῃ ἐπειδὴ καὶ ἀριθμῶν καὶ κύβων καὶ πολλῶν ἄλλων εὐρετὴς ἐγένετο Παλαμῆδης· ὡς τεχνικὸν οὖν τὸν Ζήνωνα παρέβαλε τῷ Παλαμῆδῃ. ^[25]

225 Ὁ λέγει οὖν τοῦτο ἔστιν· «ὡς ἔοικε τῶν κατὰ ἀποτάδην λόγων ἀκήκοας,» τουτέστι τῶν διαλεκτικῶν καὶ ὁμιλητικῶν λόγων. Ἴσως οὖν τίθεται ὅτι «Νέστορα τὸν Γοργίαν λέγω.» ρμε' Ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀντίδικοι τί δρῶσιν 261c Οὐκ ἀντιλέγουσιν ἀλλήλοις καὶ πείθουσιν ἀλλήλους; ἄρα οὖν ἐν δικαστηρίοις μόνον ἔστιν ἀντιλέγειν ἢ καὶ ἰδίᾳ; Οὐκοῦν ὁ τέχνη τοῦτο ποιῶν τὸ ἀντιλογικὸν δύναται τὸ αὐτὸ ποιῆσαι καὶ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον φανῆναί. Καὶ συντόμως εἰπεῖν, τοῦτο βούλεται ποιῆσαι τὴν ἀλήθειαν τῆς ῥητορικῆς συνάψαι· καὶ ὁ νοῦς τῶν ἐξῆς ῥητῶν τοῦτο βούλεται· ὁ γὰρ, φησὶν, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐπὶ τὸ ἐναντίον βουλόμενος μεταγαγεῖν τινα ἀμέσως τοῦτο οὐ ποιεῖ· εἰ δὲ μὴ, αἰσθάνεται ὁ προσδιαλεγόμενος καὶ οὐ δίδωσί σοι ὁμολογίαν τινά· ἐὰν δὲ τὴν κατὰ βραχὺ ὁμοιότητα λαμβάνῃ, λήσεται εἰς τὸ ἐναντίον μεταγαγὼν τὸν προσδιαλεγόμενον· τὰς δὲ κατὰ βραχὺ ὁμοιότητας οὐ δύναται λαβεῖν ὁ μὴ εἰδὼς τὸ ἀληθές· ὁ γὰρ εἰδὼς διὰ τῶν κατὰ σμικρὸν ὁμοιοτήτων περιάγειν βούλεται εἰς τὸ ἀντικείμενον· οὕτως ἀνάγκη εἰδέναι τὸ ἀληθές καὶ τὴν ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα τῶν πραγμάτων, καὶ εἶναι φιλόσοφον καὶ διαιρετικὸν καὶ ὀριστικὸν τὸν βουλόμενον εἰς τὸ ἐναντίον μεταγαγεῖν τινα καὶ τὸ αὐτὸ τοτὲ μὲν δίκαιον τοτὲ δὲ ἄδικον ὀφθῆναι ποιῆσαι, τὰ αὐτὰ δὲ ὅμοια καὶ ἀνόμοια, ὅτι τὰ πράγματα καθὸ κοινωνεῖ ὅμοιά ἐστι· καθὸ οὖν ὄντα ἐστὶν εἶδη, ἐστὶ καὶ ὅμοια· ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνόμοιά ἐστίν· ἕτερα γὰρ εἰσι. Τοὺς δὲ ἄλλους συλλογισμοὺς ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀριστοτέλης φησὶν. ρμς' Οὐκ ἄρα μόνον 261d Εἰς τὸ προκείμενον ἦλθεν, ὅτι ἡ ἀντιλογικὴ τέχνη καὶ ἡ πειθὼ οὐκ ἔστι μόνον περὶ δικαστήρια, ἀλλὰ καὶ τὰς κοινὰς διαλέξεις. —Τὸ δὲ εἴ τις οἷός τε ἔστα· εἰ τέχνη χρώμενός τις οἷός τέ ἐστι παντὶ ὁμοιοῦν τῷ ἔχοντι ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸ λεγόμενον. ρμζ' Ἀπάτη πότερον 261e Οὐκ ἀμέσως ἡ φύσις ἀπὸ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον ἄγει· διὸ ἡ ἀπάτη ἐν τοῖς ὀλίγον διαφέρουσι γίνεται· γίνεται δὲ καὶ ἐν αἰσθήσει καὶ ἐν ἐπιτηδεύμασιν, ὅταν τὸν ὑδράργυρον ἄργυρον νομίσω, ἢ τὸν χαλκὸν χρυσόν· καὶ ἐπὶ ζώων τὴν φάτταν περιστερὰν· ἐπιτηδευμάτων δὲ τὸν γόητα τελεστήν. ^[5]

226 Τὰ δὲ πολὺ διαφέροντα κατάδηλά ἐστιν. ρμη' Ἀλλὰ γε δὴ 262a Οὕτως ὀφείλει εἰδέναι τὰς ὁμοιότητας τῶν πραγμάτων, ἵνα λανθάνῃ κατὰ σμικρὸν εἰς τὸ ἐναντίον περιάγων τὸν προσδιαλεγόμενον. Τὴν δὲ ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα τῶν εἰδῶν εἰδέναι φιλοσοφίας ἐστὶ· δῆλον τοίνυν ὡς τὸ πάθος τοῦτο καὶ ἡ ἀπάτη τῷ μὴ κατανοῆσαι τὴν φύσιν αὐτῆς γίνεται. ρμθ' Ἔστιν οὖν ὅπως τεχνικὸς ἔσται 262b Οἷον εἰ τεχνικός ἐστι διὰ τῶν ὁμοιοτήτων βούλεται παράγειν. — Τὸ δὲ παράγειν λέγει οὐχ ἵνα ἀπατήσῃ, ἀλλ' ἵνα πείσῃ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων καὶ τῶν ὁμοιότητων τῷ ἀληθεῖ. — Λόγων δὲ ἄρα τέχνην ὧ ἐταῖρ· οὐκ ἄρα τέχνην ἔξει ὁ μὴ εἰδὼς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἄλογόν τινα τριβήν. ρν' Βούλει οὖν ἐν τῷ Λυσίου λόγῳ 262c Ἐπειδὴ ἐπὶ παραδείγματος σαφῆ γίνεται τὰ λεγόμενα, βούλεται ἐπὶ παραδείγματος τοῦ Λυσίου λόγου καὶ τοῦ ἑαυτοῦ δεῖξαι, τοῦ μὲν τὸ ἄτεχνον, τοῦ δὲ τὸ ἔντεχνον· πάντων οὖν τῶν

τεχνογράφων τὰ εἰκότα καὶ τὰ πιθανὰ ὕλην λεγόντων τῆς ῥητορικῆς, καὶ διὰ τούτων πείθεσθαι τὸν δικαστὴν, τὴν δὲ αἰτίαν οὐ λεγόντων, διὰ τί ταῦτα πείθει, ὁ φιλόσοφος καὶ τούτων τὴν αἰτίαν παραδέδωκε, λέγων ὅτι διὰ τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ ἀληθὲς τὰ εἰκότα πείθει· διὸ ἀρχὴ πάντων ἐστὶν ἡ ἀλήθεια καὶ διὰ τοῦ εἰδέναι τὸ ἀληθὲς πείθει ὁ ῥήτωρ. Ἐπειδὴ οὖν ἀνωτέρω εἶπεν ὅτι ὁ τὰς ὁμοιότητος καὶ ἀνομοιότητος εἰδὼς τῶν πραγμάτων κατὰ βραχὺ ἐπὶ τὸ ἐναντίον δύναται μετὰγειν ὃν βούλεται, ἐπὶ ὑποδείγματος τὸ εἰρημένον βούλεται παραστήσαι, πῶς ὁ τὴν ἀλήθειαν εἰδὼς ῥήτωρ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων δύναται παράγειν, πῶς δὲ ὁ τῆς ἀληθείας ἀνεπιστήμων ἄτακτός ἐστι. ^[30]

227 Τριῶν δὲ ὄντων τούτων, εὐρέσεως καὶ τάξεως ἐν παντὶ λόγῳ καὶ φράσεως, μέμφεται τὸν Λυσίαν οὐκ ἐν τῇ εὐρέσει ἀλλὰ ἐν τῇ οἰκονομίᾳ καὶ φράσει. ρνα' Ὡς νῦν γέ που ψιλῶς πωρ λέγομεν 262c Τουτέστι μὴ ἐπὶ ὑποδείγματος λέγοντες τὰ λεγόμενα, ψιλῶς λέγομεν καὶ οὐ νοοῦμεν τὰ λεγόμενα· μάλιστα δὲ ἡ ψυχὴ χαίρει τοῖς ὑποδείγμασι καὶ πείθεται, ἐπειδὴ καὶ αὕτη εἰκὼν ἐστὶ τοῦ νοῦ· εἰκότως οὖν εἰκὼν οὕσα τοῦ νοῦ διὰ τῶν παραδειγμάτων εἰς πίστιν ἄγεται. ρνβ' Καὶ μὴν κατὰ τύχην 262c Ἵνα γινώμεν πόσον ὄφελος γίνεται ἐκ τοῦ εἶναι ἐπιστήμονα τῆς ἀληθείας, καὶ πόση βλάβη ἐκ τοῦ εἶναι ἀνεπιστήμονα. ρνγ' Ὡς ἂν ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθές 262d Τουτέστιν ὁ φιλόσοφος ὡς παιδιᾷ χρῆται τοῖς τῶν ῥητόρων λόγοις, καὶ ὅπερ ἐκεῖνοι μετὰ σπουδῆς ποιοῦσι, τὸ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων παράγειν τοὺς ἀκούοντας, οὗτος ἐν παιδιᾷς μέρει ἔχει. ρνδ' Καὶ ἔγωγε ὦ Φαῖδρε αἰτιῶμαι 262d Πάντα γὰρ εἰς τοὺς θεοὺς ἀνάγει ὁ Πλάτων· ταῦτα οὖν τῆς εὐρέσεως καὶ διακρίσεως τοῦ ἀληθοῦς αἰτιῶμαι, φησὶ, τοὺς θεοὺς· ἐγὼ γὰρ οὐδεμίαν ἔχω τέχνην. Ἔθος γὰρ Σωκράτει ἀπαρνεῖσθαι ἰδίον τι ἔχειν εὖρεμα, πάντα δὲ εἰς θεοὺς ἀνάγειν. Γίνεται δὲ ἡμῖν κοινωνία πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἀμέσως τῆς ψυχῆς ἐκεῖθεν καταλαμπομένης καὶ διὰ τῶν μέσων γενῶν· διττὴ οὖν ἡ πρόνοια· ἢ αὐτὴ ἡ ἰδικῶς ἢ τῶν θεῶν, ἢ ἡ διὰ τῶν κρειττόνων γενῶν καὶ δαιμόνων καὶ ἐντοπίων θεῶν. Αἰτιῶμαι, οὖν, φησὶ, τοὺς ἐντοπίους θεοὺς τῆς τοιαύτης μεταχειρίσεως καὶ τάξεως τῶν λόγων. —Τοὺς δὲ ὑπὲρ κεφαλῆς ὠδοὺς τὰ κρείττονα λέγει γένη τὰ συνεπόμενα τοῖς θεοῖς· τὸ γὰρ ὑπερέχον αἰεὶ δαίμονα δεῖ καλεῖν, οἷον τοῦ λόγου δαίμονα τὸ λογικόν, τοῦ νοῦ τὸν θεόν. —Τοῦτο τὸ γέρας λέγει τὸ δύνασθαι διακρίνειν τοὺς κατὰ τέχνην λέγοντας καὶ μὴ. ρνε' Ἴθι δὴ μοι ἀνάγνωθι 262d Δύο λόγους βούλεται παραβαλεῖν, τὸν τοῦ Λυσίου καὶ τὸν ἑαυτοῦ. ^[25]

228 Καὶ τὸν Λυσίου ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἐλέγχει· οὐκ ἐπεξέρχεται δὲ πᾶσι τοῖς ἐλέγχοις ὡς φιλόσοφος· ἐχθροῦ γὰρ ἦν τὸ πάντα μέμψεσθαι. Νῦν δὲ ἐνδειξάμενος ὀλίγα πταίσματα τοῦ λόγου, ἔρχεται ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ λόγον ὕστερον. Τὴν δὲ ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐλέγχει, ἐπειδὴ τὸ ἔντεχνον τοῦ λέγοντος ἐν προοιμίῳ διαφαίνεται· τοῦ γὰρ παντὸς λόγου ἡ δύναμις ἐν προοιμίῳ ἐστίν. ρνς' Ἄρ' οὖν οὐ παντὶ δῆλον 263a Ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διαφαίνεται ὁ Λυσίου λόγος ἄτεχνος, καὶ ἀτέχνως μετέρχεται τὰ τῆς ὑποθέσεως, δῆλον· πρῶτον μὲν γὰρ ἐπειδὴ τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἐστὶν ἀπλᾶ, τὰ δὲ ἀμφίβολα, ἔδει αὐτὸν διελεῖν τὸ ἀμφίβολον ὄνομα τοῦ ἔρωτος, καὶ εἰπεῖν κατὰ ποίου ἔρωτος λέγει τὰ λεγόμενα, καταριθμησάμενον τὰ σημαινόμενα τοῦ πράγματος, ἵνα σαφῶς γινώμεν τὸ λεγόμενον. Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι αὐτὸ μὲν τὸ πρᾶγμα, ὡς νῦν ὁ ἔρωτος, τοὺς ἐναντίους ἐπιδέξασθαι ὁρισμοὺς οὐ δύναται (πῶς γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ καλὸν καὶ μὴ καλὸν δύναται εἶναι;) κατὰ δὲ τὰς ὑπολήψεις τὰς περὶ αὐτοῦ δυνατὸν τοὺς ἐναντίους εἶναι ὁρισμούς. Ἔδει οὖν αὐτὸν εἰπεῖν τί ἐστὶ τὸ προκείμενον, ἵνα ἔχωμεν ἐρεῖσαι τὴν διάνοιαν κατὰ τίνος φέρει τὰ λεγόμενα· οὐ δύναται γὰρ ὁ τὴν ἀλήθειαν ἀγνοῶν τὴν φύσιν τοῦ ἀμφιβόλου πράγματος εἰδέναι· ὥστε ὁ τάξει λέγων ῥήτωρ ὀφείλει ἐγνωκέναι τὰ πράγματα, πότερον ἀπλῆς φύσεώς εἰσιν ἢ πολυπλόκου, ἵνα τοῖς δῆλοις ἀπλοῦς τοὺς λόγους λέγῃ, τοῖς δὲ ποικίλοις ἀρμόζοντας. Ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς τὰ τοιαῦτα, οὐδ' ἂν τῷ ἀληθεῖ περιτύχῃ, δύναται διακρίναι αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ψεύδους. Ἀμφιβόλου οὖν ὄντος τοῦ ἔρωτος καὶ διπλοῦ διὰ τὰς τῶν πολλῶν

ὑπολήψεις, καὶ τοῦ μὲν καλοῦ, τοῦ δὲ αἰσχροῦ, μὴ διορισάμενος περὶ ποίου λέγει, ἀσαφῆ τὸν λόγον ἐποίησε· καὶ ἄτακτον δὲ, ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν ὑστέρων ἤρξατο, ὃ μέλλει ἐγκαλεῖν τῷ λόγῳ, καὶ ἀνοικονόμητον ἐποίησεν. Ὅρᾳς οὖν ὅτι καὶ ὀριστικὸν βούλεται εἶναι τὸν ῥήτορα καὶ διαιρετικὸν καὶ εἰδότα τὰς φύσεις τῶν πραγμάτων. ρνζ' Ὅμοιοιτικῶς ἔχομεν 263a Οἶον ὅταν εἴπω λίθον ἢ ξύλον, πάντες ἐπὶ τὰ αὐτὰ φερόμεθα ἀστασιάστως· περὶ δὲ τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα διαφερόμεθα, διὰ τὸ μὴ πάντας ὁμογνωμονεῖν περὶ αὐτῶν. Τρόπον οὖν τινα ἐνταῦθα τὴν ὕλην τῆς ῥητορικῆς ἐπιδεικνύει ἡμῖν, ὅτι περὶ τὰ ἀμφίβολα ἔχει τὸ εἶναι. ρνη' Ἄρ' οὐ τοῦτο αὐτό 263a Περὶ γὰρ οὗ γίνεται οὐδεμία ἀμφισβήτησις. ^[35]

229 —Τὸ δὲ ποτέρῳθι εὐαπατητότεροι τοῦτο ἔστιν· ἐν τίνι ἔστι τὸ μέγα τῆς ῥητορικῆς; οὐκ ἄρα ἐν τοῖς ἀμφιβάλοις, ἵνα διὰ τῶν πιθανῶν ὃ μὲν ἐπὶ τόδε, ὃ δὲ ἐπὶ τόδε παράγη; εἰ οὖν ἐν οἷς πλανώμεθα τὸ μέγα ἐστὶ τῆς ῥητορικῆς, δῆλον ὅτι ὁ μὴ εἰδὼς τὴν διπλόην τοῦ πράγματος οὐδὲ οἷς χρήσεται λόγοις ἐπὶ θάτερα μεταβιβάσαι τὸν λόγον θέλων ἔχει, ὥστε δῆλον ὅτι ἀλήθεια προηγείται. — Ὅδῳ δὲ διηρησθαι, οἶον ὅτι τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα σημαίνει τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ φαῦλον παρὰ τοῖς πολλοῖς καὶ διαιρεῖν τὸ ἐν εἰς πολλὰ καὶ ἕκαστον δύνασθαι ὀρίσασθαι. — Χαρακτῆρα δὲ ἐκατέρου τοῦ εἶδους, οἶον ποίου εἶδους ἐστὶν οὗτος ὁ ἔρως καὶ ποίου ἐκεῖνος, καὶ ὀρίζεσθαι ἐκάτερον, καὶ εἰδέναι ποία ἰδέα λόγου δύναται προσβιβάσαι τοὺς ἀκούοντας καὶ πεῖσαι. ρνθ' Καλὸν γοῦν 263c Τουτέστιν ὁ εἰδὼς τὴν διαιρετικὴν μέθοδον καὶ τὴν γνῶσιν τῶν πραγμάτων ἄριστα ἔχει. —Τὸ δὲ ἔπειτ' αὖ οἷμα· δεῖ πρῶτον εἰδέναι τὸ ποίου γένους τυγχάνει, τοῦ ἀπλοῦ ἢ τοῦ ἀμφιβάλου· ἔπειτα, ἐὰν ἢ ἀμφίβολον, διορατικὸς καὶ διαιτητικὸς ὀφείλει εἶναι τῆς φύσεως αὐτοῦ· ἐὰν γὰρ περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἔρωτος λέγη, σκοπεῖν ὀφείλει ποῖα ῥήματα ἀρμόζει αὐτῷ. Τί οὖν ν ; τὸν ἔρωτα τί λέγομεν, τῶν ἀπλῶν ἢ τῶν ἀμφιβάλων; τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τὴν ὑπόνοιαν τὴν τῶν πολλῶν· οὐ γὰρ δυνατόν ἐν πρᾶγμα τοὺς ἐναντίους ἔχειν ὀρισμούς· ὥστε δῆλον ὅτι πρὸς διαφόρους ὑπολήψεις διάφοροί εἰσιν οἱ ὀρισμοί. ρξ' Ἡ οἷε ἄν σοι συγχωρῆσαι 263c Ἐπειδὴ ὄντων ἀμφιβάλων ἔστιν ἄρα δυνατόν περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος τὰ ἐναντία λέγειν· ὡς βλαβερός ἐστίν, ὡς εἶπεν ὁ Λυσίας, τῷ ἐρωμένῳ, εἶτα, ὡς ὁ ἐμὸς λόγος, ὅτι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτιός ἐστιν ὁ ἔρως· ὥστε δῆλον ὅτι οὐ περὶ τοῦ αὐτοῦ τὰ ἐναντία λέγει, ἀλλὰ περὶ ἐτέρου καὶ ἐτέρου· ἄλλοι γὰρ ἀρμόζουσι τῷ καλῷ ἔρωτι λόγοι καὶ ἄλλοι τῷ ἐναντίῳ ἔχοντι. —Τὸ δὲ ἐγὼ γάρ τοι διὰ τὸ ἐνθουσιαστικόν ν· ὁ γὰρ ἀναγόμενος καὶ περὶ τὰ νοητὰ στρεφόμενος οὐκ οἶδε τὰ ἐν ποσὶ καὶ τὰ αἰσθητά. ρξα' Νὴ Δία ἀμυγχανῶς γε 263d Τουτέστι θαυμαστῶς πάνυ ὠρίσω· τοῦτο δὲ οὐδὲν ἐποίησεν ὁ Λυσίας. — Τὸ δὲ φεῦ ὅσῳ λέγει ς· ἐπειδὴ εἶπεν ἀμυγχανῶς γε σφόδρα, φησὶν αὐτὸς ὅτι τεχνικωτέρας λέγεις τὰς Νύμφας τῆς τοῦ Λυσίου τέχνης· αἰεὶ γὰρ τὰς αἰτίας εἰς θεοὺς ἀνάγει ὁ Πλάτων. ^[30]

230 ρξβ' Ἀλλὰ καὶ ὁ Λυσίας ἀρχόμενος 263d Ὅτι ὁ Λυσίας ἐν τι σημαινόμενον τοῦ ἔρωτος λαβὼν, εἰ καὶ μὴ ὠρίσατο, πρὸς τοῦτο πάντα ἐφεξῆς εἶπε. Τέως οὖν ἐνεδείξατο ὅτι ὁ Λυσίας οὐχ ὠρίσατο τὸν ἔρωτα, ἀλλ' ὡς ἐπὶ ὁμολογουμένῳ συνέθηκε τὸν λόγον, ὁ δὲ φιλόσοφος ὠρίσατο. —Τὸ δὲ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ὑπολαβεῖν· τουτέστιν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐστοχασάμεθα κατὰ ποίου σημαινομένου φέρεται ὁ Λυσίας· οὐ γὰρ εἶπεν ὀρισάμενος. ρξγ' Βούλει πάλιν ἀναγνῶμεν 263e Ὁ κρίσει ποιούμενος τὸν ἔλεγχον καὶ μὴ ἀπεχθείας ἔνεκα ἢ νίκης, τὰ αὐτὰ ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφει ὑπ' ὅψιν τιθεῖς, ὅτι οὐκ ἔχθρας οὐδὲ δυσμενείας ἔνεκα βασανίζει τὰ λεγόμενα. — Τὸ δὲ ὁ μέντοι ζητεῖ ς· οὐ γὰρ ὠρίσατο περὶ ποίου ἔρωτος διαλέγεται. ρξδ' Ἡ πολλοῦ δεῖν ἔοικε 264a Ἄλλο ἐγκλημα ἐπάγει τῷ λόγῳ· τὸ μὲν πρῶτον ἐγκλημα ὅτι οὐχ ὠρίσατο, ἀμφιβάλου ὄντος τοῦ πράγματος· νῦν δὲ ἐγκαλεῖ ὅτι ἀπὸ τοῦ τέλους ἤρξατο καὶ πρὸς τοὺς χρόνους οὐκ ἔταξε τὰ προβλήματα. Ὡφειλε γὰρ εἰπεῖν τίς γίνεται ὁ ἐρῶν ἐν τῷ χρόνῳ ᾧ ἐρᾷ, εἶτα μετὰ τὸν χρόνον τοῦ παύσασθαι τοῦ ἐρᾶν ὁποῖός ἐστιν. Οὕτως οὖν ἔγραψε τὸν λόγον ὡς ἐξ ὑπτίας πλέων ἐπ' ἐξουσίας ἔχων καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ διατιθέμενος τὸν λόγον· ὥστε παρὰ τοὺς χρόνους ἤρξατο καὶ

παρὰ φύσιν, ὥς οἱ κολυμβῶντες ὕπτιοι. Ὅθεν ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος λαβόντες οἱ κριτικοὶ φασὶ περὶ Λυσίου ὅτι τίκτειν μὲν δυνατὸς ἐγένετο, τάξαι δὲ οὐ, διὰ τὸ εὐρετικὸν αὐτοῦ καὶ ἄτακτον τοῦ λόγου. ρξε' Τί δὲ τὰ ἄλλα οὐ χύδην 264b Τοῦτο βούλεται δεῖξαι ὅτι ὁ λόγος τοῦ Λυσίου ἀσύγκλωστός ἐστι καὶ ἀποτετεμαχισμένος, καὶ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχὴ δύναται εἶναι διὸ καὶ παραβάλλει αὐτὸν τῷ ἐπιγράμματι, ὥς ἀπηρητημένα ἔχοντα [καὶ] τὰ ἐπιχειρήματα, καὶ δυνάμενα τὰ δευτέρα πρῶτα ἢ τρίτα ῥηθῆναι. ρζς' Οὐ γὰρ ἀγεννῶς τὸ ἐπιόν 264b Τουτέστι πάνυ τὸ ἐπελθὼν αὐτῷ γεγραφεῖν. ^[30]

231 — Ἀλλὰ τόδε γε οἶμα ἰ· τῇ φυσικῇ κατασκευῇ καὶ ζῶων καὶ δένδρων ἀπεικάζει τὸν λόγον, καὶ φησιν ὅτι ὥσπερ τὸ ζῶον συνεχές ἐστίν αὐτὸ ἑαυτῷ καὶ ἥνεται καὶ τάξιν ἔχει πρῶτων καὶ δευτέρων καὶ ἐσχάτων, οὕτως ὀφείλει καὶ ὁ λόγος ἐν σῶμα ἀποπληροῦν. Διὰ τί δὲ ἥνωμένον δεῖ τὸν λόγον εἶναι; ἐπειδὴ παντὶ πράγματι τὸ καλὸν καὶ τὸ εὖ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἐπιλάμπεται· εἰ μὴ γὰρ τῷ ἐνὶ κατασχεθῇ, οἷον δήποτε πρᾶγμα οὐ δύναται εἶναι ἀγαθόν· οὕτως καὶ τὸ κάλλος οὐκ ἔστι καλὸν εἰ μὴ ἔνωσις γένηται πάντων τῶν μορίων. Ἄτε οὖν μὴ ἔχων τὸ ἥνωμένον ὁ Λυσίου λόγος οὐδὲ κάλλος ἔχει ἐν ἑαυτῷ. —Τὸ δὲ ὥστε μήτε ἀκέφαλον μήτε ἄπουν εἶναι ἰ, τουτέστι ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλος ἔχοντα καὶ τάξιν. ρζζ' Σκέψαι τοίνυν 264c Ὅτι οὔτε ὠρίσατο περὶ ποίου διαλέγεται ἔρωτος, οὔτε ἀπὸ ἀρχῆς τεταγμένης ἤρξατο, ἀλλὰ ἔξεστι τῷ πρώτῳ ὥς δευτέρῳ χρήσασθαι, καὶ οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἐπιγράμματος οὐκ ἐκτέθειται ἐν τοῖς ῥητοῖς· ἔξεστι γὰρ τῶν τριῶν στίχων τῶν ἐν τῷ ἐπιγράμματι ὃν ἂν ἐθέλης προτάξαι· ὅπερ οὐκ ἔστιν εἰρμού οὐδὲ τάξεως· ὅθεν τινὲς τὰ τοιαῦτα ἐπιγράμματα τρίγωνα καλοῦσιν, ἐπειδὴ ὅθεν ἂν ἐθέλης δύνασαι ἄρξασθαι. ρζη' Τὸν λόγον ἡμῶν 264e Ὡς ἐταῖρος τοῦ Λυσίου ὁ Φαῖδρος οὐ χαίρει πως τοῖς λεγομένοις κατὰ Λυσίου καὶ τοῦ λόγου. ρζθ' Τοῦτον μὲν τοίνυν 264e Φιλοσόφως ποιούμενος τὴν συνουσίαν τὸν ἔλεγχον οὐκ ἐριστικῶς προήγαγεν ἀλλ' ἄχρι τοῦ τινα ἀμαρτήματα ἐνδείξασθαι τοῦ λόγου· ἐδύνατο γὰρ καὶ ἄλλα πλείονα ἐπαγαγεῖν, ἀλλὰ φησιν « ἵνα μὴ σὺ ἄχθῃ, σιωπῶ. » ρο' Καίτοι συχνὰ παραδείγματα 264e Ἀμαρτήματα λέγει καὶ τῇ παρασιωπήσει ἡνίξατο τὰ ἄπειρα ἀμαρτήματα τοῦ λόγου. —Τὸ δὲ πρὸς ἅ τις βλέπω ν· τουτέστι πρὸς ταῦτα τὰ παραδείγματα καὶ τὰ ἀμαρτήματα τοῦ Λυσίου λόγου βλέπων τις καὶ μὴ χρώμενος ὠφελοῖτο. ^[30]

232 Καὶ γὰρ ὁ φιλόσοφος ἄλλην παραδέδωκεν ἡμῖν σοφιστικὴν τέχνην, οὐχ ἵνα χρώμεθα αὐτῇ, ἀλλ' ἵνα φυλαξώμεθα· καὶ οἱ ἱατροὶ τὰ δηλητηριώδη φάρμακα ἴσασιν οὐχ ἵνα χρώνται, ἀλλ' ἵνα φυλάττωνται ὠφελοῦσι τοίνυν ἡμᾶς καὶ οἱ Λυσίου λόγοι εἰς τὸ μὴ χρήσασθαι αὐτοῖς. ροα' Εἰς δὲ τοὺς ἐτέρους 264e Τὰ ὑποδείγματα διχόθεν δεῖ λαμβάνειν, καὶ ἐκ τῶν ἡμαρτημένων λόγων ἵνα αὐτὰ φυλάττηται τις, καὶ ἐκ τῶν κατωρθωμένων ἵνα αὐτὰ μιμῆται· Εἰπὼν οὖν περὶ τοῦ Λυσίου λόγου ὁ φιλόσοφος τοῦ ἡμαρτημένου, καὶ δείξας ὅτι ἀκέφαλος καὶ ἄτακτος καὶ ἀσαφής ὁ λόγος, βούλεται ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ λόγον τὸν τε πρότερον καὶ ὕστερον ἐλθεῖν, καὶ δεῖξαι πῶς ὁ ἑαυτοῦ λόγος ὥς φωτὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐπόμενος, καὶ εἰδὼς τὴν φύσιν ὧν μέλλει λέγειν, μετεχειρίσατο ἐκάτερον τῶν ἐναντίων λόγων, τὸν κατὰ ἔρωτος καὶ ὑπὲρ ἔρωτος. — Ἐπὶ δὲ τοὺς ἐτέρους λόγους λέγει τοὺς μετὰ ἀληθείας. — Ἦν γάρ τι ἐν αὐτοῖς τὸ τεχνικὸν καὶ τὸ ὅπως δεῖ γράφειν. ροβ' Ἐναντίω που ἦσθην 265a Οἱ δύο λόγοι ἐναντίοι ἦσαν· ὁ μὲν γὰρ ἔλεγεν ὅτι οὐ δεῖ τῷ ἐρῶντι χαρίζεσθαι ἐπειδὴ μεγάλων κακῶν ὁ ἐραστής γίνεται αἵτιος, ὁ δὲ τὰ ἐναντία ὅτι δεῖ τῷ ἐρῶντι χαρίζεσθαι καὶ μεγάλα ἀγαθὰ ἐκ τοῦ ἔρωτος γίνεται. Πῶς οὖν δύναται τὰ ἐναντία περὶ τοῦ αὐτοῦ λέγεσθαι, εἰ μὴ τις οἶδε τὴν φύσιν τοῦ λεγομένου, ὥς νῦν τοῦ ἔρωτος; ρογ' Ὡμην σε τάληθές 265a Ἐπειδὴ καὶ ἐκάτερος αὐτῶν μανίαν τινὰ ἔλεγε τὸν ἔρωτα· καὶ γὰρ καὶ ὁ Λυσίας ἔλεγε μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τῷ ἐρῶντι ἐπειδὴ ὁ μὲν μαίνεται ἰ, ὁ δὲ σωφρονεῖ ἱ· καὶ ὁ Πλάτων δὲ τῇ αὐτῇ ἀρχῇ ἐχρήσατο τῇ μανίᾳ, καὶ διεῖλε τὴν μανίαν εἰς δύο, τὴν μὲν ἀνθρωπίνην, τὴν δὲ θεϊαν καλῶν. — Μανίας δὲ εἶδη δύο· ἡ μὲν χείρων τῶν ἀνθρωπίνων, ἡ δὲ

κρείττων, ἦντινα καὶ εἰς τέσσαρα κατέτεμε. — Τῶν εἰωθότων νομίμω ν· οὐ γὰρ τὰ καθεστῶτα πράττει ὁ κάτοχος τῷ θεῷ γινόμενος· οὐκέτι γὰρ ἑαυτοῦ ἔστιν, ἀλλὰ ὅλος ἐπιδέδοται τοῖς θεοῖς. ροδ' Ἀφροδίτης καὶ Ἑρωτος 265b Ἐπειδὴ ἡ Ἀφροδίτη τοῦ κάλλους ἔστιν, ὁ δὲ Ἑρως εἰς τὸ καλὸν ἀνάγει, διὰ τοῦτο ὁ Ἑρως τῆς Ἀφροδίτης ἔστι καὶ ἔπεται αὐτῇ, ἀνάγων εἰς τὸ κάλλος τὸ αἰσθητὸν καὶ νοητόν. ^[25]

233 Λέγομεν οὖν τὸν Ἑρωτα θεῖαν μανίαν ἐξ ἀναμνήσεως τῶν αἰσθητῶν καλῶν εἰς ἀνάμνησιν ἐρχομένην τοῦ αὐτοκάλου. ροε' Καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ τὸ ἐρωτικόν 265b Ἐνθα ἔλεγεν « ἔοικέ τῳ δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει, » καὶ τὰ ἐξῆς, ὅπου πτερὰ καὶ τοῖς ἵπποις καὶ τῷ ἡνιόχῳ ἐδίδου, διὰ μύθου τινὸς καὶ πλάσματος τὸ ἐρωτικὸν πάθος ἀπεικάζω ν· διὰ δὲ τὴν ἀναγωγὸν δύνανται τοῦ Ἑρωτος πτεροῖς αὐτὸν ἀπείκασε. — Τὸ δὲ οὐκ οἶδ' ὅπῃ εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ ἐνθουσιῶν φέρεται ὡς ἂν ὁ θεὸς ἐθέλῃ. ρος' Ἰσως μὲν ἀληθοῦς τινος ἐφαπτόμενοι 265b Ὅταν περὶ τῶν νοητῶν καὶ θείων πραγμάτων διαλεχθῶμεν. — Τὸ δὲ ἴσως δύνανται μὲν καὶ ὡς μετριάζων εἰπεῖν· ἦγουν διὰ τοῦτο <τὸ> ἀπεικάζοντες τὸ ἴσως εἶπεν, ἐπειδὴ πᾶσα ἡ περὶ ἡμᾶς ἐνέργεια εἰκὼν ἐστὶν ἐκείνης τῆς ἐνεργείας. ροζ' Τάχα δ' ἂν καὶ ἄλλοσε παραφερόμενοι 265b Ἐπειδὴ καὶ τότε τὰς ἀποπτώσεις τοῦ ἔρωτος εἶπε. — Τὸ δὲ κεράσαντες τὸν ἀληθῆ λόγον δηλοῖ διὰ τούτου τοῦ μυθικοῦ πλάσματος· τουτέστι δι' ὑπονοιῶν τὰ περὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ψυχῆς διηγησάμενοι καὶ ποιησάμενοι τὴν ἀφήγησιν διὰ μύθων καὶ αἰνιγμάτων, ὥσπερ καὶ οἱ θεολόγοι διὰ μύθων τὰ τῶν θεῶν διηγοῦμενοι. — Προσεπαίσαμεν δὲ ἀντὶ τοῦ ἐπαίξαμεν· λέγει δὲ ὑμνήσαμεν. — Τὸν δὲ Ἑρωτα δεσπότην εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ ἐνθουσιῶν ὅλον ἑαυτὸν ὡς δεσπότη ἐπιδίδωσι τῷ θεῷ. ροη' Καλῶν παίδων ἔφορον 265c Ὁ γὰρ Ἑρως τῶν καθαρῶν καὶ νεοτελῶν ψυχῶν ἡγεμὼν ἐστὶ· διὰ δὲ τῶν παίδων τὸ καθαρὸν ἐνεδείξατο τῶν ψυχῶν. ροθ' Τόδε τοίνυν αὐτόθεν 265c Βούλεται ἐπὶ τὴν ἀντιπαράθεσιν ἐλθεῖν καὶ τὴν ὀριστικὴν καὶ διαιρετικὴν μέθοδον· καὶ ἡ ῥητορικὴ δὲ κατὰ Ἀριστοτέλην ἀντίστροφός ἐστι τῇ διαλεκτικῇ, τουτέστι περὶ τὰ αὐτὰ στρεφομένη καὶ ἰσόστροφος· καὶ γὰρ τὴν ὕλην ἔχουσι τὴν αὐτὴν καὶ ἐνδόξοις κέχρηται ἐπιχειρήμασι καὶ δυνάμει λέγονται καὶ εἰς τὰ ἀντικείμενα ἐπιχειροῦσι. ^[25]

234 Καὶ κατὰ Πλάτωνα δὲ κέχρηται τῇ ὀριστικῇ καὶ διαιρετικῇ μεθόδῳ ὁ ῥήτωρ· πῶς γὰρ δυνάμεθα ἀπὸ τοῦ ψέγειν τὸν ἔρωτα ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν ἐλθεῖν, μὴ γνόντες τὴν φύσιν τοῦ λεγομένου; ρπ' Ἑμοὶ μὲν φαίνεται τὰ ἄλλα 265c Τὰ περὶ τοῦ ἔρωτος μετρίως πεπαῖχθαι καὶ ἐξυμνησθαι. — Τὸ δὲ τούτων δὲ λέγει τὴν διαιρετικὴν καὶ τὴν ὀριστικὴν. — Τὸ δὲ ἐκ τύχης ῥηθέντοι ν· ὥσπερ ἀνωτέρω εἰς Πᾶνα καὶ Νύμφας καὶ Μούσας ἀνετίθει τὸν λόγον, οὕτω καὶ νῦν εἰς τύχην ἀνάγει τὸν λόγον. ρπα' Τέχνη λαβεῖν 265d Ἴνα τεχνικῶς τις διέλη πρῶτον εἰς δύο (πρῶτη γὰρ αὕτη διαίρεσις ἢ εἰς δύο) καὶ εἶπη τοῦ ζώου τὸ μὲν λογικόν, τὸ δὲ ἄλογον, καὶ μὴ εἶπη τὸ μὲν ἄνθρωπος, τὸ δὲ κύων, τὸ δὲ ἄπουν· ἦγουν εἶδη καὶ ἄτομα, ἢ διαφορὰς καὶ εἶδη, ἢ τι τοιοῦτον· ἀλλὰ δεῖ τὸ σύνεγγυς λαβεῖν καὶ χρῆσασθαι τῇ ὀριστικῇ καὶ διαιρετικῇ μεθόδῳ δεόντως τοῦτο γὰρ ἐπιστήμονός ἐστιν. ρπβ' Εἰς μίαν ἰδέαν 265d Τουτέστιν ὀρίσασθαι τὰ διαιρεθέντα· οἱ γὰρ ὀρισμοὶ τῶν εἰδῶν εἰσιν. Τὰ δὲ πολλαχῇ διεσπαρμένα πῶς εἰς ἓν δεῖ ἄγειν ἀνωτέρω ἐξηγήσατο ἔνθα φησὶ τὸ « ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεω ν » καὶ τὰ ἐξῆς, δηλὸν ποιῶν τοῖς ἀκούουσι περὶ οὗ διαλέγεται ὥστε καὶ εἰς τὴν φράσιν ἐγκαλεῖ τῷ Λυσίᾳ ὅτι ἀσάφειαν ἐποίησε τῷ λόγῳ, μὴ εἰπὼν περὶ τίνος διαλέγεται. ρπγ' Ὡσπερ τανῦν δὴ 265d Ὡσπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑποδείγματος, περὶ ἔρωτος ς. — Τὸ δὲ εἶτε εὖ εἶτε κακῶς ἐλέχθη, τουτέστιν εἶτε ἐπιτυχῶς εἶτε φαύλως εἶπομεν· « ὅπερ ἦν τῆς τέχνης ἐποιήσαμεν καὶ κατὰ τὴν τέχνην ὠδεύσαμεν, διὸ καὶ τὸ σαφές καὶ ὁμολογούμενον ἔσχεν ὁ ἐμὸς λόγος ς εἰπὼν γὰρ τὸν ἔρωτα μανίαν, διεῖλον τὴν μανίαν εἰς ἀνθρωπίνην καὶ θεϊαν, καὶ τὰ πρόσφορα ἑκατέρᾳ ἀρμόσας σαφῆ ἐποίησα τὸν λόγον, καὶ τὸν τῆς ἀντιπαράθεσεως καὶ ἀντιγραφῆς καὶ τὸν τῆς παλινωδίας. ^[25]

» Θεωρητικώτερον δὲ τὸ εὖ ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ ἔρωτος, τὸ δὲ κακῶς ἐπὶ τοῦ ἀκολάστου. ρπδ' Τὸ πάλιν κατ' εἶδη 265e Τὸ ἐν εἶδος εἰπὼν τὸ ὀριστικόν, ὅτι δεῖ τὰ πολλὰ εἰς ἓν συνάγειν καὶ ὀρίζεσθαι, τὸ διαιρετικὸν βούλεται εἰπεῖν, τὸ δεῖν τὸ ἐν εἰς πολλὰ διαιρεῖν, οἷον τὸ γένος εἰς εἶδη, καὶ πάλιν ἐπιδιαιρεῖν κατὰ τὴν φυσικὴν διαίρεσιν πρῶτον εἰς δύο, εἴθ' οὕτως εἰς τρία ἢ τέσσαρα, ὅπως ἂν ἀπαιτῇ ὁ λόγος, καθάπερ καλὸν μάγειρον κατ' ἄρθρα τέμνοντα καὶ διαιροῦντα, καὶ μὴ κατὰ τὸν ἀφυῆ μάγειρον συγκλῶντα τὰ μέρη. ρπε' Τὸ μὲν ἄφρον τῆς διανοίας 265e Τὴν μανίαν λέγει, ἀλλὰ ὃ μὲν κατὰ τὸ χεῖρον τῆς φρονήσεως ὁ τὴν ἀνθρωπίνην μανίαν ἔχων, ὃ δὲ κατὰ τὸ κρεῖττον ὁ κάτοχος τῷ θεῷ ἄφρων λέγεται. ρπς' Ὡς περὶ δὲ σώματος ἐξ ἑνός 266a Ὡς περὶ ἡ φύσις τισὶ δύο διαστήμασι διείλε τὰ ζῶα, τὰ μὲν δεξιὰ, τὰ δὲ ἀριστερὰ ποιήσασα, καὶ ἑκάτερον τῶν μορίων τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καλεῖται, οἷον ὀφθαλμὸς καὶ ὀφθαλμὸς, χεὶρ καὶ χεὶρ, πλὴν ὅτι ἡ μὲν δεξιὰ, ἡ δὲ ἀριστερὰ, οὕτως καὶ αὕτη ἡ παραφροσύνη καὶ μανία διττὴ οὕσα, ἡ μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ, ἡ δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἔνευσεν. Ἀπὸ τῶν Πυθαγορείων δὲ ὁ Πλάτων ὠφελήθει τὰς συστοιχίας οὕτως ἔλαβεν ἐνταῦθα. — Ὁ μὲν τὸ ἐπ' ἀριστερὰ ὁ τῆς ἀντιγραφῆς, ὁ κατὰ ὁμοιότητα τοῦ Λυσίου λόγου, ὃν ἐλοιδόρησε λέγων ἄπιστος ἀβέβαιος, ἃ εἶπε περὶ τοῦ αἰσχροῦ ἔρωτος. — Ὁ δ' εἰς τὰ δεξιὰ λέγει δὲ τὸν τῆς παλινωδίας. — Ὁμώνυμον, ἐπειδὴ καὶ οὗτος ἔρως καὶ ἐκεῖνος. ρπζ' Τούτων δὴ ἔγωγε 266b Δείξας ὅτι τὸν μέλλοντα λέγειν ἢ γράφειν τι [ὅτι] δεῖ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, ἔπειτα ὅτι δεῖ ὀριστικὸν εἶναι καὶ διαιρετικόν, ὧν οὐδὲν ἐποίησεν ὁ Λυσίας, λοιπὸν ἐξυμνεῖ τὴν διαλεκτικὴν, τουτέστι τὴν διαιρετικὴν· τοῦτο δὲ καὶ ἐν Φιλήβῳ καὶ ἐν Πολιτικῷ ποιεῖ, λέγων ὅτι δῶρον ἐκ θεῶν εἰς ἀνθρώπους διὰ Προμηθέως ἐδόθη ἡ διαιρετικὴ, καὶ ἐν Σοφιστῇ δὲ ἀμφιβληστροειδῶς ὀργάνῳ ἀπεικάζει αὐτήν. ^[30]

236 Οὐ γὰρ δυνατόν ἔχειν ἐπιστήμην πραγμάτων ἄνευ τῆς διαιρέσεως. ρπη' Εἰς ἓν καὶ ἐπὶ πολλὰ 266b Τουτέστι «τὸν δυνάμενον τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων κατιδεῖν μεταδιώκω ὡς θεόν.» Διαλεκτικούς δὲ καλεῖ οὐ τοὺς εἰδότας μόνον τοὺς περὶ ἡμᾶς λόγους, ἀλλὰ τοὺς δυναμένους τὰ νοητὰ εἶδη εἰς πολλὰ διαιρεῖν καὶ εἰς ἓν ἀνάγειν, τουτέστι τοὺς τὴν τῶν ἰδεῶν ἐκάστην διακρίνοντας. ρπθ' Τανῦν δὲ παρὰ σοῦ τε 266c Πληρώσας τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς, μέλλει εἰσβάλλειν εἰς τὰ τῆς δημώδους, καὶ ἱστορία ὀνομάτων καὶ καταριθμησίς ἐστι τῶν λεγομένων κεφαλαίων τῆς ῥητορικῆς τὰ ἐξῆς λεγόμενα. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ὕστερον τῆς ἀληθινῆς ῥητορικῆς μέμνηται, πανταχόθεν δεῖξαι τὸ κράτος τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς βουλόμενος. Νῦν οὖν ἐρωτᾷ τί χρὴ καλεῖν τὴν ῥητορικὴν· μὴ ἄρα ἐν τούτῳ πᾶσά ἐστιν ἡ τέχνη τῆς ῥητορικῆς ἐν τῷ ἐκτίθεσθαι προοίμια, διηγῆσαι καὶ πάντα ἃ καταριθμεῖται; ρρ' Σοφοὶ μὲν αὐτοὶ 266c Σοφοὺς καλεῖ ἢ ἐν ἡθελί, ἢ ὡς περὶ λόγους ἔχοντας καὶ ἐκπεφευγότας τὰς βαναύσους τέχνας, ἢ ὡς ἐπιστήμονας τέχνης. — Τὸ δὲ δωροφορεῖν διαβάλλει αὐτῶν τὸ φιλοχρήματον, ὅτι τὰς ἐπιδείξεις τῶν λόγων οὐκ ὠφελείας τῶν νέων οὐδὲ τῆς ἀληθείας ἔνεκα, ἀλλὰ χρημάτων ποιοῦνται. ρρα' Βασιλικοὶ μὲν ἄνδρες 266c Ἡ ὅτι οἱ ἄλλοι πάντες ἐπέχουσιν ἑαυτῶν τὰ ὦτα, ἵν' ἀκούσωσι τῶν ῥητόρων, ἢ ὡς ἄγοντες καὶ φέροντες τὸν δῆμον καὶ τὰ τῆς πόλεως. — Τὸ δὲ ἐπιστήμονες γε ὧν ἐρωτᾷς τῆς διαλεκτικῆς λέγει. Τὸ δὲ τοῦτο μὲν· «τὰ γὰρ εἰρημένα, φησὶ, τὸ ὀριστικόν, τὸ διαιρετικόν, τὸ ἀληθές, οὐκ εἰσὶν ἴδια τῆς ῥητορικῆς, ἀλλὰ τῆς διαλεκτικῆς· διὸ οὐκ εἴπομέν τι περὶ ῥητορικῆς.» ρρβ' Καλὸν πού τι ἂν εἴη 266d Καὶ τί ἐστὶ καλὸν ὁ τούτων ἀπολειφθὲν τῶν εἰρημένων, ἀληθείας καὶ ὀρισμῶν καὶ διαιρέσεως, δύναται τέχνη λαμβάνεσθαι; Ἡγουν ἐν ἡθελί· «ὡς ἔοικε, καλὸν ἐστὶ τοῦτο ὁ ἀπολειφθὲν τῶν εἰρημένων ὅμως τέχνη λαμβάνεσθαι· ἐπειδὴ οὖν λέγεις καλὸν αὐτὸ, οὐκ ἀτιμαστέον, ἀλλὰ ἐξετάσαι δεῖ εἰ ἀληθὴ λέγεις, καὶ δύναται ἄνευ τῶν εἰρημένων λαμβανομένη τέχνη εἶναι, λεκτέον δὲ εἰ δύναται ὅλως τέχνη εἶναι τούτων ἀπολειπομένη. ^[5]

» ρογ' Τί μέντοι καὶ ἔστιν 266d Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τὰ εἰρημένα τῷ διαλεκτικῷ ἀρμόζει, τῷ δὲ ῥητορικῷ οὐδαμῶς, διὰ τοῦτό φησιν «ἴδωμεν τί ποτέ ἐστι τὸ λειπόμενον τῆς ῥητορικῆς ἢς σὺ λέγεις.» Ὁ δὲ νοῦς πάντων τῶν ἐξῆς λεγομένων οὗτός ἐστιν, ὅτι τὰ προοίμια καὶ αἱ διηγήσεις καὶ αἱ πίστεις καὶ πάντα τὰ ῥητορικά κεφάλαια καὶ ἡ τῶν ὀνομάτων θήρα οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλὰ τὰ πρὸ τῆς τέχνης, ἀλλὰ τέχνη ἐστὶ τὸ τάξει ταῦτα καὶ δύνασθαι αὐτοῖς δεόντως χρῆσασθαι. Οὐκ ἔστιν οὖν ἡ τῶν κεφαλαίων καταρίθμησις ἡ ῥητορικὴ τέχνη, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι καλῶς τοῖς κεφαλαίοις εἰς τὸ χρήσιμον ἢ ἐπωφελὲς <χρῆσθαι> . ροδ' Καὶ καλῶς γ' ὑπέμνησας 266d Καταλέγει λοιπὸν τὰ λεγόμενα τεχνικὰ κεφάλαια. Τὸ δὲ προοίμιον ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν προσεχῇ ποιεῖν τὸν ἀκροάτην, τὴν ὅλην σαφήνειαν ἔχοντα τοῦ πράγματος, ὅπερ Σωκράτης ἐποίησεν· ὁ δὲ Λυσίας οὐδὲν σαφὲς ἐν προοιμίῳ εἶπεν· ἐκάτερος οὖν αὐτῶν προοίμιον μὲν ἔλαβε, τὴν δὲ χρῆσιν διάφορον ἐποίησαντο· ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης οἰκείως ἐχρήσατο τῷ προοιμίῳ σαφηνίζων τὸ πρᾶγμα, ὁ δὲ Λυσίας ἐναντίως. ρρε' Ταῦτα λέγεις ἢ γάρ; 266d Ἐν ἡθελί λέγει ὁ Σωκράτης ὅτι ταῦτα α, φησὶ, λέγεις τὰ πιθανὰ τῆς τέχνης; —Τὸ δὲ μαρτυρίας τ' ἐπ' αὐτῇ· μαρτυρίας λέγει ... τὰς ἀτέχνους πίστεις λεγομένας, οἷον «ἐφόνευσας παρῆσθα γὰρ τῷ νεοσφαγεῖ σώματι» καὶ τὰ ὅμοια. — Εἰκότα δὲ λέγει τὰ πιθανά. — Πίστωσιν <δὲ> καὶ ἐπιπίστωσιν λέγει τὸ ἐπὶ ἀποδείξει ἐτέραν ἀποδείξιν ἐπαγαγεῖν. ^[30]

238 — Λογοδαίδαλον δὲ εἶπεν ὡς λόγων τεχνίτην ὄντα καὶ διαλεκτικὸν καὶ τὰ αὐτὰ δυνάμενον τῷ Ζήνωνι ποιεῖν καὶ τὰ ἀκίνητα κινούμενα ἀποδεικνύειν, ἐπειδὴ καὶ ὁ Δαίδαλος ἀποδιδράσκοντα καὶ κινούμενα ὥσπερ ἐποίησε τὰ ἀγάλματα· πρὸ αὐτοῦ γὰρ τὰ ἀγάλματα συμμεμυκτά ἦσαν καὶ οὐκ εἶχον τοὺς πόδας διεστηκότας, ἀλλὰ αὐτὸς πρῶτος διέστησε. — Παρεπαίνους δὲ λέγει ἵνα ἄντικρυς μὴ ἐπαινῇ, δοκῇ δὲ ἐπαινεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ψέγειν. Θαυμαστὸς δὲ ἐγένετο Εὐήνος, καὶ ἀλλαχοῦ αὐτὸν ἐπαινεῖ, ὃς καὶ τὸν Ἰάμβον τοῦτον εἶπε <ἦ> φόβος ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα βίον. Τὸ δὲ μνήμης χάριν, ἐπειδὴ τὰ ἔπη τῶν καταλογάδην εὐμνημονευτότερα ἐστίν. ρρς' Τισίαν δὲ 267a Ἐπὶ τούτου καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ φέρεται ἡ παροιμία ἡ «ἀπὸ κακοῦ κόρακος κακὸν ὦόν.» Οὗτος γὰρ σοφιστὴς ὢν ἐπηγγείλατο διδάσκειν τὸν μαθητὴν οὕτως ὥστε τὴν πρώτην δίκην νικῆσαι «ἐὰν δῶς μοι, φησὶν, εἰς μισθὸν τοσάσδε δραχμάς» ὁ μαθητὴς ὑπέσχετο· εἰσῆλθε τὴν πρώτην δίκην περὶ τοῦ μὴ ἀποδοῦναι τοὺς μισθοὺς, διὰ διλήμματος τὴν κρίσιν ποιούμενος, ἵνα καὶ νικήσας καὶ ἡττηθεὶς μηδὲν δῷ· καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐλέχθη ἡ παροιμία. Περὶ δὲ Γοργίου τοῦτο λέγεται ὅτι ἐρωτᾷν ἐκέλευεν ὃ τί τις βούλεται, καὶ μηδενὸς ἐρωτῶντός ποτε λαβὼν φύλλον εἶπεν εἰς τὸ φύλλον λόγον τινὰ, εἶτα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ παμμήκη λόγον ἀπετείνετο. — Πρόδικος ἐγέλασε ν'· ἐπειδὴ ὁ Πρόδικος τὴν τῶν ὀνομάτων εὗρεν ἀκρίβειαν, οἷον διαφορὰν τέρψεως, χαρᾶς, εὐφροσύνης, τέρψιν καλῶν τὴν δι' ὧτων ἡδονὴν, χαρὰν τὴν τῆς ψυχῆς, εὐφροσύνην τὴν διὰ τῶν ὀμμάτων. ^[20]

239 Ἦλεγεν οὖν ὁ Πρόδικος ὅτι διὰ τῶν τοιούτων ὀνομάτων δεῖ καταποικίλλειν τὸν λόγον καὶ μὴ διὰ μακρῶν λόγων τὰ αὐτὰ ἀνακυκλεῖν, ἀλλὰ συμμετρίᾳ χρῆσθαι. ρρζ' Μουσεῖα λόγων 267c Ἐκεῖνος γὰρ, φασὶν, ἐξηῦρε τὰ πάρισα· διὸ καὶ μουσεῖα λόγων ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ ἐδόκει τῇ καλλιλεξίᾳ πάνυ κοσμεῖν τὸν λόγον. — Διπλασιολογίαν δὲ τὸ τὰ αὐτὰ δις λέγειν οἷον φεῦ φεῦ. — Γνωμολογίαν ὡς εἶπε καὶ Δημοσθένης· «ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθεῖην οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ,» καὶ ἀλλαχοῦ «δαινὸν γὰρ ἡ πονηρία,» καὶ τὰ ὅμοια. — Εἰκονολογίαν δὲ τὸ δι' εἰκόνας καὶ δι' ὑποδείγματα παραστήσαι τὸ λεγόμενον. — Ὀνομάτων τε Λικυμνίαν ν'· ὁ Λικύμνιος τὸν Πῶλον ἐδίδαξεν ὀνομάτων τινὰς διαιρέσεις, οἷον ποῖα κύρια, ποῖα σύνθετα, ποῖα ἀδελφὰ, ποῖα ἐπίθετα καὶ ἀλλὰ πολλὰ πρὸς εὐεπία ν'. —Τὸ δὲ ὀρθοεπεία γέ τις τουτέστι κυριολεξία· διὰ γὰρ τῶν κυρίων ὀνομάτων μετήρχετο ὁ Πρωταγόρας τὸν λόγον καὶ οὐ διὰ παραβολῶν καὶ ἐπιθέτων. ρρη' Τῶν γε μὴν οἰκτρογόνων 267c Ὁ γὰρ Χαλκηδόνιος, τουτέστιν ὁ Θρασύμαχος, ταῦτα ἐδίδαξεν ὡς δεῖ εἰς οἶκτον ἐγεῖραι τὸν δικαστὴν καὶ ἐπισπᾶσθαι ἔλεον, γῆρα ς, πενίαν, τέκνα

ἀποδυρόμενα καὶ τὰ ὅμοια. — Σθένης δὲ εἶπεν, ἢ πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ λόγου αὐτὰ ἀποτείνόμενος, ἤγουν ἐπειδὴ ἔγραψεν ἐν λόγῳ ἑαυτοῦ τοιοῦτόν τι ὅτι οἱ θεοὶ οὐχ ὁρῶσι τὰ ἀνθρώπινα· οὐ γὰρ ἂν τὸ μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῶν παρῆιδον τὴν δικαιοσύνην· ὁρῶμεν γὰρ τοὺς ἀνθρώπους ταύτη μὴ χρωμένους. ρρθ' Τὸ δὲ δὴ τέλος τῶν λόγων 267d Τοὺς ἐπιλόγους θέλει εἰπεῖν, ὃ τινες ἐπάνοδον, οἳ δὲ ἀνακεφαλαίωσιν ὀνομάζουσι. [20]

240 Τοῦτο δὲ βούλονται οἱ ἐπίλογοι, εἰς μνήμην ἀγαγεῖν τοὺς ἀκούοντας διὰ βραχέων τῶν διὰ πολλῶν καὶ μακρῶν εἰρημένω ν. σ' Ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς 268a Λοιπὸν ἐπεξέλθωμεν τὰ εἰρημένα τῆς σεμνῆς ῥητορικῆς εἴ γε ἄξιά εἰσιν εἰς λόγων τέχνην τάττεσθαι. Τὸ δὲ ὑπ' αὐγὰς ἴδωμεν λέγει τὸ ἀνασκοπήσωμεν τίνα ἔχει τὴν δύναμιν. σα' Διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἡτρίον 268a Ἡτρίον λέγεται τὸ εὐυφὲς ἰμάτιον καὶ ἀραιὸν, ὅπερ φαίνεται μὲν εὐυφές, τῷ δὲ κατανοοῦντι διεστηκός ἐστι καὶ ἀραιὸν καὶ οὐκ εὐπαγές, ἀλλὰ ταχέως διαρρηγνύμενον. Ὅρα οὖν, φησὶ, μὴ καὶ ταῦτα τὰ θεωρήματα φαίνεται μὲν τεχνικὰ, κατὰ δὲ τὸ ἀληθὲς κενά ἐστι τῆς τέχνης· μεταφέρει δὲ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς τὸν λόγον ἐπὶ τὴν ψυχὴν, ὥς ἂν εἴποι τις «ὅρα μὴ τὸ ψυχάριον αὐτῶν διεστηκός ἐστι καὶ οὐδὲν βέβαιον οὐδὲ ὑγιὲς ἔχει,» ἵνα τὸ ἡτρίον τὸ ψυχάριον εἴπη. σβ' Εἶπε δὴ μοι 268a Ἦδη μὲν τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ καθ' αὐτὸ ῥητορικῆς διηγήσατο ὁ φιλόσοφος, διδάσκων ὅτι ὀφείλει εἰδέναι τὸ ἀληθὲς τοῦ πράγματος ὁ ῥήτωρ, ἵνα δύνῃται διὰ τῶν πιθανῶν πείθειν· ἔπειτα ὀφείλει χρῆσθαι τῇ διαιρετικῇ καὶ ὀριστικῇ, ἵνα δύνῃται τοὺς περὶ τῶν ἐναντίων λόγους λέγειν, καὶ μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐπὶ τὰ ἐναντία, εἰδὼς τὰς διαφορὰς αὐτῶν καὶ τὰς ἐτερότητας· ὀφείλει δὲ καὶ τὰς κοινωνίας εἰδέναι ἵνα δύνῃται καὶ ὀρίζεσθαι. Ταῦτα εἰπὼν, ἔρωτᾷ τὸν Φαῖδρον εἰ τοῦτο ἔστιν ἡ ῥητορικὴ. Ὁ δὲ φησιν οὐκ ἀκηκοέναι ταύτην εἶναι ῥητορικὴν ἀλλὰ ἦν φασιν οἱ τεχνογράφοι τὴν ἔχουσαν προοίμιον, διήγησιν, καὶ ὅσα κατηριθμήσατο· ἅπερ ἀκούσας ὁ φιλόσοφος φησιν «ἴδωμεν εἰ καὶ σοὶ φαίνεται διεστηκός αὐτῶν τὸ ἡτρίον ὥσπερ ἐμοὶ, τουτέστι πότερον ἀληθῆ τῶν πραγμάτων εἰρήκασιν ἢ φαινομένην ἔχουσιν ἀκολουθίαν.» Εἶτα διὰ τριῶν παραδειγμάτων, ἱατρικῆς, ποιητικῆς, ἀρμονικῆς, βούλεται ἀναιρεῖν τὰ λεγόμενα καὶ δεῖξαι ὅτι τὰ προοίμια καὶ αἱ διηγήσεις καὶ πάντα ἃ κατηριθμήσατο τὰ πρὸ τῆς τέχνης ἐστὶν ἀναγκαῖα μαθήματα, αὐτὴ δὲ ἡ ῥητορικὴ τέχνη οὐκ ἔστιν. [25]

241 σγ' Καὶ ἄλλον ποιεῖν ἱατρόν 268b Ἱατρόν, ἐπειδὴ διττόν ἐστι τὸ τέλος ἐκάστης τέχνης, τὸ μὲν ἀποτέλεσμα τὸ ὑγίαν περιποιῆσαι, τὸ δὲ καὶ ἄλλον διδάξαι καὶ ποιῆσαι ἱατρόν, ὅπερ κυριώτερόν ἐστι τῆς τέχνης, ἐπειδὴ ὑγίαν μὲν καὶ ἰδιώτης δύναται περιποιῆσαι, διδάξαι δὲ ὁ ἱατρός μόνος δύναται. Διὰ τοῦτο τὰ δύο τέλη εἶπε τῆς τέχνης. σδ' Τί δ' ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι 268b Ὡς ἂν εἴποι ὅτι τὰ ταῦτα μόνον ἔχειν ἢ εἰδέναι οὐκ ἔστιν ἱατροῦ, ἀλλὰ ἡ τοιάδε χρῆσις τῶν φαρμάκων ὅταν καὶ εὐκαίρως προσφέρηται τὸ φάρμακον καὶ κατάλληλον ᾧ προσφέρεται· τὸ γὰρ αὐτὸ φάρμακον τὸν μὲν βλάπτει, τὸν δὲ ὑγιῇ ποιεῖ καὶ ἀπλῶς ὅταν, κατὰ τὸν θεῖον Ἱπποκράτην, ὁ ἱατρός φυλάττηται καὶ ὥρην καὶ χώρην καὶ ἡλικίην καὶ νόσους καὶ μὴ ὡς ἔτυχε χρῆται τοῖς βοηθήμασιν ἀλλὰ εὐκαίρως καὶ οἷς δεῖ καὶ ὅτε καὶ ὅποσον δεῖ. —Τὸ δὲ ὅτι μαίνεται ἄνθρωπος· τῷ γὰρ ὄντι μανία ἐστὶν οἷς μὴ οἷδέ τις ἐγχειρεῖν. — Οὐδὲν ἐπαῖων τῆς τέχνης, ἐπειδὴ ἡ τέχνη καὶ καιροὺς καὶ μέτρα καὶ φύσιν καὶ τὰ τοιαῦτα οἶδεν. σε' Τί δὲ εἰ Σοφοκλεῖ 268c Τὸ ἕτερον παράδειγμα βούλεται εἰπεῖν. Ὅταν τε βούληται οἰκτρὰς καὶ τούναντίον καὶ αὖ φοβεράς· περὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα πάθη ἔχουσιν αἱ τραγωδίαι. —Τὸ δὲ σύστασιν πρέπουσαν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ, τουτέστιν ἵνα ἐν ὕψος καὶ τάξιν ἔχη ὁ λόγος· καὶ ἐν Πολιτείᾳ τοιοῦτόν τι φησιν· εἴ τις λέγοι τῷ ζωγράφῳ ὅτι τῷ καλλίστῳ τῶν μερῶν τοῦ σώματος τουτέστι τῷ ὀφθαλμῷ τὸ κάλλιστον τῶν χρωμάτων τὸ χρυσοειδὲς δεῖ προσάπτειν, εἴποι ἂν πρὸς αὐτὸν ὁ ζωγράφος ὅτι «ἔοικας γραφικὴν μὴ εἰδέναι· οὐ γὰρ τὸ κάλλιστον τῶν χρωμάτων δεῖ

προσάπτειν τῷ ὀφθαλμῷ, ἀλλὰ τὸ ἀρμόζον.» σς' Ἀλλ' οὐκ ἂν ἀγροίκως 268d Τουτέστι δικαίως.
[25]

242 — Λοιδορήσειαν ἅλ λ' ὥσπερ ἂν μουσικό ς τὸ τρίτον ὑπόδειγμα λέγει, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦτο ἀρμονία τὸ ἐπιτείνειν καὶ ἀνιέναι τὰς χορδὰς, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι ταῖς ἀρμονίαις χρῆσθαι προσφόρως καὶ δύνασθαι ὅπου μὲν καταστέλλειν τὰ πάθη, ὅπου δὲ διεγείρειν. Ἡ γὰρ μουσικὴ χρήσις ἐστὶ τοιάδε· ἐπιστήμη θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ τῆς τοῦ ἡρμοσμένου φύσεως προσθήκη κόσμου. σζ' Τί δὲ τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον 269a Ὡσπερ ἄνωτέρω ἐπέστησεν εἰς τὰ πρὸ τῆς ἱατρικῆς καὶ ποιητικῆς καὶ ἀρμονικῆς τέχνης τοὺς ἀκριβεῖς τεχνίτας, οὕτως καὶ ἐνταῦθα τοῖς ἀπλοῖς λεγομένοις ῥήτορσιν ἐπιστᾷ τὸν Ἄδραστον καὶ τὸν Περικλέα· οὗτοι γὰρ ἐγένοντο ῥήτορες, οὐκ ὀρθοὶ μὲν οἴους λέγει Πλάτων, ἀλλὰ τῆς μέσης ῥητορικῆς, οἱ μῆτε τὰ πάθη θεραπεύοντες τοῦ δήμου μῆτε τοιοῦτοι οἴους φησὶν ὁ Πλάτων πρὸς ἀλήθειαν ποιούμενοι τοὺς λόγους καὶ ἀγαθοὺς καὶ καλοὺς τοὺς πολίτας ... ση' Ἀλλὰ συγγινώσκειν 269b Τουτέστι συγγνώμην ἀπονεῖμαι τούτοις· τὰ γὰρ ἀμαρτήματα ἀκούσιά ἐστι κατὰ Πλάτωνα. σθ' Εἴ τινες μὴ ἐπιστάμενοι διαλέγεσθαι 269b Εἰς τὴν διαλεκτικὴν πάλιν φέρει τοὺς ῥήτορας· ἥρτηται γὰρ τῆς διαλεκτικῆς ἢ ῥητορικῆς· αὐτὴ γὰρ ἡ διαλεκτικὴ καὶ τὰς φύσεις διαιρεῖ καὶ τοὺς λόγους. — Τὸ δὲ ἕκαστα τούτων πιθανῶς, τουτέστιν ἐν τάξει λέγειν καὶ συμμέτρως καὶ ὡς δεῖ. — Ὡς οὐδὲν ἔργον ὁ ν' καὶ ἀφ' ἐαυτῶν δυναμένων ταῦτα λέγειν δέον μᾶλλον ταῦτα παραδοῦναι καταλείπουσι τοῖς μαθηταῖς. — Τὸ δὲ πιθανῶς λέγειν ἄνευ τοῦ ἀληθοῦς οὐκ ἐνδέχεται. σι' Ἀλλὰ μὴν ὦ Σώκρατες 269c Ἐπειδὴ οὐ μόνον δεῖ τὰ τῶν ἄλλων ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια κατασκευάζειν, τούτου χάριν ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐπιδείξας ὅτι οὐκ ἔστι τέχνης ῥητορικῆς τὸ προοίμια καὶ διηγήσεις καὶ πίστεις καὶ τὰ τοιαῦτα λέγειν (ταῦτα γὰρ πρὸ τῆς τέχνης ἐστίν), ἀλλὰ τὸ ἐν τάξει καὶ ὡς δεῖ χρῆσθαι τοῖς εἰρημένοις, λαβὼν καὶ τρία παραδείγματα εἰς τὴν ἀπόδειξιν τούτου, καὶ πρῶτον τὸ τοῦ ἱατροῦ, ἔνθα ἔφη ὅτι οὐκ ἔστιν ἱατροῦ τὸ ἀπλῶς χρώμενον τοῖς φαρμάκοις καθαίρειν εἰ μὴ ἂν ὅτε δεῖ καὶ ὅσον δεῖ καὶ οἷς δεῖ καὶ τὰ ὅμοια, ἔπειτα δὲ χρησάμενος τῷ παραδείγματι καὶ τῆς ποιητικῆς καὶ ἀρμονικῆς, νῦν ὑφηγεῖται ὁποῖόν ποτ' ἐστὶ τὸ εἶδος τῆς ῥητορικῆς διὸ φησὶν ὁ Φαῖδρος· «κινδυνεύει τὸ τῆς ῥητορικῆς εἶδος τοιοῦτον εἶναι παρὰ τοῖς νῦν ῥήτορσιν οἷον ὑφήγησιν· ἐπειδὴ οὖν ἀληθῆ λέγεις, ὅτι τὰ πρὸ τῆς τέχνης παραδεδώκασιν θεωρήματα, τὴν δὲ τέχνην ἥτις ποτ' ἐστὶν οὐ παραδεδώκασιν, εἰπέ ἥτις ποτέ ἐστὶν ἢ τοῦ ῥητορικοῦ τέχνη. [10]

243 » σια' Τὸ μὲν δύνασθαι ὦ Φαῖδρε 269d Ἐπειδὴ ὁ Φαῖδρος τὴν τοῦ ῥητορικοῦ τέχνην τοῦτο ἔλεγε τὸ ῥητορεύειν, διὰ τοῦτο ἐπάγει ὁ φιλόσοφος ὅτι· «τὸ ῥητορεύειν δύνασθαι σε ποιεῖν φύσεώς ἐστὶ δεξιᾶς καὶ οὐχὶ ἐπιστήμονος τοσοῦτον,» καὶ λαμβάνει τρία τινὰ, ἅπερ ἐφ' ἐκάστης τέχνης καὶ ἐπιστήμης ἄραρε, φύσι ν', ἐπιστήμη ν', μελέτη ν'· εἰ μὴ γὰρ τὰ τρία συνδράμοι, οὐ δύναται τις ἄριστος γενέσθαι κατὰ τέχνην. Φύσεως χρεῖα διὰ τί; ἐπειδὴ φύσεως ἀντιπραττούσης πάντα κενά. Τί δὲ εἰ φύσιν τις ἔχοι, ἐπιστήμην δὲ μή; οὐ δῆλον ὅτι ἀνεπιστήμων ὦν ὡς ἔτυχε χρήσαιτο τῇ φύσει διαπίπτων καὶ μὴ εἰδὼς ὅ τι ποιεῖ ἢ λέγει; Εἰ δὲ καὶ ταῦτα συνδράμοι, μελέτης χρεῖα ἵνα μὴ τῇ ἀμελείᾳ καὶ τῇ ῥαθυμίᾳ ἀπολέσῃ ἃ μεμάθηκε. — Τὸ δὲ ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον ν'· τὸ ἀναγκαῖον προσθεῖς ἐκόλασε τὸ εἶκος. — Ὡσπερ τᾷλλ α, τουτέστιν ὥσπερ ἐπὶ πάσῃ τέχνῃ καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τούτων τῶν τριῶν πρὸς τὸ γενέσθαι ἄριστον τὸ ἀποτελούμενον, οὕτως καὶ ἐν τῇ ῥητορικῇ. σιβ' Ὅσον δὲ αὐτοῦ τέχνη 269d Τίς ῥητορικοῦ τέχνη ἐστὶ, καὶ ὁποία ὀφείλει εἶναι, καὶ πῶς δύναται τεχνικῶς ῥητορεύειν, οὐχ ὡς ὁ Λυσίας οὐδὲ ὁ Θρασύμαχος, ἐμὸν ἔστι παραδοῦναι. — Ἀλλὰ π ῆ; ἢ μέθοδος αὕτη. σιγ' Πάντων τελεώτατος 269e Τῶν ἄλλων δημαγωγῶν λέγει. [30]

244 — Τὸ δὲ πᾶσαι ὅσαι μεγάλαι τῶν τεχνῶ ν'· ἐπειδὴ ἤψατο, φησὶν, ὁ Περικλῆς φιλοσοφίας, διὰ τοῦτο ἐγένετο ὑψηλόνους, συνάψας τῷ Ἀναξαγόρᾳ ὃς παντὶ τῷ κόσμῳ νοῦν ἐπέστησε, τῶν

ἄλλων ἀέρας καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς κοσμοποιίας αἷτια λεγόντων. Ἀδολέσχας δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς περὶ τὰ μετέωρα διατρίβοντας. Ὅρα δὲ τὴν ῥητορικὴν μεγάλην οὕσαν τέχνην πῶς μέχρι τῶν θεῶν ἀνάγει· προσφόρως γὰρ τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασι ῥητορεύειν ὀφείλει ὁ ῥήτωρ, ὥστε ὀφείλει καὶ τὸ ἀληθὲς εἰδέναι καὶ τοῦ κόσμου ἐπεσκέφθαι τὸ μεγαλεῖον· οὐ γὰρ πᾶσαν τὴν γῆν νομίζει τὸ οὐδὲν εἶναι. Τὸ τοιοῦτον δὲ καὶ ἐν Ἀλκιβιάδῃ εἶπεν, ὅτε ἔλεγεν ὅτι «πᾶσα ἡ τῆς Ἑλλάδος ἀρχὴ οὐδὲν σοι φαίνεται οὐδὲ ἡ τῶν ἐν Εὐρώπῃ βαρβάρων» καὶ τὰ τοιαῦτα. σιδ' Τὸ γὰρ ὑψηλόνουν 270a Τὸ καταφρονεῖν τῶν ἐνταῦθα καὶ περὶ μεγάλων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους ἐκ ταύτης τῆς ἀδολεσχίας ἤρηται. —Τὸ δὲ νοῦ τε καὶ ἀνοία ς πάντα γὰρ τὰ καλῶς δεδημιουργημένα ὑπὸ τὸν νοῦν ἀνέφερε, τὰ δὲ ὡς ἄλλως ὑπὸ τὴν ὕλην, ἵνα ἄνοιαν λέγῃ τὴν ὕλην καὶ τὸ κατηναγκασμένον· μᾶλλον δὲ τοῦτο λέγει ἐπὶ τὴν ἔρευναν τῶν νοητῶν καὶ ὑλικῶν πραγμάτων ἀφικόμενο ς. σιε' Ὁ αὐτός που 270b Παραβάλλει τὴν ῥητορικὴν τῇ ἱατρικῇ, καὶ φησιν ὅτι ἡ μὲν περὶ σῶμα ἔχει, ἡ δὲ περὶ ψυχὴν, καὶ ὥσπερ ἱατρός ὀφείλει ἐπεσκέφθαι τὰ σώματα ἀπὸ τῶν ὅλων στοιχείων, πότερον ἀπλοῦν τὸ σῶμα ἢ σύνθετον, καὶ ἐκ τίνων καὶ πόσων (ἐν τῷ Τιμαίῳ δὲ φησιν ὁ φιλόσοφος ὅτι οἱ νέοι θεοὶ δανεισάμενοι ἐκ τοῦ παντός συνέθηκαν ἡμῶν τὰ μόρια ἐκ τοῦ ὅλου πυρὸς καὶ ἀέρος καὶ τῶν ἄλλων λαβόντες μέρος· ὥστε ὁ ἄριστα ἐπεσκεμμένος σῶμα ἐπὶ τὰ ὅλα καὶ τὰς ἀρχὰς ὀφείλει ἀνατρέχειν· αἱ γὰρ γνώσεις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν γίνονται), οὕτω καὶ ἐπὶ ψυχῆς δεῖ σκοπεῖν, πρῶτον μὲν εἰ μονοειδὴς ἐστὶν ἢ τριμερὴς, καὶ εἰ τριμερὴς διελέσθαι τὰ μέρη τῆς ψυχῆς, καὶ οὕτως τὰ μέρη τῶν λόγων διελόντα προσαρμονίσαι [καὶ] τοῖς ἐκάστοις· εἰδέναι γὰρ δεῖ καὶ τὰ ιδιώματα τῶν ψυχῶν· ἄλλα γὰρ ιδιώματα θρακῶν [καὶ] ἄλλα Λακῶνων, ἄλλα Ἀθηναίων· καὶ δεῖ πρὸς ἐκάστους ἀρμόζεσθαι καὶ τοὺς λόγους. σις' Ψυχῆς οὖν φύσιν 270c Ὅτι, φησὶν, ἀδύνατον τὰ μερικὰ γνῶναι μὴ τὰ ὅλα ἐπισκεψάμενον καὶ καταγνόντα· ἐπὶ τὰ ὅλα οὖν ἀνατρέχει ὁ λόγος τοῦ Σωκράτους. ^[30]

245 σιζ' Εἰ μὲν Ἱπποκράτει 270c Ὅρα πῶς ἐπαινεῖ τὸν Ἱπποκράτην λέγοντα ὅτι οὐ μόνον τὰ περὶ ψυχῆς οὐ δυνατόν θεωρῆσαι ἄνευ τοῦ θεωρῆσαι τὴν ὅλην ψυχὴν, ἀλλ' οὐδὲ τὰ περὶ σώματος. σιη' Καλῶς γὰρ ὦ ἐταῖρε λέγει 270c Ὅτι ἀδύνατον τὰ μέρη ἐπιστημόνως ἐπεσκέφθαι μὴ τὰ ὅλα ἐπισκεψάμενον. — Χρὴ μέντοι πρὸς τῷ Ἱπποκράτῃ· τουτέστιν οὐκ ἀρκεῖσθαι δεῖ τῇ ἐνδόξῳ πίστει, ἀλλὰ τὸν ἀποδεικτικὸν λόγον ἐπάγειν, μὴ ὅτι Ἱπποκράτης εἶπεν ἀλλὰ διὰ τί οὕτως εἶπε. σιθ' Τὸ τοίνυν περὶ φύσεως 270c Εἰς ταῦτα ἄγει τῷ ἀληθεῖ λόγῳ τὸν τοῦ Ἱπποκράτους ἀφορισμὸν, καὶ ὅτι ἐὰν θέλῃς τι θεωρῆσαι, ἀναγκαῖον κεχρῆσθαι τῇ διαιρητικῇ μεθόδῳ, οἷον ἄρα ἀπλοῦν ἐστὶ τὸ σῶμα ἢ σύνθετον, καὶ λέγειν ὅτι, ἐὰν μὲν ἀπλοῦν ᾖ, τὸ καὶ τὸ αὐτῷ ἀρμόζει, καὶ πέφυκεν ὑπὸ τινων μὲν πάσχειν, εἷς τινα δὲ δρᾶν (ὅθεν Ἱπποκράτης βουλόμενος δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπλοῦν εἶπεν· εἰ ἐν ᾗ τὸ σῶμα οὐκ ἂν ἤλγεε ν), εἰ δὲ σύνθετον, ἐκ πόσων [καὶ] σύγκειται καὶ ποίων· ὅτι ἐκ τεσσάρων στοιχείων, θερμοῦ, ψυχροῦ, ξηροῦ, ὑγροῦ. —Καὶ ταῦτα καταριθμησάμενο ν, ὅπερ ἐπὶ ἐνὸς λέγει τί ποιεῖ καὶ ὑπὸ τίνων πάσχει, οὕτως καὶ ἕκαστον τούτων ποῦ πέφυκε ποιεῖν καὶ ὑπὸ τίνος πάσχειν. σκ' Ἀλλ' οὐ μὴν ἀπεικαστέον 270e Ἀλλὰ τὸν τέχνη μετιόντα τὰ πράγματα καὶ ἐπιστήμη οὐκ ἀπεικαστέον τυφλῷ, ἀλλὰ φωτεινῷ καὶ νοερῷ ἀνθρώπῳ. σκα' Ἀλλὰ δῆλον ὡς ἂν τῷ τις 270e Δῆλον ὅτι ἀνάλογόν ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ὥσπερ ὁ φάρμακα διδοὺς σώματι τὴν φύσιν τοῦ σώματος κατανοεῖ, οὕτως καὶ ὁ λόγους μέλλων διδόναι ψυχῇ ὡς φάρμακα ὀφείλει τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς διερευνᾶν πότερον ἀπλῇ ἢ σύνθετος, καὶ εἰ σύνθετος, ἐκ ποίων καὶ πόσων μερῶν σύγκειται· ὅτι ἐκ τριῶν· λογικοῦ θυμικοῦ ἐπιθυμητικοῦ· καὶ τὸ λογικὸν ὑπὸ ποίων λόγων εὐφραίνεται, ὅτι ὑπὸ τῶν θεωρητικῶν· τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν ὑπὸ τοιῶνδε καὶ τὰ τοιαῦτα. ^[30]

246 —Τὸ δὲ τέχνη διὰ τέχνης. σκβ' Ἔσται δέ που ψυχὴ τοῦτο 270e Ὡσπερ ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς σῶμα ὧ προσέφερε τὰ φάρμακα, οὕτως ἐν τῇ ῥητορικῇ ψυχὴ ἢ προσοίσει τοὺς λόγους ς. — Οὐκοῦν ἄμιλλα αὐτῷ πᾶσά ἐστιν ἐπὶ τῷ πειθῷ ἐμποιῆσαι τῇ ψυχῇ, ὡς ἐκεῖ ὑγίειαν τῷ σώματι·

ὥσπερ οὖν οὐ ποιεῖ ὑγίειαν μὴ προσφόρως ἕκαστα προσενεγκῶν, οὕτως οὐ ποιεῖ πειθῶ μὴ οἰκείως προσενεγκάμενος τοὺς λόγους. σκῳ' Δῆλον ἄρα ὅτι 271a Ὁ παραδοὺς οὖν τέχνην ῥητορικὴν δῆλον ὅτι σκοπεῖ τὸ εἶδος τῆς ψυχῆς, πότερον ἀπλοῦν ἐστὶν ἢ σύνθετον καὶ πολυειδὲς κατὰ τὸ τοῦ σώματος εἶδος. Τὸ γὰρ εἰδέναι πότερον ἀπλοῦν ἐστὶν ἢ σύνθετον καὶ τὰ τοιαῦτα, τοῦτο ἔστι τὸ τὴν φύσιν τοῦ ζητουμένου εἰδέναι. —Τὸ δὲ διδῶ ἀντὶ τοῦ παραδιδῶ. σκδ' Δεύτερον δέ γε 271a Ὡσπερ ἐπὶ τοῦ σώματος ἐσκόπησεν ὑπὸ τίνων πάσχει καὶ εἰς τί ποιεῖ, οὕτως καὶ ἐπὶ ψυχῆς δεῖ σκοπεῖν τίσι πείθεται καὶ τίσιν οὐ. σκε' Τρίτον δέ 271b Διαταξάμενον καὶ διελόντα τὰ μόρια τῆς ψυχῆς καὶ τὰ εἶδη, οἷον ὅτι ἔχει φανταστικόν, θυμικόν, ὀρεκτικόν καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ τὰ τῶν λόγων δὲ εἶδη ὁμοίως, ὅτι οἱ μὲν εἰσιν ἀποδεικτικοί, οἱ δὲ δικανικοί, οἱ δὲ ἐγκωμιαστικοί καὶ τὰ τοιαῦτα, τότε τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ προσαρμόσαι· οἷον ὁ ἄρχων ὁ τῷ ὀρθῷ λόγῳ ἐπόμενος τοῖς ἀποδεικτικοῖς λόγοις ἔπεται καὶ χαίρει, ὁ δὲ κατὰ ἐπιθυμίαν ζῶν τοῖς κολακικοῖς καὶ ἐγκωμιαστικοῖς λόγοις χαίρει. σκς' Οὕτω μὲν οὖν φίλε 271b Οὐδαμῶς γὰρ ἄλλως ἐνδεικνύμενον οὕτως τέχνη· δεῖ οὖν οὕτως ἰέναι κατὰ τέχνην. ^[25]

247 —Τὸ δὲ καὶ ἀποκρύπτονται εἰδότες ψυχῆς πέρ ἰ· ἐν ἧθει τοῦτο λέγει, τουτέστι μηδὲν εἰδότες περὶ ψυχῆς, οὐδὲν λέγουσιν. — Αὐτὰ μὲν τὰ ῥήματα εἰπεῖν· φιλοσόφου γὰρ ἐστὶ τύπους δοῦναι, οὐκ εἰς τὰ καθέκαστα κατιέναι· καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ δὲ τοιοῦτόν τι εἶπε· τὸ δὲ ἀρμονίας τοῖς πολίταις διὰ τὸ ἀρετὴν κτήσασθαι φιλοσόφου ἐστὶν εἰπεῖν καὶ εἰδέναι· ποῖαι δὲ ἀρμονίαι καὶ τὰ καθέκαστα τῆς μουσικῆς εἰδέναι, ὅτι ὁ Φρύγιος εἰ τύχοι ἢ ὁ Λύδιος ἢ τὰ τοιαῦτα, τοῦ μουσικοῦ ἐστὶν εἰδέναι. «Καὶ ἐνταῦθα οὖν, φησὶ, τὸ μὲν τὰ καθέκαστα λέγειν οὐκ ἔστιν ἡμέτερον, τὸ δὲ τύπους παραδοῦναι καὶ διελθεῖν τὰ εἶδη τῆς ψυχῆς καὶ τῶν λόγων ἡμέτερόν ἐστιν.» σκζ' Οὐκ εὐπετές 271c Τουτέστιν οὐκ ἔχω ἐκ προχείρου λέγειν· οὐ γὰρ εἶπεν ἀδύνατον. — Ὡς δὲ δεῖ γράφει· τουτέστι «τὰ τεχνικὰ θεωρήματα παραδώσομεν, τὰ δὲ κατὰ μέρος οὐ· οἷον πόσα εἶδη λόγων, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἰσχνόν, τὸ δὲ ἄδρὸν, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἔστιν ἡμῖν εὐπετές εἰπεῖν ν.» σκη' Ἐπειδὴ λόγου δύναμις τυγχάνει 271c Βούλεται ὥς ἂν εἴποις ἐπὶ παραδείγματος παραδοῦναι τὰ εἰρημένα· λαβὼν γὰρ ἀναλογίαν τῆς ἱατρικῆς πρὸς τὴν ῥητορικὴν, καὶ εἰπὼν ὅτι, ὥσπερ ἐκείνη περὶ σώματα, αὕτη περὶ ψυχὴν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἶπε, νῦν ὑπὸ ἐν λέγει, ψυχαγωγίαν λέγων τὸ δύνασθαι ἄγειν καὶ πείθειν τὴν ψυχὴν. —Τὸ γοῦν ψυχὴ ὅσα εἶδη ἔχει· ὀφείλει εἰδέναι τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς καὶ τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, ὅτι τριμερὲς ἐστὶ, καὶ ὥς εἰς μεγάλα διελόντι τοιαῦτά ἐστι, λογικόν, θυμικόν, ἐπιθυμητικόν. σκθ' Ὅθεν οἱ μὲν τοιοῖδε 271d Ὅτι οἱ τῷ λόγῳ ἀκολουθοῦντες χαίρουσι τοῖς ἀποδεικτικοῖς λόγοις, οἱ δὲ τῷ θυμῷ τοῖς ἀνδρώδεσι καὶ τῇ νίκῃ, οἱ δὲ τῷ ἐπιθυμητικῷ κατεχόμενοι τῇ γλυκυθυμίᾳ καὶ τοῖς προσηνέσι λόγοις. σλ' Λόγων αὖ τόσα καὶ τόσα 271d Ὅτι τῶν λόγων οἱ μὲν εἰσιν ἀποδεικτικοί, οἱ δὲ σοφιστικοί, ἡγουν οἱ μὲν ἄδρῳ, οἱ δὲ ἰσχνῷ, καὶ τὰ ὅμοια. — Διὰ δὲ τήνδε τὴν αἰτία ν· ἵνα μὴ μόνον πεῖρα ἦ ἀλλὰ καὶ τέχνη· πρῶτον γὰρ πεῖρα, εἴτα ἐμπειρία, εἴτα τέχνη γίνεται, ὅταν καὶ τὴν αἰτίαν δυνηθῇ τις γινῶναι. ^[30]

248 —Τὸ δὲ εἰς τὰ τοιάδε, πράγματα δηλονότι. σλα' Δεῖ δὴ ταῦτα 271d Ποῖα λέγει; σχεδὸν ἑπτὰ τινὰ ἐστὶν ἃ λέγει· πρῶτον μὲν τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, εἴτα τὸ διαιρετικόν, ἔπειτα τὸ ὀριστικόν, εἴτα τὸ ὑποκείμενον (τουτέστι ψυχῆς φύσιν κατιδεῖν, πότερον ἀπλοῦν ἢ σύνθετον), ἔπειτα τὰ τῶν λόγων εἶδη κατιδεῖν, εἴτα ἀρμόσαι ποίοις μέρεσι καὶ ἥθεσι ψυχῆς ποῖοι λόγοι ἀρμόζουσιν, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ εἰδέναι τὸν καιρόν. —Διὸ δεῖ ταῦτα ἱκανῶς νοήσαντα καὶ καθ' ἑαυτὸν διελόμενον, ἡγουν παρὰ τῷ διδασκάλῳ ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ καὶ τῇ χρήσει, ἐπιγινώσκειν· ὁξέως τῇ αἰσθήσει, ὅτι ταῦτα ἦν ἢ ἐκεῖνα περὶ ὧν ἐποιούμεθα τοὺς λόγους ἐν τοῖς βιβλίοις. — Ἡ μηδὲν εἰδέναι πῶ πλέον, τουτέστιν ἄχρι λόγων ἐστὶν αὐτῷ ταῦτα μὴ προσλαβόντι τὴν πεῖραν, καὶ μάτην <ἂν> εἶη ἀκηκῶς εἰ μὴ προσφόρως χρήσεται αὐτοῖς ἐν τῷ πράγματι. —Τὸ δὲ ξυνὼ ν· λείπει «τῷ διδασκάλῳ». — Ὅξέως τῇ αἰσθήσει ἰ· ὥς ἀπὸ ἀγγέλου τῆς αἰσθήσεως

βούλεται πως διανοητικῶς ἀγγέλλειν. σλβ' Παραγινόμενόν τε 271e Ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ δῆμῳ· εἰδὼς οὖν ἕκαστα τῶν εἰρημένων καὶ τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς τῶν ἀκουόντων καὶ τῶν λόγων, τότε πρὸς τὸν ἀρμόζοντα καιρὸν κέχρηται τοῖς κεφαλαίοις, ὅπου μὲν ἐλεεινολογούμενος, ὅπου δὲ δεινῶσει χρώμενος, καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅτε δεῖ καὶ οἷς δεῖ καὶ ὅσον δεῖ. σλγ' Ὁ μὴ πειθόμενος κρατεῖ 272b Τοῖς παρὰ τὰ εἰρημένα τὴν ῥητορικὴν λέγουσιν εἶναι τέχνην, ὁ μὴ πειθόμενος αὐτὴν εἶναι τέχνην, ὡς ἐγώ, κρατεῖ· εἰ μὴ γὰρ ἔχει πάντα τὰ εἰρημένα, οὐκ ἔστι τέχνη ἀλλ' ἄτεχνος τριβή. σλδ' Τούτου τοι ἔνεκα 272b Ἐπειδὴ ἔδοξε διὰ μακροτέρων λόγων διδάσκειν τὰ εἰρημένα, διὰ τοῦτο φησιν ὅτι εἰ μὲν δύναται τις διὰ βραχυτέρων καὶ συντομωτέρων λόγων τὰ εἰρημένα παραδοῦναι, εὖ ἂν ἔχοι· εἰ δὲ μὴ δύναται ἄλλως ἢ ταύτη, ἰτέον καὶ οὐκ ἀποστατέον τῆς μακροτέρας ὁδοῦ. Τούτου τοι ἔνεκα· τουτέστι τοῦ ἀληθοῦς καὶ τῆς ἀκριβείας χάριν· ἀναγκαῖον πάντας τοὺς λόγους μεταστρέφειν καὶ ζητεῖν εἰ ἔστιν εἰς τὸ αὐτὸ τέλος διὰ βραχυτέρων καὶ ἐλαττόνων λόγων ἐλθεῖν· ἀρετὴ γὰρ λόγου ἐστὶν ἡ συντομία. σλε' Ἐνεκα μὲν πείρας 272c Βούλεται ἐπὶ τὸ πιθανὸν ἐλθεῖν καὶ ταύτην τὴν δημῶδη ῥητορικὴν τὴν πείρα καὶ τριβὴ ἰοῦσαν ἄνευ τέχνης λέγει γοῦν· «βούλει οὖν ἐγώ τινα εἶπω λόγο ν'» οὐ μόνον γὰρ δεῖ τὰ οἰκεῖα θεωρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀλλότρια περιεργάζεσθαι, ἵνα διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν ἀντικειμένων τὸ ἀληθὲς εἰδῇ· ἢ γὰρ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν ἀντικειμένων ἐστὶ γνωστική. ^[5]

249 Ἐκθέμενος οὖν τὰ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς πόσα καὶ ποῖά ἐστιν, βούλεται ἐκθέσθαι καὶ περὶ τῆς δημῶδους ῥητορικῆς καὶ τῆς ἀντικειμένης τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ, ἣν καὶ τριβὴν δεῖ καλεῖν, ἥτις φησὶν ὅτι οὐ δεῖ τὸ ἀληθὲς εἰδέναι, ἀλλὰ τὸ πιθανόν, οὐ τὸ εἰκόδες τῷ ἀληθεῖ, ὃ λέγει ὁ φιλόσοφος, ἀλλὰ τὸ δοκοῦν τῷ πλήθει, ὃ πολλάκις καὶ ἐναντίον ἐστὶ τῷ ἀληθεῖ. σλς' Καὶ τὸ τοῦ λύκου εἰπεῖν 272c Παροιμία ἐστὶ λεγομένη ὅτι λύκος ἐωρακὼς ποιμένας, ἤγουν κύνas, πρόβατον κατεσθίοντάς φησιν· «εἰ ἐγὼ τοῦτο ἐποίουν, πόσος ἂν θόρυβος ἐγεγόνει.» Ἐπειδὴ οὖν μακρότερα εἶπε περὶ τῆς ῥητορικῆς τῆς ἀληθοῦς, διὰ τοῦτο τῆς παροιμίας ἐμνήσθη, ὅτι εἶπον ἂν οἱ τῆς δημῶδους ῥητορικῆς προστάται πρὸς τὸ πλῆθος τῶν εἰρημένων λόγων· «εἰ δὲ ἡμεῖς οὕτως ἐμηκύναμεν τὸν λόγον, ποῖος ἂν ἐγεγόνει θόρυβος παρὰ τοῖς φιλοσόφοις.» σλζ' Φασὶ τοίνυν οὐδέν 272d Ἐνταῦθα ἐκτίθεται τὸν λόγον τοῦ πιθανοῦ, οὐ τοῦ εἰκότος τῷ ἀληθεῖ, ἀλλὰ τοῦ δοκοῦντος τῷ πλήθει, ὃν ἂν εἴποι λόγον Πῶλος καὶ Γοργίας καὶ οἱ ἄλλοι ῥήτορες. Τὸ δὲ ταῦτα δεῖν σεμνύνει ν' οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἐσέμνυνε τὴν ῥητορικὴν ὡς αὐτὸς ὁ Πλάτων καὶ ἐπὶ μέγα ἤρε, λέγων ὅτι δεῖ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν εἰδέναι, τὰς φύσεις τῶν ψυχῶν, τῶν λόγων καὶ ὅσα ἤδη εἶπε. σλη' Μακρὰν περιβαλλομένους 272d Κύκλῳ περιερχομένους. —Τὸ δὲ φύσει ὄντων ἢ τροφῇ, ὅτι τὸν μέλλοντα ῥητορικὸν ἔσεσθαι οὐ χρή τραφεῖναι ἐπιστημονικοῖς λόγοις οὐδὲ φῦναι ἀληθευτικόν. ^[25]

250 —Τὸ δὲ ἀληθείας μέλε· τοῦτο λέγει σκώπτων τὴν τοιαύτην ῥητορικὴν, εἴ γε τὸ ἀληθὲς οὐ περιεργάζονται ἀλλὰ τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς. — Τὸ εἰκόδες, τὸ δοκοῦν τῷ πλήθει καὶ τὸ ἔνδοξον, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν. σλθ' Οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πραχθέντα 272e Τουτέστι δεῖ καὶ τὰ ἀληθῆ τῶν πραγμάτων ἐνίοτε ἀποκρύπτειν, ἐὰν μὴ εἰκότως καὶ δοκοῦντα τῷ πλήθει ἢ τὰ πεπραγμένα, <καὶ> μὴ λέγειν τὸ ἀληθές. —Τὸ δὲ καὶ πάντως λέγοντα, τουτέστι παντὶ τρόπῳ λέγοντα τὰ δοκοῦντα τῷ πλήθει. σμ' Τὸ δὲ εἰκόδες διωκτέον 272e Ὡστε κἂν ψευδῇ ἢ, δοκοῦντα δὲ τῷ πλήθει, μηδὲν προσίεσθαι μηδὲ πρόνοιαν ποιεῖσθαι τῆς ἀληθείας. — Τοῦτο γὰρ διὰ παντός, τουτέστι τὸ ἐξ εἰκότων συναγόμενον πορίζει ἡμῖν καὶ παρέχει τὴν τέχνην, οὐ τὸ ἀληθές· ἀνεμνήσθη γὰρ ὅτι ἤδη εἶπεν ἐπὶ βραχὺ περὶ τοῦ εἰκότος καὶ πιθανοῦ· οὐ τοῦ τοιούτου δὲ εἰκότος λέγει, τοῦ δοκοῦντος τῷ πλήθει, ἀλλὰ τοῦ εἰκότος τῇ ἀληθείᾳ. —Τὸ δὲ εἰκόδες τῶν τῆς δημῶδους ῥητορικῆς τὸ μέγιστόν ἐστι τῆς τέχνης, ὡς αὐτοὶ φασιν. σμα' Ἀλλὰ μὴν τὸν γε Τισίαν 273a Τουτέστιν ἔδειξας μηδὲν ὄντα τὸν Τισίαν. σμβ' Εἰπάτω τοίνυν 273a Τὸ εἰκόδες καὶ πιθανόν

τὸ παρὰ τοῖς πολλοῖς βούλεται ἐκθέσθαι· τοῦτο δὴ ὡς ἔοικεν ὑπόδειγμα θέλει λαβεῖν τοῦ εἰκότος τὸ παρὰ τοῖς ῥήτορσι, δι' αὐτοῦ τούτου ἔργῳ δεικνὺς ὁποῖόν ποτέ ἐστι τὸ παρ' αὐτοῖς πιθανόν· καὶ λαμβάνει δύο τινὰς ἀνθρώπους ὁ Τισίας, ἓνα μὲν ἀσθενῆ καὶ ἀνδρικόν, ἄλλον δὲ ἰσχυρὸν καὶ δειλὸν, ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς ἑκάτερον σκοπῶν· τὸν μὲν γὰρ ἀσθενῆ κατὰ τὸ σῶμα ἔλαβεν, εὐτολμον δὲ καὶ ἱταμὸν κατὰ ψυχὴν, τὸν δὲ ἀνάπαλιν ἰσχυρὸν μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἄτολμον δὲ κατὰ ψυχὴν· καὶ φησιν ὅτι εἰ ἀφέλοιτο ὁ ἀσθενὴς καὶ τολμηρὸς τοῦ ἰσχυροῦ καὶ δειλοῦ τὸ ἱμάτιον, καὶ ἀχθείη εἰς δικαστήριον, οὔτε ὁ ἀγόμενος οὔτε ὁ ἄγων, τουτέστιν οὐδέτερος αὐτῶν, ἐρεῖ τὸ ἀληθές, ἀλλὰ ἀμφοτέροι ψεύδονται, τοῦ μὲν λέγοντος ὑπὸ πλειόνων τυφθέντα οὕτω τῆς ἐσθῆτος ἀφαιρεθῆναι καὶ ἀποκρύπτοντος τὸ ἄτολμον τῆς ψυχῆς, τοῦ δὲ τὸ τῆς ψυχῆς εὐτολμον μὴ φανεροῦντος ἀλλὰ λέγοντος ὅτι «ἀσθενὴς ὢν οὐκ ἂν ἠδυνάμην περιγενέσθαι αὐτοῦ» ὥστε ἑκάτερος κρύπτει τὸ ἀληθές. ^[5]

251 σμγ' Ἦ ἄλλος ὅστις δήποτε 273c Τοῦτο εἶπεν ἴσως διὰ τὸν Κόρακα, ἐπειδὴ ἐλέγετο ὁ Κόραξ Τισίου μαθητὴς εἶναι. σμδ' Ἀτὰρ ὦ ἐταῖρε 273c Τοῦτο λέγει ὅτι « πάλαι ἡμεῖς τὸ εἶκος ἐλέγομεν τὸ εἰκότος τῷ ἀληθεῖ, οὐχ ἀπλῶς τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς ». —Τὸ δὲ ὅτι ὦ Τισί' α' ὅσα εἶπε περὶ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς ἐπαναλαμβάνει, ὅτι πάλαι ἐλέχθη τὸ εἶκος ὁποῖόν ποτε ὀφείλει εἶναι, ὅτι τὸ εἰκότος καὶ προσόμοιον τῷ ἀληθεῖ, [ῆ] οὐ τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς. Καὶ τὰ ἄλλα δὲ συντόμως ἀνακεφαλαιοῦται ὅσα εἶπε περὶ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς, καὶ ὅτι τοῦτο τὸ εἶκος ἀπὸ τοῦ εἰκόθεναι τῷ ἀληθεῖ πείθει τὰς ψυχὰς καὶ τοὺς πολλοὺς, διὰ τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ ἀληθές, ὥστε ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθές οἶδε τὸ εἶκος. σμε' Ὡς ἂν μὴ τις 273d Ἐὰν γὰρ μὴ καθὼς ἦδη διήλθομεν λέγει, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα τὰ εἰρημένα, οὐ πεισόμεθα αὐτῷ. — Ἄνευ πολλῆς πραγματείας γ' τὰ γὰρ ἀγαθὰ διὰ πόνων ἡμῖν περιποιοῦσιν οἱ θεοὶ, καὶ οὐ δύναται τις κτήσασθαι ἀρετὴν, εἰ μὴ διὰ πόνων· ἀγῶνας οὖν ἡμῖν ὑποτίθενται οἱ θεοὶ τοῦ κτήσασθαι δύνασθαι τὰ ἀγαθὰ, καὶ Ἡσίοδος φησιν· τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν. σμς' Τοῦ λέγειν καὶ πράττειν 273e Καλῶς τὸ πράττειν προσέθηκεν, ἵνα μὴ δόξη ἐν λόγοις μόνον εἶναι ἡ ῥητορικὴ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ εἶναι· οὐ γὰρ μόνον ἦδεν δεῖ τοὺς ἀκροατὰς, ἀλλὰ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ποιεῖν· ἔπειτα παραδεδωκὼς ἦδη ἐν τοῖς φθάσασιν τὴν τέχνην τῶν λόγων νῦν τὸ τέλος παραδίδωσι. Τί δὲ τὸ τέλος; τὸ κεχαρισμένα θεοῖς λέγειν καὶ γράφειν, ὕμνους, ἐνορχήματα καὶ τὰ τοιαῦτα. — Εἶπε δὲ ἦν οὐχ ἔνεκα τοῦ λέγειν, ἐπειδὴ οἱ ῥήτορες ἔνεκα τοῦ προφορικοῦ λόγου ἀσκοῦσι τὴν ῥητορικὴν καὶ τοῦ κεχαρισμένα καὶ ἡδέα καὶ ἐπαίνου ἄξια παρὰ τοῖς ἀνθρώποις λέγειν ἢ πράττειν· εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ὁ κεχαρισμένα [παρὰ] τοῖς ἀνθρώποις πράττων οὐ κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν ὁ κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς πράττων καὶ τοῖς ἀνθρώποις πράττει· τῷ γὰρ ὕμνουσιν τὸ θεῖον ἀκολουθεῖ καὶ τῷ βελτίονι τὸ χειρόν. ^[5]

252 —Τὸ δὲ σοφώτεροι ἡμῶν, οἷον οἱ Πυθαγόρειοι· ὁ γὰρ Πῶλος ἐν τῷ Γοργία φανερώς εἶπεν ὅτι οὐ χρεῖα ἐστὶ τὸ ἀληθές εἰδέναι τὸν ῥήτορα, πρὸς ὃν ἱκανῶς ἠναντιώθη ὁ Σωκράτης· ὥστε τοῖς μὲν σοφοῖς δοκεῖ τὰ δοκοῦντα Σωκράτει, τοῖς δὲ κατὰ τὸν Πῶλον τὰ ἐναντία. σμζ' Ὁμοδούλοις δεῖ 273e Ὡς πάντων ἡμῶν δεσποζόντων τῶν θεῶν, λέγει ὅτι οὐ δεῖ ἀνθρώποις χαρίζεσθαι. — Ὅτι μὴ πάρεργον, ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ πάρεργον, τουτέστι κατὰ συμβεβηκός· προηγούμενον γὰρ ἐστὶ τὸ τοῖς θεοῖς χαρίζεσθαι, συμβαίνει δὲ καὶ ἀνθρώποις κεχαρισμένα λέγειν τοὺς κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς λέγοντας. σμη' Ὡς' εἰ μακρὰ ἡ περίοδος 274a Ἦ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς ὁδός. — Μεγάλων γὰρ ἔνεκα α' ὁρᾷς γὰρ ὅτι τὸ τέλος τῆς ῥητορικῆς εἰς θεοὺς ἀνήγαγεν· δεῖ γὰρ, ἔφη, κεχαρισμένα θεοῖς ποιεῖν καὶ οὐ τὰ τυχόντα λέγειν ἢ πράττειν, οὐδὲ ἀνθρώποις χαρίζεσθαι, εἰ μὴ ἂν ὡς ἐν παρέργῳ. σμθ' Ἐξ ἐκείνων 274a Τουτέστιν ἐκ τῶν θεῶν· ὅταν γὰρ πρὸς θεοὺς ἢ ἀπόλαυσις τῶν λεγομένων καὶ πραττομένων ᾗ, τότε πάντα κατ' ὀρθὸν ἡμῖν προβαίνει. σν' Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντί τοι 274a Τουτέστιν ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν τοῖς καλοῖς, φέρειν δὲ ὅτι ἂν θεὸς δῶ γενναίως· ἐπαινετέα οὖν ἐστὶν ἢ ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἐπιχείρησις, κἂν ἀποτυχάνειν τις

μέλλῃ ἢ πάσχειν ὅτιοῦν δι' αὐτὸ τοῦτο. σνα' Οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης 274b Ἦν γὰρ αὐτὸς ἡμῖν παραδέδωκε μέθοδον, τέχνη ἐστίν· ἀτεχνία δὲ ἢ κατὰ τὸν Λυσίαν καὶ τοὺς ἄλλους ῥήτορας. [25]

253 σνβ' Τὸ δ' εὐπρεπείας δὴ 274b Ἐντεῦθεν περὶ εὐπρεπείας τοῦ συγγράφειν καὶ ἀπρεπείας διαλέγεται, καὶ πότε δεῖ συγγράφειν· φησὶ γοῦν «ὅταν τις ἐπιστήμῃ λέγῃ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς καὶ τὰ πράγματα, καὶ πρὸς τούτοις διδαχῆς ἄλλου χάριν, ἔπειτα δὲ ἵνα ὡς παιδιᾷ χρήσῃται τῷ συγγράφειν καὶ μὴ ὡς περισπουδάστῃ πράγματι, τότε καλὸν ἐστὶ τὸ συγγράφειν.» σνγ' Οἷσθ' οὖν ὅπῃ μάλιστα 274b Τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ εὐπρεπῶς γράφειν τὸ ἀρέσκοντα τοῖς θεοῖς λέγειν· ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸν τὸν λόγον ἡμῖν ἐχαρίσαντο, δεῖ εἰς θεοὺς ἀνάγειν τὴν εὐπρέπειαν τοῦ λόγου, καὶ τούτῳ ὀργάνῳ χρῆσθαι εἰς τὴν περὶ αὐτῶν θεωρίαν. σνδ' Ἀκοήν γ' ἔχω λέγειν 274c Ἐρωτήσαντος τοῦ Σωκράτους τὸν Φαῖδρον ὅτι «οἶσθα πῶς λέγων θεοῖς κεχαρισμένα πράξεις;» φησὶν ὅτι «οὐδαμῶς· εἰ δὲ σύ γ' οἶδας, εἰπέ.» Ἐπειτα ὁ φιλόσοφος ὅτι «ἀκοήν ἔχω εἰπεῖν» εἶωθε γὰρ ὁ Σωκράτης τὰ ὑφ' αὐτοῦ γινόμενα πάνυ εὐγνωμόνως εἰς θεοὺς ἀναφέρειν ἢ εἰς ὁπαδοὺς θεῶν ἄνδρας· καὶ γὰρ τοὺς θεῖους ἄνδρας οὐκ ἀπηξίωσεν ἐν τῷ Σοφιστῇ θεοὺς καλέσαι· καὶ γὰρ οἱ σοφοὶ καὶ θεῖοι ἄνδρες θεοὶ εἰσιν ὡς πρὸς ἀνθρώπους· εἶωθεν οὖν θεοὶς ἀνδράσι πολλάκις ἀνατιθέναι τὰ συγγράμματα αὐτοῦ· ἐν μὲν τῷ Φαίδρῳ τῷ Πυθαγόρᾳ, ἐν δὲ τῷ Χαρμίδῃ Ζαμόλξιδι σοφῷ τινι, ἐν δὲ τῷ Τιμαίῳ τὸν Ἀτλαντικὸν λόγον ἀνατίθησι τοῖς Αἰγυπτίοις· καὶ ἐνταῦθα οὖν τὸ περὶ τῶν λόγων εὔρεμα τῷ δεσπότῃ Ἑρμῇ ἀνατίθησιν, οὐκέτι εἰς σοφοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ θεοὺς, καὶ φησιν ὅτι ὁ δεσπότης Ἑρμῆς πρὸς πολλοῖς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν τῶν γραμμάτων τέχνην κατέδειξεν. σνε' Εἰ δὲ τοῦθ' εὐροιμεν αὐτοῖς 274c Πῶς, ἂν δέῃ θεοῖς ἀρέσκοντα γράφειν, μέλοι ἂν ἡμῖν ἔτι τῶν ἀνθρώπων; ὁ γὰρ τοῖς θεοῖς ἀρέσκων καὶ ἀνηγμένος πάσης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καταφρονεῖ. [25]

254 Τοῦτο εἶπεν ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων ἵνα θαυμάζωνται, ἢ ἐπαινῶνται, ἢ ἵνα τισὶ χαρίζωνται τὰ πρὸς ἡδονὴν γράφοντες, ἢ ἵνα μνήμην αὐτῶν καταλιμπάνωσι ταῦτα ποιοῦσιν, οὐχὶ θεοῖς ἀρέσκειν βουλόμενοι. σνς' Ἦκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν 274c Ὁ μῦθος φανερός ἐστίν· ἐξηγησόμεθα δὲ κατὰ τὰ ῥητὰ καὶ κατὰ μέρος τὰ ζητούμενα. — Ἦκουσα εἶπεν, ἢ ὅτι εἶωθε τοὺς λόγους τοὺς αὐτοῦ εἰς ἄλλους ἀναφέρειν ἢ τὸ παλαιὸν καὶ ἐξ αἰδίου διὰ τοῦ τοιούτου ἐνδεικνύμενος. — Τὸ δὲ παλαιῶν τινα θεῶν, τουτέστι τῶν πρώτων θεῶν καὶ ἀνωτάτω καὶ ἡγεμονικωτέρων καὶ τῆς ὑπερτέρας τάξεως καὶ γὰρ ἐν θεοῖς καὶ δαίμοσι καὶ ἥρωσι τάξεις εἰσὶ πρώτων καὶ δευτέρων καὶ τρίτων καὶ ἐσχάτων. Εἰς τὸν δεσπότην οὖν Ἑρμῆν ἀνατίθησι τὴν τῶν λόγων εὔρεσιν καὶ εἰς Αἰγυπτίους πανταχοῦ γὰρ, καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ δὲ, ἐκθειάζει τοὺς Αἰγυπτίους ὡς ἀρχαίους, διὰ τὸ μῆτε κατακλυσμῷ μῆτε ἐκπυρώσει ἀφανίζεσθαι τὴν Αἴγυπτον, τῶν ἄλλων πόλεων οὕτως ἀφανιζομένων· διὸ τὰ παρ' Αἰγυπτίοις εὐρέματα ἀθανατώτερά ἐστι· καὶ ἅπερ οἱ Ἕλληνες εἰς Παλαμήδην ἢ Προμηθεᾶ ἀναφέρουσιν, ὁ φιλόσοφος εἰς Αἴγυπτον ἀναφέρει καὶ τὸν ἔφορον τῶν λόγων θεὸν Ἑρμῆν. σνζ' Τὸ ὄρνεον τὸ ἱερόν 274c Οἰκειότητα γὰρ ἔχει τοῦ οἰκείου θεοῦ· οἱ γὰρ θεοὶ τὰς οἰκείας αὐτῶν ἐνεργείας μέχρι τῶν ἐσχάτων ἰνδαλμάτων φέρουσιν. Ἐχει γὰρ τὸ καρδιοειδὲς σχῆμα· ἢ γὰρ καρδία ἀρχὴ ἐστὶ τοῦ ζώου· ἔπειτα τὰ ἄκρα τῶν πτερῶν μέλανα, τὰ δὲ ἄλλα λευκά, ἐμφαίνοντος τοῦ λόγου ὅτι ἔσωθεν μὲν φανὴ ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ἔξωθεν δὲ ἐπικέκρυπται· διὰ γὰρ τῶν ἔξωθεν κεκαλυμμένοι εἰσὶν οἱ λόγοι, ἔσωθεν δὲ ἀναπτυσσόμενοι ἐμφαίνουσι θεῖα ἀγάλματα, ὡς καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ ὁ Ἀλκιβιάδης περὶ Σωκράτους ἔλεγεν. Ἐπειτα καὶ τὰ βήματα αὐτῆς τὰ ἀπὸ ποδὸς εἰς πόδα σύμμετρά ἐστι· τὸ δὲ μεῖζον, διὰ τοῦ στόματος τὸ ῥὸν τίκτει· καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ προφορικὸς, ὅστις ἐστὶ γέννημα ἡμῶν, διὰ τοῦ στόματος προφέρεται. σνη' Αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαίμονι 274c Τοῦτο ὀφείλεις εἰδέναι ὅτι ἐφ' ἕκαστον θεὸν καὶ ἄγγελοι καὶ δαίμονες καὶ ἥρωες καὶ ἀνθρωποὶ ὠκειωμένοι εἰσίν. [30]

Ἐπειδὴ οὖν ἔδει τὴν εὕρεσιν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ Ἑρμοῦ εἰς ἀνθρώπους διὰ μεσότητός τινος ἔρχεσθαι (οὐ γὰρ ἀμέσως τὰ θεῖα πλησιάζουσι τοῖς ἀνθρώποις), ἡ δὲ δαιμονία φύσις ἐστὶν ἡ μεταξὺ, διὰ τοῦτο ἐμνήσθη <τοῦ> δαίμονος Θεῦθ, τοῖς ὑφειμένοις ἡμῖν τὴν μετάδοσιν τῶν εὐρεμάτων ποιουμένου· διὰ γὰρ τοῦ δαιμονίου πᾶσα ἡ μετάδοσις δίδεται ἡμῖν· Θεῦθ γὰρ καλεῖ τὸν Ἑρμῆν. σνθ' Τοῦτον δὲ πρῶτον ἀριθμὸν τε 274c Τὸ μὲν λεγόμενον τοῦτο ἔστιν, ὅτι πᾶσαν τέχνην καὶ λογικὴν εὕρεσιν αὐτὸς ὁ λογικὸς θεὸς ἐξεῦρεν Ἑρμῆς. — Ἀριθμὸν δὲ πρῶτον, ἐπειδὴ ἀσώματόν τί ἐστὶ πρᾶγμα τὸ τοῦ ἀριθμοῦ, ὃ καὶ ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ αἰσθητὰ καὶ διὰ πάντων πεφοίτηκεν· εἴτα μετὰ τὸν ἀριθμὸν τὴν λογιστικὴν ἐπήγαγεν, ἥτις ἐν σχέσει τῶν ἀριθμῶν θεωρεῖται· ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς ὡς ἀπλούστατος, ὁ δὲ λογισμὸς σχέσιν ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ἐμφαίνων, καὶ αὐτὸς δὲ ἔτι ἀσώματόν τι ὢν πρᾶγμα· εἴτα μετὰ ταῦτα γεωμετρίαν φησὶ καὶ ἀστρονομίαν, τὰ [δὲ] ἐν διαστάσει καὶ συνεχείᾳ καὶ μονῇ καὶ στάσει καὶ ἐν σώμασι λοιπὸν τάττων· ἔπειτα πεττεῖαν καὶ κυβείαν κατηριθμήσατο, τῷ ὄντι λοιπὸν περὶ τὰ αἰσθητὰ καταγόμενος, ἅπερ χαριεντισμοῦ χάριν παραδέδοται, καὶ αὐτὰ χρήσιμα ὄντα καὶ δυνάμενα ἀφέλκειν ἡμᾶς τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἐν λογικῇ παιδείᾳ τάττων τὸ ἄλογον· διττὴ δὲ ἐστὶν αὕτη ἡ παιδιὰ, ἡ μὲν κυβείας χάριν ἡ δὲ παιδείας χάριν παραδεδομένη· ἐν τούτοις δὲ καὶ τύχης χρειαῖ· ἐκεῖνα γὰρ τὸ μόνιμον καὶ σταθερὸν τῶν μαθημάτων εἶχεν. — Ὑστερα δὲ τὰ γράμματα εἶπεν, ἐπειδὴ εἰκόνες εἰσὶν ἔσχατα τῶν τῆς ψυχῆς νοημάτων. σξ' Βασιλέως δὲ αὖ 274d Τὸ μὲν τοῦ μύθου δῆλόν ἐστι· βούλεται δὲ τὸν δεσπότην Ἑρμῆν εἰς ὑπερτέραν καὶ βασιλικωτέραν δύναμιν ἀνάγειν· τάξις γὰρ καὶ ἐν θεοῖς, καὶ τὰ ὑφειμένα εἰς τὰς ὑπερτέρας δυνάμεις ἀναγόμενα τελειοῦνται· ὅπερ δὲ ἐστὶ παρ' Ἑλληνσι Ζεὺς παντὸς τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου δημιουργὸς, οὗτος παρ' Αἰγυπτίοις Ἀμμων καλεῖται ἀπὸ τοῦ ἀφανοῦς εἰς τὸ ἐμφανὲς πάντα φέρων. ^[5]

256 σξα' Τὰς τέχνας ἐπέδειξε 274d Καὶ τὸ ἄφθονον καὶ μεταδοτικὸν τῆς θεῖας ἐνεργείας διὰ τούτου ἐνδεικνύμενος καὶ διδάσκων ὅτι οὐ χρὴ ἄχρι τοῦ εὐρόντος ἐστάναι τὴν εὕρεσιν τῶν λόγων, ἀλλ' ἀφθόνως μεταδιδόναι τοῖς πᾶσιν. σξβ' Ὁ δὲ ἤρετο ἦντινα 274d Τοῦτο διδάσκει ὅτι οὐ δεῖ προπετῶς καταδέχεσθαι τι ἢ ἀποπέμπεσθαι, πρὶν ἂν τὴν ὠφέλειαν τὴν ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ χρήσιμον καταμαθεῖν. σξγ' Ὁ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς 274d Ἄτε δὴ κριτικὸς ὢν θεὸς, τὸ μὲν ἔψεγε, τὸ δὲ ἐπῆναι· ἄλλου γὰρ ἡ εὕρεσις [καὶ] ἄλλου ἡ κρίσις· ἡ γὰρ κρίσις ὑπερτέρα ἐστὶ τῆς εὐρέσεως· ἡ γὰρ εὕρεσις φυσικῆς ἐπιβολῆς μόνης ἐστὶν, ἡ δὲ κρίσις λογικῆς τινὸς καὶ νοεῖας ἐνεργείας. Ναυπηγὸς μὲν γὰρ πηδάλιον ποιεῖ, κρίνει δὲ ὁ κυβερνήτης· καὶ χαλινὸν δὲ χαλινοποιὸς, κρίνει δὲ ὁ ἵππικός. Οὕτω δὴ καὶ τὰ παρὰ τοῖς ὑφειμένοις θεοῖς καὶ μερικοῖς ἐνοειδῶς εἰς τοὺς ὑπερτέρους θεοὺς ἀναφέρεται· ἡ εὕρεσις οὖν καὶ ἡ κρίσις ἐνοειδῶς εἰς τὸν δεσπότην Ἀμμωνα ἀναφέρεται, μεμερισμένως δὲ ἡ μὲν κρίσις εἰς τὸν Θαμοῦν ὡς ὑπερτέρας τάξεως ὄντα, ἡ δὲ εὕρεσις εἰς Ἑρμῆν. σξδ' Τοῦτο δὲ ὦ βασιλεῦ 274e Ἐγκώμιον λέγει τῶν γραμμάτων. — Ἄλλος μὲν δυνατὸς τεκεῖν· τουτέστιν ἄλλο ἐστὶ τὸ τεκεῖν, ἄλλο τὸ κρίνειν· ὑπερτέρας γὰρ τάξεώς ἐστὶ τὸ κριτικόν. σξε' Καὶ νῦν σὺ πατήρ ὢν 274e Ἐπειδὴ εἰώθασιν οἱ πατέρες τὰ ἑαυτῶν παιδιά, κἂν φαῦλα ὦσιν, ἀγαπᾶν, διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι «καὶ σὺ ὡς πατήρ ὢν τῶν γραμμάτων τὰ ἴδια συγγράμματα ἐπαινεῖς· τούναντίον γὰρ, ἔφη, ὢν σὺ φῆς· ἀσφωτέρους γὰρ ποιεῖ καὶ ἐπιλήσμονας καὶ τοὺς γράφοντας καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας· τὸν μὲν γὰρ γράφοντα, ὅτι οἰόμενος ὡς ἐν κειμηλίῳ τινὶ ἀποθέσθαι τοὺς λόγους καταφρονεῖ καὶ οὐκέτι κινεῖ ἐν ἑαυτῷ τοὺς λόγους, τὸν δ' ἐντυγχάνοντα δοξασοφίας πληροὶ καὶ ἀλλοτρίων δοξασμάτων ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως, διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸν διδάσκαλον· ὁ γὰρ διδάσκαλος ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ μανθάνοντος ἐναποτίθεται τοὺς λόγους, ὁ δὲ ἀπὸ βιβλίων μανθάνων αὐτὸ μόνον παραλαμβάνει, πολλάκις ἐσφαλμένως ἢ περ ὁ διανοούμενος ἔγραψε, καὶ δῆλον ὅτι τὸ βιβλίον οὔτε ἐπερωτᾶται οὔτ' ἐπερωτώμενον ἀποκρίνεται. ^[10]

» σξς' Ἐξωθεν ὑπ' ἄλλοτρίων τύπων 275a Τουτέστι κατ' ἀκοήν μόνον τὰ ἀλλότρια δεχόμενος ὁ γὰρ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν λόγος ἀνακινεῖ τὸν ἐν ἡμῖν λόγον. σξζ' Ἀλλ' ὑπομνήσεως 275a Τῷ γὰρ συγγράφοντι τὰ συγγράμματα ὑπομνήματά ἐστιν εἰς γῆρας, εἰ δὲ ὑπομνήματα, δῆλον ὅτι καὶ ἀληθῆς αἰτία ἐστὶ τοῖς μαθηταῖς φαινομένης σοφίας, οὐκ ἀληθοῦς. — Πολυγνώμονες δὲ, τουτέστι δόξουσι πολλὰ γινώσκειν, κατὰ τὸ ἀληθές οὐδὲν εἰδότες. — Τὸ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. σξη' Καὶ χαλεποὶ ξυνεῖναι 275b Τουτέστιν ἐν ταῖς ἐντεύξεσιν, ἅτε δὴ ἀναπεπλησμένοι δοξοσοφίας, οἶονται σοφοὶ εἶναι καὶ τῶν ἐπιστημόνων ἐθέλουσι περιγίνεσθαι. σξθ' Ὡς Σωκράτες ῥαδίως 275b Αἰσθηθεὶς ὁ Φαῖδρος ὅτι ἐπλάσατο τὸ διήγημα, ταῦτα εἶπε, καὶ ἐν τούτῳ δὲ θαυμάσαι ἔστι τὸ ἄτυφον Σωκράτους ὅτι αὐτὸς πλάττων τοὺς λόγους ἀνατίθησι τοῖς ἐφόροις θεοῖς τῶν λόγων. σο' Οἶδ' ἐγὼ φίλε 275b Ὁ λέγει τοῦτο ἔστιν, ὅτι «οἱ παλαιότεροι οὐ περιειργάζοντο τίς ὁ λέγων, δρῦς ἢ πέτρα ἢ ὅ τι δήποτε, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον ἐβασάνιζον πότερον ἀληθές ἢ ψευδός· σὺ δ' ἐθέλεις μαθεῖν τίς ὁ λέγων καὶ ποταπὸς καὶ τὰ τοιαῦτα, πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων οὐκ ἀφορῶν.» σοα' Οὐκοῦν ὁ τέχνην οἰόμενος 275c Ὡς περ, μέλλων εἰς τὴν κατὰ λόγον τέχνην γινομένην εἰσβάλλειν, εἰς θεοὺς ἀνήγαγε τὸ πρόβλημα καὶ τὰς Μούσας, [δ] καὶ τὸ περὶ εὐπρεπείας καὶ ἀπρεπείας γραφῆς εἰς θεοὺς Ἑρμῆν καὶ Ἄμμωνα, εὐπρέπειαν τοῦ συγγράφειν λέγων συντόμως εἰπεῖν τὸ θεοῖς κεχαρισμένα λέγειν τὸ ἀληθές καὶ τὸ καλὸν ἀφοριζομένους ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν λεγόντων, ἀπρέπειαν δὲ τὸ δόξης καὶ φιλοτιμίας ἀνθρωπίνης ἀντιποιοιμένους, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν τοῦτο ποιεῖ. ^[5]

258 Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι οὐκ ἀναιρεῖ τὸ γράφειν ὁ Πλάτων· πολλοὶ γὰρ τῶν παλαιῶν καὶ εὐδοκιμωτάτων συνέγραψαν, ὡς Ὀρφεὺς, Ἑρμῆς· Πυθαγόρας δὲ καὶ Σωκράτης οὐ συνέγραψαν. Τοιοῦτους οὖν ὅρους παραδίδωσιν ὁ Σωκράτης τοῦ συγγράφειν ἐνταῦθα, τὸ ἐπιστήμην ἔχειν τῶν πραγμάτων καὶ τὸ ἀληθές εἰδόμενος ἐπὶ ὑπομνήσει τῆς εἰς γῆρας λήθης καὶ ὠφελείας τῶν μανθανόντων μὴ σπουδάζοντας, ἀλλὰ παιδιᾷ χρωμένους, τότε καλῶς καὶ εὐπρεπῶς συγγράφειν, τοὺς δὲ ἀνεπιστήμονας καὶ ὡς ἐπὶ μέγα καὶ περισπούδαστον καὶ δόξης χάριν ἐρχομένους εἰς τοῦτο ἀπρεπῶς συγγράφειν φησί. Φέρεται δὲ τοιοῦτόν τι διήγημα πρὸς τὸ μὴ δεῖν συγγράμμασιν ἀποτίθεσθαι τὰ νοήματα, ὅτι μαθητὴς τις τοῦ Πλάτωνος πάντα τὰ λεγόμενα παρ' αὐτοῦ ἀπογραψάμενος ἀπέπλευσε, καὶ ναυαγία περιπεσὼν ἅπαντα ἀπώλεσε καὶ ὑπέστρεψε πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἔργῳ πειραθεὶς ὅτι οὐ δεῖ ἐν βιβλίοις ἀποτίθεσθαι τὰ νοήματα, ἀλλὰ ἐν τῇ ψυχῇ. σοβ' Πολλῆς ἂν εὐηθείας 275c Ὅτι ὁ μὲν οἶεται τέχνην ἐν γράμμασιν ἀψύχοις καταλιπεῖν, ὁ δὲ παρὰ ἀψύχων μανθάνειν. — Καὶ τῷ ὄντι τὴν Ἄμμωνος, ὅτι λήθην καὶ δοξοσοφίαν ἐντίκτει ταῦτα τὰ γράμματα. σογ' Πλέον γὰρ οἰόμενος εἶναι 275c Ἰδοὺ ἐνταῦθα ἐνδείκνυται κατὰ τί καλὸν ἐστὶ τὸ γράφειν, ὅτι ὑπόμνησίς ἐστι τῶν εἰδόμενων τὰ γράμματα· ἐπιστήμην γὰρ τοῖς ἐντυγχάνουσιν οὐκ ἐντίκτουσι· τοῖς οὖν ἐπιστήμοσι δεῖ γράφεσθαι τὰ βιβλία. σοδ' Δεινὸν γάρ που ὦ Φαῖδρε 275d Ἐντεῦθεν σύγκρισιν τῶν λόγων ποιεῖται τοῦ ἀψύχου καὶ ἐμψύχου· ἄψυχον δὲ λέγω ὃν καὶ νόθον καλεῖ τὸν ἐν γράμμασιν, ἀδελφὸν δὲ γνήσιον καὶ ἔμψυχον τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου τὸν ἐν τῇ τοῦ μανθάνοντος ψυχῇ ἐντιθέμενον, ὅταν μαθητὴν τις δυνηθῇ ἀποδείξαι, ὡς Σωκράτης Πλάτωνα, Πλάτων Ξενοκράτη, <Ξενοκράτης> Πολέμωνα, καὶ ὡς ἔχει ἡ διαδοχή. ^[30]

259 Τί οὖν φησιν ἐνταῦθα ὅτι <δ> ἐν ἀψύχοις γράμμασι γραφόμενος λόγος ἔοικε ζωγραφίᾳ; ὥς περ γὰρ ἐν τῇ γραφῇ ζῶον ὁρᾷς οὔτε φθεγγόμενον οὔτε ἀποκρινόμενον οὔτε αὐτοκίνητον ἔχον τι, οὕτως καὶ ἐν τοῖς γράμμασιν οὐδὲν ζωῶδες ὁρᾷς, ἀλλὰ μόνον τὸ φαινόμενον· διὸ καὶ παραφέρεται ὁ ἀναγινώσκων. Ἔχει οὖν τοῦτο δεινὸν ὁ γεγραμμένος λόγος ὅτι οὐ κινεῖ τὸν ἐν ἡμῖν λόγον, ἀλλ' ἀψύχῳ ἔοικεν, οὐδὲν πλέον ὢν ἔχει ἀποκρινόμενος, ὁμοίως τε παρ' ἔμψροσι καὶ ἄψροσι λεγόμενος· ἔπειτα καὶ λοιδορούμενος παρὰ τῶν ἀναγινωσκόντων οὐχ οἷός τέ ἐστιν

ἑαυτῷ ἐπαμύνειν. σοε' Σεμνῶς πάνυ σιγᾷ 275d Σεμνῶς εἶπεν, ἐπειδὴ οἱ σεμνοὶ σιωπὴν ἀσκοῦσι. — Λόγοι δὲ, οἱ γεγραμμένοι λόγοι. — Ἐὰν δέ τι ἔρη τῶν λεγομένων, οἷον ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ὅτι οὐσία αὐτοκίνητος ἐστὶν ἡ ψυχὴ, οὐδὲν ἔρεϊ, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἀεὶ. σοε' Ὅταν δὲ ἅπαξ γραφῇ 275d Ἄλλο ἄτοπον ἐπάγει· εἶπε μὲν γὰρ δὴ ὅτι ἔχει τὸ μὴ φθέγγεσθαι ἀλλ' ἀψύχῳ καὶ νεκρῷ εἰοικέναι καὶ οὐ ζῶντι καὶ αὐτοκινήτῳ· ἔπειτα καὶ τοῦτο ἄτοπον ὅτι καὶ παρὰ ἐπιστήμοσι καὶ ἄφροσιν ὁμοίως φέρεται· ἔθος γὰρ ἦν τοῖς ἐπιστήμοσιν ἀνδράσιν, ὡς τοῖς Πυθαγορείοις, οὐ πρὸς πάντας πάντα λέγειν, ἀλλὰ πρὸς οὓς δεῖ, τοὺς δὲ ἀπέκρυπτον τὰ δόγματα· καὶ Σωκράτης ὁμοίως ἄλλους ἄλλοις συνίστα τῶν μαθητῶν, ἀρμοζόμενος πρὸς τὴν ἐκάστου ἐπιτηδειότητα· ὁ δὲ γεγραμμένος λόγος πᾶσιν ὁμοίως προσφέρεται. — Κυλινδεῖται, τουτέστιν οὐκέτι ἑαυτοῦ ἐστὶν, ἀλλὰ φέρεται. σοε' Πλημμελούμενος δέ 275e Ἔχει δὲ καὶ τοῦτο ἄτοπον ὁ γεγραμμένος, τὸ μὴ δύνασθαι ἑαυτῷ βοηθεῖν. σοη' Τί δ' ἄλλον ὁρῶμεν λόγον 276a Ἐπὶ τὸν ἄλλον βούλεται ἐλθεῖν λόγον τὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τὸν ἐν τῇ τοῦ μανθάνοντος ἐννοίᾳ ἀποτιθέμενον· γνήσιον δὲ εἶπεν ὅτι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἐνδιαθέτου λόγου τὸν προφορικὸν λόγον γνήσιον ἀδελφὸν καλεῖ, ἐκεῖνον δὲ τὸν ἐν γράμμασι νόθον καὶ ἄψυχον καὶ ἑτεροκίνητον. σοθ' Τὸν τοῦ εἰδότος λόγον λέγεις 276a Οὐ μόνον ὅτι ἀπὸ ζωσῆς προφέρεται ψυχῆς, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν αὐτοκίνητος ἐστὶ ὁ λόγος, δυνάμενος καὶ περὶ τὰς ἐνστάσεις ἀνθίστασθαι καὶ τεκεῖν ἐκγόνους ἑαυτοῦ, ὡς ὁ Σωκράτους λόγος ἔτεκεν εἰς τὸν Πλάτωνα, καὶ ὁ Πλάτωνος ἔτεκεν ἐν τῷ Ξενοκράτει. ^[5]

260 — Τὸ δὲ εἶδωλον, ὡς καὶ τὰ γράμματα λέγομεν σύμβολα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ. σπ' Παντάπασιν μὲν οὖν τόδε δὴ μοι 276b Τὴν οὐσίαν ἐκατέρου τοῦ λόγου παραδούς, βούλεται περὶ τῆς χρήσεως καὶ ἐνεργείας αὐτῶν εἰπεῖν, παραβάλλων τὸν ἀληθεῖ λόγον καὶ τὸν ἐν τοῖς γράμμασι διὰ παραδείγματος τοῦ ἐν τῇ γεωργίᾳ. Ἔστι παιδιὰ ἐν γεωργίᾳ ἥ καὶ ἡμεῖς παῖδες ὄντες χρώμεθα, ὅταν ἐν γάστραις γῆν ἐμβάλλοντες φυτεύσωμεν ἢ σῖτον ἢ ἄλλο τι κηπεύσωμεν, ὃς ἐν ἡμέραις ὀκτῶ φύσας καὶ ἀναβλαστήσας μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπομαρανθῇ. Ταύτῃ τῇ παιδιᾷ παραβάλλει τοὺς γραφομένους λόγους (οὓς καὶ Ἀδώνιδος κήπους καλεῖ, ἐπειδὴ τῶν ἐν γῇ φυομένων καὶ ἀποβιωσκομένων ὁ δεσπότης Ἀδωνις ἐφάρστηκε, πᾶσα δὲ ἡ γένεσις καὶ φθορὰ ἢ περὶ ἡμᾶς κήποις εἴοικε), τῇ δὲ ἀληθεῖ γεωργίᾳ τῇ μετὰ σπουδῆς καὶ πολλοῦ καμάτου τὸν ἀληθεῖ λόγον. Ὅρᾳς οὖν ὅτι τῇ παιδιᾷ τὴν σπουδὴν ἀντιτίθῃσι, τῷ ἀτελεῖ τὸ τέλειον (ἀτελεῖς γὰρ ἐκεῖνοι οἱ καρποὶ, οὗτοι τέλειοι), τῷ χρόνῳ τὸν χρόνον, ὃ μὲν ἐν ἡμέραις ὀκτῶ, ὃ δὲ ἐν μηνσὶν ὀκτῶ. σπα' Ταῦτα μὲν δὴ παιδιᾶς τε 276b Ὅπερ ἐπὶ τῆς ἐγκοσμίου δημιουργίας τοῖς θεοῖς ἔχει τὸ παίγνιον αὐτῶν εἶναι τὸν πάντα κόσμον, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς φησι· ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν ὡς ἴδον Ἥφαιστον· (τουτέστιν, ὡς ἴδον τὰ δημιουργήματα, ἠυφράνθησαν καὶ ἐγέλασαν), ὅπερ οὖν τοῖς θεοῖς ὁ κόσμος, τοῦτο καὶ τῷ σπουδαίῳ ἢ περὶ τάξεως ἐνέργειᾳ· παιδιᾷ γὰρ εἴοικεν, ἢ δὲ ἐν ταῖς ψυχαῖς σπουδῇ. σπβ' Τὸν δὲ δικαίων τε 276c Ἐκ τοῦ ἥττονος ἢ ἐπιχειρήσις· «ἄρα οὖν δοκοῦσί σοι ἥττονος σπουδῆς ἄξια εἶναι τὰ καλὰ καὶ δίκαια τοῦ σίτου καὶ τῶν ὁμοίων;» σπγ' Οὐκ ἄρα σπουδῇ 276c Ὡς ὁ σπεύρων ἐν γαστρίοις παιδιᾶς χάριν τοῦτο ποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ γράφων μέλαν διὰ καλάμου παίζων καὶ οὐ σπουδάζων γράφει. ^[30]

261 — Ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν γράμμασι· τὸ χρήσιμον τοῦ γράφειν ἔρεϊ, ὅτι ἑαυτῷ εἰς τὸ γῆρας διὰ τὴν λήθην ὑπομνήματα θησαυρίζεται καὶ τοῖς ἐπιστήμοσι τοῖς ὁμοίοις ἑαυτοῦ· οὐ γὰρ τοῖς ἀνεπιστήμοσιν. — Αὐτοὺς θεωρῶν, τουτέστι παραβάλλων ταύτην τὴν παιδιὰν ταῖς ἄλλαις παιδιαῖς, ταῖς ἐν κύβοις ἢ μέθαις ἢ τοῖς τοιούτοις. σπδ' Ἡσθήσεται 276d Τοῦτο καὶ ἐν Τιμαίῳ εἶπεν· «ὅταν τοὺς περὶ τῶν ὄντων καταθέμενος λόγους ἀμεταμέλητον ἡδονὴν καρπῶτα ι » διὰ τῶν μαθημάτων. — Ἀπαλούς δὲ, ἀντὶ τοῦ εὐπαθεῖς. — Ἄρδοντες, τουτέστι τὸ ἀπορρέον τῆς ψυχῆς ἀνακτώμενοι καὶ ἄρδοντες. σπε' Παγκάλῃν λέγεις παρὰ φαύλην παιδιάν 276e Περὶ δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς μυθολογοῦντα <καὶ> τῆς φαύλης παιδιᾶς ἐκτὸς ὄντα. —

Μυθολογοῦντα δέ [ὅτι] ὄρα πάλιν ὅτι μῦθον ἐκάλεσε τὰ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν τῆς ψυχῆς, ἐπειδὴ καὶ πᾶσα ἡ φαινομένη δημιουργία ὡς πρὸς τὴν ἀληθῆ μῦθος ἐστὶ. σπς' Πολὺ δ' οἶμαι 276e Πολὺ δ' οἶμαι καλλίων ἐκείνη ἡ σπουδὴ ἢ, ὅταν <τις> ἐν τοῖς μαθηταῖς ἑαυτοῦ ἀποτίθεται τὴν διδασχὴν ἑαυτοῦ, οἱ ἑαυτοῖς δύνανται βοηθεῖν καὶ καλοὺς ὁμοίους τίκτειν· πᾶν γὰρ τέλειον ὅμοιον ἑαυτῷ γεννᾷ. —Τὸ δὲ ψυχὴν προσήκουσαν, τουτέστιν ἐπιτηδεῖαν. σπζ' Ἀθάνατον παρέχειν ἱκανοί 277a Ὁρᾷς γὰρ <ὅτι> δι' Ἀριστοτέλην <καὶ> διὰ Πλωτῖνον ὥσπερ ἀθάνατός ἐστι Πλάτων. σπη' Νῦν δὲ ἐκεῖνα ἤδη ὦ Φαῖδρε 277a Ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν σύνοψιν βούλεται ποιήσασθαι πάντων τῶν εἰρημένων περὶ τῆς ῥητορικῆς τέχνης καὶ εὐπρεπείας λόγου, καὶ ἀνακεφαλαιοῦται αὐτὰ ἐν βραχυτάτοις. [25]

262 «Ἐπειδὴ τοίνυν διεπεράναμεν ποῖα τέχνη καὶ εὐπρεπεία δεῖ χρήσασθαι τὸν ὀρθῶς γράφοντα, νῦν δυνάμεθα κρίναι τὸ ἐν τῇ λογογραφίᾳ ὄνειδος τοῦ Λυσίου· δηλὸν γὰρ ὅτι γινόμενον τὸ τῆς λογογραφίας καθὼς ἡμεῖς ἐξεθέμεθα οὐκ ἔστιν ὄνειδος, ἀλλὰ καλὸν καὶ ἀγαθόν, ὡς ἄλλως δὲ αἰσχρόν.» σπθ' Ὡς δὲ περὶ 277a Τῷ γὰρ ὄντι ὁ περὶ τῆς ῥητορικῆς λόγος ἐντεῦθεν ἤρξατο ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν τὸν Σωκράτην Φαῖδρω παλινωδίαν ἄσαι συμβουλευσαι τῷ Λυσίᾳ, καὶ τὸν Φαῖδρον εἰπεῖν ὅτι ἴσως οὐ ποιήσει τοῦτο, ἐπειδὴ τινες ὠνείδισαν αὐτῷ ὡς λογογράφῳ. ςρ' Τὸ μὲν οὖν ἔντεχνον 277b Τὸ περὶ τῆς τέχνης ἐνταῦθα συνοψίζει, λέγων ὅτι δεῖ ἐπιστήμην ἔχειν τῶν πραγμάτων, τὸ ἀληθὲς εἰδέναι, ὁρισμὸν, διαίρεσιν, φύσιν ψυχῆς, καὶ τὰ εἶδη τῶν λόγων, καὶ ὅσα ἤδη προεῖπεν. ςρα' Ὑπόμνησόν με πῶς 277b Τουτέστιν «ἐν κεφαλαίῳ εἶπε καὶ ἀνακεφαλαιῶσαι τὸν λόγον.» —Τὸ δὲ πρὶν ἄν τις τὸ γ' τοῦτο λέγει ὅτι δεῖ τὸν συγγράφοντα ἐπιστήμην ἔχειν τῶν πραγμάτων, καὶ ὅσα ἄλλα ἤδη εἶπε, νῦν ἀνακεφαλαιοῦται συντόμως. — Ποικίλῃ μὲν ποικίλου ς ποικίλῃ ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἡ χαίρουσα παραδείγμασιν, ἱστορίαις καὶ δὴ τοῖς διαφόροις λόγοις ὄρα δὲ ὅτι καὶ ὁ Σωκράτης οὕτως ἐποίησε· διαφόρως γὰρ κατεποικίλλε τὸν λόγον. ςρβ' Οὐ πρότερον δυνατόν 277c Καὶ γὰρ ὁ ῥητορικὸς λόγος, διὰ τῶν πιθανῶν πείθων, οὐκ ἂν ἄλλως πείσειεν εἰ μὴ εἰδείη τὸ ἀληθές· ἡ πειθὼ γὰρ διττὴ ἐστὶν, ἢ τε διδασκαλικὴ ἢ τε πιστευτικὴ· οὔτε οὖν τῇ διδασκαλικῇ οὔτε τῇ πιστευτικῇ δύναται χρήσασθαι, εἰ μὴ διὰ τούτων τίς ἔλθοι τῶν τεχνῶν καὶ μάθοι καὶ τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα καὶ τὰς διαφορὰς τῶν λόγων καὶ ὅσα ἄλλα εἶπε. ςργ' Τί δ' αὖ περὶ τοῦ καλὸν ἢ αἰσχρόν 277d Συνοψίσας τὸ ἔντεχνον καὶ ἄτεχνον τοῦ λόγου (τὸ γὰρ παρὰ τὰ εἰρημένα αὐτῷ γινόμενον δηλὸν ὅτι ἄτεχρόν ἐστι), νῦν ἐπὶ τὴν σύνοψιν τῆς εὐπρεπείας καὶ ἀπρεπείας τοῦ λόγου ἔρχεται, δεικνὺς πῇ μὲν καλόν ἐστι τὸ γράφειν, πῇ δὲ οὐ ἀλλὰ καὶ ἐπονείδιστον· καὶ μεγάλα τινὰ ἐν αὐτῷ ὀνειδίει εἶπε καὶ νῦν λέγει, καταγινώσκων τῶν ὥσπερ μετὰ τὸ γράφειν σπουδαζόντων, ὅτι οὗτοι ἄξιοί εἰσι τοῦ ὀνειδίζεσθαι, καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινῶνται, ὅτι μὴ εἰδότες ἀληθὲς καὶ ψευδὲς καὶ τὴν φύσιν τῶν ὄντων τῇ ἀληθείᾳ τῶν πραγμάτων καὶ τῇ εἰδήσει τῇ ἐπιστημονικῇ τὸ ὕπαρ παραβάλλουσι, τῇ δὲ φανταστικῇ ἐννοίᾳ τὸ ὄναρ (εἰδῶλα γὰρ τοῦ ἀληθοῦς ἔχει τὸ ὄναρ), <καὶ> ὡς ἐπὶ μεγάλῳ πράγματι μεγαλαυχοῦντες ἐπερείδονται τῇ συγγραφῇ. [10]

263 — Τὸ δὲ ὕπαρ τε καὶ ὄναρ, τουτέστι τὸ ὄντως ἀληθὲς καὶ <τὸ> φαινόμενον ἀληθὲς, οὐκ ὄν δέ. Τὸ γοῦν ἀγνοεῖν τί τὸ ἀληθὲς, τί τὸ δίκαιον καὶ τὸ μὴ, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπονείδιστόν ἐστι. ςρδ' Μεγάλῃν τινὰ ἐν αὐτῷ 277d Ἐν τῷ λόγῳ λέγει. — Ὁ δέ γε ἐν μὲν τῷ γεγραμμένῳ τὸ μὲν οὖν οὕτως γράφειν ὡς περὶ σπουδαίων ἀπρεπές, τὸ δὲ ὡς ἐν παιδιᾷς μέρει εἰδότα τὸ ἀληθὲς καὶ μάλιστα ἔνεκα τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ μανθάνοντος ἐγχαράξαι τοὺς λόγους, καὶ μὴ ἐν γράμμασιν, εὐπρεπῶς ἔχει· λέγει δὲ καὶ ὅσα πρέπει τῷ καλῶς γράφοντι ἐν συνόψει, ὅσα ἤδη ἀνωτέρω προεῖπεν. — Υἱέας μὲν ἐκάλεσε τοὺς ἐν αὐτῷ λόγους, ἀδελφοὺς δὲ τοὺς ἐν ἄλλων μὲν ψυχαῖς ἐπιστημόνων δὲ, ἐκγόνους δὲ τοὺς ἐν τοῖς μαθηταῖς. ςρε' Οὐκοῦν ἤδη πεπαίσθω 278b Τὰ εἰρημένα περὶ λόγων ὡς ἐν παιδιᾷς μέρει πεπαίχθω καὶ λελέχθω ἡμῖν. Ὡς γὰρ πρὸς τὴν ἔνδον ἐνέργειαν τοῦ Σωκράτους, τὰ εἰρημένα καὶ ἐκτὸς παιδιὰ ἐστὶ, καίπερ μεγάλης ἄξια ὄντα

σπουδῆς· ὥσπερ οὖν ἡ περὶ τὸν κόσμον δημιουργία τῶν θεῶν, ὡς πρὸς τὴν ἄνω καὶ θεϊαν καὶ νοητὴν, παίγνιον ἐστίν, οὕτω καὶ ὁ λόγος ὁ ἐκτὸς καὶ προφορικός, ὡς πρὸς τὸν ἐνδιάθετον, παίγνιον ἐστίν. ςρς' Καὶ σύγε ἐλθὼν φράζε 278b Ὡσπερ τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου τούτου εἰς θεοὺς ἀνήνεγκεν, οὕτω καὶ τὸ τέλος θεοῖς ἀνατίθῃσι, καὶ τοῦ παντὸς δὲ λόγου τὸ πέρας τοῖς θεοῖς ἀνατίθῃσι. [30]

264 —Νύμφαι δέ εἰσι θεῖαι ψυχαὶ κρείττους τῶν ἀνθρωπίνων, ἐπιτροπεύουσαι πᾶσαν τὴν γένεσιν· καὶ αὗται οὖν αἱ θεαὶ συνεργοὶ γίνονται τῇ τοῦ λογίου θεοῦ τοῦ δεσπότου Ἑρμοῦ δόσει τῇ εἰς πάντα τὸν κόσμον διδομένη. Ὅρᾳς οὖν ὅτι ὁ λόγος διὰ πάντων φοιτῶν φοιτᾷ καὶ διὰ τῶν μεταξὺ πάντων γενῶν. Λυσίου δὲ καὶ Ὀμήρου καὶ Σόλωνος ἐμνημόνευσεν, ὡς ἂν εἴποις πολιτικοῦ καὶ ποιητικοῦ καὶ νομοθετικοῦ λόγου. — Συγγράμματα ἔγραψεν· πῶς δεῖ γράφειν καὶ κατὰ τί καλὸν ἐστὶ τὸ γράφειν διαρρήδην ἐκτίθεται, καὶ ὅτι <ὁ> οὕτως γράφων οὐκ ὀφείλει καλεῖσθαι πολιτικός ἢ ῥαψωδὸς ἢ νομοθέτης, ἀλλὰ φιλόσοφος. Τὸ γὰρ σοφὸν καλεῖν ὑπερβαίνει τὰ ἀνθρώπινα μέτρα· πάντων δὲ τῶν πρὸ Πυθαγόρου καὶ περὶ τι ἐπιστημόνων σοφῶν καλουμένων, ὁ Πυθαγόρας ἐλθὼν τὸ θεῖον μόνον σοφὸν ἐκάλεσεν, ὡς ἐξαίρετον τὸ ὄνομα τῷ θεῷ ἀπονείμας, τοὺς δὲ ὀρεγομένους σοφίας φιλοσόφους ἐκάλεσεν. Οὕτως καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ σοφὸν ἐκάλεσε τὸν Ἑρωτα ὁ Σωκράτης, φιλόσοφον δὲ οὐ· «θεῶν γὰρ, φησὶν, οὐδεὶς φιλόσοφος·» τίνες οὖν οἱ φιλόσοφοι; οἱ ὀρεγόμενοι τῆς σοφίας. ςρζ' Οὐκοῦν αὖ τὸν μὴ ἔχοντα τιμιώτερα 278d Τὸν μὴ ἔχοντα οὖν τιμιώτερα ὧν συνέγραψε συρράπτων λέξει διαλέγειν εἰκότως ἂν λογογράφον ἐρεῖς· οὗτος γὰρ ἐπονειδίστως γράφει. ςρη' Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἐταῖρον 278e Ἐλέγετο Ἴσοκράτης οὕτως ἐταῖρος γεγενῆσθαι Σωκράτους ὡς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπὶ ἐνιαυτὸν μελανειμονεῖν· λέγεται δὲ ὅτι καὶ θελήσαντάς τινας φιλόσοφα ἀναγνῶναι προσήνεγκεν Ἀνύτῳ καὶ Μελήτῳ λέγων «παιδεύσατε τοὺς νέους·» τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὀνειδίζων αὐτοῖς τὸν θάνατον Σωκράτους. Ἐπαινεῖ δὲ ὁ φιλόσοφος τὸν Ἴσοκράτην οὐ κατὰ τὴν τῶν λόγων τέχνην (νέος γὰρ ἦν καὶ ἡττᾶτο κατὰ τοῦτο Λυσίου), ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ ἦθος αὐτοῦ. ςρθ' Τίνα αὐτὸν φήσομεν εἶναι 278e Οἷον λογογράφον, φιλόσοφον <ἢ> τί καλέσομεν αὐτόν; — Νέος ἔτι ὦ Φαῖδρε Ἴσοκράτης· ἥδει γὰρ ὁ Σωκράτης ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα καὶ τὸν Ἴσοκράτην δὲ γνῶναι ἥδει οἷός ἐστι τὴν φύσιν. [25]

265 τ' Δοκεῖ μοι ἀμείνων 279a Ὅρα πῶς οὐκ ἐπαινεῖ αὐτόν εἰς τὸ συγγράφειν ὡς βελτίονα Λυσίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν· τῷ δὲ χρόνῳ, φησὶν, ὡς τὸ εἶκος, πολὺ αὐτοῦ τοῦ Λυσίου ἔσται κρείττων. τὰ' Μὴ ἀποχρῆσαι ταῦτα 279a Τουτέστι τὸ λογογραφεῖν, ἀλλὰ τράπηθι κατὰ εὐμοιρίαν τινὰ εἰς φιλοσοφίαν. — Σὺ δ' ἐκεῖνα ὡς σοὶ ς, ἐπειδὴ ἔραστής ἦν ὁ Φαῖδρος τοῦ Λυσίου καὶ τοῦ λόγου αὐτοῦ. τβ' Οὐκοῦν εὐξαμένῳ 279b Καὶ ἀρχόμενος τοῦ λόγου ἀπὸ θεῶν ἤρξατο, καὶ νῦν τελευτῶν εἰς εὐχὴν καταλήγει τὸν παρόντα λόγον, ἐπειδὴ καὶ ἀρχὰς καὶ τέλη καὶ πάντα περιέχουσιν οἱ θεοὶ, ποιεῖται δὲ τὴν εὐχὴν πρὸς τοὺς ἐντοπίους θεοὺς. γγ' Ὡ φίλε Πάν τε 279b Πάν ἐστὶ θεὸς ὁ τὸ πᾶν ἐπιτροπεύων. Διὰ τί δὲ, φησὶ, τὰ μὲν ἄνω αὐτοῦ ἀνδρόμορφα ποιοῦσι, τὰ δὲ κάτω αἰγὸς καὶ τετριχωμένα ἐμφαίνοντες; διὰ μὲν τῶν ἄνω τὸ λογικὸν καὶ ζωῶδες, διὰ δὲ τῶν κάτω τὸ θηριῶδες καὶ ἄλογον, καὶ ὅτι δεῖ κρατεῖν τῆς ἀλογίας. τδ' Δοίητέ μοι καλῶ γενέσθαι 279b Τί γάρ; κακὸς ἦν; Λέγομεν οὖν ὅτι εὐχεται ὥστε διαμεῖναι καλὸς τὰ ἔνδοθε ν. τε' Ἐξωθεν δὲ ὅσα ἔχω 279b Πάντα τὰ ἐκτὸς καὶ σώματα καὶ χρήματα ἀρμοδίως τῇ ψυχῇ συντάττεσθαι βούλεται καὶ σύμμετρα εἶναι τοῖς ἔνδον, ἵνα μήτε ὑπέρογκα ἢ καὶ ἀσχολῇται περὶ τὰ ἐκτὸς, μήτε διὰ τὸ ἐλλεῖπειν αὐτὰ διαφθείρηται. [20]

266 τς' Πλούσιον δέ 279c Ὁ πλούσιός ἐστιν ὁ τὰ αὐτάρκη ἔχων, ὁ σοφὸς δὲ ὁ ἀρκούμενος οἷς ἔχει, κἀντεῦθεν πλούσιός ἐστι. τζ' Τὸ δὲ χρυσοῦ πλήθος 279c Ὁ γὰρ ὑπέρογκος πλοῦτος καὶ ἐξυβρίζειν ποιεῖ καὶ ἀπασχολεῖ τῆς θεωρίας. τη' Κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων 279c Ἡ παροιμία αὕτη

οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἐκτὸς εἴρηται πραγμάτων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς εὐχῆς· τὰ γὰρ αὐτὰ εὐχόμεθα καὶ τοῖς φίλοις ἅπερ ἂν ἑαυτοῖς εὐξαίμεθα. Τέλος. ^[10]